

Kostas Kyriazis

Theofano, împărăteasa Bizanţului

Bucuresti 1973
Editura UNIVERS

Kostas D. Kyriazis (n. 1920) s-a făcut cunoscut, mai cu seamă, datorită operelor sale inspirate din fascinanta istorie milenară a Bizanțului.

Romanele: „*Constantin cel Mare*”, „*Theofano, Împărăteasa Bizanțului*”, „*Împăratul Vaslios al II-lea*” și „*Constantin Paleologul*” sunt, de fapt, cronici consacrate celor mai importante etape ale istoriei bizantine: nașterea imperiului, epoca de glorie sub domnia dinastiei macedoniene (867 — 1028) și prăbușirea sa în 1453.

Protagonista romanului de față, care-i poartă numele, Theofano, supranumită de istorici «ucigașa încoronată» sau «Circe a veacului X», una din figurile cele mai celebre ale ale epocii, a stîrnit imaginația a numeroși scriitori — Maupassant, Hugues le Roux, Anghelos Terzakis, G.Russos — datorită frumuseții și vieții aventuroase.

Apărut în 1962, „Theofano, Împărăteasa Bizanțului” s-a bucurat de un binemeritat succes și a fost publicat în mai multe ediții.

Fata care dormea în patul fastuos, sculptat cu mare fi*neţe,* deschise ochii, căci raza de soare care-i cădea drept pe faţă o supăra — dar îi închise numaidecît, neputîndu-se hotărî să se scoale. Mai trecură cîteva minute, se mai răsuci puţin în pat, apoi, cu o zvîcnitură bruscă a mîinilor, aruncă învelitoarea de mătase şi se întinse ca o pisică, dîndu-şi în vileag trupul tineresc şi mlădios. Apoi se întoarse pe partea dreaptă, sună dintr-un clopoţel de aur şi închise ochii din nou.

Dincolo de uşă răsunară nişte paşi grăbiţi, făcînd-o să deschidă iar ochii. Draperia ce acoperea uşa se dădu la o parte şi în odaie apăru o femeie cam de patruzeci de ani, însoţită de alte două mai tinere, care, după felul cum erau mbrăcate, păreau sclave.

Femeia mai vârstnică aruncă o privire asupra patului şi, văzînd-o pe fată dezvelită şi pe jumătate goală, se încruntă.

— Anastasia, fetiţa mea, mai mare ruşinea! o dojeni. Fata deschise ochii, rîse şi strigă:

— Hariclia, ce zi e azi?

— Joi, scumpa mea, răspunse femeia de patruzeci de ani.

— Joi! exclamă Anastasia, şi sări din pat. Abia joi? Hariclia nu-şi putea reţine zîmbetul.

— Joi, copila mea. Joi. Mai sînt trei zile şi ai să devii...

— Soţia fiului împăratului! spuse Anastasia încrundu-şi sprîncenele.

— Da, soţia fiului împăratului, dacă...

— Hariclia, cum îndrăzneşti să-mi vorbeşti aşa? strigă fata, şi-n ochi ii străfulgera minia. Există oare în Constantinopol o fată mai frumoasă ca mine?

Hariclia nu-i răspunse. Anastasia se supără însă de-a binelea.

— Hariclia, te îndoieşti? strigă ea cu obrajii aprinşi de indignarea ce-o cuprindea din ce în ce mai mult. Tu, doica mea, te îndoieşti? Dacă-i aşa, atunci...

Hariclia nu-i răspunse nici de astă dată. O adora pe această copilă de cincisprezece ani, cu trup de femeie coaptă şi cu un chip ce-i amintea pe cel al heruvimului de la biserica Sfînta Sofia. O adora, dar în acelaşi timp se şi temea de ea...

— Doică, urlă Anastasia, de ce nu-mi răspunzi?

— Ce să-ţi spun, copila mea? vorbi plictisită Hariclia. Că eşti frumoasă o ştii şi singură.

— Sînt! strigă fata. Sînt frumoasă şi voi deveni soţia lui Romanos, iar intr-o zi, nădăjduiesc cît mai curînd, voi fi împărăteasă.

— Hristoase şi Maică Precistă! exclamă doica speriată. Cum poţi rosti asemenea cuvinte? împăratul e sănătos şi nu l-au împovărat încă anii.

Anastasia îşi muşcă buzele. Îşi trădase gîndul cel mai tainic, gînd pe care nu cuteza să şi-l mărturisească nici sieşi. Vrînd să schimbe vorba, se întoarse la cele ce spusese la început:

— Sînt frumoasă, rosti hotărîtă, o ştiu prea bine, o ştii şi tu, o ştiu şi o văd în ochii fiecăruia. Ieri, în Piaţa Konstantinos... Şi gîndul o făcu să rîdă. Un rîs de copil, vesel şl spontan....

Ieri, în Piaţa Konstantinos, în timp ce se plimba în litieră, auzise ţipetele a doi negustori care se încăieraseră. Curioasă cum era, dădu la o parte perdeluţa litierei şi scoase capul afară. Cîţiva bărbaţi o văzură şi-şi întoarseră privirile spre ea. O zări şi unul din cei doi negustori care se certau, sfîrşi brusc cu sudălmile şi o privi, uluit de frumuseţea ei.

Gîlceava încetă. Bărbaţii o sorbeau din ochi. Anastasia se învăpăie de bucurie, apoi izbucni în rîs, fiindcă văzuse cum un borfaş, profitind de faptul că lumea era distrată, se aplecase, şterpelise o cupă de aur de pe tejgheaua und aurar şi-o luase la fugă, fără să fie zărit de cei din jur.

— Sînt frumoasă, repetă din nou cu hotărîre, apoi se sculă, alergă desculţă la baie, azvîrli de pe ea cămaşa de noapte de mătase şi se aruncă în cadă.

Apa caldă, parfumată îi furnică trupul şi ea se întinse în cada mare, închizînd ochii de plăcere.

Cu ochii mereu închişi, lăsă pe cele două sclave s-o îmbăieze, şi cînd fu gata, ieşi din cadă, se opri goală în faţa unei oglinzi de argint şi surise mulţumită propriei sale imagini încîntătoare. Era înaltă, bine făcută, cu sîniî sumesiţî, coapse provocatoare şi picioare lungi, ca turnate...

Se întoarse, îşi privi trupul din toate poziţiile şi zîmbi din nou. Era într-adevăr frumoasă. N-avea nici o îndoială în această privinţă. Dacă Romanos, fiul împăratului, un copilandru de şaptesprezece ani, cu doi ani mai mare decît ea, ar fi văzut-o astfel, atunci...

Îşi încreţi puţin fruntea, lăsă sclavele s-o înfăşoare într-un ştergar cald şi înmiresmat, îşi mai privi o dată sînii lucitori din pricina apei şi apoi se întinse pe o bancă de marmură acoperită cu învelitori groase, lăsîndu-se în voia sclavelor; cînd şi cînd mai scotea cîte un oftat de plăcere, în timp ce mîinile îndemînatice ale celor două femei o ungeau cu uleiuri scumpe, amestecate cu esenţe îmbătătoare aduse din Arabia.

Cînd toate îngrijirile luară sfîrşit, Anastasia se sculă de pe banca de marmură şi se întoarse în camera ei, unde fu îmbrăcată cu o rochie brodată cu fir de aur. Apoi se aşeză în faţa oglinzii pentru a fi pieptănată de o sclavă..

— Sînt frumoasă, murmură după puţin timp, privindu-şi în oglindă ochii migdalaţi verzi-căprui, pielea de un alb imaculat, nasul drept, buzele expresive, bărbia fină şi părul negru ca de abanos, care i se revărsa pe umeri ca un fluviu sclipitor.

— Nu, strigă brusc, roşind de mînie. Ţi-am mai spus, nu-mi place pieptănătura asta.

Zăpăcită de ţipătul brusc al fetei, sclava înfipse ceva mai tare pieptănul în părul ei.

Anastasia se aprinse şi mai mult şi. fără să scoată un cuvînt, se întoarse şi o plesni peste faţă.

Sclava nu zise nimic, doar că în ochi i se iviră doua lacrimi.

Anastasia îşi muşcă buzele de ciudă.

— Ţi-am spus să fii atentă! îi zise cu răutate, şi imediat, uitînd neplăcutul incident, continuă să se privească în oglindă, în timp ce gîndul îi zbura departe.

În mintea ei se contura un nume: Nikitas. Da, Nikitas…

Supărată, ridică din umeri. Nikitas, prietenul ei din copilărie, era fiul magisterului (*înalt dregător în Imperiul bizantin, care, cu trecerea timpului, a devenit un simplu titlu onorific*) şi generalului Dimitrios... Cum de şi-a amintit numele lui?

Nikitas lipsea din Constantinopol., Slujea sub ordinele lui Nikiforos Fokas, domestikos (*comandant suprem al unui corp de armată*) al armatelor Anatoliei. Acum se afla departe, în Creta, împreună cu Gogylis. Deşi tînăr încă, era comite de cohortă. Un tînăr chipeş şi bine legat. O iubea, mai bine zis o adora. Ori de cite ori venea în Basilevusa (*nume sub care mai era cunoscut oraşul Constantinopol în timpul Imperiului bizantin*), căuta un prilej s-o întîlnească, s-o privească în ochi şi să-i vorbească despre iubirea lui. Şi ea... Pînă acum un an — mai precis pînă acum

cîteva luni — îl asculta şi simţea cum îi tresaltă inima. Cînd, într-o seară, a imbrăţişat-o şi a sărutat-o în grădina casei sale princiare, inima ei fu cît pe-aci să se spargă de tulburare.

Atunci, în seara aceea, pe cînd se plimbau în grădină, îşi făcură multe vise pentru viitor. De îndată ce se va întoarce din expediţia în care urma să plece, Nikitas avea de gînd s-o ceară în căsătorie. Krateros, tatăl Anastasiei, ar fi consimţit. Avea să fie de acord cu această căsătorie, fără doar şi poate, pentru că era bun prieten cu tatăl lui Nikitas, iar Nikiforos Fokas îl iubea pe tînărul său subaltern...

— Nu, nu trebuie să mă gîndesc la el, murmură. Nikitas nu-i feciorul împăratului...

Dar continua să se gîndească la el. Tot restul zilei, pînă seara tîrziu cînd se culcă din nou, chipul lui îi revenea în minte, tulburînd-o; iar acum n-o lăsa să închidă ochii.

Anastasia se zvîrcoli în pat, lovi cu pumnul în pernă şi, muşcîndu-şi buzele, murmură înciudată:

— Trebuie să-l uit. Nikitas era bun pînă în clipa In care a apărut în calea mea celălalt, Romanos, fiul împăratului!

Apoi se gîndi la fiul împăratului Konstantinos. Era un adolescent blond, cu trup vînjos. Afemeiat, umbla vorba. Prefera petrecerile, băutura şi vînătoarea în locul grelei poveri pe care-o pregătea pentru umerii săi împăratul, tatăl său.

Multe se mai spuneau în Basilevusa despre Romanos: că se ducea cu oamenii lui prin taverne îmbrăcat în straie simple pentru a nu fi recunoscut, că avea legături amoroase cu fel de fel de femei, de viţă nobilă şi de rînd, că uneori sărea la bătaie şi, vînjos cum era, ieşea mereu învingător. Se mai spunea că are o legătură periculoasă cu o femeie măritată şi că de aceea voia împăratul să-i găsească o nevastă care să-l facă om serios.

Anastasia auzise toate aceste vorbe de la sclavele sale care aflau şi aduceau în palatul ei toate bîrfele din Constantinopol, povestindu-i-le în timp ce-o pieptănau şi o ungeau cu uleiuri parfumate, după îmbăiere.

Ea asculta şi rîdea, căci pe atunci, cu cîteva luni în urmă, nici prin gînd nu-i trecea că într-o bună zi ar putea deveni soţia lui Romanos şi deci basilisă (*împărăteasă*).

În acea vreme Romanos era pentru ea ceva îndepărtat şi de neconceput, era fiul împăratului. Din cînd în cînd se gîndea la el, dar îl gonea repede din mintea ei.

Îl văzuse de două sau de trei ori de aproape, şi ca femeie ce era îl admirase, dar faima lui o speriase, aşa că îl dădu repede uitării. îl. iubea pe Nikitas. În faţa acestuia, Romanos pălea.

Mai tîrziu însă...

Anastasia se ridică din pat sprijinindu-se în coate şi-şi aţinti privirea asupra lămpii de argint care revărsa în jur o lumină aurie. „De fapt, se gîndi Anastasia, cînd mi-a intrat întîia oară în cap că voi deveni soţia lui?" Se gîndi cîteva clipe şi imediat chipul i se lumină de bucurie, iar ochii ei mari străluciră în semiîntunericul camerei.

Doica ei, Hariclia. Da, femeia asta îi insuflase ideea că ar putea deveni soţia fiului împăratului.

Asta se întâmplase eu cinci luni în urmă. Anastasia îşi aducea aminte perfect, era în ziua dc 5 ianuarie, ziua ei de naştere. Tatăl ei îi dăruise o diademă, doica i-o pusese pe cap, făcuse doi paşi înapoi, o cuprinsese cu privirea, apoi, ridicîndu-şi mîinile cu o mişcare plină de admiraţie, murmurase:

— Anastasia, prinţesa mea, copila mea dragă, tu eşti născută să fii împărăteasă!

Rîzînd, Anastasia o îmbrăţişase pe doică, o sărutase pe obraji şi-i spusese în glumă:

— Şi cînd voi deveni împărăteasă, doică scumpă, vei putea să-mi ceri tot ceea ce îţi va trece prin minte, iar eu îţi voi îndeplini orice dorinţă!

Izbucniră în rîs amîndouă şi pentru mult timp dăduseră uitării această discuţie care li se păruse hazlie.

— Soţia lui Romanos! murmură Anastasia în pat, închizînd ochii pe jumătate. Voi locui în Palatul Sacru. Toată lumea va sta la picioarele mele. Iar după moartea împăratului...

Inima îi tresaltă atît de puternic, încît Anastasia se miră singură de bătăile ei.

„Şi dacă va alege altă fată" i se păru deodată că-i şopteşte un glas venit parcă din altă lume!

— Nu! răspunse aproape urlînd. Nu, nu e cu putinţă! „Şi dacă Romanos va alege altă fată" stărui acelaşi glas ireal, pe care numai ea îl auzea.

— Nu, nu! strigă Anastasia astupîndu-şi urechile cu mîinile ca să nu-l mai audă.

Rămase mult timp cu urechile astupate, chinuită de gînduri negre. Apoi, fără grabă, îşi îndepărtă o mînă de la ureche, iar nu

peste mult timp şi pe cealaltă. Nemaiauzind nimic, se sculă şi alergă la oglindă, în care se privi cuprinsă de-o mare nelinişte.

Era frumos chipul pe care-l contempla: nişte ochi nelinişti şi galeşi, iar lumina, care cădea pieziş, dădea părului ei reflexe purpurii, ca mistuite de un foc lăuntric.

Anastasia zîmbi mulţumită şi mîiniie-i albe, cu degete lungi, îi mîngîiară cu adoraţie faţa nespus de frumoasă.

— Trebuie să fie orb Romanos să nu mă aleagă dintre celelalte fete, murmură. Duminică... La Palatul Sacru...

Inima începu să-i bată din nou cu putere, alergă şi se trînti iarăşi in pat.

— Trebuie să dorm, spuse hotărâtă; Insomnia ucide frumuseţea.

Nu putea să adoarmă; începuse să se audă cîntatul cocoşilor. O bună parte din noapte trecuse. Se zvîrcoli mai departe în pat, făcînd eforturi să nu se mai gîndească la nimic, dar îi treceau necontenit pe dinainte imagini fugitive, crâmpeie din vremea copilăriei, din întîmplările ultimelor luni, din seara petrecută în grădina casei părinteşti.

— Nikitas, murmură deodată, şi trupul îi fu străbătut de-un fior.

Se enervă iar şi lovi cu pumnul în pernă. încerca să-l uite, dar îl avea mereu în faţa ochilor. Era îmbrăcat în veşmintele lui de război, ţinea în mâini spada-i însîngerată şi o privea cu atîta durere întipărită pe chip încît, fără să vrea, începu să plîngă. Era un plîns înăbuşit, plin de durere. Adormi tîrziu, după al doilea cîntat al cocoşilor, puţin înainte de ivirea zorilor şi de răsăritul soarelui, care avea să lumineze cea mai strălucitoare capitală din lume, oraşul lui Constantin cel Mare, cu turlele de aur ale bisericilor, cu palatele impunătoare şi casele semeţe ale arhonţilor.

A doua zi, Anastasia fu trezită tîrziu de mângâierile blînde ale unor degete care-i alunecau pe păr.

Deschise ochii şi-o văzu pe Hariclia aplecată asupra ei, privind-o cu adoraţie; spontan, întinse mîinile şi se porni din nou pe acelaşi plîns înăbuşit, plin de durere, care-i trăda zbuciumul sufletesc.

Doica nu zise nimic; se aşeză lingă ea, o strînse în braţe, continuînd s-o mângâie cu blîndeţe.

— Plîngi, copila mea, îi şopti într-un tîrziu. Plîngi! Lacrimile uşurează inima. Îţi înţeleg gîndurile, trăiesc şi eu zbuciumul tău... Trebuie să te linişteşti însă. Frumuseţea ta îl va orbi pe Romanos, astfel încît toate celelalte fete vor dispare clin faţa lui.

— Doică, scumpa mea doică, suspină Anastasia. Gîndul nu mi-e la Romanos. Mă gândesc la celălalt, la Nikitas...

Hariclia o strînse şi mai puternic în braţe şi dădu să-i spună ceva. Dar nu rosti nimic, se abţinu. O cunoştea bine *pe* Anastasia. Deşi îl iubea pe Nikitas, voia totuşi să se că-sătorească cu Romanos, dacă moştenitorul tronului o va alege de soţie din rîndul celorlalte fete frumoase care vor apare în faţa acestuia la Palatul Sacru...

*

Nikitas Chrisoloras privea albastrul nesfîrşit al mării în timp ce robustul helandion (*corabie de război rapidă, specifică flotei bizantine*) bizantin înainta spre nord, spintecînd apele liniştite ale Mării Egee. Privea marea şi, amintindu-şi de dezastrul ce se abătuse asupra flotei şi armatei imperiale, strîngea pumnii de ciudă.

Da, făcuseră greşeli; multe şi de neiertat. Marele drungarios (*comandantul suprem al flotei bizantine*) al flotei, Honiatis, dăduse greş cu previziunile lui, mai mult chiar, nu voise să ţină seama de sfaturile lui Ioannis Radinos, fostul comandant al flotei în timpul marii bătălii navale care avusese loc cu 25 de ani în urmă. Expediţia pentru cucerirea Cretei eşuase, iar eunucul Konstantinos Gogylis, conducătorul suprem al expediţiei, se în-torcea la Constantinopol tîrînd în urma helandionului său rămăşiţele flotei şi ale armatei, care, deşi luptase vitejeşte şi cu dăruire, nu obţinuseră nici un rezultat. Creta, această perlă a imperiului bizantin, continua să rămînă sub dominaţia emirului sarazinilor, iar acolo unde, cu secole în urmă, flutura drapelul imperial, se înălţa acum steagul întunecat al profetului mahomedan.

Nikitas întoarse capul şi privi şirul nesfîrşit al corăbiilor bizantine înfrînte de marinarii emirului. Vasele mai păstrau încă urmele loviturilor primite în timpul bătăliei navale şi, în liniştea acelei dimineţi primăvăratice, se auzea, pe lîngă plescăitul prorelor şi al vîsielor ce se înălţau şi coborau ritmic, şi geamătul unui rănit care, dîndu-şi sufletul, îşi aduna forţele într-o ultimă încercare de supravieţuire.

Da, făcuseră greşeli, Gogylis era lipsit de experienţă; la fel şi Honiatis. Armata şi flota nu erau pregătite pentru a face faţă unei asemenea înfruntări. Porniseră de la Constantinopol cu două luni în urmă. O mare de oameni se adunase pe zidurile fortificate dinspre ţărm să admire oastea care urma să readucă în sînul imperiului insula Creta, cucerită de sarazini în urmă cu 125 de ani.

Nikitas plecase cu flota spre Creta abia în ultimul moment. Era trimis de Fokas, domestikos al armatelor Anatoliei, pe care Nikitas îl venera ca pe-un al doilea părinte. Nikiforos Fokas era profund mîhnit de faptul că împăratul Konstantinos îl numise pe Gogylis comandant al expediţiei. Dar nu destăinui nimănui amărăciunea şi decepţia sa, nimănui, cu excepţia lui Nikitas.

În ajunul plecării flotei de la Basilevusa. Fokas îl invitase pe Nikitas la el acasă.

Chrisoloras oftă şi-şi încleşta din nou pumnii.

— Avea dreptate, zise monologînd. Avea perfectă dreptate...

Nikiforos îl privise cu ochii săi vioi şi-i spusese:

— Nikitas, mîine vei pleca spre Creta împreună cu Gogylis. Expediţia e grea şi împăratul Konstantinos mi se pare nepriceput în treburile militare... Dar asta e. Vreau să te duci cu el ca să-mi povesteşti tot ceea ce se va întîmpla. Prevăd...

Nikiforos ezitase, făcuse doi paşi şi adăugase cu o voce gravă:

— Prevăd o catastrofă, deşi mă rog lui Dumnezeu să ne ferească de aşa ceva. Flota noastră e mică. Echipajele sînt neinstruite. Pedestrimea are un efectiv redus şi e nepregătită. Dea Domnul să mă-nşel...

Îi vorbise cîteva ore în şir şi la urmă îşi pusese mîinile pe umerii lui Nikitas, care stătea în faţa lui şi era cu un cap mai înalt decît Fokas.

— Nikitas, încheiase Fokas, vreau să te întorci teafăr. Fereşte-te de acţiuni pripite şi neghioabe. Adu-ţi aminte că eşti lumina ochilor mei. De tine depinde dacă vom recuceri sau nu Creta. Trebuie să ne privim în faţă greşelile, ca să putem trage concluziile ce se impun; numai aşa vom reuşi să fim pregătiţi pentru următoarea expediţie.

Expediţia eşuase. Nici vitejia de care dăduse dovadă oştirea, nici tenacitatea marinarilor nu fură în stare să schimbe situaţia. Sarazinii câştigaseră bătălia, şi acum flota bizantină se întorcea la Constantinopol acoperită de ruşine...

— Azi e vineri... murmură din nou Nikitas. Duminică vom fi la Constantinopol. Duminică...

De pe frumosul său chip tineresc, încadrat de păr bălai, dispăru norul tristeţii. Acum gîndul lui zbura în altă parte, spre un palat din Constantinopol, spre o fată frumoasă.

— Anastasia, şoptiră buzele lui.

Retrăi clipe de mult apuse, îşi aminti de noaptea petrecută în grădina casei Anastasiei, de buzele-i catifelate in atingere cu alelui, de trupul ei tineresc care-i zvîcnea in braţe.

— Anastasia, draga mea... .

Rămase nemişcat la prora corăbiei, tot visînd, pînă aproape de înserare, scrutind orizontul care, odată cu asfinţitul, devenea din ce în ce mai purpuriu. Nu se mai gîndea!a înfrîngerea lui Gogylis. Şi ce dacă flota fusese greu lovită de sarazini? Şi ce dacă pe corăbii gemeau răniţii? N-auzea nimic, nu simţea absolut nimic. Gîndul lui era plecat departe, la Anastasia.

*

În faţa Palatului Sacru, dinaintea porţilor cu sculpturi de aur, se adunase o lume pestriţă: tîrgoveţi înstăriţi şi oameni de rînd, care se îmbulzeau să vadă fetele ce urmau să ia parte la serbarea organizată în vederea alegerii miresei de către Romanos.

Duminica aceea din primăvara anului 956 era o zi în-cântătoare. Soarele strălucea voios pe bolta cerească, trimiţîndu-şi razele asupra cupolelor de aur ale bisericilor, luminînd acoperişurile frumoaselor case nobiliare şi ale fastuoaselor palate.

Pe drumul care ducea spre Palatul Sacru se iveau litierele cu fetele ce urmaţi să apară în faţa lui Romanos. Erau fete de neam princiar, bogate, tinere şi frumoase, avînd în suflet o singură dorinţă. Fiecare năzuia să fie aleasa inimii lui Romanos pentru a deveni într-o zi împărătească. Atunci toată lumea va sta la picioarele ei. Prin faţa mulţimii trecu prima litieră, cu perdelele trase. Curioşii începură să se înghesuie şi să se apropie tot mai mult de litieră pentru a privi mai bine, dincolo de perdelele de mătase, chipul fetei, zvelteţea trupului şi orice alt amănunt care le-ar fi dat posibilitatea să constate cît e de frumoasă.

În rîndul mulţimii anonime se găseau oameni bine informaţi, alţii mai puţin informaţi şi unii care spuneau tot ce ştiau.

— Irini, fiica protospătarului Notaras, strigă cineva arătînd o litieră din lemn preţios, împodobită cu aur şi argint, ce strălucea în bătaia soarelui.

Lumea se mai înghesui un pic, iar varangii, oştenii gărzii imperiale, care formau un coridor de trecere, îşi strînseră rîndurile spre a nu fi daţi peste cap.

— Evdochia, rosti un altul. Fiica magister-ului Vonos. Mulţimea se puse din nou în mişcare şi oştenii coborîră lăncile ca s-o îndepărteze. Mai trecură încă vreo patru, cinci sau şase litiere şi din cînd în cînd cîte cineva din mulţime mai striga un nume, pe care uneori îl nimerea, alteori nu. Cînd sosi a şaptea litieră, o voce puternică le acoperi pe toate celelalte:

— Flota! Corăbiile noastre! Se zăresc. Se întorc din Creta!

Marea de oameni începu să se agite. După o clipă de şovăială, porni pe străzile oraşului îndreptîndu-se spre zidurile de pe ţărm să vadă dromonii, pamfilii, helandioanele şi usiile (*dromon — vas de război bizantin de mare deplasament; pamfilos — mic vas de război; usia — vas de escorta*) care se întorceau din expediţia eşuată.

A şaptea litieră sosi în faţa porţilor palatului şi întrucît pe străzi nu mai era ţipenie de om, fata care se afla înăuntru dădu la o parte draperia din mătase grea, aruncă afară o privire, strînse buzele de ciudă şi, făcînd semn slujitorului care mergea lîngă ea să se apropie, îl întrebă:

— Theodoras, ce se întîmplă? De ce-a rămas drumul pustiu?

— S-au întors corăbiile noastre din război, stăpînă, şi lumea aleargă spre ziduri să le vadă.

— Corăbiile de război? De unde se întorc? întrebă Anastasia cu sprîncenele încruntate.

— Din Creta, stăpînă, de unde din altă parte. Anastasia lăsă draperia să cadă.

— Corăbiile, murmură ea. Nikitas... Tocmai azi. Nu putea să vină în altă zi?

Inima i se strînse şi în ochi îi luciră pentru o clipă două lacrimi.

— Nu, trebuie să mă stăpînesc, zise. Nu trebuie să pling. Nikitas nu mai există pentru mine. Există doar Romanos, fiul împăratului, care trebuie să-mi devină soţ.

Litiera înainta, intră în curtea palatului şi, trecînd pe sub bolta porţii de bronz, se opri în faţa Palatului Sacru. Sclavii se aplecară şi puseră jos litiera. Slujitorul care o însoţea ridică draperia, iar

călăreţul care mergea în faţă descăleca şi, după ce încredinţa hăţurile unui oştean, se apropie de litieră. Călăreţul era un bărbat de patruzeci de ani, avea barbă şi mustăţi negre, purta o mantie de mare preţ care-i ajungea pînă la glezne, lăsîndu-i descoperite doar încălţările de soi.

Călăreţul întinse mîna şi o ajută pe Anastasia să coboare. Anastasia sări uşurel, aruncă o privire în jurul ei şi zîmbi mulţumită. Varangii nu mai stăteau nemişcaţi ca nişte statui, ci o priveau cu o poftă nesăţioasă, ce li se citea în ochi.

— Haide, copila mea, zise călăreţul nerăbdător, am intîrziat; sîntem aproape ultimii.

Anastasia dădu din cap şi se îndreptă spre Palatul Sacru, mergînd atît de repede cît îi îngădui rochia grea, brodată cu fir de aur.

Trecînd prin sălile care străluceau de marmură, mozaicuri de aur, sfeşnice de argint şi de aur. Anastasia nu se uita nici în dreapta, nici în stînga. Nu-şi întoarse deloc privirea să-i vadă pe marii demnitari ai imperiului care intrau şi ieşeau din sălile palatului, unii grăbiţi, alţii agale, străbătînd coridorul larg prin care trecea şi ca. Nu se uită nici la eunucii cu veşmintele lor galbene, nici la tinerii ofiţeri, la spătaro-candidaţii de viţă nobilă, la spătari, la tinerii comiţi şi nici la ofiţerii vîrstnici cu grad de turmarch (*ofiţer superior în armata bizantină*) care, la apariţia unei noi candidate, începeau s-o examineze şi s-o studieze cu atîta neobrăzare, încît fetele simţeau că li se urcă sîngele la cap. Fuseseră invitate de marele prepozit (*prim-eunucul, şeful ceremonialului şi al administraţiei palatului imperial bizantin*), eunucul Iosif Vringas, în faţa măriei-sale Romanos, basileu (*sinonim cu împărat*) asociat la tron cu tatăl sau, Konstantinos, spre a-şi alege mireasa.

Anastasia nu-şi întoarse privirea spre ei, dar obrajii i se îmbujorară de plăcere deoarece, în timp ce se apropia de oficiali, aceştia încetau să mai şuşotească şi cu toţii, de la cel mai tînăr pînă la cel mai vîrstnic protospătar, o sorbeau din priviri, muţi, de-a dreptul uluiţi de atîta frumuseţe.

„Vei deveni împărăteasă", i se păru că-i şopteşte un glas, şi ochii i se umeziră de emoţie.

— Kir Krateros, o vorbă doar! se auzi atunci un glas puternic.

Tatăl Anastasiei se opri şi se întoarse să-l vadă pe cel care îi vorbise. Era un bărbat mai curînd scund, în jur de treizeci de ani,

cu trup atletic, pielea foarte albă, ochi albaştri surîzători şi părul bălai, care nu se prea potrivea cu barba şi mustăţiie-i roşcovane.

— Da, ce doriţi, arhonte Ioannis? răspunse cu nerăbdare Krateros.

Dar Ioannis nu ascultă prea atent vorbele lui Krateros, căci o privea pe Anastasia.

— Arhonte Tzimiskis, repetă şi mai enervat Krateros, m-aţi oprit, şi acum o priviţi pe fata mea în loc să-mi vorbiţi...

Ioannis întoarse brusc capul.

— Aşadar fata dumneavoastră e această divină frumuseţe pe care ar fi invidiat-o pînă şi cei mai renumiţi sculptori din antichitate?

Krateros dădu din cap şi vru să plece, apucînd-o de mînă pe Anastasia, care stătea cu privirea plecată.

,,Tzimiskis, spunea în sinea ei Anastasia. Tzimiskis. Chipeş bărbat, dar se pare că e şi obraznic. Nu m-a slăbit o clipă din priviri, fără să-i pese că tatăl meu îl urmărea. Nici nu-i pasă că merg să mă aleagă de soţie Romanos, asociatul tronului”.
Tzimiskis nu-i dădu nici o importanţă lui Krateros. întoarse din nou privirea spre Anastasia, o examina de sus pînă jos cu nespusă admiraţie şi apoi îi zise:

— Pe cinstea mea, îl invidiez pe cel care te va face soţia lui. Kir Krateros, spuse apoi întorcîndu-se spre tată, să aibă parte de-o viaţă lungă şi de-un trai fericit.

— Mulţumesc, mulţumesc, răspunse aproape mugind Krateros şi, grăbind pasul, o tîrî după el pe Anastasia, întrucât toate fetele intraseră în sala Tricliniului de Aur, iar eunucul care stătea la intrare îi făcu semn să se grăbească.

Spînul nu-l lăsă pe tatăl Anastasiei să intre în sala Tricliniului de Aur. Îi făcu semn să rămînă afară şi, apucînd-o pe Anastasia cu mîna lui moale ca de femeie, o conduse înăuntru.

Nici de data aceasta Anastasia nu se uită nici în dreapta, nici în stînga. Sala n-o interesa, deşi n-o văzuse niciodată şi cu toate că era una din cele mai măreţe încăperi ale Palatului Sacru. Altceva o interesa, şi anume fetele care participau la concurs — rivalele sale. Erau vreo douăzeci, toate tinere şi frumoase. Douăzeci de fete din cele patru colţuri ale imperiului. Din Armenia, din Peloponez, din Asia Mică, din Niceea şi Trapezunda. Le privi pe toate şi toate o priviră. Prin mintea tuturor fetelor trecea un singur gînd: „Nu cumva e mai frumoasă decît mine?"

Anastasia îşi fixă privirea asupra unei fete înalte, cu părul blond-deschis, cu ochi migdalaţi, a căror culoare amintea de albastrul mării surîzătoare.

„Iată o rivală periculoasă, gîndi ea, dînd imediat uitării pe toate celelalte. Să stau lîngă ea sau să mă îndepărtez?" Nu se hotărîse încă atunci cînd eunucul îi porunci cu vocea lui rece:

— Înaintează, copila mea, şezi colo în jilţ. Nu! Nu! izbucni cu enervare în timp ce Anastasia o luase în direcţia opusă celei indicate de eunuc. Acolo ţi-am spus. În jilţ, lîngă fata cu părul blond.

Anastasia îşi muşcă buzele. Dinadins o pusese eunucul să stea lîngă fata aceasta, căci pînă şi el îşi dădea seama că văditul contrast dintre ele nu putea decît să izbească privirea stăpînului său.

— Repede, ce mai aştepţi? strigă din nou eunucul văzînd-o că se codeşte.

Anastasia se întoarse şi-l privi cu un aer atît de furios, încît eunucul rămase descumpănit.

— Te voi ţine minte! îi spuse Anastasia printre dinţii încleştaţi în timp ce el, fără, să vrea, simţi cum îl trec toate năduşelile, iar faţa-i lăbărţată începu să tremure.

Se aşeză lîngă fata cu părul blond şi, evitînd s-o mai privească, îşi pironi privirea asupra ferestrei din faţă.

— Cum te cheamă? auzi nu peste mult timp întrebarea rostită de-un glas mieros.

Anastasia întoarse puţin capul. Era fata de lîngă ea. Îi zirnbea. Ochii ei albaştri îi amintiră pe cei ai lui Tzimiskis.

— Anastasia. Pe tine cum te cheamă?

— Elvdokia. Sînt din Atena. Tu de unde eşti?

— Sînt născută aici, răspunse tăios.

N-avea chef de vorbă. Gîndul îi zbura departe, dincolo de această sală, planînd cînd pe deasupra străzilor Constantinopolului, de unde se auzea vuietul mulţimii ce se îndrepta spre portul Cornului de Aur, cînd spre Nikitas, care trebuia să fie printre cei ce soseau cu flota imperială, cînd uneori spre Tzimiskis, care aproape o dezbrăcase cu privirea lui pătrunzătoare.

Trecu destul timp şi fata cu părul blond, pierzîndu-şi orice nădejde că va putea să înfiripe o discuţie cu ea, intră în vorbă cu altă fată. Eunucul se duse lingă fereastră şi privi afară. Pe

Anastasia începu s-o enerveze această lungă aşteptare şi-şi îndreptă ochii spre celelalte fete. Acestea vorbeau între ele, dar tonul glasurilor lor arăta clar că începuseră să fie cuprinse de nerăbdare.

Eunucul plecă de la fereastră şi se apropie de uşa care se găsea în fundul Tricliniului de Aur, ridică draperia şi trase cu urechea. Stătu acolo cinci minute, apoi lăsă draperia în jos şi ridică din umeri. Pe urmă făcu vreo câţiva pasi, scoase din jiletca-i galbenă un pergament şi începu să-l citească. Eunucul nu terminase de citit cînd afară se auziră nişte paşi grăbiţi însoţiţi de rîsete. Întoarse capul şi, dîndu-şi seama că zgomotul paşilor venea dinspre uşa unde cu puţin timp înainte trăsese cu urechea, bătu din palme şi strigă:

— Vine Măria-sa. Pregătiţi-vă!

Fetele fură cuprinse de tulburare. Se ridicară din jilţuri, palide de emoţie, şi formară un rînd, supunîndu-se indicaţiilor date dc eunuc.

— Îndată ce va intra Măria-sa...

Eunucul nu apucă să-şi termine fraza. Se auzi zgomotul uşii care se deschidea, draperia se dădu în lături şi în prag apărură doi bărbaţi. Unul era tînăr, înalt, bine făcut, drept ca un chiparos, cu umeri laţi, ten şi păr de culoare deschisă, cu ochi vioi, veseli şi scînteietori. Celălalt era gras şi spîn, în jur de patruzeci de ani. După înfăţişare părea a fi eunuc.

—- Aşadar Iosif, se auzi ca un clopot glasul tînărului, fetele au venit. Din rîndul lor va trebui să-mi aleg viitoarea soţie?

Înainta fără să acorde vreo importanţă celor ce-i şoptea eunucul şi se opri la oarecare distanţă de şirul fetelor, astfel încît să le poată cuprinde pe toate cu privirea.

Ele stăteau nemişcate ca nişte stane de piatră; în ciuda semnelor făcute de primul eunuc, nici una nu făcea vreo reverenţă şi nu se înclina în faţa lui Romanos.

Romanos înălţă capul.

— Lasă-le, nu-i nimic, spuse prinţul zîmbind. Frumuseţea nu trebuie să se închine nici în faţa Coroanei.

Primul eunuc, care se făcuse alb la faţă de frică, începu să-şi recapete curajul. Îndată ce fiul împăratului apăruse în prag, eunucul se prăbuşise în genunchi. Auzind cuvintele prinţului, se sculă şi, retrăgîndu-se într-un colţ, rămase acolo nemişcat.

Romanos ţinea în mînă un trandafir pe care începu să-l miroasă, în timp ce-şi plimba privirea de la o fată la alta. Rămase o clipă nemişcat, apoi înainta, trecu prin faţa primelor fete fără să se oprească, ajunse înaintea fetei cu părul bălai care stătea lîngă Anastasia şi se opri.

— Cum te cheamă? o întrebă zîmbind.

— Evdokia, răspunse ea îmbujorîndu-se.

— Frumos nume! zise basilsul rîzînd. Potrivit pentru o împărătească.

Anastasia simţi că i se opreşte inima de atîta zbucium. Romanos păşi mai departe, trecu prin faţa ei, o privi cu atenţie, îşi pironi ochii între-ai ei, zîmbi, păru c-ar vrea să-i vorbească, dar se răzgîndi, oprindu-se în faţa unei alte fete, aflată destul de departe de Anastasia.

— Care ţi-e numele?   îl auzi Anastasia întrebînd-o.

— Teodora, ajunse pînă la urechile Anastasiei răspunsul fetei.

Teodora, Irini, Zoi, Evdokia...

Acestor patru fete le vorbise Romanos. Ei nu-i adresase nici un cuvînt. Anastasia văzu năruindu-i-se toate visele. Se uită pe furiş la fetele pe care le alesese Romanos. Stăteau în partea opusă, lingă o fereastră, acolo unde fuseseră conduse de primul eunuc. Fu cuprinsă de deznădejde şi ochii îi străluciră de lacrimile pe care abia şi le reţinea.

Romanos înainta spre cele patru fete şi se opri in faţa lor aşa încît să le poată privi şi pe celelalte. La urechile Anastasiei ajungea ca un vuiet nedesluşit şuşoteala vocii lui Romanos şi răspunsurile pe care le primea la întrebările lui. Îşi plecă atunci privirea şi lăsă lacrimile să i pe rostogolească pe obraji. Plînse în tăcere o clipă, apoi îşi ridică brusc capul, căci simţise fixată asupră-i privirea lui stăruitoare, înălţînd capul, privirea ei se întîlni cu a lui. Romanos o privea. O privea de mult, încă din clipa cînd se apropiase de cele patru fete. O privea cu admiraţie şi dorinţă.

Anastasia simţi inima zvîcnindu-i puternic, gata să-i spargă pieptul, totuşi nu-şi plecă fruntea şi nici nu căută să scape de privirea lui. îşi fixă la rîndu-i ochii luminoşi între-ai lui şi pe buze îi înflori un zîmbet. Romanos înainta ca hipnotizat şi se opri în faţa ei.

— Să nu-mi spui numele, ţi-l ştiu! exclamă prinţul.

Anastasia îl privi plină de nedumerire.

— Theo fano (*cea înfăţişată de Dumnezeu*) murmură el. Dumnezeu mi te-a scos în cale!

Brusc, fără să mai rostească un cuvînt, îi întoarse spatele şi făcu semn eunucului care-l însoţea să-l urmeze. Ieşi din sala Tricliniului de Aur cu paşi iuţi, fără să salute fetele care se priveau nedumerite, iar cînd varangul ce stătea de strajă închise uşa în urma lor, se întoarse spre eunuc şi-l întrebă scurt:

— Cum se numeşte fata cu care am vorbit acum cîteva clipe?

Eunucul zîmbi.

— Te referi la Theofano? întrebă eunucul cam batjocoritor şi ironic.

— Da, la cea pe care am „botezat-o" Theofano.

— Nu ştiu, Măria-ta, dar vom afla îndată.

Se întoarse, spuse ceva varangului, şi-şi urmă apoi stăpînul, care se îndrepta spre altă sală.

— E fata lui Krateros, îl informă în scurtă vreme eunucul pe Romanos. Tatăl ei e neguţător de vinuri. De neam bun, dar nu cine ştie ce. Celelalte patru sînt însă...

— Nu mă interesează celelalte patru, îl întrerupse brusc Romanos. Deci e fata lui Krateros... Krateros. Cred că n-am auzit de el.

— Aduce vinuri din insule, mai face negoţ şi cu mătăsuri, continuă eunucul. Neamul lui...

— Nu mă interesează neamul lui, îl întrerupse din nou Romanos, şi începu să se plimbe prin cameră. I-ai văzut chipul, Iosif? întrebă într-un tîrziu. I-ai văzut ochii şi trupul?

Eunucul dădu afirmativ din cap.

— Jur pe Dumnezeu, frumoasă femeie mai e! murmură Romanos. Frumoasă, mîndră şi plină de curaj. Am văzut-o cînd plîngca şi cînd şi-a ridicat ochii, fixîndu-mă. Nu şi-a plecat privirea cu toată stăruinţa mea. Theofano... Da, da, i-am găsit un nume potrivit. Dumnezeu mi-a scos-o în cale.

— Am găsit-o aşadar pe noua Augustă? întrebă zîmbind eunucul.

— Da... Nu... nu ştiu încă, răspunse Romanos. Îmi place. E frumoasă, dacă ar fi şi inteligentă, dacă... nu mai ştiu nimic, Iosif.

Rîse din toată inima şi-l bătu pe eunuc prieteneşte pe umăr.

— Ce să-ți spun, Iosif, aş vrea să aflu şi părerea ta dar...

Romanos ridică clin umeri, rise din nou şi vru să iasă din cameră.

Eunucul nu lăsă să se înţeleagă că fusese jignit de aluzia făcută de prinţ. îl opri însă ca să-l întrebe:

— Ce facem cu celelalte fete?

— Alungă-le pe toate, afară de Theofano. Pe ea s-o laşi singură în sala Tricliniului de Aur. Vreau s-o urmăresc, fără ca ea să mă observe, să văd ce face.

Înainta spre uşă şi se opri din nou.

— Iosif, pentru celelalte, ştii tu. Cîte un dar fiecăreia, cîteva vorbe binevoitoare şi...

Eunucul dădu din cap afirmativ şi, de îndată ce Romanos ieşi din cameră, luă un clopoţel de aur şi sună tare. Un eunuc cubicular (*eunuc însărcinat cu paza dormitorului imperial - în latină cubicularius*) apăru imediat la uşă şi se înclină în faţa acestuia.

— La porunca domniei-tale, mărite prepozit.

Iosif îi comunică dispoziţiile sale şi, îndată după plecarea cubicularului, se prăvăli greoi pe scaun şi începu să mediteze scărpinîndu-şi bărbia unsuroasă şi spînă.

Anastasia le văzu pe celelalte fete plecînd încărcate de daruri scumpe, şi cînd eunucul îi spuse că ea trebuie să mai aştepte, inima începu iarăşi să-i tresalte... îi fusese oare pe plac. lui Romanos? Va deveni împărăteasă? Pieptul i se umflă de-un oftat adînc şi din clipa aceea începu să privească cu alţi ochi ceea ce-o înconjura.

„Ale mele sînt, îşi spunea în gînd. Ale mele sînt toate astea. Sînt împărăteasă! Toată lumea va sta la picioarele mele... Doamne, ce fericită sînt!"

Se aşeză într-un jilţ, iar privirea începu să i se preumble prin marea sală. Şi-o închipui plină de patricieni, generali, patriciene cu centură (*patricienele cu centură (centură fiind semnul rangului lor înalt) făceau parte din suita împărătesei bizantine; titlul de patrician şi patriciană a început să fie conferit de Constantin cel Mare mai întîi membrilor familiei imperiale, apoi, treptat, şi altor persoane; el n-avea comun cu patriciatul din Roma antica decît denumirea şi era acordat de împărat*), turmarchi şi ambasadori străini. Se văzu înconjurată de-o lume care trăia prosternîndu-se unui singur idol: împăratul, şi, prin el, împărătesei.

Se întoarse distrată şi privirea i se opri asupra eunucului. Se uita la ea cu un aer de cîine bătut. O repezise şi acum îi era

frică. Încă îi mai răsuna în urechi glasul ei şuierător şi furios. Ce-i spusese? A, da… „Nu te,voi uita...”
Dar Anastasia uitase incidentul şi-l privi zîmbindu-i distrată. Eunucul căpătă curaj şi-i întoarse zîmbetul.

— Theofano, monologa ea peste puţin. Frumos nume!

Încercă să-şi amintească dacă a mai existat vreo împărăteasă înaintea ei care să fi purtat acest nume. Tot căutînd se plictisi şi uită la ce anume se gîndea. Niciodată nu se împăcase bine cu istoria.

— Ia vino mai aproape, i se adresă, poruncitor, eunucului.

Acesta veni şi se opri în faţa ei.

— Care ţi-e numele?

— Leon mă cheamă, prinţesă.

— Şi celălalt spîn cine era?

— Marele prepozit Iosif Vringas.

Anastasia dădu din cap. Auzise de numele lui. Tatăl ei vorbea deseori despre el. Era mîna dreaptă a împăratului Konstantinos. Omul lui de încredere. Îl numise în cea mai înaltă funcţie din imperiu, şi cuvîntul lui era ordin.

„Trebuie să mi-l fac prieten", gîndi Anastasia.

Apoi începu să se gîndească la Romanos. Era frumos, iar glasul lui îi răsuna melodios în urechi. Dar era afemeiat şi, după cîte se spunea, avea un anturaj deocheat.

La acest gînd zîmbi, căci îşi aminti de privirea lui. Era atît de clară şi de expresivă. O admira şi o dorea. Nu-i era frică de el. Nici n-ar crîcni în faţa ei, iar dacă vreodată s-ar uita şi după vreo altă femeie, ea s-ar preface că nu vede nimic.

Mai trecu un timp. În minte îi apăru acum Tzimiskis, şi-un fel de fior îi străbătu trupul. Făcu din nou semn eunucului. Acesta veni lingă ea şi-o privi în ochi.

— Pe arhontele Tzimiskis îl cunoşti? întrebă Anastasia.

— Pe protospătar, pe nepotul comandantului suprem al armatelor Anatoliei, Nikiforos Fokas? La el vă referiţi, prinţesă?

— Da, aşa cred.

— Îl cunosc, răspunse eunucul. E un om cu adevărat viteaz şi un mare chefliu.

Eunucul rîse, închise pe jumătate ochii, plin de şiretenie, şi adăugă:

— Mulţi bărbaţi îl urăsc de moarte. Vă daţi seama care-i pricina, prinţesa mea.

Anastasia îşi încruntă sprincenele. Eunucul îşi cam luase nasul la purtare.

— Nu ţi-am cerut să intri în asemenea amănunte, îl dojeni ea.

Eunucul îngheţă de spaimă.

— Iertaţi-mă, prinţesă, şopti.

Anastasia ridică mîna. Eunucul se piti din nou într-un colţ. '

Mai trecu un timp. Anastasia începu iarăşi să se enerveze. Se ridică din jilţ. Se apropie de fereastră şi privi afară. Marea era ticsită de corăbii, mari şi mici. Atît corăbii lungi de război, cît şi corăbii comerciale, mici şi grosolan meşterite. Pe catargele tuturor fluturau stindardele imperiului. împinse de vînt, navigau în lanţ, înaintînd spre nord ca să intre în Cornul de Aur.

— Nikitas, murmură ea.

Simţi ceva care-i strîngea inima, dar îl clădu repede uitării pentru că în spatele ei auzise nişte paşi. Se întoarse şi-l văzu pe Romanos. Zîmbea şi chipul lui, în ciuda tinereţii şi a frumuseţii, arăta cam obosit.

Anastasia nu se mai urni din loc. Cu coada ochiului văzu că în acea uriaşă sală nu erau decît ei doi. Eunucul dispăruse pe nesimţite de parc-ar fi fost o nălucă.

Romanos veni lîngă ea şi, fără să-i spună vreun cuvînt. o îmbrăţişa şi încercă s-o sărute.

Anastasia îşi feri obrazul. Respiraţia lui era grea, duhnea a vin amestecat cu mirodenii. Romanos o strînse şi mai puternic în braţe şi încercă pentru a doua oară s-o sărute. Aceasta se luptă, scăpă din strînsoarea braţelor lui şi, tremurând de mînie, îi strigă fără să se gîndească:

— Drept cine mă iei? Crezi că ai de-a face cu una din cele cu care eşti obişnuit?

Romanos rămase uluit, o privi plin de nedumerire şi apoi izbucni în hohote de rîs.

— Aşadar, nu eşti numai frumoasă, eşti şi cinstită, spuse el aproape strigînd. Theofano, îmi placi, adăugă el imediat. Îmi placi foarte mult, jur pe toţi sfinţii.

Anastasia simţi o roşeaţă de bucurie îmbujorîndu-i obrajii. Aşadar visul ei avea să se împlinească. Avea să fie împărăteasă...

Romanos se aplecă din nou s-o sărute. Anastasia se opuse iarăşi şi cînd mîinile lui începură să i se plimbe pe trup, sări

înapoi ca o fiară şi, cu palma-i deschisă, îl plesni cu putere peste faţă.

Regretă, regretă pe loc purtarea-i necuviincioasă. Regretă şi, văzînd cum obrazul lui Romanos începe să se înroşească, îşi duse mîna la gură cuprinsă de groază.

Acesta stătu o clipă în cumpănă şi apoi, întoreîndu-i brusc spatele, ieşi din sala Tricliniului de Aur fără să-i adreseze nici un cuvînt, fără s-o mai privească.

Anastasia se prăbuşi într-un jilţ şi începu să plîngă în hohote, iar cînd eunucul veni, nu peste multă vreme, să-i spună că e timpul să plece, fu nevoit s-o atingă de două ori cu mîna ca să-l înţeleagă.

*

Corăbiile flotei împărăteşti îşi aruncară ancorele în golful Cornului de Aur şi armata începu să debarce. Mulţimea o întâmpină într-o tăcere mormîntală. Poporul aflase de înfrîngerea pe care-o suferiseră armatele basileului şi doar cîteva glasuri isterice de femei tulburară tăcerea care se aşternuse peste liman. Erau glasurile femeilor care urlau cuprinse de disperare că nu vedeau chipurile celor dragi, sau care aflaseră despre moartea celui pe care-l aşteptau.

Nikitas debarcă printre primii de pe helandion şi. fără să mai aştepte, porni spre casa părintească, aflată în apropierea Palatului Sacru, puţin mai jos de marea Biserică (*nume sub care mai era cunosrulă în Bizanţ biserica Sfinta Sofia*). Străbătu în mare grabă drumul larg, trecu prin Piaţa Konstantinos, ajunse în apropiere de Augusteum (*cea mai mare piaţă a Constantinopolului*) şi, luînd-o la fugă, se aruncă în braţele tatălui său, care, ca şi restul mulţimii adunate în port, ieşise să-l întâmpine pe unicul său fiu.

Tatăl şi fiul se sărutară emoţionaţi, iar după ce schimbară primele cuvinte, Nikitas întrebă cu voce calmă, forţată:

— Ce face Krateros, tată? L-ai mai văzut în ultimul timp?

Bătrânul Chrisoloras luă brusc un aer grav, iar pe chipul lui se ivi un nor de tristeţe.

— Nikitas, acum eşti bărbat, ii răspunse, şi ca bărbat trebuie să înfrunţi viaţa. L-am văzut pe Krateros, am văzut-o şi pe Anastasia, dar... Bătrînul se opri, strinse mîna feciorului său şi adăugă grav: Fiule, trebuie s-o uiţi pe Anastasia. Adineauri am

aflat că a fost aleasă de Romanos, dintre cele mai frumoase fete ale imperiului, să-i fie soţie.

Nikitas simţi cum lumea începea să dispară din faţa ochilor săi.

— Romanos... bolborosi el. Anastasia... Dumnezeule! Cînd s-a întîmplat, tată? Tată, spune-mi, cînd?

— Azi, fiule, acum cîteva ore. Am aflat de la spătaro-candidatul Gheorghios. A fost de faţă la Palatul Sacru. Le-a văzut pe celelalte fete plecînd, a întrebat şi a aflat despre alegerea lui Romanos... Curaj, fiule! în Basilevusa există şi alte prinţese, la fel de frumoase, de tinere şi de bune.

Nikitas nu mai scoase o vorbă. îşi plecă doar capul şi-şi urmă în tăcere părintele.

Se înserase. Soarele, înainte de-a dispare dincolo de zidurile inexpugnabile ale Constantinopolului, vopsi cerul în mii de culori şi un aer înmiresmat de mare mîngîie faţa lui Nikitas. Acesta şedea rezemat de gărduleţul solariului casei părinteşti, cu vedere spre Marea Marmara. Se simţea singur, complet descumpănit, fără nici o speranţă pentru viitor. Cu cîteva ore în urmă fusese în casa comandantului suprem al armatelor din Anatolia, Nikiforos Fokas. Dar acesta era plecat. Lăsase însă vorbă ca Nikitas, îndată după sosire, să pornească în cea mai mare grabă spre thema (*unitate administrativ-teritorială a imperiului bizantin*) unde se afla el.

Nikitas suspină adînc şi privi spre răsărit, unde cerul începuse să se întunece. Altfel îşi închipuise reîntoarcerea... Şezu pe gărduleţul solariului cam o jumătate deoră, apoi intră brusc în casă, coborî la parter şi ieşi în stradă. Casa părintească nu-i mai ajungea. Trebuia să iasă afară, să găsească vreun prieten, un om oarecare, dispus să-I asculte, să bea cu el, să se îmbete pentru a da totul uitării.

Se opri în faţa unui palat care se afla lîngă hipodrom şi bătu la uşă. Un bătrin slujitor îi deschise uşa şi se închină în faţa lui:

— Da. comite de cohortă, arhontele Gheorghios e acasă. Vă voi anunţa.

Gheorghios, un prieten clin copilărie, îl îmbrăţişa şi, după ce-l sărută, îi spuse:

— Ştiu totul. Am aflat şi eu. Toată lumea din Basilevusa nu vorbeşte decît despre norocul nesperat care a dat peste Anastasia. Dar, dragă Nikitas. nu sintern bătrîni şi, slavă

Domnului, femei sînt cîte vrei. Hai să mergem. Cîţiva prieteni veseli şi un vin bun te vor face să uiţi necazul... Hai...

Ca hipnotizat, Nikitas se luă după Gheorghios, şi cînd se opriră în faţa unei case scăldate în lumină, înălţă capul şi aruncă o privire în jurul lui.

Ajunseseră în Piaţa Konstantinos şi stăteau în faţa intrării casei lui Komito. una din cele mai frumoase curtezane din Basilevusa.

Nikitas îşi muşcă buzele, vru să spună ceva, dar Gheorghios îl împinse înăuntru prin uşa deschisă.

Cum trecură pragul casei, auziră ţipete, rîsete şi muzică. Gheorghios ridică o draperie şi, continuînd să-l împingă pe Nikitas care mai şovăia, intră cu el într-o sală mare, luminată de lămpi şi lumînări înfipte în sfeşnice de argint. În sală se aflau vreo zece bărbaţi. Toţi erau tineri şi aparţineau celor mai de vază şi mai bogate familii din Basilevusa. Chefliii şedeau întinşi pe paturi, avînd fiecare cîte-o fată in braţe, şi urmăreau nişte mimi care interpretau o comedie.

Nimeni nu dădu vreo importanţă noilor veniţi. Doar un tînăr spătar se ridică pentru o clipă şi-l salută pe Nikitas cu mîna.

— Cine este acest semizeu? o auzi Chrisoloras întrebîndu-o cu admiraţie, pe fata care stătea lîngă spătar.

Acesta nu-i răspunse, se întoarse doar şî-i astupă gura cu un sărut.

Gheorghios se tolăni pe-un pat, îl puse şi pe Nikitas să ia loc pe-un pat în faţa lui şi bătu din palme. Imediat alergă spre ei o sclavă cercheză care li se închină.

— Vin, comandă Gheorghios, şi să-i spui lui Komito că a venit Zonaras împreună cu un camarad.

Nikitas începu de îndată să bea. Era un vin roşu, puternic aromat cu mirodenii, care-i luneca uşor pe gîtlejul însetat. Gheorghios îl urmărea cu coada ochiului şi cînd îşi dădu seama că băuse destul, bătu iar din palme.

Sclava se apropie din nou. Gheorghios ii şopti ceva la ureche, aceasta plecă, iar peste cîteva clipe veniră două fete care şe aşezară lîngă ei. Amîndouă erau tinere, frumoase, pricepute în ale dragostei. Gheorghios o îmbrăţişa de îndată pe-a lui şi-i dădu să bea din cupa sa. Nikitas nici nu se uită la curtezană, îşi umplu din nou cupa şi o goli pînă la fund, pe nerăsuflate. Curtezana îl privi, se uită şi la Gheorghios şi, supunîndu-se semnului făcut de

el, încercă să-l îmbrăţişeze pe Chrisoloras. Dar acesta n-o lăsă. O îmbrînci brutal şi vru să se scoale. Nu se sculă, se prăvăli iarăşi greoi pe patul lui fiindcă, auzind un zgomot care venea dinspre uşa sălii, întoarse privirea şi-l văzu pe Romanos intrînd împreună cu doi-trei tineri de neam princiar.

Strigăte de bucurie izbucniră odată cu apariţia fiului împăratului şi cîteva curtezane îşi părăsiră ibovnicii şi alergară să-l întîmpine. Îngenunchează la picioarele lui şi începură să-i sărute mîinile. Romanos părea fără chef, le împinse uşor la o parte, înainta şi se aşeză într-un colţ al sălii împreună cu cei din suită.

Rîsetele şi strigătele încetară brusc. Tinerii patricieni nu ştiau cum să procedeze. Nikitas îşi încleşta cu turbare pumnii şi un blestem răzbi prin buzele-i întredeschise.

Gheorghios fu cuprins de nelinişte; sări de pe pat şi se duse lîngă Nikitas.

— Să mergem, mugi Nikitas. Simt că mă înăbuş.

— Nu, îi răspunse în şoaptă Gheorghios. Mai aşteaptă puţin. Oamenii lui Romanos vor considera plecarea noastră drept un gest jignitor.

Nikitas fierbea de mînie. Faptul că rivalul lui se afla acolo, la doi paşi de el. şi pe deasupra în casa lui Komito, tocmai azi, cînd se hotărîse s-o ia de soţie pe Anastasia, îl scotea din sărite.

— Linişteşte-te, linişteşte-te! auzi vocea plină de nelinişte a lui Gheorghios. Se uită la noi.

Romanos întoarse capul spre el şi asculta ce-i spunea unul din camarazii săi, care vorbea arătîndu-i-l în acelaşi timp pe Nikitas.

— Comite de cohortă, apropie-te! strigă puternic Romanos.

Chrisoloras simţi un fior străbătîndu-i trupul, dar nu se urni din loc.

— Comite de cohortă, n-ai auzit? strigă Romanos de astă dată enervat. Ţi-am poruncit să te apropii!

Gheorghios strînse mîna lui Nikitas şi-l privi cu ochi rugători. Nikitas păli, dar nici de data asta nu se urni.

Romanos sări în sus roşu de mînie. În acelaşi timp, Gheorghios alergă spre el.

— E beat, Luminăţia-ta, îi spuse forţîndu-se să-şi dreagă cît mai bine glasul.

Romanos îl privi cu atenţie, stătu o clipă în cumpănă şi apoi, brusc, recunoscîndu-l, izbucni în hohote de rîs.

— Tu eşti, Zonaras? Nu te-am recunoscut, stăteai întors cu spatele cînd am intrat. Prietenul tău Chrisoloras e beat? Cum de-a reuşit aşa de repede? Abia s-a reîntors în Basilevusa. îl credeam om serios, cel puţin aşa auzisem,

Gheorghios se întoarse şi-l privi pe Nikitas.

— L-a amărît nespus de mult eşecul expediţiei, murmură Gheorghios.

— Expediţia?... A, da, te referi, desigur, la expediţia din Creta, spuse cu indiferenţă Romanos. Fie şi aşa, nu-i nimic. Spune-i să vină să bea şi cu noi un pahar.

Zonaras îngheţă de spaimă. Se închină în faţa lui Romanos şi se întoarse iarăşi lîngă Nikitas. Cu toţii, atît bărbaţii cît şi femeile, aveau privirile aţintite asupra celor doi prieteni, Zonaras şi Nikitas. Tremurînd de spaimă, Gheorghios se aplecă şi-i şopti lui Chrisoloras:

— Scoală-te! Ne-a chemat la el, nu-l putem refuza. Gîndeşte-te... Gîndeşte-te la părinţii tăi. I-am spus că eşti beat. Trebuie să te prefaci. Pentru Dumnezeu, prefâ-te...

Nikitas păli şi mai mult, dar se sculă şi-I urmă pe Gheorghios.

Înainta muşcîndu-şi buzele, se închină în faţa basileu-lui fără să scoată un cuvînt şi supunîndu-se la un semn al acestuia, se aşeză lîngă el.

— Vin, comite de cohortă? îl întrebă Romanos înveselit.

Nikitas luă cupa, o duse la gură şi bău pînă la fund vinul roşu, puternic aromat.

Romanos pufni în rîs şi făcu semn unui camarad să-i umple din nou cupa.

— Mi s-a spus că ai fost în Creta, i se adresă Romanos după ce Nikitas goli şi a doua cupă.

Chrisoloras dădu din cap afirmativ.

— Hai. spune, de ce-am fost bătuţi? continuă basileul.

Nikitas respiră adînc şi, găsind că subiectul era potrivit şi putea să-l abată de la necazul ce-i mistuia sufletul, se porni să tune şi să fulgere împotriva lui Gogylis. Vorbi mult timp despre tactica greşită pe care-o aplicase eunucul, despre pregătirea insuficientă, despre oştenii neinstruiţi, despre moartea care se abătuse asupra armatei imperiale cînd fusese atacată de sarazini.

Romanos îl ascultă tăcut. Golea cupă după cupă şi gîndul îi zbura departe, la Tricliniul de Aur al Palatului Sacru, la Anastasia.

Rememora tot ceea ce se petrecuse acolo şi ridica automat mîna să-şi mîngîie obrazul.

Nikitas se opri brusc. La început, oamenii basileului îl ascultaseră cu atenţie, acum însă păreau cu toţii plictisiţi Războiul era un lucru care nu-i interesa, nici victoria şi nici înfrîngerea nu erau în stare să schimbe desfăşurarea petrecerii lor.

— Aşadar? spuse Romanos după o lungă pauză.

— Am spus totul. Măria-ta, răspunse Nikitas care începuse din nou să-şi strîngă pumnii ca un turbat.

—- Da, ai dreptate. Mi-ai spus totul, murmură Romanos, şi apoi. ca omul care nu se mai poate stâpîni, se întoarse spre camarazii lui şi întrebă: Pe Theofano o cunoaşte careva dintre voi?

Camarazii săi şi femeile care şedeau lîngă ei schimbară nişte priviri pline de nedumerire

Romanos ridică din umeri.

— Vin, porunci el. Vasilios, adăugă apoi imediat, seara noastră e destul de anostă.

Unul din camarazii lui se sculă şi ieşi cu paşi iuţi.

— Chrisoloras, ţii la băutură, îmi placi, continuă Romanos întorcîndu-se spre Nikitas.

Chrisoloras simţi că i se face părul măciucă, iar Gheorghios zîmbi pentru întiia oară de cînd se aşezaseră lîngă asociatul tronului.

— Chrisoloras, dacă eşti bun şi la vînătoare, vom deveni repede prieteni, spuse Romanos zîmbind.

Nikitas simţi că i se opresc bătăile inimii. Rostite altcîndva, cuvintele basileului l-ar fi umplut de bucurie. Avînd drept sprijin prietenia basileului, ar fi urcat o treaptă după alta, realizîndu-şi astfel toate ambiţiile. Acum însă...

— Chrisoloras, zise Romanos încruntîndu-şi sprîncenele. Nu pari deloc îneîntat de propunerea mea...

Nikitas deschise gura să-i răsoundă, fără să ştie însă ce anume o să rostească, dar nişte acorduri muzicale îl făcură deodată pe basileu să se întoarcă în altă parte.

Pe uşa sălii celei mari îşi făcu apariţia o femeie; era cea mai frumoasă dintre toate cele aflate acolo înăuntru. Cu mişcări molcome, îşi scoase mantia ce-o purta pe umeri şi, dîndu-şi la

iveală trupul superb, strîns într-o rochie de mătase vaporoasă, începu un dans lent, pătimaş.

O linişte deplină se aşternu în marea sală în clipa în care tînăra femeie, continuînd să danseze, se apropie de Romanos şi de grupul lui. Văzînd-o, mulţi dintre bărbaţi îşi strînseră cu nervozitate în braţe femeile pe care le aveau alături. Komito era cea mai frumoasă curtezană din întreaga Basilevusa şi mulţi tineri de vază din Bizanţ i se tîrîseră la picioare, fără a izbuti să obţină ceva împotriva dorinţei sale.

Gheorghios şi Nikitas plecară tîrziu de tot din casa lui Komito. Cocoşii cîntaseră pentru a doua oară. Se făcuse aproape dimineaţă cînd ieşiră în stradă şi chipurile lor aveau, la lumina aceea palidă, o culoare albicioasă. Din pricina băuturii, Chrisoloras îşi simţea capul tare greu, dar gîndurile îi rămăseseră aceleaşi. Se gîndea la Anastasia, la dragostea lui pierdută, aşa că nici vinul, nici mîngîierile şi sărutările prietenei de ocazie nu reuşiră, fie şi pentru o clipă, să-l facă s-o uite. Cei doi prieteni colindară străzile pustii ale oraşului fără să scoată o vorbă şi se despărţiră cînd ajunseră în faţa casei lui Zonaras, după ce-şi spuseră somn uşor şi-şi făgăduiră că se vor revedea şi în ziua următoare.

Cînd se văzu singur, Nikitas făcu imediat cale-ntoarsă şi se îndreptă agale spre portul Vukoleon. Trecu prin faţa porţii ferecate, respiră aerul proaspăt al mării şi apoi, fără să vrea, porni pe drumul care ducea spre casa lui Krateros.

Trecu pe lîngă casa Anastasiei şi, înălţîndu-şi privirea, o fixă pe-o anumită fereastră, cea care dădea în camera iubitei sale. Era lumină în cameră; o lumină ce se lupta cu cea a zilei care se ivea. Nikitas se opri, întoarse capul într-o parte, în alta şi, nevăzînd ţipenie de om pe stradă, îi trecu prin minte o nebunie: să intre în grădina casei şi s-o strige pe Anastasia să iasă la fereastră. Făcu un pas, se duse lîngă poarta exterioară, deschise gura, dar nu fu în stare să rostească nici un cuvînt. O iubea prea tare şi nu dorea să-i distrugă un viitor atît de strălucit. Dacă se mărita cu Romanos, avea să devină împărăteasă. Putea el oare să-i ofere în schimb ceva asemănător? Era tînar şi ambiţios. Putea să ajungă turmarch, comandant al armatelor din ţinuturile răsăritene sau vestice ale imperiului, dacă bineînţeles îl va însoţi norocul. Atît şi nimic mai mult.

Lăsă capul în jos şi, tîrîndu-şi picioarele, se îndepărtă, fără să-şi mai întoarcă privirea spre fereastra luminată, A doua zi urma să plece fără nici o amînare. Basilevusa nu-l mai încăpea. Urma să plece în thema Charsianului, să-l întîlnească pe Nikiforos Fokas; poate că acolo va reuşi să dea totul uitării, poate că acolo se va lecui.

Încuiată în camera-i unde şedea pe pat şi cu rochia încă pe ea. Anastasia visa cu ochii deschişi. Avea ochii plînşî. Norocul îi surîsese arătîndu-i chipul său luminos, dar îi dăduse cu piciorul.

Îşi ridică mina dreaptă, privi podul palmei şi izbucni în hohote de plîns. Gestul ei fusese spontan. Dar era oare binevenit pentru ambiţiile sale? Romanos se obişnuise, cel puţin aşa auzise Anastasia, să vadă toate femeile căzîndu-i la picioare. Pe cînd ea...

— O, Doamne, oftă Anastasia. Cît de aproape de tron am fost...

Pieptul i se umflă de un suspin şi din ochii ei începură să curgă iarăşi şiroaie de lacrimi.

După puţin timp îşi reveni însă şi prinse să-şi rînduiască, într-un fel, gîndurile. Romanos era un bărbat frumos şi trupeş. Dar n-o impresionase. Nu simţise fiorul pe care-l încercase atunci cînd buzele lui Nikitas se lipiseră strîns de ale sale şi nici fiorul ce-o cuprinsese atunci cînd privirea lui Tzimiskis se fixase asupra ei. Nu, nu-l iubea şi nici nu credea că va fi în stare să-l iubească vreodată. Dar era vorba de tron, de putere şi domnie. De fapt ea pălmuise puterea şi tronul. Singură îşi pecetluise viitorul. Nu va deveni niciodată împărăteasă.

Şi, chinuită de asemenea gînduri, nici nu-şi dădu seama cînd trecu timpul. Se auzise cîntatul cocoşilor. Anastasia se întorsese acasă plîngînd, iar tatăl ei, neliniştit, o întrebase ce se întâmplase. Ea nu-i răspunse. Nu răspunse nici doicii care venise s-o alinte. Se încuiase devreme în camera ei şi nu deschise nimănui, nici chiar Haricliei care îi adusese cina.

Cocoşii cîntară pentru a doua oară şi Anastasia încă nu adormise. Se gîndea atît de intens, încît simţea că-şi pierde minţile, iar la un moment dat, nemaiputînd să suporte, se dădu jos din pat şi, apropiindu-se de fereastră, o deschise şi-şi umplu pieptul cu aerul proaspăt al dimineţii. Pentru o clipă inima îi zvîcni puternic fiindcă pe drumul pustiu, care abia începuse să

se însufleţească, îl văzu pe Nikitas, cu capul plecat, înaintînd agale spre casa ei.

„Nikitas!" îi veni să-1 strjge.

Dar nu vorbi, nu-şi deschise gura. De el era sigură. Putea să mai aştepte.

De dimineaţă, de la ivirea zorilor, cînd îl văzuse pe Chrisoloras sub fereastră, şi pînă seara tîrziu, Anastasia rămase în aşteptare. Aştepta un mesaj, măcar o vorbă din partea lui Romanos. Se înnoptase şi nici un varang sau eunuc îmbrăcat în uniforma galbenă a Palatului Sacru nu venise să bată la poarta exterioară a casei părinteşti. Sosi şi ziua următoare. Anastasia nu mai avea lacrimi să plîngă. Trebuia să se consoleze. Basileul renunţase s-o mai invite la palat. O chemă pe Hariclia şi-i porunci să se ducă la Palatul Sacru să întrebe un eunuc pe care-l cunoştea cum îşi petrecuse Romanos ultimele două zile.

Hariclia se întoarse către ora prînzului. Aurul dezlegase limba eunucului. Romanos chefuise în prima seară în casa lui Komito şi în a doua în casa unei alte curtezane. Dimineaţa plecase împreună cu prietenii lui la vînătoare. Avea să lipsească două-trei zile. Plecase în Asia Mică.

Ca să nu-şi trădeze disperarea. Anastasia îşi muşca buzele. Apoi, ceva mai tîrziu, îşi aduse aminte de Nikitas. La început şovăise, dar pînă la urmă se hotărî şi-şi trimise doica acasă la Nikitas, să afle, chipurile, dacă s-a întors cu bine din expediţie.

Nikitas plecase şi el cu Romanos.

Anastasia îşi pierdu cumpătul. Nikitas plecase cu Romanos! Nu se aşteptase la una ca asta. Apoi se gîndi la Tzimiskis. Pe el nu putea însă să-l cheme, şi nici cu tatăl ei nu putea vorbi despre Tzimiskis.

Se zăvori în camera ei şi începu să numere orele celor trei zile ce o despărţeau de întoarcerea lui Romanos la Constantinopol.

*

Grupul vînătorilor îmbrăcaţi în costume strălucitoare galopa într-o pădure frumoasă. întinsă şi umbroasă. Panta era niţel cam înclinată, frunzele late ale platanilor acopereau cu umbra lor pământul jilav de roua dimineţii, iar zgomotul produs de copitele cailor se îneca în pămîntul afînat. Era o pădure frumoasă, dar şi mai frumoasă era ziua aceea. Soarele răsărise de mult şi razele-i cădeau pe frunzele argintii iscînd în jurul lor mii şi mii de reflexe luminoase. Două-trei păsări săriră dintr-un tufiş speriate de

trecerea călăreţilor, iar un uliu căzu ca un bolid viu într-un luminiş.

— Nikitas, acolo e un iepure de cîmp! strigă un călăreţ corpolent.

Ogarii începură de îndată să latre, în timp ce uliul ţîşni în văzduh ţinînd în gheare un iepure ce se mai zbătea încă.

— Ne-a luat-o înainte blestematul! strigă călăreţul cel corpolent ridicind arcul.

Săgeata porni în văzduh şuierind, dar uliul se afla mult prea sus, aşa că nu-l nimeri.

Ogarii începură să, latre din nou, dar de astă dată diferit, mai întărîtaţi, şi o luară brusc spre stînga, alergînd iute pe o cărare îngustă, abia vizibilă, ce trecea printre tufişurile gîrbovite.

Călăreţul corpolent îşi opri brusc calul şi îndată fu imitat şi de ceilalţi.

— Mistreţ, spuse morocănos. Trebuie să fie mare. Mihail, dă-mi suliţa.

Un vînător se apropie de el şi-i dădu un vinavlu (*suliţă de vînătoare*). Călăreţul îl cîntări în mîini şi apoi, lovindu-şi calul, se avîntă pe cărare.

Vînătorii pătrunseră adînc în pădure mergînd în urma ogarilor care continuau să latre. Cînd ieşiră din nou în luminiş, cîinii prinseră să alerge, vînătorii dădură pinteni cailor şi întreg ţinutul răsună de tropăitul copitelor şi de strigătele oamenilor. Ogarii descoperiseră mistreţul, o namilă de sălbăticiune cu colţi mari, încovoiaţi, şi-l hăituiau.

Imediat, din rîndul călăreţilor se desprinseră două persoane, vînătorul cel corpolent şi Nikitas. Gonind umăr la umăr şi ţinîndu-şi suliţele în mîini se apropiară de mistreţ, care fusese între timp încolţit de ogari.

Mistreţul mai înainta puţin, dar cînd simţi colţii unui cîine sfîşiindu-i carnea, grohăi sălbatic şi, întoreîndu-se brusc, se năpusti asupra ogarilor. Mistreţul şi ogarii se luptau cu înverşunare şi nu peste mult timp un ogar se prăvăli cu burta sfîrtecată, urlînd de durere, iar ceilalţi, văzîndu-şi semenul zbătîndu-se doborît la pămînt, fură cuprinşi de spaimă şi o luară la fugă.

— Blestematul! mi l-a rănit pe Hector, mugi călăreţul cel corpolent şi se năpusti călare asupra mistreţului, ridică suliţa şi o azvîrli ca să izbească fiara. Suliţa porni şuierînd prin aer şi lovi

mistreţul superficial; animalul se înfurie şi mai mult şi se năpusti asupra celui ce-l atacase.

Călăreţul nu-şi pierdu cumpătul, trase de pe şaua calului halebarda şi se pregăti să înfrunte fiara. Mistreţul dădu buzna peste cal şi-l izbi în picioare cu colţii. Acesta se trase îndărăt cu un zvîcnet şi se prăbuşi la pămînt, antrenîndu-şi în cădere şi stăpînul.

Călăreţul se eliberă fără întîrziere de chingile calului prăbuşit, dar în momentul căderii halebarda îi scăpase din mină şi acum, complet dezarmat, se uita cu ochii dilataţi de groază cum mistreţul, neluînd în seamă ogarii care-l atacaseră pentru a doua oară, se apropia vijelios de el.

Nikitas privea tocmai scena, văzu primejdia de moarte ce atîrna deasupra capului lui Romanos şi o clipă şovăi. Dacă nu intervenea el, mistreţul cel fioros îi va ucide cu siguranţă rivalul. Îl va ucide, şi nimeni nu-i va putea reproşa că-şi aruncase suliţa în aşa fel încît să nu nimerească fiara. Dar şovăiala lui nu ţinu decît o clipă, mîna-i înarmată se ridică, suliţa şuieră în zbor şi se înfipse cu atîta putere în spinarea mistreţului, încît îl doborî, ca străfulgerat, aproape de picioarele basileului.

— Am scăpat ieftin! strigă Romanos. Îţi mulţumesc, Nikitas, mi-ai salvat viaţa, adăugă simplu.

Apoi se aplecă, privi calul care continua să zacă la pămînt şi clătină din cap.

— Mi se pare că şi-a rupt piciorul, murmură.

După aceea înainta puţin şi privi ogarul cu burta sfîrtecată care trăgea să moară.

— Un ogar, un cal şi cit pe-aci şi eu, murmură din nou. O zi cu ghinion...

Îşi scutură brusc capul şi, auzindu-i pe camarazii săi care se apropiau, strigă:

— Ajunge pentru astăzi. Ne întoarcem. Luaţi mistreţul!

Camarazii săi se priviră miraţi. Rareori se întîmpla ca Romanos să nu-şi termine partida de vînătoare... Părea schimbat. Nu numai la vînătoare, ci şi la petreceri. Mai înainte se îmbăta, lua în braţe muzicante, curtezane sau orice femeie care-i ieşea în cale. Gusta din toate plăcerile vieţii. Dar acum, de cîteva zile, părea alt om. în casa lui Komito stătuse pînă în zori. Cînd aceasta îşi termină dansul şi veni să se aşeze lîngă el. Romanos, ca de obicei, a strîns-o în braţe şi a sărutat-o. Dar fără

poftă, fără acea patimă atît de cunoscută celor ce trăiau în preajma lui. La fel procedă şi în seara următoare, în casa Kalinikei, o altă faimoasă curtezană din Basilevusa. Şi iată că lucrurile s-au repetat şi la vînătoare.

Mistreţul fu încărcat pe un cal şi ceata vînătorilor porni pe drumul întoarcerii, spre corturile care erau instalate la marginea pădurii. Pe tot parcursul drumului, Romanos nu rosti nici un cuvînt, la fel şi Nikitas. care mergea alături de el. Ceilalţi discutau între ei în şoaptă.

Ajungînd la corturi descălecară şi imediat Romanos făcu semn lui Nikitas să-1 urmeze.

— Chrisoloras, i se adresă scurt de îndată ce se văzură singuri în cort, trebuie să-ţi vorbesc. Simt nevoia să vorbesc unui om cu puţină judecată. Unui om care să nu fie linguşitor ca cei de afară.

Făcu un gest de dispreţ cu mîna, apoi continuă:

— Nu te cunosc prea bine, dar pari un om cu cap. Vreau să-ţi vorbesc despre ceva care mă preocupă şi doresc să-mi dai un răspuns cinstit.

Nikitas începu să înţeleagă încotro se îndreaptă lucrurile şi se simţi cuprins de un fior.

— Vreau să-ţi vorbesc despre o fată, continuă Romanos. O cunoşti pe Theofano?

Chrisoloras dădu brusc din cap, negînd că o cunoaşte, şi Romanos rîse forţat.

— Am greşit. N-o cheamă Theofano, ci Anastasia, e fiica lui Krateros...

Nikitas se forţa să nu-şi trădeze tulburarea. Romanos voia să-i vorbească despre iubita lui.

„O, Doamne, ce ironie”, se gîndi Nikitas.

— O cunoşti? îl întrebă din nou Romanos.

Nikitas se gîndi o clipă-două înainte de-a răspunde Minciuna nu i se potrivea, aşa că dădu afirmativ din cap.

— O cunoşti? Adevărat? strigă Romanos bucuros.. Spune-mi, te rog, ai văzut o fată mai frumoasă ca ea?

De astă dată, Nikitas făcu semn din cap că nu.

— E frumoasă, strigă Romanos cuprins de entuziasm. Cu toate că e încă prea tânără, pare totuşi femeie în toată firea.

Se opri, se gîndi la Anastasia, apoi continuă, grav:

— M-am îndrăgostit de ea... Imediat ce-am văzut-o. Am vorbit în aceeaşi seară cu tatăl meu, dar nu e de acord să mă însor cu Theofano. Neamul ei nu-i dintre cele mai alese. Nu-i potrivită pentru a deveni împărăteasă, mi-a spus.

Îşi strînse cu turbare pumnii şi rosti:

— Nu-i potrivită pentru a deveni împărăteasă. Dar niciodată pînă acum coroana imperiului n-a stat pe un cap mai frumos.

Tăcu şi căzu pe gînduri. Nikitas aproape că nu mai respira.... Nu cumva mai există speranţe? începu să se întrebe.

— N-o vor nici surorile mele, îşi continuă Romanos monologul. Spun să fiul împăratului, asociatul tronului, nu se cade să ia de soţie pe fiica unui birtaş...

Lovi cu pumnul în braţul jilţului pe care şedea şi strigă:

— Auzi, Nikitas, pînă şi birtaş l-au făcut pe tatăl ei. Birtaş, pentru că face negoţ cu vinuri. Mofturoasele, proastele, aiuritele. Parcă nu ştiu... Sau, mai bine zis, n-au aflat pînă acum că întemeietorul dinastiei noastre, Vasilios I Macedoneanul a fost un ţăran necioplit?

Tăcu brusc, se sculă şi începu să se plimbe nervos prin cort. Nikitas îl urmărea în tăcere şi speranţele, care se născuseră în mintea lui cu cîteva clipe în urmă, zburau departe.

— Am vorbit cu tatăl meu chiar în prima seară cind am cunoscut-o. I-am spus tot ceea ce mi-a trecut prin cap. I-am vorbit despre împărătesele care aveau o obîrşie şi mai umilă. Despre Theodora. Nici n-a vrut să mă asculte. Ne-am certat... Nikitas, spune-mi ce să fac? De ce taci?

Chrisoloras se sculă de pe scaun. Era livid ca un mort şi buzele lui tremurau puţin atunci cînd răspunse.

— Un om mai nepotrivit să dea sfaturi Inălţimii-voastre nici nu se putea găsi în întregul imperiu, spuse cu o voce stinsă.

Romanos se zăpăci şi îl privi pe Chrisoloras plin de mirare.

— De ce, Nikitas? întrebă încreţindu-şi faţa.

— Rog pe Luminăţia-voastră să-mi îngăduie să nu răspund la această întrebare.

— Aşadar, nu-mi eşti prieten? strigă Romanos spontan şi puţin jignit.

— E o mare cinste pentru mine să fiu considerat de înălțimea-voastră prieten, răspunse Nikitas. Dar nu pot. Nu pot să vă răspund şi acum, cu voia înălţimii-voastre...

Se închină şi porni spre ieşirea cortului.

Romanos stătu nehotărit o clipă. Apoi îşi ridică mîna ca şi cum ar fi vrut să-l oprească, dar Nikitas ieşise, şi mîna ii căzu ca moartă pe şold.

— De ce, murmură Romanos, oare ce se întîmplă?... Trebuie să aflu neapărat!

Începu să se plimbe iarăşi prin cort cu chipul înnourat, cînd după un timp se opri brusc şi. bătînd din palme, strigă:

— Am găsit! E şi el îndrăgostit de Anastasia. Vasilios! răcni imediat. Vasilios!

Un oştean intră în cort şi rămase nemişcat în faţa lui.

— Să vină la mine comitele de cohortă Chrisoloras! Repede!

Oşteanul ieşi din cort şi nu peste mult se întoarse singur.

— Comitele de cohortă a plecat, raportă. A lăsat însă o scrisoare pentru înălţimea-voastră.

Romanos întinse mina, luă papirusul pe care-l ţinea oşteanul, îl desfăşură şi citi:

”Cer iertare Luminăţiei-voastre pentru că n-am putut răspunde la întrebările pe care mi le-a pus. Motive dc ordin pur personal îmi interzic să am o părere asupra acestei chestiuni. Cu îngăduinţa Luminăţiei-voastre, plec în Caesarea (*unul din cele mai mari oraşe ale Imperiului Bizantin, aflat pe ţărmul oriental al Mării Mediterane*) din thema Charsiaron, unde mă aşteaptă comandantul suprem al trupelor din Anatolia, gloriosul Nikiforos Fokas.

Sărut cu smerenie genunchiul înălţimii-voastre,

Nikitas."

Romanos mototoli papirusul şi murmură:

— Am avut dreptate, Vasilios! Apoi, porunci imediat oşteanului: Plecăm! Să spui camarazilor mei să se pregătească. Ne întoarcem la Constantinopol... Nu, stai o clipă! Să alerge imediat cîţiva oşteni şi să-l găsească pe comitele Chrisoloras. Să mi-l aducă înapoi numaidecît, nu poate să fi ajuns prea departe.

Oşteanul plecă şi Romanos căzu greu pe un scaun.

— Trebuie să-mi explice ce-nseamnă: „Motive de ordin pur personal"... O fi şi el, mai mult ca sigur, îndrăgostit de Anastasia.

Stătu puţin timp pe scaun şi apoi, ca şi cum nu-şi găsea locul, se sculă şi începu să se plimbe prin cort. În sinea lui se ducea o luptă între curiozitatea de a afla şi ideea că, deşi basileu, nu-i era îngăduit să-i ceară unui supus de-al său să-i destăinuie lucruri de ordin personal, aşa cum le caracterizase Nikitas...

— Şi totuşi trebuie să aflu, murmură la un moment dat. Dacă nu voi afla mă voi îmbolnăvi din pricina curiozităţii.

Un tropăit de cal îl făcu să iasă din cort. Chrisoloras venea însoţit de un oştean. Nikitas era palid şi strîngea cu atîta nervozitate hăţurile calului, încît mîinile i se albiseră. Romanos îl privi cu asprime şi-i făcu semn să-l urmeze în cort.

— Cu ce drept m-ai părăsit? Cum dc-ai plecat fără învoirea mea? strigă mîniat de îndată ce rămaseră singuri. Uiţi cine sînt eu şi cine eşti tu!

Chrisoloras nu-i răspunse, în schimb îl privi cu atîta mîndrie, încît Romanos îşi întoarse capul în altă parte.

— Dacă nu mi-ai fi salvat astăzi viaţa, ştiam eu ce trebuie să-ţi fac, continuă la fel de mîniat. Dar, fie, te iert. Te voi ierta cu o singură condiţie: îmi vei spune tot ceea ce ştii despre Anastasia.

Nikitas nu vorbi nici de astă dată, şi în ochii lui Romanos scînteiară fulgere de mînie.

— Comite de cohortă, strigă cu glas tunător, îţi ordon să-mi răspunzi. Ce ştii despre Anastasia, viitoarea bâsilisă şi împărăteasă a ta?

Chrisoloras stărui în tăcerea lui şi nici capul nu şi-l plecă. Se juca, bineînţeles, cu propria-i viaţă. Era sigur de asta, dar nu-i păsa. Ordine în asemenea privinţă nu accepta să primească de la nimeni.

—- Nikitas, te rog, spuse aproape fără supărare Romanos, trebuie să-mi vorbeşti, nu-ţi dai seama cît mă chinuiesc?

— O cunosc de mic copil, rosti Nikitas silabisind cuvintele, emoţionat de felul cum îi vorbise Romanos. Părinţii noştri au fost buni prieteni...

— Bine, Nikitas. Bine, dar de ce te-ai oprit? întrebă basilcul cu sufletul la gură.

— O cunosc de mic copil, rosti într-un tîrziu, şi pot vorbi Măriei-tale despre caracterul ei. Era bună, avea înfăţişarea şi sufletul unui înger. Aşa cel puţin credeam eu. Mai credeam că... Tonul vocii lui Nikitas scăzu brusc şi adăugă în grabă; Vă implor, Maiestate, nu-mi mai cereţi nimic în plus.

— O iubeşti, zise sec Romanos. E limpede. Dar nu mi-e de ajuns. Ea te iubea?

Vocea lui era acum aspră, autoritară. Vorbea fiul împăratului.

Nikitas simţi cum îl cuprinde din nou furia. Îşi înălţă capul cu semeţie, dar gura îi rămase ferecată.

Romanos părea că-şi revenise. Citi în privirea lui indignarea şi desperarea, aşa că se îmblinzi de îndată.

— Iartă-mă, Nikitas, bolborosi. Dar trebuie să mă înţelegi. Acum poţi să te duci. nu te mai reţin.

Chrisoloras se închină şi ieşi din cort.

Dacă l-ar fi iubit cu adevărat, începu să se gîndească Romanos, după ce rămase singur, atunci de ce-a acceptat să vină la Palatul Sacru: purpură... coroană... în faţa lor totul este dat uitării.

Clătină din cap şi se cufundă într-o melancolie adîncă.

„Niciodată nu poţi fi sigur de nimic, îşi continuă gîndul, cu toate că eşti porfirogenet (*născut în sala de purpură a Palatului Sacru, privilegiu de care beneficiau numai copiii împăraţilor bizantini*). Toţi se apropie de tine. se închină în faţa ta şi se uită ca nişte cîini care aşteaptă să le arunci un ciolan. Ca nişte cîini? Nu, cel puţin cîinii iubesc cu adevărat. Ca nişte corbi. Da, ca nişte corbi..."

Se ridică şi, apropiindu-se de o masă, umplu o cupă cu vin, o duse la gură, sorbi două-trei înghiţituri şi apoi murmură:

— Anastasia. Te-am iubit imediat. Dar tu? Tu ai fi primit cu bucurie să porţi coroana imperială şi purpura. Dar inima ta, ai să mi-o dai vreodată? Tăcu. Apoi se gîndi la Nikitas.

— M-am purtat urît cu el, îşi continuă Romanos monologul. O iubeşte şi, dacă o va lua de soţie, o să fie sigur de ea şi de dragostea ei... Există pentru mine vreun om de care să fiu sigur?

Acest gînd îl preocupă mult timp. Trecuse ora prinzului şi Romanos încă nu ajunsese la nici o concluzie, afară de aceea că pentru prima dată in viaţa lui se îndrăgostise cu adevărat de o femeie pe care n-o cunoştea şi de ale cărei sentimente nu era sigur.

— Ducă-se dracului, strigă la un moment dat lovind furios cu piciorul în scaun. Dacă mai stau aici înnebunesc. Aşadar, înapoi la Basilevusa. Lîngă Theofano. Va fi a mea, o voi face basilisă, iar tata n-are decît să spună ce-o vrea.

*

„Theofano, te iubesc. Te iubesc mai mult decît orice pe lume. De dragul tău sînt în stare să renunţ la toate, la coroană, la purpură, la putere şi domnie... Theofano... Cît de plăcut sună în urechile mele numele pe care ţi l-am dăruit..." Aceste cuvinte mai răsunau încă în mintea Anastasiei, care, stînd întinsă pe pat.

rememora clipele petrecute alături de Romanos. O iubea, mai mult chiar, o venera. Era mai mult decît sigură. Purtarea, privirea şi timbrul vocii lui o convinseseră.

Se zbengui în pat şi zîmbi plină de fericire la gîndul că visul ei va deveni realitate.

— Voi fi împărăteasă, murmură Anastasia şi sări brusc din pat, alergă la oglinda de argint. Îşi privi chipul, făcu o plecăciune adîncă în faţa lui şi rosti: Mulţi ani trăiască Augusta Theofano!

Apoi îşi aduse mîinile pe umeri şi-şi cuprinse gîtul.

— Augusta Theofano, şopti iarăşi cu ochii întredeschişi. Augustă Theofano, te ador I

Vru să se ducă la fereastră şi să strige în plină noapte noul ei nume; noul titlu pe care avea să-l dobîndească peste puţin timp, cînd se va anunţa căsătoria ei cu fiul împăratului.

— Augusta Theofano, pronunţă silabisind cuvintele şi, îmbrăcată în cămaşa de noapte, începu să păşească încet-încet, ceremonios şi fără să întoarcă capul nici în dreapta nici în stînga. cu privirea aţintită spre fereastră, care, aşa cum strălucea la lumina stelelor de pe cer, i se părea un tron împodobit cu pietre nestemate.

Dar cum mergea aşa se izbi de un scaun, calcă greşit, se prăbuşi pe podeaua acoperită cu covoare groase şi începu să rîdă din toată inima.

— Augustă Theofano, trebuie să fii atentă, îşi zise, şi rîsul ei vesel, copilăresc, triumfal zbură pe fereastră şi se pierdu în oraşul adormit.

Adormi surîzind şi somnul nu-i fu tulburat de nici un vis pînă în zori, cînd soarele pătrunse prin fereastra deschisă, împodobind cu razele lui aurii păru-i negru de abanos.

Se trezi, se întinse şi. aducîndu-şi aminte de cele petrecute în ajun, zîmbi plină de fericire. Temerile sale se dovediră lipsite de temei. Uitase aproape complet aşteptarea aceea lungă. Trecuseră zece zile de cînd fusese în sala Tricliniului de Aur a Palatului Sacru şi nici un trimis al basileului nu venise să bată la uşa casei sale. Zece zile care i se păruseră veacuri întregi şi-i lăsaseră urme pe chip. Dar totul fu dat uitării ieri. cînd veni un spătar să-l anunţe pe Krateros că Luminăţia-sa basileul Romanos dorea s-o primească pe Anastasia la   Palatul Sacru.

Anastasia se duse la Palatul Sacru cu inima tremurînd şi tresăltînd de emoţie. Căzu în genunchi şi se închină în faţa

împăratului Konstantinos, al şaptelea din şirul basileilor cu acelaşi nume care au purtat glorioasa coroană a imperiului. Apoi se duse pentru o clipă în gineceul (*apartamentele împărătesei Bizanţului*) palatului unde le văzu pe surorile şi pe mama lui Romanos, împărăteasa Eleni. Le văzu şi citi în ochii lor trufia şi dispreţul, iar inima i se strînse căci înţelese că avea să se lupte cu ele. Pe toate acestea le dădu însă uitării atunci cînd, într-o sala supraîncărcată cu mozaicuri, mobilă luxoasă, draperii brodate cu fir de aur, covoare şi sfeşnice de aur, care vorbea singură despre bogăţiile imperiului, Romanos se aşeză lîngă ea şi, apucîndu-i mîinile, îi vorbi despre dragostea şi adoraţia pe care le-a încercat din prima clipă cînd o zărise, cu zece zile în urmă, în sala Tricliniului de Aur, unde fusese cea mai preţioasă perlă dintre toate fetele frumoase care se prezentaseră pentru ca el să-şi aleagă viitoarea soţie.

Romanos îi vorbise mult timp şi vocea-i caldă, plină de patimă, răsuna plăcut în urechile Anastasiei, iar cînd întinse mîinile ca s-o îmbrăţişeze şi să pecetluiască cu un sărut tot ceea ce-i spusese, ea îl lăsă să-şi lipească buzele-i calde de ale ei, căci din acea clipă îşi şi simţea pe umeri hlamida.

Apoi, cînd se desprinse din braţele lui, fiindcă acesta încercase să depăşească limita, Romanos pufni în rîs şi-şi duse mina la obraz ca şi cum s-ar fi temut să nu repete gestul din prima zi. Rîse, o îmbrăţişa şi-i vorbi din nou despre iubirea lui. Dar, la un moment dat, îşi întrerupse brusc şirul destăinuirilor şi-o întrebă, privind-o drept în ochi:

— Ţi-a vorbit vreodată Nikitas, aşa cum ti-am vorbit eu?

— Nikitas? rosti cu naivitate Anastasia, ascunzîndu-şi printr-un efort tulburarea care-o năpădi. Care Nikitas? Te referi cumva la Chrisoloras?

— Da, răspunse Romanos încreţindu-şi fruntea.

— Nikitas, prietenul meu din copilărie? rîse Anastasia.

— Te iubeşte! stărui Romanos.

— Şi tata mă iubeşte, iar dacă aş fi avut un frate m-ar fi iubit şi el.

— Şi tu îl iubeşti?

— Eu? Pe Nikitas? Doamne fereşte, ce idei ciudate îţi mai trec prin minte.

Cuvintele sale păreau atît de spontane şi atît de sinceră vocea, încît Romanos răsuflă uşurat, se aplecă, o sărută şi-i zise şoptind:

— Mulţi ani trăiască Augusta Theofano!

La toate acestea se gîndea Anastasia pe cînd o pieptăna sclava şi-n sinea ei jura că cel puţin pentru moment nu se va mai gîndi la nici un alt bărbat, în afară de Romanos. Nu va exista alt bărbat pentru ea, cu excepţia aceluia despre care nu voia să se destăinuie nici propriei sale persoane.

*

În acea dimineaţă de noiembrie a anului 959 clopotele băteau în dungă. Împăratul Konstantinos, al şaptelea din şirul celor cu acelaşi nume, incepînd cu Constantin cel Mare, întemeietorul Imperiului Roman de Răsărit, îşi dăduse sufletul Ziditorului după o lungă suferinţă.

Îndoliată era şi Basilevusa. Cerul era încărcat cu nori grei, plumburii, drumurile pustii şi cârciumile închise. Oraşul nu mai avea aspectul lui obişnuit, vesel, radios şi policrom care făcea din el cea mai strălucitoare capitală a creştinătăţii. Norodul vorbea cu voce joasă şi, ori de cîte ori se auzeau bătînd clopotele de la Sfînta Sofia, iar glasul lor de aramă era reluat de restul bisericilor care anunţau vestea morţii primului om din imperiu, se închina şi şoptea cîte o rugăciune pentru odihna sufletului celui dispărut.

Norodul, care n-o dusese rău sub domnia Porfirogenetului, îl jeluia în mod sincer. Ceilalţi, cei mari, arhonţii, generalii şi politicienii care conduceau destinele imperiului, sub masca unei false dureri pricinuită de moartea împăratului, ascundeau o mare nelinişte.

Konstantinos lăsa în loc pe fiul său Romanos, care-i fusese asociat la domnie, iar acum lua şi titlul de împărat, iar Theofano devenea împărătească. Romanos, dar mai ales Theofano, provocau temeri înalţilor demnitari, şi aceasta din pricina zvonurilor alarmante care circulau în incinta Palatului Sacru, zvonuri despre care nimeni nu îndrăznea să vorbească nici celui mai bun prieten, fratelui sau soţiei sale. Se spunea că Augusta, însetată de puterea pe care Romanos o împărţea cu tatăl lui, pusese otravă în mîncarea împăratului Konstantinos trimiţîndu-l mult prea devreme în mormînt. Nici persoanele din anturajul intim al împăratului nu putură dezminţi sau confirma în

mod categoric asemenea zvonuri. Se mai spuneau şi multe altele. Că acum, cînd locul Porfirogenetului va fi ocupat de Romanos, totul în imperiu se va schimba. Vechii dregători îşi vor pierde funcţiile în folosul altor persoane. Se şi şopteau unele nume, nume de oameni nedemni sau incapabili, aşa cum se întîmplă mai totdeauna cînd se schimbă stăpînul.

În sfîrşit, cei în cunoştinţă de cauză şuşoteau că acum, pe tronul lui Constantin cel Mare nu va sta un împărat, ci o femeie, deoarece vedeau cît de mult era influenţat Romanos de Theofano, că orice dorinţă a acesteia era un ordin pentru Romanos, că niciodată în timpul celor trei ani de cînd devenise Augustă nu ieşise din cuvîntul ei, ci totdeauna făcea tot ceea ce vroia ea, fiindcă ştia cum să ceară şi avea mijloace ca să-şi impună voinţa.

Îndoliat era oraşul, îndoliat şi cerul, iar feţele tuturor oamenilor erau triste din pricina durerii, fie ea adevărată sau falsă. Varangii din garda împăratului şi ceilalţi mercenari îşi ascundeau bucuria sub chipul lor întristat, fiindcă moartea lui Konstantinos însemna pentru ei aur, şi încă mult, căci noul împărat, aşa cum se obişnuia de secole, urma să deschidă tezaurul pentru a împărţi monezi de aur celor care-i vor susţine tronul şi-l vor apăra de atentatele şi comploturile care se vor urzi împotriva lui.

Îndoliat răsuna dangătul clopotelor şi în urechile marelui prepozit, eunucul Issif Vringas, mîna dreaptă a împăratului, fiindcă acesta ştia bine ce hram poartă Romanos şi Theofano, fiindcă auzise şi el zvonurile care circulau în Palatul Sacru precum că împăratul Konstantinos murise din pricina unei otrăvi cu acţiune lentă dar sigură, pe care nici rugăciunile patriarhului Polyefktos, nici băile termale din Prusa Bitiniei şi nici doftorii care statură la capătul lui nu fuseseră în stare s-o anihileze.

*

— Vasilios! strigă deodată Vringas, chemîndu-şi slujitorul, după ce îşi scutură capul şi scăpă din mrejele visării.

Slujitorul alergă spre Vringas şi aplecîndu-şi capul rămase nemişcat locului.

— Vasilios, s-a pus la cale totul precum am poruncit eu? Cortegiul funebru va fi gata la ora hotărîtă, oştenii s-au aliniat, Biserica cea Mare a fost orînduită cum sé cuvine în asemenea împrejurări?

Vasilios dădu din cap.

— Totul s-a făcut potrivit dispoziţiilor domniei-voastre, mărite prepozit, răspunse slujitorul. Cortegiul funebru poate porni de îndată ce veţi porunci.

Iosif se sculă de pe scaun, îşi luă bastonul, îl strînse în mîini şi se pregăti să iasă din odaie. Purta uniforma de gală a rangului său. Mantia-i strălucea, plină de aur şi pietre preţioase.

— Era bun stăpînul nostru, murmură ştergîndu-şi o lacrimă ce se prelinse pe obrazul lui spîn.

Slujitorul şopti ceva şi Vringas clătină din cap.

— Da, bineînţeles, răposatul nostru stăpîn a lăsat vorbă fiului său, Luminaţiei-sale Romanos al II-lea, să-mă păstreze în postul meu. Se va ţine însă de cuvînt? Şi dacă mă va goni... .

Iosif nu-şi termină vorba. Gîndurile negre î1 năpădiseră dip nou. Visase recucerirea Cretei din mîinile sarazinilor, împreună cu împăratul Konstantinos, care zăcea acum mort în sicriu, discutaseră de nenumărate ori şi făcuseră pe papirusuri planuri care s-ar fi înfăptuit dacă moartea nu-i închidea pentru totdeauna ochii.

— Dar îl avem pe Nikiforos, murmură Vringas ieşind' clin odaie. Bietul meu prieten! Vom lupta şi, cu ajutorul Augustei, îl vom convinge pe Romanos să facă ceea ce trebuie, dacă bineînţeles îmi voi păstra funcţia...

„Augusta. îşi continuă Vringas şirul gîndurilor în timp ce păşea pe coridoarele pavate cu marmură ale Palatului Sacru, va căuta să se răzbune. Surorile lui Romanos... Oh, Doamne, cît de nechibzuit s-au purtat..."

*

Îndoliat răsuna în uirechile marilor dregători glasul clopotelor care vesteau moartea Porfirogenetului. În schimb, în urechile Augustei Theofano ajungea ca uh ecou sărbătoresc.

Îşi înălţa capul ori de cîte ori dangătul clopotelor de aramă ajungea în gineceul Palatului Sacru şi chipul ei frumos se lumina, în totală contradicţie cu aerul grav al slujitoarelor şi al patricienelor cu centură care, aşa cum cerea momentul, o îmbrăcau in veşminte cernite.

Clopotele băteau în dungă şi Theofano avea impresia că auzea glasul lor spunîndu-i:

„Mulţi ani trăiască Augusta Theofano, mica împărătească a celui mai mare şi mai puternic stat al Creştinătăţii. Mulţi ani să trăieşti, Theofano, fiindcă de azi înainte tu vei domni!”

— Voi domni, murmură ea. Voi domni şi mă voi răzbuna. Da, mă voi răzbuna...

— Ce-aţi spus, Augustă? întrebă patriciana cu centură care ţinea tunica ce urma s-o pună peste mantia basilisei.

— Nimic, nimic, răspunse cu vioiciune Theofano, un gînd oarecare ce mi-a trecut prin minte.

Un gînd. În cîteva minute retrăi perioada celor trei ani ce se scurseseră de cînd, pe la sfîrşitul anului 959, se unise în Marca Biserică, prin legăturile de nedesfăcut ale cununiei, cu basileul Imperiului Roman de Răsărit, Romanos.

Imaginea Bisericii şi a arhonţilor care veniseră să asiste la ceremonia cununiei rămase confuză în memoria ei. Ochii îi lăcrimau şi în urechi îi ajungeau ca un vuiet psalmodiile, cuvintele sfinte, urările şi aclamaţiile mulţimii, ale demosurilor (*cele două partide politice din Imperiul Bizantin, denumite „Albaştrii" şi „Verzii"*), şi ale norodului din Basilevusa care nu se mai saturau să privească tînăra pereche princiară ce strălucea de fericire şi frumuseţe.

Nu-şi aducea prea bine aminte de felul cum se desfăşurase cununia ei la Sfinta Sofia. Singurul lucru de care îşi aducea aminte era marele moment cînd înalt preasfinţia-sa patriarhul îi aşezase pe cap coroana care îi păruse grea, nespus de grea... Capul i se aplecase sub povara coroanei, dar şi-l înălţă cît mai sus, iar în sinea-i făcuse un legămînt: să trăiască, să se bucure de domnie şi să moară îmbrăcată în purpură. Atunci se mai gîndise şi la alte lucruri. Nu-i păsa dacă o vor iubi sau nu cei din jur. Vroia să domnească şi cuvîntul ei să fie totdeauna o poruncă. Să rămînă mereu lîngă Romanos...

Aceste ginduri o făcură să zîmbeaseă; era un zîmbet trecător, grăbit, pe care Theofano avu grijă să-l ascundă de îndată, fără s-o observe patricienele cu centură şi slujitoarele. *Nu* voia s-o vadă zîmbind pentru că s-ar fi dat de gol.

Romanos o adora, o copleşise cu daruri. Niciodată nu aştepta să-i ceară ceva. Totdeauna se străduia să-i ghicească gîndurile şi dorinţele, iar atunci cînd reuşea, rîdea de bucurie. Rîdea vesel ca un copil ce făcuse ceva la care nu s-ar fi aşteptat cei mari.

Theofano îşi încruntă sprîncenele. Romanos îi dăduse totul, afară de un singur lucru: respectul pe care-l pretindea ea din partea familiei imperiale, din partea împăratului care zăcea acum mort în sicriu, din partea mamei şi a surorilor tînărului basileu.

Împăratul Konstantinos, care îşi adora fiul, o primise bine la început, o considera drept fiica sa şi ca atare îi vorbea. Dar mai tîrziu îşi schimbă purtarea. Fiicele lui o pizmuiau pe Theofano şi foloseau orice prilej ca s-o ponegrească. Toate erau porfirogenete: toate fuseseră crescute în incinta severă a Palatului Sacru. Totdeauna erau înconjurate de eunuci care-şi plecau privirea în faţa lor, de patriciene cu centură, care niciodată nu îndrăzneau să le contrazică. Pe Theofano o priveau că pe o intrusă. Îl iubeau pe unicul lor frate cu o dragoste egoistă, şi cînd î1 văzură preschimbat într-un fel de marionetă în mîinile tinerei sale Auguste, se revoltară. La început revolta lor fu paşnică. Apoi, cu trecerea anilor, văzîndu-l pe Romanos schimbat, căci nu-şi părăsea soţia niciodată, nu se mai ducea la cîrciumi, la teatre şi prin casele curtezanelor, nici la vînătoare, departe în Asia Mică, aşa cum obişnuia, revolta lor deveni agresivă. Şi astfel, cu vorba şi cu fapta, începură s-o jignească ori de cîte ori aveau prilejul, să şuşotească în spatele ei şi s-o urmărească pe ascuns nutrind speranţa că, mai devreme sau mai tîrziu, o vor prinde savîrşind vreo greşeală pe care avea s-o plătească scump.

— Da, mă voi răzbuna, murmură printre dinţi Theofano, în timp ce două patriciene cu centură stăteau în genunchi aranjînd cutele grelei sale tunici.

— Mă voi răzbuna. Pe toate le voi închide la mînăstire. Romanos nu se va împotrivi. Nu e în stare să mă refuze... îşi continuă ea gîndul.

Un zîmbet diabolic îi răsări pe faţă, în timp ce-i trecu prin minte o nouă idee.

La Palatul Sacru se zvonea precum că ea şi fiul împăratului provocaseră moartea Porfirogenetului. Zvonuri ce ajunseseră pînă la urechile ei prin intermediul credinciosului său eunuc Leon. Era acelaşi eunuc care se răstise la ea atunci cînd intrase pentru întîia oară în Palatul Sacru împreună cu celelalte fete, cu peste trei ani în urmă.

Leon intrase în gineceu livid ca un mort şi, plimbindu-şi privirea peste tot să vadă dacă nu-i cumva urmărit, se apropie de Theofano care era singura în acel moment şi, îngenunchind în faţa ei, îi spuse în şoaptă:

— Augustă, trebuie să spun ceva Luminăţiei-tale, ceva foarte grav care mi-a ajuns la urechi.

Era atît de zbuciumat, încît începuse să tremure. Ca să-l încurajeze, Theofano îi zîmbi.

Leon îi vorbi molfăind, din pricina groazei, despre zvonurile care circulau prin Palatul Sacru precum că ea şi Romanos administraseră timp îndelungat otravă împăratului care îşi dăduse acum duhul.

De îndată ce-şi aduse aminte de scenă, Theofano îşi muşcă buzele. Nu spusese nici da, nici ba, eunucului. Îl lăsase fără nici un răspuns, îngenuncheat la picioarele ei, şi alergase să-l găsească pe Romanos; acesta, cu capul plecat, stătea în faţa încăperilor împărăteşti şi asculta prin uşa întredeschisă horcăitul basileului care murea în braţele soţiei sale şi ale patriarhului ce se ruga cu voce stinsă Celui-de-Sus.

Cum o văzu, Romanos îşi întoarse capul spre ea şi, observînd infăţişarea-i gravă, o apucase de mînă plin de tulburare.

— Ce s-a intîmplat, draga mea? o întrebase.

— Trebuie să-ţi vorbesc. Aici nu se poate. Vino după mine.

Theofano se privi în oglinda de argint şi dădu din cap cînd una din patricienelc cu centură, întrerupîndu-i visarea, îi spuse:

— Dacă Lummăţia-ta socoate că e gata, putem pleca.

Theofano ieşi din gineceu urmată de suită şi, împreună cu Romanos, care o aştepta afară, părăsiră Palatul Sacru, trecură prin Sala Cavalerilor şi se îndreptară spre Sala celor nouăsprezece Balansoare unde se afla depus sicriul cu corpul neînsufleţit al răposatului împărat.

Intrînd în sala uriaşă, cu sutele de luminări ce ardeau în jurul catafalcului Porfirogenetului, Theofano clipi de cîteva ori, fiind orbită de lumină, apoi, de îndată ce-şi aruncă privirea spre corpul neînsufleţit al lui Konstantinos, se înfiora fără voie pentru că niciodată nu mai văzuse un împărat mort depus în „patul tristeţii", cum era denumit coşciugul.

Porfirogenetul era îmbrăcat în cele mai strălucitoare veşminte — hlamidă şi mantie scurtă bătute în aur şi pietre scumpe strălucitoare, coturni purpurii înalţi, iar pe cap o coroană de aur

curat, împodobită şi ea cu nestemate ce răsfrîngenu flăcăruile luminărilor care ardeau în jurul catafalcului.

Theofano se înfiora nu numai din pricina somptuozităţii veşmintelor împăratului şi a faptului că acesta zăcea acum fără suflare. Se înfiora mai mult pentru că fusese atît de bine gătit şi dichisit de cubicularii, slujitorii şi doftorii care îl îmbălsămaseră, încît, uitîndu-se la el, i se părea încă viu şi gata să se ridice ca s-o acuze. Părea un Qfti viu care dormea într-un mod ciudat pe un pat de aur, împodobit cu mărgăritare, diamante, rubine şi safire ce răspîndeau in jurul lor străfulgerări roşiatice, verzui şi albăstrui, ameţindu-i pe cei ce le priveau cu stăruinţă.

Theofano înainta dreaptă lîngă soţul ei, se aplecă împreună cu el. sărută gura împăratului mort, înfiorîndu-se din pricina zbuciumului şi, ca într-un vis, auzi glasul lui Romanos care-i şoptea să-l urmeze.

Romanos şi Theofano se aşezară pe două tronuri scunde. Alături de ei luaseră loc, pe nişte tronuri şi mai scunde, surorile şi împărăteasa văduvă, care plîngeau sfîşiate de durere, fiindcă îşi pierduseră ocrotitorul şi-şi dădeau prea bine seama că prin dispariţia Porfirogenetului, de acum încolo vor avea de-a face cu tînăra împărăteasă pe care o umiliseră nespus de mult în toţi aceşti din urmă ani. Cu puterea pe care o cîştiga acum, Theofano va căuta, desigur, să se răzbune.

Stînd pe tronul ei, Theofano încetă să se mai gîndească şi se mărgini doar să privească, fără ca vreo nouă idee să se înfiripe în capul ei frumos.

Preoţii, în frunte cu patriarhul, îmbrăcaţi în cele mai scumpe odăjdii, psalmodiaţi neîncetat, în timp ce prin faţa catafalcului se perindau marii dregători ai imperiului, logofeţii, magisterii, comandanţii de oşti, generalii, proto-spătarii, spătaro-candidaţii, curtenii şi toţi ceilalţi demnitari de rang inferior ce se aflau în Basilevusa, ambasadorii străini, domnitorii întîmplător sosiţi la Constantinopol, patricienii, senatorii, arhonţii, katepano (*comandantul militar al unei theme*), comandanţii varangilor şi ai mercenarilor, reprezentanţii demosuriior şi ai norodului. Era un amestec de oameni ce se aplecau, îngenuncheau şi, plingînd, îşi făceau semnul crucii. Supunîndu-se unui semn al marelui prepozit, sărutau uşor gura răposatului împărat expus în marea Sală a celor nouăsprezece Balansoare ce strălucea de galaxia

luminărilor şi în care plutea miros de tămîie amestecat cu duhoarea grea pe care o răspîndea mulţimea adunată.

Trecuse ora prînzului, veni după-amiaza şi nesfîrşitul cortegiu al pelerinilor continua să treacă, pînă cînd marele prepozit ridică bastonul său alb. Atunci tînărul împărat se sculă de pe tron şi, împreună cu Theofano, cu mama şi surorile sale, porni iarăşi spre Palatul Sacru. Mortul fu lăsat în paza clerului, a spătarilor şi a eunucilor care urmau să vegheze toată noaptea la catafalcul lui.

Trei zile fură expuse rămăşiţele pămînteşti ale împăratului în Sala celor nouăsprezece Balansoare şi trei zile se perindară prin faţa catafalcului, prin faţa noului împărat şi a soţiei sale marii dregători ai imperiului. În a patra zi, cînd trecu şi cel din urmă demnitar pentru a aduce un ultim omagiu celui dispărut, marele prepozit Vringas, îmbrăcat în alb, ridică bastonul şi o linişte de mormînt se lăsă pentru cîteva clipe în marea sală. O linişte de mormînt care fu tulburată brusc de glasul lui Vringas care, apropiindu-se de catafalc, strigă cît putu de tare, privind corpul neînsufleţit depus în somptuosul sicriu:

— Fie-ţî ţărîna uşoară, tu care ai fost basileul basileilor şi cel mai mare dintre domnitori.

Marele prepozit repetă cuvintele acestea de trei ori, apoi, la un semn de-al lui, protospătarii basileului se apropiară de catafalc şi toţi deodată îşi aşezară pe umeri sicriul nemaipomenit de greu. Împăratul Konstantinos Porfirogenetul pornea spre locul său de veci.

Cortegiul funebru care-l însoţea pe Konstantinos era lung, pestriţ şi gălăgios. În frunte mergeau nenumăraţi manglaviţi (*soldaţi care alcătuiau escorta basileului*), îmbrăcaţi cu toţii în uniforme strălucitoare, urmaţi de nobilii gărzii răposatului împărat, înarmaţi cu halebarde pentru a împrăştia norodul şi a croi drum cortegiului, apoi de crainicii basileului care păşeau tăcuţi neavînd ce veşti să răspîndească, fiindcă stăpînul lor zăcea mort. În urma acestora veneau preoţii îmbrăcaţi în odăjdii grele de aur, care-i împiedicau să-şi grăbească pasul. Mergeau psalmodiind rugăciunile de rigoare, iar norodul, care se adunase în faţa Palatului Sacru şi în piaţa Marii Biserici, asculta vorbele sfinte gemînd şi jeluindu-se aşa cum cereau împrejurările.

În urma mulţimii preoţilor care ţineau în mîini lumînări argintate, mergea clerul superior în frunte cu patriarhul

Polyefktos, psalmodiind şi el ca şi ceilalţi. Apoi veneau numeroşi călugări, şi ei cu luminări aprinse în mînă, şi cîntînd. Aceştia erau urmaţi de întregul senat şi de spătarii care purtau sicriul, iar în spatele sicriului păşeau noul împărat Romanos al II-lea, Theofano, văduva împăratului, fiicele sale, marii demnitari, ambasadorii străini, domnitorii, patricienii şi arhonţii fără număr ai imperiului.

Străzile, pieţele, casele, bisericile, palatele şi clădirile publice erau bogat împodobite cu covoare şi stofe scumpe, cernite toate, dînd oraşului un aer de doliu. Drumul pietruit pe care-l străbătea cortegiul funebru era acoperit cu nisip de aur şi frunze verzi, iar de o parte şi de cealaltă a traseului, pînă la Myriandrion, cimitirul împăraților, erau aliniaţi, în două şiruri, oştenii mercenari ai gărzii împaratului, muscali, scandinavi şi armeni, înarmaţi cu baltaguri cu două tăişuri, săbii curbate şi arcuri pentru a împiedica norodul care căuta să rupă cordoanele de ordine pentru a alerga spre sicriu ca să se închine, oprind astfel cortegiul în loc.

Cît timp cortegiul înainta spre cimitir, porţile oraşului rămîneau închise, aşa că nimeni nu putea să iasă sau să intre în Basilevusa care-şi înmormînta împăratul.

Peste străzile Constantinopolului stăruia un miros de tămîie şi parfumuri grele. Oraşul gemea de lume. Arhonii şi oameni de rînd se căţăraseră pe acoperişuri, umpluseră balcoanele şi verandele caselor. Mulţimea ticsise străzile, plîngea şi jeluia moartea basileului.

Cortegiul funebru ajunse la Capela Sfinţilor Apostoli din cimitirul basileilor. Acolo se odihneau toţi împăraţii Bizanţului, începînd cu Constantin cel Mare şi cu mama sa, preacuvioasa Elena. Procesiunea se opri. Sicriul, însoţit de preoţi, de marii dregători ai imperiului, de Romanos şi de Theofano, de mama şi de surorile împăratului, fu introdus în biserică. Sub absidele de aur bogat ornamentate eu mozaicuri ce străluceau în lumina sutelor de luminări, începură din nou psalmodiile preoţilor. Cînd *se* sfîrşi şi această slujbă funebră şi se auziră rugăciunile demosurilor pentru odihna sufletului celui dispărut, Iosif Vringas îşi înălţă bastonul lui alb, se apropie de catafalc şi, privindu-l pe răposatul împărat, strigă de trei ori, acoperind cu glasul lui murmurul mulţimii din biserică:

— Odihneşte-te, împărate, tu care ai fost basileul basileilor şi domnitorul domnitorilor. Eliberează-ţi capul de povara Coroanei.

Într-o tăcere deplină, care era tulburată doar de zgomotul produs de balansul cădelniţelor de argint, sicriul purtat de spătari fu scos în curtea plină de uriaşele morminte de porfir şi aşezat pe pămînt. Atunci, parakimomenos (*funcţie echivalînd cu cea de preşedinte al guvernului*) Vasilios, cu mîinile tremurînd de emoţie, luă de pe capul Porfirogenetului coroana de aur şi în locul ei puse o altă coroană, de purpură.

Apoi, în aceeaşi atmosferă de tăcere gravă, tulburată doar de bocetele văduvei împăratului, Vasilios ridică trupul neînsufleţit al basileului şi-l depuse în uriaşul sarcofag, special cioplit ca să primească rămăşiţele pămînteşti ale lui Konstantinos, care murise la vîrsta de numai cincizeci şi patru de ani. Lespedea cea mare şi grea alunecă cu un zgomot surd acoperind sarcofagul. Preoţii şi călugării stinseră luminările, iar arhonţii începură să se îndepărteze. Romanos întinse mina, o strînse tare pe cea a Augustei Theofano, dar privind-o se înfiora, deoarece pe chipul ei îi desluşise toate gîndurile.

— Aşadar, sînt împărăteasă, murmura Theofano aplecîndu-se peste leagănul primului său fiu, Vasilios, care, aşa cum dormea în scutecele-i scumpe, semăna cu un îngeraş blond. Sînt împărăteasă şi curînd voi fi mama asociatului la tron, pentru că, scumpul meu, deşi eşti un prunc, vei fi încoronat, îşi continuă Theofano monologul, împărăteasă, repetă, ca şi cum s-ar fi îmbătat cu propria-! voce, Apoi, după ce-şi sărută cu duioşie copilul adormit, se sculă. Augustă Theofano, acum domneşti! adăugă cu voce aproape tare şi ieşi din camera micuţului Vasilios, trecînd în odaia sa, unde-l găsi pe proaspătul împărat stînd pe un scaun cu capul sprijinit în mîini.

— Romanos, dragul meu, i se adresă Theofano, apropiindu-se de el.

Acesta se înfiora şi-şi. ridică privirea. Avea ochii umflaţi de plîns şi privirea abătuta.

— Romanos, dragul meu, repetă Theofano. Ce-i cu tine?

— Ce-i cu mine? Nu ştii? Nu-ţi dai seama?

Îl privi cu atîta insistenţă, încît Romanos îşi plecă privirea.

— Romanos, tu eşti noul împărat, îi şopti Theofano, îmbrăţişîndu-l. Iar eu...

Nu-şi termină fraza, căci îi simţi trupul scuturîndu-se de plîns în braţele ei. Atunci, privirea ei deveni aspră şi, cu o voce dură, i se adresă brusc, ghicindu-i gîndurile:

— Romanos, numai femeile plîng! Numai femeile se tem! Bărbaţii nu plîng niciodată şi nici nu se tem! Iar împăraţii... împăraţii sînt deasupra celor lumeşti.

Romanos simţi că i se face părul măciucă. Theofano se aplecă, îi săltă capul şi-l sărută pe gură. Cunoştea puterea de seducţie ce-o exercita asupra lui, ca şi dragostea nebună şi slăbiciunea acestuia pentru ea. Romanos se îmbată de sărutul ei, uită totul, se pierdu, o îmbrăţişa cu gingăşie, apoi o trînti pe patul lat.

Cînd deschise ochii, după ce trecură mai multe ore, Theofano îl privi pe Romanos şi un surîs plin de dispreţ îi apăru pe buze.

Nu-l iubea. Ca bărbat îi era indiferent. Iubea în schimb puterea şi domnia. Şi întrucît domnia depindea de dragostea pe care i-o dăruia lui Romanos, era dispusă să i se ofere ori de cîte ori dorea el.

Îl privi din nou pe Romanos şi un al doilea surîs, de astă dată triumfător, îi lumină faţa. Romanos dormea liniştit ca un copil, cu o mînă pe umărul ei, de parc-ar fi ţinut-o aşa de teamă să n-o piardă. Dar înainte de a cădea pradă somnului, între două săruturi, Theofano obţinuse ceea ce-şi dorise.

— Vor pleca, murmură ea printre dinţi. Chiar azi, cînd soarele se va înălţa puţin. Vor pleca! Vor fi închise într-o mînăstire. Toate. O, Doamne, cît de dulce e răzbunarea! Vor părăsi Palatul Sacru. De aici încolo vor înceta să mă iscodească, să mă privească cu dispreţ şi să şuşotească în spatele meu. Vor pleca!

Simţi nevoia să strige, să se dea jos din pat şi să deschidă fereastra pentru ca strigătul ei să fie auzit pe tot cuprinsul Basilevusei.

— Am învins! răsună vocea-i aspră în liniştea nopţii. Romanos mi-a făgăduit cu jurămînt greu. Vor pleca!

Închise ochii, căutînd să-şi imagineze scena cînd marele prepozit, eunucul Vringas care, începînd de-a doua zi, va deveni parakimomenos, urma să le comunice hotărirea lui Romanos. Vor plînge, se vor boci, vor cere îndurare. Dar ea nu se va îndupleca. Nu va da ascultare rugăminţilor. Va rămîne surdă la implorările lor. Li seva tăia părul, vor deveni călugăriţe. Vor fi

despuiate de rochiile lor grele, de diademele şi pietrele preţioase.
— O, Doamne, cît de mult mai zăbovesc zorii, murmură Theofano într-un tîrziu.
Închise ochii din nou căznindu-se să doarmă. Dar nu fu chip să dea geană-n geană. Îşi aminti de funeraliile Porfirogenetului şi simţi un fior rece străbătîndu-i întregul trup. Cuprinsă de groază, se întoarse şi-l privi pe Romanos. Acesta dormea în continuare liniştit, respîrînd adînc şi ritmic.
Se calmă şi dădu din umeri. Nu se va mai gîndi la lucrurile astea niciodată. Nu-şi va mai aduce aminte nicicînd de clipa în care îi povestise lui Romanos tot ceea ce-i destăinuise Leon eunucul.
Gîndul i se îndreptă spre ceilalţi, spre demnitarii aulici. Le citise în ochi neliniştea pentru viitorul lor, iar ea abia reuşea să-şi ascundă zîmbetul de bucurie ce-i apărea pe buze ori de cîte ori observa pe vreunul dintre ei privind-o pe furiş, ca şi cum ar fi vrut să-i citească în suflet.
— Vringas, pronunţă aproape silabisind numele marelui prepozit, pare un om cu voinţă şi capabil.
Nikiforos Fokas. Amintindu-şi de numele acesta izbucni în rîs. Fokas era un om scund, păros, cu umeri largi, pieptos, cu mîini lungi şi puternice.
— Ca un urs, murmură Theofano, neizbutind să se abţină. În schimb, ochii lui, cîtă viaţă, cîtă voinţă ascund!
Încercă să-şi amintească şi alte amănunte legate de constituţia lui fizică. Nu, nu era un bărbat frumos. Era însă un om viteaz, un excelent strateg, şi Vringas îl aprecia foarte mult.
Marele prepozit ii spusese cîndva ceva. Ce-i spusese oare? Nu-şi aducea bine aminte. Îşi forţă puţin memoria şi. aducîndu-şi aminte, zîmbi. Da, Iosif îi spusese cîndva: „Dacă Fokas ar fi fost comandantul expediţiei pentru eliberarea Cretei şi nu Gogylis, cu siguranţă că bizantinii ar fi învins şi insula ar fi devenit iarăşi o posesiune a imperiului".
Atunci nu dăduse nici o importanţă cuvintelor rostite de Vringas. N-o interesau războaiele. Acum însă…
Brusc, începu să bată vântul; şuiera prin fereastra deschisă, umflînd draperiile.
Theofano îşi întoarse privirea spre fereastră. Se făcuse ziuă; o zi mohorîtă şi înnourată. Lumina îşi măsura încă forţele cu

întunericul. I se făcu frig şi se acoperi pînă la bărbie. Nu peste mult timp, ochii i se închiseră sub povara somnului şi adormi.

*

Luna aprilie a anului 960 se apropia de sfîrşit. Marea, de un albastru diafan, strălucea, iar micile valuri se spărgeau pe mal umplînd ţărmul pustiu cu şoapte suave. Cîţiva pescăruşi zburau în văzduh, lăsîndu-se, cu aripile întinse, în voia vîntului.

Întreaga natură era învăluită de miresmele şi răcoarea mării. Era o zi veselă şi plină de lumină, făcută pentru iubire. Ceva mai sus pe ţărm, printre tufani, brazi şi flori sălbatice ce ajungeaţi aproape de mal, zburau fluturaşi policromi, iar pe pămînt mişunau o mulţime de cărăbuşi cu antenele ridicate, cercetînd orice le ieşea în cale şi opundu-se mereu în faţa obstacolelor, un cocoloş de pămînt sau o pietricică neînsemnată.

Tînărul războinic sarazin stătea de multe ceasuri întins pe pămînt şi privea cerul diafan, a cărui albastră boltă n-o întuneca nici un nor. Apoi, oftînd, se întoarse pe partea cealaltă şi privi ţarina. Un cărăbuş butucănos se apropiase de mîna lui şi antenele i se mişcau pline de curiozitate ici şi colo.

Tînărui războinic zîmbi, ridică mîna şi cărăbuşul îşi văzu de drum. Mai trecu puţin timp şi războinicul, care stătea culcat pe pămînt. sări brusc în sus; întinse mîna înşfăcind arcul ce se afla în apropiere, puse o săgeată, trase coarda şi privi în jur.

Zgomotul de paşi încetase. Trase cu urechea încreţind fruntea. Trecură cîteva clipe de linişte deplină, apoi se auzi iarăşi un foşnet. De astă dată parcă s-ar fi tîrît cineva. Războinicul se întoarse în direcţia zgomotului, întinse coarda arcului şi rămase în aşteptare. Se auzi un fluierat care-l făcu să zîmbească şi să lase jos arma.

— Gheorghios, aici! strigă în greceşte.

Hamurile unui tufiş, aflat la o distanţă de circa o sută de paşi de locul unde se găsea războinicul, se mişcară şi din spatele lui apăru un cap cu turban.

Eră un alt războinic, sarazin şi el, după uniformă, care-şi părăsise ascunzătoarea şi venise lîngă cel care-l strigase.

— Drungarios (*ofiţer superior în armata bizantină. O drungă avea un efectiv dé 1.000—3.000 de oameni*) Nikitas, îi spuse de îndată ce se apropie de el. Am găsit o mică ambarcaţiune pescărească ce aparţine unor creştini. E cam mică, dar stăpînul ei pare un om neînfricat, la fel şi echipajul pe care-l conduce. Cum se va lăsa

noaptea, ne va aştepta cam la o milă de sat, spre răsărit. Mi-a arătat şi locul. E un golfuleţ ascuns printre stînci.

— Numai să nu prindă de veste sarazinii cînd va ieşi din liman, murmură Chrisoloras. Celălalt ridică din umeri.

— Dacă o vor descoperi, spuse cu nepăsare, se va găsi cu siguranţă o altă ambarcaţiune.

Nikitas zîmbi şi-şi bătu camaradul prieteneşte pe umăr:

— Bravo, Gheorghios, totdeauna eşti optimist, de aceea îmi placi.

— Sînt optimist pentru că m-am plictisit de cît stăm aici, în Creta. Mă grăbesc, drungarios Nikitas. Vreau să mă întorc cît mai repede la Basilevusa ca să fiu din nou printre creştini. Să vorbesc liber graiul meu, să văd cîrciumile, femeile frumoase, hipodromul, Palatul Sacru, Marea Biserică. Sîntem aici de-o lună şi mai înainte am stat în Caesarea aproape trei ani. Destul, ajunge! Aproape că-mi voi uita părinţii, prietenii şi petrecerile.

Chrisoloras nu răspunse.

Gheorghios avea dreptate. Trecuseră trei ani de cînd îl părăsise pe Romanos în pădurea aceea din Asia Mică, îndreptîndu-se spre Caesarea din thema Charsianon ca să-l întîlnească pe Fokas şi pe prietenul său pendikondarch-ul (*al V-lea ofiţer al unul vas de război bizantin*) Gheorghios. Trei ani care se scurseseră greu; ani de lupte împotriva sarazinilor, de nostalgie pentru Constantinopol. În tot acest răstimp, inima lui Nikitas fusese mistuită de-o durere de nevindecat, căci nu putea să uite fata pe care o iubea. Încercase totul ca să şi-o scoată din inimă: beţie, femei uşoare şi prinţese dornice de aventuri cu un nobil pe care, Nikiforos Fokas, comandantul suprem al armatelor din Anatolia, îl iubea ca pe un fiu. Băuse, se îmbătase de vin şi de dragoste, dar gîndul, întreaga lui fiinţă erau pentru totdeauna date unei singure femei: Augustei Theofano: soţia asociatului la tron, cît timp trăise Porfirogenetul, a împăratului după moartea acestuia.

Tot timpul avusese veşti în legătură cu ea. Orice nobil venea să lupte sub comanda lui Fokas avea ceva de spus despre Theofano. Ceva neaşteptat, despre vreo faptă sau despre apariţia ei în public. Multe aveau de spus nobilii despre frumuseţea şi corpul ei neasemuit, despre ochii ei galeşi şi luminoşi.

Dar, mai spuneau şi altele. Nişte vorbe groaznice pe care le şopteau doar prietenilor, de frică să n-ajungă pînă la urechile Augustei, prin mijlocirea celor care doreau să-i intre în graţie, căci acum toată lumea ştia că ea şi Vringas guvernau şi nicidecum Romanos.

Nikitas se culcă din nou pe pămînt, cu faţa în sus, şi camaradul lui îl imită numaidecât. Locul unde se aşezară era umbrit de nişte brazi uriaşi. Razele soarelui străbăteau frunzişul subţire, învăluindu-l într-o lumină aurie şi atît de strălucitoare, încît ori de cîte ori cei doi războinici priveau spre înaltul cerului închideau ochii ca să-i ferească de lumina orbitoare. Lumina, razele soarelui...

În mintea lui Nikitas reveni chipul Anastasiei. Era înconjurată de o lumină strălucitoare, dincolo de ea se întindea întunericul care acoperea tot ceea ce nu reuşea să umple prin prezenţa sa... Anastasia, nu ţi-ai schimbat doar numele, îşi continuă Nikitas gîndul, ţi-ai schimbat şi sufletul.

Îşi aminti cum era pe vremuri, înainte de prima lui plecare în Creta, atunci cînd avusese loc expediţia, soldată cu un eşec, a lui Gogylis. Era o copilă naivă, candidă, cu nişte ambiţii care n-ajungeau atît de departe. Atunci îl privea cu dragoste.

— Cu dragoste, monologa în şoaptă Chrisoloras, cu dragoste, nu cu iubire. Iubirea nu sălăşluia în pieptul ei.

Îşi aminti de împăratul Romanos şi de discuţia pe care o avusese în cortul acestuia. O iubea cu patimă, nebuneşte. A făcut-o consoartă, Augustă, împărăteasă. Şi ea... Ea nu-l iubea pe Romanos. Dorea un alt bărbat, mai vînjos. Un bărbat care s-o domine şi nu să se tîrască la picioarele ei.

— Theofano, tu eşti fata pe care-o ştiam, iubirea mea, femeia adorată pe care, vai, n-o pot uita.

— Ce-ai spus, arhonte Nikitas? întrebă Gheorghios: care stătea în apropierea lui.

— Nimic, nimic, răspunse în grabă Nikitas. Vorbeam şi eu aşa, într-o doară.

Gheorghios îl privi puţin, apoi se ghemui.

— Drungarios Nikitas, cu îngăduinţa domniei voastre, aş vrea să trag un pui de somn.

Chrisoloras nu-i răspunse. Gheorghios se întoarse pe partea cealaltă şi, cîteva clipe mai tîrziu, respiraţia lui ritmică, care începu să se audă, vădea că adormise.

Nikitas porni spre ţărm şi se aşeză pe o mică stîncă, cu faţa spre marea surîzătoare. Dacă sarazinii nu vor descoperi ambarcaţiunea pe care o găsise Gheorghios puteau să plece în Peloponez, de unde vor porni spre Constantinopol cu corabia bizantină de război care îi aştepta pe cei doi în limanul stabilit.

Se gîndi la misiunea ce i se încredinţase şi pentru prima oară zîmbi. O dusese la bun sfîrşit. Nikiforos Fokas avea să primească toate informaţiile dorite pentru a fi sigur de reuşita expediţiei sale. Nikitas urma să-i aducă informaţii despre pedestrimea, flota şi zidurile de apărare ale sarazinilor, despre proviziile de hrană şi de apă pe care era în stare să le adune emirul în capitala sa.

Sosiseră în Creta cu o lună în urmă. Şi cunoşteau amîndoi atît de bine graiul sarazinilor, încît erau în stare să păcălească pe oricine s-ar fi uitat la ei cu bănuială.

Sosiseră într-o noapte întunecoasă pe un dromon care-i lăsase lîngă un ţărm pustiu, unde puseră piciorul fiind aduşi acolo de o barcă. Corabia de război plecă imediat şi ei rămaseră singuri pe ţărmul Cretei. Deghizaţi în ţărani, pescari sau războinici, aşa cum erau acum, cu straiele oferite de băştinaşii de prin munţi, cutreieraseră întreaga Cretă, pătrunseseră în cetăţile şi în oraşul Handakas (*denumirea pe care o purta în Evul Mediu oraşul cretan Heraklion*), capitala emirului Abd El Aziz Él Kotorby, unde văzuseră şi auziseră mai multe decît se aşteptaseră.

Sarazinii se temeau tot timpul de un atac din partea bizantinilor; erau însă pregătiţi să-i înfrunte. Zidurile de apărare ale oraşului Handakas arătau a fi în bună stare, şanţurile fuseseră săpate adine, bolovanii fortificaţiilor erau solizi, iar provizii se găseau din abundenţă. Bătrînul emir nu lăsa nimic la voia întîmplării pentru ca şi el aflase cîte ceva de la iscoadele lui. Auzise că bizantinii pregăteau o flotă puternică şi o mare armată pentru o expediţie a cărei ţintă constituia încă un secret; nu era exclus să fie îndreptată împotriva lui. Nikitas şi Gheorghios mai văzuseră şi altele. Văzuseră tîrgurile de sclavi. Auziseră ţipetele pline de jale şi desperare ale fetelor despărţite de părinţii lor, strigătele de durere ale copiilor smulşi cu forţa din braţele mamelor. Mai văzuseră cum negustorii despuiau cu neruşinare fete tinere arătîndu-le ca pe o simplă marfă bogătaşilor sarazini care doreau să-şi completeze haremul. Urmăriseră şi studiaseră mişcările corăbiilor piratereşti...

Nikitas dădu din cap. Nikiforos Fokas avea să fie mulţumit de modul cum lucraseră şi de informaţiile culese.

Da, comandantul suprem al armatelor din Anatolia avea de ce să fie mulţumit. Dar el, în sinea lui, era oare mulţumit?

Luă de jos o scoică ce strălucea pe nisipul cald, o aruncă în mare şi urmări distrat cercurile care se formaseră, în apa sărată, în jurul locului unde se scufundase.

Nu era mulţumit. Nimic nu-l putea mulţumi. I se aprindeau obrajii dc bucurie ori de cîte ori îl lăuda Fokas, dar această bucurie ţinea prea puţin, fiindcă totdeauna se gîndeă la ea, la Anastasia, iar în mintea lui se ivea mereu acel „dacă", ce nu-i dădea o clipă de tihnă.

Dacă Anastasia n-ar fi devenit Theofano. Dacă ar fi fost soţia lui; dacă ar fi putut sâ-i vorbească despre cuvintele de laudă primite din partea lui Nikiforos; dacă ar fi fost de faţă cînd fusese avansat în grad de către comandantul suprem. Dacă ar fi putut să-i destăinuie mărturisirea pe care i-o făcuse Fokas despre viitorul strălucit ce-l aştepta. Dacă i-ar îi spus că Nikiforos vrea să-l facă turmarch, deşi e încă prea tînăr... Dacă...

— O, Doamne, oftă Nikitas. n-am s-o pot uita niciodată. N-am să pot cunoaşte altă femeie, s-o iau de nevastă, s-o am lîngă mine şi să-i vorbesc; s-o înţeleg şi să mă înţeleagă; să ştiu că bucuriile mele o desfată, iar necazurile o întristează adinc.

Se ridică, suspină iarăşi, se apropie de camaradul lui care dormea dus, rămase aplecat asupra-i şi-l privi cu o oarecare invidie.

— Ferice de tine, Gheorghios, murmură. Tu nu ceri prea multe de la viaţă şi nici nu te-ai îndrăgostit vreodată.

Il privi cu invidie şi dragoste, apoi se ridică, îndreptîndu-se spre pădurea deasă de brazi care răspîndea un puternic miros de răşină. Se plimbă cîteva minute, apoi se întoarse şi aruncă o privire în direcţia soarelui. Se apropia probabil amiaza.

— Peste cîteva ore, monologa, imediat ce se va înnopta... Dar cum o să treacă aceste ore?

Se aşeză sub un brad, rupse o floare ce se afla lîngă picioarele lui şi începu s-o mestece îngîndurat.

— Ciudat, îşi spunea. De trei ani n-am mai fost în Basilevusa şi totuşi nu mă bucură gîndul că o voi revedea. Trebuia să-mi fie dor de ea, dar... Părinţii mei au îmbătrînit desigur în cei trei ani care-au trecut...

Un zgomot îl făcu să se arunce repede la pămînt şi să se întoarcă spre dreapta ca să tragă cu urechea. Nu se înşelase. Era un zgomot de cai sau catîri. Tropăitul şi vorbele oamenilor nu ajungeau desluşit pînă la urechile lui. Fără să zăbovească, porni tîrîş spre locul unde dormea Gheorghios. Se apropie de el şi, ca să nu ţipe cumva cînd îl va trezi din somn, cu o mînă îl zgîlţîi, iar cu cealaltă îi astupă gura. Gheorghios sări în sus speriat.

— Ce s-a întîmplat? întrebă în şoaptă.

— Ascultă!

— Tropăit. Discuţii, femei!

Nikitas dădu din cap şi-i făcu semn să-l urmeze. Şi tîrîndu-se, ajunseră la nişte stînci ce se înălţau cîţiva metri mai departe; se ghemuiră în spatele lor, oprindu-şi pînă şi respiraţia, ca să nu fie descoperiţi.

Zgomotul produs de copitele cailor şi de strigătele oamenilor se apropia. Nikitas şi Gheorghios desluşiră nişte voci piţigăiate care trebuie să fi aparţinut unor eunuci.

— Acolo, şopti brusc Gheorghios, arătînd cu mîna.

Chrisoloras se întoarse şi privi. Erau două femei călare pe catîri, însoţite de patru sau cinci eunuci. Înaintea si înapoia lor mergeau cîte trei oşteni sarazini bogat îmbrăcaţi, purtînd spade de argint încovoiate, iar caii lor albi aveau harnaşamente şi hamuri roşii. Sarazinii înaintau pe o cărare largă ce ducea spre ţărm; cînd ajunseră, descălecară şi, ţinîndu-şi caii de hăţuri, aşteptară poruncile femeilor.

— Da, aici ne vom odihni, rosti una clin ele.

Era tînără, chiar foarte tînără, şi trupul ei graţios părea şi mai frumos, aşa cum era îmbrăcată, în şalvari de mătase scumpă. Faţa nu i se vedea, fiind acoperită de feregea, părul era ascuns sub o mantilă de mătase.

Fata care vorbise sări sprinten de pe catîrul ce se oprise între timp şi alergă pe plajă strigînd-o şi pe cealaltă s-o urmeze.

Oştenii, după ce-şi legară caii de copaci, se aşezară la umbra lor. La fel făcură şi eunucii.

Gheorghios se întoarse şi-l privi pe Nikitas. Acesta, cu degetul la gură, îi făcu semn să tacă.

Cele două fete se întinseră pe plajă şi începură să vorbească şi să rîdă, pînă cînd, deodată, prima zise ceva celeilalte şi ea se întoarse spre oşteni şi eunuci, vrând să le poruncească ceva, de

parc-ar fi fost vorba de un lucru stînjenitor. Prima fată stărui şi cealaltă, neavînd încotro, se ridică şi se apropie de eunuci. Aceştia se închinară şi cel mai înalt, care părea a fi conducătorul lor, se întoarse spre oşteni şi le porunci:

— Prinţesa Aişe vă porunceşte să plecaţi imediat, să nu vă mai vadă pe-aici. Vă înapoiaţi numai cînd o să vă cheme. Şi fiţi cu băgare de seamă, adăugă eunucul amenințător, dacă vreunul dintre voi întoarce capul spre ea sau lasă să treacă pe aici picior de bărbat, va da seamă emirului.

Oştenii se sculară, dezlegară caii, încălecară şi plecară grăbiţi.

Gheorghios îl privi din nou pe Nikitas cu nedumerire. Acesta dădu din umeri.

Pendikondarch-ul se strîmbă şi-şi întoarse privirea spre mare, acolo unde se aflau fetele.

— Drungarios Nikitas, spuse apoi, aproape strigînd. Priveşte!

Chrisoloras îşi încreţi fruntea. Cele două fete, de îndată ce se convinseră că oştenii plecaseră, fără să le pese de eunuci, fiind sigure că nu vor fi tulburate de nimeni, deoarece însoţitorii lor urmau să blocheze toate căile de acces, începuseră să se dezbrace rîzînd. Nikitas vru să-şi întoarcă privirea în altă parte, dar spectacolul era atît de atrăgător, încît rămase nemişcat ca o stană de piatră, orbit parcă de frumuseţea lor.

Pielea trupului uneia dintre ele avea culoarea spicelor de grîu, iar părul îi era negru ca pana corbului şi-i ajungea, după ce şi-l despleti, pînă la coapse. Cealaltă era brună şi pielea trupului ei avea o culoare deschisă.

Prima, pe nume Aişe, aşa cum o striga prietena ei, aruncă şi ultimul veşmînt, iar soarele străluci pe corpul ei complet gol.

Gheorghios îşi muşcă buzele înciudat şi strinse pumnii.

Cealaltă fată o imită pe Aişe. Se dezbrăcă şi ea şi, apucînd-o de mînă, alergară rîzînd şi se aruncară în apa mării, începură să se joace cu valurile, iar rîsul lor vesel răsună peste ţărmul pustiu.

— Doamne, Dumnezeule, şopti Gheorghios. Cîtă frumuseţe! Pe toţi sfinţii, arhonte Nikitas, dacă aşa arată huriile pe care le făgăduieşte pagînilor profetul Mahomed, atunci, iartă-mă, Doamne, pe bună dreptate îşi caută războinicii sarazini moartea.

Nikitas nu-i răspunse. Fusese şi el orbit de joaca fetelor, dar în sinea lui se blestema că dăduse dovadă de atîta slăbiciune şi se uitase la ele.

Urmăriră cîteva minute pe cele două fete care se jucau acoperite pînă la brîu de apa mării cînd, deodată, auzind nişte ţipete stridente, săriră amîndoi ca arşi.

Unul din eunuci, care se îndepărtase puţin de camarazii lui, îi zărise şi începuse să urle, arătînd spre locul unde se aflau cei doi bizantini.

— Blestematul! mugi.Nikitas şi sări în sus. Gheorghios, după mine, înaripează-ţi picioarele.

O luară la fugă indreptlndu-se spre o colină din apropiere, fără să le pese de ţipetele eunucilor şi ale fetelor, care, văzîndu-i pe cei doi străini, ieşiseră din apă, alergînd în mare grabă să se îmbrace pentru a-şi ascunde goliciunea. Deodată, în faţa celor doi apăru brusc un călăreţ gata să-i atace cu spada lui încovoiată.

Nikitas primi lupta şi zgomotul spadelor răsună în pădurea liniştită. Călăreţul se prăbuşi la pămînt grav rănit. Dar fu văzut de camarazii săi care se năpustiră în galop asupra celor doi bizantini. Neavînd încotro, Nikitas şi Gheorghios începură să se retragă spre ţărmul mării, căutînd să evite loviturile sarazinilor. Dîndu-şi seama că ar fi fost greu să iasă biruitori din asemenea încleştare, voiau să-şi vîndă pielea cît mai scump.

Tot retrăgîndu-se, ajunseră pe ţărmul nisipos. Din cei şase călăreţi doar trei mâi rămăseseră în şa. Ceilalţi se prăbuşiseră de pe cai şi gemeau la pămînt, grav răniţi.

Atît Nikitas cît şi Gheorghios se băteau cu vitejie şi îndemânare. Îi cunoşteau mai de mult pe sarazini, ştiau modul lor de a se lupta. Zalele cu care erau îmbrăcaţi sub veşmintele arabe îi apăraseră de cîteva ori de loviturile duşmanilor.

La capătul pădurii, acolo unde începea ţărmul nisipos, se prăbuşi încă un duşman. Teferi, pe cai, nu mai erau decît doi sarazini. Gheorghios începu să rîdă zgomotos. Lupta nu mai era acum inegală.

Nikitas lovi cu spada braţul înarmat al călăreţului care se afla în faţa lui, şi sabia încovoiată căzu din mîna sarazinului.

Ultimul călăreţ sarazin, spumegînd de furie, dădu brusc pinteni calului şi încercă să-l lovească pe Chrisoloras pe la spate. Dar Gheorghios îl văzu şi, fără să şovăie, se lungi la pămînt într-o clipă, împlîntînd sabia în pîntecele calului. Animalul şi călăreţul se prăbuşiră pe nisip, iar Gheorghios se năpusti cu sabia asupra sarazinului, vrînd să-l decapiteze.

— Lasă-l! strigă în grai arăbesc Nikitas pentru a nu se da de gol că-i străin.

Sarazinul îi privi cu nedumerire, dar nu scoase nici un cuvînt. Rămase nemişcat acolo unde se găsea şi, pentru cîteva clipe, stătu cu ochii închişi. Apoi, după ce se gîndi puţin, îi deschise din nou şi strigă cuprins de groază:

— Nu, mai bine omorîţi-mă. Dacă voi apare teafăr în faţa emirului, va porunci să mi se taie capul. Omorîţi-mă! Decît să cad în mîinile călăului care mă va schin-giui pînă îmi voi da duhul, prefer o moarte fulgerătoare.

Chrisoloras dădu din cap, dar nu porunci ceea ce aştepta sarazinul.

— Te vom lua cu noi, rosti Nikitas. Vei fi prizonierul nostru. Ai luptat vitejeşte şi nu se cade să mori în mod nedemn de mîinile călăului.

Sarazinul se ridică şi, apucînd mîna iui Nikitas, o sărută cu recunoştinţă. Era un flăcău de vreo douăzeci şi trei de ani, trupeş, cu tenul *de* culoare închisă şi o barbă neagră şi ascuţită.

Eliberîndu-şi mîna din strînsoarea sarazinului, Nikitas îi porunci lui Gheorghios:

— Fă rost de trei cai buni. Trebuie să plecăm imediat. Gheorghios alergă spre pădure, iar Chrisoloras se apropie de cele două femei care stăteau cu eunucii. Amîndouă purtau nişte burnuzuri primite de la eunuci.

Aişe îl privi cu mult curaj drept în ochi. În privirea ei Nikitas citi un sentiment de admiraţie. Prietena ei era palidă şi se ascundea în spatele eunucilor, care se viraţi unul în altul ca să capete curaj.

Nikitas vru să spună ceva, dar se răzgîndi. Le întoarse spatele şi, făcînd semn prizonierului să-l urmeze, porni spre Gheorghios care ţinea de hăţuri trei cai. Se urcă pe şaua primului şi, de îndată ce se urcară şi ceilalţi doi, dădu pinteni calului şi porni în galop pe cărarea largă care ducea spre vîrful colinei ce se înălţa nu prea departe.

Merseră în galop cam o jumătate de ceas şi cînd lăsară în urma lor şoseaua, Nikitas opri calul şi se întoarse spre prizonierul său care îl urma neînarmat, în tăcere.

— De unde veniţi şi cine sînteţi? îl întrebă tăios.

— Veneam dintr-un sat. Însoţeam pe nepoata emirului Abd El Aziz. Am plecat din Flandakas acum zece zile. Prinţesa Aişe fusese în vizită la nişte rubedenii.

— Nepoata emirului! exclamă cu entuziasm, în greceşte, Gheorghios.

Prizonierul întoarse capul spre el şi-l privi cu nedumerire.

— Nu sînteţi sarazini? bolborosi el. Mi-am închipuit eu.

— De ce ţi-ai închipuit? Îl întrebă Nikitas. Ce te-a făcut să nu ne iei drept sarazini?

— Modul cum luptaţi. Sînteţi rumi (*nume dat grecilor în Evul Mediu de către popoarele musulmane*) şi sub veşminte purtaţi zale. Mi-am dat seama, stăpîne, atunci cînd vă loveam cu spada, adăugă cu respect sarazinul, privindu-l pe Nikitas.

— Eşti isteţ, îi răspunse Nikitas zîmbind. Care ţi-e numele?

— Suleiman El Kathir.

— Suleiman, te vom lua cu noi, avem nevoie de tine. Sarazinul dădu din cap a încuviinţare.

— N-am încotro, se hotărî el imediat. Decît moartea, mai bine să fiu prizonier.

Nikitas dădu din nou pinteni calului. Trebuiau să se ascundă pînă la căderea nopţii. Satul unde descoperise Gheorghios ambarcaţiunea ce urma să-i ducă din Creta nu se afla la o depărtare prea mare, dar cînd Aişe va ajunge acolo, va trimite cu siguranţă oameni să-i caute sau cel puţin să-i urmărească pînă cînd vor fi anunţate străjile emirului care patrulau necontenit pe ţărmurile insulei, căci se temea de un atac prin surprindere din partea duşmanilor.

Înaintară aproape o milă şi cînd se apropiară de o colină pleşuvă, dar suficient de înaltă pentru a putea privi de pe ea pînă hăt departe, Nikitas descăleca poruncind şi celorlalţi doi să facă acelaşi lucru. Apoi se tîri pînă în virful colinei şi privi în zare. Pe şosea, destul de departe, o zări pe Aişe care, împreună cu suita, se îndrepta fără grabă spre sat. Din cei cinci călăreţi, trei mergeau pe jos în urma eunucilor care abia se ţineau pe cai. Ceilalţi doi muriseră poate sau fuseseră răniţi atît de grav, încît nu mai puteau să umble.

Chrisoloras privi spre cer. Soarele înaintase mult pe boltă. Într-un ceas, cel mult două, se va lăsa întunericul.

Se înserase. Stelele clipeau ca nişte ochi încă orbiţi de lumină. Greierii începură să tulbure liniştea nopţii cu ţîrîitul lor ciudat. O

cucuvea îşi desfăcu aripile, luîndu-şi zborul de pe un chiparos înalt. Departe, dinspre mare, ajungea pînă-n peştera unde se aciuaseră Nikitas, Gheorghios şi Suleiman vuietul valurilor care se spărgeau de stînci. Luna, semănînd cu o seceră, arginta cerul.

Gheorghios ieşi din peşteră să respire aerul curat al mării. Apoi, călcînd ca o pisică, se caţără pe o stîncă. Privi spre marea ce părea să aibă o culoare liliachie închisă şi începu să cerceteze cu atenţie ţărmul. Nu se vedea nici ambarcaţiunea şi nici vreo umbră care să-i trădeze prezenţa. Rămase acolo cam zece minute, nemişcat, pînă cînd auzi în spatele lui nişte paşi ce se apropiau. Se întoarse brusc, scoţîndu-şi din teacă spada încovoiată.

— Tu eşti, drungarios Nikitas? şopti. M-ai speriat... încă n-am văzut nimic.

Chrisoloras privi spre mare şi acelaşi lucru îl făcu şi Suleiman. Toţi trei se aşezară pe stîncă şi priveau tăcuţi întinsul mării, cînd deodată, sarazinul ridică mîna şi le arătă ceva.

— Da, ea trebuie să fie, zise Gheorghios cuprins de bucurie.

Prizonierul zărise o mică ambarcaţiune ce plutea chiar lînga ţărm.

Tăcuţi, cei trei bărbaţi începură să coboare povîrnişul călcînd cu atenţie ca să nu rostogolească cumva vreo piatră care putea să-i trădeze căci cu puţin înainte de căderea nopţii zăriseră nişte ţărani sarazini, înarmaţi cu suliţe şi săbii, mergînd în grup pe şosea şi împrăştiindu-se apoi în cete mici spre diferite direcţii. Aişe povestise probabil în sat despre întîmplarea din cursul zilei şi stăpînul locului îşi trimisese oamenii să-i caute pe războinicii care pîngăriseră cu privirea lor trupul prinţesei. Se pare însă că ţăranii nu luaseră în serios misiunea încredinţată, căci nici nu se înnoptase de-a binelea cînd fură văzuţi din nou pe sosea, adunîndu-se unul cîte unul şi, discutînd între ei, dispărînd apoi cu toţii în pădure.

Cei trei bărbaţi străbătură povîrnişul, trecură şoseaua, ajunseră în pădure şi coborîră pînă la mai, acolo unde marea forma un golf adînc. La capătul ţărmului se opriră scrutînd apele golfului. Lipită de stînci, o mică brigantină plutea pe suprafaţa apei ca o pată neagră.

Văzînd-o, Gheorghios fluieră de trei ori, aşa cum era înţelegerea, şi cînd i se răspunse de pe brigantină, făcu semn lui

Nikitas să-l urmeze. Cu o zi înainte venise aici pe jos, împreună cu căpitanul brigantinei, de aceea ştia atît de bine poteca ce cobora spre mare.

Acum nu le mai păsa dacă vor fi auziţi sau nu, ambarcaţiunea se afla la picioarele lor. Coborîră în pas alergător pe cărare şi, plonjînd în apa mării, se căţărară pe corabia care, cîteva clipe mai tîrziu, împinsă de vîsle, porni să lunece în linişte, ca o fantomă, pe suprafaţa mării.

Brigantină părăsi golful şi, ridieîndu-şi pînzele, o luă spre nord-vest. Părea o mică şi neînsemnată pată pe fondul cenuşiu al mării care abia se lumina de razele slabe ale lunii. Nimeni nu vorbea. Ştiau că marea duce departe vocile şi orice fel de zgomot, trădînd astfel prezenţa celor care vor să se ascundă. Membrii echipajului ţineau cu încordare vîslele, iar căpitanul strîngea vîsla-timonă, avînd grijă ca pînza triunghiulară legată de ea să fie tot timpul bine întinsă. Spintecată de prora ascuţită a brigantinei, apa mării strălucea, formînd spume aurii şi argintii ce se pierdeau sub pupă.

Nikitas se întinse pe covertă, închise ochii şi începu din nou să viseze.

În ultimul timp, cu puţin înainte de-a pleca în Creta, auzise multe despre Theofano. În mintea lui stăruiau cele spuse de un prinţ, şi anume de fiul protospătarului Isaakios:

— Romanos s-a schimbat in ultima vreme, povestise el. De cînd a început să poarte singur coroana imperiului şi-a regăsit vechile obiceiuri. Bea, se duce la vînătoare, umblă prin taverne şi are ca prieteni nişte netrebnici. Nikitas, îţi aduci aminte de Hirinas?

Da, îşi aducea aminte de el. Era un cleric cunoscut în întreaga Basilevusa pentru capul lui sec şi lipsa de respect faţă de cele sfinte. Deşi eunuc, nu exista lucru odios pe care să nu-l facă. Era risipitor, juca la zaruri sume pe care n-avea cum să le plătească. Purtarea lui îl indignase nespus de mult pe patriarh şi, cît timp trăise Porfirogenetul, acesta îl ţinuse pe Hirinas închis într-o mînăstire.

Nikitas avea impresia că aude şi acum cuvintele prietenului său:

— Auzi, Hirinas a ajuns astăzi o persoană simandicoasă. Romanos l-a scos din mînăstire, i-a redat gradul bisericesc, l-a făcut patrician şi mare eteriarch (*şef al gărzii imperiale*).

— Şi Vringas? îl întrebase atunci Nikitas.

— Parakimomonos Vringas e un om deştept. L-a primit. A acceptat avansarea lui şi toate onorurile ce i s-au acordat. Ce era să facă? Hirinas e prietenul împăratului şi nu-i periculos, pentru că singurul lucru la care nu se gîndeşte e puterea. Postul pe care l-a căpătat îi asigură o sumă suficientă de bani şi o funcţie destul de înaltă. Nici nu rîvnea la ceva mai mult. Pe cînd Vringas se gîndeşte la cu totul altceva. Prin urmare, l-a acceptat pe Hirinas fără să crîcnească.

— Ciudat, rostise atunci Nikitas printre dinţi. „Ciudat", rosti şi acum călătorind cu brigantină pe marea pustie. O ştia pe Theofano, îi cunoştea caracterul, de aceea nu-i venea să creadă cum de accepta comportarea lui Romanos, ea, femeia aceea mîndră şi autoritară. Pe vremuri, Anastasia n-ar fi îngăduit unui bărbat nici măcar să privească altă femeie atunci cînd se ducea cu el la vreun ospăţ sau la vreo petrecere în familie.

Ceasurile se scurseră, stelele îşi schimbară poziţia şi în tainicul răsărit începură să mijească primele semne de lumină. Creta rămase în urmă.

Nu peste mult timp, soarele răsări jucăuş de după munţii îndepărtaţi şi o dîră violacee prinse formă pe Suprafaţa întunecoasă a mării albastre. Marea era liniştită, nici o corabie nu-i păta cu pînza ei azurul nesfârşit.

Nikitas se sculă, se întinse puţin pentru a-şi dezmorţi trupul, apoi îl zgîlţîi pe Gheorghios care continua să doarmă. Suleiman, care se pitise lîngă pendikondarch, îşi săltă capul şi zîmbi. Era un zîmbet abia perceptibil, care trăda recunoştinţă faţă de acest arhonte înalt şi chipeş ce-i cruţase de două ori viaţa. O dată îl scăpase de sabia lui Gheorghios, iar a doua oară de cea a călăului emirului.

Gheorghios deschise ochii, se întinse puţin, apoi se sculă.

— S-a făcut ziuă, a ieşit soarele, spuse plin de mirare. Se pare că am dormit mult.

Chrisoloras îi zîmbi şi dădu din cap.

— Ne apropiem de Kythira (*insulă aflată în largul coastelor sudice ale Peloponezului*) rosti Nikitas. Dacă nu vom găsi aici dromonul, va trebui să ne ducem în Monemvasia (*cetate din Laconia*). Ce aranjament ai făcut cu căpitanul vasului?

— Nu-ţi face griji, drungarios Nikitas, ne va duce oriunde vom avea noi chef. Aurul netezeşte toate drumurile, spuse Gheorghios rîzînd.

Călătoria continuă la fel de liniştită ca şi în timpul nopţii. Băteau uşor vînturile alizee care făceau ca scîrţîitul scotei să semene cu geamătul unei vieţuitoare.

Trecuseră trei sau patru ceasuri de la răsăritul soarelui, cînd un gabier, care era cocoţat pe vîrful catargului pentru a veghea ca brigantina să nu aibă vreo întîlnire neplăcută, strigă cît putu de tare:

— Ambarcaţiuni la babord!

Căpitanul înjură şi, după ce predă vîsla-timona unui marinar, se caţără şi el ca o pisică, pe catarg.

— Galere, feluci şi brigantine, se auzi strigînd de pe catarg. Blestemaţii, sînt sarazini. Întindeţi pînzele!

Micuţa ambarcaţiune îşi întoarse prora contra vuitului şi se opri. Căpitanul coborî de pe catarg, palid, iar pe obrazul lui brăzdat de apele sărate ale mării şi de vînt se putea citi îngrijorarea.

— Sînt piraţi, spuse adresîndu-se celor doi bizantini. Fără doar şi poate, sînt din Creta. Probabil că se întorc din vreo expediţie. Trebuie să-i ocolim, să ne îndepărtăm din calea lor.

Chrisoloras îşi dădu consimţămîntul în tăcere. Căpitanul se întoarse spre echipaj şi dădu ordinele necesare. Vîslele începură să spintece apele mării. Prin forţa vîslelor şi a velelor, brigantină porni spre răsărit, în timp ce gabierul care stătea cocoţat pe catarg comunica echipajului, din cînd în cînd, direcţia de plutire a corăbiilor piratereşti.

Chrisoloras adastă o clipă pe puntea vasului şi apoi, împins de curiozitate, se caţără şi el pe catarg.

Corăbiile piratereşti erau vreo zece la număr. Scunde şi rapide, păreau încărcate pînă la refuz. Pluteau una lîngă alta, urmînd o direcţie care le ducea spre traseul urmat cu puţin timp înainte de brigantină. Veneau, probabil, din Peloponez sau din Kythira. Lui Nikitas i se păru că desluşeşte gemetele şi bocetele creştinilor răpiţi din satele şi tîrguşoarele jefuite de piraţi.

Mai trecură cîteva ceasuri fără ca vasele piraţilor să se apropie sau să se îndepărteze, deoarece brigantină avea aceeaşi viteză cu ele, cînd deodată, la orizont, aproape de munţi, i se păru că desluşeşte nişte pete albe pe suprafaţa

mării. în aceeaşi clipă cu Chrisoloras zări petele albe şi gabierul care exclamă îndată, cuprins de bucurie:

— Vase de război bizantine, dromonii sau helandioane. Au pornit în urmărirea sarazinilor.

Fără să primească vreo comandă din partea căpitanului, echipajul părăsi vîslele şi se înghesui în partea stingă a brigantinei. Căpitanul privi şi el într-acolo.

Corăbiile de război bizantine se apropiau din ce în ce mai mult. Erau în număr mai mic decît cele ale piraţilor, doar patru. Dar mai înalte şi mult mai solide.

— Coborîţi vela, strigă imediat căpitanul. Ocupaţi-vă locurile, măgari ce sînteţi!

Eliberîndu-se din strînsoare, vela se prăbuşi pe covertă ca o ghiulea.

— Cufundaţi vîslele, strigă din nou căpitanul. încet... încet. Vom rămîne departe de agareni şi de-ai noştri.

Vom păstra o anumită distanţă, astfel încît, dacă va fi nevoie s-o ştergem... Stăpîne, se adresă apoi lui Nikitas care stătea cocoţat pe catarg, călătoria domniei-voastre poate sfîrşi şi aici dacă, cu ajutorul lui Dumnezeu, ai noştri vor ieşi învingători.

Chrisoloras nu-i răspunse, continua să privească corăbiile de război bizantine, care se apropiau tot mai mult. Sarazinii descoperiseră prezenţa bizantinilor şi acum vîslele corăbiilor lor coborau şi se ridicau într-un ritm mult mai vioi, brăzdînd apele mării. Numeric, corăbiile lor erau superioare celor bizantine, dar sarazinii evitau totdeauna să înfrunte corăbiile creştinilor dacă n-aveau o superioritate de trei sau de patru la unu.

Mai trecu puţin timp. Acum se zăreau clar, atît corăbiile piraţilor cît şi cele ale bizantinilor. Piraţii se aflau la o distanţă de cîteva mile de brigantină, iar corăbiile bizantine se apropiau de ei. Lupta putea să înceapă dintr-o clipă în alta.

Nikitas cobori de pe catarg şi alergă spre pupă.

— Protokaravos, se adresă el căpitanului, dîndu-i în zăpăceala lui un rang din marina bizantină. Schimbă direcţia de plutire a brigantinei. Nu mai e mult şi bătălia navală va începe. Vreau să ne apropiem de corăbiile bizantine.

Căpitanul brigantinei clătină din cap, dîndu-i să înţeleagă că refuză.

— Nu, stăpîne, e bine aici unde ne aflăm. Dacă ne vom apropia şi Dumnezeu va voi ca victoria să fie de partea anticriştilor, aceştia ne vor trage pe toţi în ţeapă.

Chrisoloras nu cedă. Scoase o pungă cu galbeni şi o aruncă căpitanului.

— Nu, se încăpăţînă căpitanul. Dacă voi cădea în mîinile piraţilor, tot aurul din lume nu-mi va putea salva viaţa.

— Vei face ceea ce-ţi porunceşte drungarios Nikitas, strigă ameninţător Gheorghios, apropiindu-se de căpitan cu sabia scoasă din teacă. Altfel…

Căpitanul se întoarse speriat spre echipaj. Marinarii înlemniseră, căci lîngă ei stătea Suleiman, tot cu sabia trasă din teacă.

Înjurînd de mama locului, căpitanul întoarse vîsla-timonă şi brigantină porni în direcţia vaselor piratereşti chiar în clipa în care buciumele sfîşiară cu sunetul lor tumultuos liniştea mării.

Bătălia începu brusc cînd primul vas de război bizantin, un dromon înalt care avea pe catarg flamura turmarch-ului din Peloponez, se izbi de ultima felucă sarazină învăluind-o cu focul grecesc ce ţîşnea din injectoarele instalate la proră. Feluca fu cuprinsă de flăcări, dar sarazinii nu rămaseră cu mîinile încrucişate. Răspunseră cu săgeţi şi suliţe şi numai cînd din cele două turnuri ale dromonului porni o adevărată ploaie de mici proiectile sferice încinse, care se sfărîmară cu un zgomot asurzitor pe puntea felucei, aprinzîncl velele, coverta şi trupurile despuiate ale piraţilor, rezistenţa agarenilor începu să cedeze.

Bătălia se generaliza cîteva clipe mai tîrziu, cînd şi celelalte vase de război bizantine se năpustiră asupra corăbiilor piraţilor. Marea se cutremură de tunetele, de urletele şi de zgomotul asurzitor provocat de corăbiile bizantine şi piratereşti atunci cînd se izbeau între ele, în lupta ce se dădea pe viaţă şi pe moarte. Marea fu cuprinsă de vuietul bătăliei şi străfulgerată de flăcările incendiilor, se umplu de fum şi miros greu de lemn, pînze, carne de om, petrol şi pucioasă care ardeau mistuite de flăcări.

Brigantină lui Nikitas se oprise la o distanţă de vreo milă de corăbiile piratereşti şi de cele bizantine. Cu toţii, de la Chrisoloras pînă la ultimul marinar, urmăreau bătălia, cînd tăcuţi, cînd urlind de bucurie ori de cîte ori o. felucă sau o brigantină lua foc, fiind învăluită în întregime de flăcările şi fumul ce se înălţau în văzduh.

Bătălia nu dură mult. După ce pierdură trei-patru corăbii, piraţii încercară să scape de bizantini cu fuga; vrind să-şi uşureze ambarcaţiunile, aruncau în mare tot ceea ce jefuiseră: aur, postavuri şi sclavi. Aruncau peste bord femei, copii şi flăcăi cu care ar fi cîştigat mulţi galbeni la tîrgurile de sclavi din Handakas.

Dromonii nu lăsară să le scape corăbiile piratereşti. Un vas de război bizantin rămase în urmă pentru a-i salva pe nenorociţii aruncaţi în mare de sarazini, iar restul dromonilor porniră în urmărirea piraţilor.

Dintre corăbiile piratereşti care reuşiseră să scape, una, a cărei covertă era acoperită de fum, se mişca agale, iar la un moment dat fu cuprinsă de flăcări şi se opri. Echipajul sări în barca remorcată ca să se salveze. Cîteva clipe mai tîrziu corabia dispăru învăluită de nori de fum si de flăcările care o înghiţiseră în întregime. Din cală se auzeau ţipetele sfîşietoare ale oamenilor care ardeau de vii. Erau creştini care, deşi mai aveau atît de puţin ca să fie salvaţi, piereau în acea clipă seceraţi de o moarte cumplită.

— Acolo, strigă Nikitas căpitanului. Spre feluca aceea care arde. Repede. Pentru numele lui Hristos, repede!

Căpitanul zbieră un ordin, vîslele se cufundară în apă şi brigantină săltă pe mare ca o fiinţă vie.

Se apropiară de felucă şi se opriră întristaţi la o mică distanţă de ea. Flăcările erau atît de mari, încît era cu neputinţă să se apropie cineva de ea. Ţipetele care se auziseră din cală încetaseră. Probabil că şi ultimul cieştin îşi dăduse sufletul.

Urmăriră cu lacrimi în ochi agonia felucii care începuse să se încline şi să se scufunde, fără ca vreunul din ei să observe cum dromonul bizantin, rămas în urmă pentru a-i pescui pe creştinii aruncaţi în mare de sarazini, se năpusti asupra lor crezînd că brigantină face parte din convoiul piraţilor.

*

Stînd pe un jilţ de lemn scump incrustat cu fildeş şi acoperit cu o ţesătură ce strălucea de broderiile lucrate în fir de aur şi argint, Theofano asculta cu atenţie pe marele prepozit şi parakimomenos Vringas, iar din cînd în cînd arunca pe furiş cîte o privire spre Nikiforos Fokas, domestikos al armatelor Anatoliei. Acesta o privea pe Theofano cu admiraţie, şi o dorinţă nestăpînită se putea citi limpede în ochii lui căprui închişi, plini

de viaţă. Ea se uita pe furiş la Nikiforos şi-şi ascundea zîmbetul, pentru că ori de cîte ori îl vedea, nu putea să nu se gîndească la ceea ce-i trecuse prin minte atunci cînd îl văzuse pentru întîia oară.

Nikiforos era urît, chiar foarte urît, scund, păros, cu mîini lungi, barbă şi mustăţi stufoase, negre, umeri uriaşi şi un piept exagerat de lat, ceea ce-o făcea întotdeauna pe Theofano să-1 compare cu un animal, mai bine zis cu un urs. Era urît şi păros, dar Vringas îl lăuda aşa de mult şi de atîtea ori îi tot spusese că ar fi un general strălucit, că pînă la urmă începuse să-l vadă cu alţi ochi, şi numai cînd el o privea cu admiraţie şi cu dorinţă, cucerit de frumuseţea ei, aşa cum se întîmpla în acel moment, Theofano îşi dădea seama că Fokas arăta într-adevăr ca un urs şi niciodată nu va putea să-l vadă, dar nici măcar să şi-l închipuie în postura unui bărbat în stare să-i şoptească cuvinte de dragoste şi s-o strîngă în braţe.

Vringas vorbea în continuare, iar Theofanei, aşa cum îl asculta, îi treceau prin minte mii şi mii de gînduri care priveau persoana sa, viitorul şi temerile ce-o încercau. De cinci sau şase luni, îndată după moartea Porfirogenetului, imperiul era condus de omul acesta spîn care stătea acum în faţa ei şi-i vorbea despre o expediţie care va acoperi de glorie nepieritoare domnia ei precum şi domnia lui Romanos al II-lea, din mila lui Hristos împărat al Bizanţului; expediţia pentru recucerirea Cretei care urma să fie condusă de Nikiforos Fokas, comandantul suprem al armatelor Anatoliei. Vringas vorbea şi Theofano auzea despre corăbii de război, şi armate, despre cheltuielile şi pregătirile nespus de mari, ceva ce nu mai văzuse niciodată pînă atunci Bizanţul. Aceste pregătiri aveau drept scop recucerirea Cretei, care din anul 824 gemea sub sabia încovoiată a paginilor. Insula era folosită de sarazini drept bază de pornire pentru incursiunile lor piratereşti în Peloponez, Rumelia, Asia Mică, insulele din Marea Êgee şi chiar în Salonic, aşa cum se întîmplase cu cincizeci şi şase de ani în urmă.

Theofano asculta cele spuse de Vringas şi gîndul îi zbura din cînd în cînd ia soţul ei, Romanos, care, nepăsător cum era faţă de toate acestea, se întorsese din nou la vechiul lui mod de viaţă. îşi pierdea nopţile departe de gineceul Palatului Sacru, iar de multe ori departe şi de braţele ei. Umbla prin cîrciumi, teatre şi pe la oasele celor mai frumoase curtezane din Basilevusa.

Romanos lipsea din capitala imperiului cu săptămînile, pierzîndu-şi vremea la vînătoare, petreceri şi ospeţe.

Aducîndu-şi aminte de el, Theofano încetă să-l mai asculte pe Vringas. Îşi încleşta pumnii, respiră adine şi ochii i se umplură de lacrimi.

Nu-l iubea. De fapt nu-l iubise niciodată. Dar era soţul ei. Mîndria îi era rănită de comportarea lui, care se schimbase brusc de vreo cinci sau şase luni, ca şi cum cineva i-ar fi sugerat o anumită idee; ca şi cum ar fi fost hipnotizat. Theofano îşi aducea aminte bine de ziua aceea. Era ziua cînd îi vorbise urît pentru întîia oară, cînd pentru întîia oară refuzase să-i îndeplinească o dorinţă. Cu toate că pînă atunci... pînă atunci nu-i refuzase absolut nimic. Cedase pînă şi în cazul surorilor şi a mamei sale...

— Augustă, i se adresă Vringas întrerupîndu-i firul gîndurilor, nu mă ascultaţi. Am stabilit ziua cînd se va aduna flota în portul Basilevusei şi ziua cînd va porni spre Creta.

Theofano îşi scutură capul şi zîmbi forţat.

— Iartă-mă, dragul meu Iosif, îi zise. Sînt obosită şi m-au furat gîndurile. În ce zi ai spus? Cînd?

Vringas se întoarse şi-l privi pe Nikiforos.

— Augustă, trebuie să ne grăbim, rosti puţin cam ruşinat Fokas, de îndată ce Theofano îşi îndreptă privirea asupra-i. Sîntem în iunie şi armata mea trebuie să ajungă în faţa zidurilor cetăţii Handakas cu mult înainte de sosirea toamnei. Flota trebuie să pornească în zece, cel mult douăzeci de zile. Corăbiile noastre au şi început să se adune în Marea Marmara. Unele au intrat în Cornul de Aur. Măria-sa împăratul, cînd... cînd se va întoarce?

Ultimele cuvinte i se înecară în gîtlej şi roşeaţa obrajilor lui deveni şi mai puternică, atunci cînd citi pe chipul ei ceva ce semăna a furie şi deznădejde.

— Măria-sa, preacucernicul împărat, va fi aici peste trei zile, răspunse Theofano fără să şovăie. Ieri mi-a trimis vorbă cu un curier că se întoarce, adăugă cu aceeaşi hotărîre Theofano, deşi spunea o minciună.

Vringas o privi chiorîş şi se prefăcu imediat că tuşeşte. Dar văzînd-o pe Theofano încreţindu-şi fruntea îşi duse mîna la gură cu o mişcare pripită. N-avea nici o îndoială că Theofano minţise atunci cînd spusese că Romanos îi trimisese un curier. În

schimb, Vringas crezu în cuvîntul ei că împăratul se va întoarce peste trei zile.

— Peste trei zile... murmură Theofano. Arhonte Nikiforos, i se adresă apoi lui Fokas, ţi s-au întors iscoadele din Creta?

Fokas dădu din cap afirmativ.

— Da, afară de una, care era şi cea mai bună. Sau, mai bine zis, de două. Nu s-au întors drungarios Chrisoloras şi pendikondarch Gheorghios Thalassinos.

Inima Theofanei tresaltă atunci cînd auzi numele lui Nikitas.

— Cine nu s-a întors, slăvite domestikos? întrebă cu o prefăcută nepăsare Theofano.

— Drungarios Chrisoloras şi pendikondarch Thalassinos, răspunse Fokas. îi aştept din oră în oră. Chrisoloras...

Fokas se opri brusc cînd văzu că Theofano începe să pălească.

— Vi s-a întimplat ceva, înălţimea-voastră? întrebă neliniştit Vringas.

— Nu, răspunse ea forţîndu-se să-şi înăbuşe puternica emoţie ce-o cuprinsese.

— Doriţi cumva să încheiem discuţia? Vreţi să vă lăsăm singură, preamărită Augustă? întrebă din nou parakimomenos. V-au obosit, desigur, toate cele îndrugate de noi.

— Nu, nu, continuaţi, slăvite domestikos.

Fokas îşi întoarse privirea spre Vringas şi, cum acesta îi făcu semn cu ochiul să continue, adăugă:

— Drungarios Chrisoloras şi pendikondarch Thalassinos sînt iscoadele pe care le-am trimis de curînd în Creta şi mă bizui mult pe judecata lor. Chrisoloras îi cunoaşte bine pe sarazini, a luptat mulţi ani alături de mine şi e un om cu adevărat viteaz. Vorbeşte graiul lor şi...

Theofano încetă din nou să-l mai urmărească, şi glasul lui ajungea pînă la ea ca un vuiet îndepărtat. Se gîndea la întîmplările din trecut şi un fior îi străbătu trupul.

„Cu Nikitas ai fi fost mai fericită, i se păru că-i şopteşte o voce. N-ai fi fost împărătească, dar ai fi avut lîngă tine un bărbat care te-ar fi adorat, un bărbat despre a cărui vitejie, nobleţe şi dragostea ce ţi-ar fi purtat ar fi vorbit o lume întreagă..."

Theofano dădu uşor din cap şi Nikiforos încetă brusc să mai vorbească. Doar pentru o clipă, căci Vringas îi făcu din nou semn să nu se oprească, şi el continuă:

—... Mi se pare ciudat faptul că întîrzie, trebuia să fie aici de cîteva zile. Dromonul pe care l-am trimis să-1 aducă din Kythira n-a sosit încă.

Theofano auzi aceste din urmă cuvinte şi-l privi cu o oarecare nelinişte. Vringas citi pe chipul ei acest sentiment, dar ca un desăvîrşit curtean ce era se prefăcu a nu înţelege. Spontan cum era, Nikiforos o întrebă:

— Preacuvioasă Augustă, îl cunoaşteţi cumva pe Chrisoloras?

— Da, răspunse ea, îl cunosc de mult, de cînd eram mică.

Parakimomenos îşi închise pentru o clipa ochii, iar prin gînd îi trecu o idee: „Chrisoloras. Cine o fi oare? Trebuie să aflu".

— Nu ascund înălţimii-voastre, preamărită Augustă, continuă Nikiforos, că sînt neliniştit din pricina lui Chrisoloras. Pînă acum n-a întîrziat niciodată să se întoarcă din misiunile pe care i le-am încredinţat.

— Cînd trebuia să vină? întrebă cu prefăcută nepăsare Theofano.

— Trebuia să fie aici de cinci sau şase zile... Desigur, întîrzierea nu-i prea mare, dar misiunea încredinţată era deosebit de grea, pentru că sarazinii sînt întotdeauna bănuitori.

Uitînd pentru o clipă că se află în faţa împărătesei, bătu cu pumnul în palmă şi continuă:

— O să-mi pară rău. O să-mi pară foarte rău dacă-l pierd, îl iubesc ca pe propriul meu fiu.

— Are să se întoarcă, rosti pe un ton convingător Vringas. Dacă e aşa de bun precum ni l-aţi descris, slăvite strateg, are să se întoarcă. Dar, spuneţi-ne, dromonul trimis la Kythira s-a întors?

— Nu, cel puţin pînă în acest moment... Augustă! Theofano se ridică din jilţ, iar parakimomenos şi Nikiforos se grăbiră s-o imite.

— Dragul meu Iosif, se dezvinovăţi ea în faţa lui parakimomenos, mă simt puţin cam obosită. Slăvite domestikos, după masă vom putea continua discuţia.

Vringas şi Fokas se închinară şi porniră spre uşa de ieşire.

— Preacuvioasă Augustă, de îndată ce voi afla veşti despre Chrisoloras vă voi anunţa, i se adresă Nikiforos în timp ce ridica draperia din faţa uşii.

— Vă mulţumesc, domestikos.

Rămasă singură, contrar obiceiurilor sale, nu-şi chemă patricienele cu centură care o slujeau. Se simţea cuprinsă de o melancolie ciudată şi nişte gînduri năstruşnice îi treceau prin minte. Din acest motiv preferă să se ducă să-şi vadă copiii, pe întîiul născut şi asociat la tronul imperiului, Vasilios, pe ultimul născut Konstantinos şi pe fiica sa, care-i purta numele.

Văzîndu-şi mama, micuţa Theofano şi Vasilios, care avea pe atunci patru ani, alergară în braţele ei şi începură să ciripească bucuroşi, împărtăşindu-i miile de lucruri ce treceau prin mintea lor de copii, sărind de la o temă la alta pentru a reveni din nou la cea dinţii, ca apoi s-o părăsească din nou. Theofano îşi asculta copiii sărutîndu-i din cînd în cînd, dar fără să fie atentă la ceea ce-i spuneau. Le răspundea cu un da sau un nu. N-avea importanţă dacă răspunsul se potrivea; copiii rîdeau cu atîta poftă şi erau aşa de bucuroşi pentru că mămica se afla împreună cu ei, încît nu-i prea urmăreau răspunsurile.

Theofano stătu cu copiii cam o jumătate de ceas, dar negăsindu-şi liniştea şi neputînd să uite gîndurile care o chinuiau nici lîngă ei, se ridică de pe jilţ şi, sărutîndu-i încă o dată, se îndreptă spre apartamentele sale. Vroia să fie singură, să nu vadă şi să nu audă pe nimeni. Ieşind din apartamentele copiilor, se opri pentru o clipă pe coridor, privi spre o uşă închisă şi se simţi cuprinsă de un fior. Aici, în faţa acestei uşi, cu cîteva luni în urmă, mai precis la începutul lui decembrie, la două zile după înmormîntarea împăratului Konstantinos Porfirogenetul...

I se părea că mai aude încă ţipetele, rugăminţile stăruitoare şi blestemele.

Supunîndu-se poruncii noului basileu, Romanos al II-lea, Vringas ordonase fiicelor şi văduvei Porfirogenetului să plece din Palatul Sacru, să devină călugăriţe şi să se închidă într-o mînăstire, părăsind astfel pentru totdeauna curtea împărătească, unde fetele locuiau de cînd văzuseră lumina zilei, iar Eleni, văduva împăratului, de la căsătoria sa cu Porfirogenetul.

Theofano rămase pe loc şi privi cu atîta insistenţă spre uşa zăvorită care ducea în apartamentele de odinioară ale surorilor împăratului, încît eunucul care stătea ceva mai departe căscă şi el ochii şi privi în aceeaşi direcţie, vrînd să vadă la ce anume se tot uita Augusta. Dar nu desluşi nimic. Privind într-acolo,

Theofano retrăi scena primului său mare şi definitiv triumf asupra trufaşelor fiice ale Porfirogenetului.

Strigătele care izbucniseră atunci cînd parakimomenos le comunicase porunca lui Romanos zguduiseră întregul gineceu. Erau strigătele pline de minie ale unor fiinţe care nu cred şi nu vor să creadă că prăbuşirea poate veni atît de brusc. Apoi, devenind mai blinde, începură să ceară îndurare. Cereau să-şi vadă fratele, pe împăratul Romanos, şi la refuzul lui Vringas blesteme grele se auziră din gura lor. Parakimomenos nu se lăsă înduioşat. Executa un ordin, ce-i drept cumplit, dar şi situaţia lui era atît de nesigură, încît nu vroia s-o primejduiască făcîndu-le un hatîr oricît de mic. În faţa poziţiei sale ferme, blestemele bietelor femei nu avură nici un ecou. Uitîndu-şi pînă şi rangul, îngenunchează la picioarele lui implorîndu-l cu lacrimi în ochi. Vringas nu cedă. Chemă pe cubiculari, şi aceştia le izgoniră cu forţa din apartamentele lor. Fuseseră aduse aici, pe coridorul unde se afla acum Theofano...

Augusta simţi pe frunte o năduşeală rece şi ridică mîna ca să şi-o şteargă. I se părea că acel coridor pustiu se însufleţise. Că îndărătul uşii zăvorite aude strigăte, rugăminţi şi hohote de plîns. Palidă din cauza zbuciumului prin care trecea, vru să plece, să se îndepărteze cît mai mult, dar i se păru că aude nişte paşi. Se opri înmărmurită, într-adevăr, uşa se deschidea încetul cu încetul.

Theofano se sprijini de peretele cu mozaicuri de aur: inima începu să-i zvîcnească puternic. În uşa deschisă complet îşi făcu apariţia un eunuc. Augusta respiră adînc şi vru să plece. Dar nici de astă dată nu se urni din loc fiindcă desluşise clar hohote de plîns.

— O, Doamne, şopti îngălbenind, am coşmaruri pînă şi trează.

Întoarse capul la dreapta şi la stingă ca să audă de unde veneau hohotele de plîns. Veneau din fostele apartamente ale surorilor basileului. Îngrozită, Theofano vru s-o ia la goană, să fugă departe, ca să nu mai audă plînsetele. Dar curiozitatea învinse. Se întoarse şi făcu semn eunucului care ieşise pe uşă să se apropie de ea.

— Cine-i înăuntru? întrebă tăios Theofano.

— Acolo? rosti eunucul după ce se închină adine în faţa ei. Patriciana cu centură Zoi.

— Să se înfăţişeze înaintea mea, porunci Theofano. Cînd apăru pe coridor, patriciana Zoi era atît de tulburată, încît Theofano. fără să vrea, zîmbi. Zîmbi la fel ca şi atunci cînd se deschisese uşa şi apăruseră surorile împăratului cu părul zbîrlit. Zîmbetul său era atunci aspru, plin de trufie. Văzînd-o, surorile împăratului înţeleseseră cine le căşunase răul; îşi înteţiră gemetele iar suspinele lor păreau nişte voci care pecetluiau triumful Augustei. Romanos îşi respectase promisiunea pe care i-o smulsese Theofano în patul conjugal, chiar în ziua în care fusese înmormîntat Porfirogenetul...

— Ce cauţi acolo? o întrebă tăios Theofano pe patriciana cu centură.

Zoi îşi ridică ochii plînşi, observă privirea severă a împărătesei şi, căzînd la picioarele ei, murmură printre suspine:

— Iertaţi-mă, Augustă, pentru încălcarea poruncii înălţimii-voastre. Dar... voiam să fiu singură ca să plîng... deoarece... deoarece...

— Deoarece? rosti sec Theofano.

— O, Augustă iubită de Dumnezeu, îngăduiţi-mi să nu vă spun, o imploră Zoi.

— Te-am întrebat de ce, repetă la fel de sec Theofano.

— O, Doamne, pentru că am aflat că... O, Augustă, cum să vă spun!

Theofano simţi că începe s-o cuprindă emoţia.

— Hai, scoală-te, îi spuse cu o voce mieroasă. Hai să mergem în odaia mea şi-ai să-mi vorbeşti acolo...

O iubea pe Zoi, fiica protospătarului Melissinos. Era o copilă încă, n-avea decît nouăsprezece ani. Faţa ei frumoasă avea întotdeauna o expresie atît de inocentă, încît Theofano o simpatizase chiar din clipa cînd îi fu prezentată ca să decidă dacă dorea sau nu să facă parte din suita sa.

— Hai, spune-mi ce ţi s-a întîtuplat? o întrebă iarăşi, cînd rămaseră singure în odaia împărătesei.

Zoi respiră adine şi, cu capul plecat, şopti:

— Am aflat că iubitul meu... iertaţi-mă. Augustă... dar înălţimea-voastră stăruie să afle... că iubitul meu...

Pieptul ei tresaltă de un suspin şi lacrimi fierbinţi începură să i se prelingă pe obraji.

Theofano o îmbrăţişa şi începu să-i mîngîie părul.

— Hai, spune, Zoi, vorbeşte. Ştii doar că te iubesc si voi face tot ce-mi stă în putinţă ca să-ţi alin durerea. Ce i s-a întîmplal iubitului tău?

— A fost ucis... rosti Zoi zdrobită de durere, aruncîndu-se în braţele împărătesei.

Augusta simţi o năduşeală rece cuprinzindu-i tot trupul.

— A fost ucis? Unde? Cînd? Eşti sigură? Din cîte stiu nu sîntem în stare de război cu nimeni. A murit în vreo încăierare? Hai, spune-mi, Zoi, spune-mi.

Vocea Augustei era duioasă, dulce.

— A fost ucis acum cîteva zile într-o bătălie navală cu sarazinii, lîngă Kythira, răspunse Zoi cu vocea sugrumată de durere, fără să se desprindă din braţele împărătesei.

— Cum îl cheamă? strigă deodată Theofano cuprinsă de furie, împingînd-o pe Zoi. Cum îl cheamă?

Zoi o privi şi se îngrozi. Pe chipul Augustei se putea citi furia şi tulburarea.

— Te-am întrebat cum îl cheamă? strigă iarăşi Theofano, zgîlţîind-o pe Zoi.

— Nikitas... răspunse ea fără suflare.

—Nikitas, izbucni Augusta, Nikitas, ai spus? Ce era, drungarios?... Da?... Pleacă de-aici. Piei din ochii mei. Pleacă!

Plîngînd în hohote. Zoi părăsi odaia împărătesei în grabă, şi ecoul suspinelor ei se stinse în liniştea coridorului.

Theofano urmări o clipă ecoul suspinelor si paşilor patricienei, apoi se prăbuşi pe pat plîngînd. '

— Nikitas, Nikitas, şoptea ea necontenit.

Îşi aducea aminte de el aşa cum era atunci cînd îl văzuse ultima oară, plimbîndu-se sub fereastra ei la lumina palidă a zorilor. Era a doua zi după primul său triumf, cînd făcuse cunoştinţă cu Romanos. Plînse multă vreme moartea lui Nikitas, dar la un moment dat, aducîndu-şi aminte de Zoi, se opri brusc.

— „Iubitul meu"... repetă în şoaptă cuvintele acesteia. Oare o iubea şi el? Ca să-l plîngă aşa de mult înseamnă că...

Se dădu jos din pat, alergă spre oglindă, îşi şterse obrajii de lacrimi şi, cînd fu convinsă că nimeni n-ar mai putea bănui că plînsesc, luă un clopoţel de aur şi sună.

— Să se înfăţişeze numaidecît patriciana cu centura Zoi, porunci sec eunucului care alergă la chemarea ei.

Trecură două-trei minute din clipa plecării eunucului, şi Zoi încă nu-şi făcuse apariţia... Cuprinsă de nerăbdare, Theofano începu să se joace nervos cu ciocănelul de aur al clopoţelului. Cînd văzu că aşteptarea se prelungeşte, lovi clopoţelul cu atîta putere, încît acesta sări în sus, apoi se rostogoli pe podea.

Eunucul veni peste puţin. Era năduşit de parcă îl fugărise cineva, iar pe faţa-i grăsună curgeau şiroaie de sudoare.

— N-am găsit-o, preamilostivă Augustă, rosti. Am căutat-o peste tot.

— Să cauţi mai bine, ţi-am spus că vreau să se înfăţişeze dinaintea mea! porunci Theofano cu o voce sugrumată de furie. Am spus imediat. Altfel voi porunci să te biciuiască.

Eunucul se închină şi plecă în fugă. Theofano începu să se plimbe prin odaie. Mai trecură cîteva minute şi deodată se auziră nişte paşi dincolo de uşă. Se opri şi-şi întoarse capul într-acolo.

Uşa se deschise şi se înfăţişă un cubicular, care ţinea în mînă un papirus.

— Din partea lui parakimomenos, rosti închinîndu-se în faţa Augustei.

Theofano întinse mîna, luă papirusul şi făcu semn cubicularului că poate pleca. Rămasă singură, privi absentă sulul de papirus şi apoi îl puse pe o masă. În clipa aceea n-o interesa nimic altceva decît Zoi şi Nikitas. Vestea morţii lui o zguduise şi poate că l-ar mai fi plîns încă dacă nu afla din gura patricienei cu centură că-i era „iubit”.

— „Iubitul meu", bolborosi printre dinţi. Va să zică aceasta era dragostea lui eternă?

Rîse sec, cuprinsă de furie, şi-şi încleşta pumnii.

— Mă voi răzbuna pe tine, Nikitas, izbucni peste puţin, mă voi răzbuna chiar dacă eşti mort. Mă voi răzbuna, şi dacă sufletul tău vede şi simte, atunci... Încetă să mai bolborosească şi-şi întoarse din nou capul spre uşă, care începuse să se deschidă.

Era eunucul care o aducea, abia ţinîndu-se pe picioare, pe Zoi. Acesta era gata, gata să se prăbuşească din pricina durerii şi a fricii.

— Pleacă, lasă-ne singure, porunci Theofano eunucului. Zoi, apropie-te. Apropie-te, am spus.

Fata se apropie de împărăteasă, oprindu-se la o distanţă de doi paşi de ea.

— Unde l-ai cunoscut pe Nikitas? o întrebă tăios. Fata ezita să-i răspundă.

— Te-am întrebat unde l-ai cunoscut pe Nikitas, strigă Augusta apucînd-o de umeri şi zgîlţîind-o cu toată puterea.

— În Caesarea, răspunse Zoi şi izbucni din nou în hohote de plîns...

— Cînd? Vorbeşte odată.

— Cu doi ani în urmă.

— Şi-ai devenit ibovnica lui?

— Augustă, rosti cu o voce plină de tristeţe Zoi.

— Ai devenit ibovnica lui? De cînd? stărui Theofano. Zoi îşi înălţă capul cu semeţie, o privi drept în ochi, citi zbuciumul şi tulburarea împărătesei şi, bănuind ceva, îi răspunse curajos, încleştîndu-şi dinţii:

-— E un lucru care nu vă priveşte, preamilostivă Augustă.

Theofano o plesni cît putu de tare peste faţă.

— Ca să înveţi să vorbeşti, izbucni aprinsă ca focul de mînie. Şi acum spune-mi, ai fost ibovnica lui? De cînd?

Zoi se gîndi s-o înfrunte, dar nu reuşi. Pieptul i se umflă din nou de un suspin şi se prăbuşi. Theofano îşi muşcă buzele şi faţa i se schimonosi sălbatic. Această neînsemnată creatură o tulburase atît de mult, încît fu gata să dea în ea cu piciorul, aşa cum se dă într-un cîine. Ridică piciorul, dar în ultima clipă se opri, căci îi veni în minte altă imagine. Se văzu în situaţia ei, plîngînd adică moartea omului pe care-l admira, a omului care, ori de cîte ori avea prilejul la Palatul Sacru, ce-i drept foarte rar, să i se uite în ochi, o făcea să-i tresalte inima. Theofano renunţă la ideea de-a o lovi. îşi recăpăta calmul, se aplecă peste Zoi, o ridică şi, strîngînd-o în braţe, îi şopti:

— Iartă-mă, copila mea, te-am jignit. Poţi să plîngi. Da, să plîngi...

O lăsă cîtva timp să-i ude umărul cu lacrimi, pînă îşi aduse aminte că propria-î persoană fusese jignită şi-şi muşcă buzele de ciudă. Trebuia să afle. Trebuia...

— Spune-mi, Zoi, rosti cu voce aproape duioasă. Te iubea şi el?

Indusă în eroare de vocea blinda a împărătesei, Zoi dădu uitării tot ceea ce se petrecuse mai înainte, prinse curaj şi murmură:

— Da, preacuvioasă Augustă, mă iubea. De multe ori mi-a vorbit despre dragostea ce mi-o poartă — Zoi nu ezită să spună o minciună, sperînd însă că într-o bună zi avea să devină realitate — şi luasem hotărîrea să ne căsătorim îndată după întoarcere, bineînţeles cu învoirea înălţimii-voastre, preaiubită de Dumnezeu Augustă, se grăbi să adauge...

Theofano îşi muşcă pentru a treia oară buzele ca să nu-i scape un ţipăt de deznădejde. Nu-şi amintea deseori de Nikitas. Dar, ori de cîte ori îi venea în minte îl vedea aşa cum arăta atunci în grădina casei sale, înainte de a pleca în Creta cu Gogylis. Credea că o adoră, că avea s-o adore pînă la moarte, şi gîndul acesta o mîngîia cînd îşi dădea seama cît de lipsită de dragoste îi era viaţa.

— Bine c-a murit, murmură fără să vrea. Mai bine. Zoi îşi înălţă capul şi o privi cu nedumerire.

— Ce-aţi spus, preaiubită de Dumnezeu Augustă?

— Nimic, mă gîndeam la altceva.

Se lasă iarăşi purtată de gînduri, isi închipui că Nikitas era căsătorit cu Zoi. Ar fi trăit fericiţi. Pe ea o uitase. Oftă, o privi pe Zoi şi întrebă aproape fără suflare:

— Ai spus că-l cunoşti de mult. nu-i aşa?

— De doi ani, răspunse suspinînd Zoi. Poate şi mai mult.

— Aşa de repede, făcu Theofano trădîndu-şi gîndul, aşa de repede...

Se opri brusc, Iară să-şi termine fraza, şi o privi cercetător pe Zoi, vrînd să vadă dacă înţelesese ceva. Aceasta continua să plîngă, de astă dată în tăcere, fără suspine.

Theofano se ridică de pe pat, unde stătea cu Zoi, iar tînără patriciana o imită numaidecît. Acum n-avea nici un chef să se răzbune. Nikitas n-o iubise cu adevărat. Zoi o privea şi în mintea ei începură să se nască numeroase întrebări. Stăruinţa Augustei de-a o descoase în privinţa lui Chrisoloras, care niciodată nu-i spusese că o iubeşte, doar ea singură închipuindu-şi că într-o zi o să-l facă s-o iubească şi-apoi o s-o ia şi de soţie, i se părea foarte ciudată.

— Zoi, poţi să pleci, rosti cu o voce aproape ştearsă Theofano. Du-te. Plîngi mai bine în singurătate.

Patriciana cu centură oftă şi, tîrîndu-şi paşii, ieşi din odaia basilisei. Theofano o urmări cu privirea, apoi se prăbuşi pe un jilţ. Pe nesimţite, atinse cu mîna sulul de papirus trimis de

Vringas care se afla pe masa de lîngă jilţ. Luă sulul, îl desfăcu absentă şi începu să citească.

„Chiar în această clipă am fost anunţat de slăvitul comandant al armatelor Anatoliei, Nikiforos Fokas, că s-a reîntors Chrisoloras."

Theofano citi de două ori aceste cîteva cuvinte si pe chipul ei apăru o brazdă adincă.

-— Va să zică n-a murit, murmură. Şi Zoi?

Bucuria pe care o simţise imediat ce află că Nikitas trăieşte dispăru repede. Nikitas trăieşte, şi Zoi va yeni să-i ceară consimţămîntul să se mărite cu el.

— Nu, strigă Theofano. Nu, nu se va căsători cu el, mai mult chiar, nici n-are să-l mai vadă.

Se aplecă, luă clopoţelul de pe duşumea şi sună de două ori.

— Să vină patriciana cu centură Zoi, porunci eunucului. Ce mai stai, n-ai auzit?

— Am înţeles, Măria-ta, rosti în grabă eunucul, cam buimăcit de acest neobişnuit du-te-vino al fetei, pe care Theofano ba o gonea, ba o chema.

— Am să-ţi comunic ceva plăcut, îi spuse cu o voce rece, de îndată ce patriciana se prezentă din nou în faţa et. Ceva foarte plăcut.

Zoi o privi plină de nedumerire.

— Nikitas, continuă cu acelaşi ton Augusta, trăieşte.

— Augustă iubită de Dumnezeu, exclamă Zoi plină de speranţe. Sînteţi sigură?

— Da, răspunse ea sec. Am aflat acum cîteva clipe... Nu te priveşte de unde, dar nu te bucura prea mult, căci n-ai să te căsătoreşti cu el. Auzi? N-ai să te căsătoreşti cu el!

Zoi o privea şi nu-i venea să creadă ceea ce auzea. Gîndul ei rămase împotmolit la prima frază a Augustei.

— Trăieşte, murmură, trăieşte, strigă apoi. Vai, Doamne, ce fericită sînt! Nikitas trăieşte! Trăieşte!

— Trăieşte, dar n-ai să te căsătoreşti cu el, repetă cu brutalitate Theofano.

Zoi o privi din nou, trezindu-se parcă dintr-un vis.

— Trăieşte şi nu mă voi căsători cu el? De ce. Augustă, de ce?

Căzu la genunchii basilissei şi începu s-o roage şi s-o implore plîngînd în hohote, mult mai zgomotos decît în timpul discuţiei dinainte, pentru că în sinea ei nutrea totdeauna speranţa, şi de

data aceasta mai mult ca oricînd, că Nikitas o va iubi într-o bună zi şi-i va cere mîna.

Theofano stătea neînduplecată în faţa patricienei, iar pe chipul ei se întipărea un rîs triumfător. Răzbunarea sa era deplină. Nikitas, care a uitat-o atît de repede, avea să sufere, şi dacă o iubea cu adevărat pe Zoi, va fi nefericit toată viaţa, căci o nouă idee îi trecu prin cap. Ca să-i chinuie pe amîndoi, Theofano avea de gînd s-o mărite pe Zoi cu un alt bărbat. Dacă Zoi îşi va înşela cumva bărbatul cu Nikitas, atunci... Zîmbi din nou, căci ştia bine la ce suplicii cumplite erau supuse femeile care nesocoteau fidelitatea conjugală.

Adultera era pedepsită mai întîi de biserică, impunîndu-i-se un număr nesfîrşit de mătănii, rugăciuni şi un post îndelungat. Dar pravila laică era şi mai draconică. Adultera era purtată, în derîdere, pe străzile Basilevusei călare pe un măgar, i se tăia nasul, apoi era alungată sau ucisă.

Theofano tresări ca arsă şi surîsul îi dispăru de pe chip. Zoi îi îmbrăţişase picioarele şi continua s-o implore plîngînd cu sughiţuri.

-— Destul, zise brutal, îmbrîncind-o. Destul. Nikitas nu-i pentru tine. Am să-ţi găsesc un bărbat mai bun. Şi-acum destul. Pleacă. Să pleci pînă nu mă răzgîndesc şi nu te trimit la vreo mînăstire. Am spus să pleci.

Zoi se sculă şi, clătinîndu-se ca şi cum ar fi fost beată, părăsi odaia basilissei. Theofano se întoarse, luă loc lîngă o masă,_ scrise în grabă trei rînduri pe un papirus, îl făcu sul, îl sigila, şi îndată ce apăru eunucul pe care-l chemase sunînd din clopoţel, îl dădu acestuia spunîndu-i:

— Înmînează-l lui parakimomenos şi vesteşte-l pe spătarul Konstantinos că-l aştept în sala mică de audienţe.

Îndată ce plecă eunucul, Theofano luă un alt papirus, scrise în mare grabă cinci-şase rînduri, le reciti, aplică o bulă în partea de jos şi, după ce-l făcu sul şi-l sigila, ieşi din gineceu şi se duse în sala de audienţe.

Spătarul Konstantinos, un bărbat înalt, în jur de treizeci de ani, de îndată ce o văzu căzu în genunchi şi aşteptă tăcut să i se poruncească.

— Spătar Konstantinos, vei pleca de îndată în Asia Mică trebuie să-l găseşti imediat pe împărat şi să-i înmînezi acest papirus. Fiecare clipă contează.

— Da, Augustă iubită de Dumnezeu, îi răspunse spătarul. Voi pleca imediat. Măria-sa va primi mesajul înălţimii-voastre cel mai tîrziu mîine seară.

— Îţi mulţumesc, spătarule, Dumnezeu să te aibă în sfînta Lui pază.

*

Vringas primi sulul de papirus înmînat de eunuc, îl desfăcu si citi:

„La întîlnirea noastră din cursul după-amiezii cu domestikos să participe şi Chrisoloras."

Parakimomenos reciti cele cîteva rînduri şi clătină din cap:

— Theofano, aceasta este prima ta faptă necugetată, murmură el şi se sculă cu multă agilitate, se îndreptă spre colţul camerei unde se afla un scrin meşteşugit lucrat, se aşeză în genunchi, îl deschise şi scoase din el cîteva lucruri. Apoi deschise o despărţitură tainică, puse acolo sulul de papirus trimis de Theofano şi se pregăti s-o încuie, dar o nouă idee îi trecu prin minte, făcîndu-l să se ridice cu sulul de papirus în mână.

— Nu, monologa. Mai bine să i-l dau Augustei înapoi. Nu spune nimic concret şi poate să pară suspect unui neiniţiat. Dădu iarăşi din cap şi-şi continuă monologul: Restituindu-l fac un gest nobil pe care-l va preţui fiindcă e deşteaptă. În ce-l priveşte pe Christoloras, voi fi cu ochii pe el şi dacă...

Nu-şi termină fraza întrucît dincolo de uşa camerei se auziră paşi. Era unul din grămăticii lui care-i aducea diverse documente.

— Din partea gloriosului domestikos Fokas, îl informă grămăticul. Sînt comenzile pentru materialele de război.

Iosif făcu semn grămăticului să-i lase documentele pe birou, apoi se întoarse şi privi spre clepsidra care se afla pe o altă masă.

— Trebuie să mă grăbesc, mormăi, după masă Nikiforos o să-mi ceară un răspuns.

Se aşeză la birou si începu să citească documentele iar din cînd în cînd îi dicta grămăticului ceea ce trebuia să noteze. Fokas, în calitatea lui de comandant al noii expediţii pentru recucerirea Cretei, nu lăsa nimic în voia soartei.

Timpul trecu şi Vringas mîncă la repezeală bucatele aduse acolo, în birou, de un eunuc. Văzînd că se apropie cea de a

zecea oră de la revărsatul zorilor, se sculă, strînse cîteva papirusuri aduse de grămătic, dar cînd vru să plece spre sala unde se ţineau consiliile în prezenţa Theofanei, un cubicular deschise uşa şi-i comunică:

— Comandantul armatelor Anatoliei şi drungarios Nikitas Chrisoloras.

Draperia uşii fu dată la o parte şi în pragul ei îşi făcură apariţia comandantul armatelor Anatoliei, urmat de Nikitas. Vringas îl îmbrăţişa pe Nikiforos şi, în timp ce faţa-i spînă se lipea de cea bărboasă a lui Fokas, aruncă o privire cercetătoare spre Nikitas. Apoi, după. ce schimbară saluturile de rigoare, Nikiforos se întoarse şi, arătînd spre Chrisoloras, rosti:

— Vi-l prezint pe drungarios Nikitas Chrisoloras, un strălucit ofiţer oare abia s-a întors din Creta. Infprmaţiile pe care ni le-a adus sînt de o mare importanţă.

Parakimomenos îşi întoarse capul şi, fără să-l scape din priviri pe Nikitas, murmură:

— Ştiu, ştiu, mi-ai vorbit şi altă dată despre el, Nikiforos... Un strălucit ofiţer, cu un mare viitor în faţă, fără doar şi poate... de-ajuns să nu...

Fokas îl privi plin de nedumerire şi-i repetă cuvintele:

— De-ajuns să nu...?

— Nimic, nimic important, răspunse Vringas. priviudu-l mereu pe Chrisoloras. De-ajuns ca să ştie să nu se amestece acolo unde nu trebuie. Aceasta voiam să-i spun şi nimic mai mult.

Nikitas simţi că î se face părul măciucă. Eunucii nu-i plăcuseră niciodată şi vorbele rostite de parakimomenos îl puseră pe gînduri. Dar Vringas nu-i dădu timp să se gîndească mai mult.

— Să mergem, zise el în grabă. Măria-sa Augusta ne aşteaptă.

La auzul cuvântului „Augusta", Chrisoloras se făcu galben ca ceara. Nikiforos nu-i spusese că o vor vedea pe Theofano. Vringas îi observă paloarea şi pe chipul lui puhav apăru un zîmbet abia ascuns.

Cînd spătarul intră în sala mică de audienţe pentru a-i vesti că sosiseră Vringas şi Fokas, însoţiţi de drungarios Chrisoloras, Theofano şedea pe un tron scund şi privea pe fereastră.

— Să intre, spuse Theofano. Mai bine nu, adăugă imediat. Să mai aştepte afară cîteva minute. Să intre cînd voi suna din clopoţel.

Spătarul se închină şi ieşi din sala de audiente. Theofano se sculă şi alergă în odaia de alături, îşi privi chipul într-o oglindă de argint, îşi aranja puţin părul cu mîna, îşi studie faţa, zîmbi satisfăcută propriului său chip şi, revenind în sala de audienţe, sună din clopoţel.

Primul intră parakimomenos, urmat de domestikos. Theofano le primi închinarea, apoi îşi fixă ochii asupra lui Nikitas care-i însoţea pe cei doi mari dregători ai imperiului.

Îl privi, văzu paloarea de pe faţa lui, felul cum îşi strîngea buzele pentru a nu-şi trăda zbuciumul, şi pieptul ei tresaltă de un suspin de mîndrie. O iubea, o va iubi mereu, era sigură de acest lucru. Dar pe Zoi? O iubeşte? Nu cumva o minţise? Poate că numai ea îl iubea. Voi afla, se gîndi. îşi întoarse privirea spre Nikiforos şi un surîs trecător flutură pe buzele-i. Fokas o privea pe Theofano cu aceeaşi dorinţă pătimaşă. Dorinţa pe care Theofano o citea în ochii lui ori de cîte ori se întâlneau.

Îşi pironise ochii asupra ei, pupilele i se strînseră, iar privirea îi fu străfulgerată de umbre şi lumini. Luminile dorinţei pătimaşe şi umbrele deznădejdii. Femeia care se afla în faţa lui era cea mai frumoasă din întregul imperiu, dar vai, era soţia basileului. Nu vorbea, însă ochii lui spuneau foarte multe, încît Theofano îşi întoarse în altă parte capul ca să-şi ascundă zîmbetul ironic ce-i apăruse pe buze.

„E ca un urs, îşi spunea. E ca un urs care stă în două labe. Mă iubeşte. O, Doamne..."

— Parakimomenos, domestikos, drungarios, luaţi loc, rosti după o scurtă ezitare Theofano. Aşezaţi-vă. V-am chemat deoarece avem multe de discutat, Măria-sa împăratul se întoarce peste două-trei zile. Trebuie să găsească totul pregătit. Domnia lui trebuie să se acopere de glorie prin recucerirea Cretei. E un lucru la care ţine mai presus decît orice în viaţă. Generale, continuă ea accentuînd fiecare cuvînt şi privindu-l pe Nikiforos care, plin de mirare, îşi încruntase sprîncenele-i groase. Măria-sa împăratul urmăreşte recucerirea Cretei şi a binevoit să-ţi încredinţeze comanda expediţiei. Eşti gata să porneşti? Şi pe ce te bizui că stindardele cu însemnele imperiale vor flutura pe crenelurile zidurilor fortăreţelor cretane? Vorbeşte deschis, fără să-mi ascunzi nimic.

Nikiforos începu să vorbească silabisind aproape cuvintele. Prezenţa Theofanei îl tulbura, iar frumuseţea ei îl împiedica să

găsească expresiile cele mai potrivite. Dar după puţin timp se lăsă prins de ceea ce spunea, o dădu uitării şi începu să vorbească ca şi cum s-ar fi adresat unui bărbat. Vorbi despre pregătirile flotei şi ale armatei, despre numărul oamenilor şi proviziile pe care urma să le ia cu el. Iar cînd ajunse la problema debarcării în Creta, se întoarse spre Nikitas poruncindu-i să povestească tot ce văzuse acolo.

Chrisoloras începu să vorbească; vocea lui incoloră semăna cu cea a unui om hipnotizat care spune o lecţie învăţată de mult pe de rost.

Theofano se ferea să-l privească în timp ce vorbea, înţelegea efortul pe care-l făcea Nikitas pentru a-şi recăpăta timbrul natural al vocii şi ca să-l încurajeze, îşi plecă fruntea. Dar Vringas n-o slăbea din ochi. Ca un om înţelept ce era. admira felul cum vorbea drungarios, simplu, fără cuvinte de prisos. Totodată, îşi dădea seama că Nikitas se chinuia îngrozitor ca să-şi înăbuşe sentimentele şi lucrul acesta îl distra — căci Theofano îi era indiferentă — ca şi faptul că în faţa lui se aflau doi bărbaţi care adorau cu desperare aceeaşi femeie. Dar Theofano era inaccesibilă pentru amîndoi din pricina rangului pe care-l avea.

Inaccesibilă?... Iosif îşi încruntă sprîncenele şi, întrucât problemele expuse de Nikitas nu-l interesau în mod direct, începu să-şi frămînte creierii cu un gînd ciudat care-l făcu să tresară şi să arunce o privire piezişă spre Fokas şi Theofano. Îi privi pe amîndoi, închise pentru o clipă ochii şi gîndul prinse în mintea lui un contur clar. Atunci simţi un fior străbătîndu-i tot trupul. Dacă gîndul lui s-ar îndeplini, dacă Fokas...

— Parakimomenos!

Vringas tresări pentru a doua oară, aşa cum stătea în jilţul lui. Aşa de mult se lăsase furat de gînduri, că nici n-o auzise pe Theofano care i se adresase pentru a doua oară.

— Da, Augustă!

— Parakimomenos, unde vă este gîndul?

— Să mă iertaţi, multiubită de Dumnezeu Augustă, mi-a plecat gîndul aiurea, răspunse Vringas întorcîndu-i zîmbetul: Aşa. aiurea... Strategia expediţiei e un lucru pe care nu-l prea înţeleg... Tot ce a depins de mine am făcut. Am pregătit corăbiile, proviziile, alimentele şi armata, într-un cuvînt tot ce mi-a cerut domestikos. De aici încolo soarta războiului mă depăşeşte. Recucerirea Cretei se află acum în alte mîini,

puternice şi demne, care, dea Domnul să conducă în veci nu numai armata, dar şi...

Parakimomenos se opri brusc. Lucru ciudat pentru caracterul lui, lăsase să-i scape cîteva cuvinte în plus. Fokas şi Nikitas nu-şi dădură seama, în schimb Theofano înţelese sensul vorbelor lui Vringas. Se întoarse şi-l privi ţintă în ochi. Vringas nu-şi plecă privirea. Vorbele îi scăpaseră, trebuia să vadă cum va reacţiona Theofano. Ea nu reacţiona, cel puţin făţiş. Rămase un timp în aceeaşi poziţie, studiindu-i chipul şi încereînd să-i afle toate gîn-durile. Din cîte putea să ghicească Theofano, parakimomenos voia să spună, fără doar şi poate, că Fokas era bun să conducă:

,,Nu numai armata, dar şi imperiul".

Era un gînd nou, care niciodată pînă atunci nu-i trecuse prin minte. Un gînd ciudat de a cărui justeţe, pe măsură ce-l analiza, îşi dădea tot mai mult seama: Nikiforos să devină împărat. Dacă s-ar realiza asemenea ipoteză, în ce situaţie s-ar afla ea? îşi întoarse capul spre Fokas şi-l surprinse privind-o în continuare cu aceeaşi adoraţie.

Urmă o tăcere stranie. Vringas o privea întruna pe Theofano, pe cînd aceasta îşi plecase capul cufundîndu-se într-o adîncă meditaţie. Fokas tresări o clipă, aşa cum stătea în jilţul lui. Nikitas îşi înălţă capul, dar de îndată si-l plecă din nou. Se simţea stînjenit. Tăcerea era mai rea decît discuţia. Cît timp vorbea el sau ceilalţi, evita să se gîndească că în faţa lui se aflä femeia pe care o iubea, în schimb acum...

Deodată, ca şi cum luase o hotărîre, Theofano îşi întoarse capul spre Vringas şi-i căută privirea. Vringas se simţi uşurat de o mare povară. Theofano părea să-i spună că e de acord cu gîndul lui, adică în cazul în care Nikiforos va recuceri Creta, iar Romanos va dispare din rîndul celor vii, Fokas va putea să-i ocupe locul cu sprijinul ei. Dar Romanos era încă tînăr şi. cu toate că ducea o viată destrăbălată, nu părea deloc extenuat. Dacă sfîrşitul lui va depinde numai de o moarte naturală, atunci vor avea mult şi bine de aşteptat, atît de mult, încît sfîrşitul lui îi va găsi bătrini, şi asta numai în cazul în care Fokas şi Vringas vor mai trăi douăzeci sau treizeci de ani, iar Romanos urmînd să moară înainte de a atinge vîrsta de cincizeci de ani.

Iosif răsuflă uşurat, plecă puţin capul şi începu să-şi mîngîie bărbia. Tăcerea se aşternuse grea şi apăsătoare. Erau patru oameni închişi într-o sală care strălucea de mozaicuri şi

marmuri. Doi bărbaţi, un eunuc şi o femeie ale căror gînduri se deosebeau foarte mult.

Nikitas ridică privirea şi văzînd că Theofano nu se mai uită la el, începu s-o studieze. Anii care trecuseră îi sporiseră frumuseţea. Ca urmare a naşterilor, corpul ei părea mult mai feminin şi mai atrăgător. Rochia grea, bogata în broderii, căpăta pe ea şi mai mult farmec, scoţîndu-i puternic în relief tenul alb şi părul negru ca pana corbului. Privirea lui se îndreptă spre mîinile-i încărcate cu inele, mîini frumoase cu degete lungi care cîndva cu secole în urmă parcă, aşa de îndepărtată i se părea acea epocă, îi mîngîiaseră părul în seara cînd se întîlniseră în grădina casei părinteşti a Theofanei. Îşi aduse aminte de scena aceea şi simţi cum trupul îi este cuprins de înţepeneală. „Anastasia", şopti imperceptibil numele ei de fată.

Fokas respira tot timpul profund şi se agita schimbîndu-şi locul în jilţul pe care şedea. Tăcerea aceasta îl stingherea, aşa cum îl stingherea şi prezenţa Theofanei, pe care în acea clipă n-o vedea ca pe o basilisă, ci pur şi simplu ca pe-o femeie, o femeie frumoasă care-i trezea dorinţa. O privea mereu pe furiş şi în mintea lui se învălmăşeau felurite gînduri. Şi-o închipuia cu braţele deschise, stringîndu-l ia piept, şoptindu-i cuvinte de dragoste, lăsîndu-se pradă mîngîierilor lui pătimaşe. Fokas nu era un afemeiat. Îi plăcea să se culce cu cîte-o femeie frumoasă, dar femeile nu erau în stare să-l facă să-şi uite îndatoririle. Dar Theofano... Fokas tresări brusc şi-şi ridică mîna de parc-ar fi vrut să alunge un gînd care-l frămînta.

Vringas observă gestul lui Fokas şi, ghicind numaidecît ce anume îl chinuia, îşi încruntă pentru o clipă sprîncenele. Socotea că Fokas e demn de-a deveni împărat. Dar un împărat îndrăgostit de soţia lui, de Theofano, cu care trebuia să se căsătorească pentru a se sui pe tron, n-avea să fie periculos? N-avea să fie greu de manevrat, ţinînd seama de faptul că, iubind-o nebuneşte pe Theofano, se va supune tuturor dorinţelor şi chiar ciudăţeniilor acestei femei? Şi atunci, ce se va întîmpla cu postul lui? Astăzi era favoritul Augustei, dar mîine va fi sigură de situaţia ei, căci va avea alături un bărbat puternic, un general acoperit de glorie, datorită recuceririi Cretei, condiţie fără de care Fokas nu se putea sui pe tron. Şi atunci... Oftă întristat şi-şi întoarse privirea spre fereastră. Nimic nu se poate realiza fără riscuri, fără lucruri neprevăzute. Dar, indiferent ce s-ar întîmpla,

oare nu-i mai bun Fokas decît Romanos, care e înconjurat de tot ceea ce e mai hidos şi mai respingător în Basilevusa? Vringas nu putea să se hotărască.

Theofano prinse să se închipuie stînd pe tron alături de Nikiforos. Tronul ar fi căpătat altă strălucire. Lumea, arhonţii, patricienii, clerul, patricienele cu centură, chiar şi norodul, n-ar mai privi-o cu acea expresie de compătimire pe care acum căutau să şi-o ascundă. Alături de Fokas va fi o adevărată împărătească, poate fără putere, dar sigură de viitorul ei şi de faptul că nu se va trezi nicicînd detronată şi trimisă la mînăstire, numai pentru că aşa va voi nestatornicul Romanos. Îl privi pe Fokas şi un zîmbet îi lumină chipul. Era atît de negricios şi de bărbos! Şi trăsăturile lui aspre se desluşeau şi mai bine aşa cum stătea alături de Nikitas, care arăta ca un adevărat arhanghel. Privirea i se îndreptă apoi spre Chrisoloras şi se gîndi: mă iubeşte, va muri cu numele meu pe buze. Zoi nu există pentru el. E o unealtă, o simplă unealtă docilă în mîinile mele, de ajuns să-i arăt puţină înţelegere şi bunăvoinţă.

— Drungarios Chrisoloras, i se adresă ea punîndu-şi planul în aplicare. Gloriosul domestikos al armatelor Anatoliei, generalul Fokas, a fost îngrijorat de soarta ta. Nu ne-ai spus ce ţi s-a întîmplat...

Nikitas înghiţi în sec se roşi puţin şi apoi, în cîteva cuvinte, îi povesti ceea ce i se întîmplase atunci cînd se întorcea din Creta.

Dromonul bizantin se năpusti asupra brigantinei. iar oştenii şi marinarii lui induşi în eroare de straiele pe care le purtau Chrisoloras, pendikondarch-ul şi Suleiman, împroşcară corăbioara lor cu focul grecesc care ţîşni din injectoare. Brigantină fu învăluită de flăcări şi fum, iar dinspre coverta dromonului cădea asupra creştinilor o adevărată ploaie de săgeţi, suliţe şi pietre.

Micuţa ambarcaţiune dispăru foarte repede. Cei care reuşiseră să scape de flăcările şi de săgeţile bizantinilor se treziră în apă şi începură să înoate strigînd în greceşte să nu-i mai lovească, căci şi ei erau bizantini.

Cei de pe dromon auziră strigătele şi protocorăbierul porunci să li se arunce funii de care să se apuce, astfel ca naufragiaţii să fie aduşi pe bord.

Protocorăbierul, un bărbat de vreo patruzeci de ani, ars de soare, cu părul şi barba încărunţită, îl primi la prora corăbiei pe

Nikitas, care-l ducea în cîrcă pe pendikondarch, grav rănit. După ce ascultă îngîndurat toate cele spuse de Chrisoloras, îl întrebă brusc:

— Şi cine poate să-mi confirme că eşti într-adevăr drungarios şi că te cheamă Chrisoloras?

Nikitas se uită spre Gheorghios şi zise:

— Pendikondarch-ul şi prizonierul meu Suleiman. Dar protocorăbierul nu prea părea să dea crezare spuselor lui Nikitas.

— Pendikontarch-ul tău, zise sec. Şi cine poate să-mi confirme că este pendikontarch? Şi Suleiman. Cine-i acest Suleiman? Un sarazin.

Chrisoloras simţi cum i se urcă sîngele la cap.

— Poţi să nu mă crezi, strigă el mîniat, dar să ştii, protocorăbierule, că întreaga răspundere va apăsa pe umerii tăi dacă voi sosi cu întîrziere la Constantinopoî. Comandantul armatelor Anatoliei aşteaptă raportul meu. Vei răspunde în faţa lui cînd va sosi momentul potrivit.

Protocorăbierul lovi cu pumnul în masă.

— Care va să zică, mă şi ameninţi, drungarios? strigă supărat.

— Nu te ameninţ. îţi atrag doar atenţia! răspunse netulburat Nikitas.

Pînă la urmă protocorăbierul se convinse de identitatea lui Nikitas şi-l îngriji atît pe el, cît şi pe ceilalţi doi. Se convinse, dar nu acceptase să-i debarce imediat pe Uscat. Comandantul escadrei bizantine ordonase urmărirea piraţilor, aşa că dromonul lui Nikitas se întoarse la Gythion (*oraş şi port în Laconia*) după trei zile.

— M-am întors cu prima corabie de război care-a pornit spre Basilevusa, încheie Nikitas, şi dacă am întîrziat, a fost din cauza ghinionului pe care l-am avut la înapoiere.

Theofano dădu din cap şi zise:

— Mă bucur că ai scăpat, drungarios, şi îndeosebi mă bucur pentru că gloriosul domestikos te apreciază. Mai mult chiar, mă bucur fiindcă nu pot uita că sîntem vechi prieteni.

Aceste cuvinte din urmă îl făcură pe Vringas să zîmbească, dar zîmbetul îi încremeni pe buze de îndată ce Theofano îşi întoarse privirea spre el. În schimb, Fokas îl privi cu mai mult interes pe Chrisoloras, pentru că pînă atunci nu ştiuse că subalternul lui o cunoştea pe împărăteasă mai de mult.

Theofano se ridică de pe tron şi cei trei bărbaţi se ridicară şi ei.

— O să mai vorbim, domestikos, îi spuse lui Fokas, dîndu-i de înţeles că, pentru moment, convorbirea se sfîrşise. Parakimomenos, cînd se va întoarce Luminăţia-sa împăratul, va trebui să ne luăm rămas bun de la conducătorii expediţiei chiar aici, la Palatul Sacru. Drungarios Chrisoloras, o să te vedem şi pe tine înainte dc-a pleca spre Creta.

Cei trei bărbaţi se înclinară şi, mergînd de-a-ndăratelea, părăsiră mica sală de audienţe.

*

Nici unul din cei patru n-avu parte de somn liniştit în noaptea aceea. După ce spuse grămăticilor să plece, Vringas se zăvori în odaia sa. Revărsatul zorilor îl găsi măsurînd camera în lung şi-n lat. Gîndul că Fokas ar putea fi într-o zi împărat nu-i dădea pace; îşi frămînta creierii doar-doar o găsi vreun mijloc prin care să devină mîna dreaptă a noului basileu.

Cînd patricienele cu centură din suită o dezbrăcară lăsînd-o singură ca să doarmă, Theofano se sculă din pat sprijinindu-se în coate şi-şi fixă privirea asupra lămpii multicolore care inunda încăperea cu lumina ei aurie. Se gîndea la Romanos, la mesajul pe care i-l trimisese, la pregătirile pe care le puseseră la cale în cursul după-amiezii. Dar gîndul ei încremenise parcă la înţelegerea tacită la care ajunsese cu eunucul. Îşi închipui că o îmbrăţişează Nikiforos şi trupul îi fu străbătut de un fior rece. Pînă acum nu cunoscuse nici un bărbat în afară de Romanos, iar acesta era tînăr. Ii răsunau încă în urechi cuvintele de dragoste ce i le şoptea în primele nopţi după cununie. Se gîndea la Romanos şi încerca să-l compare cu Fokas. Nikiforos trebuie să fie brutal în intimitate. Expresia chipului său, înfăţişarea, braţele-i puternice, dorinţa întipărită pe faţă, toate trădau un bărbat brutal. De la Fokas gîndul îi zbură din nou spre Romanos. Basileul o părăsise. Trăia cu orice femeie care-i ieşea în cale. Curtezane, patriciene cu centură, fete de rînd, comediante, nu refuza pe nici una, ajungea să fie frumoasă.

Suspină, întoarse capul, lovi perna şi se hotărî să doarmă. Dar somnul întîrzia să vină. In faţa ochilor ei închişi începu să se profileze insistent şi chinuitor chipul unui alt bărbat. Un bărbat plin de nobleţe, frumos, cu toate că era de statură potrivită, cu purtări nobile şi ochi plini de veselie. Un bărbat care nu-i vorbise

niciodată între patru ochi, dar în privirea căruia citea dorinţa şi dragostea.

— Ioannis, murmură. Ioannis Tzimiskis...

Îşi strînse buzele şi, cu un efort supraomenesc, reuşi să-l gonească din închipuire.

Fokas îşi petrecu noaptea stînd de vorbă cu Nikitas. Îl invitase acasă la el şi-l pusese să-i povestească de la început tot ceea ce văzuse în Creta. Îl asculta cu atenţia şi din cînd în cînd îl oprea şi-l punea să-i repete un amănunt de care nu pomenise în primul raport făcut îndată după întoarcerea lui la Constantinopol. Cei doi statură în tricliniu pînă tîrziu, dar nici unul nu pronunţase numele femeii care le sfredelea gîndul. Şi chiar dacă buzele lor nu-i rostiseră numele, aceasta nu înseamnă că fiecare nu se gîndea separat şi-n felul lui la ea.

Mesagerul Augustei îl găsi pe preamăritul împărat al Bizanţului Romanos al II-lea în tabăra sa, amenajată pe o cîmpie din Asia Mică, cam la treizeci de mile depărtare de ţărmul Mării Marmara. Tabăra se întindea pe o mare suprafaţă, iar cîntecele şi strigătele se înălţau pînă la bolta înstelată a cerului. În aer plutea mirosul împrăştiat de boii, mieii şi sălbăticiunile doborîte în cursul zilei şi care acum se frigeau pentru ca vînătorii şi chefliii din suita basileului să-şi potolească foamea. Mesagerul îşi mînă calul înspumat printre corturi, muşcîndu-şi nervos buzele, căci spectacolul pe care-l vedea făcea să-i fiarbă de jind sîngele tineresc. Se opri în faţa celui mai mare şi impunător cort, descăleca şi, încredinţînd hăţurile unui sluger, care se văzu astfel nevoit să părăsească o fată frumuşică ce-o ţinea în braţe, înainta spre intrarea cortului. Acolo se opri deoarece cîntecele şi strigătele care răzbeau dinăuntru îl făcură să şovăie cîteva clipe. Se întrebă dacă trebuie să intre sau nu, pentru că-l cunoştea pe basileu, ştia conţinutul mesajului adus şi ghicea mînia pe care urma să i-o stîrnească împăratului.

Mesagerul nu rămase multă vreme la uşa cortului; aceasta se deschise brusc şi-n prag apăru un spătarocandidat, aşa i se păru lui, ţinînd în braţe o fată pe jumătate despuiată, care, ameţită de beţie cum era, rîdea şi se ghemuia la pieptul lui lat. Nobilul acesta nu-l învrednici pe mesager nici măcar cu o privire. Se uită grăbit în jur şi, iuţindu-şi pasul, ajunse în cortul din faţă, unde şi dispăru. În schimb, rîsetele şi cuvintele spurcate ale curtezanei răzbeau afară, pînă la locul unde se afla trimisul

Augustei. Acesta nu mai stătu pe gînduri. Făcu doi paşi înainte, ridică draperia celei de a doua intrări şi pătrunse în interiorul cortului. În cea de-a doua încăpere erau adunaţi patru sau cinci bărbaţi, un eunuc, Romanos şi tot atîtea femei. Unele stăteau în braţele bărbaţilor, altele erau lungite pe nişte paturi scunde. Bărbaţii, care stăteau alături de ele, le dădeau necontenit să bea vin aromat de Cipru şi le mingîiau trupurile pe jumătate goale, care se zvîrcoleau din pricina beţiei şi a plăcerii provocate de gesturile lor lascive.

Mesagerul se opri din nou şi cînd, după un timp, Romanos îşi îndreptă spre el privirea înceţoşată de beţie, căzu în genunchi şi se închină în faţa lui.

— Mesager al Satanei... Aducător de veşti rele, ce vrei de la mine? strigă Romanos răguşit, lăsînd să-i scape din braţe o femeie frumoasă, care se prăvăli rîzînd pe podeaua cortului acoperita cu numeroase covoare groase.

— Măria-ta, vă aduc un mesaj din partea preacucernicei Auguste, rosti mesagerul, rămînînd nemişcat în genunchi şi întinzîndu-i sulul de papirus.

— Mesager al necuratului, mugi Romanos. Pleacă! Piei din ochii mei. Nu vreau să primesc nimic de la Basilevusa, nimic din mîinile femeii care te-a trimis.

Mesagerul îşi plecă fruntea, continuînd să ţină în mîna-i întinsă sulul de papirus.

— Luminăţia-ta, e ceva urgent. Am acoperit distanţa care ne desparte de Constantinopol în cîteva ceasuri. Preacuvioasa Augustă...

— Ducă-se naibii de Augustă. E Augustă pentru că aşa vreau eu! Am spus să pleci!

Mesagerul vru să se ridice. Dar fu oprit de un ins din suita basileului. Era eunucul, care strigase:

— Hai, să vedem ce vă scrie. Dacă veştile pe care vi le aduce acest om sînt neplăcute, am să vă spun cum să-l pedepsim.

Romanos se întoarse şi-l privi ca o fiară. Dar eunucul nu păru deloc intimidat. Se aplecă peste jilţ şi, apropiindu-şi gura de urechea lui Romanos, îi şopti ceva. împăratul izbucni în hohote de rîs.

— Pe Dumnezeu, eşti extraordinar, Ioannis, zise rîzînd. Pedeapsa născocită de tine e, într-adevăr, nemaipomenită, căci mesagerul e tînăr şi sîngele lui trebuie să fiarbă. Numai un

eunuc ca tine Hirinas, putea să scornească o asemenea pedeapsă. Hai, apropie-te, porunci apoi trimisului Augustei. Dă-mi mesajul.

Rupse bula, desfăşură sulul de papirus şi citi cele cîteva cuvinte.

— Război, bolborosi aruncînd mesajul. Toate sînt gata pregătite. L-au numit şi pe comandantul expediţiei... Creta...

Rămase cîteva clipe pe gînduri şi apoi, întorcîndu-se spre eunuc, rosti silabisind cuvintele:

— Expediţia pentru recucerirea Cretei va avea drept comandant pe Nikiforos Fokas. Cei din Basilevusa mă aşteaptă. Ducă-se naibii. Trebuie să punem capăt partidei de vînătoare.

— Cum e vestea, bună sau rea? întrebă eunucul.

— Mii de draci, nu ştiu, înjură Romanos.

— Şi mesagerul? stărui Ioannis...

Romanos se întoarse, îl privi şi ochii îi străluciră un moment; apoi ridică din umeri.

— Nu ştiu, fă cu el ce vrei. Vin... Petrecerea noastră ia sfîrşit mîine. Ne întoarcem la Constantinopol. Vin! Am poruncit să curgă vinul. Melissa, scoală-te... Hai, scoală-te şi dănţuieşte. Dănţuieşte aşa cum n-ai mai dănţuit niciodată pînă acum. Mîine plecăm. Vin! Ducă-se naibii... Basilevusa... Expediţiile, războaiele... Ducă-se dracului... Ioannis, lasă-l pe mesager în pace, vestea-i bună. Prin recucerirea Cretei, domnia mea se va acoperi de o glorie nepieritoare... Istoria îmi va scrie numele cu litere de aur... „în timpul Luminăţiei-sale sacrosancte, împăratul Bizanţului Romanos, Creta fu eliberată de sub jugul sarazinilor."

Vocea-i spartă se auzi ca un suspin.

— O, Doamne, ce ironie, zise Romanos. Vin... Melissa, dănţuieşte. Dănţuieşte cum n-ai mai dănţuit în viaţa ta.

Ai în față un împărat care se va acoperi de-o glorie cum n-a mai cunoscut nici unul din predecesorii lui.

Fata se sculă din aşternut, unde stătea culcată, aruncă de pe ea mantia vaporoasă de mătase şi, în faţa bărbaţilor cu privirile înceţoşate de beţie, începu un dans lasciv; pieptul ei gol sălta ca pasărea ce-şi ia zborul, iar picioarele şi şoldurile, de o armonie perfectă, descriau mişcări ritmice pline de patimă.

— Vin, vin, paharnicule, lua-te-ar dracu să te ia, striga întruna Romanos golind cupele una după alta. Vinul roşu şi greu, aromat cu esenţă de trandafir, curgea şiroaie, pătîndu-i tunica. Vin. Beţi

cu toţii. În sănătatea Luminăţiei-sale împăratul Romanos, gloriosul basileu care-a cucerit Creta de la păgîni, basileul care-a pregătit o uriaşă armată şi o flotă cum n-a mai văzut omenirea. Vin... Melissa, încetează. Vino în braţele mele, mi-e dor de mingîierile tale. Vino... Azi ai să te culci cu cel mai mare basileu din lume.

Romanos se ridică de pe pat, se împiedică şi căzu din pricină că era beat. Apoi, împleticindu-se, sa apropie de Melissa şi începu s-o sărute cu foc, în timp ce prietenii din jurul lui, cu excepţia eunucului, stîrniţi de izbucnirea basileului, înşfăcară în grabă cîte-o femeie şi dispărură din cortul împăratului, căutîndu-şi un loc cît rnai tainic. Cei care nu mai erau în stare să se mişte se prăbuşiră cu ibovnicele pe paturi.

Mesagerul basilissei nici nu aşteptă să i se spună că poate pleca. Mergînd de-a-ndăratelea, ajunse la capătul încăperii imperiale a cortului, ridică draperia şi dispăru Eunucul îl urmări cu coada ochiului şi apoi, blestemîndu-şî impotenţa, umplu o cupă cu vin, se tolăni pe pat şi începu să-l soarbă cu voluptate picătură cu picătură, căutînd să-şi înece necazul pricinuit de faptul că nu era bărbat ca toţi ceilalţi...

Auzind vocea stăpînului său, Ioannis se trezi brusc. Era un răcnet sălbatic, plin de ură, urmat de zgomotul surd provocat de palma basileului care o plesnea peste faţă pe Melissa.

— Căţea, tîrfă, totdeauna găseşti ceva să-mi ceri. Totdeauna. Niciodată nu te dăruieşti. Ca şi aia. Pleacă... Piei din ochii mei... căţea şi neam de căţea.

Plîngînd, cu obrajii roşii ca para focului, Melissa se sculă din aşternut şi începu să-şi adune veşmintele vaporoase împrăştiate prin toate colţurile. înainte de-a pleca, aruncă o privire rugătoare spre Romanos.

— Am spus să pleci. Pleacă! Plecaţi cu toţii! porni să urle iarăşi, adresîndu-se camarazilor săi. Plecaţi, am spus. Şi tu, Hirinas. Toţi... Hai, căraţi-vă. Paraziţi, vampiri, corbi, iată ce sînteţi.

Unul cîte unul, femei şi bărbaţi, îşi adunară lucrurile şi, fără să sufle o vorbă, părăsiră cortul împăratului lăsîndu-l singur în tovărăşia cupelor răsturnate, a tăvilor cu bucate şi fructe, pe jumătate golite,'şi a pernelor azvîrlite jos şi călcate în picioare.

Romanos urmări pe fiecare cum pleacă şi, văzîndu-se singur, se tolăni pe un pat şi începu să lovească în perne cu pumnii.

— Toţi vor cite ceva, toţi au cîte ceva de cerut, mugea încontinuu. Bărbaţi, femei, eunuci. Nişte paraziţi care-ţi sug sîngele. Lipitori de care nu poţi să scapi în nici un chip, în stare să înghită toate jignirile. Theofano... Blestemato... Şi totuşi, cîndva te-am iubit nespus de mult. Tată...

Se sculă, privi speriat în stînga şi în dreapta, păli, îşi făcu semnul crucii şi, neputînd să rabde singurătatea, căci fantomele începuseră să-l împresoare, alergă pînă la îeşirea cortului şi porni să strige în bezna nopţii sfîşiată de răsfrîngerile roşiatice ale făcliilor ce ardeau în jurul cortului.

— Melissa... Melissa... se auzi vocea-i sfîşiată de deznădejde.

Nu fu nevoie să strige a treia oară. Două mîini se întinseră, îl îmbrăţişară, şi două buze se lipiră de ale sale. O luă în braţe şi dispăru cu ea înăuntru.

*

Mişcîndu-şi neîncetat buzele, Theofano ascultă relatarea mesagerului care se întorsese la Constantinopol înaintea lui Romanos. Ea stărui să afle cu de-amănuntul tot ceea ce văzuse. Mesagerul îi povesti totul, fără nici un fel de jenă, îi pomeni pînă şi de strigătul plin de desperare din bezna nopţii cu care basileul îşi chemase curtezana gonită, iar cînd sfîrşi îşi plecă fruntea în aşteptarea poruncii Augustei.

— Ai făcut o treabă bună, Konstantinos, îţi mulţumesc, zise Theofano. Dar nu mi-ai spus cînd se va întoarce Înălţimea-sa.

— Cel mai tîrziu mîine seară va fi aici, preacuvioasă Augustă. Am auzit-o pe Luminăţia-sa strigînd că vor porni chiar a doua zi de la sosirea mea în tabără. Eu am plecat înainte de răsăritul soarelui. Măria-sa urma să mai zăbovească deoarece...

Mesagerul înghiţi în sec şi-şi plecă iarăşi capul.

Theofano îi făcu semn să plece. Văzîndu-se singură, îşi strînse pumnii şi după o clipă, ca şi cum ar fi luat o hotărîre, se sculă de pe tron, sună clopoţelul şi porunci patricienei, care-şi făcuse de îndată apariţia:

— Spune-i spătarului de serviciu să-l cheme imediat pe parakimomenos Vringas.

Vringas intră în apartamentele basilissei puţin cam neliniştit. Din după-amiaza zilei cînd avusese loc discuţia cu Fokas şi Chrisoloras, n-o mai văzuse. Înainte de a i se închina o privi drept în faţă şi pe chipul lui spîn apăru un sentiment de satisfacţie. Aflase despre întoarcerea mesagerului şi din felul

cum arăta basilisa îşi dădu seama că, pe lîngă răspunsul pe care i-l adusese de la Romanos, acesta îi povestise şi ceea ce văzuse acolo.

Theofano îi făcu semn lui Vringas să ia loc lîngă ea şi cu o voce stinsă, abia auzită, începu să-i vorbească plină de patos, în timp ce ochii îi sticleau de mînie. Eunucul o asculta tăcut şi din cînd în cînd clătina din cap şi-şi mîngîia guşa vălurită.

Era de acord cu tot ceea ce-i spunea basilisa şi numai atunci cînd îi vorbi ceva mai deschis, dezvăluindu-i în întregime hotărîrea luată, eunucul simţi un uşor fior străbătîndu-i trupul.

*

Nikitas stătea în picioare pe fortul de birne al helandionului cu care urma să călătorească conducătorul expediţiei pentru recucerirea Cretei, comandantul suprem al armatelor Anatoliei, Nikiforos Fokas. Era îmbrăcat în uniformă de război şi privea marea din jurul Basilevusei ticsită de puzderia corăbiilor. Se vedeau acolo fel de fel de vase, dromoni puternici, helandioane, pamfili şi uşii, corăbii de război lungi şi înguste, ca şi ambarcaţiuni de formă rotundă, pentru transport. Flota aceasta era gata să transporte armata care trebuia să şteargă jignirea adusă imperiului de către sarazini. Era armata şi flota care urma să înalţe deasupra forturilor din Hundakas flamura de război a împăratului Bizanţului şi să calce în picioare steagul întunecat ai profetului.

Pregătirile se încheiaseră. Cele două mii de corăbii de război şi cei peste o mie de dromoni erau ticsiţi de soldaţi. Vîslaşii şi războinicii mării, îmbrăcaţi în armurile lor, îşi ocupaseră locurile dis-de-dimineaţă. Miile de oşteni şi echipajele corăbiilor de război şi de transport se îmbarcaseră într-o ordine exemplară sub supravegberea atentă a lui Fokas şi a amiralului-şef al lui Romanos, marele drungarios Mihail. Varangi, armeni, taurosciţi, traci, macedoneni, slavi, oşteni din themele de la răsăritul şi apusul imperiului, mercenari străini, idolatri şi creştini, alcătuiau un corp unitar, o forţă militară disciplinată şi cu experienţa războiului, care, sub comanda unui conducător capabil, putea să săvîrşească adevărate minuni. Era o armată formată din oşteni blonzi, bruni, giganţi şi scunzi, înarmaţi cu baltage, spade, suliţe, pieptare şi platoşe de fier sau făcute din mai multe rînduri de piele de bou suprapuse, bărboşi şi pletoşi, cu mustăţi lungi, pe oală, iar unii purtînd chiar şi cozi de cal. Era o armată

alcătuită din mercenari şi oşteni bizantini. Iar căpeteniile acesteia purtau veşminte împodobite cu aur şî argint, arme şi spade bătute cu pietre preţioase ale căror tăişuri străluceau la lumina soarelui. Corăbiile proaspăt vopsite şi lustruite erau pline de prapuri, de stindarde cu sigla lui Isus Hristos, pe pînza cărora era zugrăvit chipul Sfintei Fecioare, protectoarea Constanţinopolului şi embleme cu vulturi. Printre helandioane, uşii, pamfilii şi dromoni, era un du-te-vino continuu de bărci ce aduceau pe protocorăbierii ce primiseră ultimele dispoziţii din partea amiralului-şef Mihail. Zidurile dinspre mare ale Basilevusei erau ticsite de o omenire pestriţă şi gălăgioasă, bărbaţi, femei, copii, bătrîni şi bătrîne ce încercau să zărească printre atîtea corăbii pe cea în care se afla cel drag — fiul, tatăl, fratele sau soţul. Se mai vedeau călugări, călugăriţe, preoţi, meşteşugari şi inşi din mica nobilime ce n-aveau loc în alaiul strălucit al basileului. Acesta, împreună cu patriarhul, urma să ureze drum bun flotei. Bătrînii războinici îşi ştergeau pe furiş cîte o lacrimă, întristaţi de faptul că nu puteau lua parte şi ei la expediţie. Negustorii îşi frecau mîinile de bucurie, căci îşi goliseră magaziile, vînzînd totul în vederea aprovizionării armatei...

Nikitas se uita în jurul lui. îşi plimba privirea ba spre forturi, ba spre corăbii, ba spre soarele care se înălţa deasupra Constantinopolului. Pieptul lui tresaltă necontenit de suspine, iar în mintea-i revenea cu stăruinţă, ca un coşmar, o scenă pe care nu putea să şi-o scoată din cap, deşi trecuseră mai multe zile de cînd avusese loc. O scenă care se petrecuse în sala cea mică de audienţe din Palatul Sacru, pe înserate, cînd soarele îşi trimitea ultimele-i raze aurii spre cupola bisericii Sfîntei Sofia, gloria creştinătăţii.

— De-ai şti cît de nefericită sînt, Nikitas. Porfira şi coroana nu sînt de ajuns ea să-ţi dăruiască fericirea.

Cît de ciudat îi răsuna încă în urechi vocea ei. Se înfiora şi-n clipa de faţă şi, fără să vrea, apăsă cît putu de tare cu degetele pe cupastra fortului de bîrne.

— Nikitas, îţi aduci aminte de acea seară din grădina casei mele părinteşti, cînd trilurile privighetorii înfiorau întreaga natură...

Da, îşi aducea aminte, atît de clipa petrecută cu ani în urmă, cît şi de cea de acum cîteva zile. Anastasia, mai bine zis Augusta

Theofano, îl chemase într-o audienţă particulară. îl urmase cu inima strînsă pe eunucul care-l însoţea, trecuse cu paşi grăbiţi prin odăile şi coridoarele Palatului Sacru, fără să se oprească nicăieri, cu privirea pironită drept înainte, temîndu-se ca nu cumva lumea să-i descopere zbuciumul şi să-i afle astfel secretul, iubirea care-l mistuia. înainta pînă în clipa în care eunucul se opri în faţa unei uşi zăvorite. Acolo se întoarse, îl privi pe Nikitas şi-i spuse cu respect:

— Poftiţi, intraţi, stăpîne. Veţi intra singur în sală, aşa mi s-a poruncit.

Cu mîna tremurînd de emoţie, Nikitas deschise canatul uşii, dădu la o parte draperia şi privi cercetător interiorul sălii. Inima sa încetă pentru o clipă să mai bată atunci cînd lîngă fereastră, stînd pe tron, o văzu pe Theofano întinzîndu-i surîzătoare mîinile ca să i le sărute.

Chrisoloras înainta şi vru să i se închine printr-o plecăciune.

— Nu, Nikitas, nu, spuse ea zîmbindu-i. Nu-i nimeni aici. Lasă la o parte formalităţile ceremonialului. Doar eşti Nikitas, vechiul meu prieten. Hai, vino. Ţi-e teamă?

Rîsul ei, ca un clopoţel de argint, umplu sala, în timp ce obrajii lui Nikitas se aprinseră de tulburare.

— Nikitas, bunul meu prieten, de-ai şti tu cît am aşteptat clipa asta. Doream să fim singuri, fie şi pentru o clipă, rosti Theofano şi se sculă de pe tron.

Făcu un pas şi-şi desfăcu braţele, vrînd parcă să-l îmbrăţişeze, dar le lăsă deodată să-i cadă.

— Nu, nu trebuie, rosti cu voce stinsă, pleeîndu-şi ochii. Nu mai sînt liberă, nu trebuie să mă las minată de sentimente. Poziţia mea. O, Doamne!

Se întoarse şi-şi ocupă locul pe tronul care se afla lîngă fereastră, în timp ce suspinul care-i ieşi din piept îl făcu pe Chrisoloras să alerge lîngă ea şi să i se arunce la picioare. îi luă mîinile şi i le acoperi cu sărutări.

— Nikitas, şopti ea duios, mîngîindu-i părul. Nikitas, dragul meu, şopti iarăşi în timp ce un fulger de triumf făcu să-i strălucească ochii. Nikitas, încă mă iubeşti? Mă iubeşti, în ciuda celor petrecute?

— Anastasia, în anii, lunile, zilele şi ceasurile care au trecut pînă acum, am trăit doar în aşteptarea acestei clipe. Anastasia...

Se opri brusc, îşi înălţă capul şi-o privi în ochi, iar ea citi în privirea lui atîta dragoste, atîta deznădejde, încît se cutremură.

-— Nu, Nikitas, rosti deodată cu hotărîre. Nu, nu trebuie. Te iubesc. Nu ţi-o ascund. Dar nu trebuie, sînt Augusta Theofano.

Îl dădu uşor la o parte şi se sculă. Apoi se duse şi se aşeză pe un jilţ.

— Nikitas, continuă ea peste puţin cu o prefăcută îndurerare în glas. De-ai şti tu cît de nefericită sînt. Viaţa mea e un nesfîrşit coşmar. Cîte umilinţe, cîte batjocuri trebuie să îndur. Trăiesc într-un palat de aur înconjurată de oameni care mă desconsideră, de linguşitori şi de paraziţi, femei şi bărbaţi, care calculează totul, măsoară totul înainte de a săvîrşi ceva. Sînt înconjurată de curtezane, de femei măritate şi nemăritate care se consideră nespus de mîndre pentru că s-au culcat cu basileul, de curvele portului şi de comediante, de patricienele cu centură care mă privesc cu dispreţ fiindcă eu, soţia împăratului, mă înjosesc pînă acolo încît mă prefac că nu văd şi nu înţeleg... Nikitas, de-ai şti...

Nişte sunete stridente, răguşite, metalice, surde, ca şi cum tuna şi fulgera, strigătele, ovaţiile şi clopotele care dăngăneau voios îl făcură pe Nikitas să iasă din starea de visare şi să-şi îndrepte brusc capul în dreapta, spre poarta palatului imperial Vukoleon, de unde năvăliseră, înaintînd în rînduri de cîte patru, şi perfect aliniaţi uriaşii maglaviţi care alcătuiau garda personală a basileului.

— Mulţi ani trăiască, mulţi ani trăiască Măria-sa basileul!

Vocea mulţimii se auzi ca vuietul mării zbuciumate, imediat ce, potrivit ceremonialului tradiţional, începură să iasă pe poartă marii demnitari care mergeau în fruntea alaiului basileului.

Nikitas uită gîndurile-i negre şi pentru o clipă fu captivat de grandoarea şi fastul ceremonialului bizantin, iar din minte îi dispăru ideea că cel pe care-l aclama mulţimea, basileul Romanos, era bărbatul care-i furase iubita, cel ce o umplea de amărăciune şi dezamăgiri...

Marii demnitari înaintară şi-şi ocupară locurile în tribuna ridicată pe debarcaderul de marmură, în timp ce aclamaţiile din interiorul Basilevusei sporeau şi deveneau tot mai puternice. Ele ajunseră pînă în înaltul cerului atunci cînd îşi făcu apariţia Romanos, împreună cu patriarhul. Frumos mai arăta Romanos îmbrăcat în mantia-i care strălucea de aur şi de pietre scumpe, purtînd pe cap cu mîndrie coroana grea a împăraţilor Bizanţului

ce scînteia sub razele soarelui dogoritor de iulie. Romanos şi patriarhul îşi ocupară locurile în tribuna deasupra căreia fluturau stindardele şi flamurile multicolore, iar în faţa ei membrii gărzii imperiale se rînduiră drepţi ca nişte statui. Apoi urcară senatorii, marele cler, înalţii demnitari ai imperiului, şi tribuna se umplu de mătase, aur, argint şi giuvaericale. Clipa cea mare se apropia. Patriarhul urma să-şi rostească binecuvântarea şi apoi flota, alcătuită din două mii de corăbii de război, o mie de dromoni şi trei sute de corăbii ce transportau furaje şi maşini destinate asediilor, avea să ridice ancora pornind în marea expediţie care trebuia, fără doar şi poate, să fie încununată de succes, căci se făcuseră atîtea pregătiri, iar în toate bisericile Constantinopolului preoţii şi dascălii înălţau rugi către Sfînta Fecioară Călăuzitoarea, ca să dăruiască victoria oştirii preacucernicului basileu al Bizanţului, Romanos al II-lea.

Nişte sunete ciudate, asurzitoare şi ameţitoare, care făceau ca sîngele să curgă mai repede în vinele războinicilor, izbucniră în momentul cînd şi cel din urmă arhonte îşi ocupă locul în tribună. Trompetele, buciumele, trîmbiţele şi surlele începură să sune toate laolaltă, vestind hotărîrea războinicilor de a învinge sau de a muri pentru acel om nepăsător, împăratul Bizanţului Romanos al II-lea, care urmărea întreaga procesiune închis în el, ca un străin, ca un ins îmbrăcat în veşminte strălucitoare ca să ia pur şi simplu parte la un spectacol care nu-l atrăgea.

Nikitas se uită către tribună, spre idolul acela de aur care era personificarea măreţiei imperiului, îşi încleşta pentru o clipă pumnii şi apoi privi spre Palatul Sacru, spre marile ferestre cu vedere la mare, şi cu ochii sufletului o văzu pe Augusta înconjurată de persoanele ce-i alcătuiau suita, îmbrăcată toată în veşminte strălucitoare; patricienele cu centură, soţiile spătarilor şi protocandidaţilor şi alte femei de neam princiar, privind flota, în timp ce ochii ei — aşa vedea, aşa ghicea şi aşa îşi dorea Nikitas — erau întunecaţi de umbrele melancoliei pricinuite de plecarea lui. La despărţire, Theofano îi spusese:

—- Nikitas, ai grijă. Pentru mine viaţa ta e ceva de nepreţuit. Soarta nu a vrut să ne unim, dar în adîncul sufletului meu... Nikitas, să nu mă faci să-ţi destăinui unele lucruri pe care nu trebuie să le rostesc.

Pentru Chrisoloras tunetele buciumelor şi ale surlelor, aclamaţiile şi sunetele goarnelor se stinseseră. În urechile lui

răsunau doar cuvintele Augustei, ultimele cuvinte rostite înainte de a se ridica de pe tron şi a-i întinde mîinile ca să i le sărute, arătîndu-i prin asta că întrevederea luase sfîrşit.

— Comandantul armatelor Anatoliei! Mulţi ani trăiască Nikiforos! Să te întorci victorios!

Strigătele acestea asurzitoare îl treziră iarăşi din starea-i de visare pe Nikitas.

Mulţimea care luase cu asalt zidurile de apărare izbucnise în puternice ovaţii cînd îl văzu pe comandantul expediţiei, Nikiforos Fokas, urcînd în tribună ca să-şi ia rămas bun de la împărat. Tumultul mulţimii se transformă în tunet atunci cînd basileul se ridică de pe tron şi-l sărută pe obraji.

— Mulţi ani trăiască Nikiforos! strigă din nou mulţimea atunci cînd patriarhul îi întinse lui Fokas evanghelia de aur ca s-o sărute. Mulţi ani trăiască şi să se întoarcă victorios! Sfînta Fecioară Călăuzitoarea să te ocrotească!

Fokas se închină din nou în faţa basileului şi, coborînd în grabă treptele tribunei, sări în barca împodobită cu funii şi perne de aur care-l aştepta să-l ducă pe helandionul ce purta numele Fecioarei. Toată lumea aştepta cu răsuflarea oprită să audă cuvintele patriarhului. Acesta se ridică de pe tron şi, cu o voce care vibra de emoţie, binecuvîntă — în numele Tatălui, al Fiului şi al Sfintei Fecioare Călăuzitoarea — flota ce pornea în marea expediţie.

Barca acostă helandionul, Fokas se urcă pe bord şi luă poziţia de drepţi pe fortul de bîrne, fiind înconjurat de ofiţerii săi superiori, iar cînd de pe buzele patriarhului se stinse şi ultima binecuvîntare, Nikiforos ridică mîna. şi numaidecît se auzi sunetul strident al unei goarne care fu reluat de goarnele de pe celelalte corăbii, făcînd ca marea să vuiască şi totodată să se răscolească deoarece helandioanele, usiile, pamfilii, dromonii şi grelele corăbii comerciale începură să-şi ridice ancorele.

Vîslele helandionului lui Fokas se înălţară strălucind ca nişte aripi, şi de îndată ce se auzi semnalul dat de kelefstis (*ofiţerul care coordona mişcarea vîslelor*), se scufundară în apa mării făcînd ca *Sfinta Fecioară Călăuzitoarea* să-şi îndrepte prora spre Marea Marmara, deschizînd în calea ei o brazdă de spumă. Pornea în fruntea tuturor corăbiilor să treacă prin strîmtori pentru a ieşi în apele albastre ale Mării Egee.

Din gineceul Palatului Sacru, Theofano zări helandionul lui Fokas şi-n sinea ei se rugă în grabă: să învingă, să se întoarcă încununat de lauri, slăvitul domestikos să-i umilească pe sarazini şi atunci...

Un surîs se ivi pe buzele-i senzuale, frumos conturate, pentru că atunci... Atunci, împreună cu Vringas, Chrisoloras şi alte cîteva persoane de încredere va putea să-şi pună în aplicare planul care, deşi va trebui, poate, mult timp pînă să fie dus la bun sfîrşit, într-o bună zi avea totuşi să se îndeplinească. Lucru de care era tot atît de sigură, pe cît de sigură era de faptul că Nikitas o adora, iar după întîlnirea lor avea să-i îndeplinească, fără să şovăie, tot ceea ce i-ar fi cerut ea, oricît de nebunesc, îngrozitor şi respingător ar fi părut în ochii lui. Şi chiar dacă el nu i s-ar alătura, ea singură, fără ajutorul nimănui, va putea să ducă la bun sfîrşit planul conceput încă de pe cînd îi vorbise Vringas, lăsînd-o să înţeleagă multe în privinţa lui Nikiforos.

Vringas privi distrat cîteva clipe helandionul *Sfînta Fecioară Călăuzitoarea* şi în timp ce restul miilor de corăbii, cu capete de balauri aurite pe prore, unde se desluşeau, ameninţătoare, şi injectoarele cu foc grecesc, începură să înainteze împinse de pînze şi de vîsle, pieptul lui se umplu de o mîndrie îndreptăţită. Această operă îi aparţinea în întregime. Luptase şi învinsese senatul şi nobilimea, care nu doreau această expediţie, ca şi pe ceilalţi comandanţi militari, care îl urau pe Fokas. Luptase şi cîştigase o primă victorie. Victoria pregătirii expediţiei. Acum munca lui se terminase. De aci înainte întreaga povară cădea pe umerii lui Fokas. Nikiforos ştia acest lucru, aşa că nu se va întoarce din Creta umilit, ci mîndru. cu fruntea sus, aşa cum se cuvine învingătorilor.

Parakimomenos se întoarse apoi şi-l privi cîteva clipe pe Romanos, care era îmbrăcat în veşminte brodate cu fir de aur. Chipul lui frumos părea obosit. Ochii îi erau încadraţi de cearcăne negre, privarea tulbure, iar degetele-i strîngeau nervos braţele de aur ale tronului pe care stătea. Urmărea flota care se îndepărta, aşa cum ar fi urmărit-o un oarecare locuitor al Basilevusei care nu avea nici o legătură cu expediţia, care n-avea nici rude şi nici prieteni printre miile de marinari şi războinici. Eunucul clătină din cap. Romanos nu era făcut pentru a fi împărat. Povara porfirei şi a coroanei era foarte grea pentru el.

Trecuse aproape un ceas de cînd helandionul lui Fokas ridicase ancora. Corăbiile, urmînd ordinea stabilită de marele drungarios Mihail, se îndreptau ca un lanţ plutitor de lemn spre apele albastre ale Mării Egee. Arhonţii din tribuna oficială începură să se uite chiorîş unii la alţii. Conform ceremonialului imuabil şi sever al Palatului Sacru, împăratul era acela care trebuia să se scoale, dînd astfel semnalul întoarcerii la curte. Soarele se înălţase sus de tot şi căldura devenea din ce în ce mai greu de suportat. Mari broboane de transpiraţie începură să se prelingă pe frunţile, pe obrajii celor bărboşi şi pe feţele spîne ale eunucilor.

Vringas se întoarse iarăşi spre basileu. Romanos stătea nemişcat pe tron, iar pe fruntea-i luceau broboane de apă, care, lucru ciudat, îl lăsau pare-se indiferent. Şi totuşi, se gîndi eunucul, el trebuie să sufere mai mult. Coroana devenise probabil incandescentă, iar mantia trebuie să fi fost ca un cuptor încins. Dar de ce nu se scoală? De ce?

În clipa aceea, ghicindu-i parcă gîndul, Romanos întoarse privirea spre parakimomenos şi acesta îngheţă. Privirea lui avea o expresie de cruzime amestecată cu ironie şi părea să spună, nu numai lui, dar şi celorlalţi nobili: „Suferiţi, vă e cald, nu-i nimic. Eu sînt împăratul, şi am să vă ţin aici cît o să am poftă".

Vringas se înfiora şi-şi întoarse capul în altă parte. Romanos zîmbi cu viclenie şi-şi îndreptă distrat privirea spre flotă. Se gîndea. Îi treceau prin minte imagini fugitive, fără să depună nici un fel de efort, cel puţin la început, ca să le concretizeze. Se vedea copil fără griji, alergînd, galopînd, dominat de marea pasiune pe care-o mai avea şi acum: vînătoarea. Apoi, îi vedea pe dascălii săi învăţîndu-l literele, istoria, pe spătarii care se străduiau să-l instruiască în arta militară pe care nu putea s-o sufere. Îl văzu şi pe tatăl lui... Cu o mişcare bruscă a mîinii goni din minte pe cel care-i dăduse viaţă şi pe Theofano. După aceea se strădui să-şi vadă propria-i persoană în calitate de comandant al expediţiei, în locul lui Fokas. Îşi imagina mulţimea, nobilimea şi norodul ovaţionîndu-l. Se văzu purtînd uniforma de război a împăraţilor, cu sabia încinsă la brîu şi scutul în mîna stingă, călare pe un armăsar mîndru. Îşi închipui scene de lupte.

Auzi goarnele sunînd victorios, zgomotul provocat de arme ce se izbesc, gemetele şi horcăiturile celor ce mureau loviţi de săgeţi, suliţe, topoare, săbii, opăriţi de ulei clocotit şi arşi de

focul grecesc, Romanos se înfiora, sări brusc de pe tron, vrînd să-şi alunge din minte aceste imagini care-l îngrozeau. Curtenii şi arhonţii, patriarhul şi prelaţii se zăpăciră, căci nu se aşteptau ca împăratul să se scoale atît de brusc; şi de îndată, peste limanul Vukoleon răsună ecoul paşilor şi foşnetul veşmintelor ce se tîrau pe podeaua tribunei de lemn. Romanos nu le dădu răgaz să-şi revină. Coborî treptele tribunei cu paşi iuţi şi un zîmbet abia perceptibil şi plin de ironie apăru pe chipul lui de îndată ce auzi în urmă-i pe curteni şi arhonţi cum mergeau, aproape alergînd. ca să-şi ocupe locurile ce li se cuveneau în alaiul basileului.

Romanos se grăbea. Se grăbea să lepede purpura şi coroana, să bea şi să se arunce în braţele primitoare ale unei femei, să dea uitării expediţiile, titlurile, rangurile şi obligaţiile. Ovaţiile mulţimii îl lăsară indiferent şi numai cînd se văzu în dormitorul sacru, cînd parakimomenos îi scoase coroana, iar şambelanii îi eliberară trupul de povara mantiei grele şi mîinile de apăsarea brăţărilor şi inelelor, cînd luă o cupă de vin răcit cu zăpadă şi-o goli pe nerăsuflate, pe chipul lui se întipări mulţumirea şi bucuria de a fi scăpat de tot ceea ce îl stingherea: coroana, porfira şi ceremonialul acela rigid.

Îmbrăcat uşor cu o mantie simplă, avînd doar cîteva broderii de aur la mîneci şi poale, părăsi după un ceas dormitorul sacru şi, însoţit de obişnuita-i ceată — împreună cu Hirinas şi ceilalţi cheriii — părăsi Palatul Sacru fără s-o vadă pe împărăteasă, fără să spună cuiva nici unde se duce, nici cît va lipsi.

*

Flota împăratului porni spre apele albastre ale Mării Egee; corăbiile cu prorele aurii lăsară în urmă primele limanuri după Constantinopol, cele ale Herakleei şi Prokonisos. După un scurt popas la Avydos, flota se îndreptă spre Mytilini (*Mytilini sau Lesbos, insulă în Marea Egee, patria poetei Sapho*), loc de surghiun pentru toţi cei ce rîvneau onoruri şi faimă, deşi nu li se cuveneau de drept, ca şi pentru cei despuiaţi de ele. Flota nu zăbovi multa vreme Ia Mytilini. Fokas n-avea de gînd să-şi piardă timpul. Nu era greu să ghicească că sarazinii aflaseră probabil despre expediţia sa, aşa că voia să ajungă în Creta cît mai repede cu putinţă, ca să împiedice ultimele lor pregătiri. Flota, care pe parcurs se împărţise, pentru că unele corăbii erau mai rapide, iar altele prea încete, se adună la Samos (insulă în Marea Egee. vestită pentru

vinurile ei) unde Nikiforos îi convocă pe toţi proto-corăbierii şi comandanţii de escadre şi le comunică hotărîrile sale. Apoi, împreună cu marele drungarios Mihail, aleseră trei helandioane, cele mai rapide, şi le trimiseră în Creta ca să adune ultimele informaţii privind rezistenţa pe care urma s-o opună emirul Abd El Azis El Kotorby sau Kouroupas, cum îi spuneau în graiul lor grecii.

A doua zi, la revărsatul zorilor, uriaşa flotă a prea-cuviosului împărat Romanos al II-lea, în frunte cu nava amiral, helandionul cu numele simbolic *Sfînta Fecioară Călăuzitoarea,* ridică ancora şi porni spre insula Creta care gemea de mulţi ani sub jugul păgînilor.

Pe catargele corăbiilor — helandioane, dromoni. pamfilii, uşii şi vase grele de transport — care navigau impunătoare împinse de pînze şi de vîsle, fluturau flamurile împăratului, prapurile cu efigia lui Ilristos şi a Sfintei Fecioare, stindardele de război ale căpeteniilor Peloponezului, ale themelor Mării Egee şi Anatoliei. Toţi, de la marinari şi oşteni pînă la ofiţeri, simţeau, cu fiecare lovitură de vîslă şi fiecare pată de spumă ce rămînea în urmă, că se apropie ceasul hotărîtor al bătăliei, al gloriei şi morţii care nu făcea deosebire între nobili şi oameni de rînd, intre creştini sau pagini. Simţeau cu toţii că se apropie marea clipă a debarcării; se apropie ceasul în care emblemele creştine şi vulturul urmau să doboare stindardul întunecat, al profetului ce flutura mîndru deasupra inexpugnabilelor, pînă atunci, ziduri ale cetăţii Handakas, capitala emirului. Abd El Azis, tiranul populaţiei cretane.

Navigînd în formaţie gata de lupta, cu dromonii şi vasele grele de transport flancate de helandioane şi pamfilii, cu corăbiile mici de recunoaştere în avangardă, flota lăsă în urmă insula Ios (*insulă aparţinînd lanţului Cicladelor*), îndreptîndu-se spre Marea Cretei, Cei mai buni găbieri erau căţăraţi în vîrfurile catargelor şi scrutau cu ochii lor de vultur orizontul, să nu apară cumva flota duşmanului şi păgînii să atace astfel prin surprindere corăbiile bizantine, să le rupă rîndurile şi să zdrobească în faşă marea expediţie, înainte ca vreun picior de creştin să calce pe pămîntul Cretei.

Ziua trecu fără ca la orizontul azuriu să fi apărut vreun catarg. Cînd începu să se întunece se zări în depărtare o mică

ambarcaţiune care, imediat, îşi întoarse pupa spre flota bizantină.

— Corabie spre miazăzi! strigă gabierul *Sfintei Fecioare Călăuzitoarea,* în timp ce în faţa lui flutura flamura albastră de pe catargul helandionului mijlociu care naviga înaintea corăbiei amiral la o depărtare de aproximativ o milă.

— Sper s-o prindă pamfilii trimişi în cercetare, zise marele drungarios Mihail.

— Şi chiar dacă n-o prind, nu-i nici o pagubă, răspunse calm Fokas. Ne apropiem de Creta, aşa că emirul nu mai are timp să facă pregătiri în plus.

Se înnopta. Corăbiile, avînd o singură lumină aprinsă, la pupă, ca să nu-şi trădeze poziţia de departe, îşi continuau drumul. După calculele cârmacilor, flota urma să ajungă în faţa coastelor cretane la miezul nopţii. Potrivit ordinelor date de Fokas, debarcarea trebuia să înceapă de îndată ce vor miji zorile. Acum, pe corăbii, oştenii, marinarii şi ofiţerii care nu erau de serviciu căutau să mai fure o clipă de somn. în schimb ceilalţi aruncau o ultimă privire asupra platoşelor şi scuturilor, căci orice fisură putea să le aducă moartea. Pregăteau topoarele, suliţele şi spadele ce urmau să semene moartea în rîndurile păgînilor. Mai erau şi unii care şuşoteau între ei sau înălţau cîte-o rugăciune Sfintei Fecioare, sfîntului protector sau zeului barbar, strîngind în mînă vreo pietricică sau un idol care avea să-i scape de moarte şi să-i acopere de glorie.

Lumina palidă a zorilor găsi flota bizantină aliniată şi pregătită să atingă ţărmul Cretan care nu se găsea, faţă de cea mai apropiată corabie, la o depărtare mai mare de-o milă. Pe helandioane, dromoni, pamfilii şi celelalte corăbii de război, oştenii echipaţi de luptă îşi strîngeau în mîini armele şi priveau împreună cu ofiţerii lor spre *Sfînta Fecioară Călăuzitoarea,* la catargul căreia avea să se înalţe stindardul purpuriu, ceea ce însemna semnalul începerii luptei. Dar minutele treceau şi catargul rămânea în continuare gol. Oştenii începură să se privească pe furiş, căci ţărmul părea pustiu şi nici un războinic nu se zărea pe colinele ce se înălţau dincolo de malul nisipos, ales de domestikos drept loc pentru debarcarea armatei sale.

— Ce-o fi aşteptînd? mormăi printre dinţi un spătar aflat pe helandionul din apropierea *Sfintei Fecioare Călăuzitoarea.* S-a

luminat de-a binelea şi dacă ar fi fost inamici pe ţărm i-am fi văzut.

— Răbdare, Nikolaos, răspunse tăios katepano care comanda armata themei din Samos. Un subaltern conştiincios nu are dreptul să-şi arate îndoiala faţă de persoana comandantului său. Dar, priveşte, se înalţă stindardul!

Ca pasărea eliberată din captivitate ce-şi întinde aripile, stindardul purpuriu începu să fluture, în timp ce era tras spre înaltul catargului de o frînghie. Vîrful catargului *Sfintei Fecioare Călăuzitoarea* se înroşi de parc-ar fi luat foc, şi în acelaşi timp un sunet strident de goarnă fâcu aerul să vibreze.

— Cu ajutorul Sfintei Fecioare, înainte! strigă Fokas adresindu-se protocorăbierului vasului amiral.

Vîslele celor trei mii de corăbii se cufundară în marea care fu acoperită toată de spumă. Fortăreţele plutitoare trosniră şi, urmînd ordinea stabilită de marele drungarios Mihail, se năpustiră spre ţărmul pustiu care se umplu deodată de mii şi mii de războinici sarazini. Aceştia, ca şi cum ar fi răsărit din adîncurile pămîntului, ca şi cum ar fi fost zămisliţi chiar în acel moment de coline si arbuşti, îşi părăsiră ascunzătorile şi alergară spre malul mării urlînd şi fluturîndu-şi armele. Dar flota bizantină nu dădu înapoi. Întîi se apropiau de ţărm helandioanele, şi-n timp ce maşinile lor începură să arunce asupra duşmanilor bolovani, bucăţi de fier înroşit şi proiectile umplute cu foc grecesc, ţintaşii îşi încordară arcurile şi o adevărată ploaie de săgeţi zburătoare, cu vîrfuri de fier, începu să se înfigă în trupurile păgînilor ce cădeau răniţi sau fără suflare pe plajă, scăldînd nisipul auriu cu sîngele lor vîscos şi rubiniu.

Înainte ca agarenii să-şi revină de pe urma loviturilor primite, dromonii, împinşi de vîslele care coborau şi se ridicau cu repeziciune, ajunseră pe ţărm. Carenele lor de lemn se tîrîră pe fundul moale iscînd un zgomot care înfioară pînă şi pe cei mai viteji dintre oştenii lui Kouroupas. Şi încă înainte de-a se opri, dromonii îşi deschiseră părţile laterale, scîndurile căzură cu zgomot în apele nu prea adînci şi dinăuntru se năpustiră călări, ca nişte adevăraţi demoni, catafracţii bizantini (*cavalerie grea*) cu săbiile lor lungi, gata să-şi croiască drum de sînge printre rîndurile agarenilor, lăsînd cale liberă pedestraşilor ce veneau in urmă.

Catafracţii, urlînd nebuneşte, se avintară pe ţărm ca o vijelie, străpunseră cu suliţele şi zdrobiră sub copitele cailor trupurile ce se prăbuşeau. Deschideau drumul, se repliau şi înaintau pas cu pas, în timp ce de pe corăbi porniră să se năpustească, în falange compacte, miile de pedestraşi ai basileului, cu scuturile lipite de trup şi suliţele întinse în faţă, alcătuind o adevărată maşinărie de fier ce strălucea în primele raze ale soarelui de dimineaţă. Catafracţii cîntau imnul Sfintei Fecioare, în timp ce în faţa lor, în apropierea oştenilor care purtau steagurile şi emblemele imperiului, un episcop, ţinînd o mare cruce în mînă şi înconjurat de preoţi în odăjdii aurite, le arăta drumul, aducînd iarăşi simbolul creştinismului pe meleagurile celei mai frumoase insule a imperiului aflată de ani şi ani de zile sub călcîiul păgînilor.

Împărţită în trei corpuri, armata imperială debarcă pe ţărm, împinse înapoi pe agarenii care, înfruntînd moartea, se năpusteau ca nişte cîini turbaţi asupra catafracţilor, acoperi nisipul şi pămîntul cu leşuri, iar la căderea nopţii se opri şi începu să-şi fortifice poziţiile cucerite. Bizantinii voiau să evite astfel vreun atac neaşteptat din partea duşmanului care putea să aibă drept rezultat pierderea poziţiilor cucerite cu atîtea greutăţi in cursul zilei ce se scursese.

Noaptea se lăsase de-a binelea şi ţărmul se umplu de focurile aprinse de oştenii preacuviosului basileu Romanos al II-lea. Peste colinele şi cîmpiile din împrejurimi răsunau strigăte şi cîntece victorioase amestecate cu gemetele muribunzilor şi ale răniţilor care cereau implorînd — în arabă, greacă şi-n cîteva limbi barbare — puţină apă ca să-şi stingă văpaia ce le mistuia măruntaiele. Oştenii creştini cîntau, îmbătaţi de victorie, şi-şi întindeau corturile pentru noapte. Gîndindu-se la soarta ce le era hărăzită, oştenii păgîni, răniţii şi prizonierii legaţi în lanţuri grele gemeau şi-şi muşcau buzele. În acelaşi timp, dinspre mare se auzea plescăitul ritmic al vîslelor care trăda prezenţa corăbiilor de război. Executînd ordinele generalului Fokas, porneau, împărţite în mici escadre, ca să blocheze întreaga insulă şi să împiedice, cu injectoarele de foc grecesc şi cu celelalte mijloace de luptă, acostarea vreunei corăbii cu ajutoare destinate emirului Abd El Aziz care trebuia, în sfîrşit, să înţeleagă că stăpînirea peste această insulă, cucerită de strămoşii lui de la bizantini, se apropia de sfîrşit.

Noaptea pătrunsese şi-n cortul lui Fokas unde se adunaseră toate căpeteniile armatei. Într-o linişte deplină, întreruptă din cînd în cînd doar de vreun geamăt puternic sau de cîntecele şi rîsetele ce veneau de departe, căpeteniile ascultară ordinele înaltului domestikos. Katepano Pastilas, comandantul armatei Traciei, care-şi întărise rîndurile cu mulţi barbari căliţi în războaie, avea să plece primul, a doua zi dis-de-dimineaţă, cu toate forţele. Trebuia să pătrundă adînc în insulă pentru a-i împinge înapoi pe păgîni şi a înlesni astfel înaintarea grosului oastei în vederea pregătirii asaltului pentru cucerirea capitalei emirului, cetatea Handakas, atît de bine fortificată.

Pastilas primi ordinele pe care urma să le execute, îşi luă rămas bun de la domestikos şi se pregăti să plece împreună cu ceilalţi generali. Fokas îl reţinu însă făcîndu-i un semn cu mîna.

— Katepano Pastilas, îi spuse de îndată ce rămaseră singuri în cort, îţi mai dau un ultim sfat înainte de a porni. Să fii totdeauna cu ochii în patru. Sarazinii sînt luptători îndîrjiţi şi te vor urmări neîncetat cît timp vei pătrunde în interiorul insulei. Să-ţi păstrezi totdeauna armata grupată şi să nu-i slăbeşti nici o clipă pe mercenari. Bogăţiile şi trofeele pe care le vor aduna s-ar putea să le ia minţile şi să se dedea la acte de indisciplină, îţi doresc noroc, katepano. Fie ca Sfînta Fecioară să te ocrotească.

Îi întinse mîna, îl lăsă pe Pastilas să i-o sărute şi cînd acesta se pregătea să iasă din cort, adăugă:

— Va veni cu tine şi drungarios Chrisoloras. Va fi omul meu de legătură. A doua zi, dis-de-dimineaţă, în timp ce corăbiile de transport descărcau pe ţărm maşinile grele de asediu, la semnalul goarnelor, armata lui Pastilas, păşind într-o ordine de invidiat, porni către interiorul Cretei. Oştirea înainta, şi. priveliştea care se desfăşură dinaintea ochilor războinicilor bizantini, traci şi barbari, avu darul să le sporească bătăile inimii. Livezi pline cu pomi fructiferi, lanuri de cereale unduind sub razele soarelui, ici-colo turme părăsite de oi ce păşteau netulburate, izvoare purtîndu-şi apele printre văi umbroase, platani cu frunzişul verde şi dens, măslini împovăraţi de rodul lor greu, smochine zemoase, fructe aurii şi rumene, colibe goale în care focul, unde urma să-şi gătească oamenii mîncarea mai ardea încă. Toate acestea îi făcură pe oşteni să creadă că părăsiseră pămîntul şi că păşiseră în paradis. Văzură bogăţiile astea toţi mercenarii şi tracii şi cînd, pe înserate, îşi întinseră

corturile sub pomi, cîntecele lor răsunară pînă-n înaltul cerului, fiindcă erau încredinţaţi c-au ajuns în paradis — iar cînd noaptea se va aşterne de-a binelea, vor coborî îngerii ca să-şi unească glasurile cu chiotele lor barbare.

Ceasurile se scurseseră, trecuse de miezul nopţii şi în tabăra lui Pastilas vegheau numai străjerii, făcîndu-şi rondul cu paşii lor grei. Katepano Pastilas stătea în cort bînd liniştit şi discutînd cu doi-ţrei ofiţeri. Era mulţumit. Armata îşi menţinuse unitatea. Cei cîţiva mercenari slavi care se îndepărtaseră puţin de tabără se întorseseră înainte de-a se înnopta, fără să fie atacaţi de păgîni, care, de altfel, nici nu se vedeau. A doua zi, dis-de-dimineaţă, aveau să pornească din nou ca să pătrundă şi mai mult în interiorul insulei. Primii mesageri porniseră la drum, îndreptîndu-se spre tabăra lui Fokas. Drumul era deschis, armata putea să înainteze fără teama de-a cădea în vreo ambuscadă.

Se iviră zorile celei de a doua zile. Oştenii îşi strînseră corturile şi porniră din nou, înaintînd pînă la căderea serii fără nici un fel de incident. Cea de a doua noapte îi găsi pe o cîmpie mănoasă din apropierea unui sat pustiu.

În seara aceea Pastilas era neliniştit. În cursul zilei o întreagă drungă de mercenari slavi părăsise tabăra şi plecase să jefuiască un sat. Mercenarii reveniră după mai multe ceasuri încărcaţi cu fel de fel de lucruri luate din colibele şi casele mai bogate, părăsite de proprietarii lor. Katepano, spumegînd de mânie, îl pedepsi aspru pe comandantul drungii pentru că oamenii lui îi călcaseră ordinele. Pedepsi şi cîţiva oşteni, dar pofta de jaf molipsi întreaga oştire. Mai mulţi mercenari şi cîţiva traci începură să vorbească pe faţă despre bogăţiile adunate de drunga jefuitorilor. Pastilas se temea că a doua zi vor părăsi şi alte drungi oştirea ca să-i imite pe cei ce se lăudau cu bunurile jefuite.

Se revărsau zorile celei de a treia zile, cînd în cortul iui Pastilas intră un cercetaş sîngerînd din abundenţă. Acesta pornise în timpul nopţii pe drumul ce urma să fie străbătut de armată în cursul zilei.

— Păgînii, spuse adresindu-i-se lui Pastilas cu o voce stinsă din pricina oboselii, au ocupat toate colinele din jur — sînt mii de oameni şi bine înarmaţi cu toţii.

Pastilas deveni palid şi lăsă să-i scape printre dinţi o înjurătură.

— Să se dea îngrijirile necesare rănitului, strigă apoi spătarului care se afla lîngă el, după care ieşi din cort şi făcu semn gornistului să sune adunarea.

Ofiţerii se iviră buimăciţi din corturi şi alergară spre unităţile lor mai înainte de-a se stinge glasul goarnei. Alergară strigînd şi blestemînd. Cei mai mulţi dintre oştenii lor lipseau. Se întoarseră să-i raporteze lui katepano. Efectivul armatei se redusese la jumătate, dacă nu la şi mai puţin. Cei care lipseau — grosul armatei — îşi părăsiseră armele şi cutreierau cîmpiile, jefuind tot ce se putea din colibe, ogoare, grădini şi livezi.

Înjurînd de mama focului, Pastilas încalecă şi, împreună cu Chrisoloras şi alţi cîţiva ofiţeri, străbătu tabăra ordonînd oştenilor să se înarmeze. Tocmai cînd se pregătea să le spună să fie gata de apărare în cazul unui atac dezlănţuit de păgîni, de pe colinele din jur se auziră urlete, trîmbiţe, tropăit de oameni şi cai ce porneau la luptă.

Ca o furtună de vară ce izbucneşte pe neaşteptate întunecînd cerul senin, toată cîmpia fu năpădită de sarazinii ce se năpusteau asupra oştenilor bizantini neînarmaţi, măcelărindu-i de parc-ar fi fost vite. Fără arme şi încărcaţi cu lucrurile jefuite, tracii şi mercenarii, neavind cu ce să se apere, cădeau ca seceraţi. Cîmpia se acoperi cu cadavrele creştinilor şi ale idolatrilor, pămîntul fu scăldat în sînge, dar păgînii nu se opriră. Zărind printre corturile taberei resturile armatei, care nu reuşise încă să se pregătească de apărare, se năpustiră ca o furtună. Cei care avură timp se luptară vitejeşte vînzîndu-şi scump pielea. Corturile fură dărîmate şi călcate in picioare de războinicii sarazini care strigau numele lui Alah. Pătrunseră apoi adînc în interiorul taberei şi nu se opriră decît in faţa lui Pastilas care, împreună cu o mînă de viteji, lupta pe viaţă şi pe moarte. Sarazinii şovăiră, îşi repliară forţele şi-apoi, ca un val ce creşte din clipă în clipă înainte de-a se năpusti asupra stîncilor acoperindu-le cu spumă, năvăliră încă o dată asupra lui Pastilas şi-a oamenilor lui.

— Chrisoloras, strigă în vîltoarea luptei katepano. Fugi, dă pinteni calului. Domestikos trebuie să afle despre năpasta care s-a abătut asupra noastră.

Nikitas ezită. Păgînii îl încercuiseră din toate părţile. Pînă atunci nu dăduse niciodată bir cu fugiţii, indiferent de numărul duşmanilor.

— Pentru numele Sfintei Fecioare! strigă pentru a doua oară katepano, continuînd să se bată. Fugi... Domestikos... Trebuie...

Nu reuşi să-şi termine fraza. O sabie încovoiată îl nimeri drept în faţă şi-l doborî de pe cal.

Chrisoloras simţi că-i fuge pămîntul de sub picioare, îl iubea pe Pastilas pentru că era viteaz, iar Fokas îl aprecia în mod deosebit. Pentru o clipă se gîndi să rămînă pe loc, laolaltă cu ultimii oşteni, dar se răzgîndi imediat. Domestikos trebuia să afle totul în legătură cu dezastrul şi să oprească înaintarea pentru a nu cădea în aceeaşi capcană. Dădu pinteni calului şi, lovind în dreapta şi-in stînga cu spada, îşi croi drum de sînge printre duşmani. Galopînd cît putu mai repede, părăsi tabăra distrusă şi-o luă la goană spre nord, cînd în spate auzi tropăitul călăreţilor care-l urmăreau.

Îşi întoarse capul şi văzu trei sau patru sarazini; atunci, Chrisoloras lovi sălbatic calul care, nechezînd de durere, îşi iuţi pasul. Păgînii îl fugăriră aproape un ceas, fără a reuşi să se apropie de el. Avînd un cal mai puternic, la început Nikitas reuşise să se distanţeze din ce în ce mai mult, cu toate că era înarmat mai greu decît sarazinii. Deodată unul din urmăritori se desprinse de restul grupului şi, profitînd de faptul că murgul lui Nikitas începuse să-şi încetinească galopul din pricina oboselii, reuşi să reducă distanţa ce-i separa. Chrisoloras îl văzu cum se apropie şi cînd auzi şuierîndu-i pe la urechi prima săgeată, se întoarse brusc şi se năpusti asupra sarazinului. Păgînul îşi pierdu cumpătul pentru o clipă şi a doua lui săgeată căzu departe de ţintă. Între timp, Nikitas se apropiase şi-l izbi cu sabia doborîndu-l de pe şa, mai înainte ca sarazinul să-l atace cu suliţa sau să-şi scoată sabia din teacă. Apoi făcu stînga-mprejur şi, lovindu-şi calul, porni în galop. Sarazinii nu se mai ţinură după el. Pierzînd orice speranţă că ar putea să-l ajungă din urmă şi temîndu-se să nu-şi piardă viaţa, în timp ce camarazii lor prădau tabăra bizantină, făcură cale-ntoarsă, înţelegîndu-se între ei să-şi mintă superiorii, raportîndu-le că duşmanul fugărit a fost ucis.

Uneori galopînd şi alteori mergînd la pas ca să-şi odihnească bidiviul, de teamă să nu moară şi să-l lase pe jos în desert, Nikitas nu se opri toată ziua şi toată noaptea. Cînd se lumină de ziuă şi zări de departe, de pe vîrful unei coline, o cîmpie acoperită cu flori mari, multicolore, strălucitoare, de formă

conică, care erau de fapt corturile taberei lui Fokas, inima i se umplu de bucurie.

— Aşadar, n-am scăpat de dezastru, mugi Fokas cuprins de furie, izbind cu pumnul în masa aflată în mijlocul cortului. Toată armata lui Pastilas a pierit! Şi totuşi, îi atrăsesem atenţia să fie cu ochii în patru. Ce blestem pe capul nostru,

— Nu-i de vină katepano, slăvite domestikos, se grăbi să adauge Nikitas. A luptat ca un leu şi a căzut ca un viteaz.

— Cu ce folos? mugi din nou Nikiforos. Şi-a pierdut şi viaţa şi armata, şi le-a oferit paginilor o victorie. O victorie care-a ridicat moralul scăzut al duşmanului.

— Nu-i de vină katepano, stărui, plin de curaj, Chrisoloras. A pedepsit prima drungă care-a părăsit grosul armatei.

— A decimat-o? întrebă mînios Fokas.

Nikitas tăcu. Pastilas se mulţumise doar cu biciuirea a zece mercenari aleşi la întîmplare.

Nikiforos îl privi drept în ochi şi, văzînd că nu răspunde, continuă:

— Un comandant de oşti trebuie să poată fi aspru atunci cînd e nevoie. Dar acum vorbele-s de prisos. Ne vom schimba itinerariul. îl vom lovi pe emir drept în inimă. Vom ataca cetatea Handakas. Gheorghios, adăugă întorcîndu-se spre spătarui care stătea lîngă el, cheamă toate căpeteniile armatei în cortul meu. Imediat, ce mai aştepţi?

Spătarul ieşi din cort şi Nikitas vru să-l urmeze, dar Fokas îl reţinu, punîndu-şi mîna pe umărul lui.

— Nikitas, crede-mă, spuse cu voce gravă. Mi-a părut destul de rău de moartea lui Pastilas. Era viteaz şi un bun strateg. Nu-i el de vină, o ştiu. Dar dezastrul e prea mare şi n-am putut să-l judec cu singe rece chiar din primul moment.

Tăcu, îşi plecă fruntea şi Chrisoloras văzu o lacrimă brăzdîndu-i barba stufoasă.

— Acum, monologa Fokas fără să aştepte răspunsul lui Chrisoloras, nu ne rămîne, aşa cum am mai spus, decît să dăm un atac frontal împotriva cetăţii Handakas. Să apucăm taurul de coarne. Da, aşa trebuie să procedăm.

Amuţi din nou şi începu să se plimbe prin cort. Nikitas îl urmărea tăcut.

Nikiforos se gîndea. Ideea de-a se năpusti direct asupra cetăţii Handakas era destul de îndrăzneaţă, întrucît nu ştia ce forţe

lăsase emirul în restul Cretei. Trebuia să afle neapărat. Trebuia, dar cum? Iscoada pe care-o va trimite acolo va cădea în mîinile păgînilor, fiindcă aceştia aveau cu siguranţă sentinele şi patrule peste tot.

— Ducă-se dracului, mugi la un moment dat. Cum să fac ca să pot afla?

— Ce doriţi să aflaţi, slăvite domestikos? întrebă Nikitas.

Fokas se întoarse şi-l privi plin de mirare.

— Ce să aflu?... De unde ştii la ce mă gîndesc?

— Aţi vorbit, slăvite domestikos. Aţi spus...

— E un obicei de-al meu, rîse Fokas. Vorbesc singur. Să aflu... Vreau să aflu dacă păgînii mai au vreo armată — şi cu ce efectiv — în restul Cretei, în afară de cea care l-a atacat pe Pastilas.

— Dacă-mi îngăduiţi, slăvite domestikos..., începi Chrisoloras.

— Nu, îl întrerupse tăios Fokas. Destul ţi-ai riscat viaţa pînă acum. Voi trimite pe altcineva. Dar pe cine?

Nikitas încercă să stăruie, dar domestikos nu-l lăsă.

— Atunci, zise Chrisoloras, să meargă Suleiman.

— Suleiman, prizonierul, tău? Ai încredere în el?

Suleiman simţi un nod în gît atunci cînd, împreună cu Nikitas, intră în cortul lui Fokas. Chrisoloras îi explică ce anume dorea Fokas de la el, şi acum aştepta să audă din gura comandantului poruncile. Era îmbrăcat în straie arăbeşti şi la brîu îi atîrna o sabie încovoiată.

Nikiforos îi aruncă o privire vrînd parcă să-l încerce, apoi îi zîmbi.

— Suleiman, zise Fokas fără tertipuri. Dacă vei duce la bun sfîrşit misiunea, vei veni la mine să te răsplătesc aşa cum ţi se cuvine. Ai vreo dorinţă anume?

Sarazinul şovăi puţin şi se întoarse spre Nikitas. Acesta clătină din cap.

— Am, bolborosi într-o grecească stîlcită. Doresc un post în armata domniei-voastre, slăvite domestikos.

— Îl vei avea, îl vei avea, viteazul meu!

— Şi încă ceva.

Fokas îşi încruntă sprîncenele.

— Să mă lăsaţi lîngă arhontele Nikitas!

— Şi această dorinţă ţi se va îndeplini... da, ţi se va îndeplini... spuse rîzînd Nikiforos. Iar acum, ascultă-mă...

Suleiman şi Nikitas părăsiră cortul lui Fokas voioşi. Primul pentru că era convins că va deveni oştean în armata lui Fokas, iar al doilea pentru că începuse să-l iubească pe acest om trupeş, care fusese cîndva prizonierul lui.

Înaintînd în marş forţat, oastea lui Fokas ajunse repede în faţa cetăţii Handakas şi începu pregătirile pentru asediu, deşi nu se împlinise nici o săptămînă de cînd debarcase pe pămîntul Cretei.

Domestikos nu lăsa nimic la voia întîmplării. Fără să se descurajeze în faţa turnurilor solide şi a zidurilor aproape inexpugnabile ale capitalei emirului, care erau apărate şi de un şanţ lat şi adînc, Fokas porunci oştenilor să sape şi ei un şanţ mare, ca un brîu în jurul cetăţii, şi să ridice în spatele lui un zid de ţăruşi, ca nu cumva să fie atacaţi prin surprindere de către cei asediaţi. Fokas nu se mulţumi însă doar cu această măsură. Intrînd în posesia primului mesaj trimis de Suleiman, prin care era informat că emirul lăsase o parte din armata lui dincolo de forturile cetăţii Handakas, Nikiforos trimise o forţă considerabilă din oştirea bizantină cu misiunea de a fugări pe păgîni şi de a cuceri toate cetăţile insulei. Totodată, flota bizantină patrula zi şi noapte în Marea Cretei şi de-a lungul coastelor sudice ale insulei ca să intercepteze ajutoarele trimise din Andaluzia sau din altă parte care ar fi ajutat la întărirea poziţiilor emirului, punîndu-i astfel la grea încercare pe bizantini.

Primul proiectil lansat dintr-una din catapultele lui Fokas, un bolovan uriaş, căzu peste poarta cea mare a cetăţii Handakas. Zgomotul puternicei izbituri provocă un răsunet înfiorător peste întregul oraş asediat, făcînd să îngheţe inimile păgînilor care acum îşi dădeau prea bine seama că începea un război crîncen şi nemilos, al cărui rezultat nu putea fi altul decît nimicirea lor. Îndată după căderea primului bolovan, mai înainte ca asediaţii să aibă timp să-şi revină, intrară în acţiune toate maşinile de asediu: berbecii, balistele, catapultele şi scorpionii care aruncară asupra zidurilor fortificate primele săgeţi incendiare şi ghiulelele rotunde de lut umplute cu foc grecesc.

Zilele se scurseră, deveniră săptămîni. Trecu prima lună şi oştirea lui Fokas nu le dăduse nici o clipă de răgaz asediaţilor. Maşinile de asediu lansau fără încetare asupra zidurilor adevărate stînci, obuze de foc şi suliţe groase, în timp ce berbecii izbeau nemilos fortificaţiile căutind să provoace vreo spărtură, o breşă prin care asediatorii să poată pătrunde în

cetate. Dar nici sarazinii nu stăteau cu mîinile încrucişate. Luptau cu desperare şi de multe ori, profitînd de bezna nopţii, încercaseră să atace prin surprindere tabăra bizantină, sperind ca prin aceasta să-l oblige pe Fokas să ridice asediul. Dar oamenii lui domestikos erau totdeauna la post şi păgînii umpleau de fiecare dată cu hoiturile lor şanţul adînc ce se întindea în faţa zidului de ţăruşi al bizantinilor, fără să reuşească, prin vreo acţiune oarecare, să schimbe soarta oraşului asediat.

Trecu prima lună şi veni a doua. în cetatea Handakas. care gemea de lume, femei, copii, bătrîni şi băjenari veniţi din alte localităţi cretane pentru a scăpa de duşmani, începu foamea şi odată cu ea veni şi prima mare dezamăgire. O veste care avu efectul unui trăsnet. O veste înfricoşătoare: emirul Karamoundi din Tarsos (*oraş în Asia Mică*), care debarcase în Creta cu trei mii de oameni pentru a veni în sprijinul lui Kouroupas, îşi pierduse întreaga armată într-o bătălie cu bizantinii, iar el, din cîte spuneau cei ce pretindeau că sînt bine informaţi, ori căzuse prizonier, ori se ascunsese într-o peşteră, singur, fără nici o urmă de oştire.

Trecu şi luna a doua fără ca oamenii lui Fokas să înregistreze, prin asedierea cetăţii, vreun progres. Catapultele, scorpionii, balistele şi celelalte maşini îşi aruncau neîncetat proiectilele asupra zidurilor, dar acestea rezistau. Bizantinii nu-şi pierduseră însă curajul. Mîncau bine, îşi primeau solda, iar veştile pe care le aduceau mesagerii din provinciile cretane erau îmbucurătoare. Cetăţile emirului cădeau una după alta, iar armata lui, care se afla în afara capitalei Handakas, se împuţina tot mai mult.

Se apropia sfîrşitul lui octombrie cînd, într-o dimineaţă, pe cînd îşi inspecta armata, Fokas văzu în partea dinspre mare a taberei doi prizonieri ferecaţi în lanţuri care strigau ceva în greceşte.

Domestikos se apropie de prizonieri şi aceştia, recunoscîndu-l după mantia purpurie şi scutul auriu, se aruncară la genunchii lui şi începură să-i sărute picioarele implorîndu-l să le cruţe viaţa, fiindcă, ziceau ei, veniseră acolo de bunăvoie, şi nu numai ca să se predea, dar ca să şi lupte alături de oastea acestuia şi să-i dezvăluie secretele emirului.

Nikiforos şovăi o clipă. Pînă atunci veniseră destui dezertori, spunînd mereu aceeaşi poveste. Dar cei doi arătau parcă altfel.

— Ce aveţi de spus? întrebă Fokas cu severitate.

— Emirul, răspunseră amîndoi într-un glas, pregăteşte un atac frontal. Va porni îndată după apariţia în spatele liniilor voastre a hoardelor emirului Egiptului şi a armatei sale care-a rămas în afara cetăţii Handakas. Şi cu toţii laolaltă sînt cam în jur de patruzeci de mii, aşa cum spun mesagerii care abia ieri noapte au reuşit să pătrundă în cetatea Handakas, venind dinspre mare.

Domestikos se întoarse şi-l privi pe katepano, care stătea în apropierea lui, şi-i zise:

— Katepano Andronikos, îmi spuneai mai adineauri că armenii tăi sînt setoşi de luptă. Aşadar, dacă sînt adevărate cele spuse de aceştia...

Andronikos, un bărbat înalt şi bine legat, rîse cu poftă.

-— Dacă sînt adevărate, slăvite domestikos, căci altfel va fi vai de pielea lor, nici un păgîn nu va scăpa cu viaţă!

Prizonierii auziră cele spuse de cei doi şi începură din nou să vorbească într-un glas.

— V-am spus adevărul! Totul e adevărat. Dacă v-am înşelat, n-a veţi decît să ne trageţi în ţeapă.

Fokas ridică mîna.

— Dacă cele spuse sînt adevărate vă voi primi în oastea mea... Nu... Ajunge, strigă apoi, cînd cei doi dezertori se tîrîră din nou ca să-i sărute picioarele.

Însoţit de Andronikos, Nikiforos se întoarse în cort, unde îşi întocmiră planurile. Chiar a doua zi aveau să pornească în întîmpinarea sarazinilor. Expediţia urma să fie condusă personal de Fokas, avîndu-l ca ajutor pe katepano Andronikos.

*

— Victorie, strigă de departe un mesager care se apropia de tabăra bizantină galopînd un cal înspumat. Cîmpiile şi colinele din jur sînt pline de hoiturile paginilor. N-a scăpat nici unul, nici măcar ca să ducă vestea despre năpasta care s-a abătut asupra lor.

Mesagerul opri calul în faţa cortului generalului care-i ţinea locul lui Fokas, intră în mare grabă şi, după ce se închină în faţa lui, spuse:

— Victorie, arhonte strateg. Oastea armenilor comandată de domestikos şi de katepano Andronikos i-a măcelărit pe toţi sarazinii. Noaptea, la lumina lunii, care nu peste mult intră în

nori, s-au năpustit cu oamenii lor asupra duşmanului şi-a început măcelul. Păgînii nu se aşteptau să fie atacaţi. Cei mai mulţi dintre ei dormeau şi n-au apucat nici măcar să se trezească. Tăişul rece al săbiei le-a curmat firul vieţii. Se întorc învingătorii, arhonte strateg.. Curînd, peste tabăra noastră vor răsuna cîntece victorioase, iar cei asediaţi vor plînge amarnic, căci domestikos a dat ordin oştenilor să taie capetele sarazinilor ucişi şi să le înfigă în ţăruşii din faţa taberei noastre.

Strategul, de îndată ce mesagerul sfîrşi de vorbit, părăsi cortul şi trimise peste tot crainici ca să vestească întregii armate bizantine victoria obţinută de domestikos. Crainicii alergară şi vestea se răspîndi ca fulgerul peste tot. Ostaşii izbucniră în urale puternice care acoperiră pînă şi zgomotul provocat de maşinile de război, care, zi şi noapte, fără încetare, aruncau proiectile asupra zidurilor emirului.

Să fi trecut vreun ceas de la sosirea mesagerului trimis de Fokas, cînd santinelele postate în turnurile de observaţie din tabăra bizantină izbucniră în strigăte:

— Se-ntoarce învingătorul, slăvitul domestikos, biruitorul, neînvinsul, victoriosul Nikiforos Fokas!

Oştenii îşi întoarseră privirile, şi ceea ce văzură prin norul de praf ridicat de pedestraşi şi de copitele cailor făcu să li se oprească pentru o clipă răsuflarea. în vîrful suliţelor pe care le purtau toţi oştenii cu amândouă mîinile, un nesfîrşit şir de capete retezate se legănau ritmic, potrivit mersului celor ce le ţineau. Nikiforos pornise cu o oaste de cîteva mii de oameni ca să-1 atace pe emirul Egiptului. Cam tot atîtea erau şi căpăţînile duşmanilor care păreau că plutesc deasupra norului de praf.

Biruitorii îşi făcură intrarea în tabără şi, în timp ce erau aclamaţi, se duceau unul cîte unul şi-şi înfigeau suliţele cu trofeele lor macabre în zidul de ţăruşi, pînă cînd între uscat şi mare se formă o adevărată pădure, încingînd cetatea ca un brîu. Asediaţii văzură capetele cu chipuri crispate încă de chinul morţii, chipuri tinere sau zbîrcite de povara anilor, chipurile rudelor, fraţilor sau soţilor şi izbucniră în bocete sfîşietoare ce se înălţau peste ziduri. Bocetele se înteţiră de îndată ce catapultele începură să arunce, ca şi cum ar fi fost nişte proiectile, alte capete în interiorul cetăţii greu încercate de foamete şi de nesfârşitul, asediu.

Boceau şi se văitau sarazinii din cetate, în timp ce bizantinii nu mai conteneau cu aclamaţiile. Ele acoperiră gemetele asediaţilor atunci cînd Fokas trimise crainici pe tot cuprinsul taberei să vestească oştenilor că va, plăti cîte un hyperpir (*monedă bizantină a cărei valoare s-a schimbat mereu în decursul anilor*) de argint pentru fiecare cap de războinic sarazin ucis în cursul acelei lupte sau care avea să fie ucis în bătăliile viitoare. Ovaţionau armenii, slavii, tracii, peloponezienii, samioţii, gepizii, oştenii blonzi din nordul îndepărtat, oacheşii ca şi roşcovanii. Răcniră de entuziasm pînă cînd răguşiră în aşa hal, încît din gîtlejurilc lor începură să iasă nişte sunete nearticulate ce semănau mai curînd cu orăcăitul broaştelor. Tîrziu de tot, asediatorii se potoliră şi începură să privească spre zidurile cetăţii Handakas, cînd deodată văzură cum dintr-o mare cata-pultă ce se afla în mijlocul lor fu aruncat un măgar rîios ce părea că zboară. Urmînd o traiectorie hazlie şi dînd mereu din copite, animalul se prăbuşi în interiorul oraşului asediat. Bizantinii văzură măgarul zburînd şi din mii de piepturi izbucni un hohot de rîs ca un tunet, acoperind din nou gemetele şi strigătele de deznădejde ale paăgînilor. Risul fu atît de molipsitor, încît pînă şi Fokas izbucni în hohote, nemaiputînd să-şi păstreze seriozitatea, iar de atîta rîs trupul lui scund se cutremura şi ochii îi lăcrimau. Şi tot aşa, rîzînd fără încetare, plecă şi se închise în cort pentru a se odihni, deoarece marşul fusese obositor. Mai voia să mulţumească Domnului şi Sfintei Fecioare Călăuzitoarea pentru victoria, cea aproape fără vărsare de sînge, pe care o dăruiseră armatei sale.

Mai trecură încă două luni şi asupra insulei Creta pogorî iarna. Vîntul rece biciuia cu rafale de gheaţă tabăra bizantină şi oraşul asediat. Dar luptele nu încetau, fiind la fel de crîncene şi fără milă. Asediaţii pierduseră orice speranţă într-un ajutor din afară. Moartea începuse să-i secere pe cei şubrezi. Copii, bătrîni şi bătrîne, ca nişte schelete vii, cutreierau ulicioarele înguste şi subsolurile întunecoase ale caselor căutînd cîini, pisici sau şoareci ca să-şi potolească foamea ce le sfîşia măruntaiele. În schimb, războinicii sarazini rezistau. Dervişii îi fanatizau şi forturile nu rămaseră nepăzite nici o clipă. Mai mult chiar, într-o noapte întunecoasă, conduşi de Kouroupas în persoană, porniră la atac. Fără zgomot, ca nişte fantome, se apropiară de liniile bizantine în nădejdea că vor reuşi ceva, că-şi vor surprinde

inamicii dormind. Dar Fokas îi aştepta. După ce bizantinii i-au lăsat să se apropie, făcîndu-i să creadă că vor reuşi să se răzbune pentru sîngele sarazinilor ucişi, i-au atacat din toate părţile cu smoală topită, suliţe, săgeţi şi cârlige care se înfigeau în trupurile duşmanilor ridicîndu-i în sus ca pe nişte peşti, cu săbii care tăiau în carne vie. Drumul fiindu-le astfel barat, sarazinii fugiră să se ascundă în spatele puternicelor ziduri ale cetăţii Handakas.

*

Era pe la sfîrşitul lunii ianuarie cînd la Constantinopol sosi mesagerul trimis de Fokas. Domestikos cerea noi provizii de arme şi material de război fiindcă se pregătea să dea marele asalt. Mesagerul se întîlni mai întîi cu parakimomenos. Acesta îşi puse grămăticii să ia notă de cele cerute de domestikos şi apoi îl conduse în faţa basileului.

Romanos îl primi în marea sală de audienţe, în Tricliniul de Aur al Palatului Sacru. Şedea pe tronul înalt de aur, înconjurat de palatini şi de cîţiva măscărici. În stînga îl avea pe Hirinas, de care nu se despărţea niciodată. Alături, pe un tron mai scund, şedea Augusta. Romanos ascultă cu indiferenţă raportul mesagerului, şi cînd acesta termină ce avea de spus, rosti:

— Au trecut atâtea luni şi domestikos n-a reuşit încă nimic. Dar s-avem răbdare. Ce-i de făcut? Să-i spui că basileul urmăreşte cu mare interes eforturile sale şi speră să-l primească într-o zi în capitală ca biruitor.

Împăratul respiră adinc şi vru să mai adauge ceva, dar se răzgîndi şi făcu semn mesagerului că poate pleca.

Iosif urmărise oarecum absent gestul mesagerului care se închină în faţa basileului. Parakimomenos îşi întoarse apoi privirea spre Theofano. Augusta clipi, răspunzînd parcă la întrebarea-i tacită. Parakimomenos se închină la rîndu-i în faţa basileului şi-l urmă pe trimisul lui -Fokas.

O oră mai tîrziu, mesagerul, însoţit de eunuc, se afla în faţa Theofanei, în sala în care împărăteasa îşi primea de obicei oamenii de încredere.

— Spune, comite, te ascult. Se adresă cu o voce plăcută, după ce mesagerul se închină în faţa ei. Vorbeşte-mi despre bătăliile purtate de marele nostru general, slăvitul Fokas. Te-am auzit adineauri vorbind despre atacul sarazinilor. Vreau să aflu amănunte, vreau purul adevăr. Să nu-mi ascunzi nimic; spune-

mi totul. Prefer adevărul, oricît de amar ar fi el, în locul minciunilor.

Acesta se închină şi, cu o voce care devenea tot mai puternică, fiind captivat el însuşi de cele povestite, o transportă pe Theofano în tabăra lui Fokas, în acea noapte de ianuarie, cînd 36.000 de pedestraşi şi 1.500 de călăreţi sarazini porniseră atacul împotriva bizantinilor.

— Domestikos, îşi începu mesagerul povestirea, se pregătise pentru acest atac, căci fusese înştiinţat de iscoadele lui din Handakas. O linişte de mormînt se aşternuse peste tabăra noastră. Oştenii, cu mîinile pe arme, aşteptau în spatele zidurilor de ţăruşi ordinul comandantului nostru. Maşinile de război — scorpionii, balistele, catapultele şi ghiulele cu foc grecesc — care-şi încetaseră atacul încă din timpul după-amiezii, aşa încît duşmanii noştri să fie induşi în eroare, erau gata să-i primească. Cam pe la miezul nopţii porţile cetăţii se deschiseră şi începură să se strecoare tăcuţi, ca nişte fantome, războinicii emirului.

Mesagerul se opri puţin ca să-şi tragă răsuflarea şi-o privi pe furiş, cu admiraţie, pe Theofano. Aceasta îi zîmbi şi comitele continuă:

— Tăcuţi, ca nişte fantome, înaintară pînă-n apropierea şanţului nostru. Deodată, într-un infern de urlete şi sunete de surle şi trîmbiţe, dădură năvală peste noi. Noi rămăseserăm pe loc, fără a crîcni, aşa cum ne poruncise domestikos, pînă cînd sarazinii trecură şanţul şi ajunseră în faţa ţăruşilor. Atunci, potrivit ordinelor strategului Fokas, cîţiva oşteni se prefăcură c-au fost luaţi prin surprindere şi, cuprinşi de „panică", o luară la fugă lăsînd dinadins, fără apărare, o porţiune din zidul de ţăruşi. Păgînii căzură în cursă. Strigînd numele profetului lor, năvăliră prin porţiunea neapărată în tabără şi tăbărîră ca o mare furtunoasă peste corturile noastre. Atunci domestikos porunci gornistului să dea semnalul de luptă, iar noi ne năpustirăm cu toţii asupra duşmanilor. Bătălia care se încinse fu crîncenă, sîngeroasă. Hoiturile păgînilor începură să acopere pămîntul ce fusese transformat, din pricina lapoviţei, în noroi. În clipa aceea, în momentul de culme al bătăliei, cînd începuserăm să strigăm ameţiţi de victorie, un sarazin înalt de vreo şase picioare, călărind un armăsar negru ca iadul, se azvîrli urlînd asupra comandantului nostru.

Mesagerul se opri din nou pentru o clipă, dar văzînd-o pe Theofano cum strîngea, tulburată, braţele tronului, se grăbi să reia firul povestirii:

— Sarazinul n-avu timp să se apropie. Domestikos îl izbi cu suliţa. Lovitura fu atît de năprasnică, încît străpunse platoşa de fier a duşmanului, iar vîrful de fier al suliţei ieşi dincolo de şira spinării. Aşa-s de puternice braţele comandantului nostru. Dar bătălia nu se terminase încă. Sarazinii luptau vitejeşte, dar cînd au înţeles c-au fost atraşi în cursă, au început să se retragă. Au pierit nespus de mulţi, iar leşurile lor formau adevărate mormane de carne însîngerată. Cei vii luptau pînă ce cădeau seceraţi cu nemiluita. Bătălia s-a sfîrşit a doua zi odată cu primele semne ale dimineţii. Am luptat avînd mereu drept pildă pe comandantul nostru, care nici o clipă n-a încetat să ne încurajeze cu fapta şi cu vorba, cu suliţa, cu spada şi cu glasul lui care acoperea vuietul bătăliei ce se desfăşura în bezna nopţii. La ivirea zorilor, după ce totul se sfîrşise, ultimii sarazini, tîrîndu-şi răniţii, porniră să se ascundă dincolo ele zidurile cetăţii Handakas. Atunci, deşi porniserăm după ei, ne-am oprit, N-am îndrăznit să înaintăm, fiindcă de cealaltă parte a zidurilor cetăţii izbucniseră nişte bocete atît de sfîşietoare, încît ni s-au înmuiat genunchii şi n-am mai putut să-i fugărim. Comandantul nostru îşi dădea şi el seama că oricît de groaznic şi crîncen ar fi un război, vine o clipă cînd omul nu mai e în stare să ucidă.

Mesagerul se opri pentru a treia oară. Istorisirea lui luase sfîrşit. Theofano stătu cîteva clipe fără a scoate o vorbă. Deşi femeie, fusese totuşi cucerită de scenele pe care şi le imaginase, ascultînd cele povestite de comite.

— Ai pomenit de iscoadele noastre, vorbi ea într-un tîrziu, despre cei care-şi riscă viaţa în fiece clipă în cetatea Handakas. Cine sînt oamenii aceştia? Îi cunoşti cumva? Dar slăvitul domestikos?

— Desigur, nu însă pe toţi, preacuvioasă Augustă. Cunosc doar pe cîţiva. Unul din ei e un vechi prieten de-al meu încă din vremea războaielor purtate în Asia Mică. A fost cîndva superiorul meu, drungarios Chrisoloras îi este numele.

— Nikitas! exclamă Augusta neputînd să se stăpînească.

— Îl cunoaşteţi, Înălţimca-voastră? întrebă uluit mesagerul.

— Da, fu nevoită să recunoască Theofano. E un vechi prieten din copilărie. Părinţii noştri erau ca nişte fraţi... Şi va mai dura mult asediul? întrebă imediat, ca să-şi ascundă tulburarea ce-o cuprinsese atunci cînd află că Nikitas se găsea în interiorul cetăţii Handakas.

— Din cîte ştiu, preacuvioasă Augustă, comandantul nostru vrea să termine cît mai repede cu putinţă. De îndată ce vor sosi proviziile pe care am venit să le cer, va ordona începerea marelui asalt şi, cu ajutorul Sfintei Fecioare, sper că foarte curînd stindardul nostru de luptă va flutura deasupra palatului emirului.

Theofano îl mai întrebă şi despre alte amănunte pe mesager, iar după ce află tot ce dorea, îi întinse mîna să i-o sărute. Acesta căzu la picioarele ei, îi sărută degetele, se ridică şi, pornind de-a-ndăratelea, vru să iasă din sală, dar fu oprit de împărăteasă.

— Iscoadele, i se adresă, vor rămîne în cetate pînă la sfîrşitul asediului, sau vor fi schimbate din cînd în cînd?

— Nu, preaiubită de Dumnezeu Augustă, nu sînt schimbate. Cei care reuşesc să pătrundă în cetate rămîn acolo definitiv... Adică pînă cînd vom intra şi noi acolo, ca să-i eliberăm. Rămîn definitiv sau...

— Sau? întrebă Theofano strîngîndu-şi pumnii.

— Preacuvioasă Augustă, daţi-mi voie să nu vă răspund.

— Comite, răsună vocea ei severă şi poruncitoare. Ţi-am pus o întrebare şi doresc să-mi dai un răspuns.

— Sau mor, Măria-ta! Sarazinii îi taie în bucăţi, care sînt apoi aruncate cu ajutorul catapultelor în tabăra noastră. Întîi ne trimit mîinile, apoi picioarele şi la urmă de tot trupul ciuntit şi capul.

— Şi au prins mulţi pînă acum? întrebă palidă de oroare Augusta.

— Nu prea mulţi, vreo cinci-şase, fu nevoit să mărturisească mesagerul.

— Comite, îţi mulţumesc, rosti Theofano, forţindu-se să nu-şi trădeze tulburarea. Vreau să te mai văd înainte de-a porni spre Creta. Îţi voi încredinţa un mesaj pentru slăvitul domestikos.

*

Îmbrăcat în straie de războinic sarazin, Nikitas stătea pe zidul cetăţii Handakas ţinînd în mîini un arc. Îşi dăduse părul, barba şi mustăţile cu căneală. Se afla de mai multe zile în capitala emirului, însă de-abia de puţin timp reuşise să se urce pe

zidurile de apărare. În urma dezastrului suferit nu de mult, căpeteniile emirului înarmaseră obligatoriu pe toţi băjenarii valizi care se refugiaseră în cetate, singuri sau cu familiile, şi-i puseseră, ca şi pe Nikitas, să apere zidurile, aruncînd la întîmplare, asupra duşmanului, tot ceea ce aveau la îndemînă, pentru a nu afla asediatorii că apărarea oraşului slăbise. Chrisoloras era mulţumit de noua sa îndeletnicire. Fiind războinic în oastea emirului, urmărea discuţiile căpeteniilor sarazine, le afla planurile şi-l informa pe domestikos. Şi în dimineaţa aceea, în ajunul zilei cînd Kouroupas se hotărîse să-i atace pe bizantini, Nikitas îşi pipăia necontenit pergamentul ce-l ascunsese în sîn. Acest pergament — ca şi toate celelalte pe care le trimisese pînă acum bizantinilor în timpul nopţii, fie înfăşurate pe cîte-o piatră ce-o arunca apoi de la un anumit turn ştiut de iscoadele lui Fokas, fie înfăşurate pe săgeţi, lansate tot noaptea spre zidul de ţăruşi din faţa bisericii, ridicată de Fokas drept mulţumire în cinstea Sfintei Fecioare Călăuzitoarea — se referea la atacul plănuit de inamic pentru a doua zi şi conţinea toate informaţiile care-i ajunseseră la urechi. Stătea pe crenelurile unei fortificaţii ţinînd într-o mînă arcul şi în cealaltă săgeata. Privea tabăra lui domestikos şi gîndu-i zbura spre zilele care trecuseră. Îşi aduse aminte de modul cum intrase noaptea în cetate înotînd, de povestea spusă paznicilor care-l arestaseră, de neîncrederea arătată la început de aceştia. Căpeteniile sarazine îl priveau chiorîş, dar cînd le spuse că doreşte să lupte sub stindardul emirului, fură cuprinşi de entuziasm.

Ceasurile se scurseseră, sosise amiaza. Cerul fu acoperit de nori grei şi rafalele vîntului rece îi biciuiau faţa.

— Are să plouă, şopti cu indiferenţă şi privi cerul. Are să plouă, strigă apoi deodată, cuprins de spaimă, gîndindu-se că boiaua cu care-şi vopsise părul, barba şi faţa putea să iasă.

Chinuit de gîndul. acesta, îşi plimbă privirea în toate părţile, vrînd să vadă dacă nu exista cumva vreun loc ferit unde să se adăpostească. Zidurile, avînd o lăţime de circa douăzeci de picioare, erau complet descoperite. Primele picături de ploaie, mari şi grele, începură să cadă asupra pietrelor şi a războinicilor îmbrăcaţi în alb. Nikitas se înfiora. Cealmaua pe care o purta pe cap avea să se ude şi atunci şiroaie de sudoare neagră i se vor prelinge pe frunte. Că boiaua ieşea în contact cu apa, o ştia prea bine, căci puţin lipsise să n-o păţească atunci cînd se ivise din

apele mării. Cît ai clipi, picăturile se transformară într-o ploaie zdravănă, o adevărată vijelie cu vînt năprasnic. Sarazinii care stăteau de strajă pe ziduri se pitiră în spatele parapetelor. Bizantinii răriseră tirul cu pietre, bucăţi de stîncă şi ghiulele de foc grecesc asupra oraşului asediat. Începuse să tune şi să fulgere. Ploaia se transformă într-o adevărată furtună. Ploua cu găleata şi Nikitas simţi în scurtă vreme cum i se udă capul sub cealma. îşi plimbă privirea în stînga şi-n dreapta speriat, îşi duse pe furiş mîna la frunte, dar şi-o retrase îndată ce simţi ceva lipicios care aluneca. Boiaua cu care-şi vopsise părul blond începuse să curgă. Se sculă, rămase cîteva clipe ne-hotărît, apoi îşi ridică brusc burnuzul acoperindu-şi capul. În acelaşi timp, urmînd exemplul celor din jur, se ascunse în spatele unui parapet ca să se apere de furia vîntului de gheaţă. Ploaia căzu toată după-amiaza fără încetare. Şanţul adînc din faţa cetăţii Handakas se umplu de noroi, şi pietrele zidurilor căpătară o culoare închisă. Bizantinii îşi opriseră de mult maşinile de aruncat proiectile. Ud leoarcă, Chrisoloras se ruga să se întunece cît mai repede ca să nu i se vadă boiaua care se prelinsese pe obraji.

Nu mai era mult pînă Ia căderea nopţii, cînd se auzi deodată un zgomot de paşi grei. Era o ceată de sarazini care se îndrepta spre Nikitas. Acesta se uită la ei, văzu că erau căpetenii de-ale emirului, auzi ordinele date războinicilor de a se întoarce la posturi şi, hotărîndu-se brusc, se sculă, puse mîna pe arc, fixă săgeata cu pergamentul, ţinti spre biserică, o slobozi şi-apoi se aplecă peste parapet vrînd parcă să vadă mai bine traiectoria pe care-o urmase săgeata.

— Ce s-a întîmplat? îl întrebă, venind în grabă, o căpetenie de-a emirului.

— Mi s-a părut că se mişcă ceva colo departe, răspunse Nikitas, uitîndu-se pe furiş spre tabăra bizantină, spre săgeata ce se înfipsese într-un par din primul rînd de ţăruşi scunzi ce se înălţau în faţa şanţului.

— Unde? întrebă din nou căpetenia, apropiindu-se de parapet.

— Nu ştiu, într-acolo, arătă spre partea opusă Chrisoloras.

— Nu văd nimic, bolborosi sarazinul şi vru să plece; ba bine că nu, se auzi apoi imediat vocea-i fioroasă, văd ceva nemaipomenit!

Fără să mai scoată vreun cuvînt, sarazinul înşfacă cealmaua lui Nikitas şi o smulse cu forţa, descoperindu-i părul care, din cauza ploii,. căpătase o culoare ciudată — un fel de galben-cenuşiu nedesluşit.

— Străjeri! urlă căpetenia.

Nikitas. cuprins de deznădejde, vru să sară de pe crenel ca să aibă parte de o moarte fulgerătoare.

— Străjeri! ţipă din nou sarazinul fără să-i pese de loviturile lui Nikitas.

Străjerii alergară, îl apucară pe Nikitas de mîini, de picioare şi de păr, îl trîntiră la pămînt, apoî îl legară straşnic de mîini şi de picioare.

— Ce facem cu el? întrebă gîfîind mai marele grupului sarazinilor care săriseră în ajutorul căpeteniei. Procedăm cu el ca şi cu ceilalţi?

— Da... Mai bine nu, rosti acesta după o clipă de gîndire, ştergîndu-şi cu dosul palmei buzele ce-i sîngerau de pe urma pumnilor primiţi de la Nikitas. Duceţi-l la palatul emirului. Chipul şi înfăţişarea lui mă fac să cred că nu-i o iscoadă de rînd.

Lovindu-l cu pumnii şi cu picioarele, străjerii îl siliră pe Nikitas să se scoale; apoi, îmbrîncindu-l, îl coborîră pînă la drumul ce ducea la palatul emirului.

Nu se întunecase încă de-a binelea, şi pe cînd oştenii făceau mare tărăboi tîrîndu-l şi înjurîndu-l, vrînd parcă să-şi verse asupra lui mînia acumulată în timpul asediului, înfometaţii locuitori ai cetăţii auziră şi ei hărmălaia, deschiseră uşile şi ferestrele caselor, unii ţîşniră afară, iar alţii se agăţară de pervazuri.

— Moarte rumului! În ţeapă cu el! strigă un bătrîn.

— Moarte păgînului! urlă o femeie care apoi se aplecă, înşfacă o piatră şi o aruncă în el.

Piatra îl nimeri în spinare. Prima piatră fu urmată de altele, şi Chrisoloras simţi cum i se apropie moartea. Atunci, mai marele grupului de oşteni care îl escorta începu să ţipe şi, scoţîndu-şi sabia curbată din teacă, făcu un pas înainte, ca şi cum ar fi vrut să se năpustească asupra mulţimii.

Bărbaţii, femeile şi copiii se liniştiră în faţa ameninţării căpeteniei, încetară să mai arunce cu pietre, dar se ţineau după el urlînd ca nişte apucaţi. Ofiţerul şi oştenii care-l escortau pe Nikitas înaintară, strecurîndu-se prin mulţime, şi ajunseră la

palatul emirului. Acolo, coborîră treptele unei scări, îşi conduseră prizonierul într-o celulă întunecoasă unde îl aruncară ca pe un sac, după ce mai înainte îi dezlegară funia de la mîini, ferecîndu-i-le în lanţuri grele.

Chrisoloras era încă ameţit de loviturile primite şi nu-şi dăduse seama cît timp trecuse din clipa în care fusese aruncat acolo şi pînă cînd uşa se redeschise, scîrţîind.

— Scoală-te, auzi ca prin vis o voce-gravă. Vrea să te vadă emirul. E o mare cinste pentru tine înainte de-a muri.

Flancat de doi oşteni, Nikitas trecu prin diverse încăperi împodobite cu covoare, unde mangaluri aprinse înălţau pînă la tavanul acoperit cu arabescuri un fum înmiresmat gri-străveziu. Trecu prin camere goale şi săli pline cu demnitari îmbrăcaţi în veşminte viu colorate, purtînd pieptare din zale şi turbane cu pietre preţioase, şi ajunse într-o imensă încăpere inundată de luminile candelabrelor de aur şi argint. Orbit de lumina strălucitoare, Nikitas clipi de cîteva ori şi se opri. Se opri fiindcă la capătul sălii, pe un divan scund, acoperit cu perne de mătase şi ţesături preţioase, şedea picior peste picior un moşneag cu barbă şi păr de nea, cu trăsături vlăguite de suferinţă.

— Înainte! îi porunci printre dinţi oşteanul ce-l escorta, îmbrîncindu-l. înaintează şi închină-te în faţa emirului!

Se împiedică, alergă vreo cîţiva paşi ca să nu cadă, lanţurile scrîşniră, dar nu căzu şi nici nu se prosternă în faţa lui Kouroupas.

— Lasă-l, rosti moşneagul adresîndu-se oşteanului care-şi ridicase mîna ca să-l lovească pe Nikitas, obligîndu-l astfel să cadă în genunchi. Admir curajul şi mîndrla. Cine eşti şi care ţi-e rangul în armata lui Nikiforos? îl întrebă numaidecît pe Nikitas.

— Drungarios. Nikitas Chrisoloras mi-e numele, răspunse acesta răspicat, cu fruntea sus.

— Drungarios, mormăi emirul mîngîindu-şi barba. Chrisoloras... Numele tău parcă îmi spune ceva. A, da, da, ştiu. Eşti unul din cei mai apropiaţi oameni ai comandantului inimilor. Să nu te mire lucrul acesta, zîmbi obosit, avem şi noi iscoadele noastre.

Tăcu şi-l privi de cîteva ori, nehotărît.

— Drungarios, cît valorează viaţa ta? îl întrebă ps un ton prin care voia să arate că n-aştepta răspuns. Valorează atît încît să te

putem schimba cu douăzeci, treizeci sau cincizeci dintre oştenii mei căzuţi prizonieri în mîinile lui Fokas?

Îşi mîngîie iarăşi barba, aruncă o privire spre demnitarii săi şi, luînd parcă deodată o hotărîre, porunci celui care-l arestase pe Chrisoloras:

— Ali, prizonierul tău poate că valorează ceva. În mîinile inamicilor se află un nepot de-al meu. Poate că în schimbul lui să obţinem eliberarea nepotului meu şi a cîtorva oşteni. Să mi-l aduci din nou... Însă cu mîinile ferecate în lanţuri, căci s-ar putea să încerce să fugă şi să fie astfel ucis în timpul tentativei de evadare.

Nikitas se spălă, îşi curăţă părul, barba şi faţa de vopsea, îmbrăcă nişte straie simple date de Ali şi, ferecat iarăşi în lanţuri, porni sub escortă să se prezinte din nou în faţa emirului.

Moşneagul, care continua să şadă pe acelaşi divan, îşi încruntă sprâncenele de îndată ce Nikitas se apropie de el. Era atît de schimbat acum cînd se spălase şi se îmbrăcase în straie noi, încît părea un alt om.

— Chrisoloras, îi spuse fără ocolişuri, cu vocea-i dogită de bătrîneţe şi griji. Vreau să aflu multe lucruri de la tine. De răspunsurile tale, ţi-o spun deschis, depinde purtarea mea faţă de tine. Aşadar vorbeşte, altfel călăul meu îţi va scoate cu cleştele vorbă cu vorbă, adică tot ceea ce vreau eu să aflu. Emirul tăcu, se uită la prizonierul lui, apoi continuă: Am să-ţi pun prima întrebare: Cînd va începe Fokas marele asalt?

— Nu ştiu, răspunse sec Nikitas.

— Ba ştii, strigă emirul. Răspunde! Chrisoloras nu mai deschise gura.

— Sînt bătrîn, zise Kouroupas obosit, am văzut destui dintr-ăştia care la început fac pe grozavii şi apoi sfîrşesc prin a spune totul. Chrisoloras, nu mă obliga să recurg la cazne. Taci?... Bine... Ali, ştii ce ai de făcut. Dar fii atent, Ali! Nu vreau să moară! Ai auzit, Ali? Nu vreau să moară. Vreau totuşi să aflu, trebuie să aflu!

Ali puse mîna pe umărul lui Nikitas şi-i făcu semn să-l urmeze.

*

Dinspre ferestruica zăbrelită ce dădea în sala unde şedea emirul se auzi un oftat abia perceptibil şi două umbre se puseră în mişcare îndreptîndu-se în direcţia haremului.

— El e, l-am recunoscut imediat, zise răspicat o fată frumoasă, cu ochii mari şi expresivi. El e. Păgînul care-a măcelărit întreaga noastră escortă. Theodora, îţi aduci aminte, colo pe ţărm, cînd înotam...

— Da, stăpînă. Şi eu l-am recunoscut, răspunse cea de-a doua fată, sclavă după felul cum era îmbrăcată şi după brăţara de fier pe care o purta.

— Îţi aduci aminte cum s-a bătut atunci? Cum i-a doborît pe toţi oştenii noştri?

— Da, stăpînă. Da...

— Ce frumos e, rosti peste puţin, cu admiraţie, prima fată. E frumos, dar vai, îl vor tortura. îi vor smulge unghiile, va fi biciuit, îi vor pune fiare înroşite pe piept... Theodora, nici măcar nu pot să mă gîndesc la toate astea. Theodora... Cît de cumplit mai e războiul.

Abia stăpînindu-şi lacrimile, alergă spre odaia ei particulară din haremul emirului, se trînti pe patul scund, acoperit cu scoarţe de mătase, şi izbucni în hohote de plîns ce-i zguduia trupul. Îngenunchind lîngă pat, sclava care-o însoţea începu să-i mîngîie părul.

— Nu plînge, stăpînă, încercă ea s-o consoleze. Străinul ăsta e duşmanul credinţei tale, şi dacă biruie armata rumilor, atunci va fi vai şi amar de tine, că şi de mine de altfel, deşi m-am născut creştină.

Fata care zăcea pe pat se ridică rezemîndu-se în coate şi-şi îmbrăţişa spontan sclava.

— Ştiu, Theodora, ştiu. Şi tu eşti tînără şi frumoasă, amîndouă sîntem la fel de ameninţate. Şi cînd voi vedea în faţa ochilor lucrul de care te temi şi tu, dacă îi voi vedea pe rumi pătrunzînd în oraşul nostru, atunci... O, Alah, ce grozăvie... Dar, Theodora, prizonierul e atît de tînăr şi atît de frumos, încît e păcat să moară sau să fie nenorocit pentru tot restul vieţii. Theodora... Cum l-am putea ajuta? Gîndeşte-te, Theodora... Gîndeşte-te!...

— Călăul, rosti peste puţin sclava. Dacă-i dăm ceva aur, poate că nu-l va tortura aşa de tare.

— Şi-apoi, Theodora? Apoi?...

Sclava nu-i răspunse imediat. Cuprinsă de nelinişte, fata începu să-şi sfîşie batista de mătase.

— Apoi... vine rîndul paznicilor, şopti Theodora. Şi pe ei îi putem cumpăra cu un pumn de aur...

— Da, Theodora. Da, zise ea, şi-o îmbrăţişa. Dar cine va avea curajul să facă aşa ceva?... Tu? Nici vorbă... Dacă... Dacă vei pica în mîinile lor îţi vor cere mai mult...

— Da, ai dreptate, stăpînă. îmi vor cere mai mult, zise Theodora înfiorîndu-se.

— Atunci cui să ne adresăm, Theodora? Cui?

— Să-l folosim pe enucul Ahmed. Căci e atît de ahtiat după aur, încît... Gîndiţi-vă însă, stăpînă, gîndiţi-vă de unde veţi face rost de o asemenea cantitate de aur?

— Voi găsi, strigă ea. Voi găsi!

Ochii Theodorei străluciră de bucurie şi, apropiindu-se de stăpînă ei, începu să-i şoptească ceva la ureche.

*

Enucul coborî fără grabă treptele care duceau în beciurile închisorii emirului şi, luîndu-se după urletele călăului şi ale ajutoarelor sale care-şi pregăteau uneltele de tortură, cu ajutorul cărora sperau să-l facă pe Nikitas să vorbească, deschise o uşă ce se afla la capătul coridorului lung, luminat de două-trei făclii, şi se opri în prag.

Unul din oamenii călăului îi simţi prezenţa şi-i strigă în batjocură:

— Ia te uită, au venit şi bărbaţii să urmărească spectacolul. Uită-te, Iusuf! A venit Ahmed, eunucul!

Călăul, un ins înalt, cu capul ras şi cu mustăţile lungi, se întoarse spre uşa de intrare.

— Pleacă de-aici! se răsti la eunuc. N-ai ce căuta aici. Du-te la haremul tău! Pleacă, am zis!

— Iusuf, vreau să-ţi spun doar o singură vorbă, răspunse eunucul.

Călăul îl privi chiorîş şi se apropie de el fluturînd ameninţător un cleşte uriaş.

— Ce doreşti, Ahmed, să-ţi smulg vreo ureche sau limba? se răsti la el călăul.

Eunucul nu se urni din loc. Iusuf se zăpăci. Îi cunoştea pe eunuci şi ştia cît de laşi erau în orice împrejurare.

— Te ascult, Ahmed, zise oarecum îmblînzit, de îndată ce-i trecu prin minte ideea c-ar putea ieşi ceva bun din vizita omului de încredere al emirului.

Ahmed făcu un pas înainte şi, apropiindu-se de Iusuf, începu să-i şoptească ceva. Călăul îl ascultă cu atenţie şi apoi, luîndu-l de mînă, îl scoase pe coridor.

— Îmi ceri imposibilul, îi spuse cînd se convinse că nu trăgea nimeni cu urechea.

— Cît vrei? rosti netulburat eunucul.

Călăul şovăi. Se gîndi o clipă şi apoi rosti o cifră foarte mare, dar destul de apropiată de numărul monedelor pe care le avea asupră-i eunucul.

— Prea mult, răspunse Ahmed, nu-i cu putinţă.

— Cum doreşti, mormăi Iusuf, întorcîndu-i spatele. Ahmed ridică din umeri şi dădu să plece.

— Hei, opreştc-te, zise Iusuf, trăgîndu-l de mînecă. Tu cît dai?

Eunucul rosti o cifră cu mult mai mică. După mai multe tocmeli cei doi încheiară tîrgul. Călăul urma să-i aplice pe ascuns lui Nikitas o lovitură anume, încît acesta să leşine înainte de-a fi supus la torturi. Şi cu aceasta treaba lui era terminată.

— Ascultă, Ahmed, bolborosi călăul, în timp ce eunucul se pregătea de plecare. Dacă o să mi-l aducă din nou, nu-ţi promit nimic, să fim înţeleşi, ţin şi eu la viaţa mea.

Eunucul îi puse lui Iusuf în mînă o pungă plină cu monede de aur şi porni către celălalt capăt al coridorului.

Învoiala cu temnicierii fu încheiată mai greu. Le era teamă de ceea ce puteau să păţească atunci cînd emirul avea să afle de fuga prizonierului. Numai cînd Ahmed le arătă încă o pungă cu galbeni, pe care o ţinea ascunsă, se învoiră să rişte.

Eunucul nu se opri aici. Intră în celula lui Nikitas şi-i explică fără tertipuri planul de evadare. Cînd avea să fie adus înapoi în celulă, leşinat, temnicierii vor căuta să-l readucă în simţiri stropindu-l cu apă. Imediat ce-şi va reveni din leşin să-i lovească de nădejde, ca aceştia să poată spune c-au fost bătuţi măr şi că de aceea a evadat. Apoi să fugă din închisoare folosindu-se de cheile ce-i vor fi date chiar de paznici. Santinela va şti despre ce este vorba şi-l va lăsa să iasă în oraş, unde va trebui să dispară în ulicioarele întunecoase. Cum se va descurca mai departe, îl priveşte, n-are decît să facă ce-o vrea.

Lui Nikitas nu-i venea să-şi creadă urechilor.

— Cine te-a pus să faci toate astea? îl întrebă pe Ahmed.

— Stăpînă mea, răspunse el numaidecîtr Aişe, nepoata emirului... Dar, ascultă, rumule, să nu uiţi niciodată un lucru:

fără mine n-ar fi putut face nimic. Dacă e cumva vrerea lui Alah să intraţi în cetate biruitori, să nu mă uiţi!

Chrisoloras nu-i răspunse, se gîndea.

— Trebuie să plec, zise Ahmed cu nerăbdare. Cît ai clipi vor veni să te ridice. Rumule, adu-ţi aminte că fără mine n-ai fi scăpat cu viaţă!

Şi de îndată ce rosti aceste vorbe, eunucul se duse la uşa celulei şi bătu uşor.

— Rumule, adu-ţi aminte! rosti pentru a treia oară, înainte de-a se face nevăzut. Ahmed e numele meu şi slujesc la haremul emirului.

Nikitas n-avu timp să-şi dea bine seama de norocul nesperat ce dăduse peste el, căci după cîteva clipe se auziră paşii grei ai temnicierilor care veneau să-l ducă în faţa călăului.

*

Cînd Nikitas ajunse dincolo de zidurile închisorii emirului, mai ploua încă, iar vîntul bătea năprasnic. Îl mai durea încă ceafa de pe urma loviturii pe care i-o aplicase călăul ca să leşine. Din primele trei degete ale mîini i stingi continuau să curgă şiroaie de sînge vîscos şi negru, iar spinarea îi ardea din pricina biciuirii. Respectîndu-şi cuvîntul, Iusuf nu-l torturase prea mult. Dar erau de faţă oştenii emirului şi trebuia să facă ceva ca să-şi ascundă trădarea.

Hoinărea strîngîndu-şi cu mîna dreaptă cele trei degete însîngerate şi chibzuia cum să iasă din cetate fără să prindă de veste santinelele care stăteau de strajă pe zidurile fortificaţiilor şi în faţa porţilor. Pe uscat nu era cu putinţă să fugă. Numai marea îi oferea o mică şansă. Dar era frig şi rănile deschise de la mînă îl nelinişteau. Mergînd agale pe cele mai întunecoase ulicioare, se apropie de zidurile ridicate în faţa mării şi începu să urmărească mişcările santinelelor. Era hotărît ca, de îndată ce i se va oferi prima ocazie, să se caţăre fulgerător pe ziduri şi de acolo să se arunce în apă. Nu-i păsa de ceea ce i se va întîmpla din clipa în care se va trezi printre valurile înspumate al căror vuiet se auzea pînă la el. Nu fu nevoie să aştepte mult timp ca să i se ofere ocazia. În piaţeta din faţa porţii dinspre mare apăru un grup de oşteni care se duceau să schimbe santinelele ce făceau de strajă pe zidurile fortificate. Nikitas aşteptă să treacă întregul grup şi cînd ultimul oştean dispăru înghiţit de întuneric, fugi şi urcă două cîte două treptele ce duceau sus pe forturi.

Lîngă zidurile crenelate se auzeau discuţii şi înjurături. Comandantul grupului care venise cu oamenii lui ca să-i schimbe pe străjeri găsi pe cîţiva dintre ei dormind şi acum îi lovea şi îi biciuia ca un turbat. Chrisoloras alunecă încet ca o umbră şi se îndreptă către cel mai apropiat crenel ce dădea spre mare. Acolo, auzind vuietul valurilor ce se spărgeau de stînci, îşi pierdu pentru o clipă curajul. Dar îşi reveni numaidecît, îşi făcu semnul crucii şi se azvîrli cu capul înainte în valurile mării înspumate.

Plescăitul produs de cădere se auzi pînă sus, pe zidurile crenelate, iar cîţiva oşteni se aplecară să vadă cine se prăbuşise. Întunericul era însă de nepătruns, aşa că nu reuşiră să desluşească decît valurile mării zbuciumate.

— Cine-o fi fost? strigă comandantul grupului, cînd un oştean veni să-i raporteze că cineva căzuse în mare.

Nimeni nu reuşi să-i dea vreun răspuns şi căpetenia ridică din umeri.

— Dacă ar fi fost oştean, ar fi trebuit să-l cunoască cineva, bolborosi. Ducă-se naibii! O fi fost vreun ţăran. Ce vreme blestemată!

Nikitas simţi că i se taie răsuflarea atunci, cînd trupul său atinse apa îngheţată. Unghiile smulse şi rănile de pe spinare îl ardeau. Straiele, umflate de apă, începură să-l tragă la fund. Spuma valurilor ce-i trecea necontenit peste cap îl sufoca. înota cît putea mai repede. Dar contracurentul îl ţinea parcă pironit lîngă zidurile cetăţii, începu să înoate şi mai repede, uitînd de durerile trupului. Făcu cinci-şase salturi şi, apropiindu-se de promontoriul pustiu acoperit în întregime de valurile înspumate, căută în beznă să găsească vreun belciug, o piatră răsărind din pămînt sau altceva de care să se prindă ca să-şi tragă niţel sufletul. De trei ori înşfacă un belciug şi tot de atîtea ori îl scăpă, căci îi aluneca printre degete. Puterile începură să-l părăsească. Se opinti încă o dată să sc apropie de belciug şi la un moment dat reuşi să-l apuce de-a binelea. Dar nu putu rămîne mult timp în această poziţie. Simţea cum îngheaţă din ce în ce mai mult şi curînd avea să ajungă în fundul mării. Îşi făcu semnul crucii, lăsă belciugul şi începu să înoate îndreptîndu-se spre promontoriu. Nu mai ştia cît timp se luptase cu valurile. Singurul lucru de care-şi dădea seama, după minute, ceasuri, veacuri — căci nici el nu mai ştia cît durase lupta-i titanică — era că părăsise

promontoriul, trecuse şanţul din faţa cetăţii Handakas, care ajungea pînă la mare, şi făcu unul sau doi paşi pe nisipul de pe fundul mării care-i fugea de sub picioare din pricina valurilor ce se succedau fără încetare. începu să strige cu desperare, fiindcă ajunsese la capătul puterilor. Se lăsă dus de cel mai mare dintre valuri şi se trezi deodată întins cu faţa la pămînt pe malul nisipos, nefiind în stare nu numai să se mişte, dar nici să respire.

A doua zi, dis-de-dimineaţă, oştenii lui Nikiforos care-şi aveau postul la extremitatea zidului de ţăruşi ce înconjura cetatea Handakas, îl găsiră zăcînd pe ţărm leşinat şi pe jumătate acoperit de apa mării. Se apropiară şi, aplecîndu-se deasupra lui, îl întoarseră cu faţa în sus. Văzîndu-i barba şi părul blond fură cuprinşi de mirare, căci cum de era cu putinţă ca un sarazin, căci aşa părea după felul cum era îmbrăcat, să aibă culoarea părului aşa de deschisă? Aceştia se uitau la Chrisoloras şi se întrebau tocmai ce să facă, cînd îşi făcu apariţia încă un camarad de-al lor, un dekarhos (*comandantul unui grup de zece oşteni în armata bizantină*), după cum arătau însemnele ce le avea pe platoşa-i solzoasă.

— Dekarhos, i se adresă un oştean, acest sarazin mi se pare cam ciudat.

Tînărul se aplecă, se uită la Nikitas şi-şi încruntă sprîncenele.

— Parcă l-am mai văzut undeva, mormăi. Undeva, dar unde şi cînd?

Îngenunchind alături de trupul lui Nikitas, îl privi şi apoi strigă:

— E de-al nostru, îl cunosc. E drungarios. L-am văzut stînd în preajma slăvitului domestikos. Ridicaţi-l repede! Trebuie să-l ducem în cortul comandantului nostru.

*

Fokas ieşi pentru a treia oară din cortul unde poruncise să-l ducă pe Nikitas. Chipul îi era întunecat. Nikitas nu-şi revenise încă. Era în viată, dar se perpelea în călduri şi-n delirul lui striga două nume: Anastasia şi Aişe. Slăvitul domestikos nu pricepea nimic.

Se înnoptase. Oştenii emirului dezlănţuiră un nou atac împotriva bizantinilor. Dar şi de data aceasta fură învinşi. Oastea lui Nikiforos îi aştepta, căci primise mesajul lui Chrisoloras înfăşurat pe săgeată. Din nou acoperiră păgînii cu leşurile lor şanţul din faţa taberei bizantine. Oştenii lui Fokas îi urmăriră pe

supravieţuitori pînă la şanţul sarazin, secerînd fugarii care-şi aruncau armele pentru a alerga cît mai repede.

A doua zi, bizantinii curăţară şanţul din faţa zidului de hoiturile sarazinilor şi începură să lovească iarăşi cetatea cu toate maşinile lor de asediu.

În ziua aceea, Fokas era bine dispus. Se întorsese din Basilevusa trimisul lui adueîndu-i două pergamente, unul din partea lui Vringas, iar celălalt de la împărăteasă. Parakimomenos îi scria că proviziile cerute începuseră a fi încărcate pe corăbii, iar în cîteva zile acestea aveau să sosească în Creta. Augusta se referea la aceleaşi lucruri.

„Slăvitului domestikos al armatelor Anatoliei, patricianului şi strategului Nikiforos Fokas", îşi începea Theofano mesajul,,,*Slăvitule, am stat de vorbă cu trimisul tău. Am luat parte, împreună cu el, la asediul cetăţii Handakas şi am aflat din gura lui toate amănuntele pe care eram însetată să le aud. Am aflat, totodată, că sub strălucita ta conducere, oastea a pus stăpînire pe mai toate cetăţile lui Kouroupas din Creta. Trimisul tău mi-a raportat şi despre celelalte victorii obţinute, ca şi despre măcelărirea duşmanilor credinţei noastre.*

Slăvite, cuvintele sînt prea sărace pentru a exprima cît de mîndru e poporul imperiului, şi împreună cu el şi preacuviosul împărat, de izbînzile tale. Poporul îţi urmăreşte faptele şi-ţi sărbătoreşte toate victoriile. Slăvite, urările Luminăţiei-sale împăratul şi ale mele te vor însoţi pînă la victoria finală, şi cînd crucea se va înălţa iarăşi în bisericile din Handakas, pîngărite de păgîni, va veni şi clipa răsplăţii tale. Dar, oricare ar fi ea, va fi totuşi prea mică pentru opera pe care o vei înfăptui. Slăvite, mesagerul tău mi-a spus că lupţi ca şi cum ai fi un simplu oştean. De aceea te sfătuiesc: Păzeşte-ţi viaţa, e de nepreţuit pentru imperiu.

Theofano”

Încîntat, Fokas citi cu glas tare şi titlurile înşirate în scrisoare, iar chipul îi fu luminat apoi de un zîmbet care îmblînzi trăsăturile lui aspre. Citi de cîteva ori scrisoarea Augustei, apoi se aşeză pe un scaun şi, închizîndu-şi ochii, reconstitui imaginea împărătesei.

Theofano născuse trei copii, pe Vasilios care fusese încoronat ca asociat la domnie împreună cu Romanos, o fată şi pe Konstantinos. Cu toate acestea, trupul ei îşi păstrase liniile

feciorelnice. Şi-o aminti aşa cum o văzuse ultima oară înainte de a pleca spre Creta. Îi văzu chipul, buzele senzuale, trupu-i delicat şi se înfiora. O iubea. Nu îndrăznea să destăinuie nimănui dorul ce-l mistuia. Era soţia împăratului. Romanos era tînăr, frumos, pe cînd el avea cincizeci de ani. Era urît, slut. Nu-şi făcea iluzii. Ştia că nu poate atrage femeile cu înfăţişarea lui. Îşi aduse aminte de soţia sa, care murise mai de mult. Era frumoasă şi de obîrşie nobilă. Nu trăiseră multă vreme împreună. Într-o zi, după o scurtă suferinţă, îşi dăduse duhul în braţele lui. Îl iubise? Nu putea să afirme cu certitudine. Îl aprecia. Poate că aceasta era totul. Nu mai auzea zgomotele provocate de maşinile de asediu şi nici ciocăniturile oştenilor şi ale meşterilor care durau mai multe turnuri pe platforme mobile, şi încercă să-şi imagineze reîntoarcerea lui la Constantinopol, ca şi scena audienţei particulare pe care urma să i~o acorde Theofano. Visarea îi fu întreruptă de glasul spătarului care, intrînd în cort, îi spuse:

— Slăvite, drungarios Chrisoloras şi-a revenit. Nikiforos alergă în cortul lui Nikitas şi se aşeză lîngă el. Îl lăsă sa-i povestească pe îndelete despre arestarea şi evadarea lui.

— Aşadar, nepoata emirului, zise Fokas îngîndurat atunci cînd Nikitas îşi sfîrşi povestirea. O cunoşti?

— Nu. Am văzut-o doar o singură dată, cînd mă pregăteam să plec din Creta. Atunci cînd l-am luat prizonier pe Suleiman.

— S-a îndrăgostit de tine, zise Fokas rîzînd. Altfel nu se explică. E frumoasă?

— Foarte frumoasă, daca nu mă înşală memoria, răspunse Nikitas ruşinat.

— A ta va fi cînd vom intra în Handakas, spuse rîzînd din nou Fokas. Şi acum, spune-mi, zise Nikiforos imediat, pe un ton serios. Cetatea poate să mai reziste mult timp?

Cei doi bărbaţi discutară multe ceasuri. Chrisoloras raportă cu lux de amănunte tot ceea ce văzuse şi auzise. Vorbi despre populaţia înfometată, care căzuse pradă desperării, despre faţa trasă a emirului, despre zidurile care crăpaseră în mai multe locuri şi despre reparaţiile ce le făceau zi şi noapte oştenii şi civilii.

Fokas îl ascultă tăcut, mîngîindu-şi barba.

— Am impresia că a sosit momentul potrivit. De îndată ce voi primi proviziile pe care le aştept, vom porni cel dintîi atac şi cu ajutorul lui Dumnezeu si al Sfintei Fecioare...

*

Se apropia sfîrşitul lunii februarie cînd în tabăra bizantină sosiră proviziile cerute de Nikiforos, şi numaidecît începură ultimele pregătiri în vederea primului asalt. Fură instalate noile maşini de război, iar oştenii îşi ascuţiră armele. Într-o dimineaţă de martie în tabără răsunară goarnele şi trompetele care îndemnau pe războinici să fie gata pentru a lua cu asalt zidurile cetăţii emirului. Era o zi veselă de primăvară, cu un soare strălucitor. Cîmpia din jurul taberei bizantine era presărată cu flori multicolore ce-şi înălţau capetele frumoase deasupra ierbii ca să vadă oastea preacucernicului împărat al Bizanţului Romanos al II-lea care pornise vijelios la atac, împingînd înainte pîlcuri nesfîrşite de prizonieri ca nu cumva asediaţii să îndrăznească a-i ataca pe cei ce voiau să le jefuiască cetatea. Pîlcurile de sarazini năvăliră în şanţ plîngînd şi jelindu-se. În urma lor veneau, în rînduri dese, ţinîndu-şi scutul deasupra capului, armeni, traci, războinici din Asia Mică, din themele Peloponezului şi ale insulelor, lefegii străini, slavi şi normanzi, blonzi, înalţi cît brazii, înarmaţi cu topoare, suliţe şi spade.

Maşinile lui Fokas acoperiră înaintarea armatei cu o grindină de săgeţi, proiectile umplute cu foc grecesc, bolovani şi stînci, în timp ce dinspre zidurile cetăţii Handakas se auziră strigătele desperate, isterice, pline de minie ale asediaţilor care văzură, îngroziţi, cum în faţa oastei duşmane mergeau fraţii, părinţii, bărbaţii şi copiii lor. Armata bizantină înainta făcînd să se cutremure pămîntul. Ţinutul din jurul cetăţii fu năpădit de mulţimea războinicilor îmbrăcaţi în armură, în uniforme ţipătoare, purtînd coifuri cu pene, unii cu scuturi de metal ce străluceau sub razele soarelui, iar alţii cu scuturi de piele închisă la culoare. Văzduhul vuia de tropăitul miilor de războinici, de sunetele goarnelor şi trompetelor, surlelor şi tobelor, de scrîşnetul asurzitor al maşinilor ce înaintau. Răspunseră şi asediaţii aruncând asupra duşmanului săgeţi, smoală topită şi suliţe, rănind şi omorînd bizantini şi fraţi de-ai lor, care se prăbuşeau la pămînt zvîrcolindu-se. Oastea lui Fokas trecuse şanţul din faţa taberei sale şi se apropia de cel ce apăra cetatea Handakas, cînd deodată, unul din flancurile oştirii, cel mai

puternic, condus de însuşi domestikos, îşi pierdu oarecum curajul, încetini înaintarea şi apoi se opri de tot, în ciuda strigătelor şi exemplului acestuia. Fokas, aşa cum proceda totdeauna, mergea şi de astă dată în primele rînduri. Oamenii se opriseră deoarece pe cel mai înalt turn al fortificaţiilor apăruse un fel de stafie: o bătrînă ştirbă, cu părul despletit, care făcea spume la gură blestemîndu-i pe bizantini. Îşi smulgea părul din cap, făcea gesturi obscene, oribile, care-i umpleau de groază pînă şi pe cei mai viteji oşteni. Coloana porni din nou, dar se opri iarăşi, deoarece vrăjitoarea, stafia din turnul cetăţii, începuse să-şi arunce de pe ea zdrenţele, arătîndu-şi părţile ruşinoase ale trupului său scheletic şi continuînd să facă gesturi hidoase, dezgustătoare. Înjura, spumega şi din gura-i ştirbă ieşeau blesteme cumplite. Oştenii, care pînă atunci nu ştiuseră ce este spaima, simţiră că li se înmoaie genunchii. Pînă atunci fuseseră obişnuiţi să lupte cu oameni, nu cu strigoi care se strîmbau atît de îngrozitor, făceau spume la gură şi proferau blesteme, arătîndu-şi goliciunea trupurilor lor mizerabile.

— Un arcaş, repede un arcaş! strigă Chrisoloras palid din pricina tulburării. Trebuie să luăm piuitul vrăjitoarei!

— Înfigeţi-i o săgeată în inimă, răcni Fokas acoperind cu vocea-i puternică sudalmele bătrînei.

Cu mîinile tremurînde, un tînăr palicar aparţinînd corpului de armată trac, care se afla în apropierea lui Nikiforos, ridică arcul şi ţinti spre vrăjitoare. Săgeata zbură şuierînd şi toţi oştenii creştini îi urmăriră traiectoria cu sufletul la gură. Dar ca nu-şi atinse ţinta. Trecu pe lîngă bătrînă şi se înfipse în pieptul unui războinic sarazin ce se afla alături de ea.

— Dă-mi arcul, strigă Nikitas cu vocea sugrumată de emoţie.

Înşfacă arcul, fixă săgeata de coardă, o întinse scrîşnind din dinţi, căci îl mai dureau încă cele trei degete cu unghiile smulse, ochi şi, rostind repede o rugăciune, o lăsă să zboare. Săgeata ţîşni ca un fulger şi se înfipse în gura vrăjitoarei, curmîndu-i cel din urmă blestem. Se prăbuşi de pe turn şi, cu mîinile în lături, căzu în şanţ, provocînd un zgomot asurzitor, care-i umplu pe oamenii lui Fokas de bucurie şi entuziasm.

Încurajaţi acum, oştenii creştini se năpustiră ca o vijelie, urlînd şi împingîndu-şi înainte prizonierii, pînă cînd se apropiară de ziduri. Ridicînd scările pe care le cărau cu ei, începură asaltul fortăreţei. Bizantinii se luptau ca nişte lei, fără să le pese de

moartea ce plana deasupra capetelor lor. Strigătele pe care le scoteau erau înspăimîntătoare. Luptau vitejeşte, vrînd să se acopere de glorie şi să se îmbogăţească de pe urma jefuirii cetăţii Handakas. Ajunseră pînă sus pe ziduri, dînd piept cu sarazinii care se; apărau cu înverşunare. Îi înşfăcară pe dervişi de caftane şi de bărbi şi-i aruncară în adîncul şanţului unde fură călcaţi de războinicii care încercau să se caţere şi ei pe ziduri. Se bătură pînă cînd începu să coboare seara, iar soarele, care apunea, se înroşise într-atît, încît părea că se scăldase în sîngele ce cursese din belşug în acea zi. Se luptară cu agarenii pînă la căderea nopţii, cînd nu mai puteau să-şi dea scama cine le era prieten şi cine duşman. Handakas însă nu căzu. Agarenii rezistaseră şi Nikiforos ordonă trompetiştilor să dea semnalul de plecare. Bizantinii se retraseră în ordine, luîndu-i cu ei şi pe răniţi, care strigau şi implorau să nu fie lăsaţi singuri, fără ajutor, pe ţarina rece, pradă corbilor ce zburau deasupra oraşului şi a taberei.

Bizantinii şi lefegiii barbari îşi adunară camarazii răniţi, ajunseră în spatele zidului de ţăruşi şi intrară în tabără fără ca agarenii să aibă curajul să iasă din cetate ca să-i atace. Căci fuseseră loviţi atît de crunt, încît erau convinşi că în cazul unui al doilea atac nu vor mai fi în stare să se apere.

A doua zi, Fokas convocă toate căpeteniile oastei şi le adresă multe cuvinte de îmbărbătare. Nu, nu fuseseră bătuţi. Numai noaptea împiedicase continuarea bătăliei. A doua oară urmau să se pregătească mai temeinic şi, cu ajutorul lui Hristos şi al Preacuratei Fecioare, vor cuceri cetatea Handakas din mîinile lui Kouroupas. Nikiforos le vorbi îndelung, lăudînd vitejia, îndemânarea în luptă şi curajul fiecăruia.

— După patru-cinci zile, sfîrşi ceea ce avea de spus slăvitul domestikos, cînd oastea va fi odihnită, vom încerca din nou. Între timp toate maşinile trebuie să lovească neîncetat poarta şi zidurile care se află în faţa bisericii noastre. Căci într-acolo ne vom îndrepta asaltul final. Vom dărîma zidurile şi vom intra biruitori în cetatea Handakas.

Unul cîte unul, generalii se aplecară, sărutară mîna lui Nikiforos şi plecară. Marele cort se goli, Fokas rămase singur cu gîndurile şi marile sale speranţe.

Trecură patru-cinci zile şi veni ziua de 6 martie. Maşinile bizantinilor izbeau cu furie locul ales de Nikiforos pentru ultimul

mare asalt. Acea zi, de dimineaţă şi pînă scara tîrziu, domestikos şi-o petrecu inspectînd tabăra, stînd de vorbă cu oştenii, cu ofiţerii şi cu geniştii. A doua zi, 7 martie, urma să înceapă marele asalt. Oştenii trebuiau să fie pregătiţi. Timpul se arăta prielnic. Nu plouase de trei zile şi pămîntul era tare, bun pentru a pune în mişcare maşinile, fără teama de-a se împotmoli. Fokas le vorbi oştenilor şi ofiţerilor. Le dezvălui planul de atac. Handakas avea să cadă a doua zi. în această privinţă n-avea nici o îndoială.

Soarele îşi parcurse drumul pe cerul azuriu şi apuse. Tabăra bizantină răsuna de zgomotul ciocăniturilor, de scrîşnetul maşinilor ce-şi schimbau locul, de larma rugăciunilor rostite-n gura mare, ca şi a psalmodiilor preoţilor ce străbăteau tabăra bizantină împărtăşind pe cei ce doreau să se împace cu Dumnezeu înainte de-a se trezi faţă în faţă cu moartea care avea să secere mulţi dintre ei.

Veni şi ziua de 7 martie. Dis-de-dimineaţă, Nikiforos, îmbrăcat în uniforma de domestikos, călare pe un cal alb şi înconjurat de generali şi de preoţimea în odăjdii strălucitoare, trecu în revistă oastea aliniată într-o perfectă ordine. Cu o voce care vibra de o sfîntă emoţie, vorbi despre marea clipă care sosise. Pomeni de virtuţile militare ale oştenilor, de încercările prin care trecuseră asediind luni şi luni de zile cetatea Handakas. Le adresă laude pentru vitejia şi răbdarea de care dăduseră dovadă şi apoi, ridicînd şi mai mult tonul vocii, sfîrşi:

— Fraţilor, oşteni ai lui Hristos, peste cîteva clipe vom porni la luptă, dar nu vom fi singuri. De sus, din înaltul cerului, printre norii rari şi cereşti, ne priveşte Preacurata Fecioară, Maica Domnului, pe care, toţi cei ce cred cu adevărat, înălţîndu-şi puţin privirea, o vor vedea aplecîndu-se sub cupola cerească şi binecuvîntînd cu ambele-i mîini oştirea noastră, pe voi, oştenii mei, care n-aţi cunoscut pînă acum înfrîngerea. Priviţi, fraţi oşteni, priviţi spre cer cum neprihănita Fecioară Călăuzitoarea şi sfinţii sînt gata să se pogoare pe pămînt ca să vă conducă spre victorie. Iată-i pe Sfinţii Glieorghe, Dimitrie, Theodor şi pe Arhanghelul Mihail care, cu sabia-i de foc, va goni din calea voastră pe agareni. Fraţi oşteni, vă făgăduiesc că azi, înainte de căderea nopţii, vom intra în cetatea Handakas biruitori, fiindcă, aşa cum s-a întîmplat în acele vremuri străvechi la Ierihon,

îngerii cerului vor suna din trîmbiţele lor cereşti şi zidurile care-au rezistat cu semeţie loviturilor noastre se vor prăbuşi.

Oştenii ascultau, cu ochii ţintă la domestikos, la comandanţii lor şi la preoţii care făgăduiau iertarea păcatelor celor ce vor cădea în acea zi. îndreptîndu-şi privirile spre cerul azuriu, cu nori rari, aveau impresia c-o zăresc pe Sfînta Fecioară stînd pe tronul ei de aur, pe Sfîntul Dimitrie călare pe un cal alb, pe Sfîntul Gheorghe îmbrăcat în zale de aur, pe Arhanghelul Mihail cu aripile-i de nea gata să-şi ia zborul cu sabia de foc în mîna lui divină pentru a-i secera pe agareni. Priveau credincioşii şi inimile li se umpleau de entuziasm. Uralele lor trecură dincolo de zidul de ţăruşi şi ajunseră pînă la Handakas, ca o prevestire a nenorocirii ce va cădea asupra cetăţii.

— Vom birui, continuă Nikiforos, umblînd de colo pînă colo prin tabăra bizantină; vom birui cu ajutorul lui Hristos, al Preacuratei Fecioare, şi al sfinţilor, şi atunci, fraţii mei, toate bogăţiile pe care le-au adunat ani şi ani de zile paginii în capitala lor ale voastre vor fi. Vom birul, vom intra triumfători în Handakas şi cînd ne vom întoarce la Constantinopol, întreg poporul, mamele, surorile şi nevestele voastre vă vor arăta cu mîndrie şi vor spune: „Au luptat la Handakas". Va fi un titlu de glorie care nu va pieri în vecii vecilor. Fraţii mei, pregătiţi-vă pentru victorie!

Nikiforos nu obosi şi nici nu răguşi vorbind oştenilor săi în timp ce străbătea în lung şi-n lat tabăra. Oştenii, cuceriţi de cuvintele lui, sărutau relicvele sfinte din mîna preoţilor, ovaţionau şi-şi luau armele, nerăbdători să pornească la luptă, fără să le pese dacă vor apuca să mai vadă apusul soarelui ce strălucea dogoritor pe bolta cerească. Nikiforos străbătu întreaga tabără şi se întoarse la biserică, din faţa căreia urma să pornească marele asalt, Ajungînd acolo, văzu maşinile de asediu adunate laolaltă, gata să lovească toate acelaşi punct din fortificaţiile emirului, îşi făcu semnul crucii şi-şi ridică mîna. De îndată se auzi sunetul unei goarne şi toate maşinile, în acelaşi timp, începură să arunce asupra zidurilor bucăţi mari de stîhcă, bolovani rotunzi care, pentru a fi urniţi din loc, necesitau forţa a patru-cinci oameni. Ceva mai departe, scorpionii şi celelalte maşini aruncau suliţe grele de fier, ghiulele cu foc grecesc şi vase mici de lut umplute cu smoală. Nici oştenii nu stăteau cu mîinile în sîn în această primă parte a atacului. Arcaşii săgetau

necontenit ţintind crenelurile. Curând, soarele fu acoperit de săgeţile înaripate ce zburau, din tabăra bizantină spre sarazinii care se ascunseseră pentru a scăpa de moarte. Maşinile continuau să funcţioneze fără încetare, iar bolovanii şi bucăţile de stîncă se spărgeau pe ziduri, iscînd un zgomot asurzitor. În acest infern începu să înainteze trosnind, împins de zeci şi zeci de oşteni, un berbece aşezat pe un eşafod uriaş, iar alături de el, în stînga şi-n dreapta, se rostogoleau două turnuri pline cu injectoare, înalte cît zidurile cetăţii. Erau acoperite cu piei de animale ude, fier şi scuturi, astfel încît duşmanii să nu le poată da foc şi nici să-i ucidă pe cei ce se vor sui pe acoperişurile lor.

Turnurile şi berbecele înaintară, lăsînd în urma lor ţăruşii bizantini, se apropiară de ziduri şi se opriră în faţa şanţului. Acolo, berbecele începu să izbească zidul cu măciuca lui grea de fier. Chiar de la prima lovitură întregul zid prinse a se cutremura. De lîngă berbece se desprinseră câţiva oşteni înarmaţi cu tîrnăcoape şi topoare. După ce coborîră în şanţ, apăraţi fiind de turnurile care aruncau din injectoare şuvoaie de foc grecesc şi proiectile din lut umplute cu ţiţei, săgeţi şi suliţe, începură să sape deschizînd breşe la temelia zidului de apărare.

Oştenii săpau, berbecele izbea, iar injectoarele turnurilor aruncau flăcări. La un moment dat, zidul din acea porţiune fu zguduit cu putere. Atunci un alt grup de oşteni transportă nişte bîrne pentru a propti zidul, ca să nu cadă şi să-i strivească pe camarazii lor. Breşele fură umplute cu vreascuri şi lemne, iar cînd se îndepărtă şi ultimul oştean, un injector de pe turn fu îndreptat într-acolo şi aruncă un jet de flăcări. Bîrnele, vreascurile şl lemnele luară foc şi un fum negru se ridică spre înaltul cerului. Zidul se prăbuşi cu un zgomot asurzitor ca de tunet, provocând o uriaşă spărtură în fortificaţiile oraşului asediat care dădea ultima sa bătălie.

Înainte de-a se stinge ecoul zgomotului şi de-a se potoli praful, întreaga armată bizantină izbucni în strigăte de triumf. Traci, armeni, macedoneni, oşteni din Asia Mică, din insule şi barbari năvăliră, împingîndu-se prin spărtură, nerăbdători să pătrundă în Handakas ca să ucidă, să violeze şi să jefuiască tot ceea ce putea fi prădat. Bizantinii pătrunseră în oraş şi spadele lor se tociră tăind în carne vie — carne vîrtoasă de războinic şi carne fragedă de femeie. Bizantinii şi barbarii înaintară în oraşul cucerit şi, urmînd cu statornicie cele ştiute din alte războaie,

năvăliră în cartierul bogătaşilor şi începură să spargă uşile, să pătrundă în casele demnitarilor, jefuind, omorînd şi pîngărind.

Printre primii războinici care intraseră fa oraş se aflau Chrisoloras şi Suleiman, îmbrăcat acum în uniformă bizantină. Amîndoi alergară spre seraiul emirului. Mergeau în goană pe străzile oraşului şi la urechile lor ajungeau strigăte sfîşietoare de femei batjocorite, de copii ce-şi dădeau sufletul străpunşi de suliţe şi spade, de prunci răpiţi de la sînul mamei, care scoteau un ultim ţipăt înainte de-a muri, azvârliţi pe ferestre, prunci care vedeau, fără să înţeleagă nimic, oameni fioroşi, plini de sînge, înşfăcîdu-le mamele, trîntindu-le la pămînt pentru a le ucide sau pentru a-şi satisface poftele. Văzură femei despuiate alergînd pe străzi ca nebune, fugărite de doi şi chiar trei oşteni. Zăriră dervişi cu craniile zdrobite, războinici agareni morţi care încercaseră, cu spada în mînă, să opună o ultimă rezistenţă.

Alergau cît le îngăduiau uniformele lor grele, dar cînd sosiră la seraiul emirului constatară cu oroare că alţi războinici ajunseseră înaintea lor. Nişte slavi înalţi şi corpolenţi se luptau pe treptele scărilor, iar alţii pătrundeau în serai prin ferestrele joase sau căţărîndu-se ca pisicile pe ziduri, agăţîndu-se de burlane, de jgbeaburi şi de iedera care urca pînă la primul cat împodobind palatul. Nikitas şi Suleiman se bătură cu ultimii oameni rămaşi credincioşi emirului care se luptară pînă la ultima picătură de sînge, iar cînd căzu şi ultimul sarazin, pătrunseră în serai.

— Acolo, strigă Suleiman lui Nikitas, arătîndu-i drumul cu sabia însîngerată. Acolo se află haremul.

Cei doi războinici, creştinul şi păgînul, începură să alerge din nou, lăsînd în urma lor pe barbari să care tot ceea ce putea fi ridicat, străbătură un coridor şi se treziră în faţa unei uşi care fusese forţată şi făcută ţăndări.

— Ne-au luat-o înainte, strigă Suleiman. Acolo sînt apartamentele femeilor emirului, acolo e şi nepoata lui.

Străbătînd marea curte cu coloane şi trecînd de mica fîntînă arteziană, care, fără să-i pese de măcel, continua să-şi susure melodia, ajunseră în harem şi se opriră pentru cîteva clipe descumpăniţi, neştiind dacă s-o ia la dreapta sau la stingă. Dar, deodată, auziră nişte ţipete sfîşietoare. Călăuzindu-se după aceste ţipete o luară din nou la goană, ajunseră în altă odaie şi iarăşi se opriră. Patru normanzi, adevăraţi giganţi, înşfăcaseră

cîte o femeie şi se rostogoleau acum cu ele pe podeaua acoperită cu covoare groase, încereînd să le violeze, iar ceva mai încolo, vreo alte zece femei stăteau ghemuite şi priveau scena aceea groaznică fără a crîcni, cu spaima întipărită pe faţă. Nikitas văzu femeile care se luptau cu războinicii, se făcu palid de mînie şi un ţipăt răguşit îi răbufni din gîtlej.

În ungherul odăii o zărise pe Aişe care, aproape goală, încerca cu unghiile şi cu pumnii să scape de îmbrăţişarea sălbatică a unui normand ce rîdea ca un apucat.

Chrisoloras se năpusti asupra barbarului şi-1 lovi cu mînerul săbiei, întinse apoi mîna spre Aişe, o ajută să se scoale şi, aşezîndu-se în faţa ei, ridică din nou arma, căci ceilalţi normanzi, văzîndu-şi camaradul doborît eu ţeasta plină de sînge, lăsaseră femeile şi se pregăteau să-l atace.

— Înapoi! strigă Nikitas. Aici e haremul emirului. Domestikos a poruncit ca nimeni să nu se atingă de femeile lui.

— Ca să petreacă singurel cu ele? strigă unul dintre barbari, făcînd un pas înainte. Nu, drungarios. nu vom îngădui aşa ceva! Noi am venit primii şi femeile ne aparţin de drept nouă. Aşadar, lasă-ne în pace, căci altfel...

Oşteanul nu-şi înfăptui ameninţarea, pentru că în spatele lui auzise tropăitul mai multor oameni. Se întoarse, îl văzu pe Suleiman care stătea la intrare ca să le taie calea, aruncă o privire spre coridorul de unde venea zgomotul şi făcu semn camarazilor lui. Aceştia înşfăcară femeile pe care le ţineau încă în braţe, le puseră în spinare şi încercară s-o şteargă. Vru să facă şi el acelaşi lucru, dar femeia pe care încerca s-o răpească îşi adună toate puterile, sări în sus, o luă la fugă şi, trecînd prin faţa lui Nikitas, se aruncă plîngînd în braţele prinţesei Aişe.

Normandul rămase pe loc. După felul în care se purta, părea că-i place fata şi din nou vru să se năpustească asupra lui Nikitas, dar camarazii săi îi strigară ceva în limba lor şi atunci puse mîna pe-o altă femeie, din grupul celor ce urmăreau amuţite ceea ce se petrecea in jurul lor, o luă în cîrcă şi dădu să-şi urmeze camarazii. Normanzii nu reuşiră să iasă din harem pentru că la intrare îşi făcuse apariţia o ceată de vreo zece oşteni care, neştiind ce să facă, rămăseseră pironiţi lîngă Suleiman.

— Arestaţi-i, au încălcat poruncile lui domestikos! ordonă Nikitas.

Oştenii bizantini întinseră suliţele înainte. Normanzii, eliberîndu-şi spinările de povara femeilor, înşfăcară topoarele.

— Opriţi-vă, strigă Nikitas. Fără vărsări nebuneşti de sînge. Voi, normanzi, plecaţi. Duceţi-vă în oraş. Sînteţi liberi.

Aceştia şovăiră cîteva clipe, îşi şoptiră ceva în graiul lor, iar acela care părea a fi căpetenia se întoarse spre Chrisoloras şi-i zise:

— Iţi mulţumim, drungarios, pentru că ne-ai dăruit libertatea. Plecăm. Nu te vom uita însă.

Vocea lui era atît de rece şi ascundea atîta ameninţătoare ură, încît Nikitas se înfiora. Poruncise să fie lăsaţi liberi şi nu se cădea să-şi calce cuvîntul.

Cînd normanzii plecară, Nikitas porunci celui ce-i comanda pe bizantini:

— Rămîi aici cu oamenii tăi. Vei răspunde de paza femeilor emirului. Nu trebuie să li se întîmple nimic. Comandantul nostru are nevoie de ele pentru procesiunea sa triumfală. Cît priveşte pe...   .

Nu reuşi să-şi termine fraza, căci un hohot de plîns îl făcu să-şi întoarcă privirea înapoi. Era Aişe, care plîngea în braţele sclavei sale.

— Ai înţeles ce-am spus? întrebă Chrisoloras. Ea dădu din cap în semn afirmativ.

— Cunoşti graiul grecesc?

— Puţin, m-a învăţat Theodora, sclava mea. Nu sclava, ci sora mea.

— Theodora? Eşti grecoaică! Creştină? o întrebă Nikitas pe cealaltă fată, încreţindu-şi sprîncenele.

— Da, sînt din Samos, răspunse ea. Am fost capturată cu ani în urmă de piraţii sarazini.

— Eşti liberă, Theodora, zise Chrisoloras. Te vei întoarce în patria ta. Îl voi anunţa şi pe domestikos.

— Nu, strigă fata. Vreau să rămîn lîngă Aişe. O iubesc. Ai mei au pierit cu toţii; au fost ucişi de sabia agarenilor.

Nikitas vru să răspundă, dar de afară se auzi sunetul trompetelor.

— Ai noştri se mai bat încă, strigă cuprins de nelinişte Suleiman, după mine! Mă voi întoarce, adăugă adresîndu-se celor două fete.

Dădu să plece cînd deodată, din mijlocul grupului de femei, apăru un eunuc.

— O clipă, stăpîne, i se adresă în grai arăbesc. Nu-ţi educi aminte de mine? Sînt Ahmed.

Nikitas se opri puţin.

— Da, îmi aduc aminte, îi răspunse. Dekarhos, strigă apoi către căpetenia bizantină. Şi pe el îl vei reţine aici. Soarta lui va fi hotărîtă de comandantul nostru.

Eunucul începu să plângă în hohote, ca şi cum ar fi fost femeie.

— Linişteşte-te, îi spuse Chrisoloras, n-ai să păţeşti absolut nimic. Suleiman, plecăm!

Alergînd, cei doi ieşiră din harem, străbătură din nou sălile prin care trecuseră mai înainte, coborîră scările seraiului şi o luară spre port. De acolo se auzea larma bătăliei. Sarazinii continuau să lupte postaţi prin ulicioarele înguste, la ferestre, pe acoperişurile şi balcoanele easelor. Pe străzi căzuseră mulţi, morţi şi răniţi, sarazini, bizantini şi lefegii barbari. Lupta era grea, căci numai o mică parte din oamenii lui Fokas continua să se mai bată. Ceilalţi, care alcătuiau grosul oastei, jefuiau oraşul sau ucideau pe cei lipsiţi de apărare, cuprinşi fiind de beţia victoriei. Se auzi o trâmbiţă şi sunetul ei fu reluat de o a doua. Nikitas şi Suleiman nimeriră pe o ulicioară baricadată de cîţiva sarazini. Aruncînd o privire înapoi, văzură că nu venea nimeni în urma lor. Nu se opriră. Se năpustiră asupra paăgînilor şi începură să se lupte doi contra cinci. Primul sarazin căzu lovit de Nikitas, iar al doilea de Suleiman. Ceilalţi o luară la fugă. Nikitas şi Suleiman porniră în urmărirea lor. Între timp se auzi din nou sunetul trâmbiţei. În port, în apropierea porţii dinspre mare, lupta era mult mai crâncenă. Sarazinii se băteau cu un curaj propriu oamenilor care nu mai aşteaptă nimic de la viaţă. Dar şi acolo rezistenţa lor fu înfrîntă repede. Chemarea trâmbiţelor aduse mai mulţi oşteni bizantini care, punînd capăt jafului, alergară să-şi ajute camarazii. Căzură sau se predară şi ultimii războinici sarazini, şi atunci începu din nou măcelul. Oştenii lui Fokas care luaseră parte şi la bătălia din port spumegau de mînie şi ucideau fără milă.

— Dacă treaba continuă tot aşa nu vor supravieţui decât foarte puţini, rosti printre dinţi Suleiman, care urmărea măcelul.

— Ai dreptate, răspunse Nikitas. Hai să mergem, trebuie să-l anunţăm pe Nikiforos.

O luară la fugă înapoi, spre breşa din zid, dar la jumătatea drumului se opriră văzând un grup de călăreţi, trimişii lui Fokas, care strigau din galopul cailor:

— Opriţi măcelul! Ordin de la slăvitul domestikos! Opriţi măcelul!.

— Unde se află acum slăvitul domestikos? întrebă Nikitas pe un călăreţ.

— La seraiul emirului, îi răspunse acesta şi, dînd pinteni calului, se îndepărtă în galop, continuînd să strige:

— Opriţi măcelul! E ordin!

*

Stînd pe un divan scund în marea sală a haremului, Theodora încerca s-o mîngîie pe Aişe care continua să plîngă cu hohote în braţele acesteia.

— Nu te vor vinde sclavă, stăpînă, îi spunea ea. Frumosul prinţ nu va îngădui aşa ceva.

— Şi ce poate face el contra voinţei celuilalt, a lui Fokas? strigă Aişe cuprinsă de deznădejde.

—- Nu, n-are să facă aşa ceva, şopti Theodora. N-are să te vîndă, eşti doar nepoata emirului. N-ai auzit ce-a spus flăcăul acela blond? Domestikos a ordonat să nu se atingă nimeni de haremul unchiului tău!

— Am auzit, dar ce-o fi însemnînd asta? Theodora, nu mi-ai spus tu cînd va că fecioarele se vînd cu un preţ mare la tîrgurile de sclavi?

Theodora nu-i răspunse, ci o strînse şi mai tare.

— Nu te teme, stăpînă, repetă. Am să cad la picioarele lui Fokas, am să-i spun cum te-ai purtat cu mine de cît timp sîntem împreună şi n-are să se atingă nimeni de tine... Să nu-ţi fie teamă..

*

— Două sute de mii de robi. Handakas e al nostru! Creta a fost eliberată. Emirul a căzut prizonier. Domestikos se va întoarce cu armata şi flota copleşit de trofee! strigă Theofano. Mesagerule, vestea pe care ne-ai adus-o face cît o coroană. Te-ai întîlnit cu Luminăţia-sa împăratul? I-ai vorbit? Ce ţi-a spus?... Nu, nu te-ai întîlnit! N-ai fi avut cum să-l vezi. Lipseşte din Basilevusa. Parakimomenos! zise ea întorcîndu-se spre Vringas,

trebuie anunţată Luminăţia-sa. Ştii uinde poate fi găsit. Mesagerule, cînd se va întoarce aici slăvitul domestikos?.

— Preacucernică Augustă, aşteaptă să primească ordin de la Palatul Sacru, răspunse acesta. Din cîte ştiu, doreşte să mai rămînă cîteva săptămîni în Creta, fiindcă nu şi-a încheiat încă misiunea.

— Nu şi-a încheiat încă misiunea? întrebă Theofano plină de nedumerire.

— Nu, Augustă iubită de Dumnezeu. Handakas va fi distrus. Zidurile lui vor deveni una cu pămîntul. Meşterii slăvitului domestikos au început să înalţe o nouă cetate ceva mai sus de oraşul emirului. Toate acestea cer timp. încă mai pîrjoleşte moscheile paginilor. Vrea să dureze biserici noi. Duhovnicul lui, călugărul Athanasius, care a plecat de la Athos şi a ajuns în Creta în plină iarnă ca să-l ajute cu sfaturile şi cu rugăciunile adresate Sfintei Fecioare, se află mereu lingă el şi totdeauna îi insuflă curaj pentru noi fapte măreţe şi pe placul Domnului

Theofano se întoarse şi-l privi pe Vringas. Numele lui Athanasius nu ajunsese încă in gineceul Palatului Sacru.

Eunucul înţelese întrebarea-i mută şi clătină încet clin cap. Augusta îşi întoarse din nou privirea spre mesager.

— Poţi pleca, îi spuse, mi-ai umplut inima cu o bucurie neţărmurită. Răsplata ce ţi se cuvine va fi pe măsura veştii mari pe care ne-ai adus-o.

Mesagerul se închină şi de îndată ce ieşi, Theofano se întoarse spre Vringas.

— Athanasius, spuse aceasta răspunzînd la întrebarea ei, e un călugăr care face minuni. Un sfînt slujitor al lui Hristos şi legat de o veche prietenie cu Fokas. S-au cunoscut cu ani în urmă şi, din cite ştiu, ori de cîte ori Nikiforos se află în Basilevusa, Athanasius vine şi el în vizită. A plecat mai de mult de la Salonic la Àthos ca să trăiască în schimnicie. Şi aşa cum a auzit înălţimea-voastră, de-acolo a fost chemat în Creta de Nikiforos. Se spune că slăvitul domestikos vrea să-i dureze o mînăstire pe Sfîntul Munte.

Theofano căzu pe gînduri. Credea în Dumnezeu şi-n Sfînta Fecioară, dar în felul ei. De aceea nu putea înţelege această pietate ciudată.

— Lui Fokas trebuie să i se organizeze o primire triumfală, murmură Vringas după o scurtă tăcere. Dar înainte de a sosi, să

i se serbeze victoriile şi în Basilevusa. Un Tedeum în Biserica cea Mare. Poate că astă-seară. Norodul şi arhonţii serbează victoria gloriosului domestikos, ar fi cazul ca şi noi... însă, preacuvioasă Augustă...

— Ce-i cu tine, Iosif? De ce eziţi? Ce gînd ţi-a trecut prin cap? întrebă neliniştită Theofano.

— Gloria îi îmbată pe oameni, preacuvioase Şi dacă Fokas...

— Şi dacă Fokas? întrebă ea încreţindu-şi fruntea.

— Şi dacă Fokas se va îmbăta, atunci...

— Dar întregeşte-ţi odată gîndul, Iosif! strigă Augusta supărată.

— Dacă o să-i treacă prin gînd să devină împărat... Preacucernică Augustă... L-a uitat înălţimea-voastră pe Vasilios Petinos?

Theofano îşi muşcă uşor buzele. Nu uitase încă spaima prin care trecuse din pricina complotului urzit de magister-ul Vasilios. Acesta, în complicitate cu Ilaikugis, Pashalios şi Vardas, încercase să-l ucidă pe Romanos şi să-l proclame împărat pe băieţelul acestuia, Vasilios. Voiau să-l întroneze pe Vasilios ca să domnească de fapt ei, după ce ar fi îndepărtat-o pe Theofano şi pe toţi oamenii ei din Palatul Sacru. Complotul fu descoperit cu ajutorul unui sarazin care trecuse la creştinism.

Augusta îşi aduse aminte de batjocorirea publică a lui Ilaikugis, Pashalios şi Vardas. Petinos scăpase ieftin, fiind doar ostracizat. Ceilalţi însă... Fură despuiaţi şi apoi legaţi pe măgari cu capul în jos, iar mulţimea îi împroşca din belşug cu gunoaie, îi stropea cu apă murdară şi-i lovea. Complotiştii îşi salvară viaţa în ciuda strădaniilor Theofanei. Romanos nu voise s-o asculte, şi astfel cei patru scăpară de pedeapsa cu moartea. Fură doar exilaţi. Complotul dăduse greş. Dar dacă se va urzi un nou complot? Iar conspiratorii şi-ar alege drept căpetenie pe Fokas? Dacă scopurile lor se vor realiza mai repede decît cele plănuite de ea? Acest gînd o înfiora şi, mai neliniştită ca oricînd, spuse:

— Iosif, din cîte îmi dau seama, n-ai încredere în persoana lui Fokas. Dar tu l-ai ales drept comandant al expediţiei. Tu i-ai dat mijloacele necesare ca să biruiască.

— Da, răspunse eunucul. Nu pot contrazice cele spuse de înălţimea-voastră. Dar o primire triumfală e totdeauna periculoasă.

Theofano nu-i răspunse imediat. Se gîndea. Cîntărea vorbele lui parakimomenos. Fokas o admira. De acest lucru era sigură. Dar o iubea oare atît de mult, încît, în cazul cînd va fi încoronat ca împărat, prin dispariţia forţată a lui Romanos, s-o ia de nevastă? Nu era absolut sigură. Aşadar, trebuia să cîştige o perioadă de timp. Şi timpul putea fi cîştigat numai dacă nu s-ar urzi un nou complot. Dacă nu-i ofereau lui Fokas prilejul de a-şi face intrarea triumfală în Basilevusa.

— Poate că ai dreptate, Iosif, rosti ea, apăsînd cuvintele. O primire triumfală ponderată poate că e cel mai bun lucru pe care-l putem oferi acum generalului nostru. În schimb, Iosif, în Marea Biserică trebuie să aibă loc vegherea. Chiar în scara aceasta. Să trimiţi mesageri la Prea-sfinţia sa patriarhul. Se află la Sylivria. Are tot timpul să se întoarcă pînă deseară.

Vringas se închină şi plecă. Theofano se ridică de pe tron, străbătu sala în care se afla şi, ajungînd în apartamentele ei, porunci sclavelor să-i pregătească baia. Apoi făcu semn unei patriciene cu centură s-o ajute să se dezbrace.

Se dezbrăcă complet şi fără nici un pic de sfială, nepăsîndu-i că patricienele care se aflau în dormitorul ei o urmăreau, se privi în oglinda de argint, rotindu-şi corpul în toate părţile ca să nu-i scape vreun amănunt. Se privi şi zîmbi satisfăcută. Naşterile nu-i dăunaseră cu nimic. Sinii i se sumeţeau ca şi altă dată, coapsele îi erau bine conturate, iar talia subţire. Aşa cum se privea, îşi aduse aminte cum, cu ani în urmă, făcuse acelaşi lucru. Era înaintea unui eveniment important din viaţa sa, în preajma zilei în care urma să se prezinte la Palatul Sacru, împreună cu alte fete, din rîndul cărora Romanos voia să-şi aleagă soţia. Rîse cu veselie, aproape imperceptibil. Fokas nu era mai bun decît Romanos, nici mai experimentat, cu toate că era mai în vîrstă. Dacă a fost în stare să-l cucerească pe Romanos, atunci de Nikiforos ce să mai zică?... Lăsă să i se pună o tunică uşoară care-i acoperi trupul gol şi se duse la baie.

*

Biserica cea Mare strălucea de lumina miilor de lumînări pe care le ţineau în mîini dregătorii imperiului. Căldura plăcută emanată de flăcările lumînărilor, parfumul de smirnă şi de tămîie creau o atmosferă pioasă. Mulţimea, îmbrăcată în tot ceea ce avea mai bun, urmărea desfăşurarea Tedeumului cu o adîncă cucernicie.

Slujba religioasă începuse dimineaţa, devreme, pe la ceasurile nouă. La căderea serii porni de la Palatul Sacru, pe jos, şi preacuccrnicul împărat Romanos al II-lea, înconjurat de înalţii demnitari ai imperiului, iar în urmă veneau senatorii şi puzderia nobilimii. Pe tot traseul străbătut de împărat, poporul îşi arăta bucuria şi entuziasmul fiindcă aflase vestea marii victorii. Mulţimea mai aflase că se va organiza o primire triumfală marelui comandant de oşti Fokas şi că se vor da serbări şi ospeţe, iar împăratul avea să împartă bani supuşilor săi, locuitorilor Constantinopolului, oraşul apărat de Dumnezeu.

Se duse şi Theofano la Biserica cea Mare, tot pe jos, înconjurată de patricienele cu centură şi de celelalte prinţese din suită. înainta cu fruntea sus, fiind ovaţionată de norod. Era tare mîndră, căci fără concursul ei Creta nu s-ar fi unit cu imperiul; Vringas n-ar fi avut pe cine să se sprijine atunci cînd ceilalţi se opuneau ca Fokas să fie numit comandant suprem al expediţiei. Augusta urcă treptele ce duceau la gineceul bisericii (*loc rezervat femeilor în biserici*) şi, privind de acolo mulţimea, inima i se umplu de mîndrie, fiindcă toţi aceşti nobili erau supuşii ei, fiindcă ea domnea şi nu acel om îmbrăcat în straie aurite şi frumos ca un zeu antic, soţul ei, împăratul.

Tedeumul începu şi Theofano fu cucerită de vocea profundă a patriarhului, de psalmodiile cîntăreţilor şi de clinchetul de argint al cădelniţelor. Ceasurile se scurseră, credincioşii nu mai ascultau cu aceeaşi pietate cuvintele sacre, căci obosiseră; aşa că începură să se uite în dreapta şi în stînga doar-doar vor dibui vreun cunoscut, doritori să vadă cum e îmbrăcat, ca să aibă ce bîrfi după aceea. Romanos asculta şi el liturghia şi gîndul lui zbura şi de data aceasta, ca şi atunci cînd flota şi armata porniseră pentru cucerirea Cretei, încereînd să se închipuie pe sine însuşi întorcîndu-se biruitor. Dar goni repede asemenea gînduri şi mintea lui zbură cu mult mai în urmă, în acea epocă îndepărtată cînd lua parte la înmormîntarea împăratului Konstantinos, tatăl său. îşi aduse aminte de el şi deveni livid. Îşi strînse pumnii şi făcu o mişcare ca şi cum ar fi vrut să iasă din biserică, să fugă în altă parte, să bea, să uite, să şteargă din faţa ochilor săi imaginea stăruitoare a lui Konstantinos care părea că-l priveşte cu dojana şi tristeţe. Da, răposatul împărat poate că i-ar fi iertat pînă şi complicitatea la uciderea lui, dar în

nici un caz şi comportarea-i de faţă, care nu era cea dorită de Konstantinos.

— Tată, murmură Romanos printre buze… Tată… Eu nu-s făcut pentru faptele măreţe la care visai, cînd eram copil şi mă luai în braţe. Tată, cînd am ascultat-o şi m-am luat după vorbele ei, voind şi eu să fac ceva, crezusem, bietul de mine, că tu eşti o piedică în calea mea. Tată, am ascultat-o... am încercat s-o apuc pe drumul cel spinos, acela pe care-l doreai tu atît de mult… N-am reuşit… Zadarnic te-ai ostenit. Nespus de nedreaptă ţi-a fost şi pieirea. Chipul tău trist mă urmărea pretutindeni. Acuzaţia aceea gravă mi-a gonit în multe nopţi somnul… Am luptat, dar am fost înfrînt. Femeile, partidele de vînătoare, chefurile, prietenii dezgustători şi josnici, mi-au transformat viaţa într-un calvar. Tată, îmi ispăşesc pedeapsa pentru crima pe care am comis-o... Tată...

Un suspin ii umflă pieptul şi trebui să depună eforturi supraomeneşti ca să-şi menţină trupul nemişcat, pentru ca nimeni să nu-i observe zbuciumul.

Ceasurile se scurseră şi, odată cu lumina palidă a zorilor, Basilevusa se trezea din somn acoperită de ceaţă. Mulţimea din Biserica cea Mare era acum cu mîinile goale. Luminările se topiseră de mult, iar cei prezenţi începură să se privească din nou. Toţi aveau chipurile palide din pricina priveghiului, vocile cîntăreţilor răguşiseră, iar din gura patriarhului cuvintele ieşeau molfăite şi sunau ciudat din cauza oboselii. Sosi şi clipa cînd dangătul clopotelor anunţă sfîrşitul liturghiei. Mulţimea se puse în mişcare. Romanos sărută Sfîrita Evanghelie ce strălucea de nestemate, se auzi ultimul „Slavă ţie, Doamne" şi împăratul porni spre ieşire împreună cu marii demnitari. Norodul îl aclamă din nou şi clopotele începură să bată. Procesiunea imperială porni spre Palatul Sacru urmînd aceeaşi cale pe care o străbăteau de secole împăraţii atunci cînd se duceau, ori se întorceau, de la Sfînta Sofia.

Theofano nu reuşi să adoarmă cînd se găsi din nou în odaia sa. Un eunuc, grămăticul lui Vringas, o aşteptase ca să-i înmîneze un mesaj din partea acestuia. Parakimomenos dorea să discute cu ea. Augusta îi încuviinţă cererea şi-l vesti prin grămătic că-l aşteaptă în sala în care-şi ţineau de obicei consfătuirile.

Iosif era palid din pricina priveghiului, iar ochii încadraţi de cearcăne negre. Părea tulburat şi, mai înainte ca Theofano să-i facă semn, începu:

— Vreau să-i vorbesc înălţimii-voastre despre domestikos. Am auzit multe în legătură cu el. Norodul jură în numele lui. Peste tot, prin cîrciumi, în port şi biserici, nu se aude decît numele lui Nikiforos. Preacuvioasă Augustă, mi-e teamă. Dacă Fokas ar dori, poate deveni mîine, astăzi chiar, împărat. Sînt de părere că nu trebuie să vină în Basilevusa. Nu găsesc că-i necesar să adăugăm gloriei sale, care şi aşa e foarte mare, o primire triumfală, fie ea cît de mică. Şi apoi... Apoi, din cîte ştiu, oastea e mai credincioasă lui Fokas, decît împăratului. Aşadar, dacă se va întoarce aici cu toţi oştenii lui, cei cîţiva varangi pe care-i avem n-o să fie în stare să facă faţă şi să salveze situaţia dacă Fokas nutreşte gînduri rele.

Vringas vorbea repede, respira scurt, mîinile-i tremurau, iar trupul lui mătăhălos tresaltă din cînd în cînd. Theofano îl lăsă să vorbească fără să intervină. Îl asculta şi se gîndea. Iar gîndurile acestea nu-i erau favorabile lui parakimomenos. Pînă în acea clipă Iosif nu-şi arătase adevăratul lui chip. Acum şi-l arăta fără nici o chibzuială. Singurul lucru de care se temea Vringas, în cazul cînd Fokas avea să devină împărat, era faptul că acesta, acaparînd tronul, i-ar fi smuls puterea pe care o exercita acum cu ajutorul Augustei.

— Nu, îi spuse tăios, de îndată ce Vringas tăcu. Fokas trebuie purtat în triumf, e de datoria noastră.

— Atunci, zise Vringas, după ce se gîndi o clipă, să-i organizăm triumful chiar acum, înainte de-a apuca să-şi dea seama de puterea lui. Să vină cu o mică parte din armată, şi-apoi să plece imediat în Asia Mică.

Theofano zîmbi şi dădu din cap.

— Cum doreşti, Iosif. Fie şi acum.

— Voi trimite imediat un helandion în Creta cu ordinul de întoarcere a lui Fokas semnat de Maiestatea-sa. Preacuvioasă Augustă, mulţumesc înălţimii-voastre pentru că m-a înţeles atît de uşor şi de repede.

Se închină şi plecă grăbit, aproape alergînd, şi închise uşa în urmă fără să fi auzit rîsul Theofanei, un rîs triumfător ce părea că pecetluieşte condamnarea şi pieirea lui.

*

Stînd în picioare, Fokas privea de pe fortul de bîrne al helandionului *Sfînta Fecioară Călăuzitoarea* Basilevusa care apărea în zare, împodobită cu turle de aur ce străluceau sub razele soarelui primăvăratic de martie. Îşi frământa creierii ca să găsească un răspuns la marea sa nedumerire: de ce fusese chemat cu atîta grabă în capitală? De ce voiau să-i facă o simplă intrare triumfală pedestră în loc de una mare, aşa cum se cuvenea biruinţei sale? Deşi nu reuşise încă să rînduiască totul în Creta, fusese obligat să lase insula sub comanda lui katepano Mihail, ales în acest scop chiar de Fokas, cu toate că nu era omul cel mai potrivit. De ce fusese oare rechemat? Şi acestea nu erau singurele întrebări care-1 frămîntau. Theofano nu-i trimisese nici un mesaj, nici măcar o vorbă. Ordinul pentru re-chemare, purtînd semnătura lui Romanos, era sec şi formal.

Stătu acolo pe fortul de bîrne al helandionului şi chipul lui ars de soare şi biciuit de vînt fu luminat de un surîs doar în clipa cînd din Basilevusa ajunse, ca un ecou, un freamăt nedesluşit, care, cu cît înainta *Sfînta Fecioară Călăuzitoarea,* cu atît devenea mai clar. Norodul şi arhonţii care se adunaseră în jurul zidurilor ce apărau oraşul dinspre mare îl ovaţionau pe Fokas. Uralele zburau peste apele mării şi ajungeau pînă la urechile lui Nikiforos.

— Mulţi ani trăiască biruitorul, slăvitul comandant de oşti Fokas!

Helandionul se apropie de poarta Sfîntului Ştefan a Cornului de Aur şi acosta pe chei. Fokas, îmbrăcat în uniformă de război şi înconjurat de generalii ce-l însoţeau, coborî la debarcader, în timp ce întreaga Basilevusa vibra de ovaţii:

— Mulţi ani trăiască gloriosul, neînvinsul comandant de oşti!

Nikiforos intră în Basilevusa pe poarta Sfîntului Ştefan şi, în timp ce poporul delira de entuziasm, iar femeile îi aruncau flori de la ferestre şi balcoane, se îndreptă spre palatul lui, conformîndu-se ordinelor primite. Intrarea lui în capitală era neoficială şi numai a doua zi, cînd trebuia să iasă iarăşi din oraş, ca să-şi întâlnească mica armată ce-l însoţea, urma să-şi facă intrarea solemnă în Basilevusa, însoţit de prizonierii şi trofeele câştigate în război, Nikiforos urma să aibă parte de un triumf pedestru.

Ajunse în palatul lui, plin de prieteni şi de duşmani care se prefăceau însă că-i sînt amici fiindcă acum era puternie. După

ce bău o cupă de vin cu ei, se retrase repede în odăile personale, pentru că economul casei, credinciosul Nikolaos, îi făcea mereu semn că doreşte să-i vorbească. Intrînd în camera de culcare, Nikiforos fu uluit văzînd un eunuc necunoscut, îmbrăcat în galben, închinîndu-i-se pînă la pămînt.

— Vă aşteaptă de mult, gloriosule, zise Nikolaos. Vrea să vă înmîneze un mesaj. A ţinut morţiş să vă vadă personal, fiindcă mesajul nu trebui să nimerească în alte mîini, iar conţinutul să ajungă sub ochii vreunui străin.

Eunucul se închină din nou, duse mîna la subsoară. şi scoase un pergament. Fokas îl luă şi, de îndată ce-l desfăcu, chipul i se lumină de bucurie. Era din partea Augustei Theofano. Mesajul începea aşa:

„Slăvitului strateg şi domestikos al armatelor Anatoliei, kir Nikiforos Fokas.

Doresc să fiu cea dintîi persoană care să vă felicite atunci cînd veţi sosi în Basilevusa. Primirea triumfală care vi se va organiza este fără doar şi poate mică în comparaţie cu faptele mari ale domniei-voastre. Mulţumiţi-vă cu ea acum, cred că atotputernicul Dumnezeu va binevoi să vă dăruiască un al doilea triumf, pe măsura meritelor domniei-voastre, pe măsura marii victorii repurtate. Gloriosule, şederea domniei-voastre în oraşul lui Constantin va fi scurtă. Să nu vă miraţi cînd veţi primi ordinul de plecare în themele Anatoliei, fiindcă vechii prieteni ai domniei-voastre vă sînt astăzi duşmani. Victoria pe care aţi obţinut-o i-a speriat pe mulţi. Dar nu şi pe mine, întrucît eu cred că sînteţi un slujitor credincios al Măriei-sale împăratul. Leon eunucul care vă va aduce, gloriosule, acest mesaj, este omul meu de încredere. Gloriosule, îl puteţi întreba tot ceea ce vreţi să aflaţi."

Pergamentul nu era semnat. Fokas îl citi, apoi se întoarse şi-l privi pe Leon.

— Pomeneşte de duşmani, zise Fokas. Nu cumva ştii pe cine anume are în vedere Luminăţia-sa?

— In primul rînd pe parakimomenos, răspunse el fără să şovăie.

— Vringas? strigă Nikiforos neputînd să se stăpânească.

— Da, slăvitule.

Fokas începu să se plimbe prin odaie. Iosif îi fusese totdeauna prieten. O schimbare aşa de mare din partea lui i se părea ceva de neînchipuit, chiar absurd.

— De ce oare? întrebă oprindu-se brusc.

— Nu ştiu, gloriosule, zise Leon plecîndu-şi capul.

— Nikolaos, porunci Fokas eunucului său, răsplăteşte-l cum se cuvine pe spîn.

— Vă mulţumesc, gloriosule, făcu eunucul, dar mai e şi altceva...

— Bine, te ascult...

Spinul îşi întoarse privirea spre Nikolaos, şi Fokas îi făcu semn să plece.

— Astă-seară, spuse Leon în şoaptă, de îndată ce Nikolaos dispăru, trebuie să fiţi singur, gloriosule. O să vă viziteze o persoană. Am să v-o aduc chiar eu, aici în palatul domniei-voastre. Gloriosule, insist, trebuie să fiţi singur. La a treia veghe, după ce se va întuneca...

— O persoană? Cine? zise aproape strigînd Nikiforos cu ochii, strălucind de curiozitate.

— Nu pot să vă spun, gloriosule... La a treia veghe după ce se va întuneca. Şi acum, cu voia domniei-voastre...

*

Pogorîse noaptea. Stînd în tricliniul palatului său, Nikiforos urmărea cum se scurge încet-încet nisipul din clepsidră.

— O, Doamne, cît de greu trece timpul, şopti la un moment dat.

Se ridică şi începu să se plimbe în încăperea goală, împodobită cu mozaicuri multicolore care istoriseau isprăvile strămoşilor lui. După-amiaza o petrecuse în linişte. Prefăcîndu-se că e obosit, îşi îndepărtase, plin de tact, prietenii şi se dusese la culcare. Dar nu fusese chip să dea geană-n geană. Vorbele eunucului îi răsunau mereu în urechi şi-n sinea lui era convins că nimeni, în afară de Theofano, n-avea de ce să vină la el în casă în ascuns. Se tot gîndea la ea şi trupul lui scund, cu puterea-i herculeană, zvîcnea înfiorat. O iubea. O iubea cu o dragoste atît de puternică, încît se mira şi el, fiindcă niciodată nu-l emoţionase într-o asemenea măsură vreo femeie. O adora şi-n faţa acestei iubiri uita pînă şi credinţa-i adîncă în Dumnezeu. Pentru Theofano ar fi fost în stare, în ciuda vârstei sale, să facă

cele mai mari nerozii. Şi acum... acum o aştepta în palatul lui, fiindcă aşa-i poruncea inima, aşa îl lăsase să înţeleagă eunucul.

Mai trecu o oră, însă atît de greu, încît îi venea să urle de nerăbdare. Nici nu se mai gîndea la triumful ce urma să aibă loc a doua zi. Pe duşmanii pe care îi pomenea Augusta în scurtul ei mesaj, ca şi pe Vringas, despre care-i vorbise eunucul, îi gonise de mult din mintea lui.

— Theofano, şopti printre dinţi apropiindu-se de fereastră. O, Doamne! Ce-i cu mine? adăugă imediat, plin de mînie. Parcă aş fi un copil!

Încercă s-o gonească din gînd. Îşi aminti pentru o clipă de triumful care urma să aibă loc a doua zi şi odată cu el şi de Nikitas, care-i vorbise despre Aişe.

— Frumoasă fată, şopti. A avut noroc scăpînd de normanzi.

Fu cuprins din nou de fiori şi lovi cu pumnul în masă.

— Ducă-se pe pustii. Ce-am păţit... Theofano... Dacă ai şti cît mă chinuieşti, m-ai prefăcut într-un băieţandru care nu se gîndeşte decît la tine.

Începu din nou să se plimbe, aruncând mereu cîte o privire spre clepsidră.

— Se apropie ceasul, mormăi la un moment clat. Peste puţin...

Se opri şi, lucru ciudat pentru el, îşi roti privirea în jur şi, văzînd pe masă un disc de argint se apropie, îl luă în mînă şi se privi. Îşi privi chipul, se strîmbă şi lăsă discul să-i cadă din mîini. Nu era frumos. Imaginea ce apăru pe suprafaţa lucioasă i se păru urîtă. Părul său era foarte des, ca şi barba şi mustăţile. Avea nasul acvilin şi culoarea tenului închisă de tot. Nu-şi făcea iluzii, nici nu credea că Theofano îl iubeşte. Avea nevoie de forţa lui, o ştia prea bine. Dar nu-i păsa. O dorea ca femeie, nu ca împărăteasă. Oriunde ar fi văzut-o, pe drum sau la circiumă, s-ar fi îndrăgostit de ea. De acest lucru era sigur.

Îşi opri pentru o clipă respiraţia. Trase cu urechea. I se păru că aude zgomot de paşi pe caldarîm. Alergă Ia fereastră şi privi afară. Nu se înşelase. Două umbre mergeau cu paşi iuţi pe drumul pustiu. Privi mai bine şi pentru o clipă bătăile inimii încetară. Era eunucul care însoţea o femeie.

— Theofano! exclamă Fokas plin de bucurie, şi alergă să-i deschidă personal poarta.

Cum intră, eunucul aruncă o privire în jurul lui.

— Sînteţi singur, gloriosule? îl întrebă în şoaptă, închizînd în urmă-i poarta pe jumătate.

— Da, singur, răspunse Fokas nerăbdător.

Leon făcu imediat cale-ntoarsă, întredeschise poarta şi o femeie se furişă înăuntru ca o umbră. Purta un văl care-i acoperea faţa, iar pelerina îi era simplă, fără broderii şi podoabe de aur.

Nikiforos rămase ca împietrit, fiindcă o recunoscuse de îndată pe Theofano.

— Mă vei lăsa aici la poartă, gloriosule? rîse Theofano ridicîndu-şi vălul.

— Preacucernică Augustă! rosti Fokas şi, îngenunchind, sărută eu buzele-i înfrigurate mîna ce i-o întindea Theofano.

— Gloriosule, ridică-te. N-ai vreo odaie unde să putem sta de vorbă în linişte? întrebă ea rîzînd din nou. Nikiforos se ridică, deschise uşa şi-o pofti în tricliniu. Theofano îşi plimbă privirea peste tot.

— Eşti un adevărat ascet, gloriosule! îi spuse uitîndu-se la cele cîteva piese de mobilă grea care făceau ca încăperea să arate mai mare decît era de fapt. Şi cît de friguros e tricliniul tău, adăugă ea zgribulindu-se.

Nikiforos îşi privi încăperea. Augusta avea dreptate. Tricliniul, deşi era foarte spaţios, avea mai curînd înfăţişarea unui cort militar. Cîteva jilţuri, nişte scaune, un balansoar, suliţe, spade, halebarde, arme bizantine, trofee cucerite în războaie, iar pe pardoseala de marmură, care nu era acoperită cu covoare, se vedeau pieile cîtorva fiare răpuse de Fokas. Simţi că-i plesneşte obrazul de ruşine şi, aşa încurcat cum era, se duse şi ridică de jos discul de argint pe care-l aruncase cu cîteva clipe mai înainte.

Theofano se apropie de un jilţ şi lăsă pelerina pe care o purta să-i alunece de pe umeri.

Fokas se întoarse, o privi, şi trupul lui scund fu cuprins în întregime de un fior ciudat. Sub pelerina-i largă, Augusta purta o tunică de mătase atît de diafană, încît trupul ei. părea că e gol. Nikiforos se făcu roşu ca racul, iar miinile-i începură să tremure. Theofano îşi ascunse un zîmbet de triumf şi se aşeză pe jilţ.

— Gloriosule, începu cu o voce catifelată şi mîngîietoare, am dat dovadă de o mare îndrăzneală venind aici să te întîlnesc, dar trebuia. Era nevoie să-ţi vorbesc fără să ne audă cineva. Aşa

cum ţi-am scris, nu vei rămîne mult timp în Basilevusa. Vringas arde de nerăbdare să te vadă plecînd. Se teme de tine. De aceea n-a vrut să ţi se facă un triumf grandios. Nu vrea ca în Oraşul lui Constantin să intre mari formaţiuni din oastea ta. Cît despre Luminăţia-sa împăratul...

Lăsă să-i scape un suspin, îşi plecă fruntea şi două lacrimi i se prelinseră pe obraji. Nikiforos le văzu, îşi strînse pumnii, dar şovăi. Se hotărî însă brusc şi, apropiindu-se de ea, căzu în genunchi. Se simţea ameţit, ca şi cum ar fi băut un vin tare. Se lupta cu propria-i persoană ca să nu scoată vreun cuvînt şi să-şi trădeze astfel sentimentele. Theofano îşi şterse lacrimile cu o batistă de mătase, oftă şi-apoi zise:

— Împăratului nu-i pasă de nimic, nici de imperiu, nici de Vringas, nici de tine, gloriosule, şi vai, nici chiar de mine...

Ochii i se umplură din nou de lacrimi şi Nikiforos, fără să-şi dea seama, întinse mîna şi i-o strînse pe-a ei. Theofano îşi întoarse privirea, se uită la el şi-i zîmbi.

— Iţi mulţumesc, gloriosule, emoţia şi grija ta sînt un balsam pentru inima mea.

Fokas fu cuprins de o ameţeală şi mai mare. Simţi cum îi fierbe sîngele, se plecă în mod spontan şi începu să-i sărute mîinile cu sete, iar ea, sigură că n-o vede, lăsă să-i scape un zîmbet crud.

— Gloriosule, îi spuse cu aceeaşi voce catifelată, mîngîindu-i cu o mînă părul. Dacă ar fi fost altfel, dacă şedeai tu pe tron în locul lui Romanos, dacă aş fi fost Basilisa ta, cît de fericită m-aş fi simţit...

Lui Nikiforos nu-i venea să creadă ceea ce auzea, îmbătat de-a binélea de vorbele ei, uitînd în faţa cui îngenunchease, îşi înălţă capul, întinse mîinile, o îmbrăţişa şi buzele i le căutară pe ale ei.

— Gloriosule! strigă Theofano luptîndu-se să scape din îmbrăţişarea lui. Gloriosule, ai uitat cine sînt eu şi cine eşti tu?

Ca şi cum ar fi primit un duş rece, Fokas se îngălbeni şi-şi retrase mîinile.

— Iertaţi-mă, iertaţi-mă, slăvită Augustă. O, Doamne... am depăşit măsura, am uitat cu cine am de-a face. Am vrut să mă folosesc de momentul acesta de slăbiciune de care aţi dat dovadă. Cum o să mă puteţi ierta, slăvită Augustă?

Căzu din nou în genunchi în faţa ei şi, cu capul plecat, aştepta verdictul. Theofano nu se grăbi să-i răspundă. Se gîndea. Nikiforos nu-i plăcuse niciodată ca bărbat. Dar avusese loc o conspiraţie care urmărea răsturnarea lui Romanos. Putea să aibă loc şi o a doua. Mai era şi Vringas. Eunucul era tare ambiţios. Acum cînd trăia Romanos o lua în seamă, dar mai tîrziu... îl privi pe Fokas cum stătea îngenuncheat în faţa ei şi se înfiora. Trebuia să spună ceva, să facă ceva. Dacă i s-ar dărui, Fokas avea să fie pentru totdeauna omul ei, legat prin dragoste şi complicitate. Se hotărî brusc.

— Nikiforos, şopti.

El îşi ridică privirea şi Theofano îi deschise braţele.

— Nikiforos, îi şopti din nou, în timp ce buzele acestuia se apropiau de ale ei. Nikiforos...

Începură să cînte cocoşii. Theofano se desprinse din braţele lui Fokas, se sculă, îşi ridică tunica de jos, o îmbrăcă şi, aplecîndu-se, îl sărută cu gingăşie.

— Trebuie să plec, îi şopti. Mai sînt trei ceasuri pînă la ziuă. Nikiforos, nu uita, ai mulţi vrăjmaşi. Fii atent! Viaţa ta e foarte preţioasă pentru mine. Nu ştiu dacă voi putea să te mai văd înainte de plecare, dar gîndul meu, fie că eşti în Basilevusa, fie în altă parte, va fi mereu alături de tine.

— Theofano, draga mea, mi-ai dăruit cea mai mare fericire. O îmbrăţişa şi o acoperi cu sărutări. Theofano, zise îndată, neliniştit. Eunucul!... Ai atita încredere în el. Dacă va vorbi, dacă-i va scăpa fie şi un singur cuvînt..,

— Nu va vorbi, nu te teme, e omul meu de încredere, îl sărută din nou şi, păşind în vîrful picioarelor, se apropie de uşă.

— Fii atent, dragul meu, repetă, oprindu-se în prag. Ai mulţi vrăjmaşi. Păzeşte-te!

Fokas deschise uşa şi aruncă o privire în anticameră. Eunucul dormea pe un scaun.

— Leon, strigă Theofano.

Eunucul sări în sus ca ars şi se încovoie adînc.

Fokas urmări prin crăpătura porţii întredeschise cele două umbre pînă cînd se îndepărtară, dispărînd în întunericul străzii. Apoi închise poarta şi porni spre odaia lui. Timpul trecuse şi trebuia să se pregătească de plecare. Urma să părăsească singur Basilevusa şi apoi să-şi facă intrarea solemnă cînd soarele va începe să se înalţe pe bolta cerească.

Încă nu se luminase de-a binelea şi norodul se revărsase zgomotos pe străzile Constantinopolului ca să ocupe un loc de unde să-l vadă şi să-l aclame pe gloriosul domestikos care urma să-şi facă intrarea triumfală pedestru. Dis-de-dimineaţă, moţăind încă, turmentat şi vizibil obosit, Romanos se pregătea să ia parte la triumful lui Fokas. Gîfîind, se lăsă îmbrăcat în tunica-i grea, fu încălţat în coturni de purpură şi apoi i se puse pe cap coroana strălucind de pietre scumpe. După ce şambelanii şi patricienii din suită îl împodobiră şi-l gătiră, Romanos trecu, ca o vie şi palidă statuie de aur, prin nenumăratele săli ale Palatului Sacru unde era adunată nobilimea, ascultă cu indiferenţă ovaţiile care se repetau de fiecare dată cu prilejul unor asemenea împrejurări, coborî scările de marmură, încălecă pe calu-i alb ca zăpada, şi atunci procesiuunea, avînd în frunte pe protostvator (*mareşalul curţii imperiale*), care ţinea lancea imperială cu stindardul din mătase purpurie grea, se puse în mişcare şi porni spre Sfînta Sofia.

Norodul ovaţiona şi uralelc lui ajungeau la urechile lui Romanos ca un vuiet.

— Mulţi ani trăiască basileul! Mulţi ani! Mulţi ani!

Norodul ovaţiona şi gesticula, iar el, înaintînd ţeapăn pe cal, ajunse la Augusteum în aceeaşi clipă în care, călare pe un măgăruş, venea şi patriarhul ca să-l întâmpine, înconjurat de preoţimea îmbrăcată în cele mai strălucitoare odăjdii.

Romanos şi bătrînul patriarh Polyefktos descălecară, se sărutară şi îşi făcură intrarea în Sfînta Sofia împreună, în timp ce dascălii şi preoţii psalmodiau imnuri închinate Sfintei Fecioare Călăuzitoarea, patroana oştilor de neînvins, care dăruise victoria preacucernicului împărat.

Îmbrăcată în straie de sărbătoare, mulţimea anonimă, târgoveţi, neguţători, lucrători, femei şi copii, se adunase dis-de-dimineaţă în faţa porţii închise aşteptând clipa cînd avea să se deschidă, clipa în care logofătul dramului (*ministrul comunicaţiilor, al treburilor interne şi al poliţiei în administraţia de stat bizantină*) urma să pună pe capul lui Fokas cununa de aur, clipa în care comandantul oştilor urma să intre în Basilevusa ca s-o străbată de-a curmezişul împreună cu oastea, prizonierii, trofeele şi să ajungă la Biserica cea Mare pentru a fi primit în mod solemn de împărat.

La un moment dat poarta se deschise trosnind, goarnele răsunară şi Nikiforos, îmbrăcat în uniforma strălucitoare a comandantului suprem al armatei Anatoliei, înainta singur, lăsîndu-i pe generali în urmă. Şi în timp ce norodul ovaţiona cît îl ţinea gura, logofătul dromului aşeză pe capul descoperit al lui Fokas cununa de aur a învingătorului.

Goarnele răsunară din nou şi Fokas porni pe drumul larg, pietruit, ce ducea la Biserica cea Mare. Fokas înainta, iar după el venea o tourmă (*unitate militară din oastea bizantină, avînd un efectiv de 6.000—7.000 de oameni*) de oşteni cu arme, platoşe şi scuturi strălucitoare, apoi urma jalnica procesiune a prizonierilor, avînd în frunte pe bătrînul emir, pe fiul acestuia, Anemaş, pe fiicele, nepoatele şi întregul lui neam, iar la sfîrşit demnitarii emirului, oştenii, femeile, copiii şi alte persoane civile.

Mulţimea îl acoperea pe triumfătorul general cu florile pe care le arunca de la balcoane şi ferestre, iar el păşea cu capul sus, purtînd pe părul negru ca pana corbului cununa de aur ce strălucea sub razele soarelui. Norodul ovaţiona şi gesticula, iar Nikitas, care vedea un triumf şi participa pentru întîia dată la o procesiune victorioasă, privea încîntat miile de făclii ce ardeau de-a lungul drumului ce-l străbăteau, mangalurile cu jăratic ce răspîndeau în jurul lor miros de tămîie, covoarele expuse la ferestrele caselor locuite de târgoveţi, bogătaşi şi arhonţi, vasele de aur ce străluceau pe pervazurile acoperite cu stofe preţioase. Procesiunea triumfală înainta pe drumul presărat cu flori şi înmiresmat de arome îmbietoare pînă cînd ajunse în marea piaţă din faţa Sfintei Sofia, Augusteum, şi acolo se opri brusc, supunîndu-se semnalului dat de un gornist care păşea alături de Fokas. Procesiunea se opri, oştenii rămaseră pironiţi pe locurile lor, iar prizonierii încercară un sentiment de groază. Gloriosul domestikos urma să intre în Sfînta Sofia unde-l aştepta împăratul. Apoi, Romanos avea să meargă la hipodrom unde trebuia să aibă loc ceremonia umilirii învinşilor. Nikiforos, împreună cu toţi generalii lui, ajunse la Biserica cea Marc, intră, şi imediat cântăreţii începură să psalmodieze imnul victoriei, cel intonat de Moise şi iudei atunci cînd fuseseră eliberaţi din captivitatea faraonilor: „Domnului să ne-nchinăm, binecuvîntă fie numele celui care în mare aruncă călăreţ şi cal"...

Psalmodierea imnului se termină, iar Romanos, rece şi imperturbabil, părăsi, conform ceremonialului, Biserica cea Mare

şi porni spre Palatul Sacru, în timp ce norodul şi cu arhonţii nu mai conteneau cu uralele, amestecînd, în ovaţiile lor, numele împăratului cu cel al lui Fokas.

— Mulţi ani trăiască basileul, măreţul, preacucernicul, neînvinsul. Mulţi ani trăiască slăvitul domestikos Nikiforos Fokas. Mulţi ani trăiască biruitorul basileu Romanos.

Romanos se întoarse la Palatul Sacru, iar Fokas porni spre hipodrom. La ora stabilită sosi si basileul împreună cu suita lui, se aşeză pe tron şi privirea-i rece se pironi pe şirul cel fără de sfîrşit al prizonierilor, pe stindardele sarazine purtate acum de oştenii lui Fokas, pe cozile de cal, armele, şirul de cai şi de cămile, pe femeile care tremurau şi încercau să-şi acopere obrazul ca să nu vadă învingătorii lacrimile ce curgeau şiroaie din ochii lor. Romanos privea fără ca pe chipul lui tineresc şi obosit să se întipărească vreun sentiment. Numai atunci cînd în gloata prizonierilor zări, înaintea oştenilor, un bătrîn cu capul ras, care se străduia să-l ţină cît mai sus, atît cît îi îngăduiau anii, şi înţelese că acesta e emirul, fu cuprins de o mare curiozitate şi începu să cerceteze cu privirea femeile care mergeau în urma acestuia. Văzu cadînele, o zări şi pe Aişe, şi o dorinţă pătimaşă apăru pentru o clipă în ochii lui. Se stinse însă repede, fiindcă marele prepozit se întoarse spre locul unde stătea el şi îl privi, ca şi cum voia să spună că totul e pregătit şi că solemnitatea putea să înceapă.

Romanos dădu uşor din cap şi crainicul imperial lovi de trei ori cu bastonul de fier scutul de metal ce atîrna de un eşafodaj. Şi atunci, mai înainte ca ecoul metalului su se stingă, basileul se ridică, sprijinit de doi patricieni, asa cum cerea eticheta curţii, făcu fără grabă semnul crucii, mai întîi spre locul unde se afla partida Albaştrilor şi apoi spre locul partidei Verzilor. După aceea Romanos se aşeză din nou pe tron, în timp ce crainicul Albaştrilor începu să cînte un psalm reluat apoi de întreaga mulţime:

— Slavă Domnului, biruitorul agarenilor. Slava Domnului, cuceritorul cetăţilor agarene. Slavă Domnului, care a pedepsit pe tăgăduitorii Sfintei Fecioare.

Hipodromul răsună de psalmii, iar cînd se sfîrşi şi ultima strofă, prizonierii, supunîndu-se poruncii generalilor bizantini, căzură în genunchi. în acelaşi timp începură să fie azvîrlite la pămînt, provocînd un zgomot asurzitor, stindardele şi armele

sarazinilor pe care pînă atunci le ţineau oştenii lui Fokas. Şi-n clipa aceea, înainte de a se depune praful stîrnit de aruncarea atîtor mii de arme, crainicii începură să strige, vocea lor fiind reluată de mulţimea adunată în tribunele hipodromului:

— Căzură vrăjmaşii noştri, Doamne!

Atunci, protonotarul dramului (*primul dintre locţiitorii logofătului dromului*), care se afla în arenă, îl obligă pe Kouroupas să urce împreună cu el treptele ce duceau spre tronul basileului. Cînd ajunseră în faţa lui Romanos, protonotarul, cu o mişcare bruscă, îl trînti la pămînt şi, apucînd piciorul drept al basileuhii, îl puse pe trupul emirului în chiar clipa în care protostratorul (*primul aghiotant al basileului bizantin*) atingea cu lancea din mîna dreaptă a lui Romanos grumazul învinsului.

— Mulţi ani trăiască basileul, măreţul, preacucernicul şi atotbiruitorul! Mulţi ani trăiască slăvitul domestikos Nikiforos Fokas! izbucniră din nou ovaţiile mulţimii, în momentul in care emirul fu umilit la picioarele împăratului rigid şi rece.

După umilirea lui Kouroupas în prezenţa a mii şi mii de oameni, ceremonialul triumfului la care lua parte şi împăratul se sfîrşi. Imediat, şi în timp ce emirul, condus de protostrator, se ducea să ia loc pe băncile rezervate Albaştrilor, unde se şi găseau rubedeniile lui, drept dovadă că Romanos nu avea de gînd să-l încarcereze, începu să defileze, prin faţa mării de oameni care nu înceta să-şi arate entuziasmul, oastea şi prizonierii.

Ore în şir au trecut prizonierii, capturile, veşmintele de aur, odoarele, armele oştirii sarazine stivuite în căruţe, stindardele şi mîndrii cai ai emirului. Mulţimea ovaţiona şi glasul ei ajungea ca vuietul mării dezlănţuite pînă la gineceul bisericii Sfînta Maria din Halkoprotion, unde, şezînd pe un tron, mai frumoasă ea niciodată şi înconjurată de eunuci şi patriciene cu centură, Theofano privea marşul triumfal, în timp ce în sinea-i se gîndea la noaptea pe care o petrecuse în braţele învingătorului.

Nu-şi regreta fapta, pe care-o săvîrşisc cu un scop anume. Poate că Fokas nu era un bărbat frumos, în schimb era comandant de oşti şi numele lui se afla pe buzele fiecărui nobil, fiecărui plebeu. Era strategul de care se temea atotputernicul parakimomenos. Era singurul om care putea să şadă pe tronul ce-l ocupa pe nedrept Romanos. Theofano se gîndea mereu la noaptea care trecuse şi simţea cum o cuprind fiorii. Nikiforos îi

spusese atîtea vorbe de dragoste, şi atît de neaşteptate, o strînsese atît de puternic în braţe, şi vocea îi era aşa de caldă atunci cînd vorbea, încît, închizînd ochii, reuşi să şi-l închipuie alături de ea. Amintindu-şi de Fokas, încercă să-l compare cu singurul bărbat pe care-l cunoscuse în viaţă: basileul. În prima perioadă o iubise. Adică în răstimpul celor trei ani care trecuseră de la căsătoria lor şi pînă la moartea părintelui acestuia, Konstantinos. Apoi... La acest gînd Theofano simţi un fior şi privi în juru-i speriată, să nu fi desluşit careva cele ce-i treceau prin gînd. Nimeni nu se uita la ea. Eunucii şi patricienele priveau spre hipodrom şi din cînd în cînd lăsau să le scape exclamaţii pline de entuziasm. Augusta îşi reluă firul gîndurilor. Romanos îi dăruise trei copii, doi băieţi şi o fată. Şi trecuseră două luni de cînd nu-l mai văzuse între patru ochi. Încercă să-şi amintească de seara aceea ca şi de tot ce se întîmplase atunci. Romanos se întorsese de la o scurtă partidă de vînătoare din Sylivria. N-avea chef şi, contrar obiceiului, nu acceptase să fie însoţit de bufoni şi de curtezane. Rămăsese închis în apartamentele lui. În cursul nopţii, tîrziu de tot, Theofano fu trezită din somn de nişte mîini care-i mîngîiau părul.

„Cum de-mi trec prin cap asemenea gînduri? îşi spuse în sinea ei, muşcîndu-şi înciudată buzele. Din acea seară nu l-am mai văzut pe Romanos."

Se forţă să nu se mai gîndească la el, dar întrucît privirea îi cădea pe tronul lui, îşi reamintea de toate amănuntele, în acea seară Romanos se purtase foarte gingaş cu ea. Discutaseră despre numeroase lucruri, însemnate şi neînsemnate, ca şi cum ar fi fost o pereche îndrăgostită şi n-ar fi trăit atîta timp despărţiţi. Îşi aduseseră aminte de clipele fericite din trecut şi, pe negîndite, se îmbrăţişaseră.

„O singură noapte frumoasă în noianul atîtor nopţi urîte, monologa în sinea-i Theofano. E nedemn. Nedemn ca soţ şi ca împărat. Viaţa lui nu-i decît un şir neîntrerupt de petreceri şi chefuri. Nimic altceva."

Îl goni din minte şi evocă din nou figura lui Nikiforos. Încercă să-şi închipuie cum ar fi arătat alături de el, în cazul cînd într-o zi va deveni împărat, şi un fior rece îi trecu prin corp, pentru că Romanos trebuia să dispară din rîndul celor vii, după care va fi obligată să-l accepte pe domestikos ca bărbat. Se înfiora, dar

din minte nu-i dispăru imaginea lui Fokas cu coroana imperială pe cap.

— O, Doamne, ia uitaţi-vă la domestikos! auzi Theofano ciripind un glas gingaş lîngă ea. Ce caraghios pare cu acea cunună de aur pe cap!

Augusta îşi încruntă sprîncenele. Vorbise o patriciană cu centură, fiica lui katepano Theodosios.

— Evdokia! se răsti Theofano. Cum de îndrăzneşti să vorbeşti cu atîta lipsă de respect despre gloriosul nostru strateg?

Fata se ruşina şi-şi plecă fruntea.

— Să mă ierte Luminația-ta, rosti ea în şoaptă.

— Bine, te iert, spuse Theofano, ascunzîndu-şi un zîmbet, fiindcă, privind spre hipodrom, îl văzu pe Fokas şi, ca femeie ce era, îi păru şi ei tare caraghios.

Aşa cum se prezenta, cu picioarele scurte, îmbrăcat într-o uniformă strălucitoare şi purtînd pe cap cununa de aur, părea o caricatură alături de generalii atletici şi de varangii corpolenţi ce-l înconjurau.

Nikiforos avea impresia că trăia un vis. Uralele mării de oameni nu-l impresionau nicidecum. Visa treaz. Îşi amintea şi el de noaptea trecută şi corpu-i butucănos era străbătut necontenit de fiori. Mîna dreaptă se ridica mereu, involuntar, şi-i mîngîia buzele care sărutaseră cu patos buzele senzuale ale Theofanei. Se gîndea la ea şi-l uimea curajul de care dăduse dovadă, fiindcă nici o clipă nu-i trecuse prin gînd ideea că Theofano venise să i se dăruiască intenţionat, şi că n-o cucerise el. Erau şi momente cînd îi părea rău, momente fugare cînd îşi judeca fapta cu asprime, cînd adînca lui pietate se revolta. Dar aceste momente durau foarte puţin, fiindcă în faţa ochilor îi apărea mereu aceeaşi imagine, cea care o înfăţişa pa Theofano goală în braţele lui.

Trecu ultimul prizonier şi cele din urmă trofee. Marea de oameni care inundase hipodromul răguşise tot aclamînd. Împăratul se ridică de pe tron. Norodul şi arhonţiî îl ovaţionară pentru ultima dată. Timpul trecuse şi odată cu el luase sfirşit şi primirea triumfală. Fără să-şi dea jos cununa de aur pe care o purta pe cap, Nikiforos se întorcea acasă şi acolo avu prilejul să vadă cît de mult adevăr conţineau vorbele rostite de Theofano, fiindcă un spătar îl şi aştepta cu un ordin semnat de Romanos.

Biruitorul strateg trebuia, să plece peste două zile în themelc Anatoliei.

Vringas, şopti printre dinţi Nikiforos, cîndva mi-a fost prieten. Trebuie să-l văd şi să-i vorbesc. Vreau să-i risipesc ideile care au început poate să-i treacă prin cap.

Îi chemă pe Nikitas, care-l însoţea tot timpul, scrise în grabă cîteva cuvinte pe un pergament şi i-l dădu poruncindu-i să-l înmîneze puternicului parakimomenos.

Chrisoloras se întoarse repede. Vringas refuzase să-l primească. Nikitas înmînase pergamentul unui eunuc, grămătic de-al lui Vringas, şi acesta se întorsese comunicîndu-i răspunsul: „Parakimomenos nu putea să-l primească pe gloriosul general pentru că ere foarte ocupat. Poate că-l va primi mîine. Avea să-l anunţe".

Fokas ridică din umeri.

— Bine, Nikitas, îţi mulţumesc, spuse. Poţi pleca. Nu, mai stai puţin... Poimîine voi pleca în themele Anatoliei. Tu... zîmbi Fokas şi-l bătu prieteneşte pe umăr, adăugind: Tu poţi să rămîi ca să vezi unde vor fi duşi emirul şi rubedeniile lui.

Chrisoloras se înroşi, iar Nikiforos izbucni în hohote de rîs.

— De ce, Nikitas, Aişe e frumoasă şi tu eşti tânăr. Nu văd nimic rău sau ciudat în interesul pe care i-l porţi fetei. Apoi... dacă o vei convinge să devină creştină, vei săvîrşi o faptă pe placul Domnului.

Chrisoloras se aprinse mai mult şi vru să spună ceva, dar Fokas nu-l lăsă.

— Nikitas, poţi să te duci. Ne mai vedem şi mîine.

Chrisoloras părăsi palatul lui Fokas şi porni spre casa părintească. Fiind magister, tatăl lui aflase probabil ceva despre locul unde urmau să fie duşi emirul captiv şi rubedeniile sale. Şi, într-adevăr, aflase. Romanos îi rezervase un palat în afară de Basilevusa. Emirul urma să înnopteze în micul palat de vară al lui Romanos, cu vedere spre Cornul de Aur.

Nikitas n-avu răbdare să asculte mai multe amănunte. Plecă din palatul părintesc şi o luă către Cornul de Aur.

Stînd pe un scaun scund lîngă fereastră, Aişe privea întinderea întunecată a mării care oglindea luminile corăbiilor ancorate în liman. Ziua care trecuse fusese grea, plină de încercări. Mai întii marşul prin Basilevusa şi apoi defilarea de la hipodrom. În urechi îi vuiau încă ovaţiile mulţimii, iar ochii i se

umpleau de lacrimi ori de cîte ori îşi amintea de umilirea emirului, fratele răposatului ei tată. După primirea triumfală a lui Fokas o cuprinsese neliniştea pentru soarta ce le era hărăzită. Fokas il vizitase de cîteva ori pe Kouroupas atunci cînd era prizonierul lui în Creta, iar acesta le destăinuise rubedeniilor sale cele discutate. Gloriosul domestikos încercase să-i facă emirului captivitatea cît mai uşoară eu putinţă şi-l asigurase că, sosind la Constantinopol, nu va avea parte de-o soartă vitregă.

Aişe ştia toate acestea, dar nu-i dispăreau din faţa ochilor scenele îngrozitoare de la tîrgul de sclavi care fusese deschis îndată după căderea cetăţii, chiar pe locul unde se ridicase cîndva, semeţ, oraşul Handakas. scene pe care le urmărise de departe. Neguţătorii de sclavi, adevăraţi ulii răpitori, care însoţiseră armata lui Nikiforos, la cinci sau şase zile după victoria repurtată de domestikos, cînd dărîmarea zidurilor cetăţii era încă în toi, începură, în piaţa centrală a oraşului emirului, vînzarea prizonierilor. Atunci, fete tinere, frumoase şi neprihănite, pe care nici o privire de bărbat nu le pîngărise vreodată, fură dezbrăcate în faţa ochilor lacomi ai oştenilor care urmăreau acest spectacol şi vîndute pentru cîţiva galbeni unor neguţători, care, la rîndul lor, urmau să le vîndă mai departe, scoţînd un cîştig dublu şi chiar triplu. În clipele acelea pămîntul se cutremura de strigătele sfîşietoare, rugăminţile şi de hohotele de plîns ale atîtor nenorociţi, copiii îşi pierduseră, mamele, bărbaţii nevestele, iar fraţii surorile. Două sute de mii de sclavi fură vânduţi la Handakas; două sute de mii de familii fură aruncate în doliu şi disperare.

Aişe îşi întrerupse firul gîndurilor de îndată ce eunucul Ahmed intră în tricliniu.

— Stăpînă, i se adresă acesta, drungarios Chrisoloras întreabă dacă poate să vă vadă.

Ochii fetei străluciră do bucurie.

— Să poftească, rosti voioasă. Nu, Ahmed, aşteaptă puţin!

Se sculă, alergă la oglindă, se privi, îşi aranja feregeaua vaporoasă şi apoi făcu semn eunucului să-l poftească înăuntru pe musafir.

Nikitas se opri în prag şi-o îmbrăţişa cu privirea. Era frumoasă, şi gingăşia ei copilărească îl emoţiona. Nu putea afirma c-o iubeşte. Dar era singura femeie care, ori de cîte ori se afla lingă ea, îl făcea s-o uite pe cealaltă, pe Theofano, prima şi unica lui

dragoste. O privi cîteva clipe şi, văzînd cum se înroşise sub feregeaua albă de mătase care-i ascundea chipul, lăsîndu-i neacoperiţi doar ochii luminoşi, înainta spre ea şi-i spuse:

— Aişe, am venit să-mi iau rămas bun. Adineauri l-am văzut pe unchiul tău căruia i-am comunicat hotărîrea împăratului, îi dăruieşte cîteva domenii şi un palat. Sînteţi liberi...

— Liberi! strigă Alse. Vom pleca din Oraşul lui Constantin!

Vocea ei avea ceva ciudat. Un amestec de bucurie şi tristeţe.

— Nu, nu veţi pleca din Basilevusa, răspunse Chrisoloras cu şovăială în glas, temîndu-se să n-o rănească. Veţi fi liberi să mergeţi unde doriţi, aici în apropierea Basilevusei.

— Liberi, murmură Aişe, încereînd, prin repetarea cuvântului, să înţeleagă ce înseamnă această stranie libertate.

Nikitas nu-i răspunse.

— Pleci? îl întrebă, evîtîndu-i privirea.

— Da, peste cîteva zile. Îl voi însoţi pe slăvitul domestikos în Anatolia.

— Iarăşi război? întrebă Aişe înfiorată. Chrîsoloras nu-i răspunse nici de astă dată.

— Ai să-mi lipseşti, şopti Aişe şi imediat, fiindu-i parcă ruşine că-şi trădase sentimentele, îşi întoarse privirea spre fereastră.

— Şi mie ai să-mi lipseşti, zise Nikitas tot în şoaptă. Ai să-mi lipseşti pentru că te consider ca... pe o soră, se grăbi să adauge, observlnd fiorul care străbătu trupul fetei.

— Ca pe o soră... i se auzi printre suspine vocea, şi în ochii ei licăriră două lacrimi.

Nikitas se zăpăci. De la căderea cetăţii Handakas o văzuse doar de cîteva ori pe nepoata emirului. Se împrietenise cu fiul lui Kouroupas, Anemaş. îi povestise cum scăpase de o moarte sigură, mulţumită verişoarei lui şi acesta, ori de cîte ori îl vizita Nikitas, o chema şi pe Aişe ca să le ţină tovărăşie, sau să le cînte, pe înserat, cu vocea-i melodioasă.

— Aişe, rosti Nikitas după o scurtă tăcere. Trebuie să plec. Îţi doresc mult noroc. Nădăjduiesc să te revăd cînd mă voi întoarce.

— Cînd, Nikitas? Cînd? rosti aproape strigînd fata.

— Nu ştiu, fu obligat el să mărturisească. Slujesc sub ordinele gloriosului domestikos. Cînd se va întoarce el îl voi urma şi eu... Adevărat, nu ştiu cînd.

Urmă o nouă tăcere, care fu întreruptă brusc atunci cînd se auziră nişte paşi grăbiţi şi. o voce carc-l striga pe nume:

— Nikitas! Nikitas!

Era Anemaş, fiul emirului.

— Nikitas, pleci? întrebă Anemaş intrind în tricliniu. Era un tînăr înalt, bine legat, să tot fi avut treizeci de ani, nu prea negricios, cu o mustaţă subţire, barbă ascuţită şi trăsături regulate. Nu era nici frumos, dar nici urît. Ochii lui negri îşi schimbau mereu expresia, dînd chipului său un aer de-o naivitate copilărească uneori, iar alte ori de ciudată cruzime.

— Pleci? Cînd? îl întrebă din nou Anemaş. Vei lipsi mult timp?... Nu ştii... Păcat, o să-ţi duc clorul şi, ca să fiu sincer, aveam nevoie de tine.

Îl trase deoparte şi-i şopti ceva. Nikitas îl privi uimit.

— De cînd? întrebă acesta.

— De vreo cîteva zile, răspunse fiul emirului. Totul a pornit de pe corabia care ne aducea aici. Acolo, ascultând liturghia, am dorit să-ţi cunosc zeul. Un cleric a binevoit să mă catehizeze... Nikitas, nu te entuziasma. încă nu m-am hotărît. îl ascult doar. La fel şi Aişe... Nu, ti-a spus?

Fata întoarse din nou privirea. spre fereastră.

— Nu, nu mi-a spus, rosti Nikitas îngîndurat, fără s-o slăbească din ochi. Vă urez amîndurora să cunoaşteţi cît mai curînd credinţa cea adevărată, adăugă de îndată grăbit, fiindcă simţea nevoia să plece şi să se gîndească singur la ceea ce abia acum începea să priceapă.

Îşi luă rămas bun, părăsi palatul rezervat emirului şi, cu paşi înceţi, porni spre casa-părintească.

*

Într-o dimineaţă posomorîtă de ianuarie, departe, în Asia Mică, aproape de porţile Ciliciei (*regiune muntoasă în sud-ostul Asiei Mici, despărţită de Siria prin munţii Amanos – azi Gâvur Daglari*), comandantul suprem al armatelor Anatoliei, Nikiforos Fokas, călare pe murgul lui, îşi trecu în revistă oastea. Rândurile armatei, care era aliniată pe o cîmpie, se întindeau pînă hăt departe. Pedestraşii şi călăreţii, îmbrăcaţi în uniforme strălucitoare, stăteau nemişcaţi, în timp ce prin faţa lor trecea slăvitul domestikos. Fokas îi privea cu mîndrie şi cuvintele ce le rostea îi umpleau pe războinici de înflăcărare, insuflau inimilor lor curaj în vederea marilor bătălii pe care urmau să le poarte curînd. Aceste bătălii, după cum le făgăduia Fokas, aveau să zdrobească forţa emirului din Alep,

Seif Eidolah, care provocase multe suferinţe populaţiei creştine din Asia Mică.

Lunile care trecuseră din aprilie, cînd Fokas sosise în Asia Mică şi pînă acum, în ianuarie, nu se scurseseră fără rost. Domestikos rechemase o mare parte a oastei sale din Creta şi, împreună cu noile forţe pe care le recrutase din themele Anatoliei, ajunsese să aibă sub comanda sa două sute de mii de războinici. O sută şaptezeci de mii de pedestraşi şi treizeci de mii de catafracţi, înalţi ca brazii.

— Cu ajutorul lui Dumnezeu şi-al Sfintei Fecioare, strigă Nikiforos, cu vocea-i răsunătoare, agarenii vor fi zdrobiţi ca şi în Creta. Cu ajutorul lui Dumnezeu şi-al Fecioarei care ne proteguieşte, voi, fraţii mei, veţi intra biruitori în cetatea Alepului şi întregul oraş va fi al vostru, ca şi Handakas cu un an în urmă. Cu ajutorul lui Dumnezeu...

Nikiforos înainta călare şi se oprea în faţa fiecărei tourme. Cuvintele răsăreau firesc din pieptu-i larg. Oştenii, pedestraşi şi călăreţi, le sorbeau şi-şi îndreptau şi mai mult ţinuta, strîngeau mai cu putere armele şi strigau într-un glas: ”Cu un asemenea comandant vom fi biruitori pretutindeni”.

— Cu ajutorul lui Dumnezeu, asculta şi Nikitas cuvintele lui Nikiforos, călărind lingă comandantul său, fiindcă în afară de gradul de drungarios, purta şi titlul de adnumiastis (*ofiţer superior în armata bizantină, însărcinat cu aprovizionarea armatei*), iar inima i se umpiea de bucurie şi nici un alt gînd, în afară de cel al apropiatei bătălii împotriva păgînilor, nu-i trecea prin cap.

— Cu ajutorul lui Dumnezeu…

Nikiforos ajunse la ultimele rînduri ale armatei, după care, dînd pinteni calului, porni în galop ca să-şi ia locul în fruntea oştenilor deoarece, ca întotdeauna, dorea să fie în prima linie, să lupte ca un simplu oştean, să-şi înfigă lancea în trupurile sarazinilor, să se îmbete de iureşul luptei, să servească drept pildă şi să nu-şi lase oamenii, nici măcar o clipă, pradă gîndurilor că nu vor putea înainta, spulberînd rîndurile păgînilor, şi că nu vor ieşi biruitori, indiferent de puterea acestora.

Pedestraşii şi călăreţii se puseră în mişcare, iar munţii ce se înălţau în faţa lor şi cîmpia întreagă răsunară de tropotul cailor şi al pedestrimii care porniseră să acopere iarăşi de glorie armele preacuviosului împărat al Bizanţului Romanos al II-lea, care, ca întotdeauna, se afla la Constantinopol, departe de

oştire, în tovărăşia măscăricilor, a curtezanelor şi a tinerilor patricieni. Aceştia preferau îmbrăţişările femeilor, gloriei războiului.

Oastea lui Fokas înainta ca un fulger. În răstimp de numai douăzeci şi două de zile, oamenii lui, adevăraţi demoni, nimiciră, pîrjoliră şi raseră de pe suprafaţa pămîntului numeroase sate, ogoare, recolte, înălţînd stindardele imperiale deasupra fortificaţiilor şi turnurilor a cincizeci şi cinci de oraşe şi cetăţi considerate pînă atunci de necucerit. Slăvitul domestikos înainta biruitor. Armata lui capturase mii de prizonieri şi atît de multe trofee şi arme, încît fu nevoie de mii de căruţe ca să le ducă la destinaţie, în magaziile imperiale, unde era înregistrat totul. Armata birui, dar fu cuprinsă de oboseală, fiindcă luptase fără a se odihni nici o clipă timp de trei săptămâni. Fokas se hotărî să se oprească un timp pentru că se apropiau şi sărbătorile Paştelul. Opri înaintarea, se întoarse în Caesarea şi acolo începu pregătirile în vederea unei noi expediţii, pe care avea de gînd s-o pornească îndată după sosirea anotimpului răcoros al toamnei.

Ajungînd în Caesarea, gloriosul domestikos primi cele dintîi mesaje de la Constantinopol, trimise de prieteni şi de duşmani, deoarece voiau cu toţii să-l felicite pentru noile sale izbînzi despre care se dusese vestea pe întreg cuprinsul imperiului. Primea răvaşe de la duşmani şi de la prieteni, pe unele le citea cu atenţie, pe altele le arunca, şi inima i se umplea de bucurie ori de cîte ori primea, şi aceasta se întîmpla foarte rar, vreun mesaj personal din partea Augustei care, înţeleaptă cum era, nu-i pomenea niciodată de noaptea pe care o petrecuseră împreună, ci doar îl felicita pentru marile victorii obţinute sau îi făgăduia că cele cerute de el, ca să-şi poată continua ofensiva în cursul toamnei, urmau să-i fie trimise cît mai curînd... Îl felicita şi-i făgăduia. Dar printre rîndurile acestor mesaje Nikiforos citea ceea ce dorea: interesul Augustei faţă de el, faţă de viaţa şi viitorul lui, care, după cum îi scria, urma să fie mult mai strălucit decît îşi închipuia el.

Fokas mai afla şi alte lucruri, care-l nelinişteau, fiindră prietenii îl informau că Romanos nu o ducea prea bine. Sănătatea lui devenea tot mai şubredă, deseori nici nu mai părăsea Palatul Sacru, petrecîndu-şi zilele închis în apartamentele lui. Cînd se simţea ceva mai bine ieşea în oraş ca să petreacă pînă ce se îmbolnăvea din nou, şi aşa o ţinea

întruna. Aflînd asemenea lucruri despre starea sănătăţii împăratului, inima lui Fokas se strîngea de teama morţii subite a suveranului, căci asta ar fi distrus tot ceea ce făurise el. Într-o zi, neputînd să mai rabde, Fokas îl chemă pe Chrisoloras la palatul unde locuia şi-i spuse:

— Nikitas, vreau să te duci la Constantinopol. Am primit o mulţime de veşti, dar se cam bat cap în cap, aşa că numai dacă te vei duce personal acolo, voi avea putinţa să aflu adevărul...

Fokas tăcu brusc, se gîndi puţin cum să întoarcă fraza ca să nu-şi trădeze sentimentele, apoi continuă:

— Trebuie s-o vezi neapărat pe preacucernica Augustă. Numai ea poate să-ţi spună dacă Măria-sa împăratul e bolnav, dacă nu trage cumva să moară.

Înghiţi în sec şi, luînd o nouă hotărîre, i se destăinui deschis:

— Nikitas, trebuie să aflu. Cît timp tronul e ocupat de Romanos, nimic nu poate periclita viitoarea noastră expediţie. Dacă dispare, totul se va duce pe copcă, fiindcă se vor ivi mulţi pretendenţi care vor căuta să pună mîna pe tron, întrucît feciorii lui Romanos sînt încă minori. Apoi... mai e şi parakimomenos. Cîndva mi-a fost prieten, dar acum mă tem c-a devenit un duşman perfid...

Nikitas îl asculta şi, în timp ce Nikiforos vorbea, chipul lui devenea din ce în ce mai palid. Domestikos îi cerea s-o vadă între patru ochi pe Theofano, neştiind nimic despre marea-i dragoste pierdută. Îi cerea s-o revadă şi să trăiască astfel din nou chinul de care căuta să scape de ani şi ani de zile, fără să fi reuşit vreodată cu desăvîrşire.

— Trebuie s-o vezi pe Luminăţia-sa Augusta, continuă Fokas, după o scurtă întrerupere, fără să observe paloarea lui Nikitas, şi s-o întrebi de sănătatea împăratului. Cîndva, în Creta, atît în expediţia lui Gogylis cît şi în expediţia noastră, ai fost ochii şi urechile mele. Aş vrea să-mi fii din nou... Nikitas, ce-i cu tine?... Tremuri tot.

— Nimic, gloriosule, zise bîlbîindu-se Chrisoloras. O simplă năduşeală, o să treacă.

Fokas îl privi în ochi şi apoi rosti pe un ton părintesc:

— Ai obosit, Nikitas. Ai luptat bine. Nu degeaba ţi-ai cucerit noul grad. Du-te la Constantinopol. Nu te grăbi eu întoarcerea. Poţi să rămîi acolo chiar şi zece zile, dacă toate merg bine. Dacă

nu, atunci îţi cer să prăpădeşti cîţi cai pofteşti, dar să te întorci cît mai repede cu putinţă.

Fokas îi mai spuse şi multe altele, pe cine trebuia să vadă, cu cine trebuia să vorbească, iar cînd sfîrşi îi întinse mîna ca să-şi ia rămas bun. Chrisoloras se aplecă, sărută mîna întinsă şi părăsi odaia, forţîndu-se în continuare să nu-şi trădeze sentimentele provocate de ordinul comandantului său.

*

— Nikitas! De-ai şti cît mă bucur revăzîndu-te după atîta vreme.

Vocea ei părea plină de sinceritate şi ochii parcă-i străluceau de bucurie atunci cînd se trezi faţă-n faţă cu prietenul din copilărie.

Chrisoloras făcu un pas înainte şi vru să se închine în faţa ei.

— Nu, Nikitas! Nu! rosti Theofano întinzîndu-i mîna. Precum vezi, sîntem singuri, aşa că formalităţile sînt de prisos. Haide, apropie-te. Ei, ce văd, ai ajuns turmarch! Meritai! Meriţi şi dragostea pe care ţi-o poartă slăvitul domestikos. Haide, apropie-te. Ce-o fi vrînd oare gloriosul strateg trimiţîndu-mi omul său de încredere şi vechiul meu prieten?

Vorbea vesel şi simplu, aşa cum ar fi vorbit revăzînd un prieten drag, fără să observe paloarea lui Nikitas.

— Gloriosul strateg m-a trimis la înălţimea-voastră cu porunca de a afla dacă…

— Nikitas! fără titluri… îl dojeni ea. Nu mai eşti prietenul meu? Nu poţi să-mi vorbeşti deschis, liber precum… precum…

Păru că şovăie, coborî privirea şi şopti:

— Iartă-mă, Nikitas, că ţi-am reamintit de nişte lucruri de care poate că nu trebuia să pomenesc…

Tăcură amîndoi. Nikitas o privea şi inima i se strîngea tot mai mult. Nu încetase s-o iubească.

— Nikitas, rosti după puţin Augusta. Spune-mi ce ai de spus, fiindcă nu pot să te reţin mult timp. Vringas ştie că eşti omul de încredere al lui Fokas şi nu va întîrzia să apară. Vorbeşte, te ascult.

— Gloriosul strateg doreşte să afle veşti despre starea sănătăţii înălţimii-sale împăratul. Nişte zvonuri ciudate răzbat pînă la Caesarea şi nimeni nu poate să-i spună care-i adevărul.

Theofano dădu din cap.

— Înţeleg temerile lui, răspunse. Dar linişteşte-l. Măria-sa împăratul n-are nici un motiv ca să se prăpădească. A stat un timp la pat, dar s-a făcut bine şi...

Se opri, îşi coborî cu ipocrizie privirea şi, forţîndu-se, făcu în asa fel ca două lacrimi să-i lucească în ochi.

—...şi, continuă cu o voce aşa de joasă încît abia se auzea, s-a reîntors la vechiul lui mod de trai.

Tăcu din nou, îsi înălţă capul, îl privi pe Nikitas care stătea mut în faţa ei şi adăugă:

— Nikitas, înţelegi ce vreau să spun. Ştie, de altfel, toată Basilevusa. Nu mă obliga să repet niste lucruri care mă rănesc de moarte.

Chrisoloras dădu din cap făcînd-o să înţeleagă că ştie.

O urmărea cum încerca să-şi ascundă emoţia, după cum credea el, şi în sinea lui o compătimea atît de mult, încît i se puse un nod în gît.

— Nikitas, spuse apoi Theofano, cu o voce calmă. Am să întocmesc o epistolă pentru slăvitul domestikos. Are să ţi-o aducă un om de încredere, Leon eunucul. Epistola nu trebuie s-o vadă nimeni. O vei apăra, dacă va fi nevoie, cu preţul vieţii tale. Îmi făgăduieşti?

— Da, cu preţul vieţii mele, rosti Chrisoloras silabisind cuvintele.

Îi întinse mîna şi el îşi lipi buzele reci pe degetele ei.

Nikitas părăsi Palatul Sacru urîndu-l de moarte pe împăratul Romanos, cel ce-o chinuia atît de mult pe femeia pe care el nu şi-o alungase niciodată din minte. Îl ura atît de mult pe împărat, încît, dacă în clipa aceea i-ar fi spus cineva să-l ucidă, n-ar fi şovăit nici o clipă. Stăpînit de asemenea gînduri ajunse în casa părintească şi se duse în odaia lui căutînd să se liniştească.

Nu fu chip să rămînă mult timp singur şi gîndurile-i duşmănoase sălăşluiau încă în mintea lui cînd în pragul uşii îşi făcu apariţia Dimitrios, economul palatului părintesc.

— Stăpine, rosti cu respect, vă caută eteriarch-ul Mihail.

Acesta îl privi cu mirare.

— Eteriarch-ul Mihail, repetă Nikitas. Nu-1 cunosc.

— Nici eu nu l-am mai văzut pînă acum, zise Dimitrios. Dar stăruie. Spune că vă cunoaşte mai de mult

Nikitas se sculă din pat.

— Unde e? întrebă, în tricliniu?... Bine, mă duc.

Coborî şi intră în sala cea mare.

— Anemaş? strigă bucuros de îndată ce-l zări pe străin. Cum de eşti îmbrăcat în uniformă de eteriarch? Cum, Anemaş? Cum ai ajuns eteriarch? Nu-mi spune, taci, îmi închipui. Mihail! Ai devenit creştin!

Se îmbrăţişară, se sărutară, iar apoi se aşezară pe două scaune. Dimitrios le aduse vin. Băură, discutară, iar cînd Nikitas începu să se înveselească, Anemaş deveni brusc serios.

— Nikitas, rosti el pe neaşteptate. Vreau să-ţi vorbesc. Vreau să-ţi spun nişte lucruri ciudate care mă pun pe gînduri. Despre stăpînul şi basileul meu Romanos vreau să-ţi vorbesc.

Coborî tonul vocii şi, aproape şoptind, ca cele ce avea de spus să nu fie auzite decît de Chrisoloras, continuă:

— După cum ştii, datorită noului meu rang, sînt mai tot timpul în preajma Luminăţiei-sale. S-a purtat bine cu mine şi, n-am de ce să ţi-o ascund, l-am îndrăgit... Nikitas, ce-ai păţit, de ce strîngi pumnii?

— Nimic, nimic, se grăbi să adauge acesta. Continuă. Continuă, te ascult.

Anemaş îl privi plin de nedumerire, încercînd să înţeleagă ce i se întîmplase, dar văzîndu-l mai calm, îşi reluă firul vorbelor:

— Se petrece ceva ciudat cu Luminăţia-sa. Nu mă refer la starea sănătăţii sale. E sănătos, deşi se cam oboseşte, ce-i drept, cu petrecerile şi partidele de vînătoare. E vorba însă de ceva foarte ciudat. Ascultă-mă şi n-ai decît să judeci şi singur. Într-o noapte, cu vreo douăzeci de zile în urmă, eram de gardă la Palatul Sacru. Făceam inspecţia de noapte cînd deodată, veni la mine alergînd un varang. Părea zăpăcit şi tremura ca varga. L-am întrebat ce s-a întîmplat şi el mi-a arătat, la capătul coridorului unde mă aflam, uşa ce duce în salonul Makrona, care, după cum prea bine ştii, e anticamera dormitorului sacru. Am ciulit urechile şi am auzit nişte strigăte. M-am uitat la varang şi, împreună cu el, am alergat într-acolo. În faţa uşii ne-am oprit. Strigătele veneau de dincolo de salonul Makrona, chiar dinăuntrul dormitorului sacru. Erau nişte strigăte gîtuite, pline de groază. Am deschis uşa şi am intrat. Nu ne înşelaserăm. Strigătele veneau chiar din dormitorul sacru al Luminăţiei-sale. Ne-am oprit din nou şi am început să tragem cu urechea. Era chiar basileul, fără doar şi poate. Nu striga, ci mai degrabă urla. Pînă la urechile mele au ajuns clar doar cinci-şase cuvinte... „Nu,

tată... Tată, nu te uita la mine cu ochii ăştia..." Am rămas acolo, în faţa uşii, fără grai, ca niste stane de piatră. Strigătele lui, care aminteau de urletele unui damnat, au continuat: „Nu, tată... Ea, Theofano..." Nikitas, mă cunoşti, ştii prea bine că am auzit gemete groaznice, gemetele celor ce mor pe cîmpul de luptă în chinuri cumplite. Dar, crede-mă, jur în numele lui Hristos, niciodată n-am auzit o voce omenească atît de sfîşietoare.

Anemaş se opri şi-şi şterse faţa plină de sudoare.

— Nu ştiam ce să fac, continuă apoi, după cîteva clipe de tăcere. Nu peste mult timp, strigătele reîncepură. Nu mai voiam să ascult, mi-era cu neputinţă să rezist. Am deschis uşa şi, împreună cu varangul, am intrat înăuntru. Luminăţia-sa împăratul era în pat, ud leoarcă de transpiraţie. Se zbătea ca un peşte, gemea şi-şi ridica neîncetat mîinile. M-am apropiat şi l-am zgîlţîit puţin ca să-l trezesc. Ochii lui, dilataţi încă de groaza visului, se pironiră pe chipul meu. M-a privit o clipă ca şi cum ar fi fost nebun, apoi, revenindu-şi brusc, m-a întrebat: „Mihail, ce cauţi la ora asta în dormitorul meu?" M-am zăpăcit, nu ştiam ce să-i răspund. A înţeles. S-a sculat mînios, a umplut o cupă cu vin şi-a golit-o pe nerăsuflate. Apoi, rîzînd forţat, mi-a spus: „Aici n-am parte de odihnă, Mihail, mîine plecăm în pădurile Salonicului. Vino cu mine. Ai să ai prilejul să vînezi vreo căprioară sau vreun mistreţ". M-am închinat şi, după ce i-am sărutat genunchiul, am părăsit dormitorul sacru. -

Anemaş se opri pentru a doua oară şi-l privi întrebător pe Nikitas.

— Ce se poate înţelege din ceea ce ţi-am povestit? fu obligat să-l întrebe pînă la urmă, văzînd că n-are de gînd să-i răspundă.

— Un coşmar! răspunse Nikitas sec... Coşmar... doar atît.

— Nu, zise dînd din cap Anemaş. A doua zi, Luminăţia-sa împăratul, aşa cum spusese, s-a pregătit să plece la vînătoare. L-am aşteptat în faţa dormitorului împreună cu alţi doi-trei oameni, cînd, la un moment dat, uşa care duce spre dormitorul Augustei s-a deschis şi-n pragul ei a apărut însăşi basilisa. Venea să-l vadă. Am căzut în genunchi şi ne-am închinat cînd, pe neaşteptate, s-a deschis uşa dormitorului sacru. O deschisese chiar împăratul. Ne-am dat seama după izbucnirea lui violentă: „Piei din faţa ochilor mei", i-a spus. Am rămas locului în genunchi, fără să ne ridicăm capul şi aşteptînd cu sufletul la gură urmarea. Ne-am sculat doar cînd uşa Luminăţiei-

sale s-a închis din nou şi-am auzit paşii Augustei care se îndepărtau...

Anemaş se opri pentru a treia oară şi îl privi din nou pe Nikitas. Acesta era livid ca un mort.

— Nikitas, ce-nţelegi tu din toate astea? îl întrebă iarăşi.

— Nimic, răspunse acesta într-o doară.

Tăcură amîndoi. Nikitas îşi frămînta creierii cu febrilitate, înţelegea, ba înţelegea chiar prea mult, dar nici chiar lui însuşi nu voia să-şi mărturisească concluzia la care ajunsese.

Anemaş se ridică şi-i spuse:

— Nikitas, eşti desigur obosit. Plec.

— Nu, mai stai. Eşti cumva liber deseară? Anemaş zîmbi foarte bucuros.

— Da, sînt şi voiam să-ţi propun, dacă bineînţeles doreşti, să-i facem o vizită tatălui meu. Acolo e răcoare şi Evdokia are să se bucure nespus de mult văzîndu-te. E vorba de Aişe. S-a botezat şi ea odată cu mine, cu vreo două luni în urmă.

Nikitas simţi ceva ca un balsam care-i unge inima.

— Mergem, rosti, şi-ţi voi revedea părintele şi pe Evdokia cu multă plăcere.

*

”Nu-i cu putinţă, nu, nu cred”, repeta Nikitas, poate pentru a suta oară, în timp ce rîndaşii celei de-a doua staţii de poştă din Asia Mică îi înşeuau calul.

Aştepta cu nerăbdare şi, de îndată ce oşteanul îi aduse calul, sări pe el şi porni în galop ca să ajungă la a treia staţie înainte de a se înnopta. În timp ce galopa pe şoseaua cea mare, se tot gîndea la cele auzite din gura lui Anemaş.

— Nu-i cu putinţă, rosti aproape strigînd si lovindu-şi calul ca un nebun. Să fie Anastasia ucigasă? Niciodată.

Şi totuşi mintea şi judecata lui îi spuneau contrariul, încerca să pună oarecare ordine în evenimentele acestea, care începeau cu moartea lui Konstantinos, tatăl lui Romanos, şi oricum le întorcea ajungea totdeauna la aceeaşi concluzie.

— Nu, răcni pe neaşteptate, nu!

Plesni din nou cu mînie calul şi nechezatul de durere al animalului îl făcu să-şi revină puţin. Goni în galop cîtva timp fără să se mai gîndească, cînd deodată, în minte îi apăru pentru a mia oară acelaşi gînd: ”Theofano şi Romanos îl omorîseră pe Konstantinos, iar acum Romanos, regretîndu-şi fapta, încearcă

să-şi găsească alinarea în beţie, prin taverne, în braţele altor femei, departe de ucigaşa Theofano”.

— Nu, nu, strigă din nou Nikitas cuprins de disperare, şi vocea-i, ca un plînset sfîşietor, zbură departe, pînă în munţii şi pădurile care începeau să se întunece, în timp ce ziua îşi trăia ultimele-i clipe.

Chrisoloras călări pînă la Caesarea fără să facă vreun popas pentru a se odihni, schimbîndu-şi mereu caii, iar cînd descăleca în faţă palatului unde locuia Fokas era alb de praf. Faţa-i era palidă şi trasă, iar în jurul ochilor i se formaseră cearcăne negre, fiindcă nu mai dormise de multe zile. Se dădu jos de pe cal, urcă în mare grabă treptele scării şi, ajungînd în tricliniu, porunci spătarului de serviciu să-l anunţe pe slăvitul domestikos.

— Nikitas, te ascult, rosti îngrijorat Fokas, fiindcă re-întoarcerea grabnică a acestuia părea a fi de rău augur.

Chrisoloras scoase din tunică un papirus cu dublu sigiliu şi i-l înmînă.

Fokas îl luă repede şi, cu mîinile tremurînd de emoţie, rupse sigiliile de ceară, îl desfăşură şi abia reuşi să citească două-trei rînduri, căci literele începură să-i joace în faţa ochilor, care i se umpluseră de lacrimi de bucurie.

„Gloriosule, începea epistola, o, nu gloriosule, ci scumpul meu, dă, rogu-te, uitării pe cea care-ţi scrie şi închipuie-ţi o femeie, o femeie oarecare, care te iubeşte cu adevărat, o femeie nefericită, părăsită, care trăieşte înconjurată de linguşitori şi de conspiratori. O femeie care niciodată n-a căudat altceva decît o fărîmă de fericire..."

Fokas se duse la fereastră ca să nu-l vadă Nikitas de aproape şi-şi continuă lectura:

„...Gloriosule, am recitit rîndurile ce ţi-am scris şi m-am gîndit să le rup. M-am luptat cu mine însămi, dar n-am reuşit. Nu vreau să intru în amănunte. Omul despre care te interesezi n-are de ce să moară. Sănătatea lui e şubredă, dar e tînăr. Mai are de trăit mult şi bine. Cel puţin pînă la desăvârşirea operei tale. Pînă cînd se va consolida şi mai mult, cu noi fapte, de vitejie, faima ta, pînă cînd va afla despre meritele tale şi cel din urmă om din lume."

Aşa se încheia epistola. Nikiforos o reciti de două-trei ori oprindu-şi privirea mai ales pe ultimele fraze. Recitea frazele

acestea şi se cutremura, fiindcă avea impresia că are în faţa lui o condamnare la moarte.

— Nikitas, rosti tărăgănat după o lungă tăcere. Ce mai ai de spus în afara epistolei pe care mi-ai adus-o?

— Preacuvioasa Augustă m-a asigurat că înălţimea-sa împăratul n-are motive să se prăpădească, se auzi, rece, vocea acestuia.

— Te-a asigurat că n-are motiv să se prăpădească? repetă Fokas, îngrozit, aceeaşi frază. Te-a asigurat... Doar atît?

— Se teme de Vringas. Nimic altceva, rosti acesta sec.

Fokas îşi ridică ochii şi-i pironi într-ai lui.

— Nikitas, mi se pare că te-ai schimbat. Ce ţi s-a in-tîmplat?

Chrisoloras deschise gura să vorbească, vrînd să-i împărtăşească bănuielile lui cumplite, dar şi-o închise fără să rostească vreun cuvînt.

— Nikitas, stărui Fokas. Te cunosc de ani de zile, de cînd erai copil, şi pentru prima oară te văd aşa. Vorbeşte-mi liber, fără sfială, ca şi cum ţi-aş fi tată.

Nikitas se aplecă, îi lua mîna, o sărută şi bolborosi:

— Vă mulţumesc, gloriosule. Nu mi s-a întîmplat nimic. M-a cam obosit drumul. Nimic altceva.

— Şi Aişe? întrebă rîzînd Nikiforos.

— Evdokia, gloriosule. S-a botezat şi ca şi Anemaş.

— S-au botezat! Mă bucur nespus de mult aflînd asemenea veste. Nikitas, dacă te vei hotărî, vă cunun cu plăcere.

— Mulţumesc, gloriosule, e o mare cinste pentru mine... dacă mă voi hotărî.

Lunile calde trecură şi sosi toamna. Fokas, dispunînd acum de o armată mult mai puternică, două sute de mii de pedestraşi, patruzeci de mii de catafracţi şi treizeci de mii de genişti care urmau să deschidă drumuri şi să distrugă fortificaţiile cetăţilor şi ale oraşelor pentru a fi cucerite de oastea bizantină, trecu din nou peste munţii Taurului, tîrînd în urmă-i sute de maşini. Avea de gînd să atace Alepul şi să zdrobească definitiv forţele lui Eidolah.

Pedestraşii şi călăreţii porniră la drum şi norii de praf ridicaţi de copitele cailor şi de încălţările grele ale oştenilor întunecară cerul. Zgomotele şi trosnetele provocate de maşini umplură de groază inimile iscoadelor emirului care, galopînd nebuneşte, o luară spre oraşele fortificate Sebastia şi Anazarvos (*oraşe din*

Cilicia) ca să vestească locuitorilor că sosea puhoiul lui Fokas, că moartea îşi va întinde aripile peste zidurile lor, că Alah avea de gînd să-i nimicească.

Trecînd peste munţii Taurului, oastea lui Fokas îşi continuă drumul pînă cînd ajunse în faţa puternicelor ziduri, ale cetăţii Anazarvos, unde se opri. Armatele bizantine îşi instalară tabăra la o mică distanţă de fortificaţiile oraşului şi chiar a doua zi începură asediul. Maşinile fură aşezate în faţa celor mai slabe puncte ale zidurilor pentru a le distruge, deschizînd astfel o breşă prin care oştenii urmau să pătrundă în cetate, ca să ucidă, să pîrjolească, să siluiască şi să se îmbogăţească, întru gloria unui împărat nedemn.

Maşinile de asediu intrară în funcţiune şi proiectilele aruncate cădeau cu un zgomot asurzitor asupra fortificaţiilor, distrugîndu-le şi omorîndu-le apărătorii, care luptau cu abnegaţie şi fanatism. Asediul cetăţii Anazarvos nu ţinu prea multe săptămîni. Cînd berbecii şi balistelc începură să provoace breşe în ziduri, comandantul sarazinilor îi trimise lui Fokas o solie, vestindu-l că e gata să-i predea oraşul, dar cu anumite condiţii. Fokas fu uluit, fiindcă nû se aşteptase ca sarazinii să se dea învinşi aşa de repede. Se hotărî fără nici o şovăială. Din cîte observase, zidurile cetăţii mai rezistau încă şi aveau destui apărători. Asediul putea să mai dureze mult timp. Ca urmare, acceptă predarea oraşului, promiţînd solilor sarazini că locuitorii lui vor fi liberi să părăsească oraşul luînd mai tot ce puteau căra din avutul lor.

Solia plecă şi a doua zi, dis-de-dimincaţă. porţile cetăţii Anazarvos se deschiseră ca să intre biruitorii. Prima îşi făcu intrarea o tourmă de normanzi. Urma Fokas, însoţit de toţi comandanţii oastei sale, apoi ariergarda, care era formată din cîteva tourme, în total cam şaizeci de mii de războinici. Pe măsură ce slăvitul domestikos înainta spre inima oraşului, chipul lui sever se întuneca din ce în ce mai mult. Sarazinii îl înşelaseră. Locuitorii oraşului erau atît de înfometaţi şi oştenii atît de palizi şi de slabi, încît nu mai erau în stare să reziste mult timp.

— Gloriosule, ne-au păcălit, auzi în apropierea lui o voce care dădea glas propriului său gînd.

— Da, Ioannis, ne-au păcălit, zise Fokas muşcîndu-şi buzele.

Oştenii mai înaintară cîtva timp în oraş, iar domestikos, împreună eu cei din suită, descălecară în faţa palatului comandantului cetăţii Anazarvos. Cînd se pregătea să intre în palat, izbucni un vacarm îngrozitor. Nikiforos se opri, îl privi pe Ioannis şi imediat î! trimise pe Chrisoloras să vadă ce se întâmplase. Nikitas se întoarse şi, gîfiind, îi raportă:

— Normanzii şi ceilalţi lefegii fac scandal. Vor să jefuiască oraşul, şi li s-au aliat şi oştenii noştri din thcmcle Anatoliei.

— Mi-am dat cuvîntul, rosti răguşit Fokas, încleştîn-du-şi pumnii. Locuitorii oraşului sînt liberi.

Îi întoarse spatele şi, în clipa în care se pregătea să urce treptele ce duceau în palat, vacarmul căpătă proporţii ameninţătoare. Se opri şi-şi privi ofiţerii.

Cel ce vorbise puţin mai înainte, un bărbat scund şi frumos, bolborosi:

— Trebuie să-i lăsăm pe oşteni să jefuiască oraşul. Agarenii ne-au păcălit, avem dreptul să ne răzbunăm.

Nikiforos îi făcu semn să se apropie.

— Şi cuvîntul meu de onoare? îl întrebă brusc.

— Cuvîntul domniei-voastre era valabil numai dacă agarenii v-ar fi spus adevărul. Dacă ştiaţi că oraşul avea să cadă în două-trei zile, cel mult într-o săptămînă, le-aţi fi acceptat condiţiile?

Nikiforos îşi muşcă din nou buzele. Tzimiskis avea dreptate. Dar tot mai şovăia, nu voia să calce înţelegerea, îşi întoarse capul spre locul de unde venea vuietul vacarmului, care creştea din clipă în clipă, şi pe neaşteptate se hotărî:

— Chrisoloras, strigă, trimite crainici în tot oraşul... O, nu, stai o clipă. Ioannis, unde sînt armele agarenilor?

— Le-au predat. Acum se află sub paza noastră.

— Chrisoloras, zise Fokas întorcîndu-se iarăşi spre Nikitas. Trimite crainici în tot oraşul să strige: înţelegerea de la început nu-i valabilă. Toţi locuitorii oraşului trebuie să se adune imediat...

Îşi roti privirea în stânga şi-n dreapta, văzu moscheea cea mare care se înălţa în apropiere, ochii lui străluciră şi adăugă:

— Toţi locuitorii din Anazarvos să se adune în moschee. Imediat. Toţi cei care vor fi găsiţi în alte locuri, după apusul soarelui, vor fi pedepsiţi cu moartea. Toată lumea în moschee. Nikitas, repede!

Chrisoloras plecă în galop şi peste cîteva clipe întregul oraş răsuna de vocile crainicilor care aducea la cunoştinţa norodului hotărîrea biruitorului.

Fokas nu mai zăbovi la uşa palatului. Cu paşi grăbiţi urcă treptele scării, însoţit de generali, în timp ce în oraş izbucniseră uralele armatei amestecate cu strigătele deznădăjduite ale sarazinilor, care alergau spre moschee ţipînd înspăimântaţi, îmbrăcaţi cu ceea ce avuseră la îndemînă, cărînd după ei femeile, copiii şi bătrînii ce tremurau cu toţii cuprinşi de groază.

Soarele îşi încheiase drumul pe bolta cerească şi începuse să coboare spre asfinţit, dar agarenii şi familiile lor continuau încă să se adune în moschee. Cînd se înnopta, oştenii bizantini, executînd ordinele primite, zăvoriră porţile moscheei. Atunci prizonierii izbucniră în gemete sfişietoare care se înălţau pînă în văzduhul îngheţat. Noaptea aceea de februarie era deosebit de rece, vîntul bătea tăios scuturând de frig trupurile agarenilor adunaţi în curtea uriaşă şi neacoperită a lăcaşului lui Alah.

La ivirea zorilor, normanzii, lefegiii şi oştenii themelor Anatoliei începură să alerge pe ulicioarele oraşului cucerit omorînd pe toţi cei ce nu se supuseră poruncii lui Fokas de a se duce la moschee.

Măcelul dură multe ceasuri, strigătele, gemetele şi glasurile care cereau îndurare zburară peste Anazarvos şi ajunseră dincolo de munţii şi cîmpiile din jurul cetăţii, iar soarele se ascunse după perdeaua norilor ca să nu vadă şuvoaiele de sînge ce udau ulicioarele şi pieţele oraşului. Normanzii, lefegiii şi războinicii sălbatici din themele Anatoliei uciseră pînă nu mai putură să-şi ţină în mîini săbiile, topoarele şi buzduganele. Măcelul dură pînă cînd pe ulicioare şi în case nu rămase ţipenie de om ca să-i jelească pe cei ucişi, Cînd totul luă sfîrşit, străjerii deschiseră larg porţile moscheii, iar crainicul lui Nikiforos dădu glas unui nou ordin, care-i umplu de groază pe agareni.

„Credincios cuvîntului dat, comandantul suprem al armatelor Anatoliei, gloriosul strateg Nikiforos Fokas, în ciuda vicleniei de care au dat dovadă fiii lui Alah, care au încercat să-l păcălească, îngăduie tuturor prizonierilor să părăsească imediat Anazarvos, luînd cu ei tot ce au la îndemînă. Slăvitul domestikos îngăduie plecarea acestora cu o singură condiţie: oraşul cucerit va fi părăsit de ultimul său locuitor cel mai tîrziu pînă la apusul

soarelui. Cei ce vor rămîne sau vor mai zăbovi, vor fi socotiţi vrăjmaşi şi ca atare vor fi ucişi pe loc."

Prizonierii auziră cuvintele crainicului, se întoarseră şi priviră spre soare, care şi străbătuse jumătate din drumul pe care-l avea de făcut pe bolta cerească; izbucniră atunci în urlete de groază, începură să se înghesuie ca să iasă cît mai repede din curtea moscheii, de teamă ca nu cumva bizantinii să se răzgîndească, să dea buzna peste ei şi să-i omoare, aşa cum făcuseră şi cu ceilalţi. Se călcară şi se îmbrînciră. În faţa porţilor moscheii căzură bărbaţi, femei, copii şi bătrîni, iar peste ei trecură alte valuri, zdrobind sub picioarele lor trupuri tinere pline de viaţă şi speranţe, trupuri bătrîne şi ofilite sau trupuri de copii încă neformate.

Ulicioarele fură inundate de mulţimea care, continuînd să urle, se îndrepta în goană spre porţile larg deschise ale cetăţii, împingînd şi călcînd în picioare tot ce întîlnea în cale; căci oamenii aceştia îngroziţi şi disperaţi aveau impresia că simt cum suliţele, săbiile şi topoarele duşmanilor credinţei lor le spintecă şi le sfîrtecă trupurile. Marea de oameni fugea cuprinsă de groază, iar oştenii bizantini şi lefegiii, alcătuind un adevărat coridor, îi loveau cu suliţele, îi batjocoreau, le strigau să se grăbească şi izbucneau în hohote de rîs ori de cîte ori bărbaţii, femeile şi copiii se prăbuşeau la pămînt. Pe unii îi călcau în picioare pînă cînd îşi dădeau duhul, aşa de mare era ura şi duşmănia între cele două tabere.

Plecară şi ultimii locuitori ai oraşului Anazarvos. Peste întregul oraş răsunară atunci noi strigăte. Erau strigătele şi cîntecele biruitorilor care se puseră pe mâncare şi pe băutură în casele pustii ale sarazinilor. Cheful ţinu pînă tîrziu, iar dimineaţa, geniştii, care însoţeau oastea, porniră la treabă. Fortificaţiile şi moscheile trebuiau distruse. Geniştii munceau cîntînd, în timp ce oştenii adunau numeroasele trofee care umplură iarăşi sute de căruţe. Nikiforos luase o mare captură de război la Anazarvos, iar fiecare războinic se alesese cu cel puţin o armă, o suliţă, o spadă sau o lance, de aur sau de argint.

Fortificaţiile şi moscheile fură nimicite, iar întregul oraş pustiit. Înainte de a porni mai departe, ostaşii lui Fokas cutreierară tot ţinutul, smulgînd copacii din rădăcină, distrugînd grădinile, nelăsînd în picioare nimic care să aducă mărturie că Anazarvos fusese cîndva un oraş bogat, cu o populaţie numeroasă.

Nefericitul oraş fu ras de pe faţa pămîntului şi oastea lui Fokas porni să asedicze altă cetate.

Asediul începuse bine, dar se prelungea. Nikiforos, vrînd să termine cît mai repede ca să-şi poată continua marşul, primi condiţiile puse de sarazini pentru predarea cetăţii. Sarazinii voiau să părăsească cetatea înarmaţi, împreună cu familiile lor. Propunerea lor fu acceptată, porţile cetăţii se deschiseră şi oştenii sarazini începură să iasă înarmaţi cu suliţe, spade şi lănci. Trecură cîteva mii şi apoi îşi făcură apariţia femeile, copiii şi bătrmii, înconjuraţi de numeroşi războinici cu săbiile scoase din teacă. Femeile trecură prin faţa bizantinilor şi nimeni nu se mişcă, deşi erau neasemuit de frumoase. Trecură şi prin faţa normanzilor şi aceştia îşi arătară admiraţia. Apoi, ajungînd în faţa armenilor, aceştia, rupîndu-şi rîndurile, tăbărîră asupră-le ca să le răpească. Sarazinii şovăiră o clipă dar, văzând cum sălbaticii le înşfacă nevestele şi surorile, nu se mai putură abţine. Se năpustiră şi ei, aşa că în faţa femeilor care ţipau îngrozite se încinse o luptă crîncenă.

În interiorul cortului său, Fokas şedea pe un scaun şi cerceta împreună cu generalii o hartă cînd, deodată, ajunse pînă la el vuietul luptei care izbucnise ca o vîlvătaie.

— Chrisoloras, du-te repede şi vezi ce s-a întîmplat, strigă domestikos. Stai puţin, vin şi eu cu tine.

Fokas ieşi din cort, văzu măcelul care avea loc în faţa zidurilor şi spumegă de mînie.

— Să fie ucişi toţi agarenii care-au îndrăznit să ridice armele! strigă cu vocea-i de tunet, încleştîndu-şi pumnii.

Nu fu nevoie să repete ordinul. Nikitas porni în galop spre locul unde sarazinii şi armenii se luptau corp la corp. Bătălia nu dură mult. Sîngele curse din belşug şi într-o clipită, cam o mie de sarazini, bărbaţi şi femei, se prăbuşiră la pămînt fără suflare.

Cu toate acestea slăvitul domestikos nu se linişti. Roşu ca racul de mînie, îl chemă pe Andronikos, comandantul armenilor, poruncindu-i să-şi adune oamenii şi să-l aştepte.

Armenii se adunară, atît cei care se năpustiseră asupra femeilor, cît şi cei care nu le urmaseră exemplul. Şi, cu toţii, îl aşteptau pe comandantul oastei imperiale cu sufletul la gură.

Fokas îi lăsă să aştepte destul de mult. Voia să-şi strîngă întreaga armată. Cînd aceasta se adună şi-şi alcătui rîndurile,

Fokas sosi călare şi se opri în faţa armenilor, care erau în aşa fel aşezaţi, încît se aflau în văzul restului oştirii.

— Oşteni ai Armeniei, strigă Fokas. Astăzi aţi călcat ordinul meu compromiţîndu-mi oastea şi pe mine personal în faţa vrăjmaşilor credinţei noastre. Şi nu numai atît. Disciplina pe care am cerut-o şi o voi cere mereu de la oştenii mei n-a fost respectată. Pentru binele oastei, pentru gloria prcacucernicului nostru împărat Romanos, sînt obligat să vă pedepsesc ca să ia aminte toţi ceilalţi. Oşteni ai Armeniei, vreau ca cei care s-au năpustit primii asupra femeilor, iscînd o nouă bătălie între noi şi agareni, să facă un pas înainte.

O linişte de moarte însoţi ultimele cuvinte rostite de Fokas. Armenii şovăiau. Nimeni nu se urni din loc. Ochii lui Nikiforos începură să scapere fulgere de mînie. Chiar în clipa în care deschise gura să vorbească, întîia droungă, cu întregul ei efectiv, făcu un pas înainte şi apoi se opri fără să clipească. La fel făcu şi cea de-a patra.

Din ochii lui Fokas se stinseră   fulgerele de mînie,

— Cel puţin sînteţi bărbaţi, zise acesta şi, întorcîndu-şi calul, scrută restul armatei; toţi oamenii aşteptau cu sufletul la gură să audă ce pedeapsă li se va da oştenilor care nu ţinuseră seama de ordinul comandantului lor.

— Oşteni, strigă Fokas. Cele două droungi trebuie aspru pedepsite. Biciuirea e o pedeapsă prea blinda. Vor fi decimate. Şi de aci înainte, pentru orice act de indisciplină, voi aplica aceeaşi pedeapsă. Moartea. Duşmanii noştri sînt războinici de temut şi nu se predau uşor. Daca asediul ar mai fi durat, am fi pierdut mai mult de două sute de oşteni, cîţi vor fi executaţi astăzi. Fraţii mei, oşteni, prin moartea acestora, duşmanii noştri vor afla că Fokas, comandantul armatelor Anatoliei, îşi respectă cuvîntul şi că-şi pedepseşte propriii lui oameni atunci cînd aceştia îi nesocotesc poruncile, ca acum.

O linişte de mormînt se lasă după rostirea acestor cuvinte din urmă. Nikiforos îşi cuprinse din nou oastea cu privirea şi apoi, întorcîndu-şi calul pe care-l forţa să n-o ia la goană, se întoarse în cortul lui. Generalii şi celelalte căpetenii îl însoţiră fără să rostească nici un cuvînt. În sinea lor erau convinşi că Fokas avea dreptate în ceea ce priveşte indisciplina, dar cei mai mulţi dintre ei nu înţelegeau de ce trebuia să moară atîţia oşteni, numai şi numai pentru vina că tăbărîseră asupra femeilor şi că uciseseră

cîţiva agareni. Ajungînd în cort, Fokas îi făcu semn lui Tzimiskis să-l urmeze.

— Cum judeci hotărîrea mea, Ioannis? îl întrebă brusc.

— În nici un fel, răspunse acesta. De un singur lucru sînt sigur: se va spune că eşti crud.

— Nu-i vorba de cruzime, rosti acesta tăios. A fost o necesitate şi-n faţa necesităţii cruzimea dispare. Mă înţelegi, Ioannis?

— Mă străduiesc, zise Tzimiskis cu un zîmbet forţat. Nikiforos ridică din umeri.

— Îmi pare rău, Ioannis, spuse, murmurînd. Cînd va sosi ziua în care va trebui să comanzi singur mă vei înţelege.

*

Theofano sunase pentru a doua oară din clopoţelul de aur. Faţa ei frumoasă părea obosită, iar cearcănele negre din jurul ochilor erau o bună dovadă că în ultima vreme nu dormea prea bine.

— Leon, în sfîrşit ai venit, strigă de îndată ce-l văzu pe eunuc intrînd în odaie.

Acesta se închină şi rămase în genunchi, la picioarele împărătesei.

— Ridică-te, Leon, zise Augusta. Precum vezi, aici nu-i nimeni. Am nevoie de tine.

Theofano tăcu, se gîndi puţin şi apoi începu să-i vorbească.

— Leon, ai vreun om de mare încredere? Pe cineva care ar fi gata să facă o călătorie lungă, deosebit de primejdioasă, în stare să apere chiar cu preţul vieţii o epistolă pe care vreau s-o trimit undeva?

Ochii eunucului străluciră pentru o clipă.

— Gloriosului comandant al armatelor Anatoliei? întrebă acesta cu o prefăcută naivitate.

— Da, Leon, răspunse simplu Theofano.

Eunucul se schimonosi, duse mîna la bărbie, se scarpină şi rosti apoi, bolborosind:

— Nu, preacuvioasă Augustă, nu cunosc un asemenea om.

Theofano îşi împleti degetele într-un gest de desperare.

— Leon, gîndeşte-te, gîndeşte-te, stărui. Vei deveni bogat, mai mult chiar decît îţi închipui. Ţi se vor îndeplini toate dorinţele. Leon, gîndeşte-te, gîndeşte-te!

Spînul nu răspunse imediat, iar Theofano, din pricina tulburării, începu iarăşi să-şi împletească degetele.

—- Preacuvioasă Augustă, zise Leon după puţin timp. Cred că v-am găsit omul care vă trebuie. E un oştean simplu, care a venit cu trofeele trimise de gloriosul domestikos din Anazarvos.

— Ai încredere în el, nu va vorbi, nu va încerca să afle cuprinsul mesajului ce i se va încredinţa?

— E ambiţios şi ţine cu cei puternici, răspunse spînul, iar puternicul zilei, preacuvioasă Augustă, e gloriosul domestikos.

— Cînd îl poţi trimite la mine?

— Chiar astăzi, pentru că mîine va pleca împreună cu drounga lui.

Eunucul se închină din nou şi voi să plece.

— Promite-i aur şi tot ce-ţi va cere. Ai auzit, Leon?

— Da, preacuvioasă Augustă.

De îndată ce eunucul părăsi odaia, Theofano luă un pergament şi începu să scrie.

*

Nikiforos se uită încruntîndu-şi sprâncenele la oşteanul care stătea în faţa lui.

— M-ai căutat? îl întrebă cu asprime. Ai cerut cu stăruinţă să mă vezi, făcînd un tărăboi nemaipomenit. Ce doreşti?

Oşteanul nu răspunse, ci îşi întoarse capul spre Tzimiskis care se afla în cortul lui Fokas.

— Poţi vorbi fără teamă, zise Nikiforos cu nerăbdare.

Oşteanul îşi vîrî mîna în tunică şi scoase un pergament. Fokas îl văzu, întinse mîna şi-l luă mai înainte ca acesta să aibă timp să i-l înmîneze.

— Cînd am să am nevoie de tine am să te chem, spuse oşteanului. Poţi pleca.

Apoi se duse în celălalt capăt al cortului şi, întorcîndu-se cu spatele spre Tzimiskis, rupse sigiliile de ceară, desfăşură pergamentul şi citi:

„Gloriosule, începea mesajul. Vor veni zile nespus de grele. Să faci tot ce va fi cu putinţă pentru ca în primele luni ale noului an să fii în apropierea Basilevusei. Răsplăteşte-l pe oşteanul care ţi-a adus mesajul meu."

Pergamentul nu conţinea nimic altceva, n-avea nici măcar semnătură.

Fokas înfăşură pergamentul cu atenţie şi-l strecură în tunică. Apoi făcu vreo cîţiva paşi, deschise o ladă, scotoci printre lucruri, scoase un alt pergament şi-l desfăcu. Făcu o comparaţie între acesta şi cel primit cu cîteva clipe în urmă şi de îndată chipul lui fu luminat de un zîmbet. Mesajul venea de la Theofano, nu trebuia să aibă nici o îndoială.

— Ce s-a întîmplat? întrebă Ioannis, plin de curiozitate.

— Nimic, nimic, rosti Fokas.

Tzimiskis nu fu convins şi, întrucît începuse să bănuiască ceva, îl întrebă din nou.

— Veşti de la Basilevusa, de la Palatul Sacru? Nikiforos îşi ridică privirea şi zise:

— Da, Ioannis, de la Palatul Sacru. Se pare că vor veni zile nespus de grele.

— Ceva în legătură cu Romanos? întrebă Tzimiskis încreţindu-şi fruntea.

— Da, chiar despre Romanos. Sănătatea lui.., mă înţelegi.

— Şi ce ai de gînd să faci?

— Eu? Nimic. Voi continua expediţia. Trebuie să cucerim Alepul. Numai aşa ne vor lăsa în pace sarazinii.

— Şi dacă Romanos moare între timp, cine se va sui pe tron?

Fokas nu răspunse imediat.

— Nu ştiu, rosti ceva mai tîrziu. Poate că Augusta Theofano împreună cu cîţiva sfetnici.

— Care sfetnici? Te gîndeşti la Vringas? strigă Tzimiskis neputîndu-se stăpîni.

Nikiforos îşi pironi privirea asupra nepotului său.

— Da, Vringas, bolborosi Fokas. Poate. Dacă va pune mîna pe putere Vringas...

— Dacă va muri Romanos, tu trebuie să devii împărat, rosti Tzimiskis.

— Ioannis. Cum te poţi gîndi la aşa ceva? Eu, împărat? Nu, niciodată. Şi apoi, cine m-ar proclama împărat, Vringas?

— Armata, strigă Tzimiskis, prefăcîndu-se că nu înţelege ironia lui Nikiforos.

— Ioannis, rosti acesta cu severitate. Să nu amestecăm armata în politică şi să nu mai vorbim despre problema asta. Sîntem în război şi odată trebuie să-i punem capăt. Nu, Ioannis, n-aş vrea să mai aud asemenea vorbe.

Tzimiskis tăcu, dar în sinea lui începu să vadă în persoana lui Nikiforos pe viitorul împărat, iar el se şi vedea domestikos în locul acestuia.

*

Se apropia sfîrşitul lunii noiembrie a anului 962. Înconjurat de ofiţerii săi, Fokas privea de pe o colină rîul Halos care străbătea cîmpia ce se întindea pînă hăt departe. Rîul fusese trecut de trupele de şoc şi în acea clipă se pregătea să-l treacă şi grosul armatei. Pînă acum marşul fusese un şir întreg de izbînzi. Una după alta, fortăreţele se predaseră sau căzuseră după un scurt asediu. Fokas îl capturase şi pe Abu Firaz, rudă cu emirul Eidolah. Nu pierduse nici un oştean şi înălţase stindardele imperiale peste fortăreţele unor mari oraşe ale emirului. Dar în acea dimineaţă, Fokas era neliniştit. Iscoadele nu i se întorseseră încă şi de aceea nu ştia unde se află forţele comandate de Nasdas, mîna dreaptă a emirului, care voia să-i taie calea spre Alep. Ioannis Tzimiskis, care stătea în apropierea lui, îşi muşca nervos mustăţile roşcovane, iar căpeteniile celelalte şedeau în spatele lui Fokas fără să scoată un cuvînt. Aşteptau cu toţii sosirea primei iscoade care trebuia să pună capăt nesiguranţei şi să le spună unde se află Nasdas şi armata lui.

După cîteva minute, armata se pregătea să treacă rîul Halos. Nu se vedea ţipenie de sarazin.

— Ducă-se naibii, răcni la un moment dat Fokas. Unde or fi iscoadele noastre?

— Acolo, strigă un katepano. Acolo, gloriosule, căci iată, se vede un călăreţ.

Fokas întoarse capul la dreapta. Norul de praf pe care-l văzuse katepano se apropia. Acum îl desluşea bine şi pe călăreţ.

— În sursit, mîrîi printre dinţi slăvitul. Domestikor, iscoada îşi opri calul, ce spumega încă, lîngă Fokas şi strigă gîfiind:

— Nasdas înaintează spre miazănoapte, vrea să ne atace flancurile.

Fokas dădu din cap şi un suris îi înflori pe buze.

— Bineînţeles, dacă ne va găsi, zise şi imediat dădu cîteva ordine.

Oastea nu va trece dincolo de rîu. Urma să execute o mişcare înşelătoare, dînd impresia că se retrage spre nord-est, iar cînd iscoadele lui Nasdas vor pleca în tabăra lor ca să anunţe această

retragere, ea îşi va schimba direcţia luînd-o spre miazăzi şi va trece dincolo de rîu, fie de acolo de unde se afla acum, fie dintr-un alt punct.

Se mai scurseră cîteva ore. Armata lui Fokas, obişnuită cu marşurile forţate şi manevrele tactice, reuşi să-i inducă în eroare pe sarazini în aşa măsură, încît aceştia o căutau în partea opusă celei unde se găsea de fapt. Armata bizantină mărşălui multe ceasuri spre nord-est şi tot atîtea spre miazăzi, iar la un moment dat se trezi în faţa micii formaţiuni a emirului Eidolah care apăra punctele de trecere peste rîu. Entuziasmat de reuşita manevrei şale, Fokas ordonă să se înceapă imediat atacul. Sarazinii se apărară un timp, dar iureşul bizantinilor fu atît de năvalnic, încît obligă cavaleria emirului să se retragă şi să-i lase neacoperiţi pe pedestraşii care luptau cu şi mai mare îndîrjire. Nikiforos, care se grăbea să ajungă cit mai repede la Alep, îi porunci atunci lui Tzimiskis să-şi ia catafracţii, să treacă rîul mai în amonte şi apoi să lovească pe inamic în flancuri.

Cuirasierii bizantini porniră în galop de-a lungul rîului şi, găsind un punct de trecere, se năpustiră în apă cu cai cu tot, ieşiră pe malul celălalt şi, avîndu-l în frunte pe Tzimiskis, năvăliră asupra sarazinilor atît de vijelios încît aceştia fură zdrobiţi şi puşi pe fugă. În graba lor, sarazinii îsi aruncau pînă si armele. Cuirasierii nu se opriră, ci dimpotrivă, îi hăituiră pe fugari pînă cînd pămîntul fu acoperit cu trupurile căsăpite ale vrăjmaşilor.

Văzînd nenorocirea care se abătuse asupra oastei sale şi deznădăjduit de faptul că aceasta nu mai putea opune nici o rezistenţă, emirul încercă, împreună cu un detaşament de războinici, să se întoarcă în Alep. capitala lui. Distanta de la locul unde sc desfăşura bătălia şi pînă la Alep nu era prea mare şi putea fi străbătută, în marş forţat, cam într-un ceas. Dar nici această încercare nu-i reuşi, fiindcă cuirasierii îi tăiară calea. Atunci. galopînd *pe* un cal ce părea înaripat, trecu riul împreună cu cei cîțiva cavaleri care-i rămăseseră credincioşi şi-o luă la goană pe cîmipie. Fu văzut însă de nişte cuirasieri care, recunnscîndu-l după veşmintele ce le purta, porniră în urmărirea lui. Dar reuşi să scape. Calul emirului fugea mult mai repede decit caii bizantinilor, cîştiga tot mai mult teren şi pînă la urmă dispăru la orizont. Fokas nu-şi opri oastea. Acum, după dezastrul

suferit de sarazini pe malurile riului Kalos, drumul spre Alep era deschis.

Cu strigăte victorioase, cetele de războinici ajunseră in faţa porţilor capitalei lui Eidoiali şi, mai înainte de a o asedia, năvăliră în palatul emirului, care se afla în afara zidurilor cetăţii. După ce-l jefuiră dădură foc, incendiind odată cu el toate casele care se găseau in afara zidurilor. Indiferent dacă aparţineau bogătaşilor sau ţăranilor nevoiaşi.

Palatul emirului era bogat şi mai înainte ca oştenii lui Fokas să-l fi dat pradă flăcărilor, adunaseră sute de mii de monede de aur, arme împodobite cu aur, cai, cămile, vase şi cupe de aur şi argint. Mai găsiră acolo nenumărate platoşe, ţesături de mătase, mobilă încrustată cu fildeş şi argint, fel de fel de maşini de război, cărămizi din porţelan acoperite cu argint.

Palatul emimlui fu incendiat şi, în timp ce zidurile continuau să fumege, oastea preacuviosului împărat Romanos începu asediul Alepului, care, judecind după starea jalnică în care-i se aflau fortificaţiile, nu putea să reziste multă vreme. Asedierea oraşului începu în ziua de 17 decembrie şi luă sfîrşit după douăzeci de zile, cînd intrară în luptă toate maşinile de război. Fokas era şi de această dată grăbit. Mesagerii care soseau din Basilevusa îi aduceau numai veşti neplăcute. Starea sănătăţii împăratului se înrăutăţea din *zi* in zi. Mulţi demnitari începuseră să vorbească deschis despre moartea lui, care n-avea să intîrzie prea mult, fiindcă doctorii nu mai puteau să-i facă nimic. Nikiforos căuta să stea de vorbă cu fiecare mesager, apoi se retrăgea în cort unde citea scurtul mesaj trimis de Theofano, neputînd încă să înţeleagă fraza: „În primele luni ale anului nou trebuie să fii în apropierea Basilevusei". Citi şi reciti de multe ori această frază şi abia tîrziu, foarte tirziu, cînd un oştean îl înştiinţase că însăşi Augusta îl îngrijeşte pe împărat, înţelese sensul ei, se înfiora şi, îngenunchind în faţa icoanelor, de care nu se despărţea niciodată, se rugă cu adevărată smerenie.

Trecură primele două zile ale asediului şi nerăbdătorul Fokas începu să se gîndească la faptul c-ar trebui să dea primul asalt, dar in cea de a treia zi, una din porţile Alepului se deschise şi în prag îşi făcu apariţia o solie de bătrîni, avînd în fruntea ei vreo cinci-şase cavaleri ce purtau stindarde albe ca zăpada. Bătrînii şi cavalerii se apropiară de tabăra bizantină cerînd să stea de vorbă cu slăvitul domestikos. Acesta îi primi în cort, avînd în

dreapta şi in stîngă pe generalii săi şi pe Tzimiskis, care şedea chiar alături de el.

Bătrînii il priviră speriaţi pe Nikiforos şi, după o scurtă ezitare, cel mai în vîrstă dintre ei luă cuvintul şi, înghiţind în sec din pricina emoţiei, zise:

— Gloriosule strateg. Aţi asediat capitala emirului fără să cunoaşteţi un lucru foarte important. Stăpînul nostru lipseşte. Străbate locuri îndepărtate incercînd să adune o nouă oaste. Prin urmare, războiul e greu şi va dura multe luni. Noi, bătrinii, care ţinem locul emirului, spada islamului, ne-am sfătuit între noi şi iată ce-am hotărit: să venim aici să propunem şi să dăm domniei-voastre atîta aur cît pofteşte ca să pleeo dimpreună cu toată oastea sa din oraşul nostru, mai înainte ca noi nenorociri să se abată asupra voastră şi a noastră.

Fokas ii lăsă să vorbească fără a-l întrerupe şi, ascunzîndu-şi un zîmbet de bucurie — doar îi propuneau aur cu sacul ca să piece, ceea ce nu vădea decît slăbiciunea sarazinilor — se hotărî să-l sîcîie puţin.

— De acord, rosti simplu. Primesc condiţiile voastre, dar vreau să mai adaug una: îmi veţi plăti despăgubirea pe care-o voi hotărî mîine şi-mi veţi îngădui, mie şi armatei mele, să intrăm încolonaţi în oraşul vostru şi, după ce-l vom străbate de-a curmezişul, să-l părăsim fără să ne atingem dc nimeni.

Bătrinii şi bizantinii se priviră între ei uluiţi. Propunerea lui Fokas părea ciudată, atît sarazinilor, cît şi bizantinilor, fiindcă nimeni nu putea să-i citească gîndul lăuntric.

După ce-şi reveniră din uimire, bătrînii începură să vorbească pe şoptite între ei şi-apoi starostele luă din nou cuvîntul:

— Gloriosule strateg, rosti înghiţind în sec ca şi mai înainte, nu putem primi condiţia pe care ne-o puneţi mai înainte de-a o aduce la cunoştinţa celorlalte căpetenii ale cetăţii. Prin urmare, vă cerem răgaz pînă mîine dimineaţă, pentru a vă da răspunsul nostru.

— Fie! răspunse sec Fokas şi se scula de pe scaun, dîndu-le să înţeleagă că discuţiei luase sfârşit.

Cînd sarazinii plecară, Tzimiskis nu putu să se stăpînească şi strigă:

— Gloriosule, cum de-aţi primit? N-aţi înţeles că...

— Am înţeles şi încă prea bine, îl întrerupse Fokas. Aşteaptă şi vei vedea. Mîine vom afla ceea ce trebuie să aflăm... Ioannis, nu pot să vă spun nimic mai mult.

Muşcîndu-şi buzele, Tzimiskis părăsi cortul comandantului împreună cu celelalte căpetenii.

Se lumină de ziuă. Credincioşi, cuvîntului dat, sarazinii fură prezenţi, la ora fixată, în faţa taberei bizantine şi se îndreptară spre cortul lui Nikiforos.

— Trădătorilor, cîini ce sînteţi, strigă Fokas de îndată ce aceştia îi spuseră că-i primesc condiţiile şi că aşteaptă să le comunice suma pe care o cere ca să nu distrugă Alepul. Aţi crezut că voi cădea aşa de uşor în capcana pe care mi-aţi întins-o? Cum de v-aţi închipuit că voi intra cu armata în oraşul vostru ca să ne căsăpiţi ca pe nişte berbeci.

Bătrînii păliră şi începură să tremure, în timp ce Fokas continua să ţipe de faţă cu ofiţerii lui, care-l priveau uimiţi.

— Nemernicilor, netrebnicilor, păgînilor. Comandantul armatelor Anatoliei a aflat cine sînteţi şi cît de repede încolţeşte trădarea în sufletele voastre, Nu, nu primesc nici o condiţie. Oraşul vostru va fi cucerit de armata mea şi va fi prădat, iar locuitorii lui vor fi vînduţi ca sclavi în Oraşul lui Constantin.

Bătrînii deveniră albi ca varul. Speriaţi la culme, începură să vorbească toţi deodată. Fokas nu putu să-şi înăbuşe un zîmbet şi-şi acoperi gura cu mîna ca să nu-l vadă.

— Gloriosule strateg, rosti brusc starostele, care îi obligase pe ceilalţi să tacă. Niciodată nu ne-a trecut prin minte ghidul de-a vă trăda şi de-a măcelări armata voastră atunci cînd va intra în Alep. Apoi, chiar dacă am fi vrut aşa ceva...

Se opri brusc, se întoarse şi-şi priva camarazii ruşinat, fiindcă lăsase să-i scape asemenea vorbe. Dar aceştia dădură din cap în semn de încuviinţare.

— Chiar dacă aţi fi vrut? repetă Fokas fraza acestuia.

— Chiar dacă am fi vrut, tot n-am fi putut, fiindcă forţele noastre sînt aşa de slabe, încît...

— Minciuni! răcni Fokas cu o furie prefăcută, iarăşi minţi, bătrîne!

— Jur pe barba profetului că nu vă mint, strigă aprins de mînie bătrînul, simţindu-se jignit de purtarea lui Nikiforos şi apoi, cu o voce stinsă, de parcă trăgea să moară, începu să-i povestească

despre armata de care dispunea oraşul pentru apărarea fortificaţiilor.

Fokas îl asculta tăcut, în timp ce Tzimiskis se întoarse şi-l privi cu admiraţie, fiindcă abia acum îi înţelese şiretenia.

— Bine, bătrîne, rîse Fokas de îndată ce acesta termină enumerarea războinicilor care apărau capitala emirului. Te cred că nu minţi şi că n-aveţi de gînd să ne întinderi o cursă. Dar răspunsul nu ţi-l pot da chiar acum. Trebuie să mă sfătuiesc cu generalii mei.

Bătrînii plecară din nou, iar cortul fu zguduit de rîsetele generalilor.

— Gloriosule, rosti Ioannis, rîzînd în continuare. Pînă acum ştiam că eşti un mare strateg, cel dintîi al imperiului, dar, pe toţi sfinţii, nu şi măscărici!

Fokas îşi încruntă sprîncenele, dar rîsul era atît de molipsitor, încît izbucni şi el.

— Aşadar, zise cînd toată lumea se linişti, mîine, dis-de-dimineaţă, vom începe asaltul şi, cu ajutorul Sfintei Fecioare, pînă seara trebuie să cucerim Alepul. Asaltul va porni din trei locuri, dinspre soare-răsare, soare-apune şi miazăzi. Eu voi porni dinspre soare-răsare, tu Ioannis dinspre miazăzi, iar tu katepano Gheorghios dinspre soare-apune.

Cu mult înainte de revărsatul zorilor, Nikiforos îşi inspecta oastea, maşinile de asediu şi de îndată ce se lumină, dădu semnalul de atac, alergînd cel dintîi spre zidurile fortificate.

Lupta se încinse imediat. Turnurile de asediu înaintară, berbecii, arbaletele şi balistele începură să arunce pietroaie asupra fortificaţiilor şi să izbească zidurile, în timp ce geniştii, protejaţi de restul oştenilor, săriră în şanţ şi porniră'să deschidă breşe la temeliile zidurilor. Sarazinii se apărau cu indîrjire. O adevărată ploaie de săgeţi, suliţe, pietre şi plumb topit începu să cadă asupra bizantinilor. La un moment dat, bizantinii reuşiră să facă o breşă într-o parte a zidului, înmormîntînd sub dărîmături o mulţime de vrăjmaşi şi încercară să pătrundă în oraş. Dar nu reuşiră să înainteze prea mult. Sarazinii luptau cu atîta înverşunare, încît nici curajul oştenilor şi nici strigătele lui Fokas, care se lupta în prima linie, nu fură în stare să dea cîştig de cauză bizantinilor. Aceştia se luptară ceasuri în şir, acolo lîngă breşă, fără să reuşească să înainteze nici măcar un pas. La un moment dat rîndurile bizantinilor se subţiaseră atît de mult,

încît începură să se retragă, la început păstrînd ordinea, iar apoi într-o îmbulzeală de ne-deseris. Lui Nikiforos îi venea să moară de ciudă. Porunci trompetiştilor să dea semnalul de retragere şi, adunîndn-şi întreaga armată, care fusese înfrântă pentru întîia oară de sarazini, porni să se fortifice pe muntele ce se înălţa în apropiere, fără să renunţe la un nou asalt asupra Alepului.

— Ne-au păcălit, strigă înfuriat domestikos. adresîndu-se generalilor, care se adunaseră în cortul lui. Sînt mult mai mulţi apărători decît ne-au informat bătrînii. Ne mai pregătim un timp şi atacăm din nou. Numai să reuşim asemenea lucru înainte ca sarazinii să primească întăriri. Ioannis, Gheorghios, Mihail, Theodoros...

Chemă nominal pe fiecare katepano şi le dădu ordine. Fokas continua să le explice încă planul său de atac, cînd de afară sc auzi un tropăit. Era Chrisoloras, care rămăsese în apropierea zidurilor ca să urmărească ceea ce se petrece în oraş.

— Gloriosule, strigă de îndată ce-şi făcu intrarea în cort, agarenii au părăsit zidurile cetăţii. Dinspre oraş s-aude tumult de bătălie.

Nikiforos ţîşni din cort chiar în clipa în care sosi un al doilea călăreţ. Acesta întări şi el spusele lui Nikitas. Fokas nu şovăi nici o clipă. Îşi chemă generalii şi le porunci să trimită drungă după drungă şi tourmă după tourmă, de îndată ce vor fi gata de luptă, pentru a asalta imediat zidurile fortareţei.

Oştenii lui Nikiforos coborîră de pe coline ca o vijelie, cărînd cu ei scările pe care le sprijiniră de zidurile aproape lipsite de apărători şi zdrobind rezistenţa celor câţiva războinici ce mai rămăseseră acolo, năvăliră în oraş, în timp ce alte cete spărgeau porţile cetăţii şi distrugeau zidul refăcu de agareni în cursul nopţii.

Ca nişte fiare însetate de singe se năpustiră în capitala emirului pîlcurile de slavi, scandinavi, armeni, greci, lefegii, şi sîngele începu să curgă ca un adevărat şuvoi. O sută de mii de oameni ucideau, fără nici o deosebire, războinici, femei, copii şi bătrîni. Măcelul dură mult timp şi numai oboseala opri mîinile biruitorilor. Apoi veni rîndul jafului, pîrjolului, distrugerilor. Alepul era atît de bogat, încît nici un bizantin nu se gîndi, nici pentru o clipă măcar, că asemenea bogăţii pot fi transportata la Constantinopol, fiindcă nu s-ar fi găsit niciodată atîtesa căruţe şi animale ca să le ducă pînă acolo.

Dar victoria bizantinilor nu era completă, deoarece mulţi războinici se retrăseseră pe acropola Alepului şi se baricadaseră în interiorul fortareţei. hotărîţi să-şi vîndă scump pielea. Aflînd această veste, deloc îmbucurătoare, Nikiforos fu cuprins de o mare nelinişte. Cum oştenii lui erau împrăştiaţi prin oraş, îmbătaţi de victorie şi alergând după femeile sarazinilor, puteau fi o pradă uşoară pentru războinicii baricadaţi în acropolă, dacă aceştia s-ar fi hotărît să-i atace. De aceea, pentru orice eventualitate, Fokas ţinea mereu în stare de alarmă o unitate.

Nouă zile ţinu jefuirea Alepului şi *în* cea de-a noua zi, Fokas, care voia să plece înapoi în Caesarea pentru a fi în apropierea Basilevusei în primele luni ale noului an, se hotărî să atace acropola agarenilor. Atacul fu respins şi atunci Nikiforos se hotărî în mod definitiv să plece din Alep pentru că un mesager sosit din Basilevusa îi adusese o veste nespus de proastă: Romanos era pe moarte, iar Vringas lucra cu înfrigurare să pună pe altcineva pe tron de îndată ce împăratul îşi va da obştescul sfîrşit.

Fokas nu era neliniştit numai din această pricină. De la Theofano nu mai primise de mult nici un mesaj personal, iar tăcerea ei îi provoca temeri şi mai mari. Fu de asemenea obligat să părăsească Alepul fiindcă iscoadele îi raportaseră că emirul Damascului venea să-l atace în fruntea unei armate puternice şi odihnite.

Se iveau zorile zilei de 31 decembrie a anului 962 cînd, în fruntea armatei sale, Nikiforos părăsi Alepul şi porni pe drumul întoarcerii spre Caesarea. Expediţia îi adusese mai multe victorii decît se aşteptase. Cilicia fusese recucerită aproape în întregime. Parte din fortăreţele emirului fuseseră distruse, iar unele erau păzite, acum, de garnizoane bizantine. Palatul emirului fusese incendiat, iar capitala lui căzuse în mîinile bizantinilor.

Gloriosul domestikos nu era mulţumit însă. Vrînd să-i umilească şi mai mult pe sarazini, puse crainicii să vestească locuitorilor Alepului înainte de a pleca:

„Plec, dar mă voi întoarce. Să cultivaţi în continuare ogoarele, căci sînt ale mele. Voi reveni peste un an să string recolta. Munciţi cu tragere de inimă ca să nu-mi spulberaţi speranţele".

Armata porni la drum fiind urmată de mii şi mii de creştini eliberaţi din robie şi cărînd cîte trofee puteau transporta cămilele şi catîrii care încheiau coloana. Oştenii lui Fokas

merseră tot înainte, trecură prin Siria de nord, străbătură cîmpiile Ciliciei, lăsară în urmă munţii Taurului, şi pe la jumătatea lunii martie ajunseră în apropierea oraşului Simandoi. Atunci sosi din Basilevusa un mesaj neaşteptat, şi inima lui Nikiforos zvîcni puternic în piept. Mesajul fusese adus de curierul oficial ol Palatului Sacru şi era iscălit de Vringas.

Eunucul scria:

„Gloriosule domestikos, sănătatea precucernicului Romanos, din mila lui Hrlstos împărat şi basileu al bizantinilor, merge din ce în ce mai rău. Mi-e teamă că, şubred de constituţie cum este, cu toate îngrijirile Augustei iubite de Dumnezeu, n-are să mai reziste. Vă felicit, gloriosule, pentru victoriile obţinute şi vă poruncesc să rămîneţi în Gaesarea pînă la noi ordine din partea preacucernicului basileu, dacă îşi va reveni, sau din partea Augustei, dacă are să se întîmple, ferească Domnul, nenorocirea.

Parakimomenos Iosif Vringas."

Fokas mototoli înfuriat pergamentul şi-l chemă de îndată pe Tzimiskis.

— Acum sau niciodată! strigă acesta imediat ce află conţinutul mesajului trimis de Vringas.

— Ge vrei să spui prin asta, Ioannis? rosti cu o prefăcută nedumerire Nikiforos.

— Că trebuie să devii împărat! Acum sau niciodată, strigă din nou Tzimiskis. Nu înţelegi? Mesajul lui Vringas e clar. Se teme de tine şi vrea să te ţină departe de Basilevusa. Dar spune-mi, Augusta ce va face? Te va sprijini fără doar şi poate. Nu-i aşa?

Fokas nu-i răspunse imediat. Minciuna nu se potrivea unei clipe de felul acela. Tzimiskis stărui:

— Ce va face Augusta, gloriosule? Nu mi-ai răspuns.

— Nu ştiu, rosti acesta posomorit. Dar la întrebarea ta, îţi răspund: Nu. Nici acum, nici altă dată... Destul, Ioannis!

— Şi opera ta, gloriosule? Opera ta pe care ai lăsat-o neterminată? Ce se va întîmpla cu ea dacă pe tron se va sui un basileu care te va îndepărta din post?

Nikiforos nu vorbi nici de data aceasta. Ioannis îl privea însă cu atîta insistenţă, încît Fokas Îşi întoarse capul în altă parte.

— Romanos n-a murit încă, rosti într-un tîrziu mohorît.

— Nu murise acum două zile, cînd a plecat curierul din Basilevusa. De unde poţi să ştii că astăzi mai trăieşte? nu se lăsă Tzimiskis.

Fokas nu-i răspunse nici de data aceasta.

— Şi cu armata ce ai de gînd să faci? întrebă puţin mai tîrziu Ioannis. Cele mai multe corpuri au şi plecat în taberele de iarnă. Aşadar trebuie, mai mult chiar, e necesar să menţii sub arme pe cei care se află încă sub comanda ta.

Fokas dădu afirmativ din cap şi Tzimiskis oftă satisfăcut.

— În sfîrşit, şopti acesta.

— Nu te bucura, Ioannis, n-am spus încă da. Armata care mă urmează va pleca şi ea în taberele de iarnă, precum am hotărît... Nu, nu te grăbi. Singura concesie pe care sînt dispus s-o fac este să nu fie dezarmaţi oştenii şi să nu se întoarcă la themele lor.

— Şi asta e ceva, şopti Ioannis. Dar dacă vrei să afli părerea mea...

— Nu, Ioannis, ştiu ce vrei să spui. E cazul să ne oprim aici.

Tzimiskis ridică din umeri.

— O asemenea ocazie nu i se prezintă de multe ori unui om în cursul vieţii, bolborosi acesta, dar dacă tu nu vrei...

În noaptea aceea, Fokas nu aţipi deloc şi ori de cîte ori auzea tropot de cal îşi înălţa capul de pe perna cea aspră şi-şi ciulea urechile. Aştepta un mesaj de la Theofano, fiindcă era sigur că avea să-i scrie. Avea să-i trimită mesajul cu oşteanul care îl adusese şi pe celălalt, cu Mihail, cel pe care îl avansase la gradul de ekatondarch şi-l trimisese înapoi la Basilevusa cu aproape o săptămînă în urmă.

*

Clopotele Marii Biserici băteau în dungă în dimineaţa aceea de 15 martie a anului 963. Constantinopolul îşi înmormânta, în mai puţin de patru ani, încă un împărat, pe preacucernicul Romanos al II-lea care se săvîrşise din viaţă în vârstă de numai 24 de ani. Răposatul împărat Konstantinos, precum vorbea norodul, îşi dăduse duhul în braţele bietei sale soţii, ale cărei bocete se auziseră dincolo de Palatul Sacru, sfîşiînd pînă şi inimile imperturbabilor varangi care stăteau acum drepţi, ca nişte stane de piatră, la posturile lor, cu capetele plecate, aşa cum se potrivea marelui doliu. Preacucernicul împărat Romanos

murise însă singur, departe de Augusta, care născuse cu vreo două săptămîni în urmă, şopteau cubicularii şi ceilalţi slujitori care cunoşteau mai bine ceea ce se petrecuse în Palatul Sacru. Murise în braţele patriarhului, sub ochii lui Vringas care se plimba pradă neliniştii prin dormitorul sacru, şuşotind mereu cu cîte-un demnitar, aşteptând tot timpul un anumit ins care venea şi-i şoptea ceva la ureche — veşti care uneori făceau ca faţa-i puhavă să-şi piardă culoarea, iar alteori să se înroşească de bucurie.

Romanos îşi încredinţase sufletul Domnului departe de Theofano. În ajun, cînd Augusta se dusese să-l vadă şi să fie de faţă cînd îşi va lua leacurile prescrise de doftori, împăratul deschisese ochii, gonise cu un gest pe toţi cei ce se aflau în dormitor, şi astfel rămăseseră singuri mai multe ceasuri.

Iar cei doi-trei cubiculari care~şî ciuliseră urechile ca să asculte ce-şi spuneau cei doi soţi se dăduseră înapoi speriaţi, fiindcă vorbele ce ajunseseră pînă la urechile lor erau atît de înfricoşătoare, încît, cuprinşi de spaimă, fugiseră să se ascundă, căci dacă Augusta ar fi aflat că auziseră cele rostite în dormitorul sacru, puteau să se considere ca şi morţi.

Romanos muri a doua zi, clar strigatul pe care-l scosese în seara aceea rămăsese adine întipărit în memoria celor care trăseseră cu urechea:

— Ucigaşo, se răstise Romanos la împărăteasă, nu ţi-a fost de ajuns tatăl meu. Păcatul săvîrşit de mine să cadă însă asupra ta.

Romanos muri, iar T'neofano plînse, bocise şi-şi strânse în braţe, în faţa marilor arhonţi, copilaşii orfani, îi dezmierdă, le spuse cuvinte de mângâiere pentru a alina durerea pricinuită de pierderea părintelui lor, şi pe mulţi bărbaţi îi năpădiseră lacrimile văzîndu-i durerea.

După ce Romanos îşi dădu duhul, un ekatondarch încăleca un cal iute ca fulgerul, ales dintre cei mai buni din grajdul Palatului Sacru, şi se îmbarcă apoi pe o corăbioară îndreptîndu-se spre Asia Mică, avînd ascuns la sîn un mesaj scris de mîna Augustei pentru gloriosul domestikos al armatelor Anatoliei, care trebuia să se afle acum în apropierea cetăţii Caesarea.

Debarcând pe malul asiatic, ekatondarch-ul nu porni în galop, ci pur şi simplu zbură. Schimbă numeroşi cai la toate cetăţuile şi într-o dimineaţă ajunse la Simandoi, chiar în clipa în care armata lui Nikiforos îşi făcea intrarea în oraş. Mesagerul nu se opri şi nici

n-avu răbdare să aştepte ca Fokas să descalece. Se apropie de el în galop, opri calul, care era plin de spumă la gură, şi strigă cît putu de tare ca să fie auzit de oştirea întreagă:

— Gloriosule, preacucernicul împărat a murit, după cum trebuie să fi aflat şi de l-a focurile aprinse cu două zile în urmă. Urmează să vină câţiva curieri care să vă aducă mesajul oficial de la Constantinopol.

O linişte de moarte îi acoperi cuvintele. Nikiforos aflase vestea morţii lui Romanos prin mijlocirea focurilor, care fuseseră aprinseră la Basilevusa, ajungând astfel la Caesarea şi Simandoi. Dar acest mesaj era prima veste oficială care confirma moartea basileului. Toţi katepano din suită se întoarseră şi-l priviră pe Tzimiskis ca şi cum s-ar fi aşteptat ca acesta să ia cuvîntul. Ioannis îşi încreţi fruntea, dar nu zise nimic.

— Astă-seară, rosti răguşit Fokas, vom rămîne aici. Ekatondarch, urmează-mă!

„*Gloriosule*, citi Nikiforos a treia oară mesajul Theofanei, *împăratul nu mai există. Înainte de-a muri i-a numit ca moştenitori pe cei doi minori asociaţi la tron, copiii lui şi ai mei, Vasilios şi Konstantinos. Totodată, i-a numit şi pe epitropi — pe mine şi pe Iosif Vringas, parakimomenos. Gloriosule, nu te grăbi să te întorci în Oraşul lui Constantin. Am nevoie de câţiva oameni care să se bucure de încrederea ta deplină. Sub un pretext oarecare trimite-l în Basilevusa pe Mihail şi încă pe cineva, pe Chrisoloras de pildă, dacă se află în preajma ta.*"

Mesajul era scris în grabă, cu o mînă care se pare că tremura cînd aşternea cuvintele. Slovele arătau limpede acest lucru.

Oftînd, Fokas strânse pergamentul în mînă, se aşeză pe un jilţ din tricliniul palatului unde era găzduit şi căzu pe gînduri.

— Chrisoloras, rosti deodată. Trebuie să plece mâine, neapărat!

Se sculă, sună din clopoţel şi porunci oşteanului care i se înfăţişă:

— Să se prezinte de îndată Chrisoloras, turmarch de cavalerie. Imediat!

Nikitas ajunse la Constantinopol în ziua de 26 martie, o zi însorită, înveşmântată în culorile primăverii şi, după ce veghease personal la descărcarea trofeelor aduse cu el, porni spre Palatul Sacru, ţinînd în mîini un pergament oficial adresat

lui parakimomenos Vringas şi încă unul, ascuns tub tunică, pentru Theofano.

Vringas îl primi în salonaşul destinat audienţelor particulare. Se purtă rece şi distant cu el. Îl întrebă despre domestikos, despre armata lui şi încă despre multe alte lucruri care-i trădau neliniştea, greu de ascuns, pricinuită de faptul că nu ştia ce anume intenţiona să facă Nikiforos, acum cînd Romanos era mort.

Nikitas răspunse la toate întrebările lui Vringas şi-l linişti oarecum deoarece, aşa cum îi spusese, slăvitul domestikos n-avea de gând să se întoarcă la Constantinopol decât în cazul în care va fi chemat oficial.

Parakimomenos îl ascultă cu atenţie şi după câtva timp îi adresă brusc întrebarea care-i ardea limba *şi* pe care în zadar încerca s-o înăbuşe:

— Turmarch Chrisoloras, armata ce gîndeşte?

— Armata, răspunse prompt Nikitas, nu gîndeşte, se supune.

Vringas tresări. Ştia că Chrisoloras era unul clin cei mai credincioşi oameni ai lui Fokas şi intuia că acesta nu putea să-i spună nimic care ar fi putut să-l compromită pe domestikos.

— Ştiu, stărui Vringas ca să-l încerce, ştiu că armata se supune. Dar cui, turmarch-ule? Lui domestikos sau Augustei şi Regenţei?

— Celui care are dreptul să-i poruncească, răspunse în doi peri Chrisoloras, care ştia că armata îşi adora comandantul.

Vringas zâmbi forţat.

— Eşti isteţ şi dibaci, turmarch-ule, şopti parakimomenos. îmi sînt de ajuns cele aflate. Sper că nu vei pleca prea curînd din Basilevusa.

— Nu, în afară de cazul că mi se va porunci. Parakimomenos dădu din cap.

— Nu ţi se va porunci, rosti sec. Vei rămîne aici la dispoziţia mea. Nu, turmarch-ule, nu ma contrazice. După cum ştii, imperiul este condus de împărăteasă şi de mine. Acum poţi să pleci. Te voi chema cînd voi avea. nevoie de tine.

Chrisoloras dădu să plece.

— Ai cerut să fii primit în audienţă de. preacuvioasa Augusta, zise eunucul reţinîndu-l cu un gest. Vei fi primit peste un ceas. Aşteaptă afară. Te voi însoţi.

Nikitas se închină din nou şi ieşi din salonaşul lui parakimomenos cu inima grea. Fokas îi spusese să înmâneze Theofanei pergamentul pe care-l avea ascuns în sîn fără să-l vadă nimeni. Făcu vreo cîţiva paşi pe coridorul larg şi se prăbuşi greu pe un jilţ, fără să observe un eunuc care-i dădea tîrcoale. Rămase cîteva clipe cu capul plecat, cînd, uitîndu-se cu coada ochiului, văzu deodată un ins ce sc închină în faţa lui. Era Leon eunucul..

— La palatul părintelui domniei-voastre, arhonte, îi şopti în grabă. La trei ceasuri după căderea nopţii. Voi veni să vă găsesc. Mesajul pe care în mod sigur îl aveţi, să-l înmînaţi preacuvioasei Auguste în prezenţa lui Vringas. În prezenţa lui. Aţi înţeles, arhonte? în prezenţa lui. Fiţi atent, căci sîntem urmăriţi.

Eunucul se ridică şi adăugă cu voce tare:

— Augusta iubită de Dumnezeu mi-a poruncit să comunic domniei-voastre că vă aşteaptă. Mă duc să-l anunţ şi pe parakimomenos.

Nikitas se sculă din jilţ, înainta alături de eunuc şi se opri în faţa uşii lui Vringas. Acesta ieşi de îndată din salonaşul lui împreună cu Leon şi, cu paşi iuţi, se îndreptară cu toţii spre gineceu. Nikitas mergea cu inima frîntă, fiindcă urma s-o revadă pe femeia pe care o considera ucigaşă, deşi continua s-o iubească. Vringas intră în gineceu, căzu în genunchi, se închină şi apoi se ridică. Nikitas făcu la fel. Leon eunucul rămase *ceva* mai în urmă.

— Turmarch Chrisoloras, ai cerut să fii primit de mine, îi auzi Nikitas glasul în timp ce se ridică.

O auzi şi se înfiora. Părea obosită, îi lipsea din glas acel ton melodios care-l emoţiona.

Îşi ridică fruntea, o privi şi se cutremură. Theofano se schimbase. Nu mai era fata pe care o iubise. Era o femeie obosită, cu ochii încercănaţi. O femeie matură, deşi n-avea mai mult de douăzeci şi doi de ani. Mai înainta cîţiva paşi, se închină din nou, scoase din tunică pergamentul şi i-l înmînă basilisei în faţa lui Vringas, care făcu nişte ochi cît cepele.

— Un mesaj din partea gloriosului comandant suprem al armatelor Anatoliei, kir Nikiforos Fokas, rosti Nikitas.

Theofano nu întinse mîna ca să ia pergamentul.

— Citcşte-l, îi porunci lui Nikitas.

Chrisoloras avu pentru o clipă impresia că lumea începe să dispară din jurul lui; Fokas îi poruncise să predea mesajul personal Theofanei şi-i mai spusese, in plus, că mesajul nu trebuia să fie văzut de nimeni, în afară de ea. Dar, neavînd încotro, fu obligat să rupă sigiliul, desfăşură pergamentul şi se pregăti să-l citească, cînd Theofano îi zise:

— Nu, nu-i neapărată nevoie să-l citeşti acum. Parakimomenos!

Cu ochi ce prinseră a-i străluci, Vringas făcu un pas înainte.

— Parakimomenos, continuă Theofano, ia mesajul şi dă-i-l lui Leon. Am să-l citesc mai tîrziu.

Vringas se închină şi, apropiindu-se de Chrisoloras, luă cu mîinile-i tremurînd de emoţie pergamentul, îl strînse la piept şi-şi reocupă locul în dreapta Theofanei.

— Turmarch-ule, rosti din nou Theofano. Mai ai ceva să ne spui?

— Nu, preacuvioasă Augustă, nimic altceva.

Theofano făcu semn că audienţa luase sfîrşit. Nikitas căzu din nou în genunchi, fiind imitat şi de Vringas. Se închinară, apoi se ridicară şi, mergînd de-a-ndărătelea, porniră spre ieşire. Ajunseră la uşă, cînd Theofano strigă:

— Parakimomenos, i-ai dat lui Leon mesajul gloriosului?

Muşcîndu-şî buzele, Vringas răspunse tăios:

—- Să mă ierte Luminăţia-ta, am uitat.

Leon se apropie de el, întinse mîna, primi pergamentul şi se închină.

Parachimomenos ieşi din gineceu şi Nikitas auzi scăpîndu-i de pe buzele lui încleştate o înjurătură. Apoi se întoarse şi-l privi pe Nikitas cu atîta răutate şi ură încît, fără să vrea, acesta fu cuprins de un fior.

— Turmarch Chrisoloras, ieşi şuierînd din gura lui Vringas ameninţarea. Ştii că te joci cu focul?

Nikitas nu-şi plecă fruntea. îl privi însă cu multă stăruinţă; parakimomenos înjură din nou şi, întoreîndu-i spatele, porni cu paşi grăbiţi.

Chrisoloras nu se îndepărtase prea mult de gineceul.Augustei, cînd auzi în spatele lui o voce. Se întoarse şi-l zări pe Leon.

— Preacuvioasa Augustă mi-a poruncit să vă spun că trebuie să vă păziţi viaţa, îi şopti. Deseară. Acasă la domnia-voastră, arhonte, aşa cum ne-am înţeles.

Nikitas părăsi Palatul Sacru şi se îndreptă spre casa părintească. Acolo îl aştepta Anemaş. Sarazinul îl îmbrăţişa şi-l sărută, apoi porniră amîndoi spre palatul emirului. Pe drum Chrisoloras nu scoase nici o vorbă, ca şi Anemaş de altfel.

Sosiră la palatul emirului. Bătrinul Kouroupas îl primi cu bucurie pe Nikitas şi, după ce schimbară cîteva cuvinte de politeţe, Anemaş îşi conduse prietenul în apartamentul verişoarei sale.

Îndată ce-l văzu pe Chrisoloras, Evdochia se aprinse la faţă de bucurie. Nu mai puţin se bucură şi Nikitas atunci cînd o revăzu pe nepoata emirului. Contrar obiceiurilor din trecut, nepoata lui Kouroupas nu-şi mai acoperea faţa cu feregeaua atunci cînd vorbea cu vreun bărbat, astfel că Nikitas putu să-i studieze trăsăturile şi să şi le întipărească adînc în memorie. Ochii Evdokiei aveau o culoare verde, închisă, iar buzele-i erau frumos conturate. Bărbia îi era fină, graţioasă, iar gîtul lung. Cît timp rămase acolo se uită la ea cu nesaţ şi de multe ori, cînd privirea lui, ceva mai insistentă, se pironea în ochii ei, deosebit de expresivi, vedea cum roşeşte şi începe să respire mai anevoie.

Cînd părăsi palatul lui Kouroupas, împreună cu Anemaş, începuse să coboare întunericul nopţii. Pe drumul întoarcerii primul care rupse tăcerea fu Anemaş.

— Nikitas, rosti acesta, cine crezi că va ocupa tronul lui Romanos acuma cînd... înghiţi în sec şi se opri. Apoi se întoarse şi-şi privi prietenul, ezitînd parcă să rostească ceea ce-i sfredelea mintea. Nikitas se înfiora. Bătrînul lui tată începuse să-i spună cîte ceva despre zvonurile care circulau prin Palatul Sacru.

— Ce vrei să spui, Anemaş? îl întrebă răguşit, trăgînd hăţurile calului. De ce ţi-ai lăsat fraza neterminată?

Acesta îşi întinse capul înainte. Treceau prin faţa porţii Sfîntului Roman, care urma să se închidă curînd, iar mulţimea sc înghesuia să intre în oraş.

— Se închid porţile? întrebă uimit Nikitas.

— Nu ştiai? Poruncă de la parakimomenos, răspunse Anemaş. Se teme pînă şi de umbra lui.

Tăcură iarăşi şi nu mai schimbară nici o vorbă pînă cînd, străbătînd şoseaua Mesi, ajunseră acasă la Nikitas.

Descălecară şi-şi încredinţară caii rîndaşilor. Intrînd în casă, o luară spre tricliniu, unde se aşezară în jilţuri, după care fură serviţi cu băutură.

— Crezi că Romanos a murit de moarte bună? îl întrebă deodată Anemaş, cu un glas de gheaţă.

Nikitas nu răspunse, simţi doar un fior rece străbătîndu-i întreg trupul.

— Nu mi-ai răspuns, stărui sarazinul.

— Prefer să nu vorbim despre asemenea lucruri, rosti Chrisoloras.

Anemaş zîmbi mulţumit.

— Aşadar, şi tu ai auzit ceea ce se spune. Bine, să nu mai vorbim.

— Şi acum, ce crezi că va face Augusta? întrebă după puţin Anemaş. Augusta, care acum e prizoniera lui Vringas. Cine va fi acel om puternic care-l va îndepărta pe eunuc şi cine va reuşi oare, căci parakimomenos e păzit cu străşnicie... Nu-mi răspunzi, Nikitas?

— Nu ştiu, bolborosi acesta.

Şi totuşi ştia, sau cel puţin ghicea. Acel om puternic avea să fie Fokas. Gloriosul comandant de oşti care-i încredinţase un mesaj secret pentru Theofano. Pergamentul care ajunsese în mîinile acesteia într-un mod atît de ciudat, chiar în faţa lui Vringas, care înţelesese ceva, dar nu putuse reacţiona.

— Nikiforos Fokas, zise Anemaş, ghicindu-i gîndurile! Acesta e puternicul zilei, de el se teme cel mai mult eunucul, pe el va încerca, cu toate mijloacele, să-l nimicească. Dar va reuşi oare?... Şi Augusta ce va face?... Nikitas, astăzi toţi oamenii din garda lui Romanos şoptesc numele strategului. Aşadar, dacă el se va decide şi va fi sprijinit şi de Theofano... Tăcu iarăşi şi începu să-şi mîngîie barba.

— Nikitas, rosti după puţin timp. Augusta... Mi-e teamă de ea. E în stare de orice.

— Ajunge, strigă Nikitas, ajunge. Dacă vrei să-mi fii prieten, încetează cu balivernele astea în legătură cu Augusta.

Sarazinul îl privi uluit. Văzîndu-l însă cum îşi strîngea nervos în mîini cupa, tăcu şi nu mai rosti cuvintele care-i stăteau pe limbă.

— Iartă-mă, Anemaş, bolborosi într-un tîrziu Chrisoloras. Sînt obosit, de aceea m-am răstit la tine.

Acesta zîmbi:

— Nu-i nimic, Nikitas, te las. Sper să te mai văd înainte de-a pleca. Căci vei pleca, nu-i aşa?..

— Da, dar nu ştiu cînd.

Ceasurile se scurseseră şi Chrisoloras aştepta cu o nelinişte din ce în ce mai mare. Şi-a aşteptat pînă cînd se auzi o bătaie puternică în poarta exterioară a palatului părintesc. Atunci sări ca o săgeată, alergă şi, deschizînd poarta, rămase ca împietrit. În faţa lui stătea Leon eunucul — îmbrăcat, nu în uniforma galben-strălucitoare a Palatului Sacru, ci ca un om de rînd.

— Stăpîne, îi spuse de îndată ce intră în casă. Pune-ţi-vă o mantie şi urmaţi-mă. O mantie simplă, nu una militară... iar sabia, stăpîne, ascundeţi-o sub mantie. Da, e bună. Haideţi, stăpîne, să mergem.

Ieşiră în stradă şi, străbătînd piaţa Augusteum, ajunseră la Palatul Sacru. Trecură pragul unei intrări dosnice, păzită de un străjer varang, care de îndată ce-l văzu pe Leon, se întoarse cu spatele, pătrunseră în palat şi se îndreptară spre gineceu. Trecură printr-o serie de coridoare dosnice, fără să întîlnească ţipenie de om în calea lor. La un moment dat eunucul se opri în faţa unei uşi şi bătu încet înainte de-a o deschide. O deschise, făcu semn lui Nikitas să-l urmeze, şi cînd acesta intră, eunucul se retrase închizînd uşa după el.

Chrisoloras examina cu privirea salonul. Era simpla, fără lux şi podoabe. Un pat, două-trei scaune, cîteva jilţuri şi un cufăr formau tot mobilierul salonului. în salon nu se afla nimeni. Făcu vreo cîţiva paşi şi se aşeză pe un scaun, în timp ce inima lui se zbuciuma din ce în ce mai tare, fiindcă ghicise cine trebuia să vină. Trecură cîteva momente fără să se arate nimeni, cînd deodată se auziră de afară nişte paşi uşori. Nikitas întoarse capul şi inima-i încetă pentru o clipă să mai bată. Draperia celei de a doua uşi interioare fu dată la o parte şi în prag îşi făcu apariţia Theofano.

— Nikitas, spuse cu o voce dulce ca o mîngîiere.

— Preacuvioasă Augustă, răspunse acesta căzînd în genunchi.

— Nikitas, de ce te porţi aşa? îl dojeni ea. Nu ţi-am spus că nu-i nimeni de faţă?... Haide, ridică-te. Vino şi aşază-te aici, lîngă mine.

Se supuse ca hipnotizat, Nu-i vorbea Theofano, ci Anastasia, iubita lui. Nu era Augusta, ucigaşa, femeia care, după cît se spunea, omorîsc doi oameni, doi împăraţi. O privi şi băgă de

seamă că acum nu părea obosită ca în cursul dimineţii. Ochii nu-i mai erau încercănaţi, iar chipul arăta frumos şi fraged ca niciodată. Privirea-i strălucea de viaţă, voinţă şi dragoste... Dragoste? cel puţin aşa i se păruse.

— Nikitas, începu ea, de-ai şti tu cît de nefericită sînt! De fapt aici mă simt ca o prizonieră. Prizoniera unui eunuc care nu mă lasă să stau de vorbă sau să văd pe cineva fără să fiu înconjurată de oamenii lui, iar aceştia mă urmăresc şi-i raportează orice mişcare, orice cuvînt şi orice acţiune. Ai văzut astăzi... Mesajul lui Fokas. Dacă ar fi căzut în mîinile lui. O, Doamne!

Tăcu o clipă, îşi pironi ochii într-ai lui şi-l întrebă:

— Ştii ce scrie slăvitul domestikos?

— Nu. Nu mi-a spus, îngăimă Nikitas, care se simţea tare descumpănit, fiindcă începuse să-l mistuie iarăşi dorul de ea.

— Scrie... îşi vîrî mîna în buzunaml rochiei, scoase pergamentul şi citi:

„*Preacuvioasă Augustă, îmi dau seama cît de grea a devenit situaţia înălţimii-tale odată cu moartea împăratului preaiubit de Dumnezeu. Nu aştept decît un ordin şi atunci oastea şi persoana mea vor fi la dispoziţia...*"

Se opri, înfăşură pergamentul care conţinea şi multe alte lucruri, precum reuşise să-şi dea seama Nikitas din scrisul foarte des al lui Fokas, şi adăugă:

— Din acea clipă îl am la mine. Îl voi ţine în mîinile mele chiar şi-n timpul nopţii. Nu mai am încredere în nimeni, Nikitas. M-auzi, Nikitas? în nimeni. Am doi fii, doi asociaţi la domnie. Dar sînt încă minori şi folosindu-se de numele lor se vor găsi mulţi care să se joace cu soarta imperiului. Sînt tutorele fiilor mei prin voinţa lui Romanos, dar ce ironie. O, Doamne, căci şi Vringas e tutore. Eu sînt femeie, iar el e eunuc. Dar e puternic şi are peste tot, în toate posturile cheie, arhonţi devotaţi, care se apleacă slugarnic la fiecare semn de-al lui. Nikitas, mi-e teamă. Nu pentru mine, ci pentru copiii mei, Vasilios şi Konstantinos. Mîinile înarmate acţionează atît de repede... Şi sînt singură. Singură şi fără apărare în mijlocul unei haite de duşmani... Nikitas.

Tăcu şi de îndată izbucni în hohote de plîns.

Nikitas şovăi o clipă, apoi, supunîndu-se unei porniri oarbe, se sculă, se duse lîngă Theofano, care stătea cu capul plecat, îi puse mîna pe păr şi începu să i-l mîngîie cu gingăşie.

Theofano se înfiora şi-şi înălţă capul cu chipul scăldat în lacrimi.

— Nikitas... şopti fără să se gîndească. Mă iubeşti încă?

— Anastasia!

Îngenunchie lîngă ea şi buzele lor se uniră într-un sărut plin de dorinţă.

— Nu! strigă ea deodată, cînd Nikitas începu să-i şoptească cuvinte de dragoste. Nu!.

Nikitas se zăpăci şi dădu înapoi. Augusta îşi plecă din nou capul. Se aşternu o tăcere apăsătoare.

— Nikitas, şopti la un moment dat Theofano, dacă nu l-aş fi cunoscut pe împărat, dacă n-aş fi devenit basilisă... Atunci poate că aş fi fost fericită, poate că alături de tine aş fi avut parte de-o viaţă tihnită. Departe de conjuraţii, uneltiri şi de chinurile pe care le îndur zilnic aici în Palatul Sacru. Nikitas... Mă iubeşti încă?

O auzea şi nu-i venea să creadă. '

— Anastasia, rosti din nou, îmbrăţişînd-o. Scumpa mea Ansstasia, te regăsesc după atîţia ani.

Se sărutară iarăşi, fără ca de data aceasta Theofano să caută a scăpa din braţele lui, nici chiar atunci cînd Nikitas începu să-i şoptească vorbe de dragoste. Plin de înflăcărare, îi spuse tot ceea ce ascundea în el de ani de zile, cuvinte ce-i izvorau în mod firesc din suflet. Îi vorbi despre dezamăgirea lui şi despre eforturile pe care le făcuse ca s-o uite şi să nu-i aibă mereu în faţă chipul — pe cîmpul de luptă, prin cîreiumi sau în braţele altor femei. Theofano îl lăsă să-i spună tot ceea ce avea de spus, întrerupîndu-l doar cînd buzele-i căutau sărutările lui. Îl lăsă s-o strîngă în braţe, dar cînd Nikitas îndrăzni să depăşească limita, fiindcă uitase de împărăteasă, în faţa ochilor lui ne mai existînd decît chipul femeii iubite, ea îl împinse uşor la o parte ca să-i aprindă şi mai mult dorinţa, făcîndu-l să jure, cuprins de ameţeală, că pe lume nu e decît ca, că e dispus să sacrifice toiul de dragul ei, că avea să-i fie sclav de-a pururi. Îl împinse uşor la o parte, pentru ca apoi să-l strîngă în braţe şi să-i vorbească de dragostea ei, despre lupta ce-o dăduse ani în şir cu ea însăşi ca să nu-şi dezvăluie sentimentele. Se îmbrăţişară şi, tot sărutîndu-se, Nikitas se trezi fără veste cu ea pe pat. Cunoscu dragostea şi se înfruptă din plăcerile oferite de buzele şi de trupul ei, avu impresia că zburase departe de lume şi că ajunsese în paradis.

— Nikitas, dragul meu, şopti într-un tîrziu Theofano, care stătea cuibărită în braţele lui. Nikitas, s-a făcut tîrziu.

Nu-i răspunse; gura lui îi căută iarăşi buzele.

— Nikitas, dragul meu, trebuie să pleci, stărui Augusta.

Se desprinse din braţele lui şi se ridică. Nikitas fu orbit de trupul ei gol şi neasemuit de frumos, încercă s-o îmbrăţişeze din nou, dar ea se feri rîzînd şi-şi puse rochia, acoperindu-şi goliciunea. Tînărul îşi reveni din ameţeală, se gîndi cît de fericit e şi inima i se umplu de bucurie. Apoi se aşeză alături de Theofano, o cuprinse cu braţele de mijloc şi-şi rezemă capul de pieptul ei.

— Anastasia, şopti Nikitas, mi-ai dăruit dragostea, acum nu mai cer nimic vieţii. Iar dacă voi muri, în căzul că Ziditorul mă va chema la El, mă voi înfăţişa mîndru în faţa-i şi-i voi spune...

— Nikitas, dragul meu, il întrerupse ea apucîndu-i capul cu amândouă mîinile. Nikitas, să-i spui că eşti al meu. Al meu de-a pururi. Gata să faci tot ceea ce-ţi voi cere. Tot, Nikitas, m-auzi? Eşti al meu!

— Anastasia!

Părăsi Palatul Sacru cu fruntea sus. Plecă simţindu-se asemenea unui zeu. Străbătu din nou acelaşi coridor semi-obscur şi ieşi pe aceeaşi poartă, iar vîntul rece al nopţii, care-şi trăia ultimele clipe, îl izbi în faţă aducîndu-l din nou cu picioarele pe pămînt. Cu paşi grăbiţi, ajunse în casa părintească şi se trînti îmbrăcat în pat. Îşi petrecu mîinile sub ceafă şi începu să viseze cu ochii deschişi. Acum, cînd se scursese destulă vreme de cînd părăsise Palatul Sacru, îi treceau prin minte toate amănuntele nopţii petrecute eu Theofano, dragostea exuberantă, vorbele care fuseseră rostite, promisiunile ce le făcuse.

— Anastasia, îi rosti numele în şoaptă, pentru tine sînt în stare să-mi dau şi viaţa.

Acum n-o mai vedea ca pe o ucigaşă. Se revolta la gîndul că a putut cîndva să creadă tot ceea ce se spune despre ea.

— Poate fi oare Anastasia o ucigaşă? Niciodată! strigă cuprins de mînie şi sări ca ars. Să fie oare Anastasia o ucigaşă? Nu. E o victimă! Victima lui Romanos care a părăsit-o şi a înşelat-o cu toate curtezanele din Basilevusa. Anastasia...

Pieptul i se umfla ori de cîte ori buzele lui îi rosteau numele, iar inima înceta să-i mai bată cînd îşi amintea de suflarea ei caldă care-i mîngîiase obrajii. Apoi îşi aminti de Anemaş şi de

cele ce-i spusese fără ca el să protesteze.., îşi încleşta pumnii de ciudă şi dădu din nou glas disperării:

— Anastasia, scumpa mea. Cum de-au fost în stare să te acuze? Cum de-au făcut asemenea ticăloşie? Cum?... O, Doamne... Pînă şi Anemaş...

Îngenunchie în faţa iconostasului ce se afla în dormitorul lui, îşi împreună mîinile şi se rugă Domnului s-o scape de duşmanii ce-o înconjurau şi-o bîrfeau cum că ar fi săvîrşit, chipurile, cele mai oribile şi mai josnice fapte. Se rugă mult timp, cufundat într-o stare de extaz creată de zbuciumul dragostei sale. Într-un tîrziu se sculă şi, mort de oboseală, se trînti în pat aşa îmbrăcat cum era. Adormi avînd pe buze numele ei şi gîndindu-se la clipa cînd îl va chema din nou la Palatul Sacru.

Zilele se scurseră, Nikitas nu ieşea deloc din casa. Aştepta să apară din nou Leon eunucul, să-l ia pe ascuns şi să-l ducă iarăşi lîngă ea, ca atunci, seara. Dar zilele treceau şi nimeni, în afară de vizitatorii obişnuiţi ai tatălui său, nu călca pragul casei. Vremea se scurgea şi Nikitas începu să fie cuprins de dezamăgire. Din cînd în cînd se întreba dacă nu cumva noaptea aceea fusese doar un simplu vis. Dar în dimineaţa zilei de 5 aprilie Leon îşi făcu apariţia în casa lui.

— Deseară, stăpîne, îi zise, deseară, ca şi data trecută. Nikitas începu să numere ceasurile pînă cînd întregul oraş fu cufundat în întuneric. Cînd eunucul bătu la uşă, el se şi afla în spatele ei, cu mantia în mînă, gata de plecare, pentru a nu pierde nici măcar o clipă din timpul ce-l va petrece cu iubita lui. Mergînd în mare grabă ajunse la Palatul Sacru şi, străbătînd coridoarele semi-obscure, se trezi din nou singur în acelaşi salon. Dar de data asta nu mai trebui să aştepte. Theofano îl întîmpină cu braţele deschise şi cu buzele însetate de sărutări.

Ceasurile se scurseră. Aproape de revărsatul zorilor, Theofano deschise ochii, îl privi pe Nikitas care dormea în braţele ei şi zîmbi. Era un zîmbet ciudat.

— Eşti al meu, bolborosi printre dinţi, te-am legat atît de tare, încît pînă şi pe mama ta, dacă ţi-aş spune că trebuie s-o ucizi, o vei ucide fără să te gîndeşti prea mult.

Se trezi şi el. Văzînd-o cum îl priveşte, o îmbrăţişa din nou şi-i sărută ochii, buzele şi obrajii, şoptindu-i cuvinte de dragoste şi adoraţie. Îl lăsă s-o sărute, iar din cînd în cînd îi răspundea şi ea cu cîte-un sărut; apoi, eliberîndu-se brusc din braţele lui, se

ridică, îşi puse rochia şi în timp ce Nikitas o urmărea în extaz, veni şi se aşeză lîngă el, spunîndu-i cu o voce melodioasă:

— Nikitas, trebuie să pleci. Nu de aici... Nu m-ai înţeles. Să pleci din Basilevusa. Trebuie să te întorci în tabăra slăvitului domestikos. Vreau să-i duci un mesaj... Scumpul meu, nu-i ceea ce-ţi închipui. Trebuie să vină aici, Vringas... Oh, Doamne, cum să-ţi explic? Mi-e teamă...

Se sculă iarăşi şi, apropiindu-se de o masă ridică învelitoarea de postav, scoase un pergament, se uită la el, îl împături şi, după ce puse două peceţi, i-l înmînă lui Nikitas continuînd:

— Nikitas, dacă mesajul acesta va cădea în mîinile vrăjmaşilor mei — şi numai Dumnezeu ştie cîţi sînt — poate nu numai să mă distrugă, dar să-mi aducă chiar şi moartea. Ţi-l încredinţez. Păzeşte-l ca pe ochii din cap, să nu fie văzut de nici o fiinţă din lume, ci numai de el.

— Iubita mea, chiar dacă voi muri, nimeni nu-l va vedea, căci voi găsi puterea să-l distrug înainte de-a cădea în mîini străine. Dar, scumpa mea...

Şovăi, se făcu roşu la faţă, vru să spună ceva, dar n-avu timp. Buzele ei se lipiseră de ale lui. Trupul Theofanei se lipi şi el de trupul lui Nikitas.

— Cînd te vei întoarce, dragul meu, te voi aştepta aici, în acelaşi salon... Şi acum pleacă. Pleacă şi fii atent. Trebuie să părăseşti oraşul pe ascuns. Vringas a pus probabil oameni ca să te supravegheze, fiindcă ştie că eşti devotat trup şi suflet slăvitului domestikos. Nikitas, dragul meu...

Se sărutară iarăşi. Îl conduse pînă la uşă şi acolo se despărţiră. Cînd Nikitas închise uşa în urmă, ochii ei străluciră iar buzele-i rostiră spontan aceste cuvinte:

— E al meu. Al meu pentru totdeauna. E în stare să facă orice pentru mine.

*

Micuţa ambarcaţiune se tîrî pe nisipul ţărmului pustiu. Echipajul întinse două scînduri la cupastră şi Nikitas, ţinîndu-şi calul de hăţuri, păşi pe uscat. Întunericul nopţii mai stăruia încă. Stelele de pe cer clipeau, iar acolo departe, spre răsărit, o dîră palidă de lumină vestea revărsatul zorilor. Nikitas se sui pe cal, îi dădu pinteni şi porni galopînd vijelios. Echipajul ambarcaţiunii strînse scîndurile, cufundă ramele în apă şi se avîntă în largul Mării Marmara. Uneori galopînd, alte ori mergînd mai încet ca să

nu-i crape calul, Chrisoloras socotea cam cînd va ajunge la prima cetăţuie, cînd deodată auzi în urmă-i tropot de cal. Întoarse neliniştit capul şi văzu un varang ce venea în galop, urmînd acelaşi drum ca şi el. Trecuseră vreo patru ceasuri de cînd debarcase şi acum întreaga natură era scăldată într-o puternică lumină roşiatică de april. Nikitas îşi biciui din nou calul şi începu să galopeze, încereînd să păstreze aceeaşi distanţă între el şi varang, care nu părea să se grăbească, ceea ce îl linişti. Opri calul pentru o clipă şi aşteptă să vadă ce are de gînd să facă varangul. Acesta trecu prin faţa lui, îl salută şi-şi văzu de drum. Nikitas zîmbi.

— Anastasia, murmură printre dinţi, mi-ai insuflat toate temerile tale şi-acum, peste tot, nu văd decît duşmani.

Cu zîmbetul pe buze, porni din nou la drum. La orizont, la o depărtare de două-trei mile, era prima cetăţuie imperială. Calul obosise şi trebuia schimbat. Mergînd în galop, ajunse la cetăţuie şi se duse glonţ în staul. Acolo văzu patru oşteni, iar ceva mai departe pe varang. Oştenii îşi ţineau armele în mîini, iar cînd Nikitas se apropie de ei, dekarch-ul care-i comanda veni lingă el, îl salută şi apucînd hăţurile calului, îl întrebă:

— Sînteţi arhontele Chrisoloras?

Nikitas îşi încreţi fruntea şi cu coada ochiului văzu, fără să-şi fi întoars capul, că oştenii îl şi înconjuraseră.

— Da, sînt turmarch-ul Chrisoloras şi vreau un cal.

— Arhonte turmarch, am ordin să vă ares...

Dekarch-ul n-avu timp să-şi termine fraza căci Nikitas, plesnindu-şi cu putere calul, îl obligă sä se întoarcă şi, nepăsîndu-i dacă în goana lui va doborî vreun oştean, se năpusti ca o vijelie pe drumul larg, aplecîndu-se pe gîtul calului, fiindcă avu impresia că auzise zgomotul a două arcuri care se întindeau. Săgeţile trecură peste umerii săi şi peste capul calului şi se înfipseră în pămînt.

„Vringas mi-a căşunat-o, se gîndi în timp ce galopa. De aceea mă urmărea varangul. Venise să anunţe straja cetuţuiei ca să fie sigur de arestarea mea."

Cu gîndul acesta privi înapoi. Oştenii şi dekarch-ul încălccaseră şi porniseră în urma lui. Pradă deznădejdii, Nikitas îşi roti privirea în jur. Cunoştea foarte bine ţinutul. Fusese de cîteva ori la vînătoare prin locurile acelea. Dacă reuşea să menţină cîteva minute aceeaşi distanţă faţă de urmăritori, ar fi

putut coti spre păduricea care începea la dreapta drumului, la o depărtare de circa o milă de locul unde se afla el. În codru era o peşteră mare, atît de bine ascunsă, că numai cu greu putea fi descoperită de cei ce nu ştiau de existenţa ei. Plesnindu-şi calul, îl obligă să galopeze şi mai repede, astfel că peste cîteva minute ajunse în codru, mai înainte ca urmăritorii lui să poată vedea în ce direcţie apucase. Înainta puţin călare, apoi descăleca şi, trăgîndu-şi calul de hăţuri, ajunse în apropierea unor stînci. Acolo coti brusc la dreapta şi dispăru, ca şî cum l-ar fi înghiţit pămîntul.

Se scurse mai bine de un ceas. Nikitas îi auzi pe urmăritori cum trec prin faţa peşterii, cum se opresc o clipă şi cum o iau apoi din loc. După care se lăsă o linişte apăsătoare. Atunci, convins fiind că nu-l pot descoperi, se aşeză jos, scoase de la sîn pergamentul şi-l privi. N-avea nici un nume pe el. Peceţile de ceară erau simple, fără sigiliu. Nehotărît, îl ţinu mult timp în mîini, neştiind ce să facă. Să-l deschidă, să citească mesajul pentru a transmite verbal conţinutul, dacă bineînţeles reuşea să ajungă pînă la Simandoi, la Nikiforos, sau să-l păstreze sigilat pînă în ultima clipă a vieţii sale? Se lupta cu sine însuşi, dar pînă la urmă se hotărî să-l păstreze sigilat, învingînd sentimentul curiozităţii care-l îmboldea fără preget.

După ce se înnopta de-a binelea, îşi adapă calul la izvor şi porni din nou la drum. Umblă toată noaptea ocolind cetăţuilc imperiale, ciulindu-şi mereu urechile pentru a desluşi vreun tropot de cal care ar fi trădat prezenţa altor călăreţi. Cînd se făcu întuneric beznă, se opri ca să dea calului de mîncare si să înghită şi el ceva, plătind cu aur greu găzduirea oferită de ţăranii care-i deschiseseră uşa în toiul nopţii.

De îndată ce se făcu ziuă se ascunse în pădure, iar cînd se lăsă noaptea porni din nou la drum. Urmînd aceeaşi tactică timp de două nopţi, în cea de-a treia, aproape de revărsatul zorilor, zări dc departe zidurile cetăţii Simandoi.

— Eunucule, te-am păcălit! strigă Nikitas cuprins de bucurie, cînd se văzu aproape de Simandoi.

Lovi calul, frînt de oboseala marşului din cursul nopţii, ca să străbată ultima milă ce-l despărţea de porţile cetăţii, cînd o săgeată veni şuierînd şi i se înfipse în mîna dreaptă, puţin mai jos de umăr. Durerea ce-o simţi îl făcu să geamă, dar nu se opri. Scrîşnind din dinţi se ţinu tare în şa, continuînd să galopeze,

cînd a doua săgeată se înfipse în coapsele calului, care se prăbuşi la pămînt scoţînd un nechezat sfişietor.

Nikitas se eliberă imediat de povara calului şi, trăgîndu-şi sabia cu mîna stingă, se pregăti să înfrunte atacul celor care-l răniseră. Erau trei inşi îmbrăcaţi în uniforme militare, care îşi făcură apariţia după nişte tufişuri, ţinîndu-şi arcurile în mîini. Chrisoloras se aplecă şi se ascunse în spatele calului. Săgeţile se înfipseră în pămînt, şi-n imediata lui apropiere.

— Repede, atacaţi cu spadele! strigă cel care părea a ii comandantul.

Nikitas văzu cum se apropie moartea şi se uită spre Simandoi. Pe poarta cetăţii ieşeau cîţiva călăreţi. Cei trei oameni ai lui Vringas se năpustiră în acea clipă asupră-i şi fu obligat să se întoarcă pentru a le ţine piept. Spadele zăngăniră, dar lupta era inegală, deoarece Chrisoloras se bătea cu mîna stingă, cea dreaptă fiindu-i în continuare imobilizată de săgeata care rămăsese înfiptă în ea. Oştenii se năpustiră asupra lui din toate părţile, iar fața lui Nikitas începu să fie brăzdată de broboane grele de sudoare.

- Ţineţi-vă tare, arhonte turmarch! Ţineţi-vă tare, auzi deodată în spatele lui o voce care-i dădea curaj, în timp ce pămîntul din jur răsuna de tropăitul cailor care galopau.

— Ducă-se dracului... Ştergcţi-o! strigă comandanlul celor care-l atacaseră.

Dar nu reuşiră să fugă cu toţii. Călăreţii se năpustiră asupra lor şi doi din oamenii lui Vringas se prăbuşiră la pămînt loviţi mortal de suliţele celor care săriseră în ajutorul lui Nikitas. Cel de al treilea fugi, încalecă calul care era legat ceva mai departe şi porni în galop, fiind urmărit de doi oşteni de-ai lui Fokas.

- Arhonte turmarch, i se adresă al treilea, care rămăsese lîngă Nikitas, puteţi să vă suiţi pe calul meu?

Acesta dădu afirmativ din cap şi, sprijinit de oştean, se sui pe cal, pornind apoi încet spre oraş.

— Nikitas, îţi mulţumesc, rosti simplu Fokas, de îndată ce i se înmină pergamentul. Ai grijă de rana ta. Am să te văd ceva mai tîrziu.

Chrisoloras plecă şi Nikiforos, cu degetele tremurînd de emoţie, rupse sigiliile şi deschise pergamentul.

,,Gloriosule, îi scria Theofano, a sosit ceasul hotărîrilor. De îndată ce vei primi acest pergament să porneşti spre Basilevusa.

Fii atent însă, pentru că deşi norodul jura în numele tău, Vringas te urăşte de moarte. În oraşul lui Constantin te aşteaptă gloria, puterea şi domnia pe care numai eu ţi le pot dărui."

Fokas duse pergamentul la buze şi-l sărută de parc-ar fi sărvuat-o pe Theofano.

*

— Preaiubită de Dumnezeu Augustă, i se adresă pentru a treia oară Vringas, galben de mînie. Am aflat că aţi trimis fără ştirea mea un sol la Fokas. Îi ştiu şi numele. Este vorba de Nikitas Chrisoloras. Ce a comunicat înălţimea-ta lui Fokas? În calitatea mea de membru al Consiliului de Regenţă am dreptul să ştiu!

Theofano nu-i răspunse, îl privi însă cu un dispreţ atît de adînc, încît eunucul îşi pierdu firea şi lovi cu pumnul în masă:

— Preacuvioasă Augustă, ştiu ce i-aţi comunicat lui Fokas. Să vină în Basilevusa. Şi mai ştiu încă multe...

Tonul vocii sale era ameninţător şi Theofano se cutremură, dar nu dădu înapoi, nici nu păru că se teme de el.

— Parakimomenos, îi spuse ea sec. Am impresia că uiţi cu cine stai de vorbă. Pretind ceva mai mult respect faţă de persoana mea. Nu ştiu dacă slăvitul domestikos va veni sau nu. Dar dacă va veni, va fi bine primit în capitala imperiului.

— Slăvitul domestikos e pe drum, vine, strigă din nou parakimomenos. Ieri au sosit la Palatul Sacru cîţiva mesageri care au adus vestea. Mîine va fi aici. Dar, voi arhonţi ai Consiliului, se întoarse şi-i privi pe marii dregători ai imperiului care-i ascultau ţipetele, trebuie să ştiţi că Fokas este periculos de puternic. Prea i s-a urcat la cap şi nu înlătur deloc posibilitatea să i se năzărească a se urca pe tronul preaiubiţilor de Dumnezeu împăraţi al Imperiului Roman de Răsărit. Arhonţi ai Consiliului, propun să trimitem imediat cîţiva soli care să-i poruncească, în numele Regenţei, să se întoarcă înapoi.

Arhonţii nu vorbiră, se priviră doar între ei. Vringas înţelese că începuse să piardă terenul şi porni să urle:

— Dar, la urma urmelor, nu vedeţi, aţi orbit cu toţii? V-am spus că Fokas vine în Basilevusa. Are o oştire uriaşă, care jură în numele lui. Norodul Basilevusei îl aşteaptă ca pe un

zeu. V-am spus că vine. Vine şi se va urca pe tron, iar atunci… atunci va fi vai şi amar de noi…

— Parakimomenos, îl întrerupse Theofano privindu-l ironic. Oare gloriosul domestikos n-a fost cîndva prietenul tău? N-am discutat împreună chiar în această sală, pe vremea cînd trăia înălţimea-sa împăratul, despre o mare expediţie? Despre expediţia din Creta? N-ai fost tu cel care l-ai pus în fruntea armatei imperiului pe Fokas?

Vringas nu-i răspunse, dar o privi cu atîta ură, încît oricare altă femeie s-ar fi speriat. Augusta nu se tulbură şi continuă pe acelaşi ton:

— Ce s-a întîmplat de atunci, parakimomenos, de ţi-ai schimbat părerea? A încetat să-ţi mai fie prieten gloriosul general, şi de ce oare?

Iosif nu-i răspunse nici de astă dată, doar îşi încleşta pumnii de mînie.

— Nu cumva, continuă aceeaşi voce ironică, vocea basilissei, îi pizmuieşti gloria? Din cîte ştiu, nu s-ar crede. Arta militară nu face parte din ambiţiile tale. Atunci, nu cumva din cauza ataşamentului tău faţă de tron? Dar în acest caz, dacă am înţeles bine, cine se află în faţa unui pericol mai mare? Eu, basilisa, sau tu, parakimomenos? Tu, cel mult îţi vei pierde slujba, pe cînd eu m-aş putea trezi închisă în vreo mînăstire, iar copiii mei, asociaţii tronului… O, Doamne, gîndul acesta mă îngrozeşte…

Îşi ascunse faţa în palme, aşteptînd să vadă ce efect vor avea cuvintele ei, în timp ce inima îi zvîcnea puternic, gata-gata să plesnească din pricina tulburării.

— Are dreptate Luminăţia-sa, rosti liniştit patriarhul Polyefktos. Prezenţa gloriosului domestikos în Oraşul lui Constantin nu-i poate dăuna decît preaiubitei de Dumnezeu Augusta. Dar nu pot crede asemenea lucruri. Prezenţa lui în oraş nu constituie nici o ameninţare pentru nimeni. Aceasta e părerea mea!

Vringas îl străfulgera cu privirea.

— Fokas, răcni eunucul ieşindu-şi din fire, are pretenţie la tron. Şi dacă va veni în Basilevusa, îl va ocupa, fiindcă e adorat de norod şi de armată. Părerea mea este una singura: nu mă mulţumesc în a-l împiedica doar să vină aici, ci cer Consiliului să ordone să i se scoată ochii.

— Parakimomenos, strigă îngrozit patriarhul.

— Vringas, cum îţi îngădui aşa ceva? strigă şi Theofano.

— Nu, nu se poate, strigară şi ceilalţi sfetnici. Parakimomenos, ai cam întrecut măsura.

Iosif îşi dădu seama că pierduse jocul şi întoarse imediat foaia.

— Cum doriţi, rosti cu supunere. Adîncul meu ataşament faţă de tron, cum bine a spus şi preaiubita de Dumnezeu Augustă, m-a împins să rostesc asemenea lucruri. Întrucît sînteţi de altă părere, n-are decît să vină, şi Dumnezeu să ne aibă în sfînta Lui pază.

Theofano nu aşteptă să mai audă şi altele. Se ridică picioare; iar ceilalţi îi urmară pilda.

— Preacuvioasă Augustă, o reţinu Vringas. Fokas va dori să i se organizeze o procesiune triumfală pentru victoria cîştigată la Alep. Ce părere are Luminăţia-voastră in această privinţă?

Ea se întoarse spre patriarh:

— Care este părerea sfântului părinte?

Polyefktos aprobă, aplecindu-şi capul cu părul nins:

— I se cuvine, răspunse fără şovăială.

Theofano se întoarse apoi spre Vringas:

— Şi tu, parakimomenos, ce spui?

— Nu, strigă acesta, nu înţelegeţi, preacuvioasă Augustă, că procesiunea triumfală îl va face şi mai iubit de norod?

Ea se adresă apoi şi celorlalţi sfetnici.

— I se cuvine!

— Să i se organizeze o procesiune triumfală!

— Nu-i putem lua asemenea drept!

Vringas îşi plecă fruntea. Era roşu ca racul din pricina enervării şi simţea un nod în gît, gata să-l înece. Se închină şi părăsi în grabă sala consiliului, în timp ce toţi ceilalţi îl urmăreau cu privirea.

*

De data aceasta procesiunea triumfală organizată în cinstea lui Fokas nu era pedestră ca cea dintîi. Acum îi fusese îngăduit marele triumf care se desfăşura după cel mai fastuos ceremonial. Norodul, clerul şi toată nobilimea răguşiseră tot aclamîndu-l pe Fokas, care apăru în hipodrom în fruntea armatei ce-l însoţea. De astă dată capturile de război erau mult mai mari, la fel şi numărul prizonierilor. Norodul şi nobilimea nu-l

aclamau numai pentru victoria cîştigată. Nikiforos adusese şi moaştele sfîntului Ioan Botezătorul, aflate pînă atunci la Alep. Norodul şi nobilimea îngenunchează şi se închinară în fata relicvelor, şi multe inimi zvîcniră, căci era limpede ca lumina zilei că, oricare ar fi întorsătura lucrurilor, dacă Fokas nu va pieri de moarte năprasnică, avea să urce treptele tronului. Îl văzu şi Theofano de la biserica Sfînta Maria din Halkopration, auzi aclamaţiile mulţimii care se ridicau în văzduh şi-şi închise pentru o clipă ochii, închipuindu-şi-l pe Fokas îngenuncheat la picioarele ei şi sărutîndu-i cu dragoste mîinile.

— Trebuie să devină împărat, şopti Theofano, trebuie, gata cu Vringas...

La gîndul acesta deveni palidă ca ceara şi, speriată, îşi plimbă privirea de jur împrejur.

— Trebuie să-i vorbesc, se hotărî Theofano. Trebuie să-l fac să-i risipească bănuielile lui Vringas.

*

Leon eunucul se închină adînc în faţa lui Fokas. care se afla în palatul lui, şi-i înmînă un pergament. Nikiforos îl primi, mulţumi eunucului şi-i spuse să aştepte in afara tricliniului.

„*Dragul meu*, îşi începea mesajul Theofano, *îmi pare rău că nu pot să alerg pînă la tine ca să te felicit pentru marea victorie repurtată, victoria prin care ai învins pe agareni şi ai cîştigat inima poporului. Poporul jură în numele tău. Dar ai mulţi duşmani şi în primul rînd pe parakimomenos. Se teme de tine, luptă împotriva ta, îţi poartă o ură de moarte şi abia aşteaptă prilejul să te pună în cine ştie ce situaţie dificilă...*"

Epistola Theofanei era lungă şi-l informa despre atîtea lucruri şi atît de amănunţit, încît Nikiforos fu zguduit de răutatea eunucului. Dar Theofano nu se limita doar la asemenea lucruri. Stăruia ca Nikiforos să facă ceva ca să-l îmblînzească pe Vringas. Îi recomanda să întreprindă o acţiune care la început i se păru cam riscantă, dar apoi o găsi hazlie, aşa că izbucni în hohote de rîs.

*

Lui Vringas nu-i venea să creadă ceea ce auzise. Nikiforos Fokas se afla la Palatul Sacru. Gloriosul domestikos cerea să fie primit în audienţă oficială. Sub mantie strategul purta o sutană aspră de monah!

— Vorbeşti serios? îl zgîlţîi Vringas pe spătarul care venise să-i anunţe sosirea lui Nikiforos. Ai văzut cu adevărat sutana sau ţi s-a părut?

Spătarul răspunse cu emfază:

— Da, parakimomenos, era descheiat anume ca să i se vadă sutana.

— Doamne, Dumnezeule! exclamă Vringas. Spune-i să intre. . .

Fokas intră în salonul particular al lui Vringas şi se opri la o distanţă de cinci paşi de parakimomenos, care-l aştepta în picioare.

— M-aţi căutat, gloriosule? întrebă sec Iosif.

— Da, parakimomenos, v-am căutat, fiindcă am luat o hotărîre pe care vreau s-o comunic mai întîi domniei-voastre.

Vringas îi făcu semn să ia loc.

— Vă ascult, gloriosule!

— Am cunoscut două procesiuni triumfale în viaţa mea, începu Fokas; am repurtat nenumărate victorii, mai multe decît orice alt general în aceşti ultimi ani ai imperiului...

Nikiforos se opri şi Iosif îşi încruntă sprîncenele. Încerca să vadă ce anume avea Fokas sub mantie; vroia să se convingă dacă, într-adevăr, purta sutană aspră de monah, dar mantia îi era încheiată.

— Am cunoscut triumfuri şi victorii, continuă Fokas, dar sufletul nu şi-a găsit împăcarea. Ovaţiile norodului, ale nobililor şi ale senatului nu m-au mişcat. În toţi aceşti ani de război şi lupte, gîndu-mi căuta altceva. Căutam liniştea, supunerea faţă de cuvîntul Domnului... „Să nu ucizi" şi totuşi în întreaga mea viaţă n-am făcut altceva decît să ucid. „Să nu ucizi"... Cu propriile-mi mîini am ucis. o mulţime de oameni; iar prin hotărîrile mele au fost omorîţi şi mai mulţi. Cu maşinile de război folosite de mine mulţi creştini şi păgîni şi-au găsit moartea pe cîmpul de luptă. Ori de cîte ori îmi aduc aminte de toate acestea mă cuprinde un fior. Parakimomenos, mi s-a făcut silă de războaie, de moarte şi de ovaţiile mulţimii. Noaptea am coşmaruri. Visez femei, copii şi bătrîni care mă acuză că şînt un ucigaş. Ucigaş al copiilor, părinţilor, fraţilor şi soţilor lor, pe care i-am condus la luptă şi au căzut, sau i-am oniorît fiindcă făceau parte din tabăra adversarilor noştri.

Tăcu, îşi plecă fruntea şi-şi desfăcu puţin mantia, scoase o cruciuliţă simplă de fier legată de un lănţişor ce-i atîrna de gît, lăsă să i se vadă sutana aspră, o privi şi continuă:

— Parakimomenos, mă gîndesc să părăsesc cele lumeşti, rosti cu voce gravă. Athanasius, duhovnicul meu, sihăstreşte la Athos. Mă bate ghidul să mă duc să stau în preajma lui, închinîndu-mi zilele şi nopţile nedormite Ziditorului nostru cel ceresc.

Tăcu. Vringas îl asculta cu multă curiozitate şi un interes din ce în ce mai mare. Vorbea cu atîta sinceritate în glas, încît pînă la urmă îl crezu şi, aruncîndu-se în genunchi, îi spuse ca un om distrus:

— Te-am nedreptăţit, bunul meu prieten. Am plănuit pieirea ta, orbirea şi ostracizarea ta. Te-am nedreptăţit: iartă-mă...

Fokas rosti ca şi cum ar fi picat din nori:

— Iosif, bunul meu prieten, glumeşti...

— Nu, răspunse acesta ca un pocăit plin de smerenie. Nu glumesc. Credeam...

Statură de vorbă mai multe ceasuri şi în cele din urmă se despărţiră ca doi prieteni, după ce parakimomenos îi destăinui toate temerile pe care le avusese şi-l convinse pe Fokas că, într-adevăr, voise să-i vină de hac, iar Vringas, la rîndul lui, se convinse că domestikos urma să se închidă într-o mînăstire din Athos pentru a fi alături de Athanasius.

Trecuseră cîteva zile. Iosif îşi uitase temerile, iar veştile aduse de iscoade, precum că norodul Basilevusei şi arhonţii continuau să-l laude pe Nikiforos, îl lăsau nepăsător. Cunoştea hotărîrea acestuia şi era convins că nu există nici un pericol, mai mult chiar, îşi regreta purtarea pe care-o avusese faţă de Fokas, şi o dată sau de două ori o făcu să înţeleagă lucrul acesta şi pe Theofano, atunci cînd vorbiseră din nou despre Nikiforos, fără să-i pomenească însă nimic despre destăinuirea lui şi anume că urma să se închidă într-o mînăstire, deoarece îi făgăduise că va păstra o tăcere absolută, pînă cînd Fokas îşi va anunţa oficial intenţia.

Trecuse aproape o săptămînă din ziua în care fusese vizitat de domestikos, cînd într-o noapte, uşa dormitorului său se deschise încet, iar în pragul ei îşi făcu apariţia un eunuc. Vringas, care dormea iepureşte, sări ca ars, în-creţindu-şi fruntea. Eunucul era

slujitor în gineceu şi Vringas îl plătea gras ca să-i dezvăluie tot ceea ce se petrece acolo.

— Ce s-a întîmplat, Isaak? îl întrebă neliniştit Vringas.

Eunucul se apropie de el şi-i şopti ceva la ureche.

— Cu neputinţă, strigă. Ţi s-a părut, fără doar şi poate.

— Nu, parakimomenos, stărui acesta. L-am văzut cu ochii mei. Nu puteam dormi şi am ieşit să mă plimb puţin pe coridor. Tocmai voiam să deschid uşa, cînd am auzit nişte paşi. M-am ascuns în spatele draperiei şi m-am uitat bine. Era chiar el, domestikos. Coridorul era pustiu. Nu exista nici un străjer şi nici altcineva. Îl însoţea un ins de-al nostru, Leon. Au intrat amîndoi în dormitorul Augustei. Dar Leon a ieşit imediat. Cît timp a stat înăuntru domestikos nu pot să ştiu, fiindcă din cauza vîntului, o fereastră, care se afla chiar în spatele meu, s-a deschis şi apoi s-a închis cu zgomot. Leon a auzit şi-a alergat spre locul unde mă aflam. M-am speriat şi-am luat-o la sănătoasa. Mi-e teamă că m-a auzit... Vin direct de-acolo, zise eunucul, încheindu-şi povestirea.

— Idiotule! strigă Vringas.

Isaak îşi lăsă capul în jos. Parakimomenos se sculă din pat, îşi puse tunica pe umeri şi începu să se plimbe prin dormitor. Se gîndea intens şi căuta cu înfrigurare să ajungă la o concluzie. Nikiforos îl înşelase. Lucru de care nu mai avea nici o îndoială. Athos, ca şi celelalte afirmaţii, nu erau decît poveşti de adormit copiii.

— Netrebnicul, mugi furios eunucul. Să mă păcălească în asemenea hal. Isaak, rosti apoi, îţi mulţumesc pentru vestea adusă, este, într-adevăr, deosebit de preţioasă. Acum poţi pleca, dar să fii tot timpul cu ochii în patru!

Rămas singur, Vringas se trîmi pe pat mohorît. Nu se hotărîse încă ce anume trebuie să facă. Cea mai simplă soluţie ar fi fost să-1 aresteze pe Leon şi, prin cazne, să-l silească a-i mărturisi totul. Dar era oare suficientă mărturia unui eunuc, a unui simplu slujitor, ca s-o distrugă pe Theofano? Şi dacă o va distruge, el cu ce se va alege?

— Cu nimic, mugi cuprins de desperare. E regentă, şi dacă-mi păstrez slujba, o păstrez şi o voi păstra atîta timp cît nu va exista alt bărbat la mijloc. Dacă Theofano va fi închisă într-o mînăstire, fiind acuzată că n-a respectat anul de doliu şi că

acţionează împotriva intereselor copiilor ei, ce se va întîmpla atunci?

Bătu cu pumnul în pernă şi blestemă.

— Nu există decît o singură soluţie, îşi continuă monologul. Să dispară Fokas. Să i se scoată ochii sau să moară. Da, să i se scoată ochii sau să moară.

Cu această hotărîre îşi recapătă pentru puţin timp calmul. Apoi, cînd îi trecu prin minte ideea că, dacă Fokas se afla în dormitorul Theofanei, înseamnă că se înţelesese mai demult cu ea, se înfurie din nou.

— Tîrfa, rosti aproape strigînd. L-a lăsat să se îndrăgostească de ea şi cînd s-a convins de fidelitatea lui... O, Doamne... Romanos... Atunci, va să zică e adevărat că l-a: ucis. L-a otrăvit ca să-l pună în locul lui pe Nikiforos.

Se înfiora şi o sudoare rece îi năpădi trupul.

— E în stare să comită orice crimă, şopti: orice crimă... Rămase întins pe pat, cu ochii deschişi, pînă cînd se iviră zorile, pînă cînd prima licărire de lumină începu să dea contur mobilierului din dormitor, învăluindu-l într-o strălucire ciudată... Atunci se sculă, îşi strînse buzele şi sună din clopoţelul care se afla lîngă pat.

— La porunca domniei-tale, parakimomenos. i se adresă şambelanul care răspunse la apelul eunucului.

— Să vină repede grămăticul meu.

*

Nikiforos primi pergamentul înmînat de spătar, privi sigiliul, văzu că e din partea lui Vringas şi, cuprins de o mare nelinişte, rupse sigiliile şi-l desfăşură:

„*Gloriosule domestikos şi bunul meu prieten, scria parakimomenos. E neapărată nevoie să ne întîlnim chiar astăzi la Palatul Sacru. Te voi aştepta la al cincilea ceas după revărsatul zorilor. Iosif*."

— Comunică-i lui parakimomenos că mă voi duce la Palatul Sacru, îi spuse spătarului imediat ce sfîrşi de citit mesajul.

— Te-ai grăbit, Iosif, monologa Nikiforos, de îndată ce rămase singur. Dacă ai fi aşteptat puţin, pînă mîine sau poimîine, poate c-ai fi reuşit să mă atragi în cursă. Acum însă...

Fără să-şi termine fraza alergă în dormitor, îşi puse pe umeri o mantie, îşi încinse sabia, piti în sîn o mică icoană a Sfintei Fecioare Călăuzitoarea, de care nu se despărţea niciodată, şi se

întoarse repede în tricliniu, aşternu cîteva cuvinte pe un pergament, îl sigila şi apoi îl înmînă oşteanului care stătea de strajă la intrarea palatului său.

— Să-l predai turmarch-ului Chrisoloras. Fugi şi să mi-l găseşti numaidecît.

Oşteanul luă pergamentul şi vru să plece.

— Un moment, zise Fokas. Vom merge o bucată de drum împreună.

Se despărţiră la Augusteum. Oamenii simpli şi arhonţii care se găseau din întîmplare acolo îl salutară pe Fokas cu respect şi, în timp ce acesta se îndrepta spre Sfînta Sofia, o femeie alergă spre el şi-i oferi un buchet de flori. Fokas îl primi, îi zîmbi şi intră cu paşi grăbiţi în Biserica cea Mare.

Chrisoloras deschise pergamentul lui Fokas şi citi:

„*M-am refugiat în Biserica cea Mare. Vino şi tu acolo.. Nikiforos*."

Reciti mesajul plin de nedumerire şi, cînd pricepu despre ce anume e vorba, faţa i se aprinse de mînie. Auzise şi el zvonurile care circulau în Basilevusa cum că parakimomenos voia să-l orbească pe Fokas deoarece se temea de el. Părăsi în fugă casa părintească şi în cîteva clipe se şi afla la Sfînta Sofia, lîngă comandantul lui.

Nikiforos îl întîmpină cu un surîs.

— Nikitas, ţi-a ieşit sufletul din tine. AI fugit, nu glumă. Nu-ţi fie frică. Nu vezi? N-am păţit nimic. Numai Dumnezeu ştie de la cîte cazne am scăpat. Dar să lăsăm astea, cel puţin pentru moment. Vreau să te duci la patriarh.

Vocea lui Fokas răsuna în biserica pustie ca un clopot. Neliniştit, Chrisoloras îşi plimbă privirea în jur. Fokas observă acest lucru, zîmbi şi-i spuse:

— Nikitas, nu te teme. Pînă acum nimeni n-a cutezt să pîngărească Sfînta Biserică. Cît timp voi fi aici, sînt în afara oricărui pericol. Aşadar, spune-i patriarhului că-i cer să mă ocrotească şi că-l rog să vină aici ca să stăm de vorbă... Nikitas, stai un moment. Văd că afară se adună lumea. E de partea noastră sau de partea lui Vringas? Aşteaptă un pic să auzim despre ce-i vorba.

— Moarte lui Fokas!

— Moarte celui ce vrea să uzurpe tronul! se auziră de afară strigătele de mînie ale mulţimii.

Chrisoloras se îngălbeni şi puse mîna pe spadă.

— Lasă spada, îi porunci Nikiforos pe un ton sec. Fugi. Ieşi pe uşa orologiului. Du-te repede la patriarh. Canaliile lui Vringas nu vor îndrăzni să intre în biserică. Dar grăbeşte-te. Prezenţa lui Polyefktos va salva situaţia.

Nikitas plecă în fugă şi Nikiforos se întoarse spre intrare. Doi călugări închideau una din uşile bisericii, în timp ce alţi cinci-şase veneau spre el.

— Gloriosule, zise cel mai în vîrstă dintre călugării care se apropiaseră de Fokas. Fiţi binevenit în lăcaşul Înţelepciunii Domnului.

Fokas răspunse la salutul lor, apoi privi spre intrare.

— Am poruncit să se zăvorască toate uşile, zise călugărul şoptind. Clerul, atît cel mare cît şi cel mic, te iubeşte, gloriosule domestikos, cunoscînd adînca ta credinţă şi pietate.

Nikiforos clătină din cap. Dincolo de zidurile bisericii ţipetele continuau. Ba şi sporiseră chiar, fiindcă se mai adunaseră şi alţi oameni. Iar unii îl aclamau. Fokas îşi muşcă buzele şi murmură: ”Numai să nu se încaiere, pentru că atunci va avea ce să-mi impute Vringas”.

Ţipetele se opriră brusc şi călugării, care stăteau lîngă singura uşă deschisă, se închinară adînc.

— Patriarhul, rosti călugărul care se afla lîngă Fokas. A trecut cu tot dinadinsul prin piaţă ca să-l vadă lumea.

Nikiforos răsuflă uşurat.

Bătrînul patriarh intră în biserică cu nişte paşi neobişnuit de iuţi pentru vîrsta lui şi nu-l lăsă pe Nikiforos să i se închine. Îl îmbrăţişa şi-i sărută obrajii bărboşi.

— Fiul meu, zise cu vocea-i tremurătoare, bătrînească, ce răsuna ca spartă din pricina emoţiei. Fiul meu, îmi pare foarte rău de tot ceea ce se petrece.

— Vă mulţumesc, sfinte părinte, pentru faptul că aţi răspuns atît de repede la chemarea mea.

— Vino, fiule, urmează-mă. Am venit în grabă şi picioarele nu prea mă mai ţin. Vino, vom discuta mai pe îndelete acolo, în strană.

Patriarhul şi domestikos vorbiră mult timp. Fokas îi dezvălui tot necazul: în timp ce şi-a sacrificat întreaga viaţă întru mărirea imperiului, există totuşi oameni care-i vor pieirea. Polyefktos îl asculta cu atenţie, înroşindu-se tot mai mult de mînie, fiindcă

nici lui nu-i plăcea atotputernicul eunuc. Iar cînd Fokas sfîrşî ceea ce avusese de spus, rosti:

— Fiule, ne ducem chiar acum la Palatul Sacru. Voi convoca Consiliul de Regenţă şi-o să vedem atunci dacă nemernicul de eunuc va îndrăzni să-şi pună în aplicare planurile-i mîrşave.

Cuvintele patriarhului îl făcură pe Nikiforos să tresalte, dar expresia feţei acestuia era atît de hotărîtă, încît îşi reveni imediat şi-l urmă, după ce mai înainte vorbise ceva în şoaptă cu Nikitas. La Consiliul de Regenţă urma să participe şi Theofano, al cărei cuvînt atîrna destul de greu. Ceea ce era un motiv în plus ca să se liniştească.

În dimineaţa aceea Theofano era îngrijorată. Noaptea trecută Fokas nu stătuse cu ea decît puţine clipe, pentru că se întorsese Leon care, cu groaza întipărită pe faţă, le povestise că văzuse un slujitor eunoc spionîndu-i, ascuns în spatele unei uşi.

— Am fugit după el, încheie Leon, tremurînd neîncetat, şi l-am văzut îndreptîndu-se spre apartamentele lui parakimomenos.

Fokas plecă imediat, iar Theofano petrecu restul nopţii într-o mare agitaţie, dimineaţa însă, uitînd de orice precauţie, îl trimise pe Leon acasă la domestikos. Timpul trecea şi eunucul nu se întorcea. Neliniştea ei creştea tot mai mult, pînă cînd auzi nişte paşi grăbiţi care se apropiau de dormitor. Era Leon, galben ca un mort.

— Lăsaţi-ne! porunci Theofano patricienelor cu centură care o ajutau să se îmbrace. Vă voi chema de îndată ce voi avea nevoie.

Prinţesele se închinară şi ieşiră numaideeît, în foşnetul rochiilor grele de mătase. Theofano se adresă eunucului strigînd:

— Leon, pentru numele lui Dumnezeu, ce s-a întîmplat? Eşti galben la faţă... Tremuri ca varga!

— Nenorocire, preaiubită de Dumnezeu Augustă, îngăimă acesta. Gloriosul domestikos, în loc să vină aici, la Palatul Sacru, aşa cum i-a poruncit, prin trimisul lui, parakimomenos, a cerut azil în Biserica cea Mare. În Augusteum şi-n piaţa Sfintei Sofia s-au adunat o mulţime de oameni care cer moartea lui Fokas. Sînt oamenii lui Vringas, fără doar şi poate. Sînt însă şi adepţi de-ai gloriosului, arhonţi şi plebei, care-l aclamă. La un moment dat mi-a fost frică să nu se încaiere, dar i-a potolit patriarhul...

— Doamne, strigă Theofano cuprinsă de disperare şi se prăbuşi pe un jilţ. Şi unde se afiă acum gloriosul domestikos?

— În Biserica cea Mare, împreună cu sfîntul părinte. Theofano avu impresia că lumea din jurul ei se năruie.

Fără doar şi poate, Vringas descoperise că ea şi cu Fokas căzuseră la înţelegere, şi acum voia să-şi încheie cît mai repede socotelile cu el.

— O, Doamne! strigă pentru a doua oară, în culmea deznădejdii. Şi acum, ce să fac?

Eunucul îsi plecă fruntea.

Nefericită, îşi plimba privirea prin încăpere, de parc-ar fi aşteptat ajutor din partea lucrurilor neînsufleţite.

Vringas respiră greu, ca şi cum s-ar fi sufocat, Era galben ca ceara şi-n furia lui bătea din cînd în cînd cu pumnul în masa care-i servea drept birou.

— Nemernicul, striga la fiecare a doua respiraţie, s-a refugiat în Biserica cea Mare, la patriarh, la bătrinul acela ramolit, care o să-l asculte, o să-i dea crezare şi o să-i acorde azil... Ducă-se dracului... M-am grăbit, trebuia să aştept pînă mîine dacă nu chiar pînă poimîine... Ar fi venit fără să bănuiască ceva. Ce s-a întîmplat? mai degrabă răcni decît întrebă, atunci cînd în faţa lui se prezentă un spătar..

— Sfîntul părinte împreună cu gloriosul domestikos... Vă aşteaptă în Sala Consiliului de Regenţă. Patriarhul a convocat-o şi pe preaiubita de Dumnezeu Augustă, ca şi pe toţi ceilalţi arhonţi ai Senatului.

Vringas îşi muşcă atit de tare buzele, încît sîngerară. Durerea îl făcu să se calmeze. Se sculă, făcu semn spătarului să plece şi, după ce-şi puse veşmintele rangului său, părăsi fără grabă dormitorul, îndreptîndu-se spre Sala Consiliului.

În Tricliniul de Aur, patriarhul stătea în picioare şi-l urmărea cu mare atenţie pe Fokas, care-i spunea ceva în şoaptă, dar cu o deosebită emfază.

— Dacă aşa crezi, fiule, voi proceda ca atare, spuse de îndată ce Nikiforos sfîrşi ceea ce avusese de spus. Dar nu-ţi împărtăşesc părerea. Prefer să-l înfruntăm pe eunuc în mod deschis.

— Trebuie, sfinte părinte, stărui Fokas. Trebuie să plec din Basilevusa, deoarece, dacă rămîn aici, într-o bună zi mă vor asasina.

Patriarhul îşi clătină capul cu părul nins.

— Vei pleca, fiule, dar nu ca un cîine bătut. Vei pleca, dar cu toate onorurile ce ţi se cuvin, cu toate prerogativele care decurg din rangul şi puterea ta... Dar să nu mai vorbim. Vin arhonţii.

Începuseră să sosească unul cîte unul arhonţii şi senatorii care-şi ocupară locurile cuvenite fiecăruia, aruncînd priviri piezişe spre cei doi bărbaţi, scundul domestikos si batrînul ierarh care aşteptau, în picioare, sosirea Augustei. Veni şi Vringas, privi plin de ură spre Fokas şi-şi adună în jur cîţiva prieteni, cărora începu să le vorbească în şoaptă.

Mai trecură cîteva clipe de linişte, care prevesteau o furtună de primăvară, şi la intrarea Tricliniului de Aur sub arcada uşii aurite, îşi făcu apariţia suita Augustei. Theofano mergea cu fruntea sus, mîndră, aparent neînfricată, cu obrajii şi ochii puternic sulemeniţi. Se aşeza pe tron, în timp ce arhonţii şi Fokas îngenuncheau în faţa ei.

— Sfinte părinte, i se auzi, limpede, vocea. Mi-aţi adus la cunoştinţă faptul că aveţi să ne împărtăşiţi ceva de foarte mare însemnătate, atît mie cît şi celorlalţi dregători ai imperiului. Sfinte părinte, vă ascult.

— Preaiubită de Dumnezeu Augustă, arhonţi şi senatori, începu cu vocea-i gravă patriarhul. Am convocat Consiliul de Regenţă şi pe membrii senatului pentru a aduce la cunoştinţa dregătorilor imperiului purtarea ruşinoasă a lui Iosif Vringas faţă de gloriosul domestikos al armatelor Anatoliei, kir Nikiforos Fokas, care pînă acum a salvat de două ori imperiul de primejdia unor mari catastrofe. Generalului biruitor care a dăruit imperiului insula Cretei care gemea sub jugul paginilor, marelui conducător de oşti care a condus armata răpostatului Romanos, veşnica lui pomenire, la Alep, dînd o lecţie usturătoare emirului Eidolah, duşmanul lui Isus, piosului creştin care a adus de la Alep moaştele sfintului Ioan Prodromul, intru gloria veşnică a Constantinopolului şi eterna recunoştinţă a credincioşilor...

După ce aduse laude oşteanului, creştinului şi omului care nu cerea decît ceea ce i se cuvenea pentru a continua lupta împotriva sarazinilor, Polyefktos se întoarse spre Vringas care îl asculta strîngîndu-şi pumnii ca un turbat şi-şi continuă rechizitoriul:

— Şi acum, preacuvioasă Augustă, arhonţi şi senatori, după ce v-am vorbit despre gloriosul domestikos, despre măreţele sale

fapte, vitejia şi dispreţul lui pentru onorurile ce i se cuvin pe bună dreptate, vreau să vă amintesc şi despre răsplata pe care i-a pregătit-o parakimomenos Iosif Vringas, ca să-l răsplătească pentru opera pe care a înfăptuit-o, vrea să-l orbească... vrea să...

Strigătele de protest ale senatorilor şi arhonţilor împotriva eunucului acoperiră vocea plină de indignare a Theofanei care, îngrozită, îşi acoperi faţa cu mîna. Patriarhul aşteptă ca adunarea să se calmeze şi apoi, fără să-l slăbească din oohi pe Vringas, care devenise alb ca varul din pricina tulburării, continuă:

— Vrea să-l orbească, fiindcă, zice el, e periculos pentru imperiu. Vrea orbirea lui ca să-l facă neputincios, nu pentru uzurparea tronului imperial, aşa cum pretinde el, ei aşa cum zic eu — şi aci patriarhul ridică vocea — pentru ca oastea noastră să fie lipsită de comandantul ei firesc, pentru ca fruntariile noastre să rămînă fără apărare în faţa mîniei hrăpăreţe a păgînilor, pentru ca imperiul şi credinţa noastră să nu mai aibă nici un sprijin. Preacuvioasă Augustă, arhonţi şi senatori, gloriosul domestikos a venit azi în Biserica cea Mare pentru a cere azil. Generalul acoperit de lauri m-a chemat şi-am alergat la el ca să ascult din propria-i gură amarnica lui durere. L-am ascultat şi tremur încă de mînie, fiindcă în cazul cînd jalnicul parakimomenos şi-ar fi înfăptuit planul, dacă voi aţi fi admis să se comită această odioasă crimă v-aş fi adresat cuvintele Sfintei Evanghelii: „Voi sînteţi sarea pămîntului; iar dacă sarea îşi pierde gustul prin ce îşi va căpăta iarăşi puterea de a săra?" (*Evanghelia după Matei, capitolul V, v. 13*)

Polyefktos se opri, prefăcîndu-se că vrea să-şi tragă sufletul, şi se uită în jur, vrînd să vadă efectul provocat de cuvintele lui. Senatorii vorbeau între ei in şoaptă, arhonţii îşi plimbau privirile de la Theofano la Vringas. Fokas stătea nemişcat pe scaunul lui, evitînd s-o privească pe împărăteasă, căci se temea să nu se trădeze, să nu vadă cei din jur adoraţia şi dorinţa care-i scăpărau din ochi.

Patriarhul reîncepu să vorbească. Cele văzute îl mulţumiseră. Arhonţii erau încă nehotărîţi, fiindcă nu ştiau cine deţine de fapt puterea: Theofano, care prin poziţia sa îl sprijinea pe Fokas, sau Vringas?

— Preaiubită de Dumnezeu Augustă, arhonţi şi senatori, rosti Polyefktos cu o voce chipurile obosită. V-am vorbit despre slăvitul domestikos, despre meritele, vitejia şi modestia lui. Dar nu v-am vorbit despre norodul imperiului. Pe cine consideră azi norodul că e apărătorul lui? V-aţi pus oare vreodată această întrebare? Norodul, mulţimea anonimă, gloata dacă vreţi, jură în numele lui kir Nikiforos Fokas şi jură deoarece îl cunoaşte, crede în valoarea lui, vede în el un om cinstit, pios şi virtuos. Vocea norodului e vocea Domnului! Dacă Fokas îşi va pierde locul, dacă, Doamne fereşte, mizerabilul parakimomenos vă va convinge să-l orbiţi, sau să-l ostracizaţi, smulgîndu-i astfel puterea, poporul se va răzvrăti şi atunci... Cunoaşteţi, sper, istoria Bizanţului, revolta Nika (*referire la marea revoltă populară care a izbucnit la Conslantinopol în anul 532, în timpul domniei împăratului Justinian. Mulţimea, revoltată împotriva domniei tiranice, striga „Nika!", ceea ce în greceşte înseamnă „învinge!"*), marile răscoale... în acest caz, sîngele va curge din belşug în Oraşul lui Constantin şi atunci va fi vai şi amar de cei care au provocat măcelul, căci preabunul Dumnezeu vede şi-i pedepseşte pe cei vinovaţi. Dar să lăsăm norodul şi să vedem ce va face oastea, cele peste două sute de mii de oameni care l-au urmat pe domestikos în ultima expediţie. Preacuvioasă Augustă, arhonţi şi senatori, spuneţi-mi ce va face oastea atunci cînd comandantul ei va dispare? Va încuviinţa să se supună ordinelor unui nepriceput în treburile militare cum e Vringas sau va alege un nou general ale cărui ambiţii nu se vor limita la cele ale lui kir Nikiforos, care nu cere nimic altceva decît să conducă bătăliile, ci vor fi cu mult mai mari, ţintind poate chiar tronul...

Patriarhul sa opri din nou. Acum şi arhonţii începură să vorbească între ei în şoaptă, iar Vringas, care ascultase pînă atunci pe Polyefktos fără să crîcnească, prinse parcă să se mişte pe scaun. La această din urmă ipoteză nu se gîndise pînă atunci. Nu se putea retrage însă, fără luptă, cel puţin pentru salvarea aparenţelor.

— Preacuvioasă Augustă, începu parakimomenos, sfinte părinte, arhonţi şi senatori. Am auzit multe din gura preacinstitului prelat, care ne-a vorbit despre vitejia, priceperea şi credinţa lui kir Nikiforos Fokas. Lucruri pe care nu le pot tăgădui. E capabil, viteaz şi credincios. Dar, preacuvioasă Augustă şi voi arhonţi ai Consiliului, cine l-a ridicat pe kir

Nikiforos? Cine i-a dat comanda celei mai mari expediţii pe care a cunoscut-o în ultimii ani imperiul? Cine i-a dat puterea ca să poată cuceri Creta? Cine i-a pus la dispoziţie mijloacele necesare? Cine a pregătit flota?

Vringas respiră adînc, îşi roti privirea în jur şi continuă:

— Comanda expediţiei i-am dat-o eu, „mizerabilul" parakimomenos, „nedemnul" Iosif. Eu i-am înarmat mîna, eu m-am supus tuturor poruncilor sale. Eu am făcut din el ceea ce este astăzi. Acum, poate mă veţi întreba, de ce oare tocmai eu, care l-am ridicat, îi doresc, aşa cum a spus sfîntul părinte, pieirca? I-o doresc pentru că e singurul om care poate — şi cred întru totul cele afirmate de patriarh -— să-şi aţintească privirea spre cel dintîi tron din lume... îl vrea, ne-a spus sfîntul părinte, poporul, îl vrea şi oastea. Atunci cine oare îl va putea împiedica să ocupe tronul dacă-l lăsăm liber? Senatul? Consiliul de Regenţă? Dar pe cine se vor sprijini Senatul şi Consiliul? Şi asociaţii la tron, copiii minori ai lui Romanos, ce vor face?

— Se vor bizui pe cuvîntul şi jurămîntul pe care-l va face gloriosul domestikos al armatelor Anatoliei! îi răspunse cu glas tare patriarhul. Kir Nikiforos Fokas e gata şi oricînd dispus să jure că niciodată nu va uzurpa tronul sau domnia. Preacuvioasă Augustă, arhonţi, senatori, vă implor în numele Domnului, al lui Isus Hristos, al Sfintei Treimi şi al Preasfintei Fecioare care proteguieste Oraşul lui Constantin, nu vă pripiţi în hotărîrea voastră. Gîndiţi-vă la primejdiile de care v-am vorbit şi judecaţi cu înţelepciune. Kir Nikiforos va jura şi întrucît ne sînt cunoscute tuturor pietatea şi adînca lui credinţă, el nu-şi va călca jurămîntul făcut! Vreau să mă adresez în primul rînd ţie, parakimomenos. Dacă gloriosul va jura, temerile pe care ni le-ai împărtăşit vor pieri?

Vringas îşi întoarse privirea spre senatori. Văzu şi înţelese.

— Vor pieri, zise cu vocea stinsă. Fusese învins şi trebuia să se supună. Dar, mai înainte ca Senatul şi Consiliul Imperiului să hotărască viitorul slăvitului domestikos, continuă Vringas, vreau următorul lucru: kir Nikiforos Fokas să jure acum, aşa cum a propus sfîntul părinte. Să jure pe Sfînta Evanghelie că niciodată nu va uzurpa domnia şi nici nu va căuta să profite de pe urma faptului că urmaşii răposatului meu stăpîn Romanos sînt minori şi nu pot ocupa tronul imperiului.

— Voi jura, vorbi pentru întîia oară Nikiforos, dar înainte de aceasta aş dori să-mi cunoască părerile şi prea-cucernica Augustă, membrii Consiliului Imperiului, senatorii şi sfîntul părinte.

Fokas vorbi mult timp, repetă cele spuse de patriarh cu privire la primejdiile dinspre răsărit şi încheie:

— Şi acum, aştept de la domnii le-voastre să mă investiţi, dacă mă socotiţi vrednic, cu puterile de care am nevoie pentru a putea continua lupta începută în Creta şi rămasa neterminată la Alep.

Senatorii şi arhonţii nu avură nevoie de mai mult pentru a se convinge. Văzînd că şi Theofano, cu atitudinea ei pasivă, îl sprijinea în fond pe Nikiforos, se hotărîră imediat. Fokas urma să-şi păstreze postul, iar ei se legau prin jurămînt că nu vor face nimic fără să-l consulte. Augusta şi Fokas cîştigaseră prima parte din crîncena bătălie pe care-o dădeau împotriva lui Vringas, care fu nevoit, pînă la urmă, deşi turba de mînie, să voteze în favoarea gloriosului domestikos...

*

Adunarea Senatului şi a Consiliului Imperiului durase mult timp şi cînd, după masă, tîrziu de tot, Fokas părăsi Tricliniul de Aur, însoţit de patriarh, chipul lui era luminat de bucurie, fiindcă, pe lîngă victoria obţinută, la un moment dat, privirea sa încrucişîndu-se cu cea a Augustei, văzu în ochii ei o strălucire pe care o luă drept mărturie a dragostei ce i-o purta şi a unei tainice făgăduinţe. Bucuria lui Nikiforos nu se mărginise doar la această nesperat de uşoară victorie împotriva lui Vringas. Noaptea următoare, două sau trei ceasuri după asfinţitul soarelui, ekatondarch-ul Mihail bătu la uşa palatului său şi-i înmînă un pergament:

„*Gloriosule domestikos*, îi scria Theofano, *vreau şi de astă dată să fiu prima persoană care te felicită pentru marea ta victorie ce te apropie şi mai mult de mine. Senatul a semnat toate decretele care te privesc, la fel şi Vringas. Gloriosule, eşti din nou aşa cum dorea Romanos, împărat-general. Gloriosule, îţi atrag însă atenţia: să nu te culci pe laurii victoriei de azi. Parakimomenos rămîne în continuare puternic şi va urmări în continuare pieirea ta. Pleacă! Grăbeşte-te să ajungi cît mai repede lîngă oastea ta şi aşteaptă acolo momentul prielnic. Mihail va fi mesagerul meu oficial secret. Parakimomenos te*

urmăreşte îndeaproape şi singurul om pe care nu-1 bănuieşte este ekatondarch-ul. Gloriosule, voi număra zilele care ne vor mai despărţi de acum înainte şi mă rog Sfintei Fecioare ca numărul lor să fie cît mai mic."

Pieptul lui Fokas se umflă de un oftat adînc de îndată ce termină citirea mesajului şi înflăcărat de epistola Augustei, care, după cum credea el, era o destăinuire de dragoste, se întoarse spre Mihail, ce stătea nemişcat în faţa lui, şi-i spuse:

— Ekatondorch Mihail, nădăjduiesc că nu va întirzia prea mult ziua cînd îţi vei schimba uniforma cu una de rang superior.

Mihail se închină adînc şi vioi să plece.

— Aşteaptă o clipă, spuse Fokas. Ai s-o revezi cumva pe înălţimea-sa?

— Nu, gloriosule, dar dacă e nevoie îl pot vedea pe Leon eunucul sau pe patriciana cu centură Theodora.

Nikiforos stătu o clipă în cumpănă.

— Bine, aşteaptă, îi porunci, şi, luînd un papirus, se aşeză în faţa unei mese şi începu să scrie.

Aşternu două-trei rînduri, le reciti, rupse papirusul, luă altul, scrise ceva, reciti şi-l rupse şi pe acesta. Apoi se sculă şi zise:

— Mihail, nu-i nevoie de nici o epistolă. Spune însă Theodorei sau lui Leon că trebuie s-o vezi numaidecît pe Luminăţia-sa. Îi vei spune... îi vei spune...

Se opri şi, întoreîndu-se spre masă, scrise cîteva rînduri pe un papirus, îl sigila cu ceară şi i-l înmînă lul Mihail:

— Pentru preacuvioasa Augustă. Trebuie să i-l înmînezi personal înălţimii-sale! Du-te. Mihail. Îţi mulţumesc.

*

Trecuseră sărbătorilie Paştelul şi în duminica Sfîntului Toma, helandionul pe care se îmbarcase înaltul comandant al armatelor Arialoliei împreună cu cel cîţiva ofiţeri ce-l însoţiseră încă din Caesarea ridică ancora *în*dreptîndu-se spre ţărmul Asiei Mici. Nikîforos pleca la Tzamandos (*oraş din Asia Mică*) unde urma să-şî întîlnească oastea. Acolo, aşa cum se înţelesese cu Theofano, prin mijlocirea scrisorilor pe care avea să i le expedieze cu Mihail, urma să aştepte momentul prielnic ca să se reîntoarcă la Constantinopol, *dar* nu ca împărat-general, ci ca împărat-basileu.

*

Cu ochii pironiţi asupra flăcărilor policandrului, Theofano stătea întinsă pe pat şi se gîndea la cele petrecute în ultimele zece zile, şi adesea pieptul ei tresaltă de cîte un suspin adînc. Obţinuse o mare victorie asupra lui Vringas şi reuşise să-l trimită în tabăra oastei sale pe Fokas. În plus, fără nici un fel de şovăială, în ziua de 18 aprilie poruncise să fie otrăvit Stefanos, fiul lui Romanos Lekapinos (*împărat al Bizanţului între anii 920—944*), care fusese asociat la tronul tatălui său înainte de-a deveni împărat Konstantinos Porfirogenetul. Stefanos trăise, de cînd se suise pe tron Porfirogenetul şi pînă atunci, în insula Mytilini. Fiul lui Romanos Lekapinos muri în clipa în care se împărtăşea în biserica din Mithymni, fără ca vreunul din cei de faţă să îndrăznească a-i sări în ajutor în ultimele clipe ale vieţii. Theofano nu-l cunoştea pe Stefanos şi moartea lui, ca urmare a poruncii date de ea, o lăsase complet indiferentă, deoarece pieirea acestuia i se părea ceva mai mult decît o necesitate pentru consolidarea poziţiei sale şi a lui Fokas. În clipa aceea Augusta nu se gîndea la Stefanos. Alţi doi bărbaţi îi preocupau gîndul. Eunucul şi Nikitas. De Vringas se temea fiindcă îl cunoştea bine. Bătuse în retragere cînd îşi dăduse seama că fusese prins în capcană, dar nu-şi recunoscuse înfrîngerea. Avea să se facă luntre şi punte, avea să se folosească de orice împrejurare ca să-l distrugă pe domestikos, singurul om care-i stătea în cale. Parakimomenos era în stare de orice, să corupă, să promită, să cumpere oameni şi chiar să provoace o răscoală, fiindcă era stăpînul *tezaurului*, şi aurul avea totdeauna ultimul cuvînt.

Theofano oftă iarăşi. Împotriva lui nu putea face nimic. Iosif era un om bănuitor. Nu mînca şi nu bea nimic dacă nu era servit de devotatul lui cubicular Anghelos. O mînă înarmată ca să-l omoare nu se putea găsi, deoarece Vringas era totdeauna înconjurat de garda lui personală, iar cel care s-ar fi încumetat să mişte chiar şi un singur deget împotrivă-i şi-ar fi găsit cu siguranţă moartea. La un moment dat se gîndise la Nikitas şi, punînd în joc totul, îl chemase în gineceu, ziua în amiaza mare. Dar Chrisoloras o iubea atît de mult, încît ea, femeia care nu se dădea în lături de la nici o crimă, şovăise să-l sacrifice. Apoi... Apoi... mai era ceva. Ori de cîte ori îşi aducea aminte de serile petrecute cu el, trupul îi era totdeauna cuprins de un fior plăcut, ca şi în noaptea aceasta de 20 mai, două zile după plecarea lui

Fokas în Asia Mică. Totul se petrecuse dimineaţa. I se dăruise în dormitorul ei, pentru a treia oară, fiind hotărîtă să-l jertfească. Se uniseră trup şi suflet, în vreme ce soarele pîrjolea Basilevusa cu lumina-i aurie, dogoritoare, iar gemetele lor de plăcere zburaseră prin fereastra deschisă, stingîndu-se în aerul înmiresmat al primăverii. Vraja nu durase însă mult. Theofano îşi revenise repede, se gîndise la Vringas care avea spioni pretutindeni şi, palidă de teamă, îl gonise cu două sărutări, fără. să-i spună nimic din cele ce avusese de gînd să-i spună, fără să-i sufle nici măcar un cuvînt despre Iosif...

Theofano suspină din nou, se zvîrcoli în pat, închise ochii şi adormi chinuindu-şi mintea să găsească un mijloc pentru a scăpa de Vringas, care o urmărea pretutindeni cu oamenii lui, cît şi pentru a se reîntîlni cu Nikitas, care începuse să devină de neînlocuit.

*

Parakimomenos citi încă o dată cele două suluri de pergament pe care le umpluse cu scrisu-i mărunt şi, după ce le înfăşură şi le sigilă, porunci grămăticului să cheme mesagerul.

— Nikolaos, i se adresă de îndată ce apăru în faţa lui. Te vei duce la Tzamandos. Vei înmînă personal cele două suluri de pergament, unul patricianului şi generalului Ioannis Tzimiskis, iar pe celălalt patricianului şi generalului Romanos Korkuas. Nikolaos, fii atent, am spus personal! Dacă se vor rătăci sau vor fi citite de alţi ochi, in afară de ochii celor doi generali, să ştii că pedeapsa ta va fi cumplită şi nici un colţ din lume nu va fi prea îndepărtat pentru ca oamenii mei să nu poată pune mîna pe tine şi să mi te aducă legat de mîini şi de picioare. Du-te! Răsplata va fi mare în cazul în care îţi vei îndeplini misiunea.

După ce Nikolaos plecă, Vringas îl chemă pe patricianul Marianos Argyros, fost cîndva comandant al armatei din Italia.

— Marianos, bunul meu prieten, îi spuse după ce acesta se aşeză lîngă el. Am dat curs sfatului tău şi chiar în această clipă mesagerul meu aleargă să-1 găsească pe Tzimiskis. Dar, nu ţi-o ascund, îmi pare rău. Te-aş fi preferat pe tine.

— Nu, Iosif, zîmbi acesta, ai făcut bine ascultîndu-mi sfatul. Sînt destul de bătrîn şi nu-mi pot îngădui asemenea lucruri. Preţuiesc cu deosebire propunerea ta, voiai să-mi dai postul de domestikos, să mă faci apoi împărat şi, mai mult chiar, să-mi dai ca soţie pe cea mai frumoasă femeie din Basilevusa, pe Augusta

cea iubită de Dumnezeu. Dar nu pot primi. Am procedat bine refuzîndu-te. Nu-s făcut ca să fiu împărat, iar ca amant sau soţ al unei femei atît de tinere, aş fi ajuns mai mult ca sigur de rîsul întregului Constantinopol. Ioannis e un om deosebit. E mai tînăr, n-are nici patruzeci de ani, e ambiţios, chipeş, îi plac femeile, iar faima lui e tot atît de mare ca si cea a slăvitului domestikos Fokas, duşmanul tău.

— Duşmanul meu? Numai al meu vrei să spui, Marianos? rosti Vringas muşcîndu-şi buzele.

— Al meu, al tău, n-are importanţă, răspunse acesta oarecum încurcat.

Eunucul înţelese şi nu stărui.

— Tzimiskis ce va face? Va primi oare propunerea mea? întrebă Vringas peste puţin.

Argyros ridică din umeri.

— Nu ştiu, răspunse cu sinceritate. Dar ce ai tu de pierdut din asta, Iosif?

— Ce am de pierdut?... Ce am de pierdut? bolborosi eunucul. Fie, adăugă îndată cu voce tare: Îţi mulţumesc pentru c-ai venit, am să te ţin la curent cu desfăşurarea evenimentelor din Tzamandos.

După ce plecă Argyros, Vringas îl chemă pe eunucul care slujea în apartamentele Augustei. Iscoada n-avea să-i aducă la cunoştinţă nimic. Ii vorbise ceva mai înainte de Chrisoloras, de vizita acestuia la Theofano, care durase mai mult de un ceas şi jumătate, dar nu mai avea nimic de adăugat. Iosif îl goni, făcîndu-i semn cu mîna. şi rămase iarăşi singur.

— Peste patru sau cinci zile voi şti, murmură. Şi chiar dacă Tzimiskis nu-mi va primi propunerea, se va găsi un altul care să poftească purpura imperială şi trupul acestei ucigaşe ticăloase. Dacă nu va voi Tzimiskis, poate celălalt general al lui Fokas, Korkuas, va fi viitorul nostru împărat. Va fi un basileu care-mi va datora absolut totul mie, „mizerabilului" de eunuc, cum mi-a zis boşorogul acela smintit, patriarhul. Iar în ce te priveşte pe tine, Theofano, vedem noi cine-o să rîdă pînă la urmă.

*

Ţinînd în mîini sulurile de pergament ale lui Vringas, Tzimiskis şi Korkuas dădură buzna în cortul lui Fokas, care zăcea bolnav în pat şi, fără nici un fel de precauţie, Ioannis îi spuse:

— Dormi, viteazule, în timp ce mizerabilul de eunuc pregăteşte uciderea ta. Trezeşte-te! A sosit ceasul. Trezeşte-te şi citeşte epistola asta! Citeşte, judecă singur şi ai să vezi că preabunul Iosif Vringas nu se gîndeşte decît la pieirea ta.

Fokas se sculă din pat, apucă pergamentul întins de Tzimiskis, îl desfăşură şi citi:

„Gloriosule patrician şi general, îi scria eunucul. A sosit clipa cînd îmi stă în putinţă, aşa cum de mult doream, să te răsplătesc pentru serviciile aduse imperiului. Vremurile sînt deosebit de grele şi am nevoie de o mînă puternică şi cinstită. Ascultă-mi propunerile şi nu te grăbi să le judeci. Îţi ofer, pentru moment, postul de domestikos al armatelor Anatoliei, dacă îl vei ucide, îl vei închide într-o mînăstire sau îl vei aduce ca prizonier în Basilevusa pe Nikiforos Fokas. Pentru moment doar, căci apoi, nu peste mult timp, întrezăresc posibilitatea de a te căsători cu preacucernica Augustă, lucru care te va aduce foarte aproape, ca să nu zic chiar pe primul tron al lumii. Aştept răspunsul tău care, precum cred, nu poate fi altul decît cel pe care-l doresc. Iosif Vringas."

Nikiforos citi de cîteva ori ultimele fraze şi apoi, după o lungă tăcere, îşi îndreptă privirea spre Tzimiskis şi Korkuas, care stăteau nemişcaţi în faţa lui.

— Spune-mi, i se adresă lui Ioannis, ce crezi că trebuie să fac?

— Ce să faci? strigă acesta aprins de mînie. Mai şi întrebi? Aşadar, trebuie să lăsăm să se spună că nişte generali ca noi, cu o armată atît de credincioasă, am îngăduit să ne ducă dc nas, ca pe nişte vite încălţate, un castrat, o lepădătură care nici nu ştie pe ce lume trăieşte, care nu şi-a scos niciodată capul din gineceu? Grăbeşte-te, gloriosule, aruncă zarurile, ia-ţi locul în fruntea oastei tale şi noi te vom urma cu toţii în Oraşul lui Constantin. Acolo e ţinta noastră. Să porneşti spre Oraşul lui Constantin cu coroana de împărat pe cap.

Nikiforos îşi ascunse un zîmbet sub mustăţile-i stufoase. Fără să vrea, Vringas îi venise în ajutor. Dar trebuia să se prefacă puţin. Să nu se pară că primeşte prea uşor.

— Nu, Ioannis, rosti sec. Să nu-mi ceri lucruri cu neputinţă de făcut. Doar am jurat. Credinţa mă opreşte să-mi calc jurămîntul pe care l-am făcut în faţa Senatului, a Augustei şi a patriarhului.

— Jurămînt, prostii! strigă furios Tzimiskis. Jurămintele-s bune doar pentru cei slabi şi pentru femei. Bărbaţii trebuie să fie

îndrăzneţi. Interesul imperiului şi al celor doi copii minori ai Augustei te obligă să-ţi calci jurămîntul! Ridică-te, gloriosule! Oastea e gata să te proclame împărat.

— Nu, repetă la fel de sec Nikiforos. Nu sînt potrivit pentru a fi împărat. Purpura nu mi se potriveşte pe trup, nici coroana pe cap. Am jurat şi-mi voi respecta cuvîntul!

Tzimiskis aruncă o privire spre Korkuas şi acesta clătină din cap.

— O epistolă asemănătoare a primit şi Korkuas. Lui îi făgăduieşte comanda armatelor din vest. Gloriosule, crezi că eunucul s-a mărginit numai la noi doi? Crezi că n-a făcut aceeaşi propunere şi altora?

Fokas nu răspunse imediat.

— Ioannis, zise peste puţin timp cu o voce, chipurile, obosită. Nu stărui. Oştean m-am născut, oştean am să mor. Măreţia nu mă ispiteşte, şi dacă e un lucru pe care-l urăsc, apoi acesta e tocmai ceremonialul ele la Palatul Sacru, recepţiile, ospeţele şi politica. Întreaga viaţă mi-am petrecut-o ca oştean, lîngă oamenii mei. Nu-mi cere să-i reneg. Ioannis, te implor, încetează odată şi nu-mi băga în cap idei care pur şi simplu mă răscolesc. Mînăstirea şi sihăstria, cuvîntul Domnului, iată ce-mi doreşte sufletul.

— În faţa necesităţii se fac şi concesii, stărui neînduplecat acesta.

Fokas nu-i răspunse nici de astă dată. Voia să-l pună la încercare, să vadă dacă se poate bizui pe el.

— Ioannis, zise privindu-l drept în ochi. Vringas îţi propune să mă ucizi, să mă închizi într-o mînăstire sau să mă duci ferecat în lanţuri la Constantinopol, iar drept răsplată îţi oferă, pentru moment, postul meu, lăsîndu-te totodată să înţelegi, fără înconjur, că mai tîrziu vei ocupa şi tronul pe care tu mi-l oferi acuma mie. De ce nu primeşti? Primeşte şi dă-mi comanda oastei pe care o deţin şi acum. Un domestikos mai credincios ca mine nu vei găsi nicăieri, oricît vei căuta. Eşti încă tînăr, chipeş şi destoinic. Constantinopolul n-a văzut niciodată pînă acum o pereche imperială mai frumoasă ca cea pe care o vei alcătui tu cu Theofano.

În loc să-i răspundă. Tzimiskis puse mîna pe sabie. La fel făcu şi Romanos.

— Gloriosule, zise Tzimiskis, apăsînd cuvintele. N-am altă alegere. Sau primeşti propunerea noastră şi-ţi pui chiar acum pe cap coroana imperială sau, jur pe toţi sfinţii, spadele noastre se vor mînji cu sîngele tău.

Fokas îşi pironi privirea în ochii acestuia.

— Ioannis, ridici sabia împotriva mea? rosti, chipurile, plin de mîhnire.

Tzimiskis nu răspunse, doar îşi scoase sabia din teacă. Nikiforos azvîrli aşternutul de pe el şi sări din pat.

— Ioannis, Romanos, zise adresîndu-se celor doi generali, îmi cereţi nişte lucruri care vin în contradicţie cu convingerile mele. Mă supun în faţa violenţei. Mă supun nu pentru că mi-ar fi teamă de moarte, căci fiecare om trebuie să părăsească odată şi odată această lume, ci fiindcă m-aţi convins. Vringas a făcut, desigur, propuneri asemănătoare şi altor generali, care nu sînt atît de vrednici ca voi. Imperiul are nevoie de linişte ca să poată lovi fără cruţare în vrăjmaşi. Numai noi putem asigura imperiului liniştea de care are nevoie. Ioannis, Romanos, primesc purpura şi coroana pe care voi, generalii mei, mi le-aţi oferit.

— Să ai parte de o domnie îndelungată, să trăieşti întru mulţi ani! rosti Tzimiskis îngenunchind în faţa lui Fokas.

— Mulţi ani trăiasă Augustul Nikiforos! zise Korkuas îngenunchind şi el.

Adînc emoţionat, Nikiforos întinse mîinile, îi ridică de jos, pentru ca apoi să-i îmbrăţişeze şi să-i sărute.

Generalii nu rămaseră mult timp lîngă Fokas. Ieşiră din cort alergînd şi peste cîteva clipe întreaga tabără răsuna de strigătele lor:

— Mulţi ani trăiasă Augustul Nikiforos! Să domneşti întru mulţi ani, Măria-ta!

Oştenii auziră strigătele celor doi generali şi alergară spre cortul lui Fokas. Deodată, întreaga cîmpie începu să clocotească de ovaţii. Toată lumea, de la generali, comiţi şi pînă la ultimul lefegiu, sărbătorea alegerea lui Nikiforos ca împărat. Toţi credeau în el şi nădăjduîau că va începe pentru armată o nouă epocă de glorie.

Oştenii dădeau glas mulţumirii lor, şi-n această atmosferă de exaltare, singurul om care nu putea să se bucure eu adevărat era Nikitas. Auzea şi el aclamaţiile, striga cît putea mai tare laolaltă cu ceilalţi „Mulţi ani trăiască, fie-ţi îndelungată domnia",

împins de dragostea ce-o nutrea faţă de Fokas, dar în el se rupsese parcă ceva, fiindcă era lesne de ghicit că în persoana lui Nikiforos, iubita lui, Anastasia, va găsi un nou soţ, ce-i drept aproape bătrîn, dar de o mie de ori mai bun decît Romanos.

Oastea sărbători alegerea lui Nikiforos ca împărat cu un ospăţ la care se bău şi se mîncă straşnic, iar cînd, în cea de a doua zi, Fokas porunci oştenilor să ridice corturile pentru a porni spre Caesarea, izbucniră noi ovaţii, făcînd să răsune cîmpiile şi colinele din jur, ce se întindeau pînă departe. Oastea porni, şi în ziua de 2 iulie se opri în faţa porţilor Caesareei. A doua zi, dis-de-dimineaţă, Tzimiskis, Korkuas şi Exakionitis, general şi patrician ca şi ceilalţi doi, alergară spre cortul lui Nikiforos cu săbiile în mînă. Ieşiră din cort imediat, avîndu-l în mijlocul lor pe Fokas. în faţa oastei adunate ridicară armele deasupra capului acestuia şi-l proclamară în mod oficial împărat al Bizanţului cu obişnuita ovaţie: „Îndelungată fie-ţi domnia, mulţi ani să ne trăieşti, biruitorule Nikiforos!"

Strigară mai întîi generalii, apoi comiţii şi celelalte căpetenii, iar întreaga tabără vui din nou, ca şi la Tzamandos, în momentul în care generalii şi cinci-şase comiţi se aplecară şi luară un scut, îl suiră pe Fokas pe el şi-l ridicară cît putură mai sus ca să-l vadă toţi oştenii şi să se bucure ca şi comandanţii lor, reînviind astfel un vechi obicei roman pierdut în negura secolelor: cînd legiunile îşi alegeau un nou împărat, acesta era purtat pe scut.

— Mulţi ani trăiască Augustul Nikiforos! strigau o parte din oşteni.

— Să trăiască întru mulţi ani atotbiruitorul împărat ocrotit de Dumnezeu! răspundeau în cor ceilalţi.

— La Constantinopol, la Constantinopol! strigau ofiţerii.

— Spre oraşul ocrotit de Dumnezeu, spre Oraşul oraşelor! strigau şi oştenii.

Nikiforos încercă şi de data asta să se opună, spunînd că nu primeşte purpura şi nici coroana, că nu doreşte altceva decît să rămînă un simplu domestikos. Dar nu-l ascultă nimeni.

Stînd în picioare pe scut, fu plimbat prin fata oştirii care răguşise tot aclamîndu-l. Apoi fu dat jos de pe scut în faţa cortului său şi condus înăuntru unde îl încălţară cu coturnii împărăteşti de purpură, împodobiţi cu vulturi de aur. Cînd generalii încercară să-i pună pe umeri hlamida cu marile

pătrate aurii şi coroana, Fokas se împotrivi cu tărie, strigînd cît putea de tare:

— Primesc coturnii, dar nicidecum coroana şi hlamida, ele aparţin celor doi fii ai lui Romanos, Vasilios şi Konstantinos.

În faţa refuzului său hotărît, Tzimiskis, Korkuas şi Exakionitis dădură înapoi şi astfel, cînd cei patru ieşiră din cort, Nikiforos nu purta decît coturnii imperiali şi nimic altceva care să-i trădeze noul rang.

Văzîndu-l în coturni împărăteşti, oştenii izbucniră din nou în urale. După ce se îndepărtă de cort, Fokas se urcă pe o movilă şi, ţinînd în mîna dreaptă o suliţă, strigă:

— Am devenit basileu pentru că aţi vrut voi, fraţi oşteni. Şi aţi vrut pentru că n-aţi mai putut, nici voi şi nici eu, să îngăduiţi purtarea ticălosului de eunuc. Acum, ca împărat, vă făgăduiesc un lucru: sînt hotărît şi totdeauna gata să-mi sacrific pentru voi pînă şi viaţa. Fraţilor, acelaşi lucru îl cer şi eu de la voi. Lupta pe care am pornit-o astăzi pentru răsturnarea castratului Vringas, nemernicul care conduce treburile imperiului, nu va fi uşoară, fiindcă acum nu ne vom bate cu sciţii sau sarazinii, ci cu bizantinii care au în mîinile lor nu o cetate oarecare sau un oraş fortificat, ci, nici mai mult nici mai puţin, marea capitală imperială: Constantinopolul. Lupta noastră va fi crîncenă şi nu fără vărsare de sînge. Dar, fraţi oşteni, sînt sigur că în această luptă, precum şi-n nenumăratele bătălii purtate în trecut împreună, vom fi ajutaţi de Dumnezeu şi de Sfînta Fecioară Călăuzitoarea, căci Iosif, şi nu noi, a păcătuit în faţa Ziditorului nostru călcînd cel dintii jurămîntul făcut. Fraţi oşteni, urmaţi-mă cu încredere şi vă făgăduiesc victoria.

Întreaga mulţime izbucni din nou în urale, iar strigătele oştenilor zburară departe pînă la Caesarea şi, ca un ecou, se auziră nenumărate voci dinspre zidurile asaltate de oameni de rînd, arhonţi şi clerici, care urmăreau de la distanţă suirea lui Fokas pe primul tron din lume, voci ce strigau: „Vrednic. Vrednic. Mulţi ani trăiască întru Hristos basileul Fokas!"

Nebiruitul domestikos al armatelor Anatoliei fusese proclamat împărat de către armata lui, dar trebuia să capete şi binecuvîntarea bisericii. În acest scop, generalii şi celelalte căpetenii, urmîndu-l pe Fokas. intrară în Caesarea şi se duseră la mitropolie. Acolo, în faţa norodului şi a nobililor care nu mai conteneau cu uralele. Nikiforos fu uns ca împărat potrivit

ceremoniaiului Curţii şi al Bisericii, ceremonial puţin modificat însă, deoarece reprezentanţii demosurilor nu erau de faţă pentru a ţine cuvîntările obişnuite în asemenea solemnă împrejurare. Dar fură înlocuiţi cu cîţiva ofiţeri, astfel că mitropolia răsună de glasurile lor.

— Vrednic. Vrednic, răspunseră atunci cînd mitropolitul îl proclamă pe Fokas împărat.

— Slavă întru Cel-de-sus şi pe pămînt pace! strigară după aceea ofiţerii, potrivit ceremonialului.

— Iar între oameni bună învoire, răspunse norodul.

— Miluieşte, Doamne, poporul Tău, strigară iarăşi ofiţerii.

Uralele norodului ajunseră ca un vuiet pînă la urechile lui Chrisoloras şi vocea lui se uni cu psalmodiile dinlăuntrul bisericii: „Coroana imperială pe creştetul tău pe merit ţi-a fost pusă... Slavă lui Dumnezeu care te-a încoronat... Ocrotească-ţi ani mulţi hlamida purpurie... întru slava şi mărirea romeilor (*denumire dată grecilor în epoca Bizanţului*). Facă-se auzit pîn-la Cel-de-sus glasul norodului său... Mulţi ani, mulţi ani... Mulţi ani să ne trăieşti, Nikiforos, cel încoronat de Dumnezeu..." împreună cu ceilalţi striga şi Nikitas, iar inima lui sîngera, căci acum îşi dădea prea bine seama că Anastasia era pierdută pe veci pentru el.

Mirosul împrăştiat de tămîia ce ardea în mitropolie, clinchetul dulce, al cădelniţelor ce se ploconeau în faţa sfintelor icoane, flăcăruile aurii ale luminărilor din mîinile ofiţerilor ce făceau ca mozaicurile şi chipurile sfinţilor să capete o strălucire lumească, armurile şi uniformele de aur ce luceau, împrăştiind în jurul lor scîntei, avură un efect ciudat asupra imaginaţiei lui Nikitas; căci, copleşit de durerea care-l încerca la gîndul că Anastasia avea să devină iarăşi Theofano, avu pentru o clipă impresia că Fokas, sub dîra de lumină a luminărilor ce-i cădea pe falã, arată galben ca un cadavru, şi că hlamida purpurie pe care i-o pusese mitropolitul pe umeri pare năclăită de sîngele ce-i ţîşnea din gît. Chrisoloras îşi făcu pe ascuns semnul crucii şi începu să strige, laolaltă cu ceilalţi:

— Mulţi ani trăiască basileul nostru Nikiforos Fokas!

Cînd serviciul religios luă sfirşit, Nikiforos primi jurămîntul de credinţă al ofiţerilor şi al arhonţilor chiar în biserică, întrucît pe acolo nu se afla nici un palat. Apoi părăsi mitropolia călare pe un cal alb, cu şa purpurie, şi se îndreptă spre cort înconjurat de

Tzimiskis, Korkuas, Exakionitis şi de toate celelalte căpetenii ale oastei sale. Trebuiau rezolvate nenumărate probleme mari şi deosebit de urgente.

Fokas iscăli mai întîi actul prin care Ioannis Tzimiskis era numit magister şi domestikos al armatelor Anatoliei. Al doilea act se referea la Korkuas şi Exakionitis, avansaţi şi ei în grad. Mai semnă apoi cîteva. prin care cei mai credincioşi dintre credincioşii lui erau numiţi generali de theme sau comandanţi de cetăţi.

Nikiforos nu-i dărui lui Nikitas nici o diplomă care să-l ridice în rîndul ofiţerilor superiori. Dar cînd îi veni şi lui rîndul să i se înfăţişeze, împăratul zîmbi şi-i spuse cu glas tare, ca să-l audă toată lumea:

— Turmarch Chrisoloras, vei rămîne, ca şi pînă acum, în suita mea. Noul tău titlu va fi, pe lîngă cel de turmarch, şi de mare primikir (*comandantul corpului de pază al Palatului Sacru*). Nikitas, adăugă Fokas în şoaptă, aş fi putut să-ţi dau drept răsplată o cetate, dar atunci ar fi trebuit să pleci de lîngă mine. Primeşte aşadar noul tău titlu şi fii mulţumit ca om şi ca nobil, fiindcă basileul nu vrea să se lipsească de prezente ta.

Chrisoloras se îmbujora şi-i săruta genunchiul. În acea clipă, cînd se afla în cortul lui Nikiforos, nu se mai gîndea la Anastasia. Trăia şi el, ca şi ceilalţi, marea clipă cînd pe tron urca un oştean vrednic, aşa încît problemele personale fură date uitării.

Nikiforos nu putu să dea geană în geană toată noaptea. Mesagerii imperiali plecau unul după altul, încălecînd pe cai iuţi, ca să alerge către cele patru colţuri ale imperiului ducând cu ei numiri, destituiri, diplome şi porunci. Odată cu ei, noii generali ai themelor şi comandanţii cetăţilor porneau în mare grabă, însoţiţi de mici grupuri de oşteni, ca să ajungă în oraşele unde fuseseră numiţi, înainte de a se afla în Basilevusa că Nikiforos a fost proclamat împărat, înainte ca eunucul să aibă timp să reacţioneze. Mesagerii imperiali, noii katepano şi comandanţii cetăţilor plecară. La revărsatul zorilor Fokas porunci celorlalte căpetenii să-l lase singur cu Tzimiskis, Exakionitis, Korkuas şi Chrisoloras".

— Ioannis, zise Fokas obosit, de îndată ce cortul se goli. Cred că am terminat tot ceea ce aveam de făcut. La toate ne-am gîndit, afară de un singur lucru. N-am ales omul care se va duce

la Constantinopol pentru a duce vestea că oastea şi voi, dragii mei prieteni, m-aţi făcut împărat.

Se opri, îşi mîngîie puţin barba, apoi se întoarse şi-l privi pe Nikitas.

— Omul care se va duce la Constantinopol va avea de înfruntat mari primejdii, continuă, fiindcă, în persoana lui, Vringas mă va vedea pe mine. Pentru o clipă m-am gîndit la Chrisoloras. Dar am renunţat. Ar fi însemnat să-l trimit la moarte sigură. Trebuie găsit altcineva. Dar cine?

Tzimiskis zîmbi şiret.

— Un cleric, zise imediat. Castratul nu va îndrăzni să-l ucidă. Poate să-l primească în mod necuviincios, ba să-l şi arunce în temniţă, dar de omorît nu-l va omorî. Ce părere are Luminăţia-ta?

Nikiforos se strîmbă puţin, semn că nu prea-i plăcea asemenea idee.

— Părerea lui Tzimiskis e foarte bună, se amestecă în discuţie Korkuas. Clericul nu va avea nimic de suferit. Şi chiar dacă va fi întemniţat, asta nu-i cine ştie ce nenorocire. Măria-ta trebuie să primească propunerea gloriosului magister.

Fokas rămase din nou pe gînduri. Şovăia.

— Bine, spuse la un moment dat. Să trimitem un cleric. Dar pe cine? Ioannis, te-ai gîndit la cineva anume?

— M'da, la Filotheos de Efhaiton, răspunse acesta zîmbind din nou. Nu-i bătrîn, e episcop şi e curajos. Se află chiar aici, în Caesarea. Îl putem chema oricînd pofteşte Luminăţia-ta.

Fokas dădu din cap şi murmură:

— Bine. Chrisoloras, du-te şi găseşte-l pe episcop. Ioannis, continuă, adresîndu-i-se lui Tzimiskis, trebuie să chibzuim bine la ceea ce vom scrie!

După ce plecă Chrisoloras, cei trei bărbaţi se aplecară peste masa lui Nikiforos, care începu să scrie:

„Sînt basileul vostru şi tutorele celor doi împăraţi pînă la majoratul lor. Voi veni la Constantinopol. Primiţi-mă ca pe stăpînul vostru şi vă făgăduiesc că vă veţi păstra rangurile, ba veţi căpăta chiar şi altele. Dar dacă nu vă veţi supune veţi fi trecuţi prin foc şi sabie."

— Cred că aceste cîteva rînduri sînt de ajuns, rosti Nikiforos ridicîndu-şi privirea de pe pergament. Ioannis, dă-i-l grămăticului

meu să-l transcrie. Trebuie făcute trei copii, pentru Senat, parakimomenos şi patriarh.

*

— Mesaj din partea împăratului... Care împărat? răcni Vringas tremurînd ca varga atunci cînd spătarul veni să-l anunţe că episcopul de Efhaiton voia să fie primit în audienţă.

— Din partea lui Nikiforos Fokas, răspunse spătarul care se făcuse galben ca ceara, înfricoşat de mînia lui Vringas. Din Caesarea.

— Blestematul! răcni Iosif şi lovi cu pumnul în masă. S-a proclamat împărat? Cînd? Cum? Şi oamenii mei cum de nu m-au anunţat? Să vină... Da, aici. Pentru mine nu există şi nici nu va exista alt împărat pînă cînd copiii lui Romanos nu vor atinge vîrsta majoratului!

— Dă-mi mesajul! se adresă sec episcopului care intrase cu capul sus în încăperea folosită de parakimomenos drept birou.

Filotheos îl privi cu semeţie şi-i spuse cu vocea-i gravă:

— Nu cred, parakimomenos, că purtarea domniei-voastre este cea care se cuvine unui trimis al lui kir Nikiforos Fokas, împărat al romeilor.

— Dă-mi mesajul! repetă Vringas întinzînd mîna. Cît priveşte bunele purtări, nu primesc lecţii nici de la tine, nici de la uzurpatorul tronului! Am spus să-mi dai mesajul.

Apucă pergamentul pe care i-l întinsese episcopul, îl rupse în marea sa grabă de a-l deschide cît mai repede pentru a citi cele cîteva cuvinte ale lui Fokas.

— Ducă-se dracului, răcni imediat şi, aruncînd pergamentul jos, îl calcă în picioare. Episcopule, iată răspunsul meu, îl vezi şi singur!

— Parakimomenos, vă jucaţi cu focul! strigă la rîndul lui episcopul, aprins de mînie.

— Aşa crezi? îl întrebă Vringas privindu-l cu dispreţ cîteva clipe; apoi bolborosi: Ai noroc că eşti cleric. Altfel ai fi văzut tu cum m-aş fi purtat cu tine.

Şi, după ce-i aruncă aceste vorbe, îi întoarse spatele şi începu să se plimbe furios prin cameră. Ghidul că Nikiforos îl păcălise pentru a doua oară şi-şi atinsese scopul fără ca el să fi aflat ceva înainte de vizita lui Filotheos, îl făcu să-şi iasă din minţi. în deznădejdea lui încerca să găsească ceva care să-l usture pe vechiul lui prieten, acum duşman de moarte. Se plimbă cîteva

clipe fără să se uite la episcop, iar cînd, la un moment dat, privirea lui căzu întîmplător asupra acestuia, răcni:

— Cum, mai eşti încă aici? Ce mai aştepţi?

— Un răspuns! rosti calm Filotheos. '

— Un răspuns? N-ai văzut răspunsul meu? Mai vrei încă unul? Bine! Spătarule, du-l pe trimisul „împăratului” la temniţă.

Acesta îl privi cu nedumerire.

— La temniţă, ţi-am spus. La Pretorio. Ce mai aştepţi? Mîinile să-i fie ferecate aşa cum se cuvine unui răufăcător. Episcopule, eşti mulţumit de răspunsul meu?

Tonul îi era plin de ironie, dar Filotheos nu-şi plecă privirea.

— Parakimomenos, mă duc în temniţă cu plăcere, răspunse cu voce tare, convins fiind că preabunul Dumnezeu şi stăpînul meu împăratul vă vor pedepsi aşa după cum meritaţi şi că ziua aceasta...

— Piei din faţa mea! răcni Vringas. Cară-te, fiindcă şi răbdarea mea are mărgini.

Cînd episcopul şi spătarul plecară, Iosif îşi chemă grămăticii şi cubicularii, cărora le dădu anumite porunci.

Trebuiau să vină imediat la el patricienii: Markianos, Pashalios, Nikolaos şi Leon Tornikios. Erau generali încercaţi cu toţii, duşmanii personali ai lui Fokas şi Korkuas.

Cei patru patricieni sosiră şi parakimomenos le explică în cîteva cuvinte ceea ce se întîmplase. Patricienii nu se arătară cîtuşi de puţin miraţi de suirea lui Fokas pe tron, fiindcă aşteptau cu toţii acest eveniment, unii mai devreme, alţii mai tîrziu. Dar toţi patru erau hotărî să lupte pentru înăbuşirea revoltei şi să nu-l lase pe uzurpator, cum îl numeau pe Fokas, să intre în Basilevusa. Consfătuirea ţinu multe ceasuri, şi cînd plecară, generalii ştiau bine ce anume aştepta eunucul din partea lor. Trebuiau să pregătească apărarea Basilevusei folosind armata din themele Macedoniei, care se afla atunci în Oraşul lui Constantin, să întărească fortificaţiile, să zidească porţile, să adune în portul capitalei toate corăbiile de pe coasta Asiei Mici, astfel ca Fokas să nu aibă cu ce asedia oraşul.

Cînd cei patru generali închiseră în urma lor uşa camerei, parakimomenos lăsă să-i scape un oftat adînc şi se prăbuşi pe un jilţ. Era mulţumit fiindcă făcuse toate pregătirile ca să-l înfrunte pe Fokas. Primirea pe care i-o pregătea era într-adevăr pe potriva acestuia. Ceea ce nu-şi putea ierta însă era faptul că

lucrürile luaseră întorsătura asta nenorocită, şi că Fokas reuşise să se proclame împărat la Tzamandos fără ca el să afle nimic înainte de sosirea lui Filotheos.

— Mi-au jucat o festă, răcni lovind din nou cu pumnul în masă. Şi el şi căţeaua aia... Da, adevărat, Theofano îşi sărbătoreşte acuma victoria, zise Vringas şi ochii îi luciră.

Se ridică din jilţ şi, cu toate că era tîrziu, se îndreptă spre apartamentele basilisei.

Theofano îl asculta pe ekatondarh-ul Mihail şi ochii ei seînteiau de entuziasm. Îl puse să-i povestească de cîteva ori cum fusese proclamat Fokas împărat la Tzamandos, cum fusese uns de episcop la Caesarea şi apoi, cu ochii înlăcrimaţi de emoţie, reciti pentru a patra oară pergamentul pe care i-l trimisese. Nikiforos îi vorbea de astă dată mai deschis:

„Preacuvioasă Augustă, scria Fokas, oastea, m-a proclamat împărat. Am primit cererea oastei din pricina dragostei mari pe care-o port persoanei înălţimii-tale şi spre binele fiilor minori ai răposatului meu stăpîn Romanos. Cînd Luminăţia-ta va primi acest mesaj voi fi în drum spre Constantinopol, unde nădăjduiesc să fiu primit curînd de Măria-ta nu ca împărat, ci ca un om care, mai presus de toate, pune interesele Măriei-tale şi ale copiilor Măriei-tale, preacucernicii basilci Vasilios şi Konstantinos, dăruiască-le preabunul Dumnezeu mulţi ani de viaţă şi fericire. Preacuvioasă Augustă, mi-e teamă că ne va fi greu să mai comunicăm între noi, fiindcă parakimomenos va închide porţile Basilevusei, Dar vreau s-o asigur pe Luminăţia-ta că voi îngenunchea în faţa Luminăţiei-tale ca să mă închin şi să-i jur din nou credinţă şi s-o asigur de devotamentul meu veşnic.

Nikiforos Fokas.”

Mai citea încă mesajul lui Fokas cînd uşa se deschise deodată şi în pragul ei apăru Vringas. Theofano îşi ridică privirea de pe foaia pergamentului şi, văzîndu-l pe Vringas, se aprinse de mînie.

— Cum îndrăzneşti să intri în apartamentele mele fără îngăduinţa mea? se răsti.

Iosif nu-i răspunse, îl privea pe Mihail.

— Parakimomenos, răcni Augusta scoasă din fire. Te-am întrebat cum îndrăzneşti să...

— Tu pleacă de-aici, rosti netulburat Vringas, adresîndu-i-se ekatondareh-ului. Ţi-am spus *să* pleci!

Mihail se întoarse şi se uită la Theofano, care se ridicase din jilţ şi înainta ameninţătoare spre eunuc.

— Vringas, strigă ca, răbdarea mea are margini. Te-am îngăduit toată perioada asta pentru că n-aveam încotro. Dar să ştii următorul lucru...

— Ekatondarch-ule, răcni cu voce şuierătoare Vringas, ţi-am spus să pleci!

— Iar eu îţi poruncesc să rămîi, strigă şi Theofano, aproape ţipînd.

Mihail stătu cîteva clipe în cumpănă. Vringas îşi încleşta pumnii.

— Augustă, rosti sacadat acesta, ceea ce voiam să-ţi spun nu trebuia auzit de un al treilea. Dar dacă doreşti... Ibovnicul tău, sau mai bine zis unul din ibovnicii tăi, Fokas, înaintează spre Basilevusa. Dacă veştile pe care le-am primit sînt întemeiate...

— Parakimomenos, de astă dată ai depăşit orice limită. Mihail!

Semnul ce-l făcuse cu mîna nu lăsa loc îndoielii. Ekatondarch-ul îşi trase sabia din teacă şi vru să se năpustească asupra lui Vringas. Eunucul însă nici nu se clinti, îşi ridică mîna şi odaia se umplu de gardienii barbari, înarmaţi pînă-n dinţi, care aşteptau afară.

— Arestaţi-l, porunci Iosif arătînd spre Mihail. Theofano deveni galbenă ca ceara, dar nu-şi pierdu cumpătul.

— Oşteni, înapoi! strigă. Ekatondarch-ul nu poate fi arestat, el se află sub înalta mea oblăduire!

Barbarii şovăiră şi se priviră între ei. Vringas înjură ca un apucat şi se pregăti să dea o nouă poruncă cînd, pe neaşteptate, intră în mare grabă un eunuc care, apropiindu-se de parakimomenos, îi spuse ceva în şoaptă. Iosif îşi muşcă buzele.

— Plecaţi, le porunci apoi oştenilor. Preacuvioasă Augustă, o să mai stăm noi de vorbă... în ce te priveşte pe tine, ekatondarch-ule, o să vină el şi ceasul socotelilor şi asta cît mai curind cu putinţă, mai curînd chiar decît îţi poţi tu închipui.

Şi ieşi întorcîndu-se cu spatele spre Theofano, care-l auzi poruncind oştenilor:

— Nimeni n-are voie să intre sau să iasă din Palatul Sacru fără învoirea mea scrisă. Să fie anunţate toate santinelele.

Cînd rămaseră singuri. Augusta se uită la Mihail şi-i spuse:

— Iţi mulţumesc, ekatondarch-ule. Nu voi uita niciodată felul cum te-ai purtat astăzi. Cît priveşte plecarea ta din Palat, fii fără grijă. Cum se va înnopta, Leon eunucul te va conduce pînă dincolo de zidurile Palatului Sacru şi-ţi va spune cum poţi ajunge pe ţărmul din faţă. Să-i spui împăratului că-l aştept cu nerăbdare.

După ce rosti aceste cuvinte sună din clopoţel şi porunci cubicularului, care-şi făcu imediat apariţia, să-l cheme pe Leon. Cubicularul se întoarse curînd peste măsură de tulburat:

— Preacuvioasă Augustă, îi raportă căzînd în genunchi. Leon... Leon...

— Ce-i cu Leon? Vorbeşte odată. Îi porunci Theofano încreţindu-şi fruntea.

— A fost arestat acum cîteva clipe şi, din cîte am aflat, e cercetat chiar în faţa lui parakimomenos.

— Blestematul! izbucni Theofano. Cum? a îndrăznit să-l aresteze?

O cuprinse tulburarea. Dacă Leon va vorbi, atunci va dezvălui multe lucruri. Şi dacă va spune tot ceea ce ştia, atunci...

— Du-te imediat la parakimomenos, se auzi vocea-i răguşită din pricina tulburării. Spune-i că-i poruncesc să se înfăţişeze aici imediat. M-auzi? Imediat! Dar, mai bine nu. Am să mă duc chiar eu.

Îşi părăsi în grabă apartamentele şi se îndreptă spre cele ale lui Vringas. Nici nu se apropiase bine, că şi auzi gemetele sfîşietoare ale eunucului. Deveni galbenă ca ceara, îşi iuţi paşii cît putu mai mult şi, fără să-i pese de oştenii, cubicularii şi arhonţii care o priveau, porunci celor doi străjeri din faţa uşii lui Vringas să-i deschidă. Varangii se uitară unul la altul, dar chipul ei trăda o asemenea asprime, încît se dădură înapoi, deschizîndu-i larg canatul uşii. Văzînd-o, Vringas sări sus de pe jilt, iar Leon, care era legat de un scaun cu mîinile la spate, îşi întoarse spre ea faţa-i plină de sînge.

— Eunuc nemernic ce eşti, strigă Theofano adresîndu-i-se lui Vringas; tremura toată de indignare. Astăzi ai comis două fapte pe care nu ţi le voi ierta niciodată. Mi-ai vorbit necuviincios, ai arestat si precum văd schingiueşti un om de-al meu. Oşteni, le porunci celor ce-l păzeau pe Leon. Dezlegaţi-l! Şi încă repede de tot. Oşteni, continuă Theofano cînd îi văzu că şovăie, gloriosul domestikos Nikiforos Fokas a fost proclamat de către armată

împărat şi în această clipă înaintează spre Basilevusa. împăratul va intra în Oraşul lui Constantin şi vai de cel care i se va împotrivi. Eliberaţi-l pe Leon fiindcă altminteri...

— Speranţe deşarte, preacuvioasă Augustă, o întrerupse Vringas pe un ton ironic. Poate că uzurpatorul se îndreaptă spre Basilevusa, dar Oraşul lui Constantin are ziduri puternice şi o armată numeroasă. Aşadar, va trebui să lupte pentru cucerirea oraşului, şi-n timp de război nimeni nu se poate socoti învingător dinainte. Iar acum, binevoiască Luminăţia-ta a ne lăsa să terminăm ceea ce am început.

În clipa aceea, Vringas juca totul pe-o carte, fără să-şi dea seama că-şi făcea un nou duşman de moarte în persoana Theofanei, de care n-ar fi avut nevoie chiar şi în cazul cînd ar fi reuşit să zdrobească revolta lui Fokas, deoarece ea continua să rămînă regentă, fiind mama celor doi basilei asociaţi la tron, copiii lui Romanos.

Theofano rămase neclintită. Sîngele i se urcase la cap, tîmplele-i zvîcneau puternic. Observîndu-i neputinţa, Iosif zîmbi satisfăcut, iar Leon, care începuse să nutrească speranţa că va scăpa, lăsă să-i scape un suspin adînc, fiindcă încerca un ciudat sentiment de dragoste pentru Theofano şi se temea că nu va rezista caznelor, iar drept urmare avea să dezvăluie tot ceea ce ştia.

— Parakimomenos, zise Augusta, încercînd să-şi ascundă tulburarea. Pentru ultima oară îţi poruncesc să-mi eliberezi omul şi-ţi promit că voi uita jignirile pe care mi le-ai adus.

Fără să vrea, Iosif fu cuprins de un fior. Vocea Augustei era atît de severă şi conţinea o ameninţare atît de groaznică, încît eunucul se hotărî imediat. Pe Leon îl avea oricînd la îndemână. Dacă revolta lui Fokas reuşea, s-ar putea ca Theofano să pună o vorbă bună pentru el. în caz că nu reuşea, avea să fie la bunul lui plac, întrucît ar fi găsit cu uşurinţă mijlocul de a-l face pe eunuc să mărturisească tot ceea ce ştia.

— Eliberaţi-l, porunci Vringas oştenilor. Preacuvioasă Augustă... vreau să spun doar două cuvinte înălţimii-tale înainte de-a pleca.

Theofano răsuflă uşurată.

— Vă ascult, parakimomenos, răspunse.

Vringas făcu semn oştenilor şi grămăticului să plece şi să-i lase singuri.

— Augustă, zise acesta fără înconjur ele îndată ce plecă şi ultimul gardian. E spre binele vostru să nu vă amestecaţi în nici un fel în treburile imperiului. Cel puţin să nu vă daţi sentimentele pe faIă. Cunosc prea bine rolul pe care l-aţi jucat în acest complot şi mai ştiu şi multe alte lucruri... despre cîteva vizite, în miez de noapte, în apartamentele înălţimii-voastre... despre legăturile înălţimii-voastre cu uzurpatorul şi... îndrăznesc să spun — Vringas o privi drept în ochi — şi despre moartea misterioasă, aici în Palatul Sacru, a anumitor persoane. Acum n-am nevoie de Leon. Mărturisirea de care am nevoie i-o pot stoarce orieînd. Aşadar, îl eliberez. Dar ascultaţi-mi sfatul: întoarceţi-vă în gineceu şi nu vă mai ocupaţi de treburi din astea, la care nu vă pricepeţi. Fokas nu va cuceri Basilevusa aşa de repede cum credeţi. Voi lupta împotriva lui cu armele şi cu toate mijloacele de care dispun, iar dacă va trebui să şadă cineva pe tronul lui Romanos, acela nu va fi Nikiforos, ci un al treilea, pe care-l voi alege eu. Recunosc că acum cîteva clipe v-am vorbit necuviincios. Nu vă cer iertare, deoarece cred că nu iertaţi uşor. Gîndiţi-vă însă. Dacă revolta lui Fokas dă greş, veţi avea nevoie de mine şi eu de înălţimea-voastră... Eu însă mai puţin. Mai mult Înălţimea-voastră... Augustă, gîndiţi-vă. Acestea au fost lucrurile pe care voiam să vi le aduc la cunoştinţă. Dar nu v-am spus chiar totul. Ştiu atîtea, încît vă pot distruge orieînd doresc.

Se închină cu vădită ironie în faţa Theofanei şi aşteptă. Theofano nu-i răspunse imediat. Fierbea de mînie, dar se stăpînea. Se gîndea la ameninţările lui, la cele făţişe ca şi la cele ascunse — şi încerca să ghicească dacă Fokas o iubea într-atîta încît să nu-şi plece urechea la învinuirile eunucului.

— Parakimomenos, zise Theofano hotărîtă. M-ai jignit şi acum mă şi ameninţi. Nu uit uşor şi nici nu iert. Arestarea lui Leon ţi-aş fi iertat-o poate, întrucît l-ai eliberat. Dar n-am să-ţi iert ameninţările. Împăratul va intra în Basilevusa şi toate încercările tale sînt sortite înfrîngerii. În ce mă priveşte, nu primesc sfaturi de la nimeni şî cu atît mai puţin de la persoana dumitale.

Îl privi cu dispreţ şi, întoreîndu-i spatele, ieşi din apartamentele lui cu fruntea sus, prefăcîndu-se că n-a auzit insulta care ieşise ca un şuierat din gura eunucului. Vringas o urmări cu privirea pînă cînd oştenii închiseră uşa în urma ei, apoi îşi chemă grămăticul căruia ii porunci să-l vestească pe Marianos că are nevoie de el.

Peste puţin timp Argyros îşi făcu apariţia; avea faţa întunecată.

— Au scăpat mulţi, îi raportă. Vestea că Fokas a pornit spre Basilevusa s-a răspîndit ca fulgerul. Din toate rudele n-a rămas în oraş decît bătrînul lui tată. Am pus: de pază cîteva santinele ca să nu poată ieşi din casă. Iosif, norodul nu-mi prea place. Mai multe femei — ele sînt mai curajoase decît bărbaţii, pentru că nu se tem de lovituri întrucît oştenii le cruţă — au huiduit, au blestemat şi mi-au ameninţat oamenii care s-au postat lîngă casa lui Vardas, tatăl uzurpatorului, iar una din ele a aruncat în ei cu ouă clocite, după care a luat-o la fugă. Oştenii au pornit după ca, dar muierea s-a pierdut în mulţimea care-a început să se îndrepte, ameninţătoare, spre ei. Vringas înjură iarăşi, apoi îl întrebă;

— Dintre rudele mai îndepărtate şi dintre prieteni, cam cîţi au fost arestaţi?

— În jur de patruzeci.

— Să fie orbiţi cu toţii.

— Nu, Iosif, strigă îngrozit Marianos.

— De ce? răcni eunucul. Crezi că dacă Fokas va ieşi învingător, pe noi ne aşteaptă o soartă mai bună?

— Nu ştiu, rosti grav Argyros, dar în cazul nostru ar avea oarecare dreptate, pe cînd ei, cu ce sînt de vină?

Vringas înjură din nou, dar nu stărui.

— Şi pregătirile pentru apărarea oraşului cum merg îl întrebă pe Argyros.

Acesta se aplecă peste masa pe care era întinsă o hartă şi începu să-i explice tot ceea ce făcuse pînă în acea clipă.

*

Timpul zbură cu repeziciune. Sosi şi ziua de duminică, 9 august. Era o zi luminoasă, iar marea mîngîia cu valurile-i domoale peninsula Constantinopolului. În capitală spiritele nu se calmaseră încă. Cu cît treceau zilele, cu atît mulţimea şuşotea mai mult, iar vestea că vine Fokas cu oastea lui se răspîndea tot mai stăruitor. Sute de oameni se căţărau pe zidurile de unde se vedea ţărmul asiatic, încercînd să zărească de departe norul de praf care ar fi vestit apropierea armatei noului împărat. În acea zi de august, la patru ceasuri după răsăritul soarelui, coloana de fum ce se înălţa în Asia Mică şi corabia care intrase în Cornul de Aur cu iuţeala pe care i-o îngăduiau vîslele aduseră poporului

din Constantinopol vestea cea mare: Nikiforos sosise pe ţărmul din faţă împreună cu o tourmă. Restul oastei venea în urma lui. Noul împărat intrase în partea asiatică a Constantinopolului, Chrlsopolis, fără să întîmpine vreo împotrivire şi se instalase în palatul Irionuluî. Vestea sosirii lui Fokas zbură cu repeziciune peste străzile oraşului, ajunse în casele nobililor şi ale tîrgoveţilor, coborî în catacombe şi-n cîrciumî, iar norodul, care-l ura pe Vringas, răsuflă uşurat. Domnia eunucului era pe sfîrşite. Zile de glorie şi fericire începeau pentru mulţimea care locuia în cel mai mare oraş din lume.

Vestea sosirii lui Nikiforos ajunse şi la Palatul Sacru, ceea ce-l făcu pe parakimomenos să turbeze de mînie. Primul lucru la care se gîndi atunci Vringas fu să pună mîna pe Vardas, bătrînul tată al lui Fokas, care se afla întemniţat în propria-i casă, dar asta nu era de ajuns, trebuia adus ca ostatic la Palatul Sacru. Dădu de îndată poruncile cuvenite şi aşteptă cu nerăbdare clipa în care bătrînul Fokas va apare în faţa lui. Trimisul eunucului plecă dar se întoarse după puţin, înspăimîntat. Vardas fugise. Fusese înştiinţat de sosirea fiului său pe ţărmul asiatic şi santinelele care-l păzeau, supunîndu-se ordinului eteriarch-ului Anemaş, îşi părăsiră posturile, făcîndu-se nevăzuţi.

— Şi unde se află acuma moşneagul acela? răcni Iosif scos din fire.

— În Biserica cea Mare, răspunse acesta.

— În Biserica cea Mare, zise turbat eunucul. Crede că are să-mi scape?

Sună din clopoţel şi imediat îşi făcu apariţia turmarch-ul care comanda garnizoana palatului. Acesta ascultă cu privirea plecată poruncile eunucului. Trebuia să se ducă de îndată la Sfînta Sofia şi să-l ridice de acolo pe Fokas. În caz că va fi nevoie, va putea folosi şi forţa. Turmarch-ul şovăia însă. Se temea de mînia mulţimii care s-ar fi putut răscula dacă s-ar fi pîngărit sfîntul lăcaş. Dar Vringas nu-i îngădui să-şi ducă pînă la sfîrşit gîndul.

— Ai să faci ceea ce-ţi poruncesc eu! se răsti. Nu există loc sacru atunci cînd se află în joc soarta imperiului. Du-te şi să nu vii înapoi fără Vardas.

Nu trecu mult timp şi turmarch-ul se întoarse la Palatul Sacru negru de mînie şi cu privirea întunecată. Eunucul il văzu şi înţelese.

— Norodul, rosti răguşit turmarch-ul. Ne-a ameninţat, e înarmat cu pietre, furci, ciomege şi cuţite. Mi-a fost teamă să nu dau prilej încăierărilor şi vărsării de sînge şi-am venit după noi porunci.

— Norodul, răcni Vringas bătînd cu pumnul în masă. Norodul! Vom vedea noi ce poate face acest norod.

Îşi părăsi în mare grabă apartamentele, alergă la grajd, încalecă şi porni repede spre Sfînta Sofia împreună cu oştenii şi cîţiva generali. În piaţa din faţa bisericii se adunase o mare mulţime, alcătuită din argaţi, marinari, giuvaergii, călugări, femei şi copii. În afară de călugări, ceilalţi oameni erau înarmaţi. Pînă şi copiii aveau pietre în mîini. Văzîndu-i, Iosif păli. Trupul lui mătăhălos ascundea însă o inimă tare. Descăleca şi, îmbrîncind mulţimea cu coatele, îşi croi drum pînă la patriarhie. Intră în apartamentele patriarhului fără să îngăduie slujitorilor acestuia să-l anunţe.

— Sfinte părinte, strigă Vringas fără înconjur, privindu-l pe bătrînul patriarh drept în ochi. Vardas Fokas se află în Biserica cea Mare şi vreau să mi-l predaţi.

— Magister-ul Vardas Fokas a cerut azil în casa Domnului, răspunse solemn patriarhul. Parakimomenos, să nu-mi pretindeţi lucruri cu neputinţă de înfăptuit.

Vringas lăsă să-i scape o înjurătură.

— Preasfinte părinte, rosti de îndată, nici momentul şi nici timpurile nu-s potrivite pentru a ne juca. Dacă nu mi-l predaţi pe Vardas, nu vă pot garanta nimic pentru viitor, sau mai bine zis pentru viitorul apropiat.

— Răspunsul meu l-aţi primit, zise Polyefktos întorcîndu-i spatele.

Vringas nu mai stărui. Ieşi trîntind uşa. Mînia îl orbise într-atît, încît pierduse orice măsură, orice chibzuială. Porni grăbit, întră în Biserica cea Mare, se sui în amvon şi, fără să-i pese de faptul că se slujea liturghia, începu să strige, adresîndu-se mulţimii care-l privea ameninţătoare.

— Vreau să mi-l predaţi pe Vardas Fokas. Nu vă opuneţi oamenilor mei, căci astfel mă veţi sili să mă port cu asprime.

Mulţimea izbucni în strigăte de împotrivire, ce acoperită ultimele cuvinte ale eunucului. Vringas lovi cu pumnul în amvon şi continuă:

— Purtarea voastră mă sileşte să iau o grea hotărire. Voi face în aşa fel încît veţi muri de foame! Plecînd de aici, mă voi duce direct la Milliario (*instituţie însărcinată cu aprovizionarea locuitorilor capitalei bizantine*) unde voi porunci să nu vi se mai dea nici grîu şi nici pîine. Aşa că vă cer pentru ultima oară să vă schimbaţi gîndurile. Daţi-mi-l pe Fokas, iar eu voi da uitării purtarea voastră necugetată.

Strigătele de mînie se înteţiră. Vringas cobori din amvon, ieşi din Biserica cea Mare şi, suindu-se pe cal, îşi croi drum printre rîndurile mulţimii care-l împroşca necontenit cu felurite cuvinte jignitoare. Străbătu în galop piaţa Augusteum, iar cînd ajunse la Milliario porunci oamenilor de acolo să nu mai vîndă nimănui pîine şi grîu, nici chiar dacă s-ar plăti echivalentul greutăţii lor în aur. Apoi, fără să-i pese de strigătele mulţimii care venea în urma lui, se îndreptă spre Palatul Sacru, în timp ce mintea-i iscoditoare căuta un nou mijloc prin care să poată pune mîna pe bătrînul tată al lui Nikiforos. Cînd ajunse în apartamentele sale, găsise dezlegarea. Urma să recurgă la viclenie. Cu vorbe mieroase, şi în caz de nevoie cu jurăminte, avea să-l silească pe Vardas să cadă în capcană.

Ceasurile se scurseră şi veni amiaza. Parakimomenos îşi trimitea neîncetat iscoadele să urmărească şi să-l înştiinţeze despre tot ceea ce se petrecea în Biserica cea Mare. Iar cînd un dekarch îi aduse vestea că lumea se împuţinase, iar bătrînul Fokas rămăsese aproape singur în Sfînta Sofia, pe chipul lui miji un zîmbet plin de răutate. Şi, fără să spună nimănui vreun cuvînt, ieşi în mare grabă şi se îndreptă spre apartamentele basileilor Vasilios şi Konstantinos.

Copiii Theofanei se jucau cu nişte soldaţi de lemn. Îndată ce parakimomenos intră în camera lor, Vasilios lăsă joaca şi-l privi.

— Vasilios, Konstantinos, rosti surîzător Iosif, mîngîindu-le părul. Veniţi cu mine să vă arăt nişte jucării pe care le-am poruncit anume pentru voi.

— Soldaţi? întrebă Vasilios.

— Da, soldaţi şi maşini de asediu. Ochii copilului străluciră de bucurie.

— Haide, să mergem, Konstantinos, îşi îndemnă acesta frăţiorul.

Vringas zîmbi şi, apucînd minuţele copiilor, ieşi din cameră spunînd patricienei cu centură care veghea asupra celor doi basilei minori:

— Ne întoarcem numaidecît.

Iosif nu dădu nici o importanţă umbrei de îngrijorare care se ivise pe chipul patricienei cu centură. Ieşi pe coridor şi se îndreptă spre porticul acoperit care dădea în Biserica cea Mare. Konstantinos îl urma cu supunere. Vasilios înţelese însă că se petrece ceva neobişnuit şi încercă să se opună.

— Unde sînt soldaţii? îl întrebă.

— Mergem mai intîi la Biserica cea Mare, răspuns» eunucul, şi după aceea vi-i dau.

Vasilios se linişti şi parakimomenos îşi iuti pasul, silindu-i pe cei doi copiî să alerge după el. Ţinînd în continuare copiii de mînă, Vringas intră în biserică şi de îndată ce se convinse că nu mai e nimeni în ea, în afară de cîţiva călugări ce stăteau la o mică depărtare de magister-ul Fokas, care se rezemase de o strană, se apropie de el, îl salută cu prefăcut respect şi începu să-i vorbească pe un ton atît de mieros, încît bătrînul se zăpăci cu totul. Vringas stătu destul de mult de vorbă cu Fokas. Îi spuse o mulţime de lucruri şi-i făcu atîtea jurăminte, că pînă la urmă îl convinse să-l urmeze. Bătrînul Vardas era obosit, iar prezenţa celor doi copii care-l priveau cu ochii lor mari şi nevinovaţi, încercînd să înţeleagă ce vorbeau, îl încredinţară de bunele intenţii ale lui parakimomenos. Vringas triumfă. Reuşise să-l scoată din biserică pe tatăl duşmanului său. Acum avea în mînă un ostatic de prim rang.

Dar triumful lui fu do scurtă durată. Cînd soarele se apropie de asfinţit şi lumea începu să se adune din nou la Sfînta Sofia pentru a lua parte la vecernie, vestea pe care-o împrăştiaseră călugării cum că eunucul îl luase pe bătrînul Fokas începu să treacă clin gură în gură. Nimeni nu ştia însă unde-l dusese. Amuţiră cu toţii pînă în clipa în care cineva din mulţime strigă:

— L-au vîndut popii. Patriarhul ne-a înşelat.

Ca o mare zbuciumată, oamenii ieşiră din biserică şi începură să se adune în jurul patriarhiei. Era cît pe-aci să izbucnească o revoltă. Se simţea însă lipsa unui conducător, a berbecului care să atragă după el turma, pentru ca aceasta, dedîndu-se la acte de violenţă, să-şi arate ura pe care o nutrea faţă de parakimomenos. Şi conducătorul fu găsit. Un tînăr lucrător puse

mîna pe-o piatră şi o aruncă într-una din ferestrele patriarhiei strigînd:

— Sfinte părinte, îl vrem pe magister. Ori te străduieşti să ni-l dea înapoi, ori vom distruge patriarhia.

La vocea acestuia se alăturară şi altele, voci de bărbaţi şi de femei. Oştenii care stăteau ele strajă în faţa patriarhiei coborîră lăncile ca să împiedice pătrunderea mulţimii în clădirea primatului ortodoxiei. Norodul îi atacă pe străjeri cu pietre. Una din ele nimeri un străjer în faţă şi-l umplu de sînge. Ceilalţi se speriară şi dădură înapoi. Strigătele şi ameninţările luaseră proporţii. Atunci patriarhul se ivi la una din ferestrele clădirii şi vuietul încetă.

— Am să vi-l aduc pe magister, făgădui mulţimii, după care se retrase.

Lumea se potolise, dar rămăsese pe loc. Mai trecu aproape un sfert de. ceas. Patriarhul nu dădea nici un semn de viaţă şi lumea începu din nou să se agite, precum marea înainte dc-a se dezlănţui.

— Magister-ul! Magister-ul! Vine împreună cu patriarhul! strigă cineva arătînd cu mîna spre capătul pieţii Augusteum.

Oamenii alergară într-acolo şi-i îneercuiră pe cei doi bătrîni, care veneau escortaţi de un turmarch şi de vreo zece oşteni. Vardas plîngea de bucurie. în schimb, patriarhul avea o înfăţişare aspră.

— La biserică, la Sfînta Sofia, se auziră voci din mulţime. Numai acolo va fi în siguranţă.

Turmarch-ul ridică mîna şi strigă cît putu mai tare, ca să-l audă toată lumea:

— Am ordin de la parakimomenos să-l duc în palatul lui!

— Moarte oamenilor lui Vringas!. Moarte duşmanilor norodului!

Patriarhul încercă să potolească mulţimea. Dar nu reuşi. Fu luat, împreună cu Vardas, de puhoiul de oameni care-i eliberară din mîinile oştenilor. Apoi, înconjuraţi de un scut viu, Polyefktos fu conclus la patriarhie, iar Vardas Fokas la el acasă. Restul oamenilor, înarmaţi cu pietre, ciomege, cărămizi, topoare şi vergele de fier smulse din grilajele din faţa caselor, se năpustiră asupra oştenilor lui Vringas ce înconjuraseră Augusteum-ul şi piaţa Sfintei Sofia. Se încinse numaidecît o luptă crîncenă şi-n scurt timp mulţimea ucisese şi-i călcase în picioare pe toţi oşte-

nii care-i întîlnise. Atacul ei nu se mărgini numai la piaţa din faţa Sfintei Sofia şi la pieţele din jur. Însetată de răzbunare, se revărsă în tot oraşul, şi oriunde găsea un pilc de oşteni îi ataca, aşa că numai puţini dintre ei reuşiră să scape, luînd-o la fugă. Se înnoptase, dar în interiorul oraşului, pe străzile largi şi întortocheate, în pieţe şi în Forum, luptele continuau. În cele din urmă însă încetară.

Oştenii care izbutiseră să-şi salveze viaţa se retraseră pentru a se întări, fie în incinta curţii imperiale, fie în marile clădiri publice. Mulţimea se opri ca să-şi tragă sufletul. Luptase şi învinsese. Nu se dedase la jafuri, dar cînd cineva strigă:

— Să mergem la palatul lui Apamvas, toată lumea înţelese despre ce era vorba; şi porni din nou, dar de astă dată ca să siluiască, să incendieze, să jefuiască şi să distrugă casele partizanilor lui Vringas.

Şi în Basilevusa se auzi din nou vuietul luptelor, purtate acum cu slujitorii palatelor, cu sclavii şi cu liberţii care încercau să apere avutul stăpînilor lor. Multe palate fură luate cu forţa, prădate şi incendiate, iar flăcările ce se înălţau în văzduh, luminînd cu strălucirea lor apocaliptică cel mai mare oraş al lumii, o siliră pe Theofano să alerge la fereastră.

Augusta rămase multă vreme în faţa ferestrelor si inima i se umplu de bucurie, fiindcă îşi dăduse seama că Nikiforos nu va mai fi nevoit să lupte pentru a intra în Basilevusa, căci oraşul avea să-i deschidă larg porţile ca să-l primească. Vedea limbile uriaşe de foc şi fumul, iar mirosul pe care-1 împrăştiau lemnele arse şi pietrele încinse i se părea o mireasmă divină, căci în flăcările acestea şi-n trîmbele de fum întrezărea sfîrşitul lui Vringas. duşmanul ei de moarte, care, deşi cîndva îi dăduse ideea încoronării lui Fokas, îşi schimbase pe neaşteptate părerea şi acum căuta să-l omoare.

— Vringas, a sosit timpul să plăteşti pentru jignirile ce mi le-ai adus! murmură printre dinţi. Vei plăti, şi încă scump de tot, pentru că nu s-a născut încă omul care să se măsoare cu mine!

Zîmbi cu răutate, dar în clipa cînd înţelese că după întoarcerea lui Fokas avea să-i devină soţie, fiind astfel obligată să-i primească mîngîierile şi sărutările, se cutremură şi de pe buze îi zbură un cuvînt, acelaşi care-i venea ori de cîte ori îl zărea sau se gîndea la el.

— Ursul. E ca un urs. Dar pînă şi urşii învaţă să joace, şi ei pot fi duşi de nas, zise apoi, încercînd să-şi facă singură curaj.

Şi-l închipui pe Fokas cu un belciug în nas, aidoma urşilor pe care-i tîrăsc ţiganii pe străzile Basilevusei şi începu să rîdă. Plecă de la fereastră şi se opri în faţa oglinzii, unde se privi cu atenţie, căci în acea clipă începu s-o frămînte o altă idee. Anii care trecuseră din ziua în care intrase pentru prima oară în Palatul Sacru nu-i răpiseră nimic din frumuseţe. Dimpotrivă, devenise o femeie în toată puterea cuvîntului, iar farmecul ei sporise. Se privi bine de tot, zîmbi plină de mândrie, apoi se întinse pe pat. Era încă foarte tînără. N-avea decît douăzeci şi doi de ani. Putea aprinde oricînd flacăra iubirii în inima bărbaţilor, dar cine se îndrăgostea de ea era cu neputinţă s-o mai uite, dovada cea mai grăitoare fiind Chrisoloras.

— Nikitas, rosti înainte de a adormi. Cîtă dezamăgire cînd va afla că Fokas, al doilea lui tată, cum singur îi spune, *a* devenit împărat. Aşadar, cei doi sînt fiu şi tată, îşi continuă gîndul. Tată şi fiu. Nu, nu trebuie să-l mai văd pe Nikitas...

Şi, mai înainte ca somnul să-i închidă pleoapele, jură că n-are să-l mai vadă niciodată, cel puţin între patru ochi. Jură deşi era sigură c-o să-l caute şi că el va veni, cu toate că ţinea atît de mult la Fokas. Dar, cine ştie, poate că soarta va face în aşa fel încît în viaţa ei să se ivească alt bărbat, armeanul Ioannis Tzimiskis...

*

Văzu şi Vringas flăcările uriaşe provocate de incendiile care izbucniseră în Basilevusa, ascultă rapoartele ofiţerilor care-i vorbiră despre omoruri şi jafuri, află că mulţi arhonţi şi oameni din popor deschiseseră porţile oraşului şi ajunseseră în mare grabă, folosindu-se de bărci, pe malul din faţă, în tabăra lui Nikiforos, aşa că, pierzîndu-şi orice speranţă că va găsi un om în stare să stăpînească situaţia şi care să merite a fi pus pe tron, părăsi numaidecît Palatul Sacru. Se duse şi se baricadă în propria-i locuinţă. Dar nici acolo nu fu lăsat în pace. Mulţimea, călăuzită de cîţiva dintre cei mai neîmblînziţi duşmani ai săi, arhonţi fără însemnătate şi oameni care auziseră poruncile date negustorilor de la Milliario de a nu vinde pîine şi grîu nimănui, alergă spre palatul lui Vringas. Acolo începu sa izbească uşa exterioară şi să forţeze ferestrele de la parter, căutînd să pătrundă în palat ca să-l despoaie pe parakimomenos de toate

avuţiile pe care, după cum se zvonea, le strînsese în răstimpul atîtor ani.

Vringas auzi larma provocată de cei care-i asaltau palatul, insultele şi blestemele, şi înţelese ce soartă îl aştepta dacă va fi să cadă în mîinile celor pe care, cu atîta lipsă de chibzuinţă, îi ameninţase în cursul dimineţii. Luă la repezeală cîteva lucruri de preţ, ieşi pe uşa din dos şi se réfugie şi el în Sfînta Sofia, cerînd azil, lucru pe care nu i-l îngăduise bătrînului Vardas.

Mulţimea nu ştia unde anume se află Vringas, căci nimeni nu se aştepta să-l găsească acasă. Dar cînd cineva spuse că-l văzuse intrînd în palat, mînia şi ura oamenilor întrecură măsura. Sparseră uşa, năvăliră înăuntru şi începură să caute. Cînd se convinseră însă că eunucul fugise, smulseră şi culcară totul în picioare, dărîmară pereţii şi puseră foc, şi-n scurtă vreme ruinele se preschimbară în cenuşă.

Răsmeriţa dură o săptămînă întreagă, răstimp în care gloata deveni stăpîna absolută a oraşului, dedîndu-se la omoruri şi siluiri; cei cîţiva oşteni ai lui Vringas care scăpaseră de măcel aruncară armele şi se ascunseră prin beciuri şi taverne, prin casele sărmane sau avute care le dădeau azil pînă cînd erau luate cu asalt şi acestea de mulţimea răsculată. În cea de a patra zi după duminică, cînd încetase orice fel de împotrivire, iar mulţimea începuse să se liniştească, Marianos Argyros, socotind că e momentul prielnic, făcu o nouă încercare pentru a pune mîna pe situaţie, folosindu-se de cele cîteva sute de oşteni care se ascundeau prin oraş. După ce-i adună în jurul său, se pregăti să pornească spre Sfînta Sofia ca să-l elibereze pe Vringas, care stătuse închis acolo tot timpul, dar fu ucis pe cînd trecea pe-o ulicioară. Ocărîndu-l şi blestemîndu-l, o femeie îi aruncă în cap, de la balconul casei, o tingire de aramă plină cu pămînt, şi Argyros se prăbuşi de pe cal fără suflare. Moartea lui pecetlui sfîrşitul partidei lui Vringas, fiindcă nimeni nu mai era acum în stare, nu numai să lupte, dar nici măcar să încerce cît de cît să se apere. După moartea lui Marianos Argyros, conducerea fu luată de Vasilios, fostul parakimomenos al lui Konstantinos Porfirogenetul, decanul Senatului cît timp trăise tatăl lui Romanos, generalul anilor 958, care săvîrşise multe şi strălucite fapte de arme şi fusese răsplătit cu un triumf.

Odată cu suirea lui Romanos pe tron, Vasilios îşi pierduse toate funcţiile, iar mai tîrziu cea mai mare parte a averii sale fu

confiscată de Vringas. Fiul nelegitim al împăratului Romanos Lekapinos, Vasilios fusese castrat fiindcă făcea parte din familia imperială şi putea deveni, în viitor, un periculos pretendent la hlamida de purpură. Era un om ambiţios şi aştepta, ca fiara care-şi pîndes te prada, momentul potrivit ca să iasă la lumină şi să-şi lovească duşmanii. Prilejul i se oferi acum, cînd Vringas se lupta din răsputeri ca să-şi salveze puterea. Hotărît cum era, Vasilios îşi înarma oamenii, în număr de aproape trei mii, şi se îndreptă spre Forum, chiar în momentul în care era ucis Marianos Argyros. Norodul văzu armata, îl recunoscu pe Vasilios, şi cînd acesta se sui pe soclul unei statui ca să vorbească, în piaţă se aşternu o linişte de mormînt. Vasilios nu spuse prea multe lucruri. Îşi arătă încrederea faţă de Nikiforos şi, acoperindu-l cu grele ocări pe Vringas, încheie:

— Popor al Constantinopolului, noul împărat aşteaptă pe malul din faţă. Să-i deschidem deci porţile şi să-l primim. Să pregătim corăbiile ca să fie adus în capitală împreună cu oştenii lui. Domnia întunecată a lui Vringas a luat sfîrşit. Mulţi ani trăiască Nikiforos, din mila lui Hristos împărat al romeilor!

Uralele mulţimii din Forum se auziră ca un tunet şi Nikitas, care stătea lîngă Vasilios, îmbrăcat în straie de tîrgoveţ, fu năpădit de o mare bucurie, amestecată însă cu tristeţe. Bucurie pentru că dusese la bun sfîrşit misiunea încredinţată, reuşind să intre în Basilevusa pe ascuns şl să cadă la înţelegere cu Vasilios, aşa precum îi poruncise Fokas, tristeţe pentru că îşi dădea scama că visul lut de a se mai întîlni cu Theofano trebuia părăsit cu desăvîrşire, întrucît Nikiforos urma să intre peste puţin în Constantinopol ca să fie încoronat în mod oficial ca împărat, după care avea să devină soţul iubitei sale.

Vasilios coborî de pe soclul statuii unde se urcase şi, făcînd semn oamenilor lui să-l urmeze, porni spre Augusteum. Rosti şi acolo o cuvîntare înflăcărată în faţa mulţimii, care simţea o aprigă nevoie de-a avea un conducător, şi acum îl urma precum turma care-şi găsise berbecul. Vasilios încheie cu aceleaşi cuvinte:,,Mulţi ani trăiască basileul Nikiforos!" Augusteum-ul şi împrejurimile hipodromului răsunară de uralele mulţimii. Căci Vasilios se oprise şi la hipodrom ca să-şi mărturisească în mod deschis credinţa faţă de noul împărat. Se opri apoi şi în alte pieţe şi biserici, la Forul lui Constantin cel Mare, la fiecare răscruce mai de seamă de drumuri, pentru că voia ca toată

Basilevusa să afle vestea căderii lui Vringas şi că povara imperiului apăsa acum pe noi umeri, mai puternici.

Vasilios şi norodul răguşiră tot strigînd şi ovaţionînd, iar cînd toată Basilevusa află vestea întronării lui Nikiforos, Vasilios îşi aminti de duşmanii lui personali şi duse mulţimea, înfierbântată, în casele arhonţilor care scăpaseră de prădăciune şi jaf. Astfel că izbucniră noi incendii în Basilevusa, şi sîngele începu să curgă iarăşi din belşug, înroşind caldarîmul şi pieţele oraşului.

Căzuse întunericul şi mulţimea nu se liniştise încă. Se săturase de măceluri şi jafuri, dar continua să vocifereze. Strigătele ei ajungeau pînă la Palatul Sacru, în apartamentele Theofanei, care stătea la fereastră şi, auzind ovaţiile, se îmbăta de fericire, fiindcă mulţimea, pe lingă Nikiforos, îi aclama copiii şi pe ea însăşi.

— Mulţi ani trăiască biruitorul Nikiforos, mulţi ani trăiască preacuvioasa Augustă! Mulţi ani trăiască asociaţii tronului, preamilostivii băsilei Vasilios şi Konstantinos. Fie-le viaţa lungă... Lungă!

Cînd noaptea căzu, în golful Cornului de Aur începu o forfotă neobişnuită. Condus de Vasilios, norodul ajunse în portul marinei militare, se urcă pe corăbii şi puse stăpînire pe ele în numele lui Nikiforos, aşa încît, nu peste mult timp, răsunară şi de acolo urale. Marinarii şi norodul îşi uniseră glasurile aclamînd-o pe Theofano, pe Fokas, pe Vasilios şi Konstantinos. Îmbătată de victorie, mulţimea delira, şi toate corăbiile, cu fanarele aprinse, începură să lunece pe apa scăldată în lumina făcliilor pe care le ţineau în mîini oamenii lui Vasilios, cocoţaţi pe zidurile forturilor. Corăbiile începură să iasă una cîte una din Cornul de Aur, îndreptîndu-se, fără grabă, spre ţărmul din faţă unde focurile, care începuseră să pîlpîie, le dădeau de veste că împăratul e în aşteptarea lor şi că sa pregăteşte să le primească. Se lumină de ziuă şi toate ambarcaţiunile, de la corăbiile de război pînă la bărcile care rămăseseră în portul Basilevusei, îşi ridicaseră ancorele şi, străbătînd Bosforul, porniră cu toate pînzele sus spre coastele Asiei Mici. În fruntea lor plutea maiestuos, împodobit cu stindarde şi prapuri, dromonul imperial aflat sub comanda personală a lui Vasilios. Ambarcaţiunile, care se numărau cu sutele, atinseră coastele Asiei Mici şi se opriră. Marea de oameni pe care o transportaseră, arhonţi, tîrgoveţi şi oameni din popor, alergă spre palatul Irionului ca să-l vadă pe

noul împărat, să-i cadă în genunchi, să i se închine, să-şi arate încrederea faţă de basileu, iar acesta să-i vadă şi să-şi aducă aminte de ei cînd va intra în Basilevusa. Vineri şi sîmbătă, 14 şi 15 august, Nikiforos primi pe toţi arhonţii care veniseră să i se închine, iscăli hrisoave pentru noi numiri. Pe Vasilios îl făcu parakimomenos, în postul de mare prepozit numi pe-un alt prieten de-al său, şi hotărî ca a doua zi, duminică 16 august, să-şi facă intrarea oficială în propria lui capitală.

*

Sosi şi ziua de 16 august. Dromonul imperial cu vîslele şi stindardele aurite, avînd la pupă prelata purpurie brodată cu fir de aur care apăra de soare tronul de argint, se apropia de uscat. Îmbrăcat în hainele lui de război, care străluceau de mulţimea podoabelor de aur, Nikiforos urcă pe dromon, iar de pe corăbiile din jur izbucniră noi ovaţii. Vîslaşii, în veşminte strălucitoare, cufundară ramele în apă, şi dromonul deschise în mare o brazdă de spumă; stindarde şi prapuri prinseră a flutura, şi întreaga flotă porni în urma lui. Dromonul înainta cîtva timp şi-apoi acostă lîngă sfînta mînăstire a Avramiţilor, după ce trecu prin faţa zidurilor ce apărau oraşul dinspre mare, în timp ce pămîntul se cutremura de uralele norodului care, îmbrăcat în straie de sărbătoare, se suise pe creneluri, agita steguleţe şi striga:

— Bine ai venit, Nikiforos, mare basileu al romeilor! Bine ai venit, viteazule şi cucernicule biruitor! Bine ai venit, gloriosule învingător!

Nikiforos coborî de pe dromon avînd alături şi-n urma lui pe toţi noii demnitari ai imperiului şi se îndreptă spre Palatul din Evdomon, de pe malul Propondidei, dincolo de zidurile Constantinopolului. Dar nu zăbovi multă vreme. Mesagerii imperiali, de astă dată comiţi şi drungari, galopînd pe caii lor mîndri, cu şei purpurii, plecaseră spre Constantinopol ca să anunţe în mod oficial sosirea lui Nikiforos şi să ocupe Palatul Sacru în numele acestuia. Puţin timp după plecarea mesagerilor, Nikiforos părăsi palatul din Evdomon şi se duse la biserică unde aprinse luminări şi se rugă. După ce-şi puse, peste hainele lui de război, hlamida de aur, care strălucea de safire, rubine, diamante şi perle, încalecă pe un cal alb, cu şa şi hăţuri purpurii bătute în aur, broderii de aur şi pietre preţioase la hamuri şi pieptar, şi porni spre oraşul lui Constantin, urmat de un grup de şase cavaleri cu stindarde multicolore de mătase şi de toţi

dregătorii cei noi. Alaiul împărătesc se mişca greoi. Înainta de-a lungul zidurilor continentale prin faţa celei mai scunde centuri de fortificaţii care înconjurau Constantinopolul pe uscat, iar cîmpia din faţă, care nici nu se zărea aproape, atît de ticsită de oameni era, se puse în mişcare, căpătă glas şi începu să strige aceleaşi cuvinte care se înălţaseră în văzduh atunci cînd dromonul imperial navigase în apropierea zidurilor dinspre mare. Măreţul cortegiu multicolor înainta, iar cîmpia prinse să strălucească şi să capete culoare. Ajungînd în faţa Porţii de-Aur se opri, fiindcă împăratul, care-şi făcea intrarea solemnă în capitală, era aşteptat acolo de reprezentanţii demosurilor, de prizonierii sarazini care intraseră în ajun în Constantinopol şi de o mare de oameni. Aceasta se agita şi scotea strigăte asurzitoare, acoperind cuvintele de bun venit rostite cu măsură de reprezentanţii demosurilor.

— Bine ai venit, Nikiforos, mare basileu al romeilor. Bine ai venit, Nikiforos, tu care ai îngenuncheat hoardele vrăjmaşilor. Bine ai venit, Nikiforos, tu care ai cucerit cetăţi fără număr. Bine ai venit, tu cel care ai supus atîtea noroade. Prin tine sceptrele romeilor capătă putere. Miluit-a Domnul poporul Lui ungîndu-te, Nikiforos, basileu al romeilor. Saltă de bucurie întreaga cetate a romeilor, Nikiforos, căci eşti unsul lui Dumnezeu. Ai venit, şi întreg pămîntul s-a luminat.

Fokas îi ascultă tăcut pe reprezentanţii demosurilor, şi cînd urările lor se sfîrşiră, cortegiul se puse din nou în mişcare. Dar de data aceasta abia se mişca. Trecură multe ceasuri pînă să ajungă la primul loc de oprire, biserica Sfintei Fecioare din Forum. Marele drum pietruit, Mesi, care lega Poarta de Aur cu Biserica cea Mare şi Palatul Sacru, era atît de ticsit de arhonţi, oameni din popor, marinari, lucrători, călugări, călugăriţe, femei şi copii, ce se înghesuiau ca să-l vadă îndeaproape pe împărat, încît lăţimea lui se reducea şi se strimta din ce în ce mai mult. Mireasma ameţitoare a tămiiei şi strălucirea miilor de lumînări pe care le ţineau în mîini nobilii şi oamenii de rînd dădeau ceremoniei de primire un aer de ciudată măreţie. Atmosfera devenea din ce în ce mai veselă şi mai sărbătorească datorită strigătelor ce izvorau din mii şi mii de piepturi pentru a da glas încrederii nobilimii şi norodului faţă de biruitorul şi viteazul Fokas, reazemul şi nădejdea imperiului.

Cortegiul ajunse în cele din urmă şi la Augusteum, unde se opri din nou. Nikiforos descăleca şi intră în mica biserică a Sfintei Fecioare din Forum unde aprinse o luminare şi, îngenunchind în faţa sfintelor icoane, se rugă. Cînd ruga se sfîrşi, în biserică îşi făcură apariţia cîţiva eunuci care îl îmbrăcară cu o tunică strimtă şi lungă pînă la călcîie — mult rîvnita divitision — îi scoaseră încălţămintea de oştean schimbînd-o cu coturnii purpurii. Apoi îi acoperiră pulpele cu jambiere de soi, îi puseră pe cap tiara cea albă şi se retraseră lăsîndu-l iarăşi singur. Fokas îşi îndreptă atunci trupul scund, ieşi din biserică şi, înaintînd cu paşi măsuraţi, trecu prin Augusteum, care se cutremura de uralele mulţimii, şi intră în Biserica cea Mare prin clădirea orologiului, urmat de marii dregători ai imperiului.

La poarta bisericii era aşteptat pe Polyefktos, înconjurat de toţi prelaţii, înveşmîntaţi în odăjdii bogate, strălucitoare. În faţă mergea un cleric care purta crucea, urmat de un senator ce împărţea mulţimii un fel de colaci conţinînd fiecare cite trei monede — de aur, de argint şi de bronz — apoi intră în biserică şi noul împărat. În clădirea orologiului, care era lipită de Sfînta Sofia, îl aşteptau reprezentanţii demosurilor. Aceştia începură să-l proslăvească din nou:

— Senatul îl doreşte ca basileu pe Nikiforos. Palatul îl primeşte pe Nikiforos. Aceasta este dorinţa palatului. Aceasta este şi dorinţa Senatului. Aceasta este dorinţa poporului. Toată lumea îl aşteaptă pe Nikiforos. Oastea îl primeşte pe Nikiforos. Nikiforos doreşte binele tuturor... Să domneşti întru mulţi ani, Domnului să ne rugăm. Augustule Nikiforos, om cucernic şi respectat. Domnul te-a uns, Domnul să te ocrotească. Preamărindu-l pe Hristos, vei culege biruinţe de-a pururea....

Cîntările ţinură mult timp, iar cînd luară sfîrşit, Nikiforos, avîndu-l mereu în dreapta pe Polyfktos, după ce străbătu naosul, trecu prin porţile împărăteşti în sacristie, încăperea unde se păstrau veşmintele imperiale şi acolo, în timp ce eunucii ţineau în faţa lui un văl, Fokas se schimbă din nou, îmbrăcînd tzitzakionul (*hlamidă militară bizantină*), peste care îşi puse tunica. După ce se împodobi astfel ieşi din sacristie, trecu prin porţile împărăteşti, luă luminările din mîinile prepozitului, le aprinse, se rugă şi, străbătînd biserica care era ticsită de arhonţi, ajunse lîngă sfeşnicele mari de argint. Aici mai aprinse cîteva luminări

şi se închină din nou. Făcu apoi cale întoarsă şi se urcă în amvon, avîndu-l mereu lîngă el pe patriarh. În amvon se găsea un mic analog de piatră pe care erau aşezate hlamida, coroana şi celelalte embleme imperiale. Patriarhul binecuvîntă hlamida şi o dădu cubicularilor s-o pună pe umerii lui Fokas. Apoi Polyefktos îi aşeză pe cap, cu propriile-i mîini, şi celelalte embleme imperiale, iar cînd Nikiforos căzu in genunchi în faţa lui, patriarhul îi scoase tiara albă, psalmodiind urările de cuviinţă, unele cu glas tare iar altele în şoaptă, şi-i făcu pe frunte, cu sfîntul mir, semnul crucii. După aceea îi aşeză pe cap coroana împăraţilor, psalmodiind, cît de tare îi îngăduia bătrînul lui piept, imnul Sfintei Treimi. Cînd, în sfîrşit, ultimele cuvinte ale imnului se stinseră pe buzele patriarhului, reprezentanţii demosurilor, preoţii, arhonţii şi trimişii norodului strigară de trei ori: „Vrednic, vrednic, vrednic. Slavă întru Cel-de-sus, iar pe pămînt pace. Să trăiască întru mulţi ani marele basileu şi împărat Nikiforos!"

La un moment dat încetă vuietul provocat de strigătele mulţimii care pînă în acea clipă urmărise ceremonia încoronării lui Nikiforos, şi-n tăcerea de mormînt ce se lăsase, Polyefktos dădu acestuia akakia, un săculeţ de mătase umplut cu ţărînă luată de pe morminte, ca să-i amintească deşertăciunea vieţii omeneşti, smerenia şi abnegaţia. Fokas primi săculeţul şi, la semnul lui, un cubicular aşeză pe analog darul împăratului pentru biserică.

Cu coroana pe cap şi escortat de o sută de varangi înarmaţi cu halebarde şi o sută de tineri din cele mai de vază familii ale imperiului, Nikiforos străbătu din nou biserica, îndreptîndu-se spre sacristie unde se aşeză pe tron ca să primească închinarea supuşilor. Atunci nobilii, după clasa şi rangul fiecăruia, începură să îngenuncheze în faţa lui Fokas sărutîndu-i genunchii, iar cînd prepozitul striga: „Poftiţi”, aceştia îl binecuvîntau. Primii trecură magisterii, katepano şi generalii, apoi patricienii, pe urmă protospătarii, comandanţii batalioanelor gărzii imperiale, senatorii, consulii, spătarii, stratorii (*aghiotanţii ofiţerilor superiori*), comiţii corpurilor de armată, cadeţii cavaleriei, membrii escortei basileului, grămăticii de taină ai împăratului, crainicii şi tot şirul ne sfîrşit al celorlalţi nobili de seamă şi militari ai imperiului. Dar solemnitatea nu se sfîrşise.

Nobilii treceau, se înclinau, sărutau genunchii lui Fokas şi rosteau urarea „Să trăiţi întru mulţi şi fericiţi ani!" Theofano, care stătea imobilă, purtînd o pelerină de culoare mov peste rochia-i neagră, aşa cum se potrivea doliului ei recent, ţinea în mîini o creangă de aur cu perle mari şi se sforţa să nu pufnească în rîs pentru că, aşa cum era îmbrăcat Fokas, cu coroana şi veşmintele lui de aur, aducea mai mult ca oricînd cu sălbăticiunea cu care-l asemuia: cu un urs.

Theofano îl privea şi în ochii ei se aprindeau scîntei pline de ironie, fiindcă şi-l închipuia alături de ea în alcov, şoptindu-i cuvinte de dragoste, căci, după cum conveniseră, urma să-i fie soţie. Ochii ei rîdeau, trupul stătea nemişcat ca o stană de piatră, iar chipul îi era lipsit de orice expresie, aşa cum şi cerea de altfel ceremonialul. Numai cînd fiul ei Vasilios, care şedea încremenit lîngă ea, îi şopti: „Şi eu voi deveni împărat, şi pe mine mă va ovaţiona mulţimea", nu-şi putu ascunde zîmbetul mamei care se bucură auzindu-şi feciorul vorbind despre viitor şi despre marile lui ambiţii. Surîzînd fals, se întoarse; spre Konstantinos, care şedea în stînga ei. Acesta obosise şi încerca din răsputeri să-şi ţină trupuşorul nemişcat.

Augusta urmări absentă ceremonia, iar cînd aceasta luă sfîrşit, se sculă şi, sprijinindu-se de doi eunuci, după cum cerea tipicul, se îndreptă spre apartamentele sale. Acolo o aştepta Mihail.

— Mihail, ce s-a întîmplat? îl întrebă Theofano neliniştită.

Ekatondarch-ul căzu în genunchi şi-i dădu un pergament. Theofano luă pergamentul şi-l desfăcu in mare grabă.

„Preacuvioasă Augustă, scria Fokas, o serie de motive care vor fi explicate Luminăţiei-tale de către Mihail mă obligă să recurg la o măsură pe care mi-o impune actuala situaţie. Să nu-mi răstălmăciţi intenţiile şi să nu vă gîndiţi la nimic altceva în afară de ceea ce vă va comunica ekatondarch-ul din partea mea."

Theofano se întoarse spre Mihail.

— Te ascult, îi spuse sec, în timp ce inima începu să-i bată puternic în piept.

— Preacuvioasă Augustă, începu ekatondarch-ul vorbind rar. îndată va veni s-o viziteze pe înălţimea-voastră Antonios, singhelul mînăstirii Sfintului Ioan Botezătorul din Studion; singhelul va înfăţişa înălţimii-voastre....

Aşa cum stătea îngenuncheat, Mihail se opri şi-o privi pe Theofano drept în ochi.

— Preacuvioasă Augustă, continuă, Măria-sa împăratul mi-a spus să fiu foarte atent cînd voi vorbi cu înălţimea-voastră. Se teme să nu fie cumva greşit înţeles şi mărturisesc că nu ştiu cum să înfăţişez înălţimii-voastre ceea ce am de spus.

— Vorbeşte, Mihail, vorbeşte odată, rosti Theofano cu nerăbdare. Ce veste îngrozitoare ai să-mi comunici de şovăi atîta?

— Singhelul Antonios va veni peste puţin ca s-o conducă pe înălţimea-voastră la castelul Petriu...

— La castelul Petriu? Ai căpiat, Mihail? strigă Theofano. Să părăsesc Palatul Sacru? Niciodată! Auzi, Mihail? Niciodată! Eu, Augusta, să fiu întemniţată? Eu care l-am făcut pe Nikiforos împărat?... Netrebnicul, m-a înşelat. Pe mine... Blestematul!

Îşi strînse pumnii şi se năpusti asupra lui Mihail lovindu-l peste faţă ca o besmetică.

— În locul stăpînului tău, strigă. În locul lui.

Mihai rămase pironit locului.

— Preacuvioasă Augustă, rosti acesta. Precum se vede, n-am noroc în misiunea mea. Măria-voastră m-a înţeles greşit. Înălţimea-sa împăratul...

— Să nu-mi pomeneşti de el, răcni Theofano.. Nu plec de-aici. Ai înţeles? Ridică-te. Du-te şi spune-i că numai cu forţa mă vor scoate afară din Palatul Sacru.

— Preacuvioasă Augustă, ascultaţi-mă întîi, o întrerupse Mihail. Înălţimea-voastră n-a citit pergamentul?

Theofano începu să-şi revină încetul cu încetul. Se aşeză pe un jilţ şi, tremurînd ca varga, îi porunci cu voce stinsă să continue.

Mihail îi vorbi, fiind întrerupt de nenumărate ori, despre adevăratele intenţii ale lui Fokas. Dacă ar fi primit, precum voia ea, să rămînă în continuare la Palatul Sacru, norodul şi arhonţii ar fi descoperit legătura lor, ar fi început să şuşotească şi să le spioneze toate mişcările. I-ar fi urmărit şi, pînă la urmă, ei s-ar fi dat de gol, fiindcă Fokas n-ar fi reuşit să ţină piept ispitei, adică să n-o aibă zi şi noapte lîngă el şi să nu se apropie de ea. Dacă-l va asculta însă şi va pleca pentru a locui un timp la castelul Petriu, nu va putea spune nimeni nimic. Nimeni nu va sufla nici un cuvînt, şi cînd va trece o bucală de timp, o va chema lîngă el,

de astă dată oficial, pentru că va fi sosit timpul să devină soţia lui.

— Măria-sa împăratul, sfîrşi Mihail, mi-a poruncit să-i spun înălţimii-voastre că nu va trăi şi nici nu va respira cu adevărat pînă cînd patriarhul nu va uni cu legătura de nedesfăcut a căsătoriei pe înălţimea-voastră cu Măria-sa împăratul.

Acestea erau cuvintele pe care le avea de spus ekatondarch-ul, şi după ce sfîrşi îşi plecă fruntea, aşteptînd răspunsul Theofanei.

— Şi cine-mi poate garanta, întrebă ea după o adîncă judecată, că va fi aşa cum grăieşte împăratul? Cine-mi poate garanta că, plecînd de aici de bunăvoie, nu voi rămîne pentru totdeauna închisă în castelul Petriu?

Nu fu atentă la răspunsul lui Mihail, auzi doar jurămintele făcute de Nikiforos in faţa acestuia, pentru că în sinea ei se gîndea la cu totul altceva. Supărarea îi trecuse. Se gîndea la Fokas şi încerca să şi-l închipuie aşa cum arăta ultima oară cînd îl văzuse în alcovul ei, în seara aceea, cînd plecase în mare grabă, fiindcă Leon eunucul le dăduse de veste că un alt eunuc, aflat în solda lui Vringas, îi pîndea. Încet, încet îşi aduse aminte cuvintele, expresia feţei şi înflăcărarea lui. N-avea motive să fie neliniştită, între timp, trimisul împăratului tăcuse şi, continuînd să şadă în genunchi, cu capul plecat, aştepta răspunsul ei.

— Bine, Mihail, spuse. Accept tot ceea ce mi-ai comunicat din partea Măriei-sale.

Ekatondarch-ul răsuflă uşurat.

— Luminăţia-ta doreşte să comunice şi altceva Măriei-sale împăratul?

— Nu, Mihail, nimic altceva.

— Nimic? stărui neliniştit acesta.

— Nimic, poţi pleca.

Mihail se închină şi, ridieîndu-se, vru să plece, dar se opri. În această ultimă clipă aştepta ca Theofano să-i spună ceva, un cuvînt pe care împăratul l-ar fi ascultat cu bucurie, căci plecînd aşa, nu va avea să-i comunice nimic. Ea înţelese la ce se gîndea Mihail şi-şi ascunse un zîmbet, fiindcă în sinea-i auzise un glas care-i şoptea: „Lasă-l pe Nikiforos să se perpelească în nesiguranţă. Astfel te va iubi şi mai mult".

— Mihail, poţi să pleci, rosti sec, întorcînclu-i spatele.

*

La 16 august, prima zi a încoronării sale oficiale ca împărat, Nikiforos nici nu mîncă şi nici nu bău nimic. Altfel îşi imaginase solemnitatea încoronării, drumul pînă la palatul imperial şi toate celelalte amănunte. Cunoştea ceremonialul, entuziasmul mulţimii îl cucerise şi inima-i bătuse puternic în pieptul lui lat atunci cînd patriarhul îl îmbrăcase cu hlamida şi-i pusese pe cap coroana. Dar acum, locuind în Palatul Sacru, se simţea singur şi părăsit, pentru că nici unul din sutele de arhonţi îmbrăcaţi în veşminte strălucitoare, care-l priveau în ochi ca să-i ghicească dorinţele, nu putea s-o înlocuiască pe cea care lipsea. Pe Theofano care, supunîndu-se poruncii lui, plecase la castelul Petriu însoţită de cîteva patriciene cu centură, un număr redus de eunuci şi oşteni.

Însoţit de mai marii imperiului, Fokas intră în Tricliniul de Aur şi se aşeză la o masă. Se prefăcea că mănîncă şi-l asculta distrat pe parakimomenos Vasilios care-i vorbea despre nenumăratele lucruri ce trebuiau făcute pentru ca imperiul să prindă o nouă viaţă. Îl ascultă absent pînă cînd îi pomeni de Vringas care, ferecat în lanţuri, aştepta la Pretorion (*locul unde aveau loc judecăţile*) să afle ce soartă îi hărăzise noul lui stăpîn.

— Trebuie să-l omorîm, rosti cu emfază Vasilios. Fokas se întoarse şi-l privi ca şi cum s-ar fi trezit dintr-un somn adînc.

— Să-l omorîm? Pe cine? întrebă.

— Pe Vringas! N-aţi auzit, înălţimea-voastră?

— Pe Vringas? A, da, pe Vringas...

— Voi aduce chiar acum ordinul ca să fie semnat de înălţimea-voastră, zîmbi răutăcios eunucul.

— Nu-l vom ucide, rosti deodată, cu glas sec. Îl vom surghiuni. Nu vreau ca domnia mea să înceapă cu omoruri.

Vasilios îşi încreţi fruntea. Fokas nici nu-l lăsase să-i spună tot ceea ce avea de gînd.

— Vasilios, Vringas va fi surghiunit, zise strigînd aproape. Nu accept nici un fel de discuţii asupra acestei chestiuni.

Eunucul îşi muşcă buzele şi, nedorind să-l supere, şopti:

— Facă-se precum porunceşte Luminăţia-ta,

Fokas îşi întoarse privirea în altă parte. Se gîndea cu stăruinţă la ea, la Theofano. O purta tot timpul în gînd şi-n fiecare clipă trupul îi era străbătut de fiori, fiindcă număra zilele care trebuiau să treacă pînă avea s-o aducă lîngă el. Între timp trebuia să-şi consolideze pe deplin noua poziţie. Îl cuprindea

deznădejdea ori de cîte ori constata că trebuia să treacă o lună, dacă nu chiar două, pînă putea s-o vadă pe Theofano. Treizeci sau şaizeci de zile, timp în care urma să trăiască atît de aproape de ea şi totuşi atît de departe, fără să-i vorbească, s-o vadă şi să-i destăinuie dorul ce-i mistuia fiinţa, să-i povestească de nopţile nedormite petrecute la palatul Irion pe malul opus, în faţa Basilevusei, fiindcă nu putea să şi-o alunge din gînd.

Timpul se scurse şi, într-un tîrziu, Nikiforos se sculă de la masă retrăgîndu-se în dormitorul sacru. Porunci cubicularilor şi lui parakimo- menos să plece. Voia să stea de vorbă cu Mihail şi să afle din gura lui felul în care-i primise Theofano hotărîrea. Mihail se prosternă la picioarele lui şi-i povesti totul, fără să omită nimic, răbufnirea, vorbele grele ce le rostise şi răspunsul ei sec atunci cînd o implorase să-i spună măcar o vorbă plăcută ca să i-o aducă împăratului.

Nikiforos îl asculta tăcut, şi cînd Mihail termină tot ceea ce avusese de spus, îl întrebă cu sufletul la gură:

— Luminăţia-sa nu şi-a exprimat dorinţa de a te revedea?

— Nu, Măria-ta.

Nikiforos respiră adînc şi începu să se plimbe nervos prin dormitorul sacru. Ducea o luptă desperată cu propria-i fiinţă. Voia să părăsească Palatul Sacru, să alerge pînă la castelul Petriu, să-i cadă la picioare, să se explice şi s-o cuprindă în braţe. Această idee îl chinui mult timp, şi la un moment dat se gîndi să se lepede de veşmintele împărăteşti, să-şi pună o tunică simplă şi să plece la ea pe ascuns. Dar se răzgîndi. L-ar fi văzut cubicularii şi spătarii de serviciu, străjerii varangi. Aceştia ar fi descoperit iubirea lui tainică şi faptul că fusese înţeles mai de mult cu Theofano.

— Mihail, zise Fokas, luînd brusc o hotărîre. Vei pleca de îndată la castelul Petriu. Vei cere să fii primit de împărăteasă. Dacă doarme cumva, să-i spui lui Leon eunucul s-o trezească. Ai să-i înmînezi un mesaj din partea mea.

Se întoarse, se aşeză în faţa unei mese, luă un pergament şi-n cîteva clipe îl umplu cu scrisul lui des. Reciti cele scrise şi cînd termină, puse sigiliul şi-i înmînă pergamentul lui Mihail.

— Du-te, Mihail, aştept să-mi aduci răspunsul. Du-te. Trecu o oră şi apoi încă o jumătate. Fokas şedea pe un jilţ, îmbrăcat în veşmintele împărăteşti şi privea cu stăruinţă spre uşa zăvorită a dormitorului. ”Întîrzie, murmură la un moment dat. Doamne...

hotărîrea mea trebuie s-o fi îndurerat. Nu m-a înţeles. Poate că ideile care i-au trecut atunci prin gînd nu i-au dispărut încă... Sfînta Fecioară, ce trebuie să fac?”

Paşii oare se auziră dincolo de uşă îl făcură să sară din jilţ.

— Spune-mi, Mihail, spune-mi, strigă de îndată ce intră în dormitor ekatondarch-ul.

Acesta căzu în genunchi şi-şi plecă fruntea.

— Nimic, nici un răspuns, ghici Fokas cu inima sfîşiată de ceea ce urma să-i spună mesagerul.

— Nimic, Măria-ta, şopti şi acesta. Lui Fokas nu-i venea să creadă.

— I-ai dat pergamentul? Ai văzut-o? întrebă.

— Da şi nu, preacuviosule. N-am văzut-o pe Lumină-ţia-sa, l-am văzut în schimb pe Leon. I-am dat mesajul şi am aşteptat răspunsul, precum îmi poruncise înălţimea-voastră. Eunucul s-a întors după o oră, dar cu mîinile goale. „Luminăţia-sa n-are absolut nimic de spus", mi-a comunicat eunucul şi mi-a întors spatele.

— Ce nenorocire, mugi Fokas, încleştîndu-şi pumnii. Mihail, întrebă apoi, ce i-ai spus de fapt Luminăţiei-sale atunci cînd ai văzut-o întîia oară? Spune-mi totul de la început, fiindcă nu se poate, nu-i cu putinţă să-mi fi răstălmăcit într-o asemenea măsură intenţiile.

La întîiul cîntat al cocoşilor ekatondarch-ul părăsi dormitorul sacru ţinînd în mîini un nou pergament, cu poruncă de a-l duce la castelul Petriu, la al doilea ceas după revărsatul zorilor.

Dimineaţa, Theofano se trezi tîrziu. Se întinse în pat şi, cuprinsă de curiozitate, privi pentru cîteva clipe în juru-i. Adormită precum era încă, numai cu greu îşi dădu seama unde anume se află, iar cînd îşi aminti, zîmbi cu vădită satisfacţie, întinse mîna, apucă pergamentul trimis de Nikiforos în cursul nopţii, îl reciti, şi rîsul ei spontan şi vesel răsună în cameră. Fokas îi scria cît de mult o iubeşte, cît de abătut era pentru că-l înţelesese greşit, cu cîtă nerăbdare aştepta s-o revadă. O implora să-i scrie cîteva rînduri, măcar două cuvinte, ca să se liniştească.

— Nu, murmură ea, lăsînd pergamentul să-i alunece din mîini. N-am să-ţi scriu, Nikiforos. Am să te las să te perpeleşti de dor.

Se întinse din nou şi-şi îndreptă privirea spre uşă, căci auzise paşi în spatele ei. Era Leon, credinciosul ei eunuc, îşi băgase

capul în deschizătura uşii, silindu-se să nu facă zgomot şi s-o trezească dacă mai dormea încă. Văzînd-o însă cum îl privea, intră în cameră şi căzu în genunchi.

— Te ascult, Leon... iarăşi? întrebă Theofano văzînd că ţine un nou pergament.

— Da, Luminăţia-ta, iarăşi, zise eunucul zîmbind forţat.

— Şi Mihail aşteaptă afară?

— Da, preacuvioaso.

Theofano întinse mîna şi eunucul îi dădu pergamentul. Fokas spunea aceleaşi lucruri şi în al doilea mesaj. Aproape aceleaşi lucruri ca şi în primul, dar de astă dată încheia altfel. N-o mai implora, ci o conjura să-i dea un răspuns.

— Spune-i lui Mihail să plece. N-am de dat nici un răspuns, rosti tăios, de îndată ce sfîrşi de citit mesajul.

Miza totul, ştia prea bine, pe-o singură carte. Era însă atît de sigură de propria-i persoană, atît de convinsă de dragostea ce i-o purta Fokas, încît avea certitudinea că prin purtarea ei îi va înteţi şi mai mult dorul, făcîndu-l astfel s-o cheme mult mai repede lîngă el.

Eunucul se închină şi plecă. Theofano sună din clopoţel chemînd pe cubiculari şi pe patricienele cu centură s-o îmbrace. Se simţea bine dispusă, chiar veselă. Evdokia, nepoata emirului Kouroupas, care făcea parte din suita sa, îi aduse un mesaj.

— De la cine e? o întrebă Theofano.

— Din partea patricienei cu centură Zoi Zkylitzi, Luminăţia-voastră. Mesajul a fost dus la Palatul Sacru şi, cum nu eraţi acolo, preacuvioaso, a fost trimis aici.

„*Preacuvioasă Augustă*, îi scria Zoi. *îndrăznesc să scriu înălţimii-voastre cîteva cuvinte din noua mea reşedinţă. De zece zile sînt în Caesarea împreună cu soţul meu şi viaţa mi se scurge atît de frumos şi de plăcut, încît mă văd obligată să mulţumesc încă o dată înălţimii-voastre pentru căsătoria mea, care se datoreşte numai străduinţelor înălţimii-voastre...*"

Mesajul nu se încheia aici, mai cuprindea şi altele. Şi se sfîrşea astfel: *„Dimitrios se află în strînse legături de prietenie cu comandantul suprem al armatelor Anatoliei, gloriosul Ioannis Tzimiskis care i-a făgăduit, înainte de plecarea noastră din Basilevusa, că-l va ridica la gradul de turmarch dacă va da dovadă de vitejie în luptele pe care are de gînd să le poarte cu sarazinii.*

Sărut cu smerenie genunchii Luminăţiei-voastre. Zoi.”

Theofano îşi încreţi fruntea. Cuvintele din urmă nu-i plăcuseră deloc. În ultima vreme, de cînd aflase că Tzimiskis devenise comandant suprem al armatelor Anatoliei, încerca să-l dea uitării, dar îşi aducea aminte de el tot timpul, şi ori de cîte ori şi-l închipuia aşa cum arăta cînd îl văzuse la Palatul Sacru ultima oară, cu un an înainte de moartea lui Romanos, acelaşi fior plăcut îi străbătea trupul. Atunci, în Tricliniul de Aur, Tzimiskis se închinase în faţa ei şi, ridicîndu-şi capul, o privise atît de stăruitor, încît fusese obligată să-şi întoarcă în altă parte privirea — ca să nu-şi trădeze tulburarea, şi ca nu cumva Romanos sau altcineva să descopere tainica iubire ce i-o nutrea adjunctului lui Nikiforos. Absorbită de gîndurile ei, se aşeză pe un jilt, lăsînd slujitoarea să-i pieptene părul.

„Cît timp o fi trecut de cînd mi-a destăinuit Zoi pentru prima oară dragostea ei pentru Nikitas? se întrebă în sinea-i. Trei ani bătuţi, pe muchie, îşi continuă gîndul, şi-n aceşti trei ani s-au întîmplat atîtea lucruri..."

Credincioasă cuvîntului dat, Theofano căutase numaidecît un soţ pentru Zoi. Era un drungarios de vreo 27 de ani, de viţă nobilă, dar fără avere. Îl chemase la ea şi-i vorbise de Zoi. Acesta înţelese imediat şi, ambiţios cum era, primi să se căsătorească imediat cu ea. Nunta avusese loc înainte de reîntoarcerea lui Nikiforos din Creta şi acum... acum Zoi îi scria, după trei ani, mulţumindu-i încă o dată pentru „binele" ce i-l făcuse.

— Nu-l iubise pe Nikitas, şopti Theofano printre dinţi. Cînd cineva iubeşte nu uită aşa de uşor...

Şi, şoptindu-i numele, un zîmbet abia văzut îi miji pe faţă. „Cum o să-i pară, se întrebă ea, cînd va afla că sînt întemniţată, după ce am fost izgonită din Palatul Sacru...”

*

În prima noapte după încoronarea lui Nikiforos ca împărat, Chrisoloras nu putu da geană în geană, fiindcă toată lumea din Basilevusa vorbea numai de izgonirea Theofanei. Iar fiecare spunea tot ce-i trecea prin cap.

Avînd rangul de marc primikir, Nikitas locuia la Palatul Sacru, asa că aflase direct de la sursă despre vizita lui Antonios şî în-chiderea Augustei în castelul Petriu. Mai aflase că primise, fără

împotrivire, să părăsească Palatul Sacru, şi-n sinea lui nu putea înţelege cum de fusese oare cu putinţă ca ea, nu iubita lui, Anastasia, ci cealaltă, împărăteasa, să îngăduie asemenea jignire. Neputînd aţipi deloc, se zvîrcoli tot timpul în pat, iar cînd soarele răsări, luminîndu-i odaia, se sculă şi se îmbrăcă, hotărît să se ducă la castelul Petriu de îndată ce va putea părăsi Palatul Sacru. Se va duce acolo, va stărui să fie primit şi astfel va afla, chiar din gura ei ce anume se întîmplase.

După ce-şi termină îndatoririle de dimineaţă la curtea imperială, părăsi Palatul Sacru, şi, nepăsîndu-i de urmările pe care putea să le aibă fapta sa, deoarece vizitarea întemniţatei era un afront adus împăratului, porni spre castelul Petriu. Ajunse acolo la trei ceasuri de la înălţarea soarelui şi la cîteva clipe după plecarea lui Mihail.

Afară, la intrarea castelului, stăteau de strajă doi varangi, care rămăseseră ca nişte stane de piatră cînd îl văzură pe Nikitas. Acesta îi salută, intră în castel, urcă scările ce duceau spre odăile de la primul cat, ştiind că acolo locuiau de obicei demnitarii întemniţaţi şi prinţii străini făcuţi prizonieri. La capătul scării se opri, fiindcă se deschise o uşă şi în pragul ei îşi făcu apariţia Evdokia.

— Nikitas, strigă fata bucuroasă. De unde-ai aflat că sînt aici?

Chrisoloras se ruşina, şovăi *o* clipă, dar nu putu să mintă.

— Am venit pentru Augusta, rosti încet.

— Pentru Augusta... repetă ea ca un ecou şi, vrînd să-.şi ascundă dezamăgirea, se îndepărtă cu paşi grăbiţi.

Nikitas vru să ridice mîna ca s-o oprească, dar se răzgîndi şi o urmări cu privirea pînă cînd Evdokia dispăru, închizînd o altă uşă în urmă-i.

— Nikitas, ai întîrziat, îi spuse cu oarecare mîhnire Theofano de îndată ce Chrisoloras rămase singur în faţa ei. Te aştept de mai multe ceasuri.

La început, Chrisoloras se cam pierdu cu firea, dar apoi se aprinse de bucurie.

— Ani fost aşteptat... Am fost aşteptat de Luminăţia-voastră?

— Da, te-am aşteptat, răspunse ea mîhnită, fiindcă prietenul bun la nevoie se cunoaşte. Nikitas, încetează cu formulele ceremonialului. Pentru tine „luminăţia" mea nu exista... Sau acum nu mai sînt iubita ta?

Nikitas nu aşteptă să mai audă şi altele. Făcu un pas înainte, îşi deschise braţele, o strînse la piept şi începu s-o sărute, şoptindu-i cuvinte de dragoste. În exaltarea lui amoroasă îi zise, printre altele:

— Anastasia, spune-mi doar un singur cuvînt şi te scap imediat din captivitate.

Aceasta se retrase din braţele lui şi-l privi drept în faţă.

— Nikitas, îţi dai seama ce spui? ii întrebă, chipurile, plină de nelinişte. Te vei ridica tu împotriva lui Fokas, împotriva comandantului tău şi, precum îmi spuneai cândva, împotriva omului pe care-l consideri ca pe un al doilea tată?

— Da, împotriva Iui şi împotriva tuturor! Chrisoloras nu-şi mai dădea seama ce spune, delira.

— Nikitas, dragul meu, aşa de mult mă iubeşti? întrebă Theofano neputînd să-şi ascundă nedumerirea, în timp ce un fior îi stăbătea trupul.

— Te îndoieşti?

Se desprinse iarăşi din braţele lui şi-l privi ca şi cum l-ar fi văzut pentru întîia oară. Era frumos, curajos şi puternic. Seamănă cu un arhanghel, se gîndi Theofano fără să vrea. În ochii lui, care erau pironiţi pe chipul ei, citi iubirea şi dorinţa care îl vor mistui tot timpul vieţii sale. Era în stare de orice, o vedea şi o simţea. Se înfiora iarăşi, fiindcă ceva, aducînd a mustrări de conştiinţă, se trezise în străfundul fiinţei sale. Nu-l iubea. încerca doar o simplă plăcere, dar vanitatea-i feminină creştea nespus de mult, văzînd că un bărbat cu o asemenea înfăţişare şi rang, renunţa de dragul ei la orice altă femeie. îl privi pentru cîteva clipe şi, vrînd să-l pună la încercare, ca să vadă pînă unde poate ajunge iubirea lui oarbă, se aşeză pe un jilţ făcîndu-i semn să se apropie.

— Nikitas, îi şopti, apucîndu-i capul cu ambele mîini, cînd acesta căzu în genunchi în faţa ei. Eşti sigur că mă cunoşti bine, eşti sigur că iubeşti o femeie care merită să fie iubită sau cumva...

— Anastasia, o întrerupse el luîndu-i mîinile şi sărutîndu-le palmele. Anastasia, încă nu te-ai convins? Dacă te cunosc... Mai şi întrebi? Te cunosc mai bine ca oricare altul, fiindcă te am în faţa mea veşnic. Chipul tău se află mereu în faţa ochilor mei, nu numai atunci cînd sînt treaz, ci şi în timpul somnului meu zbuciumat. Am vorbit despre tine lui Dumnezeu, stelelor ce

clipesc pe cer, razelor lunii, mărilor şi munţilor. În toate misiunile unde eram trimis de slăvitul domestikos, chipul tău mă însoţea mereu. În momentele grele ale luptei numai la tine mi-era gîndul. Cînd moartea dădea tîrcoale în jurul meu îţi şopteam numele, pentru ca numele tău să fie ultimul cuvînt care să iasă din gura mea înainte de-a muri. Anastasia, te iubesc. De cîte ori n-am simţit nevoia să destăinui în gura mare dragostea ce ţi-o port pământului, mării, cerului, întregii lumi... Anastasia... De-ai fi ştiut de cîte ori, în disperarea mea, am vrut să mor, de cîte ori m-am rugat, de cîte ori l-am implorat pe Domnul Dumnezeul nostru să-mi închidă pentru totdeauna ochii, ca să scap de suferinţă. Să te am atît de aproape în gîndul meu şi, vai, atît de departe în realitate. Anastasia... De-ai fi ştiut de cîte ori ţi-am vorbit atunci cînd toată lumea din tabără dormea, de cîte ori ţi-am destăinuit temerile şi speranţele mele. Cu tine am trăit toate bucuriile victoriei şi ale avansărilor mele. Anastasia... Dăruindu-mi dragostea ta m-ai făcut să mă simt asemeni unui zeu. Fie că voi trăi, fie că voi muri, de aci încolo n-are nici o importanţă. Mi-am trăit viaţa si chiar dacă...

— Încetează, zise Theofano nespus de tulburată, închizîndu-i gura cu mîna. încetează, n-am dreptul.

O privi cu atîta nedumerire, încît fu obligată să-şi plece ochii.

— N-am dreptul, continuă ea atît de încet, încît abia putea fi auzită. Nikitas, nu mă cunoşti, n-ai aflat încă cine sînt. în mintea ta ai plămădit o altă fiinţă... Nu-s eu cea pe care-o iubeşti.

Buzele lui se lipiră de ale ei înăbuşindu-i ultimele cuvinte. Theofano se cutremură şi se dădu brusc înapoi. Pentru prima oară în viaţa ei simţea ce-i remuşcarea.

— Trebuie să-ţi vorbesc, stărui Theofano. Trebuie. Nikitas, ascultă-mă, spuse ea abia trăgîndu-şi sufletul. Ocolind mereu privirea acestuia, continuă: Nikitas, cu siguranţă c-ai aflat multe despre mine. Adevăruri şi minciuni. Poate că şi la urechile tale au ajuns zvonurile acelea înfricoşătoare precum că eu...

— Anastasia, te implor, încetează, o întrerupse Nikitas. Ştiu ce vrei să-mi spui, cunosc lumea şi încă bine de tot. Anastasia...

O uşoară bătaie în uşă îl făcu să se ridice. Era Leon eunucul.

— Aveţi un mesaj din partea înălţimii-sale împăratul, rosti acesta solemn.

Theofano nu putu să-şi ascundă un zîmbet. Acest interminabil du-te-vino al lui Mihail o înveselea nespus. Luă pergamentul pe

care i-l întinsese eunucul şi-l desfăşură, nu fiindcă avea vreo îndoială în privinţa conţinutului, ci pentru simplul motiv că Nikitas era de faţă şi nu trebuia să-i dea prilej de bănuială. Citi pergamentul silindu-se să-şi păstreze seriozitatea şi, de îndată ce termină lectura, zise cu răceală:

— Să spui trimisului Luminăţiei-sale că răspunsul meu este acelaşi.

Leon se închină şi părăsi încăperea lăsîndu-i din nou singuri.

— Nikitas, trebuie să pleci, spuse Theofano după ce ieşi eunucul. împăratul a pus oameni de încredere să afle cine mă vizitează la închisoare.

— Să plec şi să te las? Nu, Anastasia, niciodată, răspunse acesta.

— Şi urmările? întrebă Theofano încruntîndu-şi sprîncenele. Nu vrei să ţii seama de nimic? E în joc situaţia ta, ba şi a mea.

— Nu-mi pasă de situaţia mea, rosti Nikitas. În schimb de a ta îmi pasă şi încă mult, adăugă apoi grav. Ai dreptate, trebuie să plec.

Vocea lui era atît de frîntă cînd rosti ultimite cuvinte, încît Augusta fu cuprinsă iarăşi de emoţie.

— Aş putea să te mai văd, dacă vei reuşi să găseşti un temei oarecare pentru a veni aici... şopti Theofano privindu-l cu nişte ochi plini de făgăduială.

— Un temei... murmură acesta. Un temei... Ce temei?,

— Să zicem o femeie! în suita mea sînt destule patriciene frumoase.

Ochii lui Chrisoloras străluciră pentru o clipă. Se gîndise la Evdochia. Dar imediat se răzgîndi. Nu voia să-i dea fetei nici o speranţă.

Theofano îi ghici gîndul şi-l întrebă:

— Pe care o preferi?

Nikitas se făcu roşu ca para focului.

— Pe Evdokia, şopti fără să vrea. Pe nepoata lui Kouroupas. O cunosc încă de pe cînd eram la Handakas...

În cîteva cuvinte îi povesti cum îl scăpase de la torturi şi-l ajutase să evadeze. Theofano dădu din cap.

— Dragul meu, zise ea. Te aştept deseară, la ora trei după căderea întunericului.

Chrisoloras se aplecă şi o luă în braţe şi-o acoperi cu sărutări.

— Nikitas, îi şopti ea, să nu mă faci cumva geloasă!

*

Trecu întîia lună şi sosi septembrie cu primele ploi. Spălat şi curăţat de praful verii, Constantinopolul se trezi vesel în ziua de 16 septembrie. Cupolele bisericilor străluceau scăldate în lumina soarelui, iar casele arhonţiior şi palatele păreau şi mai impunătoare, fiindcă după ploaia din ajun pietrele şi marmorele lor luceau de-ţi luau ochii-

Fokas se sculă din pat mahmur, măsură cu privirea odaia sacră în care dormea şi ochii lui rămaseră pironiţi cîteva clipe asupra marelui mozaic unde era reprezentată căsătoria împăratului Vasilios I cu Evdokia; şi deodată se hotărî — o va lua de soţie pc Theofano cît mai repede cu putinţă. Repede, cît mai repede. Poziţia lui era întru totul consolidată, duşmanii tronului se potoliseră. Vringas fusese trimis în surghiun. Vasilios, noul parakimomenos, ţinea puternic, în numele împăratului, toate frînele domniei. Se sculă, se îmbrăcă singur ca de obicei şi, aducîndu-şi aminte de Theofano, îşi muşcă înciudat buzele. În cursul lunii ce se scursese îi trimisese treizeci, dacă nu patruzeci de scrisori. Dar ea nu-i răspunsese la nici una. Odată cu căderea nopţii Mihail se afla într-un du-te-vino continuu, fiindcă vizitele prea dese din timpul zilei ar fi dat naştere la bănuieli. Dar de fiecare dată se întorcea cu mîinile goale. Ekatondarch-ul îi spuse că într-o seară îl văzuse la castelul Petriu pe Chrisoloras stînd de vorbă cu Evdokia. Nikiforos se gîndise la un moment dat să-l cheme pe Nikitas şi să-l roage să vorbească neîntîrziat cu Theofano. Dar se răzgîndi. Ştia că pe vremuri, în anii copilăriei, erau buni prieteni şi nu prea se potrivea să-l facă părtaş zbuciumului său.

— Va deveni soţia mea, zise înciudat, bătînd cu pumnul în masă. N-are cum să mă refuze fiindcă, fără doar şi poate, tocmai după asta tînjeşte. Gheorghios... Gheorghios... strigă Nikiforos.

Cubicularul intră în fugă în dormitorul sacru.

— Să se înfăţişeze aici parakimomenos şi marele prepozit, îi porunci. Du-te!

Vasilios şi marele prepozit sosiră şi, stînd nemişcaţi în faţa împăratului, îl priveau aşteptînd să li se poruncească.

— Vasilios, să-l chemi pe patriarh. Să-i spui că am hotărît să mă căsătoresc cu preacuvioasa Augustă în ziua de 20 septembrie. Prepozitule, să fie făcute toate pregătirile necesare. În ziua de 20 septembrie am spus. Puteţi pleca.

Îi dădu pe amîndoi afară, înainte ca aceştia să mai aibă timp să rostească vreo vorbă.

— Gheorghios! îşi strigă cubicularul. Să-l chemi pe Mihail... O clipă... şi pe marele primikir Chrisoloras.

Nikitas intră neliniştit în dormitorul sacru. În tot acest răstimp, Fokas nu-l chemase niciodată în audienţă particulară. Cînd călcă pragul uşii, Mihail se mai afla încă în dormitor. Chipul lui Fokas strălucea de bucurie.

— Nikitas, zise de îndată ce-l văzu. Te-am chemat fiindcă vreau să-ţi încredinţez o misiune. Te vei duce la castelul Petriu pentru a aduce la cunoştinţa preacuvioasei Auguste hotărîrea mea ca sfînta biserică să ne unească în ziua de 20 septembrie cu legătura de nedezlegat a cununiei.

Chrisoloras simţi că i se taie picioarele, dar se ţinu tare, nevoind să-şi trădeze emoţia.

— Nikitas, nu mă feliciţi? se plînse Fokas. Nu-mi urezi fericire şi bucurie...

— Luminăţia-ta, bîlbîi acesta, Luminăţia-ta...

Fokas îl bătu prieteneşte pe umăr, amărît de comportarea acestuia.

— Nikitas, te înţeleg, îţi mulţumesc. Am pregătit un mesaj pentru împărătească, poftim. Şi acum du-te...

Chrisoloras luă pergamentul, se închină şi părăsi dormitorul sacru. Simţea o durere cumplită la tîmple, încît avea impresia c-o să-i crape capul. Ursita îi juca pentru a doua oară aceeaşi festă. Prima oară cu Romanos, iar acum cu Fokas. Mergind spre castelul Petriu escortat de varangi, fiindcă Nikiforos îi comunicase, înainte de-a pleca, dorinţa lui ca această vizită să aibă un caracter oficial, se tot gîndea care dintre destăinuirile celor doi împăraţi fusese mai cumplită, cea a lui Fokas sau a lui Romanos? „A lui Fokas, i se păru că aude o voce puternică. A lui Fokas, fiindcă pe el îl iubeşti." Îl iubea. Cel puţin pînă acum cîteva clipe. Nikitas ajunse la castelul Petriu şi-n timp ce varangii alcătuiau un cordon în faţa castelului, el descăleca şi, împreună cu patru manglaviţi, urcă încet-încet treptele scării. Theofano nu-l aştepta. Noaptea trecută rămăsese la ea pînă tîrziu de tot şi se înţeleseseră să se reîntîlnească în seara zilei următoare.

— Trimisul Luminăţiei-sale împăratul Nikiforos, marele primikir şi turmarch Nikitas Chrisoloras! anunţă Leon, în mod oficial, sosirea acestuia.

Nikitas se opri în pragul uşii şi, forţîndu-se să nu-şî trădeze tulburarea, fiindcă Theofano era înconjurată de suita ei, intră în sala de primire împreună cu cei patru manglaviţi, şi toţi cinci îngenunchează la o mică distanţă de scaunul pe care şedea Augusta.

— Te ascult, mare primikir. Ce-mi vesteşte preacucernicul împărat al romeilor? întrebă Theofano.

Continuînd să şadă în genunchi, Nikitas scoase din sîn sulul de papirus şi-l înmînă Theofanei.

„În sfîrşit", i se păru c-o aude spunînd printre dinţi.

— Îţi mulţumesc, mare primikir, zise imediat cu voce tare. Primesc propunerea Luminăţiei-sale. Acesta mi-e răspunsul. Mare primikir, ridică-te! Nobile doamne, zise apoi adresîndu-se suitei sale, puteţi să vă retrageţi. La fel şi voi, manglaviţilor. Doresc să rămîn singură cu marele primikir.

Patricicnele se închinară şi ieşiră împreună cu manglaviţii care formau garda. Augusta îi urmări cu privarea şi cînd uşa se închise în urma lor, întoarse capul, spre Nikitas, care stătea în picioare cu capul plecat, la o distanţă de cîţiva paşi de scaunul ei.

— Nikitas, rosti cu glas şovăielnic. Nikitas, m-auzi?

— Porunciţi, răspunse Chrisoloras ridicîndu~şi capul.

— Nikitas, se auzi vocea ei plină de mîhnire.

— Porunciţi, stărui acesta. Ce doreşte înălţimea-voastră?

— Nikitas, ascultă-mă...

Se sculă, se apropie de el, îl privi drept în faţă şi, forţîndu-se, făcu în aşa fel că din ochi prinse să i se scurgă două lacrimi.

— Nikitas, ascultă-mă, repetă, încearcă să mă înţelegi. Sînt o femeie neputincioasă, am doi băieţi, două vlăstare ale dinastiei macedoniene (*dinastia macedoniană a domnit în Bizanţ aproximativ două secole între 837—1057. S-a numit macedoniană fiindcă Vasilios I, întemeietorul ei, era original din localitatea Hariupolis care făcea parte din thema Macedoniei*) care trebuie să domnească într-o zi. Dacă n-aş fi acceptat propunerea lui Nikiforos, dacă nu mi-aş relua locul în Palatul Sacru, cum aş putea să-i apăr, cum aş putea să le asigur succesiunea la tron? Nikitas, crede-mă. Ca bărbat, Fokas nu înseamnă nimic pentru mine. E bătrîn, urît şi bigot. Viaţa mea lîngă el va fi lipsită de orice fel de bucurie. Dar, trebuie... Trebuie.

Îi vorbi mult timp. Îi destăinui toate lucrurile la care se gîndise zile în şir, adevăruri şi minciuni, însă mai multe minciuni decît adevăruri. Tonul vocii, studiat şi el, dar mai ales modul cum îşi făcea destăinuirea, cu pauze şi sughiţuri, îl făcură, încet-încet, s-o creadă, să i se facă milă de ea, să-i împărtăşească durerea sfîşietoare, căci urma, chipurile, să-şi irosească tinereţea lîngă un om bătrîn, deşi inima ei era dăruită altuia, lui Nikitas, singurul om pe care-l iubise pînă atunci cu adevărat. Ascultînd-o, Nikitas îşi uită supărarea şi o mare mîhnire puse stăpînire pe întreaga lui fiinţă.

— Anastasia, îi şopti, cuprinzînd-o în braţe de îndată ce împărăteasa termină de vorbit. De ce oare Domnul se împotriveşte atît de mult dragostei noastre? Ce înger rău ne invidiază fericirea, ce demon se interpune între noi ca să ne despartă? Anastasia, iubita mea, te înţeleg, dar sufăr pentru că în tot acest răstimp făurisem fel de fel de vise pentru tine şi pentru mine. Visam o cetate, o themă pe care urma s-o conduc avîndu-te lîngă mine ca soţie şi basilisă. Visam... O, Doamne, cît de naiv poate fi un bărbat atunci cînd iubeşte, cînd uită de tronuri şi datorii, cînd mai presus de toate pune propria-i dragoste... Anastasia, iarăşi te pierd. În faţa mea stă din nou o Augustă. Îngenunchez în faţa Augustei, aşteptînd să-mi poruncească. Anastasiei, iubitei mele, ce să-i spun? Că aceste zile au fost un vis? Nu! N-ar fi un lucru cinstit şi nici demn de un bărbat. Îmi iau rămas bun şi-o strîng la piept pentru ultima oară. Anastasia, nu te voi uita, nu-mi voi mărturisi nicicînd că m-am trezit, nu-mi voi îngădui nici măcar o singură dată să spun: „N-a fost adevărat, a fost o simplă închipuire". Acum, viaţa mea n-are sens în afara lumii amintirilor. Voi trăi împreună cu ele, le voi purta tot timpul în gîndul şi-n inima mea şi voi căuta să-mi petrec restul zilelor în tovărăşia lor. Iar cînd voi îmbătrîni, dacă Ziditorul nostru va binevoi să-mi prelungească atît de mult supliciul, stînd lîngă foc ca să-mi încălzesc trupul îngheţat de scurgerea vremii, voi întineri ori de cîte ori voi retrăi aceste cîteva zile care-au făcut din mine ceva mai mult decît un basileu, mai mult decît un împărat. Anastasia, copila pe care o iubisem, am pierdut-o ca s-o regăsesc apoi femeie şi să trăiesc alături de ea clipe înălţătoare, divine, care, vai, s-au sfîrşit... Anastasia, mă despart de dragostea pe care o pierd pentru a doua oară, cu acest sărut.

O sărută nu cu patimă, ci cu gingăşie şi delicateţe. Apoi, desprinzîndu-se brusc din braţele ei, căzu în genunchi, îşi plecă fruntea şi zise cu voce gravă:

— Augustă, porunciţi! Trimisul preacucernicului împărat al romeilor, Nikiforos Fokas, aşteaptă un răspuns.

Pe negîndite, Theofano vru să se aplece ca să-l ridice iarăşi. Această femeie cu inima de piatră se emoţionase. În urechi îi răsunau încă vorbele lui Nikitas. Era convinsă c-o iubeşte, că crezuse orbeşte tot ceea ce-i spusese ea. Şi simţi cum o încolţesc din nou remuşcările. Dar nu se clinti. Nu vroia să-i prelungească chinul.

— Mare primikir, i se adresă oficial, cunoşti răspunsul meu. Nu mai am nimic de adăugat. Cununia va avea loc la data hotărîtă de Luminăţia-sa, adică în ziua de 20 septembrie.

*

Patriarhul nu primi cu plăcere porunca de a se pregăti în vederea cununiei împăratului cu Teofana. Poleyfktos credea că Nikiforos e un om evlavios şi că mai înainte de a face, fie şi cel mai mic pas în această direcţie, avea să-i ceară sfatul. Dar mai era încă un lucru. Venerabilul bătrîn găsea căsătoria nepotrivită, fiindcă diferenţa de virstă între Fokas şi Theofano era atît de mare, încît aceasta putea să-i fie fiică. Într-adevăr, dacă ar fi trăit fiul lui Nikiforos, ar fi trebuit să aibă acum douăzeci şi cinci de ani exact cîţi avea şi împărăteasa. Patriarhul îşi destăinui gîndurile lui Nikiforos, dar acesta, orbit fiind de dorinţă şi patimă, nu voi să-i dea ascultare. Ba mai mult, urmă un schimb de cuvinte grele, iar cînd patriarhul plecă de la Tripeton, unde fusese primit de împărat, îi strigă:

— Credeam că eşti un om blajin şi că nu te vei lăsa mînat de patimă. Cu bucurie te-am încoronat ca împărat, cu mîhnire şi inima sfîşiată te voi uni cu sfînta legătură a căsătoriei cu Augusta.

Polyefktos plecă de la Tripeton fără să-şi ia rămas bun de la Fokas. Acesta rămase cîteva clipe pe gînduri. Nu dorea să se strice cu biserica, deşi purtarea patriarhului îl rănise profund. Dar mai tîrziu, atunci cînd Chrisoloras se întoarse aducîndu-i răspunsul Augustei, Fokas se îmbujora, uită de patriarh, de biserică şi de tot ceea ce-l nelinişţea, şi nici măcar nu observă cît de tras arăta Nikitas la faţă din pricina mihnirii.

Veni şi ziua de duminică 20 septembrie. Locuitorii Constantinopolului, îmbrăcaţi în straie de sărbătoare şi purtînd podoabe, aşa cum se cuvenea, începură încă de la ivirea zorilör să inunde străzile, să alerge spre piaţa din incinta curţii Palatului Sacru şi să se adune în faţa Bisericii celei Noi, unde urma să aibă loc cununia împăratului cu Augusta. Ceasurile se scurseră, soarele se înălţase în crucea cerului. Piaţa semăna cu un mozaic multicolor alcătuit din oameni simpli şi marii arhonţi care nu-şi aveau locul în alaiul imperial. Murmurul acestei mări de oameni care discutau în şoaptă ajungea la Palatul Sacru ca susurul apei ce şerpuieşte printre stînci.

Mai trecu o oră, şi încă una. Soarele strălucitor şi vesel îşi croia drum pe bolta de azur acoperind cu văluri aurii Basilevusa. Spălat şi curăţat în vederea marii sărbători, oraşul împrăştia un miros îmbietor de tămîie şi arome ce ardeau în nenumărate cazane mari. Zeul soarelui străbătea cerul fără sfîrşit, iar razele lui se jucau pe vasele de argint şi aur, covoarele şi stofele multicolore cu care tîrgoveţii bogaţi şi arhonţii îşi împodobiseră casele ca să cinstească astfel căsătoria Augustei cu marele comandant de oşti. Lumea din piaţă începuse să obosească, deoarece stătuse prea mult în picioare, şi mulţi căutau să intre în vorbă cu cei din preajmă pentru ca vremea să treacă mai uşor. Astfel că vuietul crescu, în mijlocul mulţimii înfiripîndu-se felurite discuţii, purtate însă în şoaptă, căci oamenii nu se puteau abţine să nu bîrfească şi să nu-şi spună cît de ciudată li se părea această căsătorie, fiindcă mireasa era atît de frumoasă şi atît de tînără, iar mirele era atît de bătrîn şi de urît. Marea de oameni vorbea în şoaptă cînd, deodată, un cap, două, zece, patruzeci, o mie îşi întoarseră privirile spre cer. Soarele dispărea încet-încet, acoperit de discul lunii. Lumina lui strălucitoare începu să pălească. Turlele de aur ale palatelor îşi pierdură luciul şi căpătară o culoare galbenă, bolnăvicioasă. Jeraticul din cazane deveni roşu ca sîngele. Frunzişul copacilor şi mai verde. Mulţimea fu zguduită, şi mozaicul acela uman îşi pierdu vioiciunea, se mohorî. O parte din oameni, cei habotnici şi cu prejudecăţi, începură să-şi facă semnul crucii, iar buzele lor să murmure rugăciuni. Alţii văzură în aceasta o prevestire rea pentru perechea care urma să fie unită cu legătura de nedezlegat a căsătoriei, dar nimeni nu-şi destăinui gîndul.

Fokas se afla în dormitorul sacru. Văzu şi el eclipsa de soare, păli pentru o clipă, îşi făcu semnul crucii şi adresă în şoaptă o scurtă rugăciune Sfintei Fecioare. Theofano observă şi ea întunericul; se duse la fereastră şi-şi încreţi fruntea.

Eclipsa nu ţinu mult timp. Soarele ieşi din nou şi cerul se lumină. Poporul dădu uitării temerile şi prejudecăţile şi, ca şi cum ar fi fost un singur om, îşi întoarse privirea spre Palatul Sacru. Manglaviţi, îmbrăcaţi în uniforme strălucitoare şi înarmaţi cu halebarde de aur, ieşiseră din palat, semn că urma să-şi facă apariţia însuşi împăratul.

Marea de oameni vui şi izbucni în strigăte de entuziasm atunci cînd se ivi Fokas, iar puţin mai tîrziu Theofano. Uralele ţinură mult timp, chiar şi după ce perechea imperială intră în Biserica cea Nouă, întîi mirele şi apoi mireasa, aşa cum cerea datina. Biserica cea Nouă, fu inundată de aur, stofe scumpe şi pietre preţioase ce străluceau orbitor, iar flăcările lumînărilor făceau ca odoarele din lăcaşul acesta al lui Hristos, al Sfintei Fecioare, al Arhanghelului Gavriil, al Profetului Ilie şi al Sfîntului Nicolae să pară şi mai de preţ şi mai impresionante. Mozaicurile străluciră, marmorele scînteiară, iar vasele sacre, candelele, policandrele şi grilajele de argint care despărţeau naosul de altar, scăpărară nenumărate răsfrîngeri galbene, aurii, alb-cenuşii. Flăcările luminărilor pîlpîiră pe diamantele, topazele şi rubinele încrustate în grilaj. Perlele păreau ca nişte lacrimi îngheţate. Mii de picioare, purtînd încălţăminte de mare preţ, acoperiră mozaicurile pardoselii ce înfăţişau plante, animale ciudate şi nenumărate alte lucruri ce fuseseră închipuite şi executate de artiştii din vremea împăratului Vasilios I Macedoneanul, ctitorul bisericii.

În sunetele unei psalmodii divine, începu taina cununiei. Nemişcată, Theofano urmărea absentă cuvintele cîntăreţilor, ale patriarhului şi ale preoţilor, artncînd din cînd în cînd pe furiş cîte-o privire spre bărbatul îmbrăcat în haine strălucitoare ce luase loc lîngă ea şi tremura acum de emoţie, spre împăratul Bizanţului, care din clipa cînd vor ieşi de aci va fi, în faţa Domnului si a lumii, noul ei soţ. Îl privea pe Nikiforos şi-i venea să rîdă fiindcă urîţenia lui părea şi mai vădită aşa cum era îmbrăcat, în aur, iar coroana îi şedea tare caraghios pe cap. Fără să vrea, îşi aduse aminte de celălalt, de Romanos, care semăna cu un zeu, de Romanos care...

Simţi că-i trece prin sîn un şarpe. îl goni repede, se concentra şi ascultă cîteva cuvinte din taina cununiei. Dar gîndurile i se împrăştiară din nou şi fu cît pe-aci să izbucnească în rîs fiindcă îi trecuse prin minte un anumit zvon. Se spunea că Fokas jurase să nu aibă cu ea nici o legătură trupească. Se uită din nou la el cu coada ochiului, văzu că avea pleoapele închise, iar buzele lui şopteau o rugăciune, şi se cutremură. Ştia cît de mult o iubeşte şi înţelese că în clipa aceea mulţumea Domnului care-l învrednicise să devină soţul ei.

În cele din urmă slujba cununiei luă sfîrşit. Se auziră urările demosurilor, si Theofano, înconjurată de patricienele cu centură din suită şi sprijinită de doi eunuci, potrivit ceremonialului, se îndreptă spre gineceu, iar împăratul înainta singur, precum cereau obiceiurile, spre altar, ca să se închine în faţa porţilor împărăteşti ale jertfelnicului şi apoi în faţa pristolului. Înainta, trecu de grilajul de argint urmărindu-l pe patriarh care se afla în nartexul interior şi vru să intre în altar prin porţile de la mijloc, porţile împărăteşti, cînd patriarhul se puse deodată drept stavilă în faţa lui şi-l împinse violent cu mîna.

Fokas se făcu roşu ca racul de mînie, deoarece gestul patriarhului îl insultase grav în faţa căpeteniilor imperiului, înfuriat, îl privi din tălpi pînă-n crestei, vrînd parcă să-l întrebe de ce săvîrşisc asemenea necuviinţă. Dar bătrînul patriarh nu păru deloc speriat.

— Basileu uns de Dumnezeu, strigă patriarhul, n-ai dreptul să intri, timp de un an, în încăperea asta sfînta, altfel eşti în primejdie de-a fi excomunicat. Te căsătoreşti pentru a doua oară şi sfintele canoane ale bisericii îţi impun această pedeapsă.

Nikiforos îşi muşcă buzele. Polyefktos întinsese cam mult coarda. Desigur, ştia că patriarhul are dreptate, dar canoanele bisericeşti se aplicau oare pînă şi persoanei împaratului, omului pe care lumea, norodul şi arhonţii, îl priveau ca pe un Dumnezeu?

— Cum îndrăzneşti? se auzi, şuierătoare, vocea-i plină de mînie.

Patriarhul nu se înduplecă nici în faţa ameninţării ascunse a lui Nikiforos. Îşi îndreptă şi mai mult trupul îmbătrînit, ochii îi străluciră, şi-n liniştea de mormînt care cuprinsese biserica strigă:

— Îndrăznesc pentru că am de partea mea sfintele canoane.

Împăratul rămase cîteva clipe descumpănit. Se gîndi la armata lui care avea să afle de jignirea ce i se adusese, la Theofano care, precum ghicea, îl va privi cu ironie, fiindcă el, viteazul, se purtase ca un laş în faţa unui moşneag. Privindu-l iarăşi drept în ochi pe Polyefktos, Fokas rosti din nou cu aceeaşi voce şuierătoare:

— Preasfinte, dă-te la o parte. Lasă-mă să trec şi voi uita jignirea pe care mi-ai adus-o!

Acesta însă îşi cunoştea puterea şi, aşa cum era înconjurat de preoţimea lui, prinse şi mai mult curaj.

— Te las, isapostolule (*cel egal cu apostolii — titlu acordat numai împăraţilor bizantini*), strigă. Dar te previn: dacă vei trece pragul jertfelnicului te voi excomunica pentru un an.

Nikiforos avu impresia că totul se întunecă în jurul lui. Îşi muşcă buzele ca un turbat şi vru să-l împingă pe Polyefktos. Patriarhul se împotrivi. Era cît pe-aci să se ia la bătaie.

— Bătrîne, zise cu acelaşi glas şuierător Fokas, bat în retragere. Nu ţin morţiş la scandal. Mi-ai adus o jignire de moarte în faţa poporului meu. N-am să ţi-o iert niciodată!

Mai palid decît veşmintele lui de aur, împăratul se întoarse încet-încet şi, cu paşi siguri, forţîndu-se să-şi ţină sus fruntea, ieşi din biserică într-o tăcere ele mormînt.

În timp ce părăsea biserica, Theofano auzi ţipetele patriarhului, dar nu se opri şi nici nu-şi trăda tulburarea şi furia. Îşi văzu de drum, iar sîngele care i se urcase la cap trecu neobservat de cei din juru-i, fiindcă faţa îi era sulemenită din belşug. Singurii care pricepuseră cîte ceva erau cei doi eunuci care-o ţineau de braţ. Spinii simţiră cum îi tremura trupul, iar Leon, care o ţinea de mîna stîngă, îi strînse puţin braţul ca să-şi revină.

Theofano avu impresia că trăieşte un vis atunci cînd marii dregători veniră în gineceul Palatului Sacru să i se închine. Veniră mai întîi eunucii, apoi patricienele cu centură, soţiile protospătarilor, spătarilor, consulilor, straturilor, spătarocandidaţilor şi toate celelalte nobile de la curtea bizantină. Se prosternau în faţă-i după rangul fiecăreia, îi sărutau genunchii şi apoi plecau însoţite de doi eunuci din corpul silendiarilor (*corp însărcinat cu păstrarea ordinii la curtea bizantină*). Închinarea dură mult timp şi cînd, la un moment dat, veni şi rîndul ultimei nobile, Augusta se sculă şi, sprijinită de

Leon şi de încă un eunuc, se duse în Sala celor nouăsprezece Balansoare unde urma să aibă loc ospăţul de nuntă.

Fokas şi Theofano intrară în sala uriaşă şi bogat împodobită şi se aşezară în jilţurile din faţa primei mese, care era cea mai înaltă. Augusta îşi plimbă privirea asupra celorlalte 18 mese rînduite ceva mai departe. Magisterii, patricienii, generalii, reprezentanţii tuturor categoriilor de nobili îşi ocupaseră locurile rezervate după rang, şi sufragiii începură să se plimbe printre mese încărcaţi cu tăvi de aur sau argint masiv pe care erau fel de fel de bucate preparate după mii şi mii de reţete. În acea seară, Fokas mîncă pentru întîia oară carne după mulţi ani de post, început atunci cînd îi murise fiul, bău şi vin ca să-şi uite durerea, căci patriarhul îl rănise adînc. Firea lui se răzvrătea fiindcă era habotnic, iar interdicţia patriarhului îl apăsa mai greu decît jignirea pe care i-o adusese.

Theofano mîncă numai ca să respecte ceremonialul şi, cu multă fereală, începu să-l caute cu privirea pe Chrisoloras, care trebuia să se afle la una din mese. îl căută, dar nu-l zări.

Şi totuşi Nikitas era acolo. I-o cerea rangul. Dar se aşezase în aşa fel încît să nu poată fi văzut de la masa împărătească. Ca şi ceilalţi, urmărise şi el scena care avusese loc în Biserica cea Nouă, şi pentru o clipă se bucurase chiar deoarece rivalul lui fusese jignit, dar mai tîrziu, văzînd că patriarhul nu dă înapoi, se revoltă, considerînd că pretenţia preasfântului părinte e nefirească, întrucît Fokas, cu toate că-i răpise femeia adorată, continua să fie conducătorul, comandantul de oşti, omul care acoperise imperiul de glorie. Chrisoloras mînca fără poftă şi, cu privirea-i abătută, cerceta sala în care se afla. Era o încăpere uriaşă, bogată, una dintre cele mai strălucitoare din palat. Tronul de aur, acoperit cu ţesături grele brodate cu fire aurii, coloanele de argint masiv, cupola meşteşugit lucrată din aur, împărţită în mai multe pătrate împodobite cu basoreliefuri ce închipuiau foi de viţă şi ramuri, sfeşnicele de aur şi argint, cupele şi farfuriile de aur, toate vorbeau despre măreţia şi puterea imperiului, care, avîndu-l acum ca basileu pe Nikiforos, urma să cunoască zile şi mai glorioase. Nikitas goli o cupă cu vin şi cînd se gîndi că peste puţin timp recepţia va lua sfîrşit, iar perechea imperială se va retrage în dormitorul sacru, îşi încleşta mîinile cu atîta putere, încît unghiile-i pătrunseră adînc în carne. Nu încercă însă nici cea mai mică durere. Simţea nevoia ca şi atunci, cu ani în urmă,

să bea, să se îmbete, să uite această nouă nenorocire ce se abătuse asupra lui. Goli două-trei cupe cu vin şi ar fi continuat în acelaşi ritm, clacă protospătarul care şedea lîngă el nu l-ar fi privit cu uimire. Chrisoloras lăsă pe masă neatinsă cea de-a cincea cupă. Trebuia să se abţină. Trebuia să rămînă cu mintea limpede. Atribuţiile pe care le avea ii cereau ca atunci cînd Augusta şi împăratul se vor retrage în odaia lor să-i însoţească pînă în pragul uşii şi-apoi să facă înconjurul palatului ca să vadă dacă santinelele erau la posturile lor.

Ospăţul luă sfîrşit. Perechea imperială se ridică şi invitaţii se înclinară. Două sute dintre ei plecară, iar restul de patruzeci, ocupîndu-şi locurile după rangul fiecăruia, alcătuiră cortegiul care urma să însoţească perechea imperială pînă Ia dormitorul sacru. Cortegiul ajunse la dormitorul sacru, se închină iar, ca după aceea să se împrăştie.

Cînd cubicularii închiseră uşa dormitorului sacru, Nikitas simţi în piept ceva ca o lovitură de pumnal.

*

— Draga mea, zise Nikiforos atunci cînd rămase singur cu Theofano. Te revăd! După atîta amar de vreme! Singură. Şi de astă dată ca soţ. E cea mai fericită zi din viaţa mea!

Încercă s-o îmbrăţişeze, dar ea ridică mina şi-l împinse uşor.

— Cea mai fericită? îl întrebă oarecum ironic. Şi patriarhul? Şi jignirea pe care ţi-a adus-o? Ai uitat-o, Nikiforos?

Acesta rămase înmărmurit. În acea clipă nu se gîndea la nimic altceva decît la iubirea lui. Cuvintele împărătesei avură efectul unei lovituri în creştetul capului.

— Patriarhul, bolborosi, ocolindu-i privirea. M-a jignit...

— De moarte! rosti ea cu însufleţire. În faţa tuturor căpeteniilor imperiului.

— În faţa căpeteniilor imperiului!... repetă Fokas, ca un ecou, cuvintele ei.

— Ai fost umilit şi pe lîngă tine am fost umilită şi eu. De un moşneag, prostănac şi idiot, un netot care n-a ţinut seama cine eşti.

Nikiforos îşi plecă fruntea.

— Şi acum ce ai de gînd să faci? stărui Theofano întiazîndu-şi mîna ca să-i ridice capul. Să-l laşi aşa?

— Nu pot să iau nici o măsură împotriva lui, bolborosi Fokas. Sfintele canoane...

— Sfintele canoane, îl întrerupse ironic Theofano. Sfintele canoane, ridică ea tonul, nu se aplică împăraţilor. Basileii poruncesc, ceilalţi se supun. Uiţi cine eşti?

— Nu pot, rosti cu voce stinsă. Nu pot să mă războiesc cu biserica.

— Şi-ai să-l laşi aşa, nepedepsit? se miră Theofano, prîvindu-l cu dispreţ şi clătinîndu-şi capul. Marele Fokas, continuă, biruitorul, comandantul oştilor! De cine se teme? De un moşneag. Îmi vine să rîd.

Glasul şi rîsul ei îl amorţiră. Altfel îşi închipuia Fokas prima noapte petrecută alături de Theofano.

— Draga mea, şopti. Draga mea, încearcă să înţelegi...

— Niciodată.! Te-a jignit. Trebuie să fie pedepsit, nu numai pentru această jignire, ci pentru că altfel se va înfumura. Are să creadă că e mare, că e grozav. Trebuie să-l umileşti. Gîndeşte-te! Eşti împărat. Printre titlurile tale este şi unul pe care-l uiţi, acela de isapostol. Eşti puterea supremă. Gîndeşte-te!

Tăcu, îl privi in ochi, văzu cît e de deznădăjduit, şi pieptul îi tresaltă de mîndrie. Avea să-l mînuiască aşa cum dorea ea, nu se deosebea de celălalt.

— Îl vei umili, rosti sacadat, cu emfază. Vei găsi un prilej şi-l vei face să-ţi simtă puterea. Nimeni nu este mai presus de tine, nimeni nu poate, fără a se expune unei pedepse pilduitoare, să se măsoare cu tine. Eşti împărat, alesul Domnului, alesul meu!

Nikiforos îşi ridică privirea şi se uită la ea cu uimire. Ultimele cuvinte îl răniseră în însăşi credinţa lui. Era frumoasă, ochii, care scînteiau de mînie, îi dădeau un farmec sălbatic. Coroana antică a Augustei, cu cele trei şiruri de perle, era parcă făcută anume pentru ea. Semăna cu un înger, cu heruvimul din Biserica cea Mare. Dar un heruvim care avea gheare mari, încîrligate, şi colţi ascuţiţi, bine ascunşi, în stare să sfîşie cu uşurinţă carnea şi să împroaşte sîngele cald al celui care s-ar încumeta să i se împotrivească. Tîmplele îi zvîcneau cu putere. Nu-i răspunse nimic, dar vru s-o îmbrăţişeze. O dorea, întreaga lui fiinţă tînjea după buzele, alintările, trupul ei splendid, îmbrăcat în veşminte grele, brodate cu aur. Theofano îl respinse însă cu atîta violenţă şi brutalitate, încît Fokas îşi pierdu cumpătul.

— N-ai să te apropii de mine, ii spuse cu o voce de gheaţă, dacă nu vei jura în numele Fecioarei, şi pe tot ce ai mai sfînt, că-l vei umili pe patriarh.

— Jur, în numele Domnului, al Fecioarei şi pe tot ce am mai sfînt. Îl voi umili.

— Cu prima ocazie, iar dacă nu ţi se va ivi, o vei căuta. Jură! Jură din nou, Nikiforos.

— Jur... jur.

Patima lui era atît de mare, încît ar fi putut nu numai să jure, dar să şi ucidă, dacă i-ar fi poruncit Theofano.

— Nikiforos, pentru prima şi ultima oară îţi iert slăbiciunea, zise ea rece. Pentru prima şi ultima oară.

O îmbrăţişa, acoperind-o cu sărutări. Luna, care pînă în acea clipă îşi trimitea razele-i argintii prin fereastra deschisă, se ascunse după nori, ca să nu vadă unirea dintre bătrînul şi urîtul războinic, cu tînăra, frumoasa şi ambiţioasa împărătească. Gemetele lor răsunară în dormitorul sacru tulburînd stafia lui Romanos care nu-şi putea găsi tihna în mormîntul din cimitirul Myriandrion.

*

Nikitas îşi termină inspecţia şi, eu paşi grei, se reîntoarse acolo de unde pornise, pe coridorul care dădea în dormitorul sacru. Manglaviţii, străjerii împăratului, rămaseră nemişcaţi atunci cînd se apropie de ei şî-i privi aproape fără să-i vadă. Inspecţia se sfîrşise şi odată cu ea şi obligaţiile lui pentru ziua aceea. Se întoarse cu spatele spre dormitorul sacru şi, cu capul plecat, hotărî să iasă din Palatul Sacru ca să ia puţin aer. Se simţea atît de nefericit, încît îşi închipuia că nimic nu va mai fi în stare să-l facă să-şi recapete bucuria de viaţă. Omul pe care-l iubea ca pe un al doilea tată se căsătorise cu femeia adorată. O batjocură mai mare decît aceasta nici nu putea să-i rezerve ursita. Înainta, vru să cotească şi să coboare pentru a ieşi în piaţeta care se întindea în faţa Tricliniului de Aur, cînd în spatele lui auzi zgomot de paşi. Întoarse capul şi, văzînd că e Evdokia, îşi grăbi pasul.

— Nikitas, strigă ea.

Se opri, rămase pentru o clipă nehotărît, apoi răspunse:

— Da, Evdokia.

— Nikitas, vreau să-ţi vorbesc.

Făcu vreo cîţiva paşi şi se opri în faţa Evdokiei. Fata îl privi in ochi şi, citindu-i tristeţea cea mare, îi şopti:

— Nikitas, dacă aş putea să te ajut cu ceva.,.

— Evdokia!

— Nikitas, cu cîţiva ani în urmă mi-ai spus că mă consideri ca pe-o soră. îţi aminteşti? Atunci cînd am venit pentru întîia oară în acest oraş, după căderea Cretei.

Dacă vrei să vorbeşti cu cineva, dacă inima ţi-e atît de împovărată, încît nu poţi rămîne singur...

Simţi un nod în gît, se îmbujora şi-şi plecă fruntea.

Lui Chrisoloras i se tăie răsuflarea. Oare Evdokia cunoştea pricina nenorocirii lui? Şi dacă o cunoaşte, unde găsea atîta mărinimie, încît să dorească să-l consoleze? Doar Evdokia îl iubea, sau cel puţin aşa credea el.

— Evdokia, şopti Nikitas, aşadar ai aflat?

— Da, Nikitas, răspunse ea simplu. Femeia care iubeşte vede mai bine decît toţi ceilalţi.

Destăinuirea ei fu atît de firească, atît de neaşteptată, încît Nikitas rămase năuc.

— Evdokia, îngăimă, negăsind ce să-i spună. Evdokia.

Fata zîmbi cu tristeţe şi spuse:

— Nikitas, e tîrziu de tot. Dacă trece cineva pe-aici şi ne vede va începe imediat bîrfa. De vrei, vino să mă conduci. Augusta mi-a pus la dispoziţie o cameră la Delfaka pentru a nu fi obligată să plec din Constantinopol în toiul nopţii în cazul în care obligaţiile mele mă reţin aici pînă tîrziu. Ahmed mă aşteaptă. Pe drum putem vorbi în toată voia. Oamenii mei nu cunosc graiul grecesc, aşa că n-au cum să ne înţeleagă.

Coborîră scările împreună. Evdokia îi porunci lui Ahmed să expedieze litiera şi să-i însoţească pe jos. Noaptea era frumoasă, iar cînd luna se ascundea după vreun nor, stelele clipeau pe cer. Drumul pietruit părea alb în mijlocul covorului de iarbă verde, iar aerul era încărcat de miresmele îmbietoare ale florilor. Printre tufişuri se auzi cîntînd un greier, care-şi chema perechea. Mai încolo, un licurici îşi aprindea şi-şi stingea cu o monotonie sîcîitoare lumina care-i izvora din măruntaie. La început merseră fără să schimbe nici o vorbă, adînciţi în gînduri. În liniştea nopţii paşii lor răsunau ciudat de tare pe pavajul de piatră. La un moment dat, Evdokia zise:

— Nikitas, crede-mă, înţeleg durerea şi zbuciumul din sufletul tău. Dar... ezită şi se opri. Apoi se întoarse şi se uită la el. Dar, Nikitas, nu ştiai, nu ţi-ai închipuit? Aici, la Constantinopol, toată lumea se aştepta la acest deznodămînt, deoarece se ştia că Augusta şi noul împărat erau înţeleşi de mai multă vreme.

— Eram orb, răspunse Nikitas. Orb, fiindcă aşa voiam să fiu. Ştiam că sînt înţeleşi, sau cel puţin ghiceam. Împăratul m-a folosit drept mesager, eu ţineam legătura între el şi basilisa. M-am păcălit. Surghiunul de la castelul Petriu m-a orbit cu totul. Credeam...

Oftă şi-şi lăsă fraza neterminată. Porniră iarăşi tăcuţi ca şi mai înainte. Greierele, care la un moment dat se oprise, începu din nou să ţîrîie. Luna ieşise de după nori şi razele ei scăldau grădina pustie într-o lumină rece. De departe se auzea susurul apei care curgea din fîntîni.

— Şi acum ce ai de gînd să faci? îl întrebă deodată Evdokia.

— Nu ştiu... Vreau să plec, să mă duc departe, în Anatolia, să nu mai văd niciodată Palatul Sacru. Am să-i cer împăratului să mă trimită la vreo cetate. Trag nădejde să nu mă refuze. Să plec... Da, să plec...

Vorbea cu o voce gravă, fără să-i pese, fără să se gîndească la faptul că cea care-l ascultă îl iubea.

Evdokia îşi înăbuşi un oftat şi-şi grăbi pasul. Crezuse că îşi va găsi fericirea în chiar deznădejdea lui, că va reuşi să-l ţină lîngă ea. Se simţea dezamăgită şi regreta că-i vorbise atît de deschis. Rana lul Nikitas părea de nevindecat. Se apropiau de Delfaka, cînd în urma lor auziră pe cineva alergînd. Se întoarseră amîndoi şi se opriră. Era Anemaş.

— V-am zărit de departe, zise acesta de îndată ce-i ajunse din urmă. Nikitas, ce ai de gînd să faci astă-seară? Nimic? Atunci...

Se întoarse spre Evdokia, şi o întrebă:

— Ţi-e somn? Noaptea e minunată, n-ai vrea să ne cînţi ceva, ca atunci în Creta?

Ea clătină din cap făcînd semn că nu. Anemaş stărui şi pînă la urmă Evdokia trebui să cedeze. Urcară toţi trei în odaia pe care i-o rezervase Augusta acolo şi ieşiră în solariu. Marea era calmă şi lucea toată ca o oglindă. Evdokia luă lira şi începu să cînte cu o voce domoală. Nikitas primi vinul oferit de Anemaş şi începu să bea încet-încet. Cintecul fetei, tărăgănat şi melancolic, îi provocă o ameţeală ciudată. O privea cu ochii între-deschişi şi-n sinea lui se întreba care ar fi fost viaţa lui dacă ar fi luat-o de nevastă.

*

Polyefktos căzu pe un jilţ şi începu să-şi mîngîie barba de nea. Protopopul Palatului Sacru rămase în faţa lui nemişcat, fără să-şi

trădeze emoţia. Patriarhul se gîndea. Dacă cele spuse de Stylianos erau adevărate, atunci va trebui, fie să anuleze căsătoria lui Fokas, fie să nu-l mai lase să primească sfînta cuminicătură atîta timp cît va mai trăi de-aci încolo.

— Stylianos, eşti sigur? il întrebă pe protopop după o lungă tăcere.

— Da, Sfinte părinte. Măria-sa împăratul l-a botezat pe Konstantinos, fiul Theofanei. Doar eu am slujit la botez.

— Stylianos, de ce ţi-ai adus aminte tocmai acum, nu-ţi dai seama în ce situaţie grea mă pui?

Acesta îşi plecă fruntea.

— Preasfinte, am pierdut din vedere... se dezvinovăţi protopopul.

— Poţi să juri? îl întrebă cu severitate patriarhul.

— Că am pierdut din vedere, Sfinte părinte?

— Nu, nu, rosti enervat Polyefktos, văzînd şiretenia prost ascunsă a protopopului. Să juri că l-ai botezat pe Konstantinos, fiul lui Romanos şi al Theofanei. Juri?

— Da, Preasfinte, jur pe Evanghelie, pe odoärele cele sfinte, pe tot ce doreşte Sfinţia-ta.

Polyefktos îşi lepădă masca şi ochii lui străluciră de bucurie. Şovăiala, plină de prefăcătorie, nu mai avea acum nici un rost. Se va duce de îndată la Palatul Sacru şi-l va pune pe Nikiforos să aleagă. Nepotrivita lui căsătorie trebuia desfăcută. Împăratul, care nu-i ascultase sfatul şi Theofano care, precum aflase, îl ironiza tot timpul, din clipa în care-i interzisese lui Fokas să se închine în faţa pristolului, îi vor cunoaşte încă o dată puterea.

Se sculă şi, făcîndu-i semn lui Stylianos să-l urmeze, ieşi din apartamentele lui, coborî în Biserica cea Mare şi-apoi, prin coridorul acoperit, se îndreptă spre dormitorul sacru.

— Trebuie să-l văd pe împărat, i se adresă sec spătarului care stătea la uşa dormitorului Makrona.

— Înalt preasfinţia-ta, răspunse acesta, am ordin să nu-l deranjez înainte de-a suna.

— Spătarule, vei face ceea, ce-ţi spun eu, rosti tăios Polyefktos. Aştept pe Măria-sa în solariul Triclinului de Aur.

Spătarul se întoarse, chemă un slujitor eunuc şi-i spuse ceva în şoaptă. Patriarhul nu aşteptă răspunsul. Ieşi cu paşi iuţi şi se îndreptă spre solaria.

Eunucul deschise uşa şi intră în dormitorul sacru. Fokas se trezise. Auster cum era, nu voia să se conformeze ceremonialului curţii şi se îmbrăca singur.

— Ce vrei? N-am sunat! zise enervat. Eunucul se închină şi, cu capul plecat, îngăimă:

— Măria-ta, înalt preasfinţia-sa patriarhul cere să fie primit în audienţă.

— Polyefktos? rosti Fokas încreţindu-şi fruntea. Ce vrea, nu ţi-a spus?

— Nu, Luminăţi-ta. Spătarul Gheorghios mi-a adus la cunoştiinţă dorinţa lui.

— Bine, să aştepte.

Eunucul se retrase şi Nikiforos intră în dormitorul Augustei. Theofano nu se trezise încă. Noaptea fusese cald. La fel de cald era şi dimineaţa. Aruncase învelitoarea de pe ea şi rămăsese cu bustul dezgolit. Fokas fu cuprins de un fior. Întinerise. În braţele ei cunoştea, de două zile, o fericire desăvîrşită. Se afla în paradis şi-i era teamă să nu se trezească, să nu vină în contact cu realitatea cumplită. Nu ştiuse niciodată ce-i voluptatea, acum o trăia însă cu toată fiinţa. Înainta, se aplecă asupra ei, căzu în genunchi şi buzele lui le atinseră uşor pe ale ei... Theofano se trezi şi clipi din ochi de cîteva ori.

— Nikiforos, mi-e somn, se plînse şi vru să se întoarcă pe cealaltă parte.

— Theofano, dulcea mea dragoste, trebuie să-ţi vorbesc. Patriarhul...

Nu reuşi să-şi termine fraza, fiindcă Theofano şi sări din pat.

— Patriarhul? Ce mai vrea, imbecilul?

— M-a căutat, mă aşteaptă în Tricliniul de Aur.

— Să nu te duci, rosti cu emfază Theofano. Lasă-l să aştepte. Doar n-o fi venit pentru vreo treabă curată, fii sigur!

Theofano văzu că Fokas şovăie, şi continuă:

— Vino, aşază-te lîngă mine. Mi-ai promis ceva. Câ-l vei umili. Prilejul s-a ivit singur. Lasă-l să aştepte. Eşti împărat, faci ce vrei.

Nikiforos zîmbi şi-o cuprinse în braţe.

— Cum vrei, am să-l las să aştepte. Dar, scumpa mea, nu pot rămîne închis aci pînă se va înnopta.

— Vesteşte-l că nu-l poţi primi... Nu, nu te grăbi, lasă-l să mai aştepte puţin.

Trecu o jumătate de ceas. Polyefktos începu să *ener*veze. Intră din nou în Tricliniul de Aur, înainta pînă la iconostasul Sfîntului Teodor, unde se înclină în faţa sfintelor icoane şi începu să se roage. Rămase în genunchi cam o jumătate de oră. Îşi termină rugăciunea şi se sculă. Ziua înainta spre amiază şi pe coridoare se auzeau şoaptele curtenilor. Patriarhul se duse iarăşi la Makrona.

— Nu mi-a răspuns Măria-sa? se adresă spătarului. L-ai anunţat pe Măria-sa împăratul că îl aştept?

— Da, Preasfinte.

— Du-te şi spune-i încă o dată. Nu mai pot aştepta. Ceea ce vreau să comunic înălţiniii-sale nu îngăduie nici o amînare.

Spătarul porunci manglavitului să-l cheme pe slujitorul pe care-l trimisese în dormitorul sacru. Eunucul se înfăţişă nu peste mult.

— Ce ţi-a spus unsul lui Dumnezeu? îl întrebă brusc patriarhul.

— Sfinţia-ta trebuie să mai aştepte.

— Să mai aştept? Nimic altceva?

Eunucul îşi plecă fruntea şi patriarhul deveni roşu de minie.

— Mai du-te o dată la Măria-sa împăratul. Trebuie să-l văd imediat.

— Măria-sa nu poate să vă primească, Preasfinte, raportă eunucul cînd se întoarse. Poate miine.

— Mîine? întrebă bătrinul enervat de-a binelea. Să-i spui, strigă din nou, că s-ar putea să nu mai primească sfînta împărtăşanie cît timp o mai avea de trăit de-aici încolo. Să-i spui că trebuie să-i desfacem căsătoria. Să-i spui… Nu, să nu-i mai spui nimic. De-ajuns. Aştept răspunsul lui!

Strigătele patriarhului se auziră pînă la Tripeton şi în Tricliniul de Aur, făcîndu-i pe curteni să înceteze cu şuşoteala. Patriarhul îl ameninţa pe împărat. Un conflict deschis între cei doi era ceva care merita osteneala să fie urmărit îndeaproape.

Fokas şi Theofano aflară din gura eunucului ceea ce spusese patriarhul şi pentru o clipă se uitară unul la altul puţin cam speriaţi.

— O să desfacă şi căsătoria, o să te excomunice! şopti adînc tulburată Theofano, care îşi pierduse curajul. O, Doamne, cu ce-am păcătuit?

Se gîndi la Romanos şi la Konstantinos Porfirogenetul, şi-n tulburarea ei, care începuse să se transforme în zbucium, începu

să chibzuiască dacă există cineva care-ar putea s-o acuze, pe bază de dovezi, pentru moartea celor doi împăraţi.

— Sîntem rude, zise grav Nikiforos, care ghicise de îndată în ce anume voia să lovească Polyefktos. L-am botezat pe fiul tău Konstantinos, asociatul tronului.

— Pe Konstantinos? rosti Theofano şi ochii îi străluciră. Da... ai dreptate. Asta e. Slavă Domnului!

Nikiforos o privi cu nedumerire.

— Theofano, nu te înţeleg. înrudirea noastră spirituală opreşte căsătoria... Nu ştiai?... Ştiai şi nici nu-ţi pasă?

_— Nu, găsim noi o dezlegare, spuse ea rîzînd. Găsim noi o dezlegare şi odată cu asta şi mijlocul de a-l umili pe patriarh. Iar acum, ascultă-mă. Du-te şi te întâlneşte cu el. Lasă-l să vorbească. Tu să nu-i răspunzi însă. Şi dacă este ceea ce crezi tu, să te întorci înapoi şi vom hotărî împreună ceea ce avem de făcut.

Fokas o sărută şi ieşi din dormitorul ei. Theofano sună din clopoţelul de aur care se afla lîngă pat, iar cînd sosiră slujnicele şi patricienele cu centură din suită, se sculă şi începu să se pregătească pentru primirile oficiale din cursul zilei.

Nikiforos îl primi pe patriarh în sala mică de audienţe. Patriarhul era încruntat, iar cînd împăratul îl salută, cu răceală, şi fără să-i ceară iertare pentru că-l făcuse să aştepte atîta vreme, izbucni.

— Împărat uns de Dumnezeu, îi spuse intrînd imediat în subiect. Căsătoria ta e o nelegiuire. Te afli într-o strînsă înrudire spirituală cu Augusta, fiindcă l-ai botezat pe fiul ei Konstantinos. Sacrele canoane ale sfintei noastre biserici, precum trebuie să ştii, opresc o asemenea căsătorie. Basileule, alege: căsătoria sau excomunicarea.

Fokas nu-i răspunse. Îl privi cu o ură atît de prost ascunsă, încît patriarhul simţi un fior străbătîndu-i trupul îmbătrînit. Dar nu se lăsă intimidat, şi nici nu dădu înapoi, îi mai spuse şi altele, pe un ton sever, apoi încheie:

— Luminălia-ta, alegerea se află în mîinile tale. Care ţi-e răspunsul?

— Am să mă gîndesc şi am să-i răspund Sfinţiei-tale, rosti sec Fokas.

— Ai să te gîndeşti, isapostolule? Asemenea faptă mai are nevoie de gîndire? zise bătrinul aproape strigînd.

— Am să mă gîndesc şi-am să-i răspund Sfinţiei-tale, repetă la fel de sec Nikiforos.

Ochii patriarhului se umplură de fulgere.

— Am să aştept, spuse. Îngădui împărăţiei-tale un răgaz...

Privirea lui Fokas era atît de sălbatică, încît Polyefktos nu îndrăzni să rostească ceea ce avea de gînd.

— Am să aştept, bolborosi patriarhul.

*

— Şi care-ţi va fi răspunsul? îl întrebă Theofano pe Nikiforos, după ce acesta îi povesti discuţia purtată cu Polyefktos.

— O aleg pe Theofano, răspunse acesta cuprinzînd-o în braţe.

— Şi ce-ai să faci dacâ-şi pune ameninţarea în aplicare? îl întrebă cu o reală curiozitate ceva mai tîrziu. Vei căuta un prilej ca să-l arestezi şi apoi să-l exilezi?

— Nu, nu pot să fac aşa ceva, răspunse enervat Fokas. Trebuie să găsim altceva. Dar ce anume?

— Să ne folosim de biserică, murmură Theofano după ce se gîndi puţin. Da, chiar de biserică. Cea mai mare parte dintre episcopi se află aici, în Basilevusa. Şi mulţi dintre ei urmăresc să capete cîte ceva. Dacă îi vei atrage de partea ta, sînt sigură că vor găsi un pretext pentru anularea canonului privitor la înrudirea spirituală...

Se opri şi-i privi drept în ochi. Nikiforos se uita la ea cu admiraţie.

— Episcopii, murmură îngîndurat. Da, poate că ai dreptate. De comun acord episcopii şi senatul. Senatorii nu vor spune nu, indiferent ce le voi cere. Theofano, eşti minunată. Se întoarse, sună din clopoţel şi de îndată ce veni cubicularul îi spuse: Du-te la patriarh şi comunică-i răspunsul meu: „O aleg pe Theofano!" Nimic mai mult. Du-te!

Imediat după plecarea eunucului, Fokas îl chemă pe parakimomenos Vasilios şi, în faţa Theofanei, îi explică ce anume dorea de la el. Eunucul n-avea nimic de obiectat. Era deştept şi înţelegea mult mai multe lucruri decît se părea. Dacă ar fi îndeplinit şi această misiune pe care i-o încredinţase împăratul, atunci poziţia lui s-ar fi consolidat şi mai mult. Se închină şi părăsi îngîndurat dormitorul Makrona.

Patriarhul ascultă răspunsul lui Nikiforos şi, întorcîndu-şi spatele spre trimisul împăratului, bolborosi printre dinţi:

— „O aleg pe Theofano!" Bine, vom vedea noi dacă ai chibzuit cum trebuie făcînd asemenea alegere.

Vasilios îi chemă pe episcopi şi, fără nici un ocol, le spuse direct ce anume dorea împăratul de la ei. Prelaţii îl ascultară cu atenţie şi cel mai bătrîn dintre ei rosti:

— Vom studia cazul şi vom hotărî, avînd ca îndreptar sfintele canoane şi interesele imperiului.

Parakimomenos zîmbi satisfăcut. „Interesele imperiului" nu puteau să fie opuse dorinţei lui Fokas. Senatorii se dovediră mai puţin diplomaţi. Făgăduiră de îndată că se va găsi soluţia dorită. Vasilios le mulţumi. Apoi se duse la împărat şi-i raportă laconic:

— Poruncile împărăţiei-tale au fost îndeplinite! Fokas îi puse mîinile pe umeri şi, cu ochii strălucind de bucurie, îi spuse:

— Vasilios, este al doilea mare serviciu pe care mi l-ai făcut în cîteva săptămîni. Cere-mi ce pofteşti, şi-ţi voi îndeplini dorinţa, martor mi-e Dumnezeu.

Eunucul se închină.

— Preacucernicule, dorinţa ta e poruncă pentru mine. Mi-am îndeplinit propria-mi îndatorire şi nimic mai mult. Nu cer nici o răsplată. Funcţia pe care mi-ai dat-o şi încrederea ta, prealuminate, sînt o răsplată prea mare pentru mine.

Episcopii şi senatorii se întruniră, şi în această mare adunare nu se găsi nici măcar un singur om care să aducă, cel puţin de ochii lumii, vreo obiecţie, oricît de mică, la propunerea făcută de feţele bisericeşti şi de patricienii cu care vorbise mai dinainte parakimomenos Vasilios. Sinodul laicilor şi al clericilor comunică hotărîrea luată chiar în aceeaşi zi, înainte de asfinţitul soarelui.

„Sinodul episcopilor şi al senatorilor — glăsuia pergamentul înmînat împăratului — *consideră fără nici o opoziţie, că strînsa înrudire spirituală existentă între Măria-sa împăratul şi preaiubita de Dumnezeu Augustă, este o piedică de netrecut în calea căsătoriei lor. Însă Sinodul episcopilor şi al senatorilor* — continua pergamentul — *este adinc încredinţat că basileul nu este obligat să respecte sfîntul canon, întrucât acesta a fost întocmit pe vremea împăratului Konstantinos Copronimul (referire la împăratul Konstantinos al V-lea (741—775) din dinastia Isaurică, poreclit Copronimul (cel Spurcat) pentru că interzisese cultul icoanelor) eretic şi pîngăritor al Sfintei Fecioare şi al sfinţilor, netrebnic prigonitor al credinţei, adorator al demonilor, crunt asupritor al călugărilor şi nimicitor necucernic al sfintelor icoane."*

Theofano citi de cîteva ori pergamentul înmînat de Nikiforos şi cînd fu convinsă că n-o înşelau ochii, că episcopii şi senatorii găsiseră soluţia care avea oarecare aparenţă legală, nu putu să-şi reţină hohotul spontan de rîs ce izvorî vesel din pieptul ei.

— O asemenea ipocrizie nu mi-aş fi putut închipui niciodată, rosti rîzînd fără oprire. Episcopii m-au întrecut pînă şi pe mi...

Se opri brusc şi-şi duse tremurînd mîna la gură. Nikiforos nu auzise bine ultima frază a Theofanei. Se poticnise la prima frază a basilisei, pe care o privea acum cu o oarecare supărare, fiindcă hotărîrea Sinodului, cu toate că-i era favorabilă, îi rănea totuşi credinţa în biserică şi slujitorii ei.

— Ce-ai spus, Theofano? Ipocrizie?... Da... Ipocrizie... Ai dreptate. Dar acum, cînd mă gîndesc, nu te-ai oprit acolo, ai mai spus ceva... Nu-ţi aduci aminte?

Îşi încreţi fruntea sforţîndu-se să-şi aducă aminte de cuvintele împărătesei şi zise:

— Ai spus că episcopii au întrecut pînă şi pe...

—... pe Vringas.

— Pe Vringas... Da... Poate că ai dreptate. Pe Vringas... Se apropie de ea, o îmbrăţişa şi-i şopti cu tristeţe în glas:

— Theofano, preţul dragostei tale este foarte mare... Nu, nu regret. E pur şi simplu o constatare.

Theofano se frecă de el ca o pisică fiindcă-i înţelesese durerea şi, cu cîteva sărutări, îl făcu să uite remuşcările care-l copleşiseră..

*

Patriarhul luă pergamentul Sinodului şi citi conţinutul. Aprins de furie, îl aruncă şi începu să-l calce în picioare.

— Lingăii, strigă indignat. S-au vîndut cu toţii. S-ar fi închinat pînă şi-n faţa Satanei dacă le-ar fi făgăduit o episcopie cu venituri mai mari sau o mînăstire mai bogată în cuprinsul diocezei lor. Dar nici aşa. Eu nu mă dau bătut. Căsătoria este ilegală, iar hotărîrea Sinodului e ca şi inexistentă pentru mine. Eftymios, scrie.

Călugărul, cel care adusese pergamentul Sinodului, se aşeză în faţa unei mese, luă un papirus, îşi cufundă pana de gîscă în călimara cu cerneală şi aşteptă.

„*Împărat uns de Dumnezeu*, începu să dicteze patriarhul. *Hotărîrea Sinodului care anulează piedica ce stă în faţa căsătoriei înălţimii-tale cu preacucernica Augustă nu are nici o*

valoare. Sfintele canoane ale bisericii Domnului nostru Isus Hristos nu pot fi anulate de un simplu Sinod alcătuit din cîţiva episcopi. Iar canonul cu privire la înrudirea spirituală a fost hotărît de către Sinodul Constantinopolului în anul 784 iar eu, în calitatea mea de conducător spiritual al turmei lui Hristos, nu-mi pot însuşi valabilitatea hotărîrii luată de Sinodul convocat de înălţimea-voastră. Împărat uns de Dumnezeu, vă atrag atenţia pentru ultima oară. Sau veţi accepta anularea căsătoriei înălţimii-voastre sau nu veţi mai primi niciodată sfînta cuminecătură."

Patriarhul citi pergamentul, îşi puse iscălitura şi-l trimise cu Eftymios la Palatul Sacru.

Nici Fokas şi nici Theofano nu se aşteptau ca moşneagul acesta să stăruie în hotărîrea lui pînă într-atîta şi să ajungă pînă acolo încît să pricinuiască o ruptură făţişă între tron şi biserică. Citiră pergamentul şi se uitară unul la altul. Nikiforos nu putu face faţă privirii de fulger a Theofanei. Îşi plecă fruntea şi mototoli pergamentul.

— Te dai bătut? strigă Augusta scoasă din minţi. Primeşti să fii înfrînt de un boşorog, tu, strategul pe care nu l-a învins încă nimeni? Spune-mi, unde ţi-e vitejia şi dragostea ta pentru mine, nu cumva a pierit şi ea în faţa ameninţărilor patriarhului?

Îl privi cu coada ochiului şi bolborosi printre dinţi:

— Cu atît mai rău pentru tine. Patriarhul va anula căsătoria noastră şi atunci n-ai să mă mai vezi niciodată ca soţie, ci ca basilissă şi mamă de basilei. Fokas îşi înălţă capul.

— N-am să te mai văd? zise tremurînd de emoţie. Nu, ducă-se naibii. N-am să cedez, n-am să devin o unealtă în mîinile patriarhului. Sînt Fokas! Voi găsi o soluţie şi-l voi obliga să cedeze... Theofano, nu te bucura. Căci nu e vorba de-o soluţie drastică. Nu pot să-l destitui, nici să-l arunc în temniţă, fiindcă lumea se va ridica atunci împotriva mea şi împotriva ta. Biserica, numai ea ne poate ajuta. Şi dacă nici ea nu va reuşi, atunci, jur pe Dumnezeu, îl voi face pe protopopul Stylianos, care a oficiat taina botezului, să-şi retragă denunţul.

Fără să mai aştepte răspunsul Theofanei, îl chemă pe Stylianos şi se închise cu el, timp de cîteva ore, la Tripeton.

— S-a aranjat, îi spuse laconic Theofanei de îndată ce se întoarse.

Părea obosit sufleteşte şi trupeşte. Protopopul primise să jure în faţa Sfîntului Sinod şi a Senatului că nu Fokas îl botezase pe Konstantinos. Dar, ca să primească, împăratul fusese nevoit să-i vorbească ore în şir şi, în plus, să-i făgăduiască o mare răsplată. Nikiforos îşi atinsese scopul, dar nu era mulţumit. Nutrea o adîncă credinţă în Dumnezeu şi biserică şi niciodată nu şi-ar fi închipuit că ursita îl va obliga să decadă atît de mult, încît să-şi bată joc de Dumnezeu şi de reprezentanţii acestuia pe pămînt. La un moment dat, cînd Stylianos i se înfăţişă dinainte, şovăise să-i ceară să devină sperjur. Dar apoi, gîndindu-se la Theofano şi la nopţile petrecute în braţele ei, îşi birui şovăiala şi remuşcările.

— S-a aranjat, bolborosi iarăşi, dar mă simt prost. Foarte prost...

— Ţi-e frică? îl ironiza Theofano.

— Nu mi-e frică, mi-e ruşine. Am săvîrşit o faptă îngrozitoare, care mă va apăsa toată viaţa.

— Nu există fapte îngrozitoare, răspunse tăios Theofano. Există doar fapte folositoare şi nefolositoare. Era nevoie ca Stylianos să jure. Fapta lui, fapta ta, îţi este de folos şi ţie, şi mie, şi imperiului. Ar fi fost vai şi amar dacă ne-am fi luat drept călăuză în viaţa noastră numai binele şi răul, aşa cum îl concep muritorii de rînd. Nikiforos, gîndeşte-te! În Creta ai măcelărit o întreagă armată de agareni. Fapta ta, judecată din punct de vedere creştin, e îngrozitoare, deoarece vine în contradicţie cu învăţătura Domnului nostru Isus Hristos care propovăduieşte dragostea între oameni. Dar fapta aceasta a fost binecuvântată de biserică, fiindcă cei ucişi erau păgîni. Nikiforos, fapta pe care ai săvîrşit-o nu-i îngrozitoare. Linişteşte-te. Au fost împăraţi şi împărătesc care-au comis fapte mai îngrozitoare decît cea comisă de tine, şi totuşi istoria le-a dat dreptate.

Rîzînd, se apropie de el, se aşeză şi-i spuse, continuîndu-şi gîndul:

— În toţi aceşti ani cînd trăiam părăsită de Romanos, ca să-mi treacă timpul, puneam să mi se citească istoria. Nikiforos, am să-ţi spun un lucru pe care, poate, n-ai de unde să-l ştii. Împăratul Constantin I cel Sfînt, ştii cîţi oameni a ucis sau a poruncit să fie ucişi ca să-şi apere tronul? Nu-ţi aduci aminte sau n-ai citit? Atunci am să-ţi spun eu. Vreo treizeci sau patruzeci. Era un asasin? Nu, Istoria i-a dat dreptate. Mai mult chiar,

biserica l-a şi canonizat. Tot ipocrizie? Da şi nu. Faptele lui oribile, asasinatele pe care le-a comis erau utile...

Fokas n-o lăsă să termine, se întoarse şi, îmbrăţişînd-o, îi şopti:

— Theofano, m-ai convins, m-ai izbăvit de remuşcări. Sper să nu mă mai chinuie niciodată de acum încolo fiindcă alături de tine uit totul.

*

Stylianos jură în faţa Sfîntului Sinod şi a Senatului că Fokas n-a botezat niciodată vreun copil de-al Theofanei. Patriarhul, văzînd că-l trădase pînă şi clerul, iar protopopul care-i dezvăluise înrudirea spirituală jură acum pe Evanghelie că totul nu era decît o uneltire, fu cuprins de mînie, dar se supuse, după ce jură şi el că se va răzbuna într-o bună zi. Nikiforos era mai puternic decît îşi închipuia el. Şi nu numai atît. Se supuse şi cedă şi în faţa unei alte pretenţii de-a lui Fokas. Pentru ca biserica să nu fie ridiculizată şi prin cine ştie ce interpretări batjocoritoare ale sfintelor canoane, Polyefktos îngădui împăratului să se închine în faţa altarului, anulând astfel interdicţia pe care i-o impusese atunci cînd se căsătorise pentru a doua oară. Triumful lui Nikiforos şi al Theofanei era acum deplin şi numai o umbră, trecătoare şi ea, tulbură pentru scurtă vreme fericirea împăratului. Umbra fu provocată de Athanasios, duhovnicul lui Fokas. Acesta, indignat de faptul că fiul lui iubit se căsătorise pentru a doua oară, părăsi mmăstirea care se ridica pe muntele Athos şi veni la Constantinopol ca să-l dojenească. Nikiforos îl primi pe Athanasios la palatul Manavra şi ascultă cu inima zdrobită dojenile acestuia. Athanasios îl acuza că-şi călcase jurămîntul. Primise să devină împărat, uitînd de juruinţa făcută călugărului că-l va urma la mînăstire pentru a-şi închina viaţa Domnului. Călugărul îl mai învinuia şi de faptul că încheiase o căsătorie nepotrivită, fiindcă el avea peste cincizeci de ani, iar Theofano nici măcar douăzeci şi patru. Fokas îl lăsă să vorbească, iar cînd acesta sfîrşi, ameninţîndu-l ca va părăsi mînăstirea care se construia pe Sfîntul Munte, deveni galben ca ceara. Atunci, cu o voce gravă, îi răspunse:

— Sfinte, m-ai dojenit pe nedrept. Şi tot pe nedrept mi-ai atribuit gîndurile tale ca şi cum ar fi fost ale mele. ceea ce nu-i adevărat. Nu-i adevărat că am primit tronul din înfumurare, părăsindu-mi astfel ideea de-a mă călugări şi de-a trăi în

preajma ta. Dacă am primit tronul, am făcut-o numai pentru a... pentru a... Sfinte, încearcă să mă înţelegi. Am primit tronul pentru că era nevoie, pentru că trebuia. Copiii lui Romanos sînt minori, împărăteasa era prizonieră în mîinile lui Vringas. Armata şi-ar fi pierdut căpeteniile. Şi nu numai pe mine, ci şi pe ceilalţi generali. Inamicii noştri sînt puternici, au oştiri nenumărate. Sfinte, crede-mă. Dacă am primit tronul n-am făcut-o pentru că aş fi iubit domnia, sau că aş fi fost îndrăgostit de Theofano, precum mi-ai spus. L-am primit pentru binele imperiului, pentru binele Bizanţului. Am fost totdeauna oşteanul lui Hristos. Credinţa nu mi-am schimbat-o niciodată şi nici sufletul nu mi s-a umplut de deşertăciune, precum mă acuzi pe nedrept. Sfinte, jur în numele Neprihănitei Fecioare că, de îndată ce situaţia se va îmbunătăţi, de îndată ce copiii lui Romanos vor creşte, dacă nu cumva pînă atunci Domnul mă va chema la El, voi veni la tine pe Sfintul Munte, căci m-am săturat de cele lumeşti... Sfinte, crede-mă... Tînjesc după liniştea, după cuvîntul Domnului...

Se opri şi-l privi. Bătrinul îşi mîngîia barba, adîncit în gînduri.

— Încerc să te cred, fiul meu drag, rosti călugărul după o scurtă pauză, dar în mintea-mi rămîn fără răspuns întrebările... De ce te-ai căsătorit? Cum vei părăsi tronul şi cum îţi vei păstra curăţenia trupească cînd te afli atît de aproape de ispită, de împărăteasă, care e plină de farmec şi de tinereţe?... Nu, fiule, nu m-ai convins.

Bătrinul oftă şi vru să se ridice de pe scaun. Nikiforos îşi plecă fruntea. În sufletul lui avea loc o luptă crîncenă. Îl iubea pe bătrinul călugăr, ascultase totdeauna sfaturile lui şi lîngă el îşi găsise alinarea atunci cînd îşi pierduse fiul, un flăcău ales, mîndria ochilor lui. Acum... Acum era nevoit să-l mintă. Nu-i spusese numai minciuni, căci în străfundul sufletului său credea că va veni o zi cînd va părăsi cele lumeşti pentru a căuta sihăstria în preajma lui Athanasios, în preajma Ziditorului. Dar despre Theofano ce putea să-i spună? Cum putea să-şi ascundă iubirea plină de patimă ce i-o purta?

Bătrînul se ridică.

— Fiule, te las, îi spuse cu tristeţe. Satana te-a îndepărtat de pe drumul cel drept. Plec...

— Sfinte, unde te duci? îl întrebă Fokas neliniştit.

— Încotro mă va călăuzi Domnul.

— Şi mînăstirea? O laşi neterminată?

— Aşa a fost vrerea Domnului, să rămînă neterminată.

— Nu, sfinte, mai stai o clipă. Ce doreşti de la mine? Athanasios se opri.

— Jurămîntul pe care l-ai călcat, neprihănirea pe care ai trădat-o, credinţa ta care s-a zdruncinat.

Fokas îşi muşcă buzele şi faţa lui deveni albă ca varul.

-Sfinte, şopti plin de zbucium. Îţi jur din nou, pe Dumnezeu, pe Sfînta Fecioară şi pe Evanghelie că voi veni la tine. De îndată ce voi putea.

Căzu în genunchi la picioarele călugărului şi vru să-i sărute mîna.

— Binecuvîntat să fii, murmură mişcat Athanasios.

Cuvintele acestea căzură ca un balsam peste sufletul lui Nikiforos.

— Şi Theofano? întrebă necruţător bătrînul. Nikiforos simţi că i se opreşte inima.

— Theofano... bolborosi acesta.

— Fiule, făgăduieşti că vei respecta cumpătarea şi abstinenţa?

— Sfinte, se auzi plină de jale vocea împăratului. Renunţ şi la Theofano.

— Juri?

— Jur, răspunse cu voce stinsă Fokas.

Athanasios se aplecă, îl ridică pe Fokas şi-l strînse în braţe.

— Fiule, te-am regăsit, îi spuse sărutîndu-i obrajii, şi două lacrimi mari licăriră în ochii lui.

— Şi mînăstirea? întrebă Nikiforos.

— Se va înălţa şi are să te aştepte...

— Sfinte, am pregătit un hrisov. Iţi pun la dispoziţie bani şi toate cele trebuincioase pentru a zidi lăcaşul Domnului, să faci chilia ta şi chilia mea, precum şi chiliile celor care vor veni să slăvească numele Celui-de-sus departe de lume.

Athanasios rămase la Constantinopol trei zile, timp în care Nikiforos nu-l lăsase singur nici măcar o clipă. Împreună se rugau în fiecare dimineaţă, împreună mîncau şî dormeau, dar nu în dormitorul sacru, ci într-o cămăruţă simplă. Cînd bătrînul călugăr părăsi Constantinopolul pentru a se reîntoarce la Athos, Nikiforos îl conduse pînă lă dromonul care urma să-l ducă la Sfîntul Munte. Cînd îl sărută însă îl podidiră lacrimile, fiindcă se temea că n-are să-l mai vadă niciodată. Plecarea lui Athanasios lăsă în inima împăratului un gol pe care numai Theofano era în

stare să-l umple. Dar el jurase că n-are să se mai apropie de ea. După plecarea călugărului, Nikiforos se întoarse la Palatul Sacru şi se închise în capela Sfîntului Teodor, din care se putea trece direct în Tricliniul de Aur. Îngenunchiase în faţa sfintelor icoane şi şiroaie de lacrimi începură să-i curgă din ochi, brăzdîndu-i obrajii şi barba, fiindcă ştia că nu-şi va respecta jurămîntul. Era convins că Theofano îi va învinge.

Şi-l învinse. Se supuse cu desăvîrşire frumuseţii acesteia fără nici o nădejde de scăpare. Fură de ajuns două cuvinte rostite de Theofano, zîmbetul şi privirea-i galeşă ca să-l facă să-şi uite, chiar în seara cînd Athanasios părăsise Constantinopolul, făgăduielile şi jurămintele...

*

Nikitas nu trăia, doar respira. Pentru el zilele se scurgeau aidoma, monotone, lipsite de bucurii şi fără nici o speranţă. încercă să găsească uitarea în tovărăşia lui Anemaş şi a Evdokiei. Dar nu-şi dobîndi nici măcar liniştea. Asculta cîntecul ei tărăgănat, plin de melancolie, îşi închidea ochii şi în faţa lui apărea chipul celeilalte. Chipul Anastasiei, care devenise iarăşi Theofano. Timp de o lună întreagă se chinui văzînd-o zi de zi, fără să-i poată vorbi, fără să se apropie măcar de ea. Era galben, slăbise, devenise propria lui umbră.

Athanasios veni şi plecă. După plecarea acestuia împăratul dădu serbări la hipodrom şi ospeţe pentru norod. Tricliniul de Aur şi palatul Manavra cunoscură din nou vechile clipe de glorie. Nikitas bău, se îmbată**,** luptă cu sine însuşi ca să n-o facă nefericită pe Evdokia, care i s-ar iî dăruit cu uşurinţă. Ieşi victorios. Dar fu o victorie scumpă, care-l nimici. Trecuseră trei luni şi se apropia Anul Nou. Din Asia Mică mesagerii veneau unul după altul. Ioannis Tzimiskis, domestikos al armatelor Anatoliei, se lupta cu sarazinii. Eidolah încerca să-şi refacă oastea şi ridica din nou fortificaţiile Alepului. Ioannis lovi armata emirului pricinuindu-i pierderi mari, dar nu reuşi s-o distrugă definitiv. Deşi asediase timp de o lună cetatea Mopsuestia, nu reuşise s-o cucerească. Nikitas auzea veştile, vedea pregătirile începute de împărat în vederea expediţiei pe care urma s-o pornească în primele luni ale primăverii, şi într-o seară, a doua zi după Crăciun, în timp ce-l conducea pe Fokas la dormitorul sacru, ceru îngăduinţa să-i vorbească între patru ochi.

Fokas se întoarse, îl privi şi două cute se formară pe fruntea-i.

— Nikitas, rosti plin de uimire, ca şi cum l-ar fi văzut pentru întîia oară după mai multe luni. Cît de mult ai slăbit! Ai fost cumva bolnav?... Dar n-ai fost bolnav fiindcă n-ai lipsit niciodată din preajma mea...

Îl privi, zîmbi forţat şi adăugă:

— Aşa e omul, dragul meu, cînd e fericit uită de necazurile celorlalţi. Ai spus că vrei să-mi vorbeşti. Vino cu mine. Vom discuta în dormitorul meu.

Nikitas îşi pierdu culoarea feţei. Îi era teamă ca în dormitorul sacru să nu fie cumva, sau să vină între timp şi Theofano.

— Nu-i nevoie astăzi, Măria-ta, îi răspunse. E destul de tîrziu acum, să lăsăm pentru mîine sau poimîine.

— Nu-i nimic, răspunse Fokas. Urmează-mă... numai dacă... Dar nu, nu mai ai nimic de făcut pînă la încheierea rondului de noapte. Dacă te aşteaptă cineva, lasă rondul baltă şi du-te.

Rîse, îl bătu prieteneşte pe umăr şi adăugă:

— Nu cred să existe cineva în interiorul palatului care-ar avea de gînd să mă ucidă.

Intrară împreună în sala Makrona şi păşiră în dormitorul sacru. Înăuntru nu se afla decît un cubicular eunuc care, văzîndu-i pe cei doi, se prosternă adînc. Nikiforos îl goni cu un semn din mînă, se aşeză pe un jilţ şi-l îndemnă pe Nikitas să ia şi el loc. Părea obosit, iar ochii lui erau înconjuraţi de cearcăne negre.

— Nikitas, te ascult, rosti cu voce tare după puţin timp.

— Măria-ta, zise acesta cu un glas limpede. De atîţia ani de cînd sînt în slujba Înălţimii-voastre nu v-am cerut niciodată nimic...

Înghiţi în sec, se opri şi-l privi pe împărat drept în ochi.

— Aşa e, Nikitas, dar de ce te-ai oprit? îi zîmbi Fokas.

— Aş vrea s-o rog pe Înălţimea-voastră să-mi îngăduie să plec în Asia Mică.

— În Asia Mică? De ce? Pentru treburi familiare?

— Nu, Măria-ta. În Asia Mică oastea înălţimii-voastre luptă împotriva sarazinilor. În Asia Mică oştenii se acoperă de glorie slăvîndu-ţi numele. M-am născut oştean, Măria-ta. Inactivitatea mă ucide.

— Aşa de repede? Aşa de repede te-ai plictisit la Constantinopol? Vrei să pleci, să mă părăseşti?

— Nu vreau să te părăsesc, Măria-ta. Vreau să lupt pentru Luminăţia-ta, pentru împărăţie.

— Vom lupta, Nikitas. Peste cîteva luni, la începutul primăverii. Ai puţină răbdare. În martie, cel mult în aprilie, vem pleca din Constantinopol. Ţi se pare prea mult pînă atunci?

Chrisoloras îşi plecă fruntea.

— Te-ai plictisit la Constantinopol. Tot aşa şi eu, murmură după o scurtă tăcere Nikiforos şi, cu ochii strălucind, adăugă: Mi-e dor de vuietul luptei, de marşurile victorioase, de strigătele şi sunetele goarnelor, de zgomotul maşinilor, de atacurile catafracţilor şi de bătăliile pedestraşilor... Nikitas, şi eu m-am plictisit. Dar nu putem pleca chiar acum... Ai răbdare. Aşteaptă pînă vine primăvara şi-atunci pornim amîndoi.

— Pînă vine primăvara? se auzi o voce veselă.

Fokas şi Chrisoloras îşi îndreptară privirile în direcţia vocii care venea dinspre uşa ce dădea în apartamentele Augustei. Era Theofano care-i privea pe amîndoi zîmbind.

— Ce se va întâmpla odată cu sosirea primăverii? întrebă ea ocolind privirea lui Nikitas, care îngenunchiase în semn de închinare în faţa acesteia.

— Cînd va veni primăvara, rosti Fokas cu însufleţire, vom porni o nouă expediţie. Voi conduce personal oastea. Şi-i vom zdrobi pe sarazini şi vom intra biruitori în Antiohia şi Alep. Şeicul Eldolah va simţi din nou, pe pielea lui, forţa oştenilor creştini... Draga mea, iartă-mă, te-am obosit cu vorbele astea, m-am cam avîntat.

Se apropie de ea, îi luă cu gingăşie mîna şi i-o săruta, uitînd că în dormitor se află şi Nikitas.

— Marele primikir are vreo dorinţă? îl întrebă Theofano. Nu cumva v-am întrerupt vreo discuţie serioasă?

— Nu, răspunse rîzînd Nikiforos. Nikitas s-a plictisit stînd inactiv la Constantinopol. Mi-a cerut îngăduinţa să plece în Asia Mică. Vrea să plece acolo ca să lupte.

Theofano înţelese adevărul şi un sentiment de mândrie puse stăpînire pe întreaga-i fiinţă. Continua deci s-o iubească. Dragostea lui era de neclintit. Îl privi cu coada ochiului şi i se făcu milă de el.

— Şi cînd urmează să plece? întrebă ea pentru a anticipa răspunsul împăratului.

— Cînd urmează să plece? N-are să plece. Va rămîne aici. Vom pleca împreună odată cu sosirea primăverii.

— De ce nu-i faci hatîrul odată ce ţi-a cerut asemenea lucru? întrebă Augusta cu prefăcută naivitate, înţelegînd dorinţa, nevoia lui Chrisoloras de-a pune depărtarea între el şi ea.

Fokas rîse cu poftă şi, întorcîndu-se către Nikitas, îi spuse:

— Ai auzit! Augusta ţi-a înţeles mai bine decît mine dorinţa. Vei pleca îndată după Anul Nou. Te voi trimite la domestikos. Îţi voi încredinţa o tourmă. Vei lupta independent, cu oamenii tăi. Nu te grăbi îţi vei păstra şi rangul. Vei fi mereu marele meu primikir şi te vei întoarce iarăşi lîngă mine, atunci cînd, cu ajutorul Domnului şi al Sfintei Fecioare, voi porni expediţia de primăvară. Theofano, eşti mulţumită?

— Nikitas, eşti mulţumit? îl întrebă ea.

— Mulţumesc, preacuvioasă Augustă! Mulţumesc, Măria-ta! Şi acum, cu îngăduinţa Luminăţiiior-voastre...

Se închină din nou şi ieşi din dormitorul sacru mergînd de-a-ndăratelea, lăsîndu-şi însă întreaga fiinţă în preajma celei care îl urmărise cu privirea pînă cînd draperia căzu şi se închise uşa.

— Theofano, şopti Fokas, îmbrăţişînd-o de îndată cc rămaseră singuri. Theofano, am devenit nesăţios. Trăind lingă tine, părul meu cărunt s-a înnegrit. Theofano!...

Vru s-o sărute, dar ea îl împinse uşor.

— Nu, dragul meu, îi spuse, sînt obosită. Am venit să-ţi urez doar noapte bună. I-ai spus lui Nikitas că pleci peste cîteva luni, odată cu sosirea primăverii. Vei lipsi mult timp?

-— Nu ştiu, toată vara, sau poate şi toamna. Theofano, mă vei urma dacă-ţi voi cere?

O îmbrăţişa iarăşi, fără să-i observe înfiorarea.

— Da, Nikiforos, te voi urma. Dar acum te las. Sînt obosită. Noapte bună!

Theofano plecă şi, cînd uşa se închise, Fokas îşi roti abătut privirea prin imensitatea dormitorului pustiu şi-şi aţinti ochii asupra iconostasului.

— Doamne, murmură uitîndu-o imediat pe Theofano. Doamne, cît de greu e să conduci un imperiu.

Înainta cîţiva paşi şi, îngenunchind în faţa sfintelor icoane, începu să se roage, în vreme ce în mintea lui se iscau mii şi mii de gînduri în legătură cu Ziditorul şi *cu* oamenii acestuia care, chipurile, fugeau de cele lumeşti ca să-şi închine viaţa celor sfinte. Erau călugării, care inundaseră împărăţia cu sutanele lor negre şi murdare.

— Doamne, nu-s necredincios, murmură la un moment dat. Dar nu mai pot suporta asemenea stare de lucruri. Eu am nevoie de venituri şi oşteni, şi-n faţa mea apar tot mai mulţi călugări, noi şi noi averi sînt donate mănăstirilor şi bisericilor.

Făcu semnul crucii, se sculă şi sărută icoanele.

— Mîine, îşi zise. Mîine voi sta de vorbă cu Vasilios! Destul! S-a revărsat paharul. Vor spune despre mine că-s necredincios, mulţi mă vor condamna, pînă şi Biserica. Nu-i nimic, Domnul Dumnezeu o să-mi ierte, cel puţin, păcatul acesta. Am nevoie de oaste. Nu de călugări. Lupt pentru credinţă. Fiecare victorie de-a mea slăveşte numele lui Hristos. Am nevoie de oşteni. Rugăciunile nu-mi sînt de-ajuns.

Privi sfintele icoane, de parcă s-ar fi spovedit în faţa lor, şi-şi făcu iarăşi semnul crucii.

— Doamne, iartă-mă, şopti. Nu lucrez numai pentru binele meu.

Theofano intră în dormitorul ei şi făcu semn slujnicelor s-o dezbrace. În timp ce îi scoteau veşmintele grele, ea stătea nemişcată, iar gîndul îi zbura spre trecut. Se scurseseră trei luni din clipa în care se întîlnise oficial cu Fokas în apartamentele imperiale. Trei luni, nouăzeci de zile şi tot atîtea nopţi. La început îi primise mîngîierile şi sărutările fără să crîcnească. Dar, încet-încet, cu trecerea vremii, începu să se plictisească. Fokas era atît de monoton, vorbele, cuvintele lui de dragoste erau totdeauna aceleaşi, astfel încît ajunse să ştie, mai înainte ca acesta să deschidă gura, ce anume urma să-i spună. Întîi îşi aduse aminte de Romanos, şi apoi de Nikitas. Amîndoi erau tineri. Amîndoi o adorau. Îşi aduse aminte de cele dintîi nopţi după căsătoria cu primul ei soţ şi trupu-i fu săgetat de ceva semănînd a sfîrşeală.

— Era vinovat, murmură printre dinţi. Dacă nu se schimba, dacă nu se întîmpla ceea ce s-a întîmplat...

Îl goni din mintea ei. Lăsă să fie îmbrăcată cu cămaşa de noapte şi se îndreptă spre patul încălzit. Se culcă, se înveli cu cearşaful de mătase şi cu plapuma brodată, umplută cu puf de gîscă, şi închise ochii. Slujnicele şi patricienele cu centură se închinară în faţa-i şi plecară călcînd în vîrful picioarelor. Cînd rămase singură, îşi aduse aminte de Nikitas.

— Mă iubeşte, şopti. Mă va iubi în veci, orice s-ar întîmpla, orice aş face.

Încercă să-şi imagineze cum ar fi trăit alături de el dacă n-ar fi fost Romanos. Nu fu mulţumită. În împărăţie erau o puzderie de turmarchi. În schimb, împărat nu era decît unul singur. Lumea, norodul, arhonţii nu s-ar fi prosternat în faţa ei. N-ar fi locuit în Palatul Sacru, n-ar fi avut suita ei. N-ar fi fost aclamată şi slăvită. Făcuse o alegere bună. Mantia împărătească de purpură merita orice sacrificiu, indiferent cît de mare ar fi fost el. Şi Nikitas... Renunţînd la Nikitas nu făcuse nici un sacrificiu. Ar fi fost un sacrificiu dacă în locul lui Chrisoloras era celălalt. Actualul domestikos, Ioannis Tzimiskis. Atunci, dacă i-ar fi destăinuit dragostea lui înainte de-a deveni împărăteasă, poate că s-ar mai fi gîndit şi nu s-ar mai fi dus la Tricliniul de Aur ca s-o aleagă Romanos de soţie dintre atîtca fete frumoase.

— M-aş mai fi gîndit? se întrebă deschizîndu-şi ochii de tot.

Nu. Nu s-ar mai fi gîndit, trase ea concluzia nu peste mult timp. Domnia preţuia mai mult decît Tzimiskis.

„Dar domnia alături de Tzimiskis?" i se păru că aude o voce în semiobscuritatea dormitorului.

— Nu. Nu! izbucni aproape strigînd. Nu mai pot Nu voi mai rezista dac-ar fi s-o iau din nou de la capăt...

Terorizată de asemenea gînd, îşi întoarse capul şi-l afundă în pernă, încereînd să alunge ideea aceasta care începuse să capete contur în mintea ei. Se luptă ca s-o de-a uitării, s-o gonească. Dar nu izbuti. Mereu îi apărea în faţa ochilor Ioannis şi, încet-încet, prinse să-şi închipuie cum i-ar fi stat alături de el, unde s-ar fi aliat astăzi dacă l-ar fi ales pe Tzimiskis ca împărat şi soţ în locul lui Fokas.

— Nu se putea, şopti peste puţin deschizînd iarăşi ochii. Alegerea a fost cît se poate de înţeleaptă. Numele lui Nikiforos se afla pe buzele tuturor oamenilor. S-a urcat pe tron fără să întîmpins vreo rezistentă serioasă. Pe cînd celălalt, Tzimiskis, ar fi fost nevoit să lupte, si rezultatul luptelor e întotdeauna nesigur... Şi dacă biruia totuşi, dacă devenea împărat şi mă lua de soţie?...

Se cutremură, strînse în mîini perna ca şi cum ar fi vrut să-l îmbrăţişeze pe Tzimiskis. Dacă Ioannis devenea basileu şi ea basilisa lui, n-ar avea ce să mai ceară de la viaţă fiindcă ar fi avut totul: domnia, puterea, dragostea.

„Şi dacă nu te-ar fi iubit?" se auzi din nou aceeaşi voce care ajungea numai la urechile ei.

— M-ar fi iubit! răspunse ea cu convingere. M-ar fi iubit!

Închise iarăşi ochii, lăsîndu-şi gîndurile sa hoinărească. Se şi închipuia stînd alături de Tzimiskis şi ascultînd cuvintele lui de dragoste.

— O, Doamne, strigă speriată, auzind nişte paşi uşori în dormitorul ei. Doamne, cine-o fi?

— Eu, şopti Nikiforos. Am venit să văd cum te simţi. Theofano răsuflă uşurată.

— M-ai speriat, se plînse.

Veni, se aşeză lîngă ea şi, aplecîndu-se asupra-i, începu să-i mîngîie obrajii.

— Ce frumoasă eşti, draga mea, murmură, şi cît de mult te iubesc...

Theofano îşi întoarse capul în partea cealaltă. Singurul lucru pe care nu putea să-i suporte în acea clipă erau vorbele lui de dragoste.

— Mi-e somn, murmură, mă doare groaznic capul...

— Noapte bună, scumpa mea, noapte bună.

O sărută cu gingăşie, se sculă şi ieşi din dormitorul ei.

— Nu mai pot! zise Theofano strîngîndu-şi pumnii de îndată ce Fokas închise uşa după el. Nu mai rezist... Nu pot să-l mai suport!

Sări din pat, alergă, baricadă uşile, se întoarse şi se culcă din nou. Acum, în mintea ei apăru, mai stăruitor ca înainte, chipul lui Tzimiskis, şi în străfundul fiinţei sale începu să se înfiripa o nouă idee, care-o făcu să se cutremure de groază.

*

Auzind sunetul strident al goarnei, cîţiva cai începură sa necheze. Catafracţii strînseră armele în mîini şi-şi îndreptară privirile spre comandantul lor. Nikitas stătea nemişcat pe cal. Din depărtări se auzea vuietul bătăliei care se dădea dincolo de coline. Strigătele păgînilor şi cele ale bizantinilor încleştaţi într-o luptă crîncenă, pe viaţă şi pe moarte, ajungeau ca un ecou pînă la locul unde stătea tourma de cavalerie condusă de Chrisoloras. Tzimiskis se lupta cu cincisprezece mii de sarazini din Tarsos sosiţi în ajutorul agarenilor asediaţi în cetatea Mopsuestia. Nikitas trebuia să aştepte pînă se va da al doilea semnal de goarnă pentru a se avînta şi el în inima luptei, şi anume, în clipa în care inamicii aveau să fie convinşi că domestikos era la pămînt. Trecură cîteva minute de apăsătoare aşteptare. Calul lui

Chrisoloras izbi ţărîna cu copita şi prinse să meargă pieziş. Nikitas îi strinse hăţurile şi începu să-i mîngîie coama.

— Ai răbdare, îi spuse blînd. Nu mai *e* mult... Acum!

Încă nu se stinsese ecoul celui de al doilea semnal de goarnă, cînd cei şase mii de călăreţi îşi întinseră lăncile înainte şi, dînd pinteni cailor, se năpustiră ca o vijelie spre colinele care se profilau în zare.

Tourma de cavalerie a lui Nikitas se avîntă atît de neaşteptat asupra agarenilor, care-şi trîmbiţau victoria, încît aceştia îşi pierdură capul, rupseră raidurile şi-n cîteva clipe le fu dat să vadă, în locul victoriei şi a gloriei, moartea şi robia care se abătuseră asupra capetelor lor. Din acel moment soarta bătăliei fu pecetluită. Cît ai clipi, din cei cincisprezece mii de pagini, cinci mii se prăbuşiră la pămînt fără suflare, în timp ce supravieţuitorii încercau să se refugieze pe colinele care se înălţau dincolo de cîmpia Adanei. Bizantinii porniră în urmărirea lor, şi mii de sarazini acoperiră cu leşurile lor drumul retragerii. Agarenii reuşiră să ajungă pînă în vîrful colinei, unde se fortificară în aşteptarea morţii. Lui Tzimiskis i se făcu milă de ei şi, întrucît admira vitejia, oriunde o întîlnea, îi chemă, prin crainici, să depună armele. Păgînii refuzară, şi domestikos ordonă atunci începerea unui nou atac. Colina era însă cam abruptă şi caii nu puteau să se caţere pe ea. Noaptea căzu fără ca bizantinii să poată fringe împotrivirea agarenilor. Ioannis devenea din ce în ce mai nervos. Faptul că cinci mii de păgîni rezistau în faţa unei oşti de douăzeci de mii de bizantini şi lefegii era un lucru pe care nu şi-l putea ierta. La revărsatul zorilor, Tzimiskis ordonă începerea unui nou asalt. Dar şi de astă dată dădu greş. Sarazinii, care fortificaseră colina cu tot ceea ce avuseseră la îndemînă, luptară cu vitejie şi-şi menţinură poziţiile. Tzimiskis spumega de furie.

— Mîine, strigă aprins de mînie către ofiţerii lui. Mîine vă voi conduce eu, cu sabia în mînă. Pe jos. Voi cuceri colina şi nu vom cruţa viaţa nimănui. M-auziţi! A nimănui!

Se lumină de ziuă. Pe colină, sub o adevărată ploaie de pietre şi săgeţi, nepăsîndu-i de Charon ce secera nenumărate vieţi în jurul lui, înaintînd pe jos şi cu sabia în mînă, domestikos îşi conduse oastea. Înainte ca soarele să se înalţe preţ de două palme pe bolta cerească, Tzimiskis suise creasta şi, îmbătat de sîngele şi strigătele oştenilor lui şi ale agarenilor, împlînta sabia

în carne vie, tăind cu propriile-i mîini firul vieţii celor ce cutezaseră să i se împotrivească timp de două zile. Venise amiaza şi măcelul nu luase încă sfîrşit. Din cei cinci mii de agareni, doar vreo două sute mai luptau în acel moment. Tzimiskis vru să le cruţe viaţa. Dar ei, ca nişte adevăraţi dulăi, nici nu voira să audă de capitulare. Căzură pînă la ultimul, strigînd numele lui Alah şi al profetului acestuia.

Nikitas lupta şi el ca pedestraş, lîngă domestikos. Strigase, urlase, şi se îmbătase şi el de mirosul sîngelui, iar cînd se prăbuşi şi cel din urmă sarazin care se afla în fața lui îşi sprijini mîinile de sabia însîngerată şi-şi trase răsuflarea. Iubea războiul fiindcă îl făcea să-şi uite durerea. Continua să-şi plimbe privirile, absent, peste păgînii care zăceau fără suflare lîngă el cu faţa în sus. Aceştia păreau că-l privesc cu ochii dilataţi de groaza morţii, de parc-ar fi fost demonul care le curmase viaţa în floarea tinereţii. Fu nevoie ca Tzimiskis să-l strige de două ori ca să-şi revină din visarea-i trează.

— Nikitas, strigă Tzimiskis. Ai luptat bine, curajos şi cu devotament, curînd te văd avansat la gradul de katepano.

Chrisoloras roşi de bucurie. Îi plăcea Tzimiskis. Avea înfăţişarea unui om viteaz, iar zîmbetul îi era atît de prietenos, încît îi cucerea pe toţi cei care slujeau sub ordinele lui, chiar şi pe lefegiii slavi care nu ştiau decît de porunci seci. Fokas îşi înflăcăra oastea cu vorbele şi exemplul lui. Oştenii îl urmau pretutindeni fiindcă îl admirau şi le era teamă de el. Tzimiskis era opusul lui Fokas. Oamenii lui se aruncau în focul luptei nu numai pentru că el, ca de altfel şi Nikiforos, mergea totdeauna în fruntea oastei, ci mai ales fiindcă îl iubeau ca pe un frate mai mare. Chefliu, neîntrecut la băutură, totdeauna cu braţele deschise pentru orice ţărancă sau prinţesă, Vrăjite toate de înfăţişarea sau de faima lui, Ioannis le vorbea frumos şi bărbaţilor şi femeilor, totdeauna primul în război ca şi în dragoste. Nu exista om în armata bizantină care să-l întreacă pe cîmpul de luptă, la băutură şi-n cuceririle amoroase.

A doua zi după victorie, întreaga armată a lui Tzimiskis părăsi Mopsuestia, necucerită, şi porni spre Capadocia (*regiune din centrul Asiei Mici*) pentru a petrece ultimele luni de iarnă şi a se pregăti în vederea campaniei de primăvară. Pe la sfîrşitul lunii martie sosi de la Constantinopol un mesager.

— Gloriosule domestikos, i se închină acesta. Măria-sa împăratul şi-a atîrnat scutul deasupra Porţii Chalki. Va porni peste o lună. Luminăţia-sa va fi însoţit de preacuvioasa Augustă şi de unşii Domnului, asociaţii la tronul imperial, Vasilios şi Konstantinos.

Lui Tzimiskis i se păru ciudată asemenea veste. Atîrnarea scutului deasupra Porţii Chalki însemna mobilizare. Lucrul acesta nu-l impresiona. Îl cunoştea prea bine pe Nikiforos şi fusese convins că va porni singur în expediţie. Faptul că urma să fie însoţit de Theofano şi de copiii acesteia era ceva la care nu se aşteptase.

— Şi unde are de gînd Măria-sa s-o instaleze pe împărăteasă şi pe asociaţii tronului? îl întrebă pe mesager.

— În fortăreaţa Driviziului, răspunse acesta. Am adus cu mine, gloriosule, un pergament ce conţine toate amănuntele pe care doriţi să le aflaţi.

Tzimiskis îi smulse pergamentul din mînă şi începu să-l citească. După aceea îl chemă pe Chrisoloras.

— Ascultă, Nikitas, îi spuse, te vei duce la fortăreaţa Driviziului. Vei lua cu tine şi efectivul tourmei tale. Luminăţia-sa are do gînd s-o instaleze acolo pe împărăteasă şi pe copiii acesteia. Trebuie să te îngrijeşti de cele trebuincioase, de întărirea fortăreţei şi de garnizoana pe care o vom lăsa acolo... Nikitas, de ce te-ai îngălbenit?

— Nu-i nimic, gloriosule. Ordinele domniei-tale vor fi executate.

*

Atunci cînd dromonul imperial ajunse în larg, depărtîndu-se de Basilevusa, Nikiforos se ridică de pe tron ca să cuprindă cu privirea întreaga panoramă a oraşului. Făcu de trei ori semnul crucii cu mîna întinsă spre capitala lui şi rosti cu glas tare:

— Doamne Isuse Hristoase, las în mîinile Tale oraşul meu. Să-l aperi de războaie civile şi de invaziile străinilor. Semeţ şi de neînvins să-l ţii, fiindcă Ţie îţi încredinţăm toate nădejdile noastre, Tu eşti Dumnezeul iubirii şi-al milostivirii, Dumnezeul îndurării. De la Tine aşteptăm dragostea, mîntuirea sufletelor, aşteptăm să ne aperi de ispite şi de ameninţări, acum şi-n vecii vecilor, Amin!

Făcu din nou semnul crucii, se aşeză pe tron şi-n timp ce lopătarii îşi cufundau ramele aurite în marea liniştită, se întoarse şi o privi pe Theofano, care şedea alături, tot pe un tron de aur.

Augusta nu-i observă privirea. Se uită către ţărmul Asiei Mici şi un surfis îi lumină frumosul chip. îşi aduse aminte de acea seară petrecută cu două luni în urmă, cînd, cu glasul sugrumat, Nikiforos îi vorbise despre hotărîrea lui definitivă de a o lua, împreună cu fiii săi, în această nouă expediţie. Propunerea venise cu totul pe neaşteptate, fiindcă atunci cînd ii vorbise pentru întîia oară despre asemenea lucru ea nu-i dăduse nici o importanţă. La început nu ştia dacă trebuie să se supere sau să se bucure că va fi obligată să părăsească Palatul Sacru şi tihna ca să pornească spre celălalt capăt al pămîntului, unde credea că se află inima Asiei Mici. Cîntărise bine în gîndu-i propunerea lui Fokas, înţelese că în afară de dragostea care-l silea să nu dorească să se despartă de ca, mai era şi teama să nu izbucnească vreo revoltă în timpul absenţei sale din capitală, dovadă fiind faptul că urma să-i ia cu el şi pe asociaţii tronului. Pînă la urmă, după ce se gîndi ca va avea prilejul să-l vadă pe Tzimiskis, pe care-l visa mereu, primi fără tînguială să-l urmeze. Mai păstra în minte entuziasmul ce-l cuprinsese pe Nikiforos în acea seară cînd ea, după ce stătuse puţin pe gînduri, spusese „da", şi se înfiora în clipa în care simţi mîna lui strîngîndu-i-o pe a ei. Se întoarse, îl privi şi-i zîmbi. În ochii lui întunecaţi desluşi dragostea ce-l mistuia şi se înfiora iarăşi. În ultimul timp dragostea lui Fokas îi devenise insuportabilă, dar o accepta ori de cîte ori n-avea încotro, ori de cîte ori îşi dădea seama că depăşise orice limită cu refuzurile şi pretextele invocate. În sinea ei se revolta şi, de multe ori noaptea, stînd culcată în pat, uda perna cu lacrimi, fiindcă îi lipsea tinereţea lui Nikitas, sau poate cea a lui Romanos. Dar despre acesta din urmă nu i se destăinuia nici chiar ei, pentru că atunci în minte i se iscau idei monstruoase, care o făceau să tresalte şi să se uite cu groază spre uşa ce dădea în dormitorul sacru al împăratului.

— Să vezi c-o să-ţi facă plăcere călătoria noastră, îi spuse Nikiforos. Nu ne vom grăbi, şi jur pe toţi sfinţii că am luat toate măsurile ca să nu-ţi lipsească nimic, nici pe drum şi nici cînd vom ajunge la destinaţie.

Îi zîmbi din nou şi-şi continuă şirul gîndurilor. Fokas pornise un război deschis împotriva bisericii, lovind atît în ea cît şi în

mînăstiri. Ultimul edict semnat de el interzicea zidirea de noi mînăstiri şi înzestrarea lor cu danii, pămînturi sau case. Aceeaşi interdicţie se aplica şi bisericilor. Fokas îi citise pergamentul înainte de a-l semna şi ea îi admirase curajul. Dintre toate acestea, ceea ce o impresionase mai mult era sinceritatea lui. Împăratul nu şovăia să spună adevărul, şi un anumit paragraf i se întipărise bine în minte. Acela în care Fokas spunea „Călugării nu au nici una din virtuţile evanghelice, nu se gîndesc la altceva decît la modul de-a obţine noi averi, noi pămînturi, la modul de-a dura noi şi impunătoare clădiri, de-a cumpăra vaci, oi, capre, boi şi cămile. Aceasta e baza întregii lor existenţe. Ei caută să se îmbogăţească cît mai mult. Aşadar, prin ce se deosebesc ei oare de laici? Fokas avea dreptate. Ea, care nu se amestecase defel în treburile bisericeşti, nu putea să nege acest lucru. De cînd era copilă îşi aducea aminte că străzile Constantinopolului erau pline de oameni în sutană, curaţi sau murdari, nişte indivizi care umblau fără rost. Răul luase proporţii îngrijorătoare şi era nevoie ca cineva să-i pună stavilă. Cu acest gînd se întoarse şi se uită la el. Cînd privirile lor se întîlniră, simţi cuprinzînd-o un fior, fiindcă în ochii lui desluşea mereu vie aceeaşi dragoste puternică, o dragoste ce-i făcea greaţă.

Dromonul basileului ajunse pe ţărmul asiatic. Împăratul, împărăteasa şi asociaţii tronului debarcară în timp ce pămîntul se cutremura de uralele oştenilor şi ale poporului care veniseră în întîmpinarea lui Fokas. Acesta nu-şi pierdu timpul cu ceremonia plecării, se grăbea să pornească înainte. După ce-o conduse personal pe Theofano pînă la litieră, se sui pe cal şi alaiul cel fără de sfîrşit porni, lăsînd în urma lui un imens nor de praf. În faţă mergeau călare catafracţii, apoi varangii, tot călare, urmau împăratul cu Theofano şi copiii acesteia, iar în spatele lor, după cea de-a doua drungă de cavalerie, veneau două sute de cai şi două sute de catîri din crescătoriile Asiei şi ale Frigiei, cărînd cele trebuincioase basileului. Alţi o sută optzeci şi cinci de cai şi catîri, dăruiţi de diverşi arhonţi şi mitropoliţi, tot pentru nevoile împăratului, înaintau în faţa basileului pe două rînduri, la dreapta şi la stînga lui.

Alaiul porni şi pămîntul străluci de bogăţia armelor. Văile şi colinele răsunau de tropăitul mulţimii patrupedelor. Fokas părea entuziasmat şi ochii îi străluceau de bucurie. Părăsise Palatul Sacru şi viaţa lîncedă pe care o ducea la Constantinopol, pornind

o nouă expediţie împotriva sarazinilor. N-avea nici o grijă. Capitala nu putea fi cuprinsă de vîlvătăile vreunei revolte întrucît din ea lipseau toţi cei ce puteau deveni simboluri pentru arhonţii care ar îi dorit să-l doboare: Theofano şi cei doi fii ai acesteia. Păşea călare lîngă litiera Theofanei şi pieptul i se umfla de bucurie, fiindcă oastea adunată în Asia Mică îl aştepta ca să pornească noi bătălii care ar fi lărgit fruntariile imperiului aducînd totodată noi bogăţii în visteriile statului ce fuseseră secătuite în timpul iernii trecute din cauza risipei făcute de dragul tinerei şi frumoasei sale soţii. Păşea călare şi cînd draperiile litierei se dădură brusc la o parte şi apăru capul blond al lui Vasilios, se aplecă, îl ridică asemeni unui fulg, îl aşeză în faţa lui pe cal şi începură să vorbească.

— Şi eu am să fiu oştean atunci cînd am să mă fac mare, zise cu convingere Vasilios. privind cu admiraţie pe catafracţii care mărşăluiau în faţă. Şi eu am să călăresc un cal cu armură.

— N-ai să fii oştean, îi spuse cu seriozitate Fokas. Într-o bună zi, ai să devii împărat. Ai să-ţi conduci şi tu oastea ta, precum fac eu astăzi, ca să loveşti în duşmanii noştri.

— Şi-am să-i înving, strigă Vasilios cu ochii strălucind de bucurie. Am să mă întorc ia Basilevusa şi toţi or să spună... Or să spună... Ce-or să spună oare?

— Or să spună, îi răspunse Fokas la fel de serios, că s-a întors Vasilios, Biruitorul, Învingătorul, Viteazul.

— Învingătorul. Ce înseamnă învingător? întrebă copilul.

— Învingător înseamnă...

Discutară ore în şir şi Theofano, stînd întinsă în litieră, asculta vorbele lor, zîmbea şi-i mîngîia părul lui Konstantinos, care, micuţ şi nepăsător cum era, se pitise în braţele ei şi moţăia.

La căderea nopţii, alaiul împărătesc se opri pe o cîmpie mănoasă. Oştenii ridicară corturile şi întreg pămîntul înflori parcă, acoperit fiind de bogăţia stofelor de mătase grea, felurit colorate. Fokas era mulţumit. Theofano şi copiii suportaseră drumul primei zile de campanie fără să obosească prea mult şi nu se plînsescră de faptul că pe întreg parcursul drumului nu zăboviseră mai deloc să se odihnească, afară de un scurt popas făcut pentru a prinzi.

Alaiul împărătesc îşi continuă călătoria timp de cîteva zile, oprindu-se doar în cursul nopţii, fie în oraşe, fie pe cîmpiilc înverzite. Într-o dimineaţă, îndată după revărsatul zorilor, mai

înainte ca Fokas, Theofano şi copiii să iasă din cortul imperial instalat lîngă Caesarea, un alt alai militar, ceva mai mic, îşi făcu apariţia. Era viteazul domestikos al armatelor Anatoliei, care venea împreună cu statul său major în întîmpinarca împăratului. Ioannis descăleca în faţa cortului imperial şi porunci ofiţerului de serviciu să-l anunţe pe Nikiforos de sosirea lui. Tzimiskis purta strălucitoarele-i veşminte de domestikos şi chipul lui era luminat de un surîs larg, ce dădea şi mai mult farmec frumoaselor sale trăsături. Ofiţerul de serviciu ieşi cît ai clipi din cortul lui Fokas.

— Măria-sa împăratul vă aşteaptă, rosti închinîndu-se în faţa strălucitorului domestikos.

— Ioannis!

— Luminăţia-ta!

— Ioannis, ridică-te, rosti Fokas deschizîndu-şi braţele. Plecăciunile sînt bune doar la Palatul Sacru. Nu trebuie să uităm că aici ne aflăm în campanie, spuse rîzînd, şi unde mai pui că sîntem, pe deasupra, şi rude.

Se îmbrăţişară, se sărutară şi, luînd loc pe două scaune, începură imediat să discute despre război. Erau absorbiţi atît de mult de cele ce spuneau, încît nu-şi dădură seama că în încăpere intrase Theofano, împreună cu micuţul Vasilios. Augusta se oprise la intrarea despărţiturii uriaşului cort care dădea în dormitor şi inima-i bătu puternic în piept de îndată ce-l zări pe Tzimiskis, fiindcă acesta i se păru şi mai frumos acum, cînd stătea lîngă Fokas. Vasilios îşi înălţă căpşorul, aruncă o privire spre maică-sa; care stătea nemişcată ca o stană de piatră, îi lăsă mîna şi, atras de glasul dulce, puternic al lui Tzimiskis şi captivat de uniforma de război a acestuia, alergă la el, il apucă de mînă şi-i zîmbi sfios ca un îngeraş. Ioannis se întoarse, îl văzu şi se sculă. Apoi, păstrîndu-şi întreaga seriozitate, căzu în genunchi şi se închină în faţa copilului. Vasilios se aprinse de bucurie şi, întinzîndu-şi mîna, începu să-i mîngîie părul.

— Şi tu eşti oştean, îi spuse Vasilios. Şi ce haine frumoase ai! Cum te cheamă?

— Ioannis Tzimiskis, Măria-ta! răspunse zîmbind acesta, continuînd să şadă în genunchi.

— Ioannis, mă iei şi pe mine pe calul tău?... Ai cal, nu-i aşa? întrebă Vasilios cu oarecare nelinişte.

— Da, Măria-ta, am un cal alb! E o cinste să iau cu mine pe Impărăţia-ta!

— Mămico! zise atunci copilul bătînd din palme şi alergînd la Theofano. Oşteanul acesta frumos o să mă ia pe calul lui. Ai auzit, mămico?

Ioannis îşi întoarse capul spre Theofano, se sculă, făcu doi paşi şi căzu iarăşi în genunchi.

— Preacuvioasă Augustă! rosti plecîndu-şi capul. Bine a venit Luminăţia-ta pe pămîntul Asiei Mici.

Theofano simţi un nod în gît.

— Vă mulţumesc, gloriosule, murmură.

— Scumpa mea, te-am deranjat cu discuţia noastră, spuse Fokas apropiindu-se de împărăteasă. Dar nu-l văzusem ele mult pe Ioannis şi avem atît de multe să ne spunem...

Theofano zîmbi forţat.

— Credeam că vom porni devreme, aşa cum îmi spuseseşi, îi răspunse. V-am auzit vorbind şi... Vasilios, strigă apoi bucuroasă, fiindcă i se dădea ocazia să se ocupe de fiul ei şi să-şi ascundă astfel emoţia. Vasilios, lasă spada gloriosului!

— Preacuvioasă Augustă, daţi-mi voie!

Tzimiskis scoase din teacă spada împodobită cu pietre preţioase şi aur şi i-o dădu lui Vasilios.

— Basileu uns de Dumnezeu, i se adresă păstrîndu-şi tonul serios. Un dar din partea comandantului suprem al armatelor Anatoliei ca să-şi aducă aminte Înălţimea-ta, atunci cînd va fi mare şi-şi va conduce armatele în bătălii, de prima sa campanie.

Cu ochii strălucind, Vasilios înşfacă spada strălucitoare şi-apoi, cu totul firesc, o aşeză pe un scaun şi, desfăcîndu-şi braţele, îl îmbrăţişa pe Tzimiskis, care îngenunchease în momentul cînd îi oferise arma.

— Te iubesc, îi spuse serios. Te iubesc fiindcă mi-ai dăruit spada şi fiindcă ai să mă iei pe calul tău.

Apoi, după ce-l sărută, luă spada cu ambele mîini, o ridică şi strigă, precum îi auzise pe ofiţeri strigînd în timpul instrucţiei:

— Oşteni, înainte pentru Hristos, pentru împărat!

Toţi cei prezenţi izbucniră în rîs. Cu faţa aprinsă de bucurie, Vasilios o zbughi spre interiorul cortului strigînd din nou:

— Mă duc să i-o arăt lui Konstantinos!

Micuţul Vasilios plecă şi Theofano simţi acelaşi nod în gît, de îndată ce Tzimiskis îşi întoarse privirea spre ea.

— Mă duc la copii, rosti roşind. Nikiforos, anunţă-mă cînd va sosi vremea să pornim.

În tot cursul acelei zile ca şi în zilele ce-au urmat, pînă ce alaiul împărătesc a ajuns la Drivizio, unde Fokas urma să se despartă de Augusta şi de copiii acesteia ca să preia comanda armatei, Theofano se uitase tot timpul pe furiş la Tzimiskis şi, ori de cîte ori îi vedea privirea oprindu-se stăruitoare asupra ei, se ruşina ca o copilă nevinovată. Se ruşina şi simţea ceva ca o tresărire a inimii, ceva ca o gîtuire care nu putea fi altceva decît o dragoste frenetică pentru scundul general blond, un om întotdeauna bine dispus, surîzător şi îndrăgit de toată lumea. La Nikitas nu se gîndise deloc în tot acest răstimp şi se simţi cam prost atunci cînd, intrînd în cetatea Driviziului, îl zări stînd în fruntea tourmei de cavalerie care prezentă onorurile cuvenite împăratului. Văzînd-o, Chrisoloras păli şi-şi întoarse privirea în altă parte. Lectica ei trecu pe lîngă Nikitas, catafracţii îşi plecară lăncile, iar micuţul Vasilios îşi scoase capul de după draperii şi rămase cu gura deschisă şi ochii holbaţi, pentru că niciodată pînă atunci nu văzuse atîţia oşteni aşa de bine echipaţi, cu arme atit de strălucitoare şi cai atît de îngrijiţi.

Fokas nu zăbovi mult timp la Drivizio. O lăsă pe Theofano împreună cu copiii în castelul cetăţii, numi curtenii şi militarii care urmau să alcătuiască suita acesteia, iar după trei zile porni expediţia, dar nu mai înainte de-a făgădui Theofanei că o va ţine la curent cu marşurile şi bătăliile pe care urma să le poarte, trimiţîndu-i mesageri cît mai des.

Împăratul plecă la începutul lui iulie şi Theofano, împreună cu copiii, urmărise de pe zidurile crenelate ale cetăţii nesfîrşitul convoi al călăreţilor, pedestraşilor şi maşinilor de război care-l însoţea pe Nikiforos în noua sa expediţie. Armata se îndepărtase şi numai praful ridicat de copitele cailor, de încălţămintea grea şi de maşini îi mai trăda încă prezenţa. Apoi armata dispăru cu totul, iar la orizont nu se mai zărea decît o dira aproape invizibilă. Theofano oftă şi, luîndu-i de mînă pe cei doi copii, porni spre apartamentele sale. Aici, la Drivizio, viaţa pe caro urma s-o ducă se prevestea destul de plictisitoare, şi numai gîndul că lîngă ea avea să rămînă Nikitas cu tourma lui, pînă cînd va fi înlocuit cu un alt turmarch, o mîngîia într-un fel. Trecură primele două-treî zile şi Theofano ţinuse piept ispitei de a-l chema pe Chrisoloras. Dar ceasurile se scurgeau atît de

searbăde, încît în cea de-a patra zi îl trimise pe credinciosul său eunuc Leon, care o însoţea, să-l cheme. Îl primi în marea sală a cetăţii, înconjurată fiind de eunucii şi patricienele cu centură din suită. Se purtă cu el protocolar şi zîmbi pe ascuns văzîndu-l cît de mult se chinuie ca să-şi înăbuşe tulburarea. Îi porunci să-i vorbească despre bătăliile în care luptase alături de Tzimiskis, stăruind asupra faptelor care-l priveau direct pe domestikos. Nikitas răspunse la toate întrebările, iar Theofano băgă de seamă că ori de cîte ori vorbea despre Ioannis vocea lui devenea mai hotărîtă. Din privirea lui mai înţelese că îl aprecia pe domestikos şi începuse chiar să-l iubească, dar nu în măsura în care-l iubea pe Nikiforos. îl iubea şi-l stima pe Tzimiskis pentru calităţile şi vitejia lui, pentru felul cum se purta faţă de oştenii pe care-i comanda. Îl reţinu vreme de mai multe ceasuri lîngă ea şi, cînd discuţia se termină, fiindcă nu-şi mai aveau nimic de spus, se sculă de pe scaun, făcîndu-l astfel să înţeleagă că audienţa luase sfîrşit. Chirisoloras se închină, ieşi din sala cea mare şi se îndreptă spre dormitorul lui. Se simţea nespus de tulburat, pentru că în adîncul sufletului era profund convins că dacă l-ar chema, cu toată dragostea ce i-o purta lui Fokas, nu va putea rezista ispitei. Şi ispita veni imediat după căderea nopţii. Era Leon. Theofano avea să-l aştepte în dormitorul ei. Îndată după miezul nopţii eunucul urma să vină personal ca să-l conducă în dormitorul împărătesei.

Nikitas se lupta cu propria-i conştiinţă, dar pînă la urmă primi să se supună ursitei care îşi bătuse tot timpul joc de el. Porni după Leon şi, trecînd pragul dormitorului unde îl aştepta Theofano, jură că va rezista farmecului ei şi, oricare-ar fi preţul ce-l va avea de plătit, nu se va atinge de ea. Theofano îl aştepta şi îndată ce Leon trase în urma lui uşa, îşi deschise braţele; Nikitas făcu atunci un pas înapoi.

— Nu mă vrei, nu mă mai iubeşti? se tîngui ea.

— Eşti Augusta! spuse Nikitas aproape strigînd. Eşti soţia împăratului, a lui Nikiforos, nu mă ispiti.

Theofano rîse, se apropie de el, îl îmbrăţişa şi, sărutîndu-l, îi şopti pe jumătate serios, pe jumătate ironic:

— Nikitas, dragul meu, nu ştiai, n-ai aflat pînă acum că singurul mijloc de a învinge ispita este să-i cedezi?

După o scurtă, chiar foarte scurtă luptă cu propria-i persoană, Nikitas căzu pradă mîngîicrilor, sărutărilor şi cuvintelor de

dragoste ale Theofanei. Căzu pradă fără să-şi închipuie măcar o singură dată că sărutările şi cuvintele de dragoste ce le rosteau buzele ei nu-i erau adresate lui, ci altuia, blondului domestikos, care lupta alături de soţul ei, împăratul.

Nikitas părăsi dormitorul Theofanei pătruns de un sentiment de vinovăţie şi toată ziua o petrecu înjurînd şi blestemîndu-se pentru că se lăsase tîrît şi se îmbătase de vinul dulce al buzelor ei. Toată ziua înjură şi se blestemă, dar cînd începu să se întunece, iar la apusul soarelui de îulie cerul căpătă o culoare roşie aprinsă, fu cuprins de un fior, pentru că nu mai era mult pînă la căderea nopţii şi el nu primise încă nici o veste din partea Augustei, precum că l-ar aştepta ca aseară. Se înnoptase, stelele clipoceau pe bolta cerească, un vînt proaspăt porni a bate, şi stindardele împăratului ce atârnau ca nişte zdrenţe fără suflare pe turnurile Driviziului fluturară ca şi cum răcoarea le-ar fi dat viaţă. Sosi ceasul cinei şi prima patrulă ieşi ca să controleze străjerii ce stăteau de veghe pe zidurile crenelate ale cetăţii. Din camera lui, Nikitas auzi glasurile ofiţerilor şi parola pe care o schimbaseră cu străjerii.

— N-are să mă cheme. Mai bine! mugi el la un moment dat.

Se apropie de-o masă, umplu o cupă de vin şi o duse la buze. Dar, în timp ce o ridica, îşi văzu chipul care i se oglindea ciudat pe un scut. Îl văzu şi se cutremură.

— Tu eşti Nikitas? murmură. Nu, mi se pare că te-ai schimbat. Unde sînt principiile tale? Unde ţi-e credinţa faţă de omul care te-a ridicat atît de sus? Nikitas, mi-e scîrbă de tine!

Ridică deodată cupa şi o izbi de scut, care scoase un vaier prelung şi se coloră în roşu, ca şi cum ar fi sîngerat.

— Mi-e scîrbă! Mi-e scîrbă de mine însumi! zise aproape strigînd. S-a terminat! Niciodată! La naiba cu ispita. De-ajuns cu înşelăciunea.

Începu să se plimbe prin cameră şi în furia lui izbea cu piciorul tot ce-i ieşea în cale. Din această pricină nu auzi că cineva bătuse la uşa camerei.

— Da, cine e? strigă cu sufletul la gură, atunci cînd ciocănitul se auzi clar.

Alergă, deschise uşa şi, văzîndu-l pe Leon, deveni pentru o clipă alb ca varul. Dar apoi se aprinse de bucurie.

— Vin, rosti abia trăgîndu-şi sufletul, vin…

*

Cu ochii holbați de admiraţie, micuţul Vasilios privea de pe crenelurile fortului tourma lui Nikitas care părăsea Driviziul. Chrisoloras îşi luase bun rămas de la Theofano în mod oficial în ajun, neoficial seara, şi acum, după ce predase paza fortului noului comandant, un turmarch între două vîrste, încercat în războaie, pornea să-l întîlnească pe Fokas. Părăsi Driviziul păstrînd amintirea dulce-amăruie a Augustei care în toate nopţile ce trecuseră, începînd cu prima noapte a reîntâlnirii lor tainice, îl chema la ea cam pe la miezul nopţii, atunci cînd toată lumea dormea. Mergea călare, în fruntea tourmei sale, ţinîndu-şi cu greu capul sus, fiindcă ori de cite ori nu era în preajma ei îşi blestema slăbiciunea şi clipa în care Fokas luase hotărîrea ca, dintre toţi ofiţerii Iui, să-l lase tocmai pe el, omul cel mai credincios lui, ca paznic, fie şi pentru scurt timp, al vieţii soţiei sale şi comandant al Driviziului.

Zilele se scurseră şi se făcură luni. Theofano primea des veşti din partea împăratului. Mesagerii lui străbăteau în amîndouă direcţiile drumul de la îndepărtatele fruntarii ale Siriei pînă la fortul Driviziului, care era cocoţat pe munţii Taurului, aducîndu-i veşti şi interesîndu-se cum o duce cu sănătatea şi cum îşi petrece timpul. Nikiforos voia să afle mereu cum se simţea frumoasa lui soţie, dacă-i lipseşte ceva, dacă are vreo dorinţă. Augusta îi asculta pe mesageri, afla despre victoriile lui Fokas, îl urmărea prin intermediul povestirilor lor pînă la rîul Amanos, porunci un tedeum drept mulţumire pentru cucerirea celor douăzeci şi patru de forturi de la agareni, iar cînd auzi că stindardele imperiale au fost înălţate la Adana şi pentru a doua oară la Anazarvos şi că oastea cucerise acropolea din Isos, îl chemă pe turmarch-ul care păzea fortul şi-l puse, doar aşa, ca să-şi omoare timpul şi să se distreze văzînd cum se îmbujorează la faţă ori de cite ori îl privea în ochi, să-i vorbească despre modul cum se dădeau bătăliile, cum cădeau oraşele şi cetăţile. Turmarch-ul vorbi, ocolindu-i mereu privirea, fiindcă, ori de cîte ori se uita la ea, îşi pierdea şirul cuvintelor. Iar cînd termină ce avu de spus, Theofano îl întrebă:

— Nobile turmarch, am auzit un poem, sau un cîntec, despre Dighenis Akritas. A trăit oare vreodată acest Dighenis sau e o plăsmuire a fanteziei norodului şi a oastei noastre?

Turmarch-ul îşi plecă şi mai mult capul, pentru că nu ştia dacă trebuie sau nu să spună adevărul. Dighenis Akritas mai era încă în viaţă. Dar numele lui adevărat era altul.

— Nobile turmarch, nu mi-ai răspuns, stărui Theofano pe care fîstîceala lui o amuza...

— Preacuvioasă Augustă... Ce să vă spun?... îngăimă acesta. A trăit... nu a trăit. Nu ştiu...

— Ba ştii, turmarch-ule! spuse Theofano încruntîndu-şi sprîncenele. Ştii. Mi-o spune înfăţişarea chipului tău.

Turmarch-ul înghiţi în sec, îşi înălţă capul şi, auzind rîsetele înăbuşite ale femeilor, din suita Augustei, care-şi băteau joc de zbuciumul lui, răspunse:

— A trăit, preacuvioasă Augustă. Mai trăieşte şi azi. Numele lui adevărat e Panthirios. Cît timp a trăit împăratul Romanos Lekapinos a fost domestikos al armatelor Anatoliei. Acum douăzeci şi trei de ani i-a bătut pe ruşi, care veniseră să asedieze Basilevusa. Cu douăzeci şi trei de ani în urmă a cucerit şi oraşul Edessa (*oraş în nordul Greciei*). Totdeauna a luptat împotriva vrăjmaşilor credinţei noastre. A fost un adevărat viteaz.

Theofano se aplecă puţin pe scaunul ei.

— Şi apoi ce s-a întîmplat cu el? De ce oare l-au botezat Dighenis Akritas? întrebă plină de curiozitate.

— Pentru că... Pentru că, zise turmarch-ul înghiţind din nou în sec, răposatul împărat Konstantinos Porfirogenetul i-a luat toate titlurile de nobleţe... I le-a luat pentru că era rudă cu Lekapinos. Apoi, mult mai tîrziu, l-a numit comandant al akriţilor (*trupe însărcinate cu paza fruntariilor Imperiului Bizantin*). Mai trăieşte şi azi. Dar 1-a copleşit povara anilor şi acum e comandantul unei fortăreţe, un adevărat cuib de vulturi... Dar să ştiţi, Augustă, numele de Dighenis (*ceea ce, în greceşte, înseamnă coborîtor din două neamuri de vază*) nu i s-a dat de pomană. I l-a dat norodul, pentru că muma lui era grecoaică şi se trăgea din marele neam Dukas, iar tatăl lui era un emir care şi-a lepădat credinţa de dragul ei... Poemul e nespus de frumos... Dacă Luminăţia-ta doreşte, am un cîntăreţ bun care vi-l poate spune cu plăcere. Cîntă frumos şi la liră...

— Să mi-l aduci chiar mîine! zise Theofano care găsise un nou prilej de petrecere, ca să-si omoare vremea mai repede.

În seara următoare, marea sală a castelului era plină de bărbaţi, femei şi eunuci, care-l ascultau fermecaţi pe tînărul

cîntăreţ. Sunetele lirei se ridicau şi coborau odată cu vocea lui. La auzul aventurilor de dragoste ale lui Dighenis multe femei suspinau şi ochii multor bărbaţi străluciră. Cu ochii întredeschişi, Theofano îl asculta pe oştean şi, ori de cîte ori strofele cîntecului vorbeau despre dragoste, îi închidea de tot şi şi-l închipuia pe Ioannis îngenuncheat în faţa ei, şoptindu-i cuvintele pe care dorea atît de mult să le audă din gura acestuia.

Timp de trei seri îl reţinu lîngă ca, în marea sală a castelului, pe oşteanul trubadur, şi trei seri de-a rîndul femeile şi bărbaţii se desfătară de frumuseţea cîntecului. La un moment dat, oşteanul îşi sfîrşi povestea. Vocea lui se stinse, iar ultimul dulce sunet al lirei pieri în uriaşa sală. Theofano îşi duse atunci mîna la ochi şi-şi şterse două lacrimi. Bărbaţii tuşiră ca să-şi ascundă emoţia. Patricienele cu centură lăsară să le scape cîte-un suspin, întreaga sală fremăta de vuietul bătăliei, de mulţimea cuvintelor de dragoste şi de moarte. Afară vîntul sufla turbat şuierînd la ferestre. Era un frig nemaipomenit şi cădea o ploaie măruntă.

— Mesager din partea preacuviosului împărat! strigă un spătar care intră grăbit în sală. Freaiubită de Dumnezeu Augustă, mesagerul cere să fie primit de îndată.

Theofano se răsuci pe jilţul ei. Uitase de Fokas şi se trezise prea brusc din vise.

— Să intre, zise cu glas înăbuşit.

— Măria-sa împăratul mi-a poruncit să-i vestesc înălţimii-voastre că se întoarce, zise căzînd în genunchi mesagerul, un tînăr şi robust palicar. Peste zece zile va fi aici. Mi-a înmînat şi acest pergament.

Theofano primi pergamentul, aruncă o privire fugară asupra cuvintelor de dragoste ale împăratului, iar la urmă citi:

„...Vom pleca la Caesarea. Acolo vom petrece marea sărbătoare a credinţei noastre, Crăciunul".

— În sfîrşit, murmură. Vom pleca din castelul acesta... Împreună cu el se va întoarce şi restul armatei? îl întrebă imediat cu glas tare pe mesager, neîndrăznind să-l întrebe direct despre domestikos.

— Da, înălţimea-voastră!

„Se va întoarce, rosti în sinea-i. Se vor întoarce cu toţii. Şi el, şi Nikitas. Oh, Doamne!... Mă port atît de urît cu el. Îi dăruiesc trupul meu, fără ca vreodată să-i dăruiesc şi sufletul. Nu-l iubesc..."

Respiră adine, pieptul îi tresaltă, iar în sinea ei se ierta.

„Mă iubeşte. I-am dat mai mult decît şi-a închipuit. Dacă nu era Ioannis poate că l-aş mai iubi."

*

De pe cel mai înalt turn ai Driviziului se auzi sunetul goarnelor care fu reluat de goarnele şi surlele de jos, dinspre cîmpie. Se întorcea biruitorul, împăratul Nikiforos, împreună cu strălucitul domestikos al armatelor Anatoliei şi cu oastea lui nesfîrşită care aducea bogate trofee provenite din oraşele jefuite. Fokas nu aşteptă, precum obişnuia în vremea celorlalte expediţii, să se încartiruiască mai întîi oastea şi apoi să se îngrijească de sine. Dădu pinteni calului şi porni pe urcuş galopînd. Intră pe Poarta cea Mare a Driviziului, descăleca în faţa castelului unde locuia Theofano şi sui două cîte două treptele scării ca să ajungă cît mai repede lîngă ea, în timp ce ofiţerii care-l însoţeau rîdeau în barbă.

— 'Theofano... Theofano! strigă intrînd ca o vijelie în dormitorul ei. Theofano, draga mea!

Era dimineaţă, soarele se ridicase abia de o palmă deasupra orizontului. Augusta, care mai dormea încă, deschise ochii la auzul vocii lui, îl văzu şi-i surise forţat.

— Draga mea, de-ai fi ştiut cît de mult mi-ai lipsit.. Se aplecă şi o cuprinse în braţe, acoperind-o cu sărutări. Theofano, continuă Fokas după puţin, ţi-am adus mătăsuri grele, giuvaericale, ţesături de mare preţ... Gheorghios... Gheorghios...

Se duse pînă la uşă şi porunci spătarului:

— Să se descarce de pe cai tot ceea ce am adus pentru împărăteasă. Să fie adus aici totul. Fugi, Gheorghios! Fugi!

Dormitorul Augustei se umplu de ţesături, giuvaericale şi parfumuri.

Theofano privi darurile bogate şi ochii îi străluciră pentru o clipă.

— Îţi plac? Îţi plac? întrebă Fokas îmbrăţişînd-o.

— Îţi mulţumesc... Îţi mulţumesc, dragul meu, spuse ea sărutîndu-l.

— Theofano, eşti atît de frumoasă. Mai frumoasă decît te plăsmuiesc ochii mei atunci cînd sînt departe de tine. Theofano, slăvesc numele Domnului care m-a binecuvîntat să-ţi fiu soţ.

O săltă cu mîinile lui puternice şi-o aşeză pe pat. Dorinţa de a-i poseda trupul făcea să-i zvîcnească tîmpleie cu putere. Theofano închise ochii si-i acceptă dragostea.

*

— Preacuvioasă Augustă, rosti Ioannis Tzimiskis cîteva ore mai tîrziu în marea sală a castelului, îngenunchind în faţa ei. Îngăduiţi-mi să vă înfăţişez un mic dar, drept dovadă a adîncului ataşament ce-l nutresc faţă de persoana înălţimii-voastre.

După ce rosti aceste cuvinte făcu semn unui oştean si, în timp ce toată lumea îl privea plină de curiozitate, aşeză la picioarele Theofanei o glastră preţioasă cu o frumoasă floare, care acum, în plină iarnă, răspundea o mireasmă tulburătoare.

— O floare, preacuvioasă Augustă, spuse Tzimiskis, pe care am luat-o din grădina emirului de Adana. Am îngrijit-o personal ca să ajungă neveştejită în mîinile înălţimii-voastre. O floare şi încă ceva.

Puse mîna în buzunarul tunicii şi scoase o cruciuliţă lucrată din aur şi împodobită cu rubine roşii ca sîngele.

— Şi o cruciuliţă, preacuvioasă Augustă, adăugă el, lucrată din aurul minerului săbiei unul emir. Preacuvioasă Augustă, darurile mele sînt mici, dar am căutat ceva ales, aşa cum aleasă este şi înalţimea-voastră printre toate împărătesele care au făcut să strălucească primul tron din lume.

— Îţi mulţumesc, nobile domestikos. răspunse Theofano, îmbujorîn- du-se. Îţi primesc darurile şi-ţi făgăduiesc că pe cel dintii îl voi pune în dormitorul meu, iar cruciuliţa o voi purta ca să-ţi arăt cît de mult preţuiesc, în persoana ta, pe eroul şi viteazul nostru luptător.

Ioannis îi sărută picioarele şi, în timp ce Fokas îşi muşca buzele din pricina unui sentiment de nestăpînită gelozie, se ridică şi se duse să ia loc lîngă celelalte căpetenii ale oştirii.

În aceeaşi zi, la amiază, Theofano se chinuise pur şi simplu ca să poată înghiţi măcar o îmbucătură. Cuvintele lui Ioannis îi răsunau neîncetat în urechi, iar mîna sa strîngea mereu, cu adoraţie, crucea care-i atîrna la gît.

„Îl iubesc, spunea mereu în sinea-i, ferindu-se să-şi întoarcă privirea spre locul unde se afla el. Îl iubesc. Pentru el aş fi în stare să fac şi cel mai mare sacrificiu. Îl iubesc... O, Doamne, dacă era el în locul lui Nikiforos! Dacă s-ar fi întors el din expediţie, dacă mi-ar fi lipsit atît de mult timp, cu cîtă dorinţă,

cu cîtă nerăbdare l-aş fi aşteptat! Cum aş fi numărat zilele şi-apoi, cînd s-ar fi întors..."

Închise pentru o clipă ochii şi o înfiorare plină de voluptate puse stăpînire pe trupul ei.

— Draga mea, de ce nu mănînci? întrebă neliniştit Nikiforos, readucînd-o brusc în lumea reală.

Se întoarse, îl privi, iar ochii îi sticliră pentru o clipă de furie pentru că-i destrămase visele. Dar, neîntrecută cum era în arta prefăcătoriei, zîmbi imediat şi, ca să-i risipească orice bănuială, întinse mîna şi începu s-o mîngîie pe-a lui.

— Mănînc, dragul meu, dar spune-mi, te gîndeai puţin şi la mine?

*

Alaiul împărătesc părăsi fortăreaţa Driviziului la 12 decembrie. Era un frig de crăpau pietrele. Theofano se înfofolise în blănuri nespus de scumpe. Ţinea în braţe pe fiul său cel mic şi-şi ciulea urechile fiindcă fiul cel mare, Vasilios, îmbrăcat cît mai călduros cu putinţă, mergea călare, în braţele lui Tzimiskis, şi discuta cu dulcea şi cuceritoarea seriozitate a copiilor de şapte ani subiectele care-i preocupau căpşorul. Vasilios întreba despre războaie şi Tzimiskis, la fel de serios, îi povestea cum se asediau cetăţile, cum loveau catafracţii pe duşmani, cum semănau groaza în calea lor. Copilul asculta şi bătea din palme plin de bucurie. Theofano asculta glasul cald al lui Ioannis şi-l strîngea în braţe pe Konstantinos. Inima sa era copleşită, iar trupul îi tremura înfiorat.

Cînd împăratul ajunse în Caesarea împreună cu Theofano şi copiii acesteia, lumea se revărsă pe străzi şi în pieţe ca să-l întîmpine, clopotele începură să bată, iar arhonții şi norodul izbucniră în urale. Se apropia Crăciunul şi întregul oraş cinstea o dublă sărbătoare: naşterea lui Hristos şi întoarcerea lui Nikiforos.

Litiera imperială se opri în faţa uriaşului palat care-i slujea lui Fokas drept reşedinţă. Theofano, împreună cu copiii şi cu Nikiforos intrară în palat. Augusta era obosită şi neliniştită pentru că în seara dinainte, aşa cum stătea în marele cort al împăratului, în timp ce se servea cina, Fokas o văzuse schimbînd cîteva priviri cu strălutul domestikos. Închisese ochii şi pe chipiu lui se săpaseră cute adînci. Nu-i spusese nimic, dar ea se temea că se dăduse de gol. Toată noaptea, ca şi dimineaţa, în timpul călătoriei, căută să scornească ceva pentru a-i risipi odată

pentru totdeauna bănuielile care încolţiseră probabil în sufletul lui Nikiforos. Dar nu găsi nimic. La un moment dat se gîndi să se poarte mai gingaş cu el. Goni însă repede acest gînd deoarece înţelese că o asemenea schimbare ar fi sporit, în loc să micşoreze, gelozia şi bănuielile împăratului.

Prilejul de a arunca praf în ochii lui Nikiforos i se ivi chiar în ziua sosirii lor în Caesarea. Inima împărătesei sîngera, dar îşi dădu toată osteneala, şi astfel se dovedi încă o dată de neînvins în înăbuşirea propriilor sale sentimente. Un eunuc, ce slujea la poruncile lui Leon, se duse să ridice ghiveciul cu floarea dăruită de domestikos, care nu se veştejise încă. În faţa ochilor acestuia şi ai lui Fokas ghiveciul îi scăpă din mîini, căzu pe duşumea şi se făcu. ţăndări. Odată cu ghiveciul se rupse şi floarea. Eunucul deveni galben ca ceara de frică, în timp ce Nikiforos se întoarse numaidecît ca să se uite la Theofano. Ea ridică din umeri:

— Mai bine că s-a rupt, zise ea cu prefăcută nepăsare. Căci întreagă, trebuia s-o îngrijesc tot timpul.

Pe buzele lui Fokas înflori un zîmbet. Se apropie de ea, o îmbrăţişa şi-o sărută, ca şi cum ar fi vrut să-i ceară iertare pentru bănuielile lui.

Trecu Crăciunul, se termină şi luna lui ianuarie şi sosi februarie. În Caesarea viaţa se scurgea liniştită. Theofano îl vedea aproape zilnic pe domestikos. Zi de zi afla din sporovăială femeilor din suita sa despre cuceririle lui amoroase, despre ospeţele şi partidele de vînătoare la care lua parte. Numărîndu-se printre puţinii săgetători iscusiţi, nu-i scăpa nici o sălbăticiune. Vestit suliţaş, se lua la întrecere cu toţi arhonţii şi oştenii şi-i învingea pe toţi. Zvelt şi priceput, mai degrabă zbura decît alerga. Se spunea că, luîndu-şi avînt de departe, reuşea să sară peste trei cai aşezaţi la rînd şi să-l încalece pe al patrulea. Theofano auzea toate sporovăielile şi dragostea ei nu mai cunoştea margini. O mistuia gelozia fiindcă alte femei, de viţă nobilă sau de rînd, aveau parte de cuvintele lui de dragoste şi de mîngîieri. Asculta, se supăra, îşi încleşta pumnii, pînă cînd într-o zi nu mai putu să reziste. Paharul se revărsă în clipa în care o patriciană cu centură din suita ei, o prinţesă de vreo optsprezece ani, căzu în capcana lui Tzimiskis şi păcătui. Theofano află acest lucru de la Leon, care continua să fie ochii şi urechile ei şi-şi ieşi din fire.

— Are să mi-o plătească! strigă furioasă. Şi el şi ea.

Eunucul văzu izbucnirea şi pe chipul lui şiret miji un zîmbet fals. Pînă atunci nu bănuise nimic. Pusese indispoziţia ei pe seama lipsei lui Nikitas. Acesta plecase să lupte în Cipru împreună cu Nikitas Halkudzis, comandantul armatei care se bătea pentru eliberarea insulei de sub stăpînirea agarenilor.

„Aşadar, domestikos e pricina, zise în sinea lui. Acum se lămureşte totul." Fiind însă născut în palat, ştia să se ascundă şi o privi pe împărăteasă cu o prefăcută mirare.

— De ce te uiţi aşa la mine? se răsti aceasta. Piei din faţa mea!

Leon se închină şi plecă în grabă. Timp de o clipă Theofano şovăi. Ochii ei scăpărau scîntei, iar buzele-i tremurau de mînie.

— Nemernicul, rosti la un moment dat printre dinţi. Nemernicul!

Smulse de la gît cruciuliţa dăruită de Ioannis, o privi o clipă şi-o azvîrli.

— Nici un dar nu vreau de la tine, nimic! strigă şi, cu paşi iuţi, se duse să-l găsească pe Nikiforos.

Cînd Theofano intră în sala pe care împăratul o folosea pentru audienţele particulare, Fokas stătea de vorbă eu episcopul Caesareei şi cu cîţiva înalţi prelaţi. Dar îndată ce Theofano îşi făcu apariţia, toţi cei de faţă se sculară. Dîndu-şi seama, după expresia chipului ei, că i se întîmplase ceva, Fokas făcu semn prelaţilor să plece.

— Ce ţi s-a întîmplat, draga mea?... Tremuri, zise neliniştit de îndată ce rămaseră singuri.

— Domestikos, rosti ea. De astă dată a depăşit orice limită.

Cu o voce şuierătoare, din pricina furiei, îi povesti ceea ce se întîmplase, spunîndu-i, drept încheiere:

— Nu m-a respectat nici pe mine! Vreau să fie pedepsit, atît el cît şi ea!

Apucînd-o de mînă, Fokas o aşeză lîngă el.

— Să fie pedepsit atît el cît şi ea, îi repetă papagaliceşte cuvintele. Sînt de acord, spuse apoi aprins, poţi să faci cu ea tot ce vrei, dar în privinţa lui Ioannis...

— Şi Ioannis să fie pedepsit, strigă Theofano. M-a insultat, nu înţelegi?

— Da, draga mea, înţeleg. Dar, încercă Fokas s-o liniştească, dacă voi face asemenea lucru, dacă-l voi pedepsi, voi stîrni împotriva mea oştirea întreagă.

Rîse, îi strînsc mîna şi adaugă:

— Iar dacă l-aş pedepsi ori de cîte ori face asemenea năzbîtii, ar însemna să fie pedepsit tot timpul. Draga mea, ascultă-mă, goneşte-o pe ea... da, pe Theodora. Ioannis e isteţ, o să-nţeleagă şi nu va mai îndrăzni să-şi mai arunce plasa asupra prinţeselor din suita ta. Crede-mă, este cel mai bun lucru pe care-l putem face... Bine... Dacă stărui, îl voi trimite să inspecteze localităţile unde se adună oştile. Şi asta-i o pedeapsă!

Tzimiskis goli dintr-o suflare pocalul cu vin pe care-l ţinea în mînă şi un zîmbet şiret îi lumină chipul.

„Prin urmare, aşa stau lucrurile, îşi zise. Theofano s-a simţit jignită şi a gonit-o pe Theodora. Dar ca să facă ea asemenea lucru înseamnă că... Am avut dreptate. A tulburat-o prezenţa mea. Pe toţi sfinţii, e frumoasă, chiar foarte frumoasă. Dar e împărătească. Prin urmare nu te poţi apropia... Nu te poţi apropia? Ia stai niţel, mi se pare că mă pripesc trăgînd asemenea concluzii."

Se sculă de pe scaun, cercetă cu privirea toată odaia în care dormise şi, apropiindu-se de un cufăr îl deschise, scoase nişte veşminte bogate, le lepădă pe cele simple, pe care le purta, şi le îmbrăcă pe celelalte. Cînd termină cu dichiseala se privi în oglindă, zîmbi propriei sale imagini şi părăsi palatul în care locuia, luînd-o spre reşedinţa lui Fokas.

— Luminăţia-ta, îi spuse de îndată ce se prezentă în faţa lui. Sînt dator cu o explicaţie faţă de înălţimea-ta şi faţă de Augustă.

Fokas îl privi fără să-i răspundă.

Ioannis îşi muşcă mustaţa roşcovană.

— Ştiţi la ce mă refer, Măria-ta, continuă. Greşeala este în întregime a mea. Vă cer iertare. Mai cer de la Luminăţia-ta îngăduinţa de-a face o vizită particulară preacuvioasei Auguste. Vreau s-o rog să mă ierte.

— Viaţa ta particulară nu mă interesează cîtuşi da puţin, îi răspunse rece Nikiforos. Vreau să-ţi spun însă un lucru. Uneori cam întreci măsura. În ceea ce o priveşte pe împărăteasă, cere-i să te primească în audienţă, poate te va primi, poate nu... Ia stai puţin, Ioannis. Am intrat în a doua decadă a lunii februarie. Cred c-ar trebui să te duci să-mi inspectezi oastea. Vom mai sta de vorbă şi mîine.

Tzimiskis se închină şi vru să plece. Împăratul îl reţinu, făcîndu-i semn cu mîna.

— Ioannis, fii atent, îi spuse ca şi cum ar fi vrut să-l pună în gardă. Te stimez ca oştean, te iubesc ca rudă ce-mi eşti şi nu uit nimic din ceea ce ai făcut pentru mine. Dar fii atent, pentru că mă pui într-o situaţie grea şi jur *pe* Sfînta Evanghelie că n-aş vrea să-mi schimb niciodată purtarea faţă de tine.

Domestikos se închină din nou şi părăsi, strîngîndu-şi pumnii, sala unde fusese primit de împărat. Modul cum îi vorbise Fokas nu-i plăcuse deloc.

Pe coridor Tzimiskis era cît pe-aci să se lovească de un spătar care alerga spre uşa ce dădea în odaia împăratului.

— Iertaţi-mă, gloriosule, strigă, aduc nişte veşti nemaipomenite. Nu de mult, focurile ne-au anunţat că Ciprul a căzut şi că stindardele împărăteşti flutură deasupra zidurilor crenelate ale ultimului fort care mai rezista.

— A căzut Ciprul! Pe toţi sfinţii, grozavă veste! strigă Tzimiskis. Fugi, ce mai stai. Măria-sa se va bucura nespus de mult!

Dînd uitării felul cum îi vorbise Nikiforos, vru şi el să-l urmeze pe spătar. Dar se abţinu şi porni spre celălalt capăt al coridorului, care dădea în apartamentele Augustei. Se opri o clipă în faţa uşii şi se uită pe furiş într-un scut de argint ce atîma de perete. Apoi porunci cubicularului care stătea afară s-o anunţe pe Theofano că doreşte să fie primit în audienţă.

— Gloriosul cere să fie primit în audienţă particulară? îl întrebă Theofano, tulburată, pentru a doua oară pe Leon. Ce-o fi vrînd? A, ştiu! Stai un moment. Mai aşteaptă o clipă. Nu m-am hotărît încă dacă îl voi primi sau nu.

Începu să se plimbe prin încăpere şi-n tulburarea ce-o cuprinsese îşi încleştase pumnii.

— Spune-i să aştepte, zise hotărîndu-se brusc. Îl voi primi peste puţin în micul tricliniu.

Leon se închină şi ieşi. Theofano alergă în dormitor, se privi în oglindă, puse puţin carmin pe buze, îşi aranja părul şi apoi zîmbi satisfăcută.

— Gloriosule domestikos, i se adresă lui Tzimiskis pe un ton sever, intrînd în tricliniu. Ai cerut să te primesc în audienţă. Ce anume doreşti?

Inima i se zbătea în piept ca o pasăre rănită. îl privi aşa cum stătea îngenuncheat în faţa ei şi se forţă să nu se aplece asupră-i, să-l ridice şi să se arunce în braţele lui.

— Preacuvioasă Augustă, socot că trebuie să vă cer iertare, răspunse el.

— Doar atît, nobile domestikos?

Ioannis nu putu să-şi stăpînească rîsul care-l năpădi brusc. Augusta se prefăcea că-i supărată, dar îşi dăduse seama de tulburarea ei şi, ca un bun cunoscător al psihologiei feminine cum era, se hotărî deodată să-şi schimbe comportarea.

— Rîzi? strigă supărată Theofano.

— Să mă ierte Luminăţia-voastră, spuse, devenind dintr-o dată serios şi ridicîndu-se în picioare fără să-i fi cerut îngăduinţa. Dar... vă rog din nou să mă iertaţi, preacuvioasă Augustă, mi se pare atît de hazliu că trebuie să cer iertare pentru un lucru de care nu mă simt vinovat. De aceea nu m-am putut stăpîni. Sînt învinuit, din cîte-mi dau seama, că am păcătuit cu o patriciană din suita înălţimii-voastre. Şi ce-i rău în asta? Am ademenit-o sau am violat-o cumva împotriva voinţei sale? Preacuvioasă Augustă, sînt oştean şi capăt întotdeauna tot ceea ce poftesc, fie că mi se dă de bunăvoie, fie că trebuie să lupt pentru acel lucru. Cu Theodora...

— Cum îndrăzneşti? îl întrerupse Theofano cu sufletul la gură, pentru că în sinea ei se ruga lui Dumnezeu sau Satanei, nici ea nu ştia prea bine căruia dintre cei doi se adresa, ca Tzimiskis să se poarte la fel şi cu ea.

— Îndrăznesc, preacuvioasă Augustă, spuse acesta rîzînd din nou. Aşa după cum îndrăznesc să-mi spun deschis părerea despre Luminăţia-ta. Eşti cea mai frumoasă femeie pe care am văzut-o pînă acum. Şi dacă nu erai împărăteasă...

Lăsă fraza neterminată şi-o privi atît de stăruitor, încît ea îşi plecă privirea, se îmbujora şi începu să tremure. Ioannis îşi ascunse un zîmbet. Modul acesta de-a se purta dăduse un rezultat mult mai bun decît cel la care se aşteptase. Dacă ar fi vrut, chiar atunci, în clipa aceea, ar fi putut s-o aibă. Îşi frînse numaidecît şovăiala. Va merge înainte neţinînd seama de Fokas. Îi vorbise urît, rece. Putea exista oare o răzbunare mai cumplită decît cucerirea soţiei adorate?

— Nu eşti numai cea mai frumoasă, eşti şi cea mai deşteaptă femeie din imperiu, continuă el făcînd un pas înainte. Atît de

frumoasă, încît pînă şi pe-un sfînt îl poţi face să cadă în păcat, iar eu, Theofano, jur pe sîngele sacru al lui Hristos, numai sfînt nu sînt. Buzele, trupul şi ochii tăi, care-şi schimbă atît de repede expresia, mă ademenesc atît de mult, încît nu ştiu dacă voi putea să rezist — chiar dac-aş dori, şi Dumnezeu mi-e martor că numai lucrul acesta nu-l doresc — ispitei de-a sta de vorbă cu tine ca să-ţi destăinui toate gîndurile mele.

Se apropiase atît de mult de ea, încît, dac-ar fi întins mîinile, ar fi putut-o îmbrăţişa. Theofano simţi că totul în juru-i se învîrteşte, în timp ce moleşeala pusese stăpînire pe trupul ei. Se luptă ca să reziste, dar nu reuşi. întredeschise ochii, iar buzele-i se desfăcură din încleştare. Pe chipul lui Ioannis apăru un zîmbet, iar ultima lui îndoială, dacă era sau nu în stare s-o cucerească, se risipi.

— Theofano, murmură, întinzîndu-şi mîinile ca s-o îmbrăţişeze, în timp ce afară se auziră nişte paşi grăbiţi.

Atunci, sprinten ca o pisică, sări repede înapoi; iar cînd uşa se deschise şi în prag îşi făcu apariţia Fokas, se afla la o distanţă cuviincioasă de împărăteasă. Ochii lui Fokas străluceau de bucurie, dar se stinseră brusc, de îndată ce-i văzu pe Ioannis şi pe Theofano stînd singuri. Augusta se întoarse şi-l privi, iar Tzimiskis citi clar în ochii ei un fulger de mînie, deoarece prin ivirea lui neaşteptată întunecase o clipă atît de frumoasă. Ioannis zîmbi iarăşi pe sub mustaţă. Fokas înainta, se opri lîngă ea şi, apucînd-o de mîini, îi spuse:

— Draga mea, îţi aduc nişte veşti nemaipomenite. Ciprul a căzut. Halkudzis 1-a cucerit în întregime. Cred că în două-trei zile vom afla ultimele amănunte ale bătăliei. Îl aştept pe Chrisoloras căruia îi poruncisem să se întoarcă imediat după terminarea expediţiei... Nu te bucuri, draga mea?

Îşi încruntă sprîncenele şi-l privi pe domestikos.

— Nu cumva Ioannis n-a făcut ceea ce trebuia să facă? strigă furios. Nu cumva nu ţi-a cerut iertare pentru purtarea lui necuviincioasă?

— Nu! Nu! se grăbi să-i răspundă Theofano. Mi-a cerut iertare. Nu-i el de vină.

Ioannis se înclină uşor, dar Nikiforos îi întoarse spatele.

— Poţi pleca, îi porunci, şi să faci aşa cum ne-am înţeles. Vei pleca să pregăteşti oastea. Căci peste cîteva zile vom porni la drum.

Tzimiskis se închină şi ieşi, fără să-şi dea seama dacă trebuie să se socoată mulţumit sau nu de întorsătura pe care o luaseră lucrurile. Ca bărbat era satisfăcut de faptul că Theofano îl iubea — lucru de care nu mai avea acum nici o îndoială — dar ca prieten al lui Nikiforos era supărat fiindcă-i vorbise urît. Pesemne că împăratul uitase cît de multe îi datora.

Cînd Theofano rămase singură, lăsă lacrimile, pe care le ţinea eu greu, să-i brăzdeze obrajii. Ioannis fusese gata s-o îmbrăţişeze, simţise suflarea lui caldă atît de aproape de ea. Dragostea ei tainică urma să-şi găsească împlinirea. Dar Nikiforos stricase totul.

— Îl urăsc, strigă. Îl urăsc. Mi-a distrus fericirea!

În culmea deznădejdii, îşi împleti mîinile şi privi în juru-i. Camera de dormit, bogat împodobită, i se păru goală, îndoliată şi apăsătoare. Privirea sa întîlni patul, şi un fior o făcu să se cutremure.

— Nu, strigă furioasă. Nu, are să mi-o plătească. Mi-a distrus fericirea, şi numai Dumnezeu ştie dacă se va mai ivi vreun prilej.

Degetele ei căutară cu înfrigurare cruciuliţa lui Tzimiskis. Dar n-o mai avea. Atunci îşi aduse aminte că o aruncase şi păli.

— Leon! Leon! strigă Theofano. Eunucul intră în dormitor ca o săgeată.

— M-aţi chemat, Augustă?

— Cruciuliţa mea! Unde mi-e cruciuliţa? N-o vad nicăieri.

— E aici, precuvioasă Augustă, spuse eunucul zîmbind şi o scoase din buzunar. Am găsit-o pe jos şi am luat-o ca să nu se rătăcească.

Theofano o strînse cu veneraţie la piept.

— Îţi mulţumesc, Leon, îţi mulţumesc, şopti Theofano cu ochii înlăcrimaţi.

— Preaplecat al Luminăţiei-voastre slujitor, răspunse acesta. Mai doreşti ceva Luminăţia-voastră? ...

— Nu, Leon, îţi mulţumesc... îţi mulţumesc... îmi eşti de mare folos.

Eunucul ieşi din dormitor de-a-ndăratelea si chipul i se crispa într-o strîmbătură de îndată ce închise uşa în urma lui.

—Theofano, murmură trist printre dinţi, cred că de astă dată ţi-ai găsit naşul.

*

Cîmpiile Asiei Mici răsunară de mărşăluitul greu al armatelor preacucernicului împărat al Bizanţului, Nikiforos Fokas. Apărătorul credinţei creştine, în fruntea unei armate de patru sute de mii de oameni, nenumărate maşini şi căruţe încărcate cu provizii şi armament, pornise într-o nouă expediţie. Iute ca fulgerul, basileul trecu iarăşi prin părţile Ciliciei, asediind cu oastea-i nesfîrşită cetatea Mopsuestiei care, în trecut, rezistase cu mult succes în faţa atacurilor bizantine. De astă dată, Fokas nu se gîndi nici o clipă că cetatea nu va cădea. O împresură strîns şi începu de îndată să-i izbească zidurile cu toate maşinile. Dar zidurile nû cedară. Într-o noapte întunecoasă porunci geniştilor să repete procedeele folosite cu ani în urma la Handakas. Aceştia dădură poruncile cuvenite subalternilor şi, înainte dc-a se auzi primul cîntat al cocoşilor, sute de pionieri se strecurară fără zgomot, ca nişte fantome, în şanţul oraşului asediat şi începură să sape la temelia zidurilor, acolo unde hotărîse Fokas. Pionierii munciră cît timp ţinu bezna, nefiind descoperiţi de sarazini. Cînd îşi încheiară lucrul, puseră cîteva bîrne, îmbibate cu răşină şi ţiţei, ca să sprijine zidurile cu temeliile şubrezite şi apoi se retraseră din nou fără zgomot, ca nişte umbre negre care se furişează în bezna nopţii. Acum totul era gata pentru marele asalt.

A doua zi, dis-de-dimineaţă, cînd zidurile, cu temeliile minate, se acoperiră iarăşi de apărători, Fokas porunci ca trîmbiţele şi goarnele să dea semnalul de atac. Totodată, oştenii bizantini începură să-şi arunce săgeţile incendiare asupra bîrnelor care sprijineau zidurile. Bîrnele luară foc şi un fum negru, dens, îi învălui pe apărătorii cetăţii. Zidurile se prăbuşiră cu un zgomot îngrozitor, deschizînd astfel calea oştenilor bizantini. Aceştia, împreună cu mercenarii barbari, pătrunseră în Mopsuestia urlînd. Dar se poticniră repede, fiindcă paginii se apărau vitejeşte în spatele unor fortificaţii improvizate. La căderea nopţii, jumătate din oraş mai rezista încă, pe cînd în cealaltă jumătate învingătorii îi masacrau pe învinşi. Se lumină de ziuă. Sîngele care cursese din belşug înroşise străzile, pieţele şi uliţele din partea oraşului ocupată de bizantini. Aceştia se pregăteau să atace din nou pe cei care mai rezistau încă. Nu fu însă nevoie să mai curgă şi alt singe. Sarazinii înălţară steagurile albe. Fokas strălucea de bucurie, iar Tzimiskis îşi vîrî sabia în teacă.

— Să se pună capăt măcelului, porunci Nikiforos. Ioannis, ai grijă să se execute porunca întocmai.

— Facă-se voia Luminăţiei-tale, răspunse acesta simplu.

Uitaseră şi unul şi altul răceala care se statornicise între ei. În timpul bătăliei amîndoi erau războinici.

Armata lui Fokas făcu, în Mopsuestia, două sute de mii de prizonieri. Două sute de mii de bărbaţi, femei şi copii care luară drumul surghiunului spre o îndepărtată themă a imperiului ce se afla cale de multe zile de la oraşul cucerit.

Împăratul nu-şi pierdu timpul în Mopsuestia. Numi un kapetano în funcţia de comandant al oraşului, lăsă o garnizoană şi un corp de zidari care să refacă şi să consolideze zidurile distruse şi porni spre Tarsos. Era ziua de 20 iulie. Numai cinci zile de odihnă îngăduise Fokas armatei sale.

Oastea bizantină ajunse în faţa cetăţii Tarsos în momentul în care Leon, fratele lui Nikiforos, care comanda o armată însemnată, încercuise cetatea din toate părţile, astfel încît să nu poată primi ajutor de nicăieri. Lupta din faţa cetăţii fu crîncenă. Sarazinii încercară mai multe contraatacuri şi în cursul unuia din ele fură cît pe-aci să-l ia prizonier pe Tzimiskis, care, după ce calul îi fusese ucis, căzuse la pămînt. Domostikos fu salvat de la prizonierat datorită intervenţiei tourmei de catafracţi a lui Nikitas care atacase în momentul critic flancurile sarazinilor. Tarsos n-avu cum să reziste mult timp. Foametea începu să-i secere pe locuitorii oraşului, civili şi oşteni. Pînă la urmă, aceştia, nemaiputînd rezista, se arătară dispuşi să capituleze. Nikiforos primi în cortul lui solia bătrânilor, îi lăsă pe membrii ei să i se închine şi, în timp ce se aflau prosternaţi în faţa lui, ridică piciorul, călcînd uşor spinarea starostelui, pecetluind în felul acesta supunerea lor. După ce-i umili, porunci să se ridice. Cu ochi plini de mirare, aceştia priviră bogatele veşminte dăruite de Fokas, care, pe deasupra, îi mai şi pofti îa masă, laolaltă cu ceilalţi comandanţi ai armatei bizantine.

A doua zi, împăratul îşi făcu intrarea în cetatea Tarsos împreună cu oastea lui. Distruse din temelii moscheiele mahomedane şi porunci ca cea mai mare din ele să fie folosite drept staule pentru cavalerie. Se îngriji de bisericile care pînă atunci erau, fie preschimbate în moschei, fie întrebuinţate drept grajduri de către păgîni, dădu foc lăcaşelor de cult ale agarenilor, împrăştiindu-le apoi cenuşa în cele patru vinturi.

Nikiforos nu zăbovi mult timp la Tarsos. Se apropia sfîrşitul lui septembrie şi voia să se întoarcă la Constantinopol, de unde plecase de aproape un an şi jumătate. Lăsă un kapetano şi cinci mii de călăreţi sub comanda acestuia drept garnizoană în oraşul cucerit şi porni pe drumul întoarcerii spre Caesarea. Acolo urma să se întîlnească negreşit cu Theofano şi cu copiii acesteia.

*

Mai bogat ca niciodată, alaiul împărătesc părăsi Caesarea la începutul lui octombrie. Mărşăluind fără grabă, începu să urce spre nord-vest ca să ajungă pe ţărmul Mării Marmara. De astă dată, Nikiforos ducea cu el şi două porţi de cetate, una luată din Mopsuestia şi cealaltă din Tarsos. Voia să arate norodului marea victorie pe care-o cîştigase asupra păgînilor. Avea şi alte trofee, printre care mai multe cruci de aur, în interiorul cărora se găseau cîteva aşchii din sfînta cruce, cea sacră şi dătătoare de viaţă.

Pe Theofano n-o mişcă uralele mulţimilor care-şi părăseau oraşele ca să-l întîmpine pe biruitorul împărat în drumul său spre capitală şi n-o mulţumiră nici bogatele daruri cu care o copleşise Fokas. Gîndul ei se îndrepta tot timpul spre strălucitul domestikos care, supunîndu-se poruncii lui Nikoforos, rămăsese în cetatea Caesareei. Număra zilele care trebuiau să mai treacă pînă cînd avea să-l revadă, fie chiar şi de departe. Ioannis avea să se reîntoarcă la Constantinopol puţin timp înainte de Crăciun. Îl primise bine pe soţul ei, basileul, deşi în adîncul sufletului ei îl ura de moarte şi începuse să considere că prezenţa lui e o povară de nesuportat, nu-şi trăda deloc sentimentele, aşa cum nu se trădase nici faţă de Tzimiskis arătîndu-i cît de mult îl iubea, cît de mult, îl dorea întreaga ei fiinţă.

Alaiul imperial înainta şi ajunse la Palatul Heria, unde se opri ca să se odihnească, ca împăratul să-şi schimbe veşmintele de război, să se spele şi să-şi pună hainele de gală. Voia să intre în Oraşul lui Constantin îmbrăcat în veşminte încărcate de aur şi nestemate. Fokas se îmbrăcă, îşi puse fel de fel de podoabe şi, împreună cu Theofano şi copiii acesteia, se îmbarcă pe dromonul imperial. Ajunse pe ţărmul european, debarcă şi, încălecînd un cal acoperit cu purpură, trecu pragul Porţii de Aur şi-şi făcu intrarea în capitală, ce mirosea toată de ţarnîia şi de mirodeniile ce ardeau în mangalurile uriaşe aşezate pe străzile şi pieţele oraşului.

Poporul şi arhonţîi izbucniră în urale, ovaţionară îndelung, gesticulând, iar Nikiforos, credincios obiceiului, se apleca de pe cal şi dădea mîna cu oamenii din popor.

— Ce faceţi, copiii mei? Cum se simt nevestele voastre, nurorile mele? Ce fac bătrânii voştri părinţi?

Fokas întreba, dar zâmbetul îi era silit, pentru că în sufletul lui nu era decît chin şi zbucium. Începuse să vadă clar, ca urmare a unor gesturi ciudate şi a unor cuvinte, cu două înţelesuri, că Theofano se prefăcea. Primea, cu o repulsie greu de ascuns mângâierile şi sărutările lui. Biruitorul basileu străbătu oraşul, îndeplini întregul ceremonial al triumfului şi apoi, obosit, se întoarse la Palatul Sacru unde se aşeză la marea masă din Sala celor nouăsprezece Balansoare. Mînca fără poftă şi cînd ospăţul se sfîrşi, porni spre dormitorul sacru, vrînd să scape de veşmintele-i grele. Voia totodată să prindă prilejul de a avea o discuţie între patru ochi cu Theofano. Se dezbrăcă, îşi puse pe el ceva uşor şi, cu paşi înceţi şi cu fruntea plecată, porni spre dormitorul ei. Augusta dormea sau se prefăcea că doarme. Stătu puţin timp în picioare lîngă patul ei, o privi şi, văzîndu-i trupul aproape despuiat, în ochi îi licări pentru o clipă dorinţa. După o scurtă şovăială, îi întoarse spatele şi ieşi din dormitor la fel de încet precum intrase, fără să observe că ea deschisese ochii şi că pe buze îi înflorise un zîmbet care, în semiîntunericul camerei, părea oarecum diabolic.

Nikiforos se întoarse în dormitorul sacru, căzu în genunchi în faţa iconostasului şi buzele-i începură să murmure o rugăciune care dură mai mult de o jumătate de ceas. Cînd îşi sfîrşi rugăciunea făcu semnul crucii şi se sui în pat. I se păru uriaş şi neprimitor. Atunci, cu respiraţia întretăiată, luă cîteva piei de sălbăticiune de pe duşumea, le puse una peste alta şi se culcă acolo.

*

Trecură şi sărbătorile Crăciunului. Capitala petrecu într-o atmosferă de cucernicie marea sărbătoare a creştinătăţii, care căpătase un spor de strălucire prin prezenţa împăratului şi a Augustei. Cupola bisericii Sfînta Sofia răsună de psalmodii. Basileul luă parte la toate slujbele, iar nobilul domestikos, care se întorsese din Asia Mică, începuse să fie primit zilnic la Palatul Sacru, pentru că de astă dată purtarea lui era de aşa natură, încît Nikiforos n-avea nici o bănuială în privinţa onestităţii sale.

Între timp, Theofano se topea din pricina dragostei neîmpărtăşite. Văzînd însă că Tzimiskis nu-i dă nici o atenţie, mîndră şi în stare cum era să-şi înfrîneze întotdeauna pornirile, nu-i destăinui niciodată dragostea ei, purtîndu-se rece şi distant ori de cîte ori împrejurările o sileau să dea ochii cu el şi aceasta numai în prezenta unei a treia persoane. Dar uneori, cînd şerpii geloziei o muşcau prea tare, pentru că mereu auzea de Ioannis şi de cuceririle lui, i se făcea dor de Nikitas care, amărît şi tăcut, trăia în umbra lui Fokas, îndeplindu-şi sarcinile de mare primikir. Nikitas nu-şi putea nici el alunga din gînd femeia iubită şi, de îndată ce trecură două luni de cînd se întorsese în capitală, ceru pentru a doua oară de la Nikiforos îngăduinţa de-a pleca în Asia Mică sau, oriunde altundeva, departe de Constantinopol. De astă dată, bănuind parcă ceva, împăratul îi vorbi deschis, ca între bărbaţi:

— Nikitas, ajunge, nu te mai ascunde faţă de mine. Văd că te mistuie un dor mare. Aş vrea să-mi vorbeşti deschis, ca şi cînd ţi-aş fi tată — căci aş fi putut să-ţi fiu — şi nu basileu. E vorba de vreo femeie?

— Da, Luminăţia-ta, răspunse fără nici o şovăială Chrisoloras, mişcat de interesul pe care i-l arăta Fokas. Da, de o femeie...

— Evdokia? N-aş prea crede. Atunci?... Nu cumva poziţia pe care-o are te împiedică să le apropii de ea? Nici asta n-o cred. Viitorul ţi se arată plin de strălucire, iar prezentul e fără cusur. Familia ta e una dintre cele mai de vază. Aşadar?

— Nu este liberă. Luminăţia-ta, răspunse Nikites, înăbuşindu-şi un oftat. Nu mă pot apropia de ea nici acum şi nici în viitor.

Nikiforos îşi muşcă buzele. Oare Theofano nu fusese şi ea măritată? Oare nu ştia, sau cel puţin nu-şi dădea seama, deşi niciodată nu voise să stabilească cu exactitate, prin ce mijloace reuşise ea să scape de lanţurile căsătoriei cu Romanos?

— Te înţeleg, Nikitas, zise grav. Îţi voi împlini dorinţa. Vei pleca peste cîteva zile împreună cu slăvitul domestikos. În cursul primăverii vom porni o nouă expediţie ca să ştergem ruşinea înfrîngerii pe care a suferit-o armata mea în Sicilia.

Nikitas se închină şi ieşi din cameră. Îl robea în continuare şi, ori de cîte ori se afla singur în faţa lui, era cuprins de grele remuşcări. Străbătu coridorul gîndindu-se la înfrîngerea suferită în Sicilia. Fusese o expediţie prost organizată, care costase Bizanţul mult sînge şi sume însemnate de bani. Împăratul se

întoarse la Constantinopol cînd iarna anului 966 poposise de-a binelea şi cînd nu mai era mult pînă la ivirea zorilor noului an 967. Expediţia din acel an fusese încununată de succes. Armatele lui ajunseseră pînă la Alep şi Antiohia, pustiind ţara şeicului Eidolach, care se stingea acum de o boală cumplită. Dar Nikiforos nu era mulţumit. Războiul se sfîrşise cu bine, în schimb, situaţia financiară a imperiului era dezastruoasă. Poporul şi arhonţii nu-l întâmpinaseră cu obişnuitele ovaţii. Peste tot în jurul lui vedea chipuri tăcute şi întunecate. Ca să-şi întreţină armata impusese noi biruri şi toată lumea gemea sub povara lor. Se certase pînă şi cu Tzimiskis. Schimbaseră chiar şi unele cuvinte de ocară. Pretextul fusese neînsemnat, dar cuvintele pline de venin. Ioannis încercase să-i deschidă ochii, să-i arate că purtarea lui părtinitoare faţă de armată şi nespus de aspră faţă de generali putea să-l coste scump pînă la urmă. Nu voi să-l asculte, iar cînd acesta stărui, Fokas îi atrase atenţia că el era împăratul.

— Dacă eşti acum împărat, îi răspunsese Tzimiskis aprins de minie, eşti fiindcă am vrut eu, Korkuas şi ceilalţi katepano. Nikiforos, bagă de seamă, ai cam întrecut măsura. Generalii te-au urcat pe tron şi tot ei te vor doborî, iar prăbuşirea ta va fi îngrozitoare!

De atunci, zile întregi nu schimbaseră o vorbă, şi numai cînd Tzdmiskis se întrecuse pe sine într-o luptă, îl chemă în cortul lui ca să-l felicite. Dar sămînţa duşmăniei încolţise şi răceala mocnea în ascunzişul ei.

La toate acestea se gîndea Fokas în acea seară friguroasă din ianuarie 967. Stînd jos, întins pe pieile sălbăticiunilor, trupul lui scund se cutremură căci alte gînduri, mult mai cumplite, îi năpădiră mintea. Intrase în conflict şi cu senatorii, fiindcă le refuzase darurile ce le primeau în fiecare an, sub un pretext întemeiat pentru el, dar care, în urechile lor, sunase destul de prost, Fokas le spusese senatorilor: „Nu pot să vă dau banii pe care-i primeaţi pînă acum, fiindcă atunci nu voi avea cu ce să-mi conduc oştenii în bătăliile împotriva duşmanilor noştri". Senatorii nu răspunseră, în schimb, Fokas le zărise privirile şi desluşise ura lor abia stăpînită:

— Şi totuşi, îşi spuse, am nevoie de bani. Veşnic am nevoie de bani. Războaiele costă, iar oştenii nu luptă niciodată bine dacă nu sînt plătiţi cum trebuie.

Oftă, se răsuci de cîteva ori pe pieile fiarelor, apoi se sculă, deoarece nu era chip să adoarmă. Începu să se plimbe prin dormitor, care era luminat de un policandru de aur.

— Bani, murmură dînd cu pumnul în masă. Am nevoie de bani, dar unde să-i găsesc? Ce-ar fi să urmez sfatul Theofanei şi să micşorez greutatea monedei... Nu, nu se poate. Se va răscula norodul...

Pieptul lui larg tresaltă de un suspin şi, dintr-o dată, Fokas dădu glas durerii care-l chinuia:

— Domnia e grea, de nesuportat, iar răspunderile uriaşe!

Descurajat, fără putinţa de a se încrede în cineva, se opri în faţa iconostasului, privi chipurile trase, chinuite, din icoane, iar buzele lui şoptiră: „Doamne, luminează-mi calea!" Căzu în genunchi şi începu să murmure o rugăciune, în timp ce în sinea lui hotărîrea era gata luată. Urma să măsluiască moneda. Altă dezlegare nu exista.

Lunile friguroase trecură. Sosise luna martie şi întreaga natură era înmiresmată de parfumul florilor din grădinile palatelor şi caselor locuite de arhonţi. Situaţia din Basilevusa se schimbase. Norodul şi arhonţii nu-l mai aclamau pe Fokas. Prin brutării se iscau mai în fiecare zi încăierări care, de multe ori, se soldau cu victime omeneşti. Preţul griului crescuse foarte mult. Poporul suferea. Plătea în moneda veche, nedevalorizată, în schimb însă era plătit în noua monedă, care scăzuse în greutate. Clerul era şi el nemulţumit. împăratul acaparase toate puterile, pînă şi pe cea ecleziastică. Pămînturile cîtorva mînăstiri fură confiscate, la fel şi averile episcopilor care se săvîrşiseră din viaţă. Nimeni nu putea fi ales episcop dacă Nikiforos nu lua personal parte la adunarea Sinodului şi dacă nu-şi dădea consimţămîntul. În schimb, oştenii o duceau de minune, primeau solde grase şi erau hrăniţi cît mai bine cu putinţă. Aceştia il adorau pe basileu şi-şi ridicau tot mai mult capul. Răul întrecu măsura în ajunul Paştelui, în ziua de 21 martie. Soldaţii armeni se încăieraseră cu marinarii la Cornul de Aur şi sîngele cursese din belşug în capitală. Nikiforos aflǎ de măcel şi chipul i se crispa de mînie. Dar nu zise nimic, iar după masă se duse la hipodrom şi luă loc pe tron ca să urmărească întrecerile, de parcă n-ar fi avut loc nici un fel de măcel.

Cînd Fokas se aşeză pe tron, tribunele erau ticsite de oameni; dar erau agitaţi, fiindcă circulau zvonuri groaznice. Mulţi din cei

de faţă susţineau sus şi tare că Fokas lăsase dinadins să aibă loc serbările. Voia să se adune cît mai mulţi oameni din popor şi arhonţi, ca să-i măcelărească pe toţi, deoarece se opuneau măsurilor sale.

Întrecerile începură şi lumea se linişti pentru un scurt interval de timp. Dar în clipa în care goarnele şi surlele porniră să sune ca la război, iar jos în arenă îşi făcu apariţia o întreagă tourmă înarmată, ca şi cum ar fi pornit la atac, mulţimea fu cuprinsă de panică. Izbucniră ţipete de groază, iar cei laşi o luară la fugă. Încercau să părăsească hipodromul ca să-şi salveze viaţa care era, chipurile, ameninţată de oştenii împăratului. Se înghesuiră, se călcară în picioare şi mulţi îşi dădură duhul în învălmăşeală. Stînd pe tron, Nikiforos îşi încreţi fruntea, căci n-avea decît intenţia de a împărţi, în cadrul întrecerilor, o tourmă în două tabere, iar acestea să simuleze o luptă pentru ca să poată vedea astfel şi norodul cum se desfăşurau de fapt bătăliile. Îşi încreţi fruntea, dar nu-şi părăsi tronul şi nici nu porunci oştenilor să înceapă lupta. După ce trecură cîteva minute, oamenii, văzînd că oştenii stăteau în arenă ca nişte statui, prinseră curaj şi începură să-şi reocupe locurile. Întrecerile avură loc, dar norodul îl învinui şi de astă dată pe Fokas de moartea celor ucişi în învălmăşeală.

Întîmplarea fu dată uitării. Dar în ajun de sărbătoarea Înălţării Domnului, pe la mijlocul lunii mai, Fokas avu prilejul să cunoască îndeaproape ura poporului care, în loc să i se închine şi să-l ovaţioneze ca pe un salvator, precum obişnuia cîndva, începu să-i ceară capul.

Pios cum era de felul lui, împăratul pornise dimineaţa spre biserica Fecioarei din Izvor, care se afla dincolo de zidurile oraşului, şi-şi petrecu toată ziua acolo. Theofano nu-l însoţise fiindcă era, sau se prefăcea a fi, bolnavă. Basileul era furios şi neliniştit, pentru că în cursul dimineţii, pe cînd străbătea şoseaua Mesi, cîţiva vilani (*denumire batjocoritoare dată ţăranilor iobagi, în special celor din Creta*) îl batjocoriseră.

La biserică uită de ocară. Prînzi cu poftă împreună cu alaiul lui în casa unui arhonte, iar cînd soarele începu să coboare spre apus porni pe drumul întoarcerii. Intrase în oraş fără vreo oprelişte şi se apropia cu alaiul lui de Palatul Sacru cînd, deodată, poporul, care se strînsese ca un roi în piaţa brutăriilor, izbucni în ţipete de mînie. Şi toată mulţimea aceea anonimă

porni să strige, să blesteme şi să gesticuleze, iar cînd cineva puse mina pe-o piatră şi-o azvîrli în alaiul strălucitor al împăratului, fu urmat de alte cincizeci sau o sută de persoane.

Demnitarii care alcătuiau alaiul îşi pierdură cumpătul şi se opriră. Manglaviţii ridicară halebardele lovind fără cruţare mulţimea care începuse să împresoare ca un val asurzitor şi zdrenţăros cortegiul imperial, şi astfel se iscă o adevărată bătălie. Aerul vuia ele strigăte asurzitoare.

— Trîntorule... Vampirule... Banditule... Ucigaşule... ţipa mulţimea.

Marea de oameni se năpusti în faţă, dădu buzna peste manglaviţi şi, călcîndu-i în picioare, îi obligă să rupă rîndurile. Alaiul imperial fu destrămat. Arhonţii şi demnitarii făcură cale întoarsă, mistuindu-se prin ulicioarele întortocheate, lăsîndu-l pe împărat ca şi singur.

Fokas văzu moartea cu ochii. O moarte groaznică şi nedemnă, pusă la cale de gloata care voia să-l sfîşie în mii de bucăţi. Neînfricat cum era, nu-şi pierdu curajul, strînse doar buzele şi rămase neclintit pc cal. Dar gloata se apropia tot mai mult. Îl şi atinseseră primele braţe înarmate cu bite şi bolovani. Fokas nu întinse mîna ca să-şi tragă sabia din teacă. Închise doar ochii ca să nu vadă cine avea să-l lovească primul. Trecură cîteva clipe şi nimeni nu-l lovi. Avu impresia că gloata se dăduse înapoi. Cînd deschise ochii se văzu înconjurat de vreo treizeci de călăreţi, care deveniseră ţinta asalturilor mulţimii.

— Înaintaţi, Luminăţia-voastră, nu staţi pe loc! auzi în preajmă-i o voce cunoscută.

Se întoarse şi-l văzu pe Nikitas, iar ceva mai încolo pe Anemaş. În jurul lor mai erau şi alţi călăreţi, un grup de oşteni şi cîţiva arhonţi care, fiindu-le ruşine de faptul că mai înainte fugiseră lăsîndu-l pe împărat singur, se întorseseră să-l apere. Ocrotit de şirurile de călăreţi, Fokas dădu pinteni calului şi porni. Pietrele cădeau ca o grindină în jurul lui şi, la un moment dat, călăreţul care mergea în faţa basileului, un spătar tinerel, scoase un ţipăt şi se prăbuşi la pămînt cu ţeasta crăpată. Un bolovan uriaş îl nimerise în frunte. Nikiforos privi în sus şi văzu două femei ce păreau a fi mamă şi fiică. Cocoţate pe acoperiş, urlau ca nişte apucate, pregătindu-sc să arunce şi alţi bolovani, sperînd să-l lovească.

Cei treizeci de călăreţi, avîndu-l pe Fokas în mijloc, înaintară croindu-şi drum cu caii printre rîndurile gloatei. Din cînd în cînd, aceştia izbucneau în ovaţii, care contrastau cu blestemele şi înjurăturile norodului. Situaţia se îmbunătăţi ceva mai departe de piaţa brutăriilor. Gloata nu mai era atît de numeroasă. Aşa că, mica escortă, avîndu-l mereu pe baslleu la mijloc, îşi făcu intrarea în curtea Palatului Sacru, unde străjerii şi varangii, alarmaţi de hărmălaie şi de strigăte, alergară şi făcură din trupurile lor un zid de netrecut la poarta palatului.

Nikiforos descăleca în faţa porţii Palatului Sacru. Palid şi tremurînd de mînie, urcă două cîte două treptele scării, strigînd lui Clirisoloras şi lui Anemaş să-l urmeze.

— Nikitas, cînd te-ai întors? îl întrebă gîfîind, de îndată ce intrară în tricliniu. Nu mă aşteptam să vii aşa de repede.

— Azi-dimineaţă, Luminăţia-ta. M-am grăbit să mă întorc, fiindcă tatăl meu nu se simte prea bine.

— Tatăl tău? A, da, ai dreptate. Uitasem de el. Iartă-mă, Nikitas, ţie îţi datorez viaţa. Şi ţie, Anemaş. Dacă nu eraţi voi doi... Fokas îşi strînse pumnii şi o înjurătură grea îi scăpă printre dinţi. Nikitas, Anemaş, zise imediat, cereţi-mi tot ce poftiţi. Dorinţa voastră va fi îndeplinită pe dată. Dar înainte de a-mi răspunde, vreau să vă mai întreb ceva: cum de eraţi acolo în clipa aceea de groază?

— Ne duceam la Kouroupas, răspunse simplu Nikitas. Am auzit ţipetele şi am alergat. Văzîndu-ne cum dăm năvală peste mulţimea care-o înconjurase pe Măria-ta, au mai venit după noi eîţiva arhonţi şi oşteni.

— Aşadar, îmi datorez viaţa şi lui Kouroupas, zise rîzînd silit Fokas. Nikitas, Anemaş, ce doriţi de la mine? Mai întîi tu, Nikitas... Nu-mi răspunzi? Bine, ştiu. Vom sta de vorbă mai tîrziu. De azi înainte vei purta gradul de katepano. Anemaş, te ascult.

Sarazinul roşi şi, după o scurtă, şovăială, zise:

— Măria-ta, vreau să devin din nou oştean şi să lupt... Oriunde îmi va porunci înălţimea-ta.

— Vei deveni. Ai şi devenit. Vei avea gradul de drungarios şi vei pleca în ţinuturile din nord. Vei lupta alături de bulgari şi de slavi. Deşi acum eşti creştin, totuşi n-ai încetat să fii sarazin. N-am să te pun să lupţi împotriva foştilor tăi coreligionari... Să nu-mi mulţumeşti, căci eu sînt cel îndatorat. Şi acum, duceţi-vă. Nikitas, noi o să mai stăm de vorbă.

Auzind strigătele gloatei, Theofano porni ca o săgeată spre fereastra gineceului. Ţipetele veneau dinspre piaţa brutăriilor şi cu flecare clipă deveneau tot mai puternice.

— O, Doamne, zise, îngălbenindu-se, ce se întîmplă oare? Leon! Leon! strigă.

Eunucul intră în gineceu buimăcit.

— S-au încăierat pe şoseaua Mesi, răspunse acesta tremurînd. Şi cred că ţinta netrebnicilor acelora e împăratul.

— Împăratul? Leon, spune-mi drept!

— Aşa am auzit. Nu ştiu dacă-i adevărat... Theofano îşi încleşta pumnii.

— Aşa de repede? bolborosi ea. ŞI dacă îl vor ucide?... O, Doamne... Leon, du-te repede şi află!

Între timp vacarmul şi ţipetele se apropiau, şi Theofano se apropie din nou de fereastră. Patricienele cu centură şi eunucii începură să se privească. Pe chipurile lor se putea citi neliniştea. Leon ieşi alergînd.

— Nu trebuie să moară, nu trebuie, spunea şi tot repeta în şoaptă Theofano. Nu-s pregătită încă. O, Doamne, ocroteşte-l, ocroteşte-l!

Mai trecură cîteva minute. Ţipetele deveniseră şi mai puternice, aşa că puteau fi auzite limpede de tot. Theofano desluşi acum ocări şi ovaţii.

— Trăieşte, murmură, trăieşte!

Aplecîndu-se peste fereastră văzu varangii alergînd spre porţile exterioare ale curţii Palatului Sacru. În aceeaşi clipă zări şi călăreţii care intrau în curte, avîndu-l la mijloc pe Fokas. Mulţi dintre însoţitorii împăratului erau plini de sînge, dar el părea viu şi nevătămat.

— A scăpat, şopti Theofano, trăgîndu-şi sufletul. A scăpat. Acum... Dar data viitoare?

Plecă de la fereastră şi pentru o clipă păru nehotărîtă.

— Mă duc să-l văd, trebuie, zise apoi şi, cu paşi iuţi, ieşi din gineceu îndreptîndu-se spre apartamentele împăratului.

Ajunse la Makrona în clipa în care Nikitas şi Anemaş ieşeau pe cealaltă uşă, care dădea şi ea în tricliniu. Fokas stătea cu capul plecat şi părea dus pe gînduri.

— Nikiforos, strigă ea apropiindu-se. Nikiforos, vai ce spaimă am tras...

Se întoarse şi alergă spre ea. O cuprinse în braţe nespus de emoţionat.

— Îţi mulţumesc, draga mea, îţi mulţumesc pentru grija ce mi-o porţi. Norodul...

— Norodul cel iară minte şi necredincios, îşi vărsă ea mînia. Înalţă şi-şi doboară idolii. Înalţă şi doboară zei. Nikiforos, norodul e dezgustător şi nedemn. Nu merită să te gîndeşti la el. Nu merită să suferi pentru el. Ridică-ţi capul. Loveşte-l. E ca un cîine turbat care muşcă. Nu poate fi ţinut în frîu dacă n-ai pumnul de fier.

— Nu-i numai norodul, răspunse întristat acesta. Mai sînt şi arhonţii, şi clerul... Numai armata... Theofano, Dumnezeu mi-e martor că nu m-am căznit pentru interesele mele. Martoră mi-e Sfînta Fecioară că pînă acum n-am căutat decît binele imperiului. Am lărgit fruntariile. Am înfipt stindardele creştine în Creta, Cipru, Alep, Tarsos, Mopsuestia. Am cucerit ţări întregi. I-am umilit pe sarazini. Şi drept răsplată... O, Doamne, cît de cruntă, cît de ingrată e domnia.

— Nikiforos, viaţa ta, zise Theofano cutremurîndu-se în braţele lui... Viaţa ta e în primejdie, trebuie să te păzeşti. Palatul Sacru nu e îndeajuns de sigur. Dacă norodul sau arhonţii... O, Doamne, tremur de spaimă.

Fokas nu răspunse îndată. O simţea zbătîndu-se în braţele lui şi pentru întîia oară crezu că-l iubeşte.

— Îţi mulţumesc, îi spuse sărutînd-o cu gingăşie. Îţi mulţumesc. Grija ce-o arăţi pentru viaţa mea e unica-mi mîngîiere.

— Trebuie să iei măsuri. Trebuie! continuă ea aproape strigînd, lipindu-şi trupul de al lui. Nikiforos, dacă te pierd...

Un suspin adevărat ieşi din pieptul ei, fiindcă îşi dădea seama că dacă Fokas ar fi murit în momentul acela, ar fi fost pierdută şi ea.

— Theofano, ai suspinat, aşadar... aşadar mă iubeşti cu adevărat? o întrebă nespus de tulburat.

Ea nu-i răspunse, ci îl strînse şi mai mult la piept.

— Continuă să urle ca nişte dulăi turbaţi, bolborosi deodată Nikiforos, în timp ce vuietul gloatei ajunse mult mai puternic în tricliniu.

— Urlă, sînt însetaţi de sînge, zise Theofano cutremurîndu-se. Nikiforos, viaţa ta.

— Fii fără grijă, draga mea. Voi lua măsurile cuvenite, începînd chiar de mîine. Voi fortifica Palatul Sacru.

— Mîine, bolborosi Theofano, mîine...

N-apucase să-şi termine fraza pentru că afară se auziră cîţiva paşi grăbiţi.

— Nikiforos, eşti teafăr? strigă Tzimiskis îndată ce apăru la Makrona, uitînd de răceala care se ivise între ei.

— Da, Ioannis, gloata n-a reuşit să înfăptuiască ceea ce dorea, mai sînt încă în viaţă.

— Auzind ţipetele, am alergat aici într-un suflet. Varangii au împrăştiat mulţimea. Adineauri, pretorul (*şeful magistraturii bizantine*) mi-a spus că cele două femei care au aruncat cu pietre asupra ta au fost arestate. I-am poruncit să nu te deranjeze. Mîine vor fi arse pe rug dincolo de zidurile Basilevusei, ca să slujească drept pildă şi celorlalţi. Viaţa Înălţimii-tale se află în pericol. Trebuie să iei măsuri.

— Ştiu, Ioannis, ştiu, răspunse Fokas grav. Voi fortifica Palatul Sacru şi apoi... Apoi îmi voi alege o altă reşedinţă.

Theofano nu rostise nici un cuvînt. Îl privea pe Tzimiskis şi inima începu din nou să-i zvîcnească în piept.

„Ioannis, zise în sinea ei, Ioannis. Se apropie clipa cînd vei deveni împărat."

*

Chiar de a doua zi, sute de zidari, genişti şi osteni începură în mare grabă să ridice un zid gros şi înalt cu puternice forturi crenelate care începea de la Propondida, cuprindea toate clădirile palatului, Sfînta Sofia, Augusteum-ul, trecea pe lîngă hipodrom şi se sfîrşea pe ţărmul mării. Văzîndu-i pe zidari, norodul izbucni îndată în strigăte şi blesteme fiindcă se cheltuiau noi şi mari sume de bani, iar basileul lăsa să se înţeleagă clar că de acum înainte nu se va mai sprijini pe el, ci numai, pe armată. Fokas auzi strigătele şi blestemele, dar rămase nepăsător. Construcţia zidului înainta repede, iar cînd se apropie de sfîrşit se gîndi să ridice un castel puternic întărit, care să-i servească drept reşedinţă. Fu stabilit şi locul. Lîngă marea Propondidei, în apropierea portului Vukoleon, în preajma marelui grup statuar de bronz care înfăţişa un taur luptîndu-se cu un leu. Pentru ridicarea castelului pe care-l dorea Nikiforos fură daărîmate multe case, ceea ce spori nemulţumirea poporului. Atunci începură să circule din gură în gură o mulţime de

zvonuri sinistre care-i prevesteau împăratului o moarte groaznică. Zilele treceau, oştenii, muncitorii şi geniştii lucrau în oprobiul mulţimii pînă cînd, într-o seară, în Palatul Sacru se auzi o voce care venea dinspre mare. Părea că răzbate din altă lume. Vocea grăi şi o spaimă de moarte-i cuprinse pe toţi cei care-o auziră:

— Basileule, ridici ziduri. Dar oricît de înalte le vei dura, de scăpat tot nu scapi, căci nenorocirea care te paşte îşi are obîrşia înăuntrul lor; cetatea poate fi cucerită lesne de tot.

Nikiforos auzi glasul şi-şi strînse pumnii. Îl chemă pe Chrisoloras, de care uitase cît timp se ridicau zidurile, şi-i porunci:

— Fugi, ia cu tine întreaga mea gardă. Zburaţi! Vreau să mi-l găsiţi pe ticălosul care-a rostit asemenea vorbe groaznice!

Ticălosul nu fu găsit, şi Fokas turbă de mînie.

— Nepriceputule, se răsti la Nikitas. Degeaba porţi gradul ăsta. Ce fel de primikir îmi eşti cînd toată lumea poate să-ţi batjocorească împăratul? Pleacă. Piei din faţa ochilor mei! Să nu te mai văd!

Lui Nikitas nu-i venea să creadă ceea ce auzise. Schimbarea lui Nikiforos era atît de mare, atît de bruscă, încît avea impresia că are în faţa lui alt om.

— Ţi-am spus să pleci! continuă să răcnească împăratul. Du-te în Asia Mică. Du-te unde vrei. Nu mai eşti, marele meu primikir.

Chrisoloras deveni roşu ca racul. Fără să rostească vreun cuvînt, se închină şi părăsi dormitorul sacru. Fokas îl urmări cu privirea şi apoi înjură în gura mare:

— Ducă-se naibii. Cu toate că n-are nici o vină... Vru să-l cheme înapoi, dar din gura lui nu ieşi nici un sunet, pentru că la intrare îşi făcuse apariţia Theofano, care părea neliniştită.

— Ce s-a mai întîmplat? întrebă ea cu sufletul la gură.

— Nimic... Nikitas. M-am purtat cam urît... L-am gonit. Trebuie să-l rechem.

Ochii Theofanei sticliră. Îi plăcea starea aceasta de lucruri, deoarece Fokas îşi îndepărta înect-încet oamenii de încredere. Aureola faimei care se crease în jurul persoanei împăratului începuse, puţin cîte puţin, să pălească. Deşi rămînea în continuare acelaşi glorios general şi strateg, lucrul acesta nu era totuşi de ajuns. Temeliile se clătinau. Poporul şi clerul se

declaraseră deschis împotriva lui. Dacă pilda lor ar fi fost urmată şi de armată, atunci Fokas nu va mai avea pe ce să. se sprijine... Un fior rece îi străbătu trupul, făcînd-o să se cutremure, fiindcă în acest caz ar fi venit rîndul lui Ioannis Tzimiskis, strălucitorul domestikos, să ocupe tronul.

— Ai procedat bine gonindu-l, rosti ca pe neaşteptate. Datoria lui este să-ţi asigure paza!...

— Theofano, tu spui una ca asta? zise uluit Fokas.

— Da, eu. Mi se pare că nu te slujeşte cum trebuie. Nikiforos îşi înălţă capul. Era pentru prima oară cînd îşi dădea seama că Theofano întrecuse măsura şi pentru prima oară înţelese cine era de fapt femeia care stătea lingă el. Era o fiinţă dură, nemiloasă.

— Şi totuşi, n-a fost drept ceea ce am făcut, bolborosi el... Lui Nikitas îi datorez multe.

— Ba a fost! rosti Theofano în chip categoric, risipindu-i îndoielile.

Fokas începu să se plimbe prin cameră, respirînd tot timpul cu greu. Indignarea şi mustrările de conştiinţă îl sufocau. Era indignat pentru că poporul şi clerul nu-l înţelegeau şi avea mustrări fiindcă în aceste ultime luni se purtase urît faţă de oamenii lui cei mai apropiaţi. Theofano îl urmări puţin cu privirea şi apoi, întorcîndu-i spatele, ieşi din dormitorul sacru, lăsîndu-l singur, doar cu gîndurile lui.

*

Mai trecură eîteva zile. Lucrările de construcţie şi de fortificaţie ale castelului Vukoleon continuau într-un ritm rapid. Mulţimea cîrtea şi-şi exprima în fel şi chip ura faţă de Fokas. În faţa norodului Fokas nu mai era comandantul de oşti de altădată. În persoana lui poporul vedea un despot crud şi nemilos care punea interesele armatei mai presus de orice. Dregătorii cei mari ai imperiului care-i rămăseseră credincioşi lui Nikiforos începură să fie cuprinşi de nelinişte şi să murmure. Şuşotelile lor sporiră şi luară proporţii odată cu terminarea zidului, cînd împăratul puse de-a lungul lui fel de fel de maşini de război, ca şi cum ar fi avut de gînd să se războiască chiar cu poporul care pînă nu de mult îl ovaţiona şi jura în numele lui. Cel mai îngrijorat dintre toţi era Tzimiskis care, la un moment dat, neputînd să mai rabde, îi vorbi deschis. Nikiforos îl ascultă abia

reţinîndu-şi furia. Pînă la urmă nu mai putu să se abţină şi izbucni.

— Ioannis, te amesteci în treburi care nu te privesc, îi spuse răstindu-se la el. Datoria fiecărui om este să-şi apere viaţa dacă se află în pericol, cu atît mai mult cînd e vorba de un împărat. Du-te, Ioannis, şi dacă vrei să ne păstrăm vechea prietenie, să nu-mi mai aduci niciodată aminte de măsurile pe care le iau.

Ioannis era gata să-l contrazică, dar se opri. Se închină şi părăsi tricliniul murmurînd printre dinţi:

— Cînd te vei trezi, va fi prea tîrziu. Îţi vei pierde capul!

Făcu vreo cîţiva paşi, vru să părăsească Palatul Sacru, dar se răzgîndi brusc şi se întoarse. Continua să ţină la Fokas şi în încercarea lui disperată de a-i deschide ochii îşi aminti de Theofano. Porni spre apartamentele acesteia, se apropie, dar în faţa lor se opri. Augusta îi arătase cîndva simpatia sau, mai bine zis, dragostea ei. Acolo, în Caesarea, dacă ar fi vrut, ar fi putut-o cuceri. Era frumoasă şi deşteaptă; o femeie căreia nu-i lipsea nimic. Trupul lui scund şi bine legat fu străbătut deodată de un fior. Înţepeni pe loc, îşi plecă fruntea şi se cufundă într-o meditaţie adîncă.

În această poziţie îl găsi Leon eunucul care ieşea din apartamentele Theofanei. Leon îl privi şi-şi ascunse un zîmbet. Îşi cunoştea prea bine stăpîna şi dorul care-o mistuia. Dacă i-ar fi făcut şi serviciul acesta, atunci nu va mai exista nici un lucru pe care el să-l dorească, iar Theofano să nu i-l dăruiască. Păşind tiptil ca o pisică, Leon se furişă iarăşi în apartamentele basilisei şi alergă s-o anunţe.

Ioannis nu zăbovi mult timp pe coridor. Hotărîndu-se, făcu stînga împrejur şi vru să plece. Dar se opri din nou, fiindcă auzi în urma lui deschizîndu-se uşile, întorcîndu-se, o văzu în prag pe Theofano însoţită de două-trei patriciene. Augusta îl ţinea de mînă pe fiul ei Vasilios. Acesta, de îndată ce-l zări pe Ioannis, îşi părăsi mama şi alergă spre el.

Tzimiskis căzu în genunchi ca să se închine în faţa Theofanei. Dar nu reuşi, fiindcă Vasilios, necuaoscînd rostul acestei poziţii, se aruncă în braţele lui.

— Te mai iubeşte încă şi te ţine minte, gloriosule, zise rîzînd silit Theofano, încereînd să-şi ascundă emoţia.

Ioannis sărută obrajii lui Vasilios şi se ridică.

— Preacuvioasă Augustă, zise. Am venit să vă cer o audienţă particulară. Sper că Luminăţia-ta mă va primi.

— Audienţă ai spus, gloriosule? zise ea îmbujorîndu-se. Da, audienţă... mîine. Azi?... Acuma?... Bine, gloriosule, dacă cererea ta nu suferă amînare...

Se întoarse şi porni spre o încăpere mică, acolo undc-i primea pe cei care cereau s-o vadă, ca şi pe cei pe caro avea voie să-i primească, potrivit ceremonialului deosebit de sever.

— Te ascult, gloriosule, zise cu vocea stinsă de emoţie, atunci cînd rămaseră singuri.

Ioannis nu-i vorbi imediat. O privea. O privea atît do stăruitor, încît ea începu să simtă cum îi cuprinde trupul o uşoară sfîrşeală.

— Gloriosule, rosti după puţin, nemaiputînd să-i suporte privirea. Gloriosule, ai cerut să fii primit în audienţă şi văd că stai ca un mut.

— Sînt mut, sînt surd, răspunse acesta. Mi-am pierdut graiul. Am orbit. Iertare!

Roşeaţa de pe faţa ei deveni mai intensă şi un fior o făcu să se cutremure din creştet pînă-n tălpi.

— Am orbit, continuă acesta apropiindu-se de ea. Venisem să vă vorbesc despre un alt bărbat. Despre basilcu. Dar nu pot. Vreau să vă vorbesc despre mine, despre simţămintele mele!

Se prosternă în faţa ei, atît de aproape, încît, dacă Theofano şi-ar fi întins mîinile, ar fi putut să-l îmbrăţişeze.

— Despre simţămintele mele, repetă acesta; despre dragostea pe care-o ascund de atâţia ani. Tremuri?... Nu eşti Augusta. Eşti o femeie. O femeie frumoasă, care n-a avut noroc în viaţă. Theofano...

Se sculă, întinse mîna şi, apucîndu-i-o pe-a ei, o duse la gură şi o sărută.

— Theofano, dai înapoi? Nu! Lasă-mă să-ţi vorbesc. Lasă-mă să-ţi spun tot ceea ce nopţi de-a rîndul mi-a gonit somnul, pentru că lucrurile acestea nu puteau fi rostite de buzele mele. Mi-aduc şi-acum aminte de clipa cînd te-am văzut pentru întîia oară. Aici la Palatul Sacru, cînd tatăl tău... Theofano... Ştiu că mă joc cu viaţa mea. Ştiu că nu-i nevoie decît de un singur gest din parte-ţi ca să-mi pierd libertatea, lumina ochilor şi chiar viaţa. Dar nu-mi pasă. Voi vorbi. Îţi voi destăinui dragostea mea şi apoi poţi face ce vrei cu mine. Theofano, te iubesc. Te iubesc cum n-

am mai iubit niciodată în viaţa mea. Eşti visul, eşti viaţa mea. Soarele şi bucuria mea. De ani de zile te urmăresc de aproape şi de departe. Surisul tău e ca un balsam pentru inima mea. Tristeţea ta mă face să-mi pierd graiul. Theofano, tremuri?... Nu-mi răspunzi. Mîna ta o simt îngheţată într-a mea.

Se apropie şi mai mult de ea, fără să-i lase mîna şi, văzîndu-i pieptul tresăltînd furtunos, ochii şi buzele-i întredeschise, îşi ascunse un zîmbet de triumf şi gura lui se lipi uşor de a ei, ca şi cum ar mai fi şovăit încă.

— Ioannis, rosti ca aproape strigînd, ca şi cum s-ar fi trezit dintr-un vis. Ioannis!

Îşi împleti mîinile în jural gîtului acestuia şi lumea pieri pentru amîndoi atunci cînd buzele lor se uniră într-un sărut plin de patimă.

— Ioannis, dragul meu, şopti după puţin timp Theofano, Ioannis, de-ai fi ştiut...

— Ce anume, scumpa mea? şopti el sărutîndu-i gingaş buzele, obrajii, ochii.

— De-ai fi ştiut de cît timp, de cîţi ani îmi ascund sentimentele chiar faţă de mine însămi... Ioannis, astăzi o cea mai fericită zi din viaţa mea, iar dacă Dumnezeu va voi, dacă ne va ajuta şi vei rămîne pentru totdeauna lîngă mine...

— O, nu, scumpa mea, o întrerupse acesta, nu-l amesteca pe Dumnezeu în asemenea treburi. Ci pe Satana! Căci în faţa lui se închină nelegiuţii, aşa cum sîntem şi noi în această clipă.

Theofano se cutremură în braţele lui. Exaltarea ei sporea din clipă în clipă. Dacă Ioannis ar fi vrut, ea i-ar fi cedat pe loc, nepăsîndu-i de ceea ce avea să se întîmple mai tîrziu. Îl lăsă s-o sărute. Lăsă ca mîinile lui pricepute să i se plimbe pe trup. Respiraţia ei îşi pierduse ritmul. Se simţi cuprinsă de o stare de leşin.

— Nu! rosti ea aproape strigînd, cînd simţi că Tzimiskis căpătase mai mult curaj, în timp ce întreaga-i fiinţă o îndemna să spună da. Nu!

Roşie ea racul, se smulse din braţele lui şi-l privi drept în faţă. În ochii lui albaştri şi surizători citi doar poftă, nu iubirea aceea în stare să înalţe şi să distrugă totul. În acea clipă Theofano avu senzaţia că i se împlîntă în inimă un fier înroşit. Se cutremură şi picioarele i se înmuiară, fiindcă vedea şi înţelegea că, deşi pînă atunci ea fusese cea care-şi impunea voinţa în faţa bărbaţilor

care-o iubiseră, în cazul lui Ioannis lucrurile aveau să se schimbe, ea urmînd să-i devină sclavă.

— Theofano, rosti acesta încercînd s-o îmbrăţişeze din nou. Theofano, cînd te revăd? Singură, într-un loc unde voi putea să-ţi vorbesc fără teamă?

— Niciodată! răspunse ea forţîndu-se. Niciodată! Am greşit. Să uiţi tot ceea ce s-a întîmplat. Pleacă! Nu eşti Ioannis, eşti comandantul armatelor Anatoliei. Numai în asemenea calitate poţi să mai stai de vorbă cu mine. Am spus să pleci! Nu mă iubeşti. Ochii nu mint niciodată. Mă doreşti... Doar atît. Nimic mai mult. Dacă ţi-aş fi cedat, m-ai fi uitat ca şi pe celelalte. Am spus să pleci.

Zîmbetul nu dispăruse însă de pe faţa lui. Vedea cum tremură şi cum se sileşte din răsputeri, să-i vorbească şi nu se dădu bătut. O cuprinse brusc în braţe şi buzele lor se împreunară iarăşi, dar într-un sărut mult mai pătimaş decît cel dinainte.

— Mă iubeşti, îi şopti între două sărutări. Ştiu că mă iubeşti. Simt şi-n acelaşi timp şi văd.

— Pleacă, te implor, pleacă, îi spuse Theofano cu lacrimi în ochi. Pleacă. Mă duci la pierzanie. Pleacă...

N-o lăsă să continue. O cuprinsa iarăşi în braţe, dar văzînd cum se zbate, se răzgîndi şi-i spuse:

— Plec, dar am să revin. Nu neinvitat însă, ci cînd ai să mă chemi. Theofano, sînt sigur c-ai să mă chemi

Îi zîmbi din nou şi, întorcîndu-i spatele, ieşi din mica încăpere cu capul sus, fără să mai privească deloc înapoi, nepăsîndu-i de suspinul care răsună jalnic printre obiectele de aur ce împodobeau pereţii.

*

Theofano se luptă eu sine, plînse, stătu închisă în apartamentele ei zile în şir, spuse că-i bolnavă, nu consimţi să primească pe nimeni şi ori de cîte ori venea Nikiforos şi se aşeza lîngă ea, închidea ochii şi se plîngea că are dureri mari de cap, că e mistuită de o boală ciudată. Fokas se arătă neliniştit, îi aduse toţi doctorii din Constantinopol. Aceştia o consultară, unii spuseră multe, alţii nimic, aşa cum se întîmplă de obicei atunci cînd se amestecă cei care nu se pricep cu cei care pretind că tămăduiesc totul. Dar boala ei dura de zile şi săptămîni, şi numai Leon eunucul ştia sau mai bine zis ghicea de ce anume suferă de fapt Theofano. Ghicea şi-l treceau toate năduşelile în

încercarea lui de a găsi o soluţie pentru a curma răul: dragostea care o lovise atît de grav pe stăpîna lui.

Auzi şi Tzimiskis de boala Augustei, văzu privirea înnourată a lui Nikiforos şi zîmbi răutăcios în sinea-i. Era convins acum că va putea cuceri, de îndată ce-şi va pune în gînd, atît pe Theofano, cît şi tronul împărătesc. Fiind un om socotit, nu spuse nimănui nimic şi nici nu-i luă în seamă boala. Dimpotrivă, ducea acelaşi mod de trai ca şi pînă atunci, bînd, chefuind şi schimbînd, una după alta, femeile. Veştile despre petrecerile şi destrăbălarea lui ajungeau ca fulgerul pînă în dormitorul Augustei. Ascultîndu-le, Theofano se chinuia şi-şi muşca buzele, ca deznădejdea ei fără margini, pricinuită de dragostea neîmpărtăşită care o mistuia, să nu răbufnească.

Mai trecu o săptămînă. Fokas primea din Bulgaria veşti despre unele mişcări învăluite de-ale ţarului şi-şi sţrîngea pumnii cu turbare. Bulgarii îl neliniştea u. Se treziseră din amorţeală şi pretenţiile lor creşteau. Paharul se revărsă atunci cînd trimiseră o solie ca să ceară tributul pe care-l luau de la bizantini. Pierzîndu-şi calmul, Fokas goni solia fără să plătească nimic şi, cu toate că starea Theofanei îl îngrijora, hotărî să pornească o expediţie pentru a ajunge în ţara bulgărească. îşi pregăti armata în mare grabă şi, primind asigurarea medicilor că viaţa Theofanei nu se află în pericol, porni expediţia, poruncind lui Tzimiskis să rămînă la Constantinopol ca să pornească un nou război împotriva sarazinilor de îndată ce vremea se va încălzi.

Nikiforos părăsi capitala adînc tulburat. Cînd Leon eunucul, care fusese trimis pînă la zidurile de pe ţărm pentru a se convinge că împăratul plecase cu adevărat, se întoarse la Palatul Sacru, ochii Theofanei luciră pentru o clipă, fiindcă hotărîrea era luată. Avea să-l provoace pe Ioannis şi dacă acesta va continua să-şi facă de cap, îl va nimici cu totul.

Vestea despre însănătoşirea Augustei zbură din gură în gură, ajungînd pînă la urechile lui Tzimiskis. La aflarea ei, pieptul lui tresaltă de bucurie. Era sigur că Theofano avea să-l cheme. Trecu însă o zi, două, se împliniră două săptămâni şi Augusta, care începuse să-i primească pe toţi cei ce doreau să fie primiţi în audienţă, nu-i trimise nici o veste şi, mai rău încă, o dată sau de două ori, cînd se întîmplase să ia parte, împreună cu alţi arhonţi, la primirile oficiale, nici măcar nu se întorsese spre el ca să-l privească. Ioannis începu să-şi piardă încrederea şi se simţi

rănit în orgoliul lui de bărbat. Pînă atunci nici una din femeile care-l iubiseră, precum Theofano, nu-l dispreţuise. Aştepta încă două zile şi-n a treia, poate din convingere, poate fiindcă şi el se îndrăgostise de ea şi era sigur acum de sentimentele ei, ceru să fie primit în audienţă particulară.

Cînd Leon eunucul o anunţă că domestikos voia s-o vadă, Theofano respiră uşurată. Cîştigase o nouă izbîndă. Lacrimile, încăpăţânarea şi răbdarea ei nu fuseseră zadarnice. Ioannis fu cel care cedase primul. Lepădîndu-se de orgoliu, se recunoştea învins şi venea singur, fără să fi fost chemat...

— Îl voi primi, îi răspunse lui Leon, dar nu astăzi. Mîine, sau mai degrabă nu mîine, ci poimîine. Aşa e mai bine.

Eunucul o privi plin de nedumerire.

— Leon, poimîine am zis! N-ai auzit? i se adresă zîmbind.

Eunucul se închină şi ieşi din apartamentele ei. Cunoştea dragostea, acea boală care o măcina, şi nu putea decît s-o admire, deoarece, găsise atîta putere ca să reziste în faţa celui pe care-l dorea mai presus de orice.

Tzimiskis primi răspunsul ei fără să clipească. Dar în sinea lui se aprinse vîlvătaia flăcărilor care-l mistuiau. Şi-n acea seară, lucru ciudat pentru el, bău mult, se îmbăta şi se tăvăli pe duşumeaua tricliniului palatului său, bolborosind neîncetat cuvinte de neînţeles pentru cei care nu-i cunoşteau dorul.

— Am să mă răzbun, spunea întruna. Am să mă răzbun... Vrea să mă umilească... şi totuşi mă iubeşte... mă iubeşte!

Cele două zile trecură. În dimineaţa aceea Theofano se trezise bine dispusă. Nici o clipă nu-l alungase din mintea ei pe Ioannis. Dar era atît de sigură de victorie, încît orele trecuseră repede şi somnu-i fusese uşor, fără nici un vis, bun sau rău. Se îmbrăcă şi se găti. Apoi se sulemeni cu o grijă sporită, Iar cînd Leon veni s-o anunţe că „gloriosul domestikos" aşteaptă să fie primit, îi răspunse:

— Să aştepte, îl voi primi peste puţin. Am să te chem. Îl lăsă să aştepte aproape o jumătate de oră, cu toate că nerăbdarea o rodea şi ochii ei nu se dezlipeau de pe clepsidra care, fără să-i pese de sentimentele ei, îşi golea nisipul roşu dintr-un recipient într-altul. La un moment dat, cînd crezu că Tzimiskis aşteptase îndeajuns de mult, sună din clopoţel.

Iannis intră cu capul sus în încăperea unde fu primit de Theofano. Era o încăpere împodobită cu mozaicuri multicolore,

înfăţişînd păsări şi fiori, care auziseră suspinele basilisei. Păsările încremenisoră parcă în zbor şi-şi ciuliseră urechile ca să asculte ceea ce urmau să rostească cei doi îndrăgostiţi. Tzimiskis intră cu capul sus, fără să îngenuncheze, în semn de închinare, precum se cuvenea. Îndată ce-l văzu, Theofano îşi simţi inima bătînd în piept cu putere, dar se forţă să nu-şi trădeze emoţia, încreţindu-şi fruntea, îi spuse cu o voce căreia se străduia să-i dea un ton rece:

— Gloriosule domestikos, nu te închini în faţa mea?

— Mă închin, răspunse acesta fascinat de frumuseţea ei şi torturat de dorul care începuse să se înalţe în sufletul lui ca un val înspumat şi chinuitor, gata să-l înece. Mă închin, continuă, dar nu Augustei, ci femeii frumoase şi gingaşe. Mă închin, continuă, în faţa dragostei mele, în faţa tinereţii, a buzelor şi a minunatului tău trup!

Căzu în genunchi în faţa ei, îi apucă mîinile cu delicateţe şi le duse la buze. Ea se înfiora şi vru să-şi elibereze mîinile. Dar Tzimiskis n-o lăsă. Se ridică, o cuprinse în braţe şi buzele lui căutară buzele împărătesei.

— Mă iubeşti, îi şopti, ştiu bine că mă iubeşti. Nu trebuie să te joci cu mine. Sînt puternic. Iar stăruinţa mea n-are pereche. Mă iubeşti... mi-o spun buzele şi trupul tău care tremură în braţele mele. Mă iubeşti...

Îl lăsase să vorbească, îmbătată de glasul şi de respiraţia lui aprinsă, care duhnea uşor a vin dres cu mirodenii. Îl lăsase s-o sărute, trupul ei se moleşise, iar picioarele i se înmuiaseră. Îl lăsase s-o strîngă la pieptul lui vînjos. La un moment dat, Tzimiskis îi şopti:

— Multe muieri au încercat să se joace cu mine, dar pînă la urmă s-au fript...

Theofano se înfurie şi, în timp ce buzele lui erau lipite de ale ei, îl muşcă atît de mînioasă, încît îi simţi sîngele cald prelingîndu-i-se în gură.

— Căţea, răcni Ioannis oarecum înfuriat. Mai şi muşti?

— Muşc, sfîrtec, ba chiar şi ucid! zise ea în timp ce ochii îi sticleau febril.

— Ucizi bărbaţi lipsiţi de apărare, dezarmaţi în faţa frumuseţii tale, zise el batjocoritor. Dar nu şi pe mine!

O strînse atît de puternic, încît îi curmă răsuflarea. Theofano fu cît pe-aci să leşine.

— Te iubesc, îi spuse de-a dreptul, lipindu-şi trupul de ai lui. Te iubesc, deşi eşti un netrebnic... Da, un netrebnic... dar te iubesc...

Nu mai era femeie şi nici împărăteasă. Era o menadă, o bacantă. Fără să prea înţeleagă în ce fel, se treziră pe un pat, iar păsărelele multicolore de pe pereţi încremeniră în zbor, florile îşi întinseră căpşoarele lunguieţe ca să-i urmărească, în timp ce soarele care intra pe fereastră îşi prelungi, plin de gelozie, degetele-i imateriale ca sa mîngîie sînii goi, plini şi victorioşi ai Theofanei.

Din ziua aceea şi pînă la întoarcerea lui Fokas din expediţia împotriva bulgarilor, micul dormitor folosit de Zoi Skylitzi pînă a nu se căsători cu bărbatul ales de Theofano fu locul unde se întîlneau în taină, seară de seară, cei doi îndrăgostiţi. Nesăţioasă cum era Theofano, iar Tzimiskis totdeauna gata să răspundă chemării ei, aşteptau pînă cînd adormea şi ultimul palatin pentru a se întîlni şi a rămîne împreună pînă la al doilea cîntat al cocoşilor, cînd primele raze palide ale zorilor goneau întunericul, şi diluau lumina aurie a sfeşnicului care le veghea dragostea.

*

Nikiforos se întoarse şi se bucură nespus de mult găsind-o pe Theofano însănătoşită de-a binelea. Se bucură, dar se şi întrista, fiindcă, atunci cînd o îmbrăţişa şi vru s-o sărute, îşi dădu seama de sila şi de răceala cu care îi răspunse. Atunci Fokas avu impresia că-i trece prin inimă un fier roşu.

*

Se scurseră încă două luni. La Constantinopol sosi Liutprando (*istoric longobard şi episcop de Cremona – 922—972 – curtean al împăraţilor Otto I şi Otto al II-lea din dinastia saxonă; însărcinat de către aceştia cu diferite misiuni diplomatice la Constantinopol*) trimisul regelui Otto al Germaniei, care se autointitula împărat al Imperiului Roman de Apus. Fokas îl primi fără amabilitate, fiindcă în persoana acestuia voia să-l umilească pe stăpînul lui. Deşi ploua, îl lăsase sa aştepte la Poarta de Aur ore întregi şi apoi îl trimise să locuiască la Palatul de Marmură, care numai palat nu se putea numi. Liutprando se plînse de primire, dar Fokas nu-şi plecase urechea ca să-i asculte nemulţumirea. Din contră, îl supuse, la toate umilinţele cîte îi trecură prin cap. Numai pe la începutul lui iulie, cînd se pregăti să plece într-o nouă expediţie, fu primit oficial, întîi la Palatul Sacru, iar apoi la Palatul din Vryas, după

care-l umili din nou, întemniţîndu-l de fapt în Palatul de Marmură, ca să vadă de acolo nesfîrşita armată bizantină care fusese încartiruită în împrejurimi.

*

Oastea împărăteasca porni într-o nonă expediţie, avîndu-l în frunte pe Nikiforos. Marele alai, care-l însoţea pe împărat şi de astă dată, era compus din eunuci, patriciene cu centură, şambelani şi diverşi alţi palatini aflaţi în slujba Theofanei şi a copiilor acesteia. Drumul pîrjolit de soarele dogoritor de iulie fu acoperit de veşmintele bogate, strălucitor colorate ale persoanelor din alai, care ameţeau cu aurul şi pietrele lor preţioase pe cei ce le priveau cu stăruinţă. Armata imperială pătrunse adine în Asia Mică, făcînd un scurt popas în Caesarea în aşteptarea celorlalţi katepano, care aduceau din themele lor noi trupe de războinici. Odată cu sosirea acestora, pămîntul se umplu de oşteni, maşini şi animale de povară care transportau corturi, căruţe pline cu merinde şi provizii de război. Nikiforos avea de gînd să atace Antiohia şi Alepul pentru a-i supune o dată pentru totdeauna pe sarazini. Armata părăsi Caesarea împreună cu Theofano şi cu fiii acesteia. Ca şi în celelalte expediţii, Vasilios călătorea ore în şir pe calul lui Tzimiskis. Nobilul domestikos îi lămurea toate nedumeririle care aveau veşnic ca temă războiul. Theofano asculta glasul copilului şi pe cel al bărbatului iubit şi trupul i se înfiora, pentru că omul acela drag era atît de aproape şi în acelaşi timp atît de departe, întrucît de cealaltă parte a litierei o însoţea Nikiforos, călare pe murgul lui.

Ca şi în prima expediţie, Fokas o lăsă pe Theofano la castelul Driviziului sub paza unui turmarch, acelaşi om care fusese comandantul cetăţii şi cu doi ani în urmă.

Împăratul porni cu armata lui, făgăduindu-i din nou Theofanei că mesagerii n-o vor lăsa nici o clipă fără veşti din partea-i.

Cînd oştirea basileului dispăru în norul de praf, Theofano se închise în apartamentele ei. În ultimele luni, de la întoarcerea lui Nikiforos din Bulgaria, în minte începură să i se cuibărească unele idei ciudate. Îl iubea şi-l adora pe Tzimiskis, iar faptul că în ultimul timp îl vedea numai de departe, o făcea uneori să-şi piardă minţile.

— Trei luni, repeta întruna în sinea-i, plimbîndu-se cu nervozitate prin încăperea cea mare. Au trecut trei luni de cînd

Nikiforos s-a întors din Bulgaria şi-n acest răstimp n-am putut să-l văd decît o singură dată, şi doar pentru o clipă, între patru ochi.

Încercă să-şi aducă aminte de toate amănuntele acelei seri. Nikiforos îl lua peste picior pe Liutprando în Tricliniul de Aur. Theofano nu fusese de faţă la dineu pentru că Leon îi dăduse un bileţel din partea lui Tzimiskis. Nobilul domestikos voia s-o întîlnească. Se văzură pentru o clipă în micul dormitor al Zoiei. Leon stătea de veghe pe coridor. Timpul se scursese fără ca ei să-şi fi spus mai nimic din tot ceea ce aveau să-şi spună. Eunucul intrase înspăimântat în dormitor punînd capăt îmbrăţişărilor lor. Fokas îl părăsise pur şi simplu pe Liutprando, lăsiadu-l năuc, pornise spre dormitorul sacru. De atunci nu se mai văzură decît în Tricliniul de Aur sau la Palatul Manavra în faţa unei asistenţe numeroase. Iar cînd privirile lor se întîlneau, îşi întorceau ochii în altă parte pentru că iubirea li se citea atît de clar pe chipuri, încît numai un orb n-ar fi fost în stare s-o observe. Şi nu numai atît. În ultimele luni, Fokas se purta destul de ciudat. Îi urmărea pe ascuns şi, ori de cîte ori Ioannis era de faţă, îşi pironea privirea cu atîta stăruinţă asupră-i, de pare-ar fi vrut să-l facă să se simtă ruşinat de ceea ce probabil bănuia că face.

— Îl urăsc, strigă deodată Theofano în culmea deznădejdii, îl urăsc şi doresc din tot sufletul meu să piară. Vreau să moară. Să fie ucis în timpul bătăliei. Să nu-l mai văd în faţa ochilor mei... O, Doamne, de s-ar întîmpla aşa...

Cu ochii sufletului său îl văzu pentru o clipă pe Ioannis ca împărat, iar pe ea alături de el.

— Soţia lui, şopti, vai, cîtă fericire!...

Se aşeză pe un scaun şi întredeschise ochii, trăindu-şi aievea visul.

— Soţia lui, dar cum, căci celălalt trăieşte, spuse sărind brusc de pe scaun şi începu să se plimbe prin cameră.

— Să moară, trebuie să moară, şoptiră apoi, încet, buzele ei. Otravă!... Nu! izbucni îngrozită. Nu cu otravă. Nu pot s-o mai folosesc. Ci de sabie. Un complot. Dacă va pieri otrăvit, acuzaţia are să cadă asupra-mi. Cu un complot lucrurile se schimbă. Poporul e nemulţumit, la fel şi clerul. Arhonţii nu-l văd nici ei cu ochi buni. E nevoie de o căpetenie care nu poate fi deeît el, iubitul meu, Ioannis. Va primi oare?

Amintindu-şi de vorbele lui Tzimiskis, încerca să-şi dea seama dacă era dispus să se ridice împotriva împăratului, a rudei şi comandantului său. Nu spusese niciodată nimic, nici de bine, nici de rău, despre Nikiforos. Se ferea să-i pronunţe pînă şi numele.

— Trebuie să-l compromit, şopti ea în timp ce o sclipire diabolică îi aprinse ochii. Să-l fac să-l duşmănească pe Nikiforos în mod deschis. Da, aşa trebuie să fac. Să-i devină duşman de moarte... Dacă voi reuşi...

Se opri în faţa geamului şi privi afară. Cerul dinspre soare-apune era parcă scăldat în sînge.

Vara, cu căldurile dogoritoare şi cerul ei încins, se sfîrşi. Ca un fulger, armata lui Nikiforos trecu prin cetăţi şi oraşe. Jefui, distruse şi tîrî în robie mii de păgîni. Sosi luna noiembrie cu primele-i îngheţuri, dar împăratul nici nu se gîndea să pună capăt victorioasei sale înaintări. Străbătea mereu teritorii vrăjmaşe, pe care le cucerea. În ziua de 18 noiembrie ajunse în faţa Antiohiei, avînd în urma lui o sută de mii de prizonieri, tineri şi copii, precum şi o mie de bătrîni pe care-i numise paznici ai celorlalţi captivi. Pînă atunci cucerise 18 oraşe mari, nenumărate cetăţi şi incendiase numeroase tîrguri, care n-avură soarta oraşelor mari, fiindcă, fiind mici, nu erau potrivite pentru creştinare.

Armata se opri în faţa Antiohiei. A doua zi, însoţit de Tzimiskis şi de ceilalţi katepano, Nikiforos, călare, făcu înconjurul cetăţii pentru a cerceta fortificaţiile. Le văzu şi chipul i se întunecă. Zidurile erau puternice, mult mai puternice decît crezuse. Încheindu-şi inspecţia, se întoarse în tabără şi-i făcu semn lui Tzimiskis, nepotului său stratopedarch-ul (*ofiţer superior în armata bizantină*) Petros Fokas şi nobilului katepano Mihail Vourdtzis să-l urmeze.

— Iarna a poposit pe-aici de-a binelea, rosti posac Nikiforos de îndată ce se adunară eu toţii în cort. Din cîte am băgat de seamă Antiohia e puternic fortificată şi asediul va fi greu şi lung. Mihail, i se adresă lui Vourdtzis, vei rămîne aici, la castelul din Pagron... Da, la castelul din Pagron, nu mă întrerupe. Ştiu că se află în paragină, mi-au spus-o iscoadele mele. Va fi reconstruit. Chiar repede, mai înainte de-a porni noi spre Basilevusa.

— Ne întoarcem, Măria-ta? întrebă Tzimiskis plin de nedumerire, fiindcă nu bănuise aşa ceva.

— Da, Ioannis, răspunse acesta sec. Ne întoarcem. Trebuie să ne întoarcem. Mă cam neliniştesc slavii. Apoi şi armata noastră a obosit războindu-se atîtea luni în şir. Aşadar, ne întoarcem... Mihail, i se adresă iarăşi lui Vourdtzis. Tu vei rămîne aici cu o mie cinci sute de catafracţi şi o mie de pedestraşi. Ca punct de pornire al atacurilor va fi castelul din Pagron. Petros, îi zise nepotului său, vei rămîne şi tu aici. Sub ordinele tale se vor afla toate tourmele care vor staţiona în Cilicia şi în Siria. Veţi rămîne aici amîndoi ca să împiedicaţi aprovizionarea Antiohiei şi a Alepului cu alimente şi arme. Doar atît... Nu veţi porni nici un asalt. Să nu încercaţi cumva să cuceriţi Antiohia, pentru că eforturile voastre se vor risipi în van. Acestea-s ordinile mele... Nu, Mihail. Am spus că nu veţi porni nici un asalt. Forţele pe care vi le las sînt mici, foarte mici şi nu vreau să se verse degeaba sînge creştin! Asta-i tot... Ba nu... Chiar de mîine va începe reconstrucţia castelului din Pagron. Ioannis, toţi geniştii şi două tourme să pornească spre Pagron. Vreau să înceapă lucrul chiar mîine, în prezenţa mea. Iar acum, duceţi-vă. Ioannis, tu rămîi. Vreau să-ţi spun ceva.

Petras şi Vourdtzis se închinară şi ieşiră din cori. Nikiforos căzu greu pe un jilţ. Ioannis îi privi muşcîndu-şi mustaţa.

— Ioannis, îi spuse Nikiforos mîhnit, după o scurtă tăcere. Nu cumva vrei să-mi spui ceva?

— Ce să-ţi spun, Luminăţia-ta? Ce anume să-ţi spun?

Nikiforos îşi înălţă capul, pironindu-şi privirea în ochii acestuia.

— Nu ai de spus nimic? întrebă din nou.

— Nu-nţeleg, Luminăţia-ta!

— Nu-ntelegi? strigă atunci Fokas aprins de mînie. Nu-nţelegi? Şi...

Se sculă şi-l privi încruntat. Tzimiskis nu-şi plecă privirea. Fokas începu să se clatine şi-n nesiguranţa în care trăia de douăzeci şi patru de ore, din clipa în care găsise un bileţel anonim în cortul lui, care-l înştiinţa că Theofano îl înşală cu Tzimiskis, vru să-i spună totul. Dar nu vorbi. Aerul lui Ioannis nu trăda un om care ascunde ceva. Nu părea a fi un om netrebnic, şi încă ce netrebnic.

— Ioannis, şopti acesta, poate am greşit... Să uiţi ceea ce ţi-am spus... Nu. Nu stărui, căci nu voi mai rosti nici un cuvînt.

Tzimiskis deschise gura să vorbească, dar Fokas nu-i dădu voie.

— Ioannis, du-te. Du-te, vreau să mă odihnesc...

Îl urmări cu privirea pînă cînd acesta ieşi din cort, şi apoi căzu din nou pe un scaun, apucîndu-şi capul cu ambele mîini.

— Theofano, şopti, Theofano... Dacă-i adevărat... O, Doamne...

Pieptul lui larg (tresaltă, iar ochii i se pironiră deznădăjduiţi pe candela de argint care ardea în faţa icoanei Sfintei Fecioare Călăuzitoare.

*

Theofano văzu armata imperială şi inima-i zvîcni puternic, fiindcă îl zărise de departe pe Ioannis, mergîad umăr la umăr cu Fokas.

— S-au întors, şopti ea strîngînd nervos mîna lui Vasilios care, cu ochii strălucind de bucurie, privea flamurile, emblemele si stindardele ce fluturau în bătaia vîntulul. Privea cîmpia care se însufleţise, pămîntul gemînd sub povara uriaşei armate şi a prizonierilor ce veneau îa urma biruitorului basileu,

Contrar obiceiului, Nikiforos nu se arăta nerăbdător s-o vadă pe Theofano. Intră în castel fără grabă şi urcă agale scara ce ducea spre apartamentele basilisei. Răvaşul care destăinuia adulterul acesteia, un sul de papirus se afla în tunica lui şi-i mistuia sufletul. Văzîndu-l, Theofano înţelese că soţul ei îşi îndeplinise misiunea. Ascunzîndu-şi zîmbetul, se apropie de el şi-l lăsă s-o îmbrăţişeze, stăpînindu-şi însă fiorul de dezgust care-i străbătuse trupul.

A doua zi, Fokas porni spre Constantinopol împreună cu Theofano şi cu copiii acesteia. Se arătă mohorit tot timpul călătoriei şi numai cînd părăsi Caesarea, în timp ce Tzimiskis rămase acolo ca să se îngrijească de armată, pe faţa lui miji un zîmbet. Îi urmărise pe amîndoi cît putuse mai îndeaproape, dar nu văzuse nimic care să-i dea de bănuit.

Primirea făcută biruitorului basileu la Constantinopol nu semăna nici pe departe cu cele de altădată. Deşi poporul şi arhonţii îşi arătară entuziasmul, deşi în aer plutise un miros îmbietor de tămîie şi de mirodenii, deşi ochii multora clipiră la vederea bogăţiilor şi a şirului nesfîrşit de prizonieri, totuşi sufletul poporului, al arhonţilor şi al clerului nu-i mai aparţinea, iar multe glasuri înfuriate şi destule blesteme fură înăbuşite de privirile crunte şi ameninţătoare ale varangilor care mărgineau cu şirul lor nesfîrşit, şi pe o parte şî pe cealală, Şoseaua Triumfu-

rilor, Mesi. Fokas văzu chipurile întunecate, auzi ovaţiile şi blestemele care ajungeau pînă la urechile lui, ca vuietul mării dezlănţuite, ca nişte rafale de vînt, îşi dădu seama ce se petrecea în juru-i şi inima-i sîngeră. Lărgirea fruntariilor imperiului, victoriile împotriva păgînilor, bogăţiile pe care le aducea n-aveau ecou decît în inimile oştenilor, a celor pe care-i numea fraţi. Grav şi taciturn intră în Palatul Sacru. Se închise în dormitorul lui şi, îngenunchind în faţa sfintelor icoane, se rugă ceasuri în şir.

*

Lunile de iarna se sfîrşiseră, zilele deveniră mai lungi, iar soarele începu să încălzească oraşul lui Constantin cu razele lui aurii. Zilele se măriră. Dar în acelaşi timp se măriră şi ura şi dezgustul poporului faţă de împărat. Nimeni nu mai vorbea fără să-l blesteme pe Fokas şi pe fratele lui, Leon, curopalatul (*înalt demnitar bizantin care administra Palatul imperial*) care storcea poporului tot felul de biruri. Nikiforos afla toate veştile în legătură cu nemulţumirea celor nevoiaşi, care-şi exprimau protestul prin cîrciumi, la Forum şi-n pieţele oraşului, şi devenea tot mai posac şi mai mihnit, fiindcă acum nu mai avea încredere în nimeni, în afară de fratele şi de bătrînul său tată Vardas. Chiar şi dragostea lui pentru Theofano începuse, nu să se destrame, ci să se înece în valurile de deznădejde care-l cuprindeau tot mai des, pentru că acum îşi dădea prea bine seama că şi ea îl urăşte. Zilele se scurgeau şi deveneau săptămîni. Iar săptămînile luni. Într-o zi, era în prima lună de iarnă, focurile aduseră vestea cea mare: căzuse Antiohia. Stindardele împărăteşti fuseseră înălţate deasupra forturilor cetăţii Antiohiei.

La aflarea veşti, chipul împăratului se aprinse de mînie şi cînd, după trei sau patru zile, Nikitas sosi la Palatul Sacru ca trimis al comandantului armatelor Anatoliei ca să-i comunice oficial căderea marii acropole sarazine, Fokas îl primi rău, iar răcnetele lui făcură să se cutremure Tricliniul de Aur:

— Vourdtzis a cucerit Antiohia in pofida ordinelor mele, punînd în primejdie întreaga mea operă. A cucerit Antiohia, deşi îi poruncisem doar s-o asedieze. Katepano Chrisoloras, victoria care în alte împrejurări m-ar fi bucurat pînă-n adîncul sufletului, de astă dată m-a umplut de nemulţumire pentru că un general care nu-şi ascultă comandantul nu trebuie să mai poarte

asemenea titlu. Vourdtzis m-a nesocotit atît în calitate de comandant, cît si ca împărat. Trebuie să fie pedepsit şi va fi pedepsit. Forţele lui erau neînsemnate şi dacă dădea gres păgînii ar fi prins curaj.

După ce rosti aceste vorbe grele se sculă de pe tron si ieşi din sală, părăsindu-i pe toţi demnitarii imperiului, care se uitau uluiţi unul la altul.

Cu capul vuindu-i încă de răcnetele lui Nikiforos, Nikitas se ridică şi părăsi Tricliniul de Aur. Fokas nu mai era comandantul pe care-l cunoştea. Era un alt om, un despot ciudat şi crud. Cu paşi înceţi, ieşi din sala cea mare şi porni spre casa părintească. Lipsea de mult timp din Basilevusa şi acum i se părea şi ea schimbată, stranie, ca un vulcan care mocnea în adîncuri, gata să erupă.

Află şi Theofano de felul cum fusese primit Nikitas de către Fokas şi pe faţa ei frumoasă apăru pentru o clipă un zîmbet plinde răutate. Împăratul devenea din ce în ce mai urît, şi dacă îl va pedepsi pe Vourdtzis, precum spusese, în loc să-l răsplătească, încă un om, în afară de ea, i-ar fi dorit pieirea. Dar, nevrînd să lase nimic la voia întîmplării, se duse în grabă să-l vadă.

Îl găsi în dormitorul lui, îngenuncheat în faţa iconostasului. Se opri şi-l privi mult timp, fără să-i vorbească. Părea îmbătrînit. Avea faţa trasă, ochii înfundaţi adine în orbite, iar spinarea-i arăta în acea clipă gîrbovită.

— Nikiforos, i se adresă ea gingaş, după un scurt răstimp de tăcere. Nikiforos.

Acesta se întoarse şi o privi. Ochii lui păreau umezi.

— Nikiforos, ce s-a întîmplat? îl întrebă Theofano, chipurile, neliniştită.

— Vourdtzis mi-a nesocotit porunca, răspunse. A cucerit Antiohia. Izbînda lui e mare, dar a călcat ordinele mele. I-am vorbit urît soliei trimise de Ioannis. Am strigat în faţa tuturor arhonţilor că îl voi pedepsi pe Vourdtzis. Am greşit... îmi pare rău.

— Ai greşit? zise înfuriată Theofano, văzînd că i se năruiesc speranţele. Spui că ai greşit, cînd el ţi-a furat gloria care ţi se cuvenea? Cînd toată lumea va spune că acolo unde ai dat greş tu, biruitorul comandant de oşti, a învins un simplu general? Nikiforos, nu te mai recunosc. Cîndva, pînă mai ieri mi se pare,

pretindeai din partea oamenilor tăi o disciplină de-fier. Astăzi te-ai schimbat... Fă cum vrei. Dar înainte de a hotărî, gîndeşte-te bine. Dacă toţi generaţii vor proceda ca Vourdtzis, atunci nu vei mai comanda tu, ci ei.

La început Fokas o ascultă distrat, dar cînd ca ii atinse punctul cel slab, disciplina militară, se aprinse deodată, gata să izbucnească.

— Ai dreptate, se auzi vocea lui plină de ameninţări. Theofano, ai dreptate şi-ţi mulţumesc pentru că mi-ai deschis ochii. Pentru indisciplina lui, Vourdtzis va fi pedepsit eu vîrf şi îndesat.

Se apropie de ea şi, cuprinzmd-o în braţe, o sărută cu gingăşie, spunîndu-i în şoaptă:

— Iţi mulţumesc... Iţi mulţumesc pentru că mi-ai arătat din nou drumul cel drept.

*

Sosind la Constantinopol, Vourdtzis se prezentă în mare grabă Ia Tricliniul de Aur ca să-şi primească răsplata pentru victoria cîştîgată. Intră în sala împodobită cu aur, semeţ, plin de mîndrie şi de adoraţie pentru comandantul şi împăratul lui, dar ieşi umilit. În ochii lui se citea o ură de moarte pentru cel pe care-l asemuia, pînă nu demult, unui zeu. Fokas îl umilise în faţa tutu-ror arhonţilor şi nu se mulţumise numai cu interzicerea oricărei manifestări publice pentru izbînda iui Vourdtzis, dar îl trimisese înapoi în Asia Mică ca simplu comandant al unei cetăţi neînsemnate.

— Nu-l mai recunosc, îi spunea Nikitas, plin de mîhnire, chiar în aceeaşi seară lui Anemaş. Ai auzit cum răcnea, ai văzut cum îi scînteiau ochii?... S-a schimbat, nu mai e cel de altădată. Nu mai e gloriosul nostru comandant.

Anemaş clătină din cap.

— Se teme, bolborosi acesta, tremură şi-n faţa propriei sale umbre. În fiecare seară pune peste tot străjeri, ca şi cum ar trăi printre duşmani şi nu în capitala lui. Zilnic se duce la castelul Vukoleon şi se înfurie deoarece construcţia nu e încă gata. Acum cîteva zile a poruncit. Să i se taie nasul unui varang care aţipise în timp ce stătea de strajă. Am căzut în genunchi şi l-am implorat să nu fie atît de crud. Dar nu m-a ascultat... Pînă şi cei din garda lui personală murmură acum împotrivă-i. Nikitas,

trebuie să-i deschidem ochii, să-l facem să-şi revină. Dar cum, în ce fel?

Tăcură amindoi.

—- Numai Tzimiskis, zise deodată Nikitas.. Numai el poate să-i vorbească. Poate... poate şi Augusta. Lui Tzimiskis pot să-i spun şi eu o vorbă. Augustei în nici un caz... Anemaş, nu stărui, situaţia mea nu-mi îngăduie un lucru ca ăsta.

Cînd Tzimiskis sosi la Constantinopol, Chrisoloras se duse şi-i vorbi. Ioannis, care fierbea de indignare fiindcă în persoana lui Vourdtzis se vedea jignit şi el, îi răspunse:

— Nikitas, nu era nevoie să-mi spui toate lucrurile astea. Le cunosc şi i le voi spune Măriei-sale de-a dreptul.

Fokas îl primi pe Tzimiskis în Tricliniul de Aur. Şedea pe tron avîndu-i la dreapta pe copiii lui Romanos, Vasilios şi Konstantinos, iar la stînga pe împărăteasă. Avea o expresie gravă, iar ochii lui scînteiau de mînia care-i clocotea în suflet. Ioannis intră semeţ în frumoasa sală şi ochii tuturor arhonţilor se pironiră asupra lui, fiindcă îşi aduceau cu toţii aminte de felul cum fusese primit Vourdtzis de către împărat, iar acum aşteptau să vadă cum se va purta cu strălucitorul domestikos. Demnitarii stăteau cu sufletul la gură, în afară de Vasilios, care, de îndată ce-l văzu pe Tzimiskis, îi zîmbi cu nevinovăţie şi vru să coboare de pe tron şi să alerge spre el ca să-l salute. Dar se abţinu şi el. În schimb, ochii lui îi surîdeau cu afecţiune.

Primul începu să vorbească Nikiforos.

—- Gloriosule domestikos, i se adresă pe un ton aproape sălbatic lui Tzimiskis, ai sosit la Constantinopol în cel mai nepotrivit moment. Asediul Alepului continuă încă şî tu, în loc să rămîi în Asia Mică, aşa cum o cerea gradul tău, ai venit aici! Şi nu numai atît. Unul din generalii mei şi ai tăi, patricianul Vourdtzis, mi-a încălcat poruncile, acţionînd aşa cum 1-a dus pe el capul. L-am pedepsit după cum merita, şi în viitor voi pedepsi mult mai aspru pe cel care-mi va nesocoti ordinele, indiferent dacă rezultatul va fi bun sau rău. Gloriosule, mai ai ceva de spus? Vrei să te dezvinovăţeşti pentru purtarea lui Vourdtzis ca şi pentru hotărîrea de-a părăsi armatele mele?

Tzimiskis se pierdu cu firea şi deveni numaidecît roşu ca racul. În ceea ce-l privea pe Vourdtzis se aştepta să audă asemenea vorbe, dar nu şi în ceea ce-l privea pe el.

— Luminăţia-ta, răspunse încercînd să-şi înăbuşe mînia care-i gonea tot sîngele la cap. Luminăţia-ta, eşti nedrept! Nedrept faţă de Vourdtzis, nedrept şi faţă de mine. Poate că Vourdtzis a nesocotit porunca Măriei-tale, dar victoria lui e atît de mare, încît era de datoria Luminăţiei-tale să-i ierte nesupunerea. în ceea ce mă priveşte...

— Domestikos, îndrăzneşti să judeci hotărîrile mele? răcni Fokas»

— Îndrăznesc, răspunse Ioannis fără să şovăie. Îndrăznesc fiindcă şi eu m-am născut soldat. Ai fost nedrept, Luminăţia-ta. Nu mi-e teamă să repet cuvintele şi nici nu caut să-mi ascund gîndurile.

— Domestikos, se auzi vocea rece ca gheaţa a lui Nikiforos, care încerca să se stăpînească. Purtarea de acum şi cuvintele pe care le-ai rostit azi nu sînt demne de gradul pe care ţi l-am dat. Dacă comandantul armatei mele pune la îndoială justeţea poruncilor pe care le dau, şi aceasta în mod public, atunci ce vor face ceilalţi, cei de rang inferior? Şi dacă aceştia te vor imita, ce fel de armată va mai avea imperiul? Domestikos, retrage-ţi cuvintele şi voi uita îndrăzneala de care ai dai dovadă.

O linişte de mormînt se lăsă după ultimele cuvinte ale împăratului. Arhonţii aşteptau cu sufletul la gură să audă răspunsul lui Ioannis. Dacă nu-şi va schimba atitudinea...

Theofano simţi cum i se opresc bătăile inimii. Fiul ei, Vasilios, se întorcea şi se uita cînd la Fokas, cînd la Tzimiskis. Înţelegea că se petrece un lucru neobişnuit, dar cu mintea lui de copil nu putea să-şi dea seama de toată importanţa acestei înfruntări.

— Luminăţia-ta, răsună vocea lui Tzimiskis, curată ca cristalul. Am adus la cunoştinţa înălţimii-tale părerea mea. N-o schimb, nici nu-mi retrag cuvintele care au ieşit nu din gura, ci din cugetul meu. Luminăţia-ta, aţi fost nedrept cu Vourdtzis. Şi răul nu constă numai în aceasta. Prin atitudinea voastră de acum daţi poporului, arhonţilor şi dregătorilor dreptul să creadă că sînteţi gelos pe gloria subalternilor voştri!

— Tzimiskis, răcni Nikiforos, de astă dată ai întrecut măsura. Ieşi! Din această clipă îţi interzic să mai intri în capitală fără învoirea mea scrisă. Te vei duce să locuieşti pe moşiile tale clin Asia Mică. Nu mai eşti domestikos. N-am nevoie de oameni ca tine. Dar, continuă împăratul zîmbind ironic, ca să nu se găsească vreunul care să spună că basileul nu-ţi recunoaşte

serviciile aduse în trecut imperiului, iţi voi acorda un alt titlu. Începînd de astăzi, din această clipă chiar, vei fi logofătul dromului.

Fokas nu-i dădu timp să-i răspundă şi nici nu-şi putea imagina măcar povara dizgraţiei ce căzuse pe capul lui Tzimiskis. Se sculă de pe tron şi părăsi în mare grabă Tricliniul de Aur. În timp ce toată lumea căzuse în genunchi în semn de prosternare.

Theofano şi copiii acesteia îl urmară pe Fokas.

*

— Nikiforos şi-a semnat sentinţa de condamnare la moarte, repeta întruna Theofano, plimbîndu-se prin dormitorul ei. Complotul pentru detronarea lui Fokas avea nevoie de o căpetenie. Acum am găsit-o. Probabil că Tzimiskis jură acum că-l va ucide pe Fokas. Domnul m-a ajutat. Dar e nevoie de multă fereală, deoarece, dacă se va comite chiar şi o singură greşeală...

Se opri. Apoi se întoarse şi, luînd loc la masă. începu să scrie ceva pe un pergament. Scrise mult timp, iar cînd sfîrşi. sună din clopoţel.

— Leon, spuse eunucului. Am un mesaj pentru arhontele Tzimiskis. Să i-l duci personal... Totuşi, ar fi mai bine să nu i-l duci tu. Vei înmina mesajul lui Othon, fratele varangului pedepsit de Fokas. Am vorbit cu el, e la fel de ambiţios cum era pe vremuri Mihail. Hai, du-te.

Eunucul însă nu se urni. Theofano îl privi mirată.

— Leon, ce e cu tine? îl întrebă. N-ai auzit ce ţi-am spus?

— Am auzit, preacuvioasă Augustă, răspunse acesta, dar dacă Luminăţia-ta îmi îngăduie...

— Da, Leon, ştii prea bine că n-am nici un secret faţă de tine.
-

— Preacuvioasă Augustă, zise acesta şi căzu în genunchi. Vă implor, nu încercaţi să-l împingeţi pe arhontele Tzimiskis să pună la cale vreun complot. Mi-e teamă de el. E atît de... de...

— Leon! strigă furioasă Theofano. Nu ţi-am cerut părerea. Şi nici drept să-mi dai sfaturi nu ai. Trimiţi sau nu mesajul?

— Îl voi trimite, preacuvioasă Augustă, zise acesta suspinînd. Mă arunc şi-n foc pentru Luminăţia-voastră. Dar îndrăznesc încă o dată să vă spun, chiar cu riscul de-a vă supăra cu vorbele mele, că n-am nici o încredere în arhontele Tzimiskis.

Cu ochii scînteind de mînie, Theofano porni amenințătoare spre Leon şi ridică mîna să-l lovească. Acesta rămase nemişcat. Dar o privi cu atîta disperare, încît ea se îmblînzi pe dată.

— Leon, du-te, îi spuse ea cu o voce mieroasă. Du-te, temerile tale sînt neîntemeiate.

În loc să-i răspundă, acesta întinse mîna, apucă mîna care voia să-l lovească şi o sărută cu o adevărată venerație.

Deşi trecuseră două zile din clipa în care se înfruntase pe față cu Tzimiskis în Tricliniul de Aur, Fokas nu-şi revenise încă. Discutase şi cu Leon, fratele lui, şi acesta îi dăduse dreptate. Dar în sinea lui avea îndoieli, şi cînd gîndurile îl copleşiră, într-o seară rece de noiembrie, căzu în genunchi în fața iconostasului şi începu să se roage, căutînd alinare şi lumină la Dumnezeul său. Se rugă multă vreme, iar cînd se sculă, chipul lui părea mai senin.

— Aşa trebuia să procedez, şopti. Măsura a fost crudă, dar necesară.

După ce se ridică din fața iconostasului, aruncă o privire spre marele pat ce rămînea noapte de noapte gol — acum dormea mereu pe duşumea, întins pe pieile a două sălbăticiuni, exceptînd rarele cazuri cînd Theofano venea să-i țină tovărăşie — şi se înfiora, deoarece, aşa cum era luminat de sfeşnice şi aşa cum strălucea, supraîncărcat de aur, i se păru că-i un pat funebru, un adevărat catafalc. Acest gînd îi aduse în minte un altul. Sa apropie în mare grabă de o masă şi, bîjbîind printre sulurile de papirus care se aflau pe ea, scoase un mic pergament ce conținea doar două-trei rînduri. Pergamentul glăsuia:

„Sfînta Providență mi-a destăinuit mie, care-s un vierme, că vei muri, basileule, în a treia lună după septembrie."

Răvaşul îi fusese pus în mînă de un călugăr cu zece zile în urmă, în timp ce se ducea spre Biserica cea Nouă. Călugărul dispăru după aceea în mulțime, fără a fi reuşit să-i vadă fața. Fokas luă pergamentul de pe masă, parcurse iarăşi cele cîteva rînduri, cu toate că le citise de o mie de ori aproape şi, mototolindu-l nervos, murmură!

— O, Doamne, de ce oare mi-am adus aminte, astă-seară, de cuvintele astea?

*

Theofano nu era deloc mulțumită de răspunsul dat de Tzimiskis. Înainte de a pleca în surghiun, Ioannis îi trimisese un

scurt mesaj prin care-şi lua bun rămas, dar nu răspundea la întrebarea ei, şi anume dacă se simţea în stare să urzească un complot împotriva lui Fokas. Din mesajul lui reieşea că-l ura pe Nikiforos, îl înjura în mod grosolan, dar ura lui nu ajunsese pînă acolo încît să-i dorească moartea.

— Şi totuşi, spuse Theofano cuprinsă de deznădejde, în timp ce se gîndea la tot ceea ce-i scrisese lui Tzimiskis, în scrisoarea mea i-am dat să înţeleagă destul de limpede că în cazul cînd Fokas va fi detronat sau ucis, pe tron se va urca el.

Îndoindu-se de sentimentele lui, începu să-şi împletească degetele şi, deodată, luă hotărîrea cea mare.

-— Trebuie să se reîntoarcă, murmură, trebuie să revină la Constantinopol. Trebuie să-l revăd. Asemenea treburi nu se aranjează prin scrisori. Trebuie să revină şi va reveni! Şi chiar curînd de tot. Nikiforos n-are cum să mă refuze. De altfel, acum îi pare rău de ceea ce a făcut, aşa că va încuviinţa cu atît mai uşor rechemarea lui Tzimiskis din surghiun. Trebuie să vină şi cînd va veni...

Ochii săi, care scoteau flăcări, se îndreptară spre uşa care dădea în coridor. Era coridorul care ducea spre dormitorul lui Fokas.

— Va veni şi voi scăpa de Nikiforos. Într-o lună, cel mult într-o lună şi jumătate. Sabia, Nikiforos, îţi pregătesc un sfîrşit pe măsura faptelor tale, strigă, dînd glas groazei şi nestinsei ei duşmănii faţă de cel care o diviniza.

Mistuită de dor, de un dor care, cu trecerea timpului, devenea tot mai aprins şi mai chinuitor, Theofano nu se abătu nici o clipă de la hotărîrea de a-l readuce pe Tzimiskis la Constantinopol. Voia să termine cît mai curînd cu putinţă cu omul, adică cu propriul ei soţ, care, precum credea, constituia o piedică în calea fericirii sale. Cu vorbe mieroase şi sfaturi, fără să recurgă la nici un fel de rugăminţi care ar fi putut da naştere la bănuieli, reuşi să se apropie de ţel. Nikiforos începu să recunoască, în cele din urmă, că-l pedepsise pe Tzimiskis mult mai aspru deeît merita. Iar cînd Theofano îi spuse, vrînd să-i risipească şi ultimele bănuieli în legătură cu fidelitatea ei, că găsise o mireasă pentru Ioannis, o patriciană. cu centură, fiica fostului magister şi general Votanistis, ochii lui Fokas străluciră de bucurie şi, învingîndu-şi şovăiala, semnă hrisovul prin care fostul comandant suprem al armatelor Anatoliei şi în prezent simplu

logofăt al dramului era rechemat la Constantinopol. Semnînd actul de rechemare a lui Tzimiskis, Fokas avu parte de-o noapte de adevărată fericire pentru că Theofano, ca să-i arate cît de mult îl iubea, de îndată ce se înnopta, veni să-l viziteze în odaia lui şi dormiră împreună în patul cel mare. Se culcară şi sfeşnicele, cu flăcările lor aurii, urmăriră, pîlpîind din pricina vîntului turbat care răzbătea prin draperiile groase, adoraţia profundă a lui Fokas şi neîntrecuta ipocrizie a Theofanei.

Luna noiembrie se apropia de sfîrşit. Asupra Constautinopolului se abătu un frig cumplit. Cerul fu acoperit de o perdea de nori plumburii care rămaseră nemişcaţi, ca şi cum ar fi ancorat deasupra oraşului pe care-l cufundară într-o beznă ciudată, în timp ce dincolo, dispre Asia Mică, se auzea huruitul surd al tunetelor. Se înnopta, iar norii, încremeniţi ca un coşmar care-ţi apasă pieptul, căpătau răsfrîngeri luminoase din pricina străfulgerărilor din depărtare, ce le risipeau pentru o clipă întunecimea. Vremea aceasta ciudată ţinu pînă aproape de sfîrşitul lunii. În clipa în care inimile arhonţilor şi ale plebeilor începură a jindui după lumina şi soarele care dispăruse, un puternic cutremur zgudui Constantinopolul. Atunci mulţi oameni îşi făcură cruce, iar unii văzură în asta semne rău prevestitoare pentru Oraşul lui Constantin. Dar a doua zi începu să bată brusc crivăţul care risipi bezna norilor, aşa că soarele auriu străluci iarăşi pe bolta cerească.

În ziua de 28 noiembrie, Fokas se trezi dis-de-dimi-neaţă şi retrăi toată nenorocirea care-l lovise cu două zile în urmă, cînd îşi dăduse sufletul chiar în braţele lui, bătrînul său tată, Vardas Fokas. Nikiforos îşi plînse îndelung părintele, care trecuse pragul celor nouăzeci de ani, iar cînd coborî, cu propriile-i mîini, sicriul în mormînt şi placa funerară fu lăsată să alunece greu deasupra rămăşiţelor sale pămînteşti, simţi în jurul lui un mare gol, fiindcă ştia că singurul om care-l iubea, fără să-i ceară nimic în schimb, era cel ce dispăruse acoperit de ţarină. Fokas se ridică de pe podeaua unde dormea, îşi scoase mantia aspră de monah pe care o purta, se îmbrăcă singur, ca de obicei, şi porni spre Tricliniul de Aur, unde hotărîse să primească solia bulgarilor care venise la el cu unele cereri.

Deşi era încă devreme, la un ceas după revărsatul zorilor, tricliniul era plin de arhonţi, generali şi curteni. Fokas trecu grăbit prin faţa lor, se duse şi se aşeză pe tron, rezemîndu-şi

capul de mînă. Chipul îi era întunecat şi ochii umflaţi de plîns, fiindcă ori de cîte ori se afla singur, lacrimile nu încetau să-i curgă şiroaie pentru preaiubitul lui părinte care murise.

Membrii soliei căzură la picioarele lui şi începură să vorbească. Nikiforos îi urmărea absent, cînd deodată, privirea lui se pironi pe uşa tricliniului. Acolo, în pragul uşii care dădea în coridorul interior, apăruse Tzimiskis. Purta o haină militară simplă, îţi ţinea capul sus cu semeţie şi un zîmbet mijea pe frumoasa lui faţă. Nikiforos îl văzu şi se tulbură. Zărindu-l, îşi aduse aminte de vorbele pe care i le spusese fratele lui:

„Urmăreşte-l, e un om perfid şi făţarnic, întoarcerea lui la Constantinopol va avea urmări nefaste pentru tine".

Ioannis înainta, ajunse în apropierea basileului, căzu în genunchi pentru a i se închina, dar îşi înălţă de îndată capul, căutîndu-i privirea. Nikiforos îşi întoarse ochii în altă parte. Tzimiskis se sculă scrîşnind din dinţi. Apoi se duse şi-şi ocupă locul cuvenit rangului său în rîndul arhonţilor. Împăratul îl primea rece, mai bine-zis duşmănos.

— Eşti un războinic laş!... Ioannis, zadarnice au fost toate ostenelile mele. Te temi, tu, neînfricatule? strigă Theofano. Unde ţi-s ambiţiile? Unde ţi-e renumele pe care l-ai cîştigat în bătălii? Primeşti ca umilinţele să cadă asupra-ţi una după alta. Te-a primit rece, aproape duşmănos şi acum... Acum, îmi vine să rîd, îţi interzice să te mai prezinţi în faţa lui... Ioannis, nu m-asculţi?

— Te ascult, zise acesta grav. Te ascult, dar mă gîndesc. M-a jignit, nu te contrazic. Mi-a interzis să locuiesc în Basilevusa. „Dincolo, în Asia Mică, acolo ţi-e locul", mi-a trimis vorbă. M-a jignit, dar paharul nu s-a revărsat încă. Am trăit lîngă el o viaţă întreagă, a fost comandantul meu şi cîndva mi-era drag. L-am făcut împărat! Da, eu l-am făcut. La Tzamandos. A uitat. Il urăsc, dar nu pînă într-atît încît să-i doresc pieirea.

Oftă, ochii i se pironiră pe fereastră.

— Cîndva mi-a fost comandant, se auzi din nou vocea lui, ca o şoaptă. Am luptat împreună. Împreună ne-am bucurat de triumful victoriei. Împreună am organizat expediţiile şi am cucerit Alepul. Împreună i-am umilit pe sarazini. Nu. Nu-i doresc moartea.

— Nu-i doreşti moartea? strigă iarăşi Theofano aprinsă de mînie. Atunci, cum rămîne cu dragostea, cu iubirea ta? Sau poate crezi că ne vom putea întîlni mereu pe ascuns, în

gineceu? Ioannis, ne jucăm cu moartea, nu-ţi dai seama? Ieri, azi, mîine! Cît crezi că mai pot să dureze întîlnirile astea tainice, nebunia asta? La orice scîrţîit sari în sus şi pui mîna pe sabie. Orice umbră ţi se pare un om înarmat gata să te ucidă. Nu-i doreşti moartea. Aşadar, nu doreşti nici coroana. Nu mă vrei nici pe mine. Eşti nedemn de dragostea mea. Nedemn de sacrificiile pe care le-am făcut pentru tine.

Îl privi atît de dispreţuitor, încît acesta îşi plecă privirea.

— Pleacă, continuă ea ieşită din minţi. Nu vreau să te mai văd. Ţi-am oferit coroana şi propriu-mi trup. Le-ai dispreţuit şi le-ai călcat în picioare pe amîndouă. Eşti un netrebnic!

Trupul ei fu zguduit de suspine pline de mînie şi deznădejde. Cuprinsă de disperare, căzu pe patul răvăşit, care-i primise îmbrăţişaţi cu puţin înainte şi începu să izbească pernele cu pumnii.

Ioannis rămase cîteva clipe încremenit. Apoi, mînat de dorinţă sau, cine ştie, poate în urma unei adînci chibzuieli, se apropie de ea, o cuprinse în braţe, îi întoarse capul şi buzele lui începură să-i şteargă lacrimile., — Te iubesc, te iubesc, îi spuse fără suflare.

*

Sufletul lui Fokas era mai cernit decît negura norilor care se adunaseră iarăşi deasupra Constantinopolului, iar inima mai rece decît crivăţul care biciuia capitala. Timp de o săptămînă nu trecuse zi fără să nu primească, din partea unor persoane ale căror feţe nu reuşea să le desluşească bine, răvaşe în care era vorba despre comploturile puse la cale şi despre moartea care-l pîndea de pretutindeni. Atunci, neavînd pe cine să se bizuie, neştiind cui să încredinţeze paza propriei sale persoane, se gîndi la Chrisoloras. Dar acesta lipsea, era în Asia Mică, într-o cetate de lîngă Antiohia. Un mesager imperial porni spre Antiohia în dimineaţa geroasă a zilei de 5 decembrie. Ordinul semnat de împărat era scurt şi conceput în termeni militari:

„Către katepano Nikitas Chrisoloras. Cetatea Petras.

De îndată ce vei primi mesajul meu, întoarce-te fără zăbavă în Oraşul lui Constantin. Te-am numit din nou mare primikir. Grăbeşte-te, ceasurie sînt numărate. Nikiforos."

— Azi e 5 decembrie, bolborosi Fokas după plecarea mesagerului. În decurs de şase-şapte zile Nikitas va trebui să fie aici şi cînd se va întoarce voi putea dormi liniştit. L-am

nedreptăţit şi pe el. Dar îmi inspiră încredere. E cinstit. Am să-i vorbesc şi are să mă înţeleagă.

Cu inima uşurată, se duse s-o caute pe Theofano. Îi vorbise despre scrisorile ciudate pe care le primea, dar ea căuta să-l liniştească, spunîndu-i că atunci cînd se vor muta — şi urmau să se mute curînd — la castelul Vukoleon, nu-l va mai putea ameninţa nimeni. Mai mult chiar, îi propusese să-şi întărească garda personală cu oameni aleşi de ea. Erau oşteni care slujiseră cîndva sub ordinele lui şi ale lui Tzimiskis în bătăliile purtate împotriva sarazinilor.

Mai trecură încă trei zile. La 8 decembrie, într-o noapte plină de stele care luminau cu scînteierea lor rece de gheaţă bolta cerească, o umbră se furişă prin întuneric şi se opri în faţa santinelei care păzea una din porţile Palatului Sacru. Santinela, un barbar mătăhălos, îşi îndreptă privirea în direcţia umbrei, iar cînd auzi fluieratul ei, îi întoarse spatele. Umbra ieşi la lumină. Era Tzimiskis. Purta o mantie grea cu glugă, care-i acoperea în întregime chipul. Se furişă fără zgomot în interiorul Palatului Sacru şi în semiîntunericul coridorului zări o lumină.

— Leon, tu eşti? şopti.

— Da, gloriosule, urmază-mă.

Păşind tiptil ca să nu fie auziţi, spînul şi Ioannis străbătură coridorul, urcară scara şi, ajungînd la capătul ei, se opriră cîteva clipe, fiindcă se auzise un zgomot greu de paşi. Leon începuse să tremure, Tzimiskis îşi vîrî mîna, sub mantie pipăindu-şi sabia. Zgomotul paşilor se îndepărtă fără ca santinela să apară. Cîteva clipe mai tîrziu, Ioannis se afla în încăperea unde-l aştepta Theofano. Părea neliniştită, iar cînd îl văzu, alergă şi se aruncă în braţele lui.

— Mi-e frică, îi şopti. Nikiforos a primit şi astăzi o scrisoare în care i se vorbeşte despre complot... De astă dată, mesajul pomeneşte numele tău şi al lui Vourdtzis Cineva care cunoaşte planurile noastre vrea să ne trădeze... Mi-e frică.

Tzimiskis o strînse în braţe.

— N-avem de ales, răspunse tăios. Ori el, ori noi.

— Da, spuse Theofano, repetîndu-i, pierdută, cuvintele. N-avem de ales. Ori el, ori noi. Tăcură amîndoi.

— Începînd de azi şi-a dublat garda, iar peste trei zile ne vom muta la castelul Vukoleon, spuse ea la un moment dat aproape în şoaptă. A dat afară cîţiva ostaşi din vechea lui gardă

personală, înlocuindu-i cu alţii noi. Mi-e teamă... Dacă ne descoperă, atunci ne aşteaptă cea mai cumplită moarte.

Ioannis nu-i răspunse nici de astă dată, o sărută doar cu gingăşie.

— Sînt gata, şopti el. Peste zece zile. Vom pîndi momentul potrivit. Într-o zi, cînd va ieşi din palat fără prea mulţi însoţitori, îl vom ataca, deschis şi bărbăteşte. Gloata ni se va alătura. Oamenii mei sînt pregătiţi. Nu aşteaptă deeît să le dau semnalul.

— Făţiş, pe stradă? Nu! strigă Theofano smulgîndu-se din braţele lui. Mai bine aici, la palat, chiar în dormitorul lui. În noul lui dormitor din Vukoleon. În timpul nopţii. Trebuie să acţionăm repede, mult mai repede decît ai plănuit tu... Pentru că... pentru că...

Se opri şi-şi plecă privirea.

— Pentru că? întrebă el neliniştit.

— Pentru că am aflat că l-a rechemat pe Nikitas Chrisoloras. Şi-o să-l numească iarăşi mare primikir. Iar daca Nikitas are timp să se întoarcă, are să-l înlocuiască pe Mihail. Şi-atunci nu ne vom mai putea pune planul în aplicare.

Ioannis îşi încreţi fruntea.

— Nikitas, murmură îngîndurat. Da, ai dreptate. El n-are să treacă de partea noastră. Are să-l apere pe Nikiforos riscîndu-şi chiar viaţa. Afară doar...

O privi atît de stăruitor, încît ea se înfiora.

— Aşadar, ştiai? îl întrebă ea roşind.

— Că te iubeşte? zîmbi acesta. Da, ştiam. Îmi am şi eu informatorii mei. Dacă tu...

— Nu, îl întrerupse Theofano. Nu, nu pot... Nu se poate... Nu se poate. Apoi... apoi... Chiar dacă i-aş cere, nu sînt sigură că ni se va alătura.

În timp ce rostea aceste vorbe, inima-i zvîcnea puternic în piept. În ultima vreme nu se gîndise deloc la Nikitas.

Se uită la Tzimiskis cu coada ochiului, încercând să ghicească, din expresia şi atitudinea acestuia, ce ştia despre legătura ei cu Chrisoloras. Privarea lui rătăcea undeva departe. Continua s-o ţină în braţe, dar gîndul lui zbura cine ştie pe unde. Nu prea ştia cine ştie ce...

— Vourdtzis, bolborosi Ioannis la un moment dat. Leon Pediasimos, Leon Valantis, Ioannis Atzipotheodoros, patru şi cu

mine cinci.. Destui, deşi poate că nu... Theofano, ai spus că trebuie să acţionăm în interiorul palatului. Cum însă şi cînd?

Vorbiră mult timp, punînd la punct toate amănuntele ticăloşiei lor, iar Leon eunucul, care ciulise urechile şi urmărise toată discuţia, îşi simţi trupul năpădit de sudorile morţii.

— Se va distruge, îşi spuse la un moment dat, înfiorîndu-se. Tzimiskis o va părăsi de îndată ce se va lovi de prima piedică. Crima trebuie evitată. Trebuie să-i deschid ochii împăratului.

Eunucul n-avea vreo simpatie deosebită pentru Fokas. Dimpotrivă, îi era puţin cam nesuferit din pricina purtărilor lui grosolane. Dar o iubea atît de mult pe Theofano, încît nu voia nici în ruptul capului s-o lase să se amestece aşa de făţiş într-un asasinat care, precum credea, urma s-o distrugă, întrucît trebuia să aibă de-a face cu Tzimiskis, în care el n-avea nici un pic de încredere. Leon îşi dădea seama că iubirea acestuia pentru stăpîna lui era ca şi inexistentă.

— Trebuie să vorbesc cu Augusta, îşi continuă eunucul monologul. Iar dacă nu-mi va da ascultare, atunci voi căuta să vorbesc chiar cu basileul. Da, aşa trebuie să fac.

Dădu din cap şi se cufundă într-o meditaţie adîncă, căutînd să găsească mijlocul de a-l înştiinţa pe basileu, fără ca Theofano să aibă de suferit din pricina asta. Împărăteasa fu nevoită să-l strige de două ori; eunucul trebuia să-l conducă pe Ioannis dincolo de zidurile palatului.

*

În acea seară de decembrie întunericul pogorîse repede. Nori negri, grei de omăt, cutreierau cerul împinşi de rafalele crivăţului. Devreme, cu mult înainte de căderea nopţii, locuitorii Constantinopolului se închiseseră în casele lor, palate sau bordeie, după cum le era starea. Pieţele, străzile largi şi ulicioarele erau pustii. Nicăieri nu se vedea ţipenie de om. Doar dinspre Cornul de Aur, acolo unde erau tavernele, se auzeau strigătele şi cîntecele chefliilor. În fortăreaţa castelului Vukoleon, noua reşedinţă a lui Fokas, inaugurată chiar în acea zi, santi-nelele, îmbrăcate în mantii grele, se învârteau continuu în jurul posturilor, înjurînd de mama focului frigul care le pătrundea pînă-n oase. Porţile fortului se închiseseră cu un ceas înainte de căderea întunericului şi cîteva femei, însoţite de eunucii aflaţi în slujba Theofanei, prin graţia lui Dumnezeu împărăteasă a Bizanţului, abia apucaseră să intre în castel.

Înfăşurate în mantii, cu feţele acoperite de glugi şi văluri pentru a se apăra de frig, femeile, îndrumate de eunuci, urcară în apartamentele Augustei şi, fără să fie văzute de nimeni, se ascunseră într-o cameră întunecoasă.

Cînd intră în cameră şi ultima dintre ele, spînul, care conducea grupul eunucilor, şopti ceva camarazilor lui şi apoi, cu paşi iuţi, se îndreptă spre coridorul interior care dădea în dormitorul împăratului. Eunucul se opri în faţa uşii basileului şi trase cu urechea. Dinăuntru nu se auzea nimic. Atunci, fiind sigur că n-are cine să-l vadă, deschise uşa şi, păşind în vîrful picioarelor, ajunse pînă la pat, unde depuse un pergament pe care-l scosese din sin.

— De dragul ei, murmură la plecare, vrînd parcă să se dezvinovăţească. Ca s-o salvez!...

*

Cu mîinile tremurînd de tulburare, Fokas luă pergamentul pe care-l găsi pe pat şi-l citi:

„*Basileule*, îi scria necunoscutul, *complotiştii au hotărît să te ucidă. Păzeşte-te. Bîrlogul lor se află în gineceu. Trimite-i pe oamenii tăi să scotocească bine. De multe ori, sub straie femeieşti, bat inimi de bărbaţi. Păzeşte-te!*"

— Ducă-se naibii, strigă Nikiforos înfuriat. În gineceu! Din nou aceeaşi poveste. Cu neputinţă!

Neştiind ce să facă, începu să se plimbe prin dormitor. Cu cîteva ceasuri în urmă, un neînsemnat preot al curţii îi înmînase un alt pergament, care conţinea aproape aceleaşi vorbe. Nikiforos nu reuşise să-i vadă bine faţa. încercă să-l găsească, dar renunţă repede, deoarece în curtea palatului roia o puzderie de preoţi.

„*Basileule*, îi scria preotul acela necunoscut, *îţi aduc la cunoştinţă că astă-seară ţi se pregăteşte moartea. Ca să te convingi, n-ai deeît să cercetezi gineceul. Acolo vei găsi ascunşi cîţiva oameni care sînt gata să te ucidă.*"

Fokas scoase din tunică primul pergament şi, confruntîndu-1 cu cel pe care-l găsise pe pat, lăsă să-i scape o înjurătură. Cele două scrisuri nu semănau deloc. Doi oameni, doi necunoscuţi, îi vesteau moartea.

Copleşit de tulburare, începu să se plimbe prin dormitorul cel nou şi, pe nesimţite, paşii îl duseră lîngă geam. Privi afară şi se cutremură. Crivăţul bătea năprasnic, iar marea îşi trimitea

valurile îngheţate să se spargă de zidurile cetăţii, iscînd un vuiet asurzitor. Se opri, îşi ciuli urechile, auzi mugetul mării, urletul vîntului, şi o năduşeală rece îi năpădi trupul.

— Moartea, bolborosi Fokas printre dinţi. Moartea... Fie binevenită. Am obosit să tot lupt. Să mă bat cu vrăjmaşii credinţei noastre şi cu duşmanii dinăuntru. Cîndva mă numeau biruitor, cîndva mă numeau salvatorul lor, iar acum... vor să mă ucidă.

Rămase cîteva clipe pe gînduri încercînd, în neagra-i deznădejde, să găsească un om de încredere. Nu voia să moară. Opera lui nu fusese terminată încă. Nici cu Dumnezeu nu făcuse pacea pe care şi-o dorea.

— Nici unul, murmură. între atîtea milioane de suflete nu există un singur om în care să cred. Nici unul...

Tatăl îi murise, fratele lui, o fiinţă haină, poate că-l iubea, poate că nu. Theofano...

— Nu, nu trăiesc cu iluzii! rosti strigînd aproape. I-am fost folositor. Nimic mai mult...

Aplecîndu-şi capul, îşi aduse aminte de arhonţi, de cler şi de norod. Sudălmi, blesteme şi ură, iată la ce se putea aştepta din partea lor. Oastea! Da, oastea îl iubea. Trebuia să-l iubească. Era sever şi drept faţă de oamenii lui. Oastea şi Nikitas, doar ei ţineau la el.

— În două-trei zile, murmură, în două-trei zile Chrisoloras va fi aici şi atunci... atunci voi putea să dorm liniştit.

Rîse amarnic la gîndul că va putea dormi liniştit, cînd pergamentele îi vorbeau de moarte şi, luînd pe neaşteptate o hotărîre, sună din clopoţelul care se afla lîngă pat.

— Să vină arhontele dormitorului sacru, Mihail, porunci.

Mihail veni, ascultă poruncile şi plecă de îndată. Fokas ciuli din nou urechile şi auzi tropăitul varangilor care se duceau să-i execute poruncile: să scotocească gineceul. Cînd zgomotul paşilor se îndepărtă, Fokas căzu în genunchi în faţa iconostasului şi începu să se roage.

Theofano auzi tropăitul greu al varangilor chiar dinaintea apartamentelor sale şi încremeni. Aceştia se opriră la uşa ei. Pitit într-un colţ, cu faţa galbenă ca ceara, Leon eunucul se uita cînd la ea, cînd la uşă, care era închisă.

— Ordin de la împărat, rosti tremurînd un cubicular care intră în dormitorul Augustei. Arhontele dormitorului sacru, Mihail, vrea să cerceteze gineceul.

Theofano îşi strînse pumnii ca să-şi ascundă tulburarea.

— Să vină! rosti ea hotărîtă.

Mihail îşi făcu intrarea în gineceu împreună cu zece oameni şi căzu în genunchi.

— Preacuvioasă Augustă, rosti cu vocea sugrumată, Măria-sa împăratul...

— Da, să faci ceea ce ţi s-a poruncit, răspunse Theofano rece.

Tremura, dar nu se dădu de gol.

Mihail se sculă şi făcu semn oamenilor lui să iasă din dormitor. O cunoştea bine pe Theofano, se temea de furia ei şi, întrucît credea că bănuielile lui Fokas erau neîntemeiate, rosti cu glas stins, imediat după plecarea oştenilor:

— Preacuvioasă Augustă, mi-e de ajuns cuvîntul Înălţimii-voastre. Spuneţi-mi că nu există nimic care-ar putea da de bănuit în gineceu şi mă întorc imediat la Măria-sa împăratul.

Theofano simţi că inima începe să i se linişească.

— Mihail, nu-ţi voi uita niciodată purtarea, îi spuse cu glas mieros. Dar fă-ţi datoria. Ai primit o poruncă şi trebuie s-o îndeplineşti!

Tulburarea o îneca, dar tonul glasului era atît de natural, încît risipi şi ultimele lui bănuieli.

— Numai de ochii oamenilor mei, răspunse ca şi cum ar fi vrut să-i ceară iertare.

Se întoarse, îşi chemă oştenii şi, împreună, deschiseră vreo cinci-şase uşi. Văzură că încăperile erau întunecate şi goale. Intrară în cîteva camere. Dar în ultima, cea mai îndepărtată, nu scotociră, fiind cu conştiinţa împăcată că-şi îndepliniseră datoria.

Leon eunucul care-i condusese pe oamenii lui Mihail făcu un semn, ca şi cum ar fi vrut să-i oprească atunci cînd aceştia se întoarseră cu spatele spre ultima încăpere, dar nu reuşi, fiindcă la capătul coridorului apăruse Augusta.

— Ai terminat, Mihail? întrebă ea pe arhontele dormitorului sacru.

— Da, preacuvioasă Augustă, mă duc să-i raportez Măriei-sale.

*

Clepsidra arăta şase ceasuri din noapte. Se apropia miezul nopţii. Afară vîntul continua să şuiere năprasnic, în timp ce valurile îşi strigau bucuria lor sălbatică, acoperind cu spumă temeliile fortului Vukoleon. Trecuse aproape un ceas de la plecarea lui Mihail şi în apartamentele Augustei nu se auzeau decît paşii ei rari. Eunucii şi patricienele cu centură se duseseră la culcare, încercând să afle puţină căldură sub plăpumile umplute cu puf de gîscă. Numai Leon stătea lîngă fereastra unde ardea o luminare.

— Intîrzie, zise într-un tîrziu Theofano cuprinsă de nerăbdare. Intîrzie... întîrzie mult. Marea e agitată. O, Doamne, dacă-l va împiedica furtuna?

Se opri şi se întoarse spre Leon.

— Nu zăreşti nimic? întrebă.

— Nu, preacuvioaso, răspunse acesta cu sufletul la gură, continuînd să privească afară.

Mai trecu o jumătate ele ceas. Pe fruntea Theofanei se iviră eîteva broboane de sudoare.

— Intîrzie. Şi dacă nu va veni deloc? şopti ea încet. Făcu un gest de disperare şi porni spre ultima cameră, singura în care nu intrase Mihail şi n-o scotociseră oamenii lui. Cînd uşa se deschise, complotiştii, îmbrăcaţi tot în veşminte femeieşti, puseră mîna pe săbii. Theofano părea că-şi ieşise din fire, şi cei cinci complotişti deveniră galbeni ca ceara.

— Ce s-a întîmplat? întrebă Vourdtzis.

— Tzimiskis! Încă n-a venit, răspunse ea.

— Va veni, şopti cu convingere Atzipotheodoros.

— Ninge şi marea e bîntuitâ de furtună, spuse Augusta aproape strigând.

— Va veni, liniştiţi-vă, preacuvioasă Augustă! interveni Valandis.

— Şi el ce face? Unde se află? întrebă Vourdtzis cu ochii injectaţi. Da, el... Basileul.

— E în dormitorul lui.

— Sînteţi sigură, Luminăţia-voastră? stărui Mihail.

— Cred... acolo trebuie să fie.

— Acest „cred" nu-i de ajuns, spuse sec Atzipotheodoros. Preacuvioasă Augustă, trebuie să vă convingeţi.

Theofano îl privi îngrozită.

— Trebuie să vă convingeţi, întări şi Vourdtzis. Personal.

— Să-l văd acum, chiar în clipa aceasta? Theofano, femeia care nu ştia ce-i şovăiala, începu să se simtă rău. Situaţia lui Nikiforos era atît de deosebită în comparaţie cu celelalte. Fokas o diviniza şi ea ştia bine lucrul acesta.

— Nu... nu pot, şopti cu voce stinsă.

— Trebuie! stărui Vourdtzis privind-o drept în ochi. Kir Ioannis Tzimiskis se joacă acum cu propria-i viaţă. Preacuvioasă Augustă, gîndiţi-vă şi la el.

Inima Theofanei zvîcni. Dacă avea să i se întîmple vreo nenorocire lui Tzimiskis, ar fi murit şi ea în aceeaşi clipă. Cel puţin aşa credea.

— Mă duc, şopti.

— O clipă, zise Vourdtzis făcînd un pas înainte. Luminăţia-voastră, sînteţi tulburată. Iar el, evita să-i rostească pînă şi numele, e bănuitor de felul lui.

— N-are să înţeleagă nimic. Nu te nelinişti, arhonte Mihail, şopti Theofano ieşind din cameră.

Cînd ajunse la uşa dormitorului lui Fokas se opri, respiră de două ori adinc, şi cînd simţi că inima îşi recăpătase bătăile fireşti intră în dormitor. Nikiforos stătea la masă şi citea Sfînta Scriptură. Încăperea era în semiîntuneric, doar pe masă ardea o luminare într-un sfeşnic. Auzindu-i paşii, întoarse capul spre ea. Părea obosit şi abătut.

— Tu eşti? murmură, în timp ce o rază. de lumină făcu să-i strălucească ochii.

— Da, dragul meu, încă nu te-ai culcat? răspunse Theofano cu o voce mieroasă, apropiindu-se de el.

— Nu, citeam... Numai în cuvintele astea sfinte mai găsesc alinare.

Veni mai aproape de Fokas şi, înăbuşindu-şi un fior, îl cuprinse în braţe, aşa cum şedea, strîngîndu-i cu gingăşie capul la piept.

— Şi pe mine, pe mine nu mă pui la socoteală? îl întrebă ea cu o prefăcută mîhnire.

— Pe tine, da... Tu eşti viaţa mea, iubirea mea, ţelul meu. Pe tine...

Respirînd adînc, Fokas îşi înălţă ochii ca s-o privească. Ea îl mîngîia în neştire, stînd cu ochii închişi şi cu buzele strînse.

— Theofano, tremuri rosti Fokas brusc.

— E frig, răspunse ea netulburată. Ninge. Şi e un ger! N-auzi cum şuieră vîntul?

...Noaptea... Ziua de mîine... acest mîine care-i atît de nesigur... Oftă iarăşi. Voia să-i vorbească, să se justifice pentru că poruncise să i se cerceteze apartamentele. Vru să-i spună ceva, dar ea nu-l lăsă. În bezna nopţii se auzi o fluierătură şi lui Fokas i se păru că nu seamănă cu şuierul vîntului.

— Mă duc, zise brusc Theofano şi păli. Mă duc în gineceu. Vreau să văd dacă prinţesele bulgare s-au culcat. Am să mă întorc însă... peste puţin, dragul meu.

Se aplecă şi-l sărută cu gingăşie pe frunte. Buzele ei erau reci de parcă fuseseră atinse de suflarea morţii. Nikiforos se înfiora.

— Am să te aştept, îi şopti şi-şi întinse mîinile ca s-o îmbrăţişeze.

Ea scăpă din îmbrăţişarea lui şi, cu paşi iuţi, se îndreptă spre ieşire.

— Am să mă întorc... peste puţin... să nu încui, îi spuse înainte de-a trage uşa după ea.

Închise canatul uşii şi se rezemă de el eîteva clipe. Respira anevoie, picioarele i se înmuiaseră, îşi simţea trupul greu, parcar fi fost de plumb.

„Ioannis, îi trecu prin minte ca o străfulgerare chipul acestuia. Fluierătura."

Se întoarse în dormitorul ei aproape alergînd. Leon continua să stea la fereastră. Expresia ei era atît de grăitoare, încît spinul, fără să fie întrebat, bolborosi:

— Nimic.

— Şi fluierătura? întrebă înnebunită.

— N-am auzit nimic, răspunse eunucul cu glas rece.

Trecu un ceas. Tot aşteptând, Nikiforos obosi. Închise Sfînta Scriptură, căscă, se întinse, aruncă o privire spre uşa pe unde ieşise adineauri Theofano şi, clătinîndu-şi capul cu întristare, se îndreptă spre colţul unde se afla iconostasul, îşi făcu semnul crucii şi se culcă pe o blană de tigru, acoperindu-se cu mantia aspră a călugărului Mihail Maleinos. Cînd să închidă ochii, îşi aminti că era pentru întîia oară cînd se culca fără să-şi aibă sabia lîngă el. Vru să se scoale ca s-o ia. Dar se răzgîndi, iar pleoapele îi acoperim ochii înlăcrimaţi, căci îşi adusese din nou aminte de moartea părintelui său.

Mai trecu un ceas. Vîntul continua să şuiere turbat, iar mugetul mării ajungea în dormitorul Theofanei ca un ecou. Leon stătea pironit la fereastră, lîngă luminarea care ardea. Nimic nu

se schimbase în cameră. Nimic care să trădeze zbuciumul sufletesc al Augustei, aflată în aşteptarea bărbatului iubit ce avea s-o scape de Nikiforos. Nimic în afară de un obiect ciudat, care contrasta cu mobila grea, cu covoarele bogate, mozaicurile şi sfeşnicele de aur şi argint masiv. În apropierea ferestrei era un coş împletit grosolan din mlajă, iar în preajma acestuia se găsea un colac de funie groasă. Coşul fusese adus cu o jumătate de oră în urmă de complotiştii care continuau să poarte peste hainele lor obişnuite pelerine femeieşti.

Theofano întinse brusc capul înainte şi-şi pironi privirea asupra ferestrei. Leon se smuci, trupul lui mătăhălos tresaltă şi conspiratorii alergară spre el. O fluierătură stridentă care acoperi vuietul mării şi şuieratul vîntului se auzi limpede de tot în acea noapte de cumplită urgie.

Cu mîinile tremurînd de frică, Leon deschise fereastra. Crivăţul încărcat cu fulgi de omăt dădu buzna în cameră stârnind draperiile care fluturară de parc-ar fi vrut să zboare şi stingînd luminarea; iar flăcăruile ce se înălţau în sfeşnicele de aur zvîcniră speriate, gata-gata să se stingă.

— A venit! Binecuvîntat fie numele Domnului! strigă Vourdtzis aplecîndu-se peste fereastră.

Jos, printre valurile înspumate, o bărcuţă cît o coajă de nucă se înălţa şi cobora purtată de talazuri.

— Coşul, repede, strigă Theofano. A venit... a venit... Alunecînd pe zidurile groase şi bălăbănindu-se în

bătaia vîntului, coşul coborî şi. căzu aproape de barcă.

— Ţineţi bine, strigă Vourdtzis camarazilor lui atunci cînd funia se întinse, semn că puteau trage coşul sus.

Cu sufletul la gură, Augusta îi văzu pe conjuraţi cum trag funia. Iar funia se tot ridica şi se încolăcea pe podea în vreme ce camera era răvăşită de rafalele crivăţului. În cele din urmă, în pervazul geamului apăru chipul plouat şi nins totodată al lui Tzimiskis.

— Ai venit, în sfîrşit, ai venit! strigă bucuroasă Theofano aruncîndu-se în braţele lui, în timp ce complotiştii coborau din nou coşul ca să mai urce încă două persoane care aşteptau jos.

— El... unde se află? întrebă Ioannis.

Mîinile şi faţa îi erau învineţite din pricina gerului. De mustăţi şi de barbă i se lipiseră fulgi albi de zăpadă. Iar mantia era udă leoarcă de apa sărată a mării. Traversase Bosforul care era

bîntuit de furtună. De multe ori valurile erau cît pe-aici să-i scufunde barca. Fusese nevoit să vîslească şi el. Luptase cu natura dezlănţuită şi învinsese. Dumnezeu, sau poate Satana, ţinea cu el.

— El unde se află? a întrebă din nou pe Theofano, care se lipise de el udîndu-şi veşmintele.

— În dormitorul lui. A lăsat uşa descuiată. Mă aşteaptă... Te aşteaptă, rosti cu ochii sticlind.

Tzimiskis se apropie de fereastră. Coşul urcase pentru a treia oară. Complotiştii îşi lepădară pelerinele femeieşti. Minerele săbiilor străluciră, învăluite în lumina sfeşnicelor. Tăcuţi, păşind în urma, Theofanei care mergea înainte, Tzimiskis şi camarazii lui străbătură fără zgomot coridorul şi se opriră în faţa uşii lui Fokas.

— Acolo, şopti Augusta.

Ciuliră urechile. Dinlăuntru nu se auzea nimic. Îşi scoaseră săbiile din teacă. Vourdtzis îşi făcu semnul crucii. Atzipotheodoros îl imită. Tzimiskis îşi muşcă buzele.

Deschiseră tiptil uşa şi năvăliră înăuntru. Fură urmaţi de un eunuc care se opri însă în prag. Complotiştii alergară spre patul lui Fokas cu săbiile ridicate. Din pragul uşii, Theofano îi văzu pe asasini aplecîndu-se deasupra patului şi se dădu înapoi, închizîndu-şi ochii de groază. Îi tremurau picioarele, îşi pierduse cumpătul. Se rezemă de zidul rece. Aşteptă s-audă un strigăt, un geamăt. Nimic. Tăcere. Numai vîntul care începuse parcă să bată cu şi mai multă furie. Deschise ochii şi, speriată, îşi îndreptă privirea spre dormitorul basileului. La lumina palidă a unui sfeşnic şi a candelei care ardea în faţa icoanelor îl văzu pe eunuc făcînd semn cu degetul spre iconostas.

Tzimiskis şi camarazii lui alergară într-acolo. Theofano se opri în prag, îl văzu aplecindu-se din nou şi lovind cu piciorul un trup trîntit jos, apoi se retrase.

— Acum, murmură printre dinţii. Acum...

Cu toate simţurile încordate, aşteptă să audă un strigăt. Strigătul dinainte de moarte. Auzi un zgomot surd.

— Theotokos, ajută-mă! se auzi dinspre dormitor vecea înăbuşită a lui Nikiforos.

Theofano se rezemă de perete, strînse pumnii şi închise ochii.

— Theotokos, ajută-mă!

Sabia lui Valandis îl nimerise pe Nikoforos drept în creştet şi el, năucit de loviturile de picior ale asasinilor, se ridicase într-un cot. Un şuvoi de sînge vîscos ţîşni din rana cumplită care-i acoperea toată fruntea şi jumătate din faţă, înecîndu-i glasul. Ca un muget răzbi din pieptul lui geamătul de agonie.

— Theotokos, ajută-mă!

Complotiştii se aplecară şi, înşfăcîndu-l de picioare, îl tîrîră lîngă patul pe care şedea Tzimiskis. Sîngele lui lăsase pe mozaic o dîră roşie, îngrozitoare. Ioannis îl privi cu ură. Din pricina rănii, Nikiforos era aproape fără simţire. Nu ştia încă cine-l lovise. Din cauza semiîntunericului, a buimăcelii somnului şi a sîngelui care-i înceţoşase privirea, nu putea să desluşească chipurile din faţa lui. Dar cînd auzi vocea lui Ioannis, înţelese cine erau asasinii şi un fior rece îi străbătu trupul.

— Spune, tiranule, răcni Tzimiskis călcîndu-l în picioare. Spune! Nu eu te-am urcat pe tron? Nu eu te-am făcut atotputernic împărat al Bizanţului? Nu eu ţi-am dat purpura, coroana şi puterea? Spune! Vorbeşte odată... Taci? Ai amuţit? Tremuri! Ţi-e frică! Dar nu ţi-a fost frică nici de Dumnezeu şi nici de oameni atunci cînd m-ai trimis ca simplu logofăt al dromului ca să trăiesc pe moşiile mele, departe de armată, departe de Basilevusa. Pe mine, care-s spaima sarazinilor. Pe mine, care-s adorat de oşteni. Spune-mi! Taci? Ce crezi? Că se va găsi cineva care să te salveze? Vorbeşte! Vorbeşte odată, cîine!

Sîngele care curgea tot timpul din rană, vorbele lui Ioannis, deznădejdea, convingerea că Theofano îl asasinase, ameţeala care-l cuprinsese îl făcură pe Fokas să-şi ţină gura închisă şi să nu dorească decît moartea cea izbăvitoare.

— Theotokos, ajută-mă! strigă încă o dată atunci cînd Arzipotheodoros îl lovi cu piciorul în faţă ca să răspundă.

— Theotokos, ajută-mă! se mai auzi ca un geamăt glasul lui atunci cînd, aplecîndu~se asupra lui, Ioannis îl apucă de barbă şi începu să i-o smulgă cu o ură din ce în ce mai sălbatică.

— Vorbeşte, vorbeşte, răcni iarăşi Tzimiskis. lăsîndu-i barba şi lovindu-l în faţă cu mînerul săbiei. Vorbeşte, tiranule, ţi-a sunat ceasul, încă n-ai priceput?

— Theotokos... ajută... Theoto...

Ultimul cuvînt i se înecă în gura care se umpluse cu sînge. Spada lui Tzimiskis îl nimeri în ţeastă şi sufletul lui chinuit părăsi trupul fără să-şi fi terminat ultima-i rugă. Dar complotiştii nu se

potoliră. îmbătaţi de sînge, voiau cu toţii să-l lovească şi să se răzbune. Urlînd ca nişte apucaţi, batjocorindu-i trupul neînsufleţit, îşi înfigeau săbiile în carnea caldă încă.

— A murit, rosti Theofano, răsuflînd uşurată, atunci cînd îi auzi ultima rugă, pe care nu mai apucă s-o termine. A murit. Sînt liberă... liberă.

Se opinti, căci pînă în acea clipă rămăsese rezemată de perete, şi făcu un pas înainte ca să se apropie de pragul dormitorului împărătesc, vrînd să vadă şi să se convingă singură că Nikiforos murise cu adevărat, dar tropăitul mai multor oameni care alergau o făcu să pălească din nou.

— Varangii, strigă Theofano. Oamenii gărzii lui Fokas. Ioannis! răcni. Ioannis, oştenii...

Larma provocată de strigătele şi înjurăturile asasinilor, ca şi de gemetele lui Fokas, îi trezise pe cei doi străjer! care dormeau iepureşte în faţa celor două uşi ale dormitorului. Aceştia îşi ciuliseră urechile şi cînd se convinseră că în dormitor se petrece ceva necurat, alergară să-şi anunţe camarazii. Şi imediat coridorul exterior se umplu de oşteni înarmaţi cu halebarde care începură să izbească în uşa zăvorită, vrînd s-o forţeze.

Complotiştii auziră izbiturile şi se priviră speriaţi; apoi, ca un singur om, se uitară la Fokas. Murise. Pieptul nu-i mai tresaltă. Ochii, larg deschişi, îndureraţi şi plini de sînge, îi priveau cu nedumerire şi nicidecum cu ură.

— A murit! rosti Tzimiskis izbindu-l cu piciorul.

Zgomotul din dosul uşii deveni şi mai puternic, halebardele varangilor spărgeau lemnăria groasă. Bucăţi întregi căzură în dormitorul bastleului, şi deasupra canatului uşii luci pentru o clipă vîrful unei lănci.

— La Tricliniul de Aur! strigă Theofano, intrînd in camera crimei. Pe aici. Repede... repede.

În aceeaşi clipă uşa se prăbuşi, provocînd un zgomot asurzitor. Tzimiskis ezită şi se opri. Tremurînd, Theofano îl trase de mîna. Ceilalţi complotişti, fără să aştepte ordinul lui Ioannis, dădură buzna peste varangi şi astfel, în jurul împăratului mort, se încinse o lupta crîncenă. Varangii nu dădură înapoi. Ridicară halebardele pregătindu-se să-l apere pe Nikiforos, crezînd că e încă viu. Lupta nu dură mult. După ce doborîră cîţiva varangi, complotiştii se retraseră. La un moment dat, într-o scurtă clipă de răgaz, nemaifiind ameninţat de varangi, Atzipotheodoros se

aplecă şi, cu o lovitură de spadă, reteză capul lui Fokas, apoi îl ridică cît putu mai sus. Varangii se opriră. Împăratul murise. N-aveau nici un motiv să mai continue lupta.

— Mulţi ani trăiască basileul Ioannis Tzimiskis! strigă Atzipotheodoros, învîrtind deasupra capului său groaznicul trofeu, care-l mînjea eu sînge, un sînge cald şi vîscos.

Varangii lăsară jos halebardele. Vreo patru sau cinci camarazi de-ai lor zăceau morţi sau răniţi pe mozaicuri.

— La Tricliniul de Aur! strigă atunci Atzipotheodoros, adresîndu-se camarazilor săi. După mine. La Tricliniul de Aur!

Varangii îi lăsară să plece fără să opună nici o rezistenţă. Ţinînd mereu de păr capul lui Nikiforos, Atzipotheodoros intră în Tricliniul de Aur în căutarea lui Tzimiskis. Ioannis era lîngă fereastră şi-o ţinea în braţe pe Theofano. Jos, în piaţă, larma norodului care se aduna întruna creştea şi devenea din ce în ce mai ameninţătoare. Strigătele varangilor îi treziseră şi pe ceilalţi oşteni, astfel că în fala Palatului Sacru se strânsese acum o mare mulţime de militari şi de civili care săriseră speriaţi din somn şi năvăliseră pe străzi, îmbrăcîndu-se cu ceea ce avuseseră la înclemînă.

— Ioannis! strigă Atzipotheodoros alergînd spre el. Trebuie să apari la fereastră, trebuie!

— Fugi de-aici! Fugi de-aici! răcni Theofano îngrozită, în clipa în care-o atinse capul retezat al lui Nikiforos. Fugi de-aci... departe! Nu mai pot.

Trupul ei fu zguduit de-un hohot de plîns, îşi întoarse faţa şi şi-o ascunse, lipind-o de umărul lui Tzimiskis.

— Departe de-aici! se auzi, stinsă, vocea ei. Capul lui... Nu... Nu mai pot... O, Doamne....

— La fereastră! strigă Atzipotheodoros cu nepăsare. La fereastră! Ioannis, trebuie să te vadă norodul, oştenii şi arhonţii care se adună colo jos. Haide, vino! Fiecare clipă contează.

— Nu mă lăsa, se auzi ca un urlet de fiară rănită strigătul Theofanei atunci cînd Tzimiskis o dădu la o parte, vrînd să scape de ea. Nu mă lăsa... O, Doamne...

Căzu aproape leşinată la picioarele lui şi-şi ascunse faţa în palme, în timp ce Ioannis, împreună cu Atzipotheodoros, se îndrepta spre fereastră.

— Mulţi ani trăiască basileul Ioannis Tzimiskis! răcni Atzipotheodoros, ridicînd deasupra torţelor pe care le ţineau

ceilalţi complotişti capul lui Fokas ca să-l vadă norodul, oştenii şi arhonţii ce se îmbulzeau jos.

O tăcere de moarte se aşternu pentru o clipă. Oamenii din popor, arhonţii şi oştenii nu reuşiseră să desluşească la prima vedere ce anume era ghemotocul acela năclăit de sînge pe care-l ţinea Atzipotheodoros.

— Tiranul a murit! strigă din nou acesta. Mulţi ani trăiască împăratul Ioannis Tzimiskis!

O rafală de vînt, mai puternică decît celelalte, ridică fulgii de omăt care începură să se învîrteaseă de parc-ar fi încins o horă nebună înainte de-a cădea pe pămîntul bătătorit de mulţimea adunată în faţa palatului. Norodul, arhonţii şi oştenii stăteau tot aşa, încremeniţi. Nu-l iubeau pe Fokas, dar crima care se comisese era atît de monstruoasă, încît inimile lor fură cuprinse de un frig mult mai înspăimîntător decît cel al nopţii geroase.

Tzimiskis îşi strînse pumnii şi, cu privirea pierdută, se uită la camarazii lui.

— Mulţi ani trăiască împăratul Ioannis Tzimiskis! repetă Atzipotheodoros.

— Întru mulţi, mulţi ani! se auzi dintr-odată un glas de jos.

Un glas la care, nu după mult, se alăturară alte zece, o sută, o mie, pînă cînd întreaga piaţă vui de uralele mulţimii. Oastea, arhonţii şi norodul încuviinţaseră lovitura de stat, îi iertaseră pe autorii crimei şi-l aclamau acum pe noul împărat.

Pieptul lui Tzimiskis tresaltă de bucurie. Theofano se ridică şi alergă la el ferindu-şi privirea de capul împăratului asasinat pe care Atzipotheodoros îl azvîrlise pe dalele de marmură.

— Împărat, eşti împărat, zise ca lipindu-se de Ioannis. Dragul meu, de-ai şti cît de...

Voia să-i spună cît de fericită era. Dar nu reuşi să pronunţe cuvîntul acesta. Se lipi şi mai tare de trupul lui, iar cînd acesta o cuprinse de mijloc cu o singură mînă, se înfiora, fiindcă degetele lui erau pătate de sînge. Şi se înfiora şi atunci cînd, ridicîndu-şi ochii şi întîlnindu-i privirea şi surîsul lui crud, înţelese că în inima unui asemenea om nu era loc pentru dragoste.

— Împărat, rosti sacadat Tzimiskis. Încă nu. Mai întîi trebuie să mă încoroneze Polyefktos.

— Te va încorona! Te va încorona! murmură Theofano. N-are cum să te refuze.

*

Patriarhul refuză să-l încoroneze. Îl cunoştea pe Tzimiskis, ştia cu cîtă înverşunare căuta să se urce pe tron şi-i puse o condiţie grea.

— Te voi încorona ca împărat al Bizanţului numai după ce-i vei pedepsi pe asasini, îi spuse chiar a doua zi, la cîteva ore după făptuirea crimei.

Ioannis îşi încreţi fruntea şi-şi strînse pumnii. Aşadar, patriarhul îşi bătea joc de el. Polyefktos îi înţelese gîndul.

— Te voi încorona ca basileu, repetă, numai dacă o vei surghiuni pe împărăteasă, care a pus la cale asasinatul, numai dacă-l vei pedepsi cu moartea pe cel care l-a lovit cel dintîi pe răposatul Nikiforos.

Tzimiskis îşi muşcă buzele. De Theofano nu-i păsa deloc, Cît despre Valandis...

— Mă voi gîndi şi-i voi răspunde Sfinţiei-tale, zise Tzimiskis sec.

Patriarhul nu dădu înapoi.

— Nu-i nevoie să te gîndeşti, continuă cu vocea lui tărăgănată. Ştiu cine l-a lovit primul pe Fokas. Întreg Oraşul lui Constantin vuieşte încă de la revărsatul zorilor. Velandis trebuie să moară.

Tzimiskis îşi plecă fruntea.

— Iar Theofano să fie surghiunită, adăugă Polyefktos. Încoronarea ta poate să aibă loc chiar mîine. Ioannis dădu încet-încet din cap.

*

Cînd parakimomenos Vasilios intră în dormitorul Theofanei nu se închină în faţa ei. Soarele înaintase destul de mult pe bolta cerească, iar discul lui părea palid printre norii grei, cenuşii, din care se cerneau fulgi de omăt.

— Luminăţia-ta trebuie să se pregătească de drum, îi comunică, rece. Aceasta este dorinţa Măriei-sale, basileul Ioannis.

— De drum? îngăimă Theofano, neputînd să înţeleagă pe dată dimensiunea nenorocirii care se abătuse asupra ei.

Eunucul dădu din cap afirmativ.

— De drum, şi unde? strigă Theofano recăpătîndu-şi stăpânirea de sine.

— În insula Proti, la mînăstire.

— Eu, la mînăstire? Niciodată! se auzi vocea ei plină de mînie. Cine te-a trimis? Ioannis? Nu-i cu putinţă, minţi, eunucule.

Se sculă de pe scaun şi, cu faţa aprinsă, se îndreptă ameninţătoare spre eunuc.

— Minţi, castratule, strigă iarăşi.

— Am primit ordin s-o închid pe Luminăţla-voastră în mînăstirea de pe insula Proti, răspunse netulburat acesta. Preacucernică Augustă, insultele nu vă pot fi de nici un folos şi nici ameninţările care sînt gata să vă iasă din gură.

Theofano rămase nemişcată pe locul unde se găsea. Năpasta care o lovise era atît de năprasnică şi de neaşteptată, încît avu impresia că-şi va pierde minţile.

— De ce? strigă peste cîteva clipe dînd glas disperării care o cuprinsese şi izbucni în hohote de plîns. De ce mă goneşte?

Avea un aer nespus de deznădăjduit, iar trupul ei tresaltă zguduit de hohote de plîns, încît lui Vasilios i se făcu milă.

— Patriarhul, murmură acesta. Nu-l va încorona dacă nu vă mazileşte.

— Patriarhul... iarăşi patriarhul, mereu patriarhul! strigă ea. Ioannis, Ioannis!...

Vru să alerge, să iasă din dormitor şi să se ducă la el. Dar Vasilios o împiedică. O prinse de umeii şi o reţinu. Theofano îl lovi cu pumnii şi-l zgîrie cu unghiile. Îl insultă în modul cel mai îngrozitor, dar eunucul rămase neînduplecat.

— Am primit un ordin şi-l voi executa, rosti cu răceală. Preacuvioasă Augustă, calmaţi-vă. Gîndiţi-vă la poziţia Luminăţiei-voastre. Cît de dezonorată veţi fi dacă voi fi obligat să recurg la ajutorul oştenilor ca să vă pot scoate de aici.

Theofano încetă brusc să-l mai lovească. Îl privi pe Vasilios cu nişte ochi rătăciţi de parcă atunci l-ar fi văzut pentru întâia oară. Îi zări obrazul şi zgârieturile pe care i le făcuse; îşi reveni într-o oarecare măsură şi mintea ei începu să lucreze cu repeziciune, silindu-se să găsească o soluţie. Tzimiskis nu putea fi comparat nici cu Romanos şi nici cu Fokas. Era limpede că Tzimiskis n-o iubea cu adevărat de vreme ce consimţise cu atîta uşurinţă s-o jertfească. Trebuia să recunoască acum că frumuseţea ei îl lăsase rece. S-ar fi căsătorit, cu ea numai dacă evenimentele ar fi avut o desfăşurare prielnică. Dar în faţa primei piedici dăduse înapoi fără să se împotrivească în nici un fel patriarhului. Cu

ochii dilataţi ca ai unei nebune, îl privi pe Vasilios care-şi ştergea cu o batistă subţire obrajii însîngeraţi.

— De ce? şopti fără să aştepte vreun răspuns. De ce? Şi se cutremură toată de un hohot de plîns.

Parakimomenos făcu un pas înainte. Theofano îşi îndreptă trupul şi-şi înăbuşi hohotele de plîns. Undeva în străfundul sufletului ei apăruse o licărire de speranţă. Nenorocirea care-o lovise era atît de mare, încît nu putea să se resemneze.

— Preacuvioasă Augustă, spuse Vasilios, trebuie să terminăm.

— Nu plec de-aici pînă nu-l văd! răspunse ea tăios, iar ochii îi sticliră iarăşi de mînie.

— Preacuvioaso, răbdarea mea are şi ea o margine.

Theofano simţi că înnebuneşte.

— Nu! i se auzi, ca un răcnet, glasul. Nu, nu plec. Ioannis!...

Alergă iarăşi spre uşă. Eunucul sări şi se aşeză în faţa ei cu mîinile întinse, împiedieînd-o să iasă din dormitor.

— Se vede că Luminăţia-voastră preferă să plece cu forţa! strigă la rîndul lui eunucul. Gheorghios!... Gheorghios!...

Uşa se deschise şi în prag apăru un spătar. Theofano văzu în spatele lui un grup de varangi.

— Cîine! urlă iarăşi Theofano. Castratule! Nemernicule... Am să mă răzbun pe amândoi.

— Numai să poţi, preacuvioaso, răspunse ironic Vasilios. Gheorghios, i se adresă apoi spătarului, o vei conduce pe Luminăţia-sa la mînăstirca din insula Proti. Luminăţia-sa poate lua cu ea cite persoane pofteşte. Preacuvioaso...

Parakimomenos ieşi din dormitorul ei fără să se închine. Surîsul răutăcios care înflorise pe faţa lui buhăită arăta limpede de tot că nu-i păsa deloc de ameninţările Thcofanei.

Tzimiskis ascultă raportul lui Vasilios strîngîndu-şi pumnii, iar cînd acesta termină ce avusese de spus, îşi întoarse faţa în altă parte fără să-i răspundă. Fără ajutorul ei nu s-ar fi urcat aşa de uşor pe tron. Fără sprijinul ei Fokas ar mai fi trăit încă. Fără ocrotirea ei el ar fi rămas pînă astăzi şi numai Dumnezeu ştie pentru cît timp încă un simplu logofăt al dromului, departe de Basilevusa. N-o iubise. Gustase alături de ea desfătătoare clipe de dragoste. Era o femeie ca toate celelalte care trecuseră prin braţele lui. O femeie ca toate celelalte, dar cu o singură deosebire — ea îi dăduse mantia imperială de purpură. Pieptul i se umflă şi, întorcîndu-se spre Vasilios, care aştepta tăcut, rosti:

— Vasilios, avem de rezolvat multe treburi. Vom începe cu rubedeniile lui Fokas.

*

„Împăratul a murit asasinat, pe tronul lui s-a urcat Tzimiskis."

Mesagerii basileului alergară spre cele patru colţuri ale imperiului vestind moartea lui Fokas şi încoronarea lui Tzimiskis...

”Împăratul a fost ucis, împăratul Ioannis Tzimiskis a dat poruncă să fie pedepsiţi făptuitorii crimei. Valandis şi-a ispăşit păcatul!" strigau crainicii în cele patru colţuri ale imperiului.

*

La ultimul popas împărătesc dinspre Asia Mică şi primul de la Basilevusa, în faţa unei mese, stătea prăbuşit pe un scaun Nikitas. Îşi ascunsese faţa în palme şi lăsa să-i curgă din ochi şiroaie de lacrimi. Îl jelea pe împărat, al doilea lui tată. O jelea pe ucigaşa Theofano, care, după cît îi spusese mesagerul, fusese închisă într-o mînăstire din porunca lui Ioannis. Îi jelea pe Nikiforos şi pe Anastasia, în timp ce oştenii şi ekatondarch-ul care comanda straja popasului îl priveau plini de nedumerire. Plînse, se simţi mai uşurat, iar cînd îşi ridică fruntea hotărirea lui fusese luată. Avea să se întoarcă la cetăţuia lui, să aştepte. Ce anume, nici el nu ştia prea bine...

„Moartea", parcă îi şopti vîntul la ureche de îndată ce ieşi din postul popasului.

— Moartea, murmură şi el, înfiorîndu-se.

*

Întunericul pogorîse negru şi de nepătruns peste Constantinopol în acea noapte de 11 decembrie, prima noapte a domniei lui Ioannis Tzimiskis, din mila lui Hristos împărat al Bizanţului. Locuitorii oraşului, uluiţi încă din pricina crimei comise, se închiseseră devreme în casele lor. Chefliii, care nu puteau să se culce înainte de a-şi umple stomacul cu vin dulce, discutau în şoaptă. Vorbeau despre crimă, despre noul împărat, despre Theofano care, după cum aflase toată lumea, părăsise Constantinopolul sub escorta varangilor ca să fie închisă într-o mînăstire pentru ca frumuseţea ei, după cum se spunea, să nu mai atragă nenorocirea asupra nimănui. Numele ei era rostit în şoaptă. Gurile rele sporovăiau vrute şi nevrute, şi mulţi se găsiră să spună, ca şi cum ar fi fost siguri, că noul împărat Ioannis,

„trăiască întru mulţi ani, şi fie-i domnia lungă", se certase cu ca, o bătuse crunt şi o izgonise, fiindcă era o ucigaşă şi-l trădase pe Nikiforos, bărbatul care o adora, pe Nikiforos cel ce se purtase atît de crunt cu norodul. Cei „bine informaţi" mai spuneau şi altele. Buzele lor rosteau şi numele altor persoane amestecate în asasinarea lui Fokas, iar unii îi blestemau în şoaptă pe patriarhul Polyefktos care ceruse să fie omorît capul asasinilor, Valandis; în schimb, alţii îi dădeau dreptate patriarhului, fiindcă trebuia să plătească cineva cu capul ca domnia lui Ioannis să înceapă cu bine. Oamenii vorbeau prin taverne, dădeau pe gît una după alta cupele cu vin, iar cînd le veni cheful îşi sloboziră glasurile şi astfel, în bezna nopţii vijelioase, se auziră, la început sfios, dar cu cît se scurgeau ceasurile tot mai puternic, cîntecele lor de beţie.

Ningea. Norii cei grei îşi descărcau încetul cu încetul povara lor albă asupra Constantinopolului. La capătul castelului Vukoleon un cadavru fără cap se cufunda încet-încet sub omătul îngheţat care cădea peste el, fulg cu fulg, aşternîndu-se deasupra-i ca un giulgiu.

Trecuseră primele trei ceasuri din noapte. Un cîine cu coada între picioare, hăituit de rafalele vîntului, apăru la unul din colţurile castelului. Înainta puţin, apoi îşi ridică brusc botul ud şi începu să adulmece în preajmă. Mirosi de cîteva ori, apoi dădu buzna peste cadavru. Fusese atras de mirosul sîngelui răspîndit în jurul acestuia. Era lihnit do foame. Se apropie din ce în ce mai mult. Vîrîndu-şi botul în omăt începu să lingă înfiorătoarea rană care fusese cîndva grumazul unui om.

Cîinele rămase acolo vreo două-trei minute, lingînd întruna, apoi îşi înfipse cu nesaţ colţii în trupul împăratului. Şi nici n-avu timp să prindă de veste că se apropie un grup de oşteni, unii purtînd un coşciug grosolan, alţii cu torţe în mîini. Cînd se apropiară mai bine şi văzură cîinele care sfîrteca leşul, oştenii izbucniră în ţipete. Dulăul şovăi o clipă, dar cînd unul din oşteni aruncă în el cu făclia pe care-o ţinea în mînă, o zbughi schelălăind jalnic. Oştenii făcură cîţiva paşi înainte, se opriră în faţa rămăşiţelor pămînteşti ale lui Fokas şi se plecară.

— Să terminăm repede, zise dekarch-ul care îi comanda. Dimitrios, apucă-l de picioare, iar tu, Theodoras, de mîini.

Oştenii se aplecară, oftară clin pricina poverii, trîntiră leşul în coşciug, apoi îşi şterseră mîinile.

— Că greu a mai fost răposatul, zise Theodoras, răsuflînd uşurat.

Dekarch-ul se aplecă asupra coşciugului şi cînd văzu capul împăratului, pe care-l adunaseră de pe jos cu puţin timp înainte, aşezat la picioarele leşului şi nu lipit de gît, se înfiora. Vru să spună ceva, dar se răzgîndi şi făcu semn oştenilor să acopere coşciugul.

— Haideţi, înainte! porunci de îndată ce capacul căzu peste coşciug. Spre cimitirul Myriandrion.

Oştenii, porniră imediat, străbătură cît putură de iute piaţa Augusteum, lăsară în urma lor şoseaua Mesi şi ajunseră la cimitirul basileilor. Acolo, fără preot, fără să sa rostească vreo rugăciune sau să se aprindă vreo luminare, coborîră coşciugul împăratului asasinat în mormîntul basileului Konstantinos. Apoi, după ce acoperiră mormîntul, punînd lespedea la loc, porniră spre palat.

Astfel fu înmormîntat Nikiforos, marele împărat al Bizanţului. Un dulău îi sfîrtecase trupul, iar douăzeci de oşteni îl îngropaseră noaptea, ca să nu-i vadă nimeni, fără a se rosti rugăciuni, fără a curge vreo lacrimă, de parcă el ar fi fost ucigaşul şi nu cel ucis.

*

Trecuseră două săptămîni. Era în ziua de 27 decembrie. O zi geroasă; soarele care străbătea bolta cerească încerca în zadar să încălzească Constantinopolul. Ioannis era împărat. După ce se convinse că Theofano fusese într-adevăr mazilită, Polyefktos îl încorona în Biserica cea Mare. Norodul şi arhonţii rostiră cu vocea sugrumată de groază tradiţionalul „întru mulţi ani, căci nu-şi reveniseră încă în fire de pe urma odiosului asasinat. Strigară „întru mulţi ani", dar cînd se întoarseră în bordeiele sau în palatele bogate în care locuiau, îşi dezlegară limbile şi începură iarăşi să sporovăiască, deoarece fiecare simţea nevoia să spună cîte ceva despre femeia care fusese mazilită; cea care îi ascunsese pe complotişti în fortul castelului Vukoleon. Vorbiră cu toţii — şi arhonţii, şi norodul, şi preoţimea, spunînd tot ceea ce aveau de spus. Apoi se liniştiră; şi viaţa redeveni la fel de monotonă pentru cei care nu aveau posturi şi tot atît de strălucitoare ca înainte pentru cei care reuşiseră să-şi păstreze locurile şi sub domnia noului împărat.

În zorii zilei de 27 decembrie îşi făcu apariţia în Cornul de Aur o bărcuţă. Înainta şi se opri în faţa porţii Sfîntului Eugen. Din barcă coborîră o femeie înfăşurată într-o pelerină grea şi un eunuc care se uita speriat în jur. Barcagiul nu zăbovi. Împinse în mare grabă barca de pe ţărm şi se pierdu în largul Cornului de Aur, ca şi cum s-ar fi temut să nu-l vadă cineva.

Femeia şi eunucul intrară pe poartă, străbătură cu paşi iuţi oraşul, ajunseră la Augusteum şi se furişară în Biserica cea Mare. Biserica era plină de arhonţi şi de oameni simpli, care luau parte la sfînta slujbă. Sus, în gineceu, unde urcaseră şi femeia şi eunucul, nu se întorsese nimeni să-i privească. Era atît de simplu îmbrăcată, încît putea fi luată cu uşurinţă drept o femeie din popor dacă nu şi-ar fi ţinut prea sus capul şi dacă mîinile, care-i strîngeau pelerina la piept, nu aveau degetele lungi şi îngrijite, împodobite cu numeroase inele grele ce străluciră la lumina sfeşnicelor. Femeia şi eunucul rămaseră nemişcaţi într-un colţ. Cînd slujba luă sfirşit şi lumea începu să plece, se ascunseră după o coloană, aşteplmd ca lăcaşul Domnului să rămînă complet gol. După ce biserica se goli, păru mult mai mare. Cînd femeia se convinse că în preajmă nu se mai afla ţipenie de om, dădu la o parte învelitoarea care-i acoperea capul şi lăsă să i se vadă chipul.

— Augustă, rosti Leon speriat. Dacă o să vă vadă cineva...

— Sîntem în biserica Sfînta Sofia, Leon, răspunse ea calm. Aici nu ne poate face nimeni nimic. Eunucul dădu diu cap.

— Preacuvioasă Augustă, dacă m-aţi fi ascultat, acum aţi fi fost basilisă în Palatul Sacru şi nu aici fugară, umblînd după îndurarea împăratului, murmură eunucul.

— Leon, încetează cu smiorcăielile tale, spuse Theofano aproape strigînd.

Apoi, fără să-i mai dea vreo atenţie, înainta, ajunse pînă la grilajul gineceului şi privi jos.

— Leon, şopti ea, nu-i nimeni!

Eunucul veni lîngă Theofano.

— Ai să te duci la Palatul Sacru. Ai să-l cauţi pe Ioannis şi-ai să-i spui unde mă aflu şi că n-am de gînd să mă mişc de-aici pînă nu stau de vorbă cu el... Leon, tremuri? Pînă şi tu mă trădezi?

Eunucul căzu în genunchi, apucă mîna stupinei sale şi i-o sărută.

— Mă duc, precuvioaso. Mă duc, şi dacă n-am să mă mai întorc... Dacă n-am să mă mai întorc să ştiţi că...

— Ştiu, Leon, îl întrerupse ea cu un glas dulce. Ştiu de mult timp...

Îi sărută iarăşi mîna şi plecă în fugă. Theofano se duse şi se aşeză pe tronul pe care şedea atunci cînd era Augustă. Îşi acoperi faţa cu mîna, închise ochii şi se cufundă atît de mult în gîndurile ei, încît nu auzi paşii tîrşiţi ai călugărului care se îndrepta spre locul unde se afla ea.

— Augustă Theofano... Augustă Theofano, ajunse, pînă la urechile-i o voce care o făcu să-şi deschidă ochii, ca să-i închidă iarăşi, speriată, căci i se păruse că în faţa ei stătea Fokas.

— Augustă Theofano, ce căutaţi aici?

— Nu! Pleacă! Ai murit, nu eşti tu! Ţi-am văzut capul retezat. Am văzut groaza şi deznădejdea în ochii tăi injectaţi. Nu...

Vocea ei, care semăna cu răcnetul unei fiare rănite, răsună în biserica pustie.

— Augustă Theofano, veniţi-vă în fire. Ţipetele nu-s îngăduite în lăcaşul Domnului.

Cu mişcări încete, Theofano îndepărtă mîinile cu care-şi acoperise faţa şi întredeschise ochii. Călugărul! un bărbat între două vîrsie, cu barbă neagră, o privea cu milă.

— Lăsaţi-mă, murmură Theofano. Mi-am închipuit, pentru o clipă...

— Ştiu, fiica mea, am înţeles, preacuvioaso... Nădăjduiesc ca Domnul să vă dăruiască tihna sufletului.

O privi de parc-ar fi vrut să-i mai spună ceva. Dar nu vorbi. Se îndepărtă cu acelaşi mers tîrşit, lăsînd-o singură. Theofano îl urmări pînă cînd dispăru, apoi se cufundă din nou într-o meditaţie adîncă.

Prin mintea ei trecură, ca nişte imagini fugare, tot ceea ce se întîmplase în zilele din urmă. Retrăi zbuciumul pe care-l încercase pînă cînd Leon găsise barca aceea micuţă care-i adusese din insula Proti, călătoria pe apele Bosforului... Zilele petrecute în mînăstire. Zilele şi nopţile care i se părură nesfîrşite, lungi şi fără de speranţă, pînă cînd îi veni ideea să fugă şi să se întoarcă pe ascuns la Constantinopol ca să-l vadă pe Ioannis, să-i vorbească, să-l înduplece, să-şi recucerească puterea, şi atunci. Atunci, fie că se va răzbuna, fie că vor trăi

împreună şi că fericirea lor va fi deplină — în cazul, bineînţeles, că el îşi va schimba purtarea şi că se va îmbuna.

Un zgomot de paşi grei o făcu să se scoale de pe tron şi să alerge spre coridorul acoperit al gineceului, care dădădea în palat, ca să vadă cine vine. Cînd văzu, simți că lumea se învîrtește în jurul ei. Se rezemă de peretele acoperit cu mozaicuri ca să nu cadă. Nu putu să mai reziste.

Picioarele i se înmuiară și se prăbuși pe pardoseala de marmură. Venea parakimomenos Vasilios împreună cu zece oșteni care-l escortau pe Leon. Vasilios se apropie. O văzu prăbușită pe jos, observă cum îi tresaltă trupul de hohote înăbușite de plîns, și-un zîmbet crud îi miji pe față. Umilirea împărătesei era deplină, mai mare chiar decît ar fi nădăjduit surorile lui Romanos atunci cînd, cu părul despletit, îl implorau pe Vringas să nu le mazilească

— Scoală-te, zise Vasilios sec. Scoală-te! Se pare că insula Proti e prea aproape. Așa că vei pleca în altă parte, preacuvioaso. În Armenia, la mănăstirea ctitorită de Fokas.

— Nu! răcni ea, încercînd să se ridice.

— La mănăstirea lui Fokas, stărui Vasilios, plin de răutate. Iar acolo îți vei găsi liniștea.

— Vasilios, te impl...

Vru să-și întindă mîinile în semn de implorare. Dar în ultima clipă se abținu. Mîndria n-o lăsă să-și întindă mîinile. Se ridică fără grabă, își îndreptă trupul cu semeție și-l privi pe Vasilios cu multă ură, încît acesta, fără să vrea, făcu un pas înapoi.

— Nu implor pe nimeni, îi spuse sfidător. Nu mă rog de nimeni. Pretind. Sînt Augustă. Vreau să-l văd pe Tzimiskis. Pe ucigaș! Pe ucigaș! Pe ucigaș!

Vocea Teofanei era atît de puternică, încît lăcașul Domnului începu să vuiască.

Vasilios se întoarse către oșteni și le făcu semn să se apropie.

— Încă o vorbă și te scoatem cu forța din biserică! îi spuse tăios.

Teofano îl privi plină de dispreț.

— E nevoie de zece oșteni și de un castrat pentru violarea dreptului de azil și izgonirea unei femei din Sfînta Biserică. Dar fii atent. De îndată ce voi ieși de aici, voi face să răsune tot orașul de țipetele mele. Voi spune tuturor că Tzimiskis l-a ucis

pe Fokas. Că Valandis n-a fost singurul care l-a lovit. Vasilios, am fost de față și vocea mea e puternică. Vrei să încerc?

Pentru o clipă, Vasilios își pierdu cumpătul. Nu se așteptase să întîlnească asemenea împotrivire.

— Vasilios, ți-e frică? i se adresă cu ironie. Ai dreptate. Răspunderea e grea. În locul tău nu m-aș încumeta. Vasilios, alege. Ce preferi, scandalul sau întîlnirea cu basileul? Șovăi? Așadar ai înțeles!...

Alergă la ferestrele gineceului, o deschise pe cea dintîi, văzu că piața e plină de lume și se întoarse spre parakimomenos.

— Vasilios, spune-mi ce preferi? Întrevederea cu basileul sau scandalul?

— Așteaptă, răspunse acesta luînd brusc o hotărîre. Așteaptă. Mă duc la Măria-sa împăratul. Și va hotărî el singur.

Îi întoarse spatele și se îndepărtă cu pași iuți. Chipul Teofanei se însenină, iar pe buze îi înflori un zîmbet.

*

Tzimiskis stătea în picioare lîngă fereastră, în sala Tripetona, și-și mușca nervos mustățile. Vasilios, fiul Teofanei, îl privea cu mirare.

— Ioanis, de ce nu-mi răspunzi? întrebă copilul, avînd ochii înlăcrimați parcă.

Tzimiskis se întoarse, îl privi și, mîngîindu-i părul blond, cârlionțat, îi spuse:

— Vasilios, te-am chemat pentru că... pentru că... O, Doamne, cum să-ți spun?

Căzu în genunchi în fața lui și, cuprinzîndu-l în brațe, îl sărută pe amîndoi obrajii.

— Vasilios, continuă pe un ton serios, am luat o hotărîre gravă. Tu ești copil încă și poate că n-o să mă înțelegi. Mai tîrziu, cînd vei fi mare... Vasilios, crede-mă, te iubesc ca și cum vei fi propriul meu copil.

Vasilios își încolăci mîinile pe după gîtul lui și-l sărută.

— Și eu te iubesc, îi spuse cu aceeași seriozitate. Iar acum cînd ești împărat...

Nu reuși să-și termine fraza. Ușa se deschise și în pragul ei apăru Theofano. De îndată ce-o văzu, Vasilios vru să alerge spre ea. Dar Tzimiskis nu-l lăsă. Îi strînse puternic mîna și-l ținu lîngă el.

Theofano se aprinse de mînie și ochii îi srtăfulgerară.

— Îmi răpești pînă și copilul? strigă. Nu ți-a de ajuns tronul? Nu ți-a fost de ajuns asasinatul? Vasilisos, vino la mine!

Vasilisos o privi întîi pe mamă-sa, apoi pe Tzimiskis. Ioannis îi strînse din nou mîna.

— O, cîine ce ești! izbucni atunci Theofano. O, șarpe pe care l-am încălzit la sîn! O, nerușinatule, corupătorule și mișelule! Te-ai încoronat împărat. Coroana însîngerată a lui Fokas nu-ți mistuie oare fruntea? Mantia de purpură nu-ți apasă umerii? Nu ți se încovoaie spinarea sub povara conștiinței? Ți-ai înșelat și ucis prietenul, tovarășul de arme, omul cu care te înrudeai. M-ai înșelat și pe mine. Pe mine, care ți-am dat coroana, care te-am scăpat de surghiun. De dragul tău mi-am făcut neamul de ocară. Te-am ascuns în fortul castelului. I-am ascuns pe complicii cumplitei tale fapte. Ți-am deschis ușa lui. L-am adormit cu vorbele mele. O, armean cîinos ce ești, atît de negru ți-e sufletul. Atît de mică ți-a fost dorința și așa de neînsemnată iubirea? M-ai sacrificat fără să sufli măcar o vorbă. Fără nici o împotrivire. Ca și cum cererea patriarhului ar fi fost prilej de izbăvire pentru tine. Nemernicule, ai să mi-o plătești. Sfîrșitul tău nu va fi mai bun ca a lui Fokas. Mă căiesc, mă căiesc, noapte de noapte plîng și urlu ca o nebună, fiindcă el m-a iubit. Fiindcă el, un om cu adevărat credincios, a înfruntat de dragul meu și biserica și pe patriarh, pe cînd tu... tu ai strîns toate puterile în mîinile tale și le ții singur, mi-ai răpit și copilul. Vasilios, Vasilios, vino lîngă mine! Vino, privește-o pe mama ta care e surghiunită într-o mănăstire, departe, foarte departe de aici, în Armenia. Vasilios!

Glasul, expresia, ochii ei luceau ca ochii unei femei nebune, și mai ales destăinuirea aceea groaznică îl făcură pe fiul ei să-și piardă cumpătul și să izbucnească într-un plîns surd, plin de durere.

— Vasilios! rosti ea cu un glas și mai sălbatic, lasă-l pe ucigaș și vino lîngă mama ta.

— Theofano, zise Tzimiskis, deschizînd pentru întîa oară gura. Theofano, destul! Nu uita că Vasilios fiul lui Romanos, care...

— O, blestematule, pînă și de asta mă acuzi!

Păli pentru o clipă și-și pierdu cumpătul, dar își recăpoătă numaidecît curajul și, neavînd pe cine să-și verse mânia, își

strînse pumnii, se năpusti asupra lui Vasilios, care tremura de frică, și începu să-l izbească ca o fiară, spumegînd de furie.

— Scitule! Barbarule, ți-ai renegat pînă și propria mamă care te-a adus pe lume. Piei și tu cum a pierit Fokas, cum a pierit și...

Îi cuprinse gîtul cu mîinile și începu să-l strîngă cît putu mai tare, pînă în clipa în care simți o cumplită durere în cap și că lumea piere din fața ochilor ei. Se prăbuși leșinată pe pardoseală.

Tzimiskis o văzu prăbușindu-se, își frecă puțin mîna cu care o lovise și fără să se mai întoarcă, îl luă pe Vasilios, care respira anevoie, și-l strînse în brațe.

— Liniștește-te, liniștește-te, copilul meu, îi șopti mîngîindu-l. Liniștește-te, n-a fost decît un vis urît... O să treacă.

Pieptul lui Vasilios tresălta de suspine. Rezemîndu-și capul pe pieptul lui Tzimiskis începu să plîngă, strigînd între două hohote:

— De ce?... De ce?... Mamă... Mămico...

*

Cînd își reveni din leșin, Theofano deschise ochii și privi în juru-i, plină de curiozitate. Era întinsă pe patul calei unui dromon. Se ridică puțin, sprijinindu-se într-un cot, ciuli urechile pentru o clipă, ascultă loviturile ritmice ale ramelor care izbeau marea, trosnetul velei umflate de vînt și se prăbuși iarăși pe pat, înăbușindu-și un suspin. Avea o durere cumplită în cap și de îndată ce se sculă simți o amețeală care devenea din ce în ce mai chinuitoare.

— M-a lovit, murmură ca și cum ar fi visat. M-a lovit.

Vocea Theofanei era incoloră, smerită. Leon, care se pitise într-un colț al calei, se sculă și alergă spre ea.

— Preacuvioasă Augustă, doriți ceva? o întrebă neliniștit.

Îl privi, îi surîse fals și apoi, întorcîndu-și capul în cealaltă parte, începu să plîngă. Eunucul își plecă fruntea și două lacrimi îi udară obrajii.

Theofano plînse mult timp. Plînse pentru puterea pe care o pierduse, pentru dragostea care o părăsise, pentru tinerețea pe care urma să și-o înmormînteze într-o mănăstire departe de lume, departe de Palatul Sacru, pe care-l dorea mai presus de orice. Îl plînse pe Romanos care îi dăruise tronul, pe Fokas care-o iubise mai mult decît propria lui viață, pe Tzimiskis căruia îi dăruise totul, pînă și propriul ei trup. Plînse pînă cînd îi secară ochii, pînă cînd își vărsă tot amarul din suflet. Atunci răsuflă

ușurată și, fiindcă în mintea ei începu să se înfiripe o nouă idee, un surîs, un surîs aproape imperceptibil, precum unica rază de lumină ce răzbate printre norii plumburii, miji pe fața-i obosită.

— Nikitas, murmură printre dinți, Nikitas.

Avea douăzeci și șapte de ani. Nu putea să renunțe la tinerețe, la viață.

— Nikitas, murmură iarăși de parc-ar fi șters totul, Palatul Sacru, coroana, mantia de purpură.

EPILOG

Theofano rămase închisă la mănăstirea lui Hristos din Armenia timp de șapte ani bătuți pe muchie, pînă la moartea lui Tzimiskis.

Joannis, care se dovedise a fi, între timp, un împărat deosebit de capabil, muri în ziua de 10 ianuarie 976, și moartea lui păru deosebit de misterioasă. Pe vremea aceea otrava se turna foarte ușor în vinul celui care trebuia să dispară... spuseră unii. Alții, în schimb, susținură c-a murit secerat de boală.

Theofano s-a întors din nou la Constantinopol de îndată ce s-a suit pe tron fiul ei, Vasilios – cunoscut sub porecla de Bulgaroctonul – și-a dus, după consolidarea tronului, o viață liniștită,

retrasă, fără să mai joace vreun rol politic și fără să se mai amestece în treburile imperiului.

Constantinopol – Zidul lui Theodosie (reconstruit)

Cavalerie bizantină

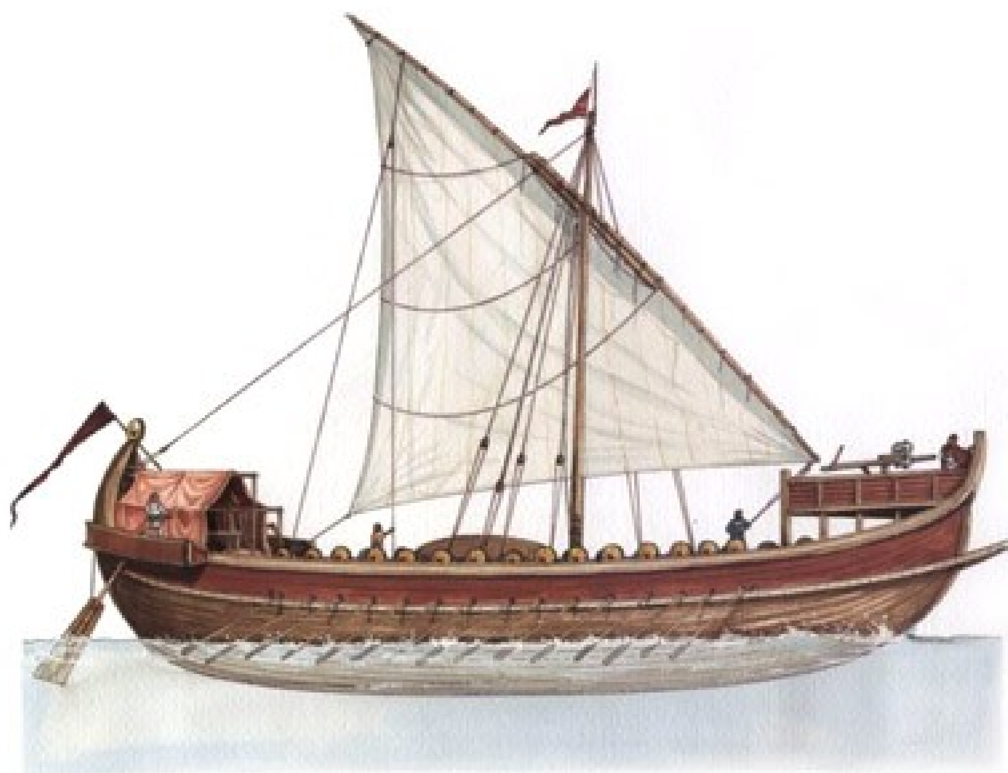
Catafract bizantin

Helandion

Instalație pentru Foc Grecesc

Dromon

Lector: Constanța Tănăsescu
Tehnoredactor: Elena Babi
Bun de tipar 18.10.73, Apărut 1973
Tiraj 62.660. Coli tipar 29
Tiparul executat sub comanda
Nr. 30.477 la Combinatul Poligrafic
„Casa Scînteii”, Piața Scînteii nr. 1

Bucureşti
Republica Socialistă România

Lei 15

